

༡༡། ། ཆད་མ་རིགས་གཉིས་ནམ་འགད་
ཡིགས་ལར་འགད་ལའི་སྒྲིང་པོ།

མཛད་པ་པོ།

ཅ་པ། ས་སྐྱ་བརྟེན་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན།

འགྲེལ་པ། རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

བཀད་སྐྱབ་ལུང་འགྲེལ་དབར་སྐྱོན་ལྟོགས་པོད་ཐེང་བཞི་པ།

བོད་རྒྱལ་ལོ། ༡༩༩༩

ཁྱི་ལོ། ༡༩༩༩

༡༡། །ཆེད་མ་དུག་ས་པ་འི་གཏེར་གྱི་རྩ་མ་བཤད་ ཡེག་ས་པ་བཤད་པ་འི་མྱོང་ལོ།

མཁེད་པ་ལོ།

ཚུ་བ། ས་སྐྱ་པ་ཁྱིཾ་ཀྱན་དག་འ་རྒྱལ་མཆེན།
འབྲེལ་བ། རྒྱལ་ཆེན་དར་མ་དུག་ཆེན།

བཤད་སྐྱབ་རྒྱུ་འབྲེལ་དབར་སྐྱབ་སྐྱབ་ཆོག་ས་ལོ་ཕྱེད་བཞི་བ།

ཐོད་རྒྱལ་ལོ། ༡༩༩༡ ཕྱི་ལོ། ༢༠༡༥

༺ ཚད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་རྣམ་བཤད་ལེགས་པར་བཤད་
པའི་སྤྲོད་པོ་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།། (ཙ་འགྲེལ་སྐྱར་མ་)

TSEMA RIGPAY TER GYI NAMSHAY LEGPAR SHAYPAY
NYINGPO ZHEJAWA ZHÜK SO

Herein lies [Gyaltsab Je's] Explanation of [Sakya Pandita's]
Treasury of Reasonings of Valid Cognition,
entitled '*Essence of Excellent Explanations*'

དཔར་ཐངས་དང་པོ་དེབ་གངས་ ༥༠༠༠ གླི་ལོ་ ༢༠༡༥

First Edition: 2015 (5,000 copies)

Download E-book: publishing.simplebuddhistmonk.net

དར་ཁྲིག་འདི་སྒོ་ག་ལྟར་དུ་གཟིགས་མཁན་ཚོས་བླ་ཆུང་ཁ་བྱང་འདིའི་ཐོག་ནས་འཐེན་པར་མཛོད།

Published by:

བཤད་སྐྱབ་བྱུང་འགྲེལ་དཔར་སྐྱན་ལྷན་ཚོགས།

The Union of Teaching & Accomplishment Publishing Group

Sera IMI House

House 88, Sera Jey Monastery

Bylakuppe, Distt. Mysore

Karnataka 571 104, India

E-mail: contact@publishing.simplebuddhistmonk.net

Website: publishing.simplebuddhistmonk.net

ཕྱག་དེབ་འདིའི་དཔར་སྐྱན་ཆེད་ཞལ་འདེབས་གང་བྱུང་བ་རྣམས་ཕྱད་པའི་འགྲོ་གྲོན་ངེ་ཙམ་སོང་བའི་མ་གནས་ལ་རེན་གོང་
བཅེས་ཏེ་གྲུ་ཚང་བཤད་གྲུ་དཔེ་མཛོད་ཁག་ལ་རེན་མེད་དུ་འབྲལ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི། ཁེ་ཆོང་གི་ཆེད་གཏན་ནས་མིན་པར་དགོངས་
འཇགས་ཞུ། དཔེ་དེབ་འདིའི་དཔར་ཙ་འགྲུར་མེད་ཐོག་བསྐྱར་དུ་དཔར་སྐྱན་གནང་ན་དགག་བྱ་མེད།

This text is not being published for profit. The majority of the published copies are being distributed without charge to all who seek the Dharma, with a small portion of copies leftover being offered freely to several of the Tibetan monastery libraries within India. You are welcome to distribute copies, as long as there is no profit being made.

དེབ་ཚད། 17.6 x 24.3 cm book size

དཀར་ཆག

༡༡ ས་སྐྱ་པ་རྩེ་ཏུ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་རྣམ་ཐང་།	i
༡༢ རྒྱལ་ཆོས་དར་མ་རིན་ཆེན་གྱི་རྣམ་ཐང་།	v
༡༣ སྤོན་སྤོང་རོ་སྤོང་།	ix
༡༡ རྟེན་སྐྱོན་གསལ་བཤད།	ix
༡༢ རལགས་ཡུལ་གྱི་ཆོད་མ་རིག་པའི་བྱང་རིམ།	
༡༣ རིགས་པའི་དབང་ལྷན་ཕྱོགས་སྤང་དང་། ཆོས་གྲགས་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་སྐྱབས།	
༡༤ ས་པའི་གྱིས་མཛད་པའི་ཆོད་མ་རིགས་གཏེར་སྟོར།	
༡༥ དགོ་ལྷན་པའི་ཕྱོགས་ནས་རིགས་གཏེར་གྱི་ཆོག་དོན་བཀའ་ཚུལ་སྤྱི།	
༡༦ རྒྱུད་པར་དར་རྒྱུ་འདིར་རྗེ་ཡཔ་སྤྲས་ཆོད་མའི་གཞུང་གཞན་དང་མི་མ་བུ་པའི་ཆོག་ཐོན་རྣམས།	
༡༧ དར་རྒྱུ་འདིའི་མཛད་པ་པོ་རྒྱལ་ཆོས་ཆོས་རྗེ་ཡིན་མེད་ལ་དབྱེད་པ།	
༡༨ ཆོད་མ་རིགས་གཏེར་གྱི་འབྲེལ་བྱེད་གཞན་ཁག་	
༡༩ བོད་ཀྱི་ཆོད་མ་སྤྲོ་བ་གཞན་མདོ་ཅན་སྟོན་པ།	
༢༠ ཆོད་མ་སྤྲོ་བ་དུན་རང་ལུགས་བྱུང་མཐའ་གར་གནས་པ་རྒྱ་བོད་མཁས་པ་སོ་སོའི་བཞེད་ཚུལ།	
༢༡ སྤོན་སྤོང་རོ་སྤོང་གི་མཆན།	

ཆོད་མ་རིགས་གཏེར་རྣམ་པའདད་ལེགས་པར་བཤད་པའི་སྤྱིང་པོ།

མཆོད་བཞེད།	༡
བཤད་པར་དམ་བཅའ།	

༡༡ ཡུལ་བརྟག་པ།

༡༡ ཡུལ་གྱི་མཆོན་ཉིད།	
༡༢ ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བ།	
༡ གཞན་ལུགས་དགག་པ།	
༧ རྩོམ་འབྲུལ་བར་ཐལ་བ།	
༨ གཞུང་ཡུལ་མདོན་སྤྲུལ་ལ་སྤྲང་བྱེད་ཐལ་བ།	

༩༽ རང་ལུགས་བཞག་པ།

༩༽ རྩོད་པ་སྤང་པ།

༧ འཁྲུལ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ཡོད་མེད་ལ་རྩོད་པ་སྤང་པ།

༨ གཟུང་ཡུལ་རང་མཆོན་ལ་རྩོད་པ་སྤང་པ།

༡ རོན་རིག་གི་རྣམ་བཞག་

༢ རྣམ་རིག་གི་རྣམ་བཞག་

༩༩༽ ཤེས་བྱེད་ཀྱི་སྒོ་བཏག་པ།

༧༽ སྒོ་ཤི་མཆོན་ཉིད་བཤད་པ།

༨༽ སྒོ་ཤི་དབྱེ་བསྟུ་བཤད་པ།

༩༽ ཆད་མེན་ཀྱི་སྒོ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།

༡༽ གཞན་ལུགས་དགག་པ།

༧ ཡིད་དཔྱོད་དགག་པ།

༨ ལྷང་ལ་མ་ངེས་པའི་སྒོ་དགག་པ།

༩ མངོན་སུམ་བཅད་ཤེས་དགག་པ།

༩༽ རང་ལུགས་བརྗོད་པ།

༧ ཆད་མེན་ཀྱི་སྒོ་ཤི་མཆོན་ཉིད།

༨ ཆད་མེན་ཀྱི་སྒོ་ཤི་གངས་ཀྱི་དབྱེ་བསྟུ།

༩ སོ་སའི་རྣམ་བཞག་

༡ མ་རྟོགས་པ།

༢ སོག་པར་རྟོག་པ།

༣ ཐེ་ཚོམ།

༩༩༽ སྦྱི་དང་བྱེ་བྲག་བཏག་པ།

༧༽ ཡུལ་ཡུལ་ཅན་ཀྱི་རྣམ་བཞག་སྦྱིར་བསྟན་པ།

༨༽ རས་ལྟོག་དོན་ལ་བྱུབ་པ་དགག་པ།

༩༽ སྦྱི་བྱེ་བྲག་ཁྱད་པར་དུ་འབྱེད་པ།

༡༽ སྦྱི་བྱེ་བྲག་གི་མཆོན་ཉིད།

༡ སྤྱི་བྱེ་བྲག་གི་དབྱེ་བ།

༢ སྤྱི་བྱེ་བྲག་གི་དོན་གཏན་ལ་དབབ་བ།

 ༧ གཞན་ལུགས་དགག་བ།

 ༨ རིགས་པས་དགག་བ།

 ༩ ལུང་གིས་དགག་བ།

 ༡༠ རང་ལུགས་བཞག་བ།

 ༡༡ ཚེད་པ་སྤང་བ།

༡༤ སྐབ་པ་དང་གཞན་སེལ་བརྟག་བ།

༡ སྐང་བ་བཤད་བ།

 ༡ སྐང་བ་འབྲུལ་བ།

 ༧ མཚན་ཉིད།

 ༨ དབྱེ་བ།

 ༢ སྐང་བ་མ་འབྲུལ་བ།

 ༧ མཚན་ཉིད།

 ༨ དབྱེ་བ།

 ༩ མཚན་གཞི་ལ་མཚན་ཉིད་ངེས་བྱེད།

 ༡ དུལ་གྱི་གནས་ལུགས།

 ༢ རྩི་འཛིན་སྤངས།

 ༣ རྩི་ཉན་མཐུན་པར་སྐབ་བ།

༢ གཞན་སེལ་བཤད་བ།

 ༡ མཚན་ཉིད།

 ༢ དེའི་རང་བཞིན་ངེས་པར་བྱ་བ།

 ༧ སེལ་བའི་རྣམ་བཞག།

 ༡ དུལ་གྱི་གནས་ལུགས།

 ༢ རྩི་འཛིན་སྤངས།

 ༨ སེལ་བའི་དབྱེ་བ།

 ༡ དངོས།

④ གཞན་སེལ་དོན་དམ་པར་བྱའུ་བ་དགག་པ།

⑤ སོ་སེམ་རྣམ་བཞག་

 ❶ སྒྲུབ་པའི་སྒྲུ་རྟོག་གི་འདུག་ཚུལ།

 ❷ དགག་པའི་སྒྲུ་རྟོག་གི་འདུག་ཚུལ།

 ༣ ་ སེལ་བ་ལ་ཚད་པ་སྤང་བ།

 ❶ སྤྱི་མེད་ན་བད་སྒྱུར་བ་མི་སྤྱིད་པ་སྤང་བ།

 ❷ གཞན་སེལ་ཡིན་ན་པན་ཚུན་བརྟེན་པར་ཐལ་བ་སྤང་བ།

 ❸ བཅད་བྱ་མེད་པ་ལ་གཞན་སེལ་མི་འདུག་པ་སྤང་བ།

 ❹ སེལ་བ་དངོས་པོར་བྱའུ་བ་མ་བྱའུ་བ་བརྟགས་ན་མི་འཐད་པ་སྤང་བ།

 ❺ སེལ་བ་ལ་སྤྱི་མེད་ན་གཞི་མ་བྱུན་མི་སྤྱིད་པའི་ཚད་པ་སྤང་བ།

༩༥ ་ བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་བརྟགས་པ།

 ༡ ་ གཞན་ལུགས་དགག་པ།

 ༡ ་ དོན་དམ་པར་རང་མཆན་བརྗོད་བྱར་འདོད་པ་དགག་པ།

 ❶ གཞན་སེལ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་བྱི་རོལ་བརྗོད་བྱར་འདོད་པ་དགག་པ།

 ❷ ཤེས་པ་བརྗོད་བྱར་འདོད་པ་དགག་པ།

 ༢ ་ སྤྱི་བརྗོད་བྱར་འདོད་པ་དགག་པ།

 ❶ སྤྱི་རྣམས་བྱའུ་བ་བརྗོད་བྱར་འདོད་པ་དགག་པ།

 ❷ སྒྲུ་དོན་བརྗོད་བྱར་འདོད་པ་དགག་པ།

 ༢ ་ རང་ལུགས་བཤད་པ།

 ༡ ་ བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་སོ་སེམ་མཆན་ཉིད།

 ༢ ་ བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་སོ་སེམ་དབྱེ་བ།

 ༣ ་ བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་བྱི་དོན་གཏན་ལ་དབབ་པ།

 ༣ ་ ཚད་པ་སྤང་བ།

 ༡ ་ སྤྱི་བརྗོད་བྱར་འདོད་པ་དང་མཚུངས་པ་སྤང་བ།

 ༢ ་ གཞུགས་བརྟན་བརྗོད་བྱར་འདོད་ན་ཤེས་པ་རང་མཆན་དང་མཚུངས་པ་སྤང་བ།

 ༣ ་ སེལ་བ་ལ་བད་སྒྱུར་ན་ཐུན་མིན་འདུ་བྱེད་དང་མཚུངས་པ་སྤང་བ།

 ༤ ་ བརྗོད་བྱ་དོན་རང་མཆན་པ་མེད་ན་ཐ་སྙད་རྒྱུན་ཆད་པར་ཐལ་བ་སྤང་བ།

༥༽ ཆད་བྱས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ས་གོ་བས་འཁྲུལ་བ་མི་འཐད་བ་སྤང་བ།

༩༩༽ འབྲེལ་བ་བརྟག་བ།

༡༽ འབྲེལ་བ་དངོས་པོར་བྱུབ་བ་དགག་བ།

༡༽ སྦྱིར་དགག་བ།

༢༽ སོ་སོར་དགག་བ།

༣༽ བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བ་དང་དངོས་པོར་བྱུབ་བ་དགག་བ།

༤༽ རྟེན་བྱུང་དུ་འབྲེལ་བ་དངོས་པོར་བྱུབ་བ་དགག་བ།

༥༽ དེས་འབྲེལ་བ་རྫས་བྱུབ་གཞན་ཡང་ཁེགས་བ།

༡༠༽ སྒོ་ངོར་སྦྱུབ་བ།

༡༽ སྒོས་རི་ལྟར་སྦྱེལ་བའི་ཚུལ།

༢༽ ཚོད་པ་སྤང་བ།

༣༽ བདག་གཅིག་འབྲེལ་ལ་ཚོད་པ་སྤང་བ།

༤༽ རྟེན་བྱུང་འབྲེལ་ལ་ཚོད་པ་སྤང་བ།

༡༡༽ འབྲེལ་བ་སྦྱུབ་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་བཤད་བ།

༡༽ མཆོན་ཉིད་སྦྱུབ་བ།

༣༽ བདག་གཅིག་པའི་འབྲེལ་བ་དེས་བྱེད།

༡༽ རྟེན་མེད་ཀྱི་རྟགས།

༣༽ མ་བྱུབ་བ་སྤང་བ།

༤༽ མ་དེས་བ་སྤང་བ།

༥༽ ཏ་ཅང་ཐལ་བ་སྤང་བ།

༦༽ གཞོད་བྱེད་ཀྱི་རྟགས།

༧༽ དེ་ལས་བྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་དེས་བྱེད།

༡༽ གཞན་ལྷགས་དགག་བ།

༢༽ རང་གི་ལྷགས་བཞག་བ།

༣༽ ལྷ་འབྲས་སྦྱིའི་མཆོན་ཉིད།

༤༽ དེས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ།

༥༽ ཚོད་པ་སྤང་བ།

- ३) མཚན་གཞི་ངོས་བཟུང་བ།.....
- ३) དེ་དག་གང་གིས་ངེས་པའི་ཚུལ།.....

༩༥) འགལ་བ་བརྟག་བ།

- ༧) འགལ་བའི་མཚན་ཉིད།.....
- ༨) འགལ་བའི་དབྱེ་བ།.....
- ༡) ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ།.....
- ༧) ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་མཚན་ཉིད།.....
- ༨) འགལ་བ་གནས་པའི་ལུལ།.....
- ༩) གཞོད་བྱ་ལྟོག་པའི་དུས།.....
- ༤) འགལ་བ་ངེས་བྱེད་གྱི་ཚད་མ།.....
- २) བན་ཚུན་སྤངས་འགལ།.....
- ༧) གཞན་གྱི་ལུགས་དགག་བ།.....
- ༡) ཏ་ཅང་ཐལ་བ།.....
- ༢) ལན་དགག་བ།.....
- ༣) ཐ་དད་ལ་འགལ་བར་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་བཤད་བ།.....
- ༨) རང་གི་ལུགས་བཤད་བ།.....
- ༡) གཅིག་ཐ་དད་གྱི་རྣམ་བཞག།.....
- ༢) ཐ་དད་ལ་འགལ་འབྲེལ་དུ་འཛོག་ཚུལ།.....
- ༣) བན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ཉིད་བཤད་བ།.....

༩༦) མཚན་ཉིད་བརྟག་བ།

- ༧) སྤྱིར་མཚན་མཚོན་གཞི་གསུམ་གྱི་རང་བཞིན།.....
- ༡) ཤེས་བྱ་ལ་ཚོས་གསུམ་གྱིས་བྱ་བར་སྦྱབ་བ།.....
- २) བྱ་བྱེད་ཚོས་གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་ངེས་པར་བྱ་བ།.....
- ༧) མཚན་ཉིད།.....
- ༡) མཚན་ཉིད་ལ་མཚན་ཉིད་མི་དགོས་པར་རྟོག་བ།.....
- ༢) དགོས་པའི་མཚན་ཉིད་བཞག་བ།.....

③ དེའི་བསལ་བྱ་སྒྲོན་ཅན་གྱི་དབྱེ་བ།

④ མཚོན་བྱ།

⑤ གཞན་ལུགས་དགག་བ།

⑥ རང་ལུགས།

⑦ ཚོད་པ་སྤང་བ།

⑧ མཚན་གཞི།

༣ ་ ཚོས་གསུམ་སོ་སའི་རྣམ་བཞག

① རང་ལྟོག་ངོས་བཟུང་བ།

② རི་ལྟར་འབྲེལ་བའི་ཚུལ།

③ སོ་སོར་མཚོན་བའི་རྣམ་བཞག

④ རི་ལྟར་མཚོན་བའི་ཚུལ།

⑤ བན་ཚུན་ངེས་བའི་རྣམ་བཞག

ཁ ་ བྱེ་བྱག་ཏུ་ཆད་མའི་མཚན་ཉིད་ངེས་བར་བྱ་བ།

༡ ་ མཚན་ཉིད་ངོས་བཟུང་བ།

༢ ་ དེས་སྒྲོ་འདོགས་རི་ལྟར་གཅོད་བའི་ཚུལ།

① རི་ལྟར་ངེས་བའི་ཚུལ།

② ཚོད་པ་སྤང་བ།

ག ་ མཚན་ཉིད་གྱིས་མཚོན་བའི་དོན་གཏན་ལ་དབབ་བ།

༡ ་ མཚོན་བྱའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ།

① དབྱེ་གཞི།

② དབྱེ་དོན།

③ གངས་ངེས་བ།

④ སྒྲའི་དོན།

༢ ་ མཚན་གཞི་ལ་ལོག་ཏྱིག་དགག་བ།

① མཚོན་སྤུམ་ལ་དགག་བ།

② རིས་དབག་ལ་དགག་བ།

༣ ་ མཚན་གཞི་ལ་མཚན་ཉིད་ངེས་བྱེད་གྱི་ཆད་མ།

༤ ་ དེས་དགག་སྒྲུབ་རི་ལྟར་བྱེད་བའི་ཚུལ།

༩༩ མངོན་སུམ་བརྟག་པ།

༡༧ མངོན་སུམ་བཤད་པ།

༡ མངོན་སུམ་གྱི་མཆན་ཉིད།

༢ མངོན་སུམ་གྱི་མཆན་གཞིའི་དབྱེ་བ།

༣ མངོན་སུམ་གྱི་མཆན་གཞི་སོ་སོའི་དོན།

༡ དབང་པོའི་མངོན་སུམ།

༢ ཡིད་གྱི་མངོན་སུམ།

༣ རང་རིག་མངོན་སུམ།

༤ རྣམ་འབྱོར་མངོན་སུམ།

༡ རང་བཞིན་ངོས་བཟུང་བ།

༡ རྣམ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་ཆན་ཉིད།

༢ རྣམ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་དབྱེ་བ།

༣ རྣམ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་རྒྱ་བསམ་པ།

༢ ཆད་མར་འགྱུར་བའི་ཚུལ།

༡ རྣམ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཆད་མར་སྐྱབ་པ།

༢ དེས་འབྲུག་ལྗོངས་བྱེད་པའི་ཚུལ།

༣ དུས་གསུམ་མཐེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་དབྱེད་པ།

༣ དེ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ།

༡ རྣམ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་ངོ་བོ་སྐྱབ་པ།

༢ རྣམ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་མཆན་ཉིད་སྐྱབ་པ།

༣ སྐྱབ་པའི་དོན་ལ་མི་འཐད་པ་སྤང་བ།

༡༨ མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་གི་རྣམ་བཞག།

༡ མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་གི་མཆན་ཉིད།

༢ མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་གི་དབྱེ་བ།

༡༩ ཆད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་བཞག།

༡ མངོན་སུམ་གྱི་ཆད་འབྲས།

༡ གཞན་ལུགས་དགག་པ།

- ༨ རང་གི་ལུགས་བཤད་པ།
- ༩ དེ་གྲུབ་མཐའ་བཞི་དང་སྒྲུབ་ཏེ་བཤད་པ།
- ༩ ་ རྗེས་དཔག་གི་ཚད་འབྲས།
- ༡ རོན་རིག་པའི་ལུགས།
- ༢ རྣམ་རིག་པའི་ལུགས།

༩༡ ་ རང་རོན་རྗེས་དཔག་བརྟག་པ།

- ༡ ་ རོན་གྱི་གཏན་ཚིགས་བཤད་པ།
- ༡ ་ རྟགས་གྱི་ལྟོས་གཞི་ངོས་བཟུང་པ།
- ༡ རྩལ་དང་པོའི་ལྟོས་གཞི།
- ༢ རྗེས་སྒྲུབ་དཔག་བྱའི་སྐྱོད་ལྟུང་བསམ་པ།
- ༣ རྗེས་སྒྲུབ་དཔག་བྱའི་སྐྱོད་འཇུག་པའི་ལུལ་ངོས་བཟུང་པ།
- ༤ གང་དུ་འཇུག་པའི་གནས་སྐབས་གྱི་ངོས་པ།
- ༥ རྗེས་སྒྲུབ་འཇུག་པའི་སྐྱའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ།
- ༦ སྐབས་སྒྲུབ་བའི་པོའི་རོན་གྱི་བྱུང་བར་བཤད་པ།
- ༧ རྗེས་སྒྲུབ་འགྲོ་ལྟོག་གི་ལྟོས་གཞི།
- ༨ གཞན་ལུགས་དཔག་པ།
- ༩ རང་ལུགས་དཔོན་པ།
- ༩ རྩོད་པ་སྤང་པ།
- ༡༠ དེ་དག་ལྟོས་གཞིར་འཛོག་པའི་འཐད་པ།
- ༡ ་ དེ་ལ་ལྟོས་པའི་རྟགས་གྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་པ།
- ༡ གཏན་ཚིགས་ཡང་དག
- ༢ མཚན་ཉིད།
- ༣ མཚན་གཞི་ངོས་བཟུང་པ།
- ༤ མཚན་གཞིའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་པ།
- ༥ རྗེས་སྒྲུབ་འཇུག་པའི་ལུལ་
- ༦ རོ་བའི་སྐྱོན་སྤྱེད་པ།
- ༧ སྐྱོར་བའི་སྐྱོན་སྤྱེད་པ།

- ༣ རྩོད་པ་སྤང་བ།.....
- ༤ བྱེ་བའི་རང་བཞིན་ངེས་པར་བྱ་བ།.....
- ༡ མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆིགས་བཤད་བ།.....
- ༢ རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཆིགས་བཤད་བ།.....
- ༣ འབྲས་བུའི་གཏན་ཆིགས་བཤད་བ།.....
- ༤ དེ་དག་གི་འབྲེལ་པ་ལ་ལོག་རྟོག་དགག་བ།.....
- ༥ གཏན་ཆིགས་ལྟར་སྤྲང་།.....
- ༡ མ་བྱུབ་པའི་གཏན་ཆིགས་བཤད་བ།.....
- ༡ མཆན་ཉིད།.....
- ༢ དབྱེ་བ།.....
- ༡ དོན་ལ་མ་བྱུབ་པའི་གཏན་ཆིགས།.....
- ༢ གློ་ངོར་མ་བྱུབ་པའི་གཏན་ཆིགས།.....
- ༣ སྐོལ་བ་གཉིས་ལ་སྟོམ་ནས་མ་བྱུབ་པའི་གཏན་ཆིགས།.....
- ༢ མ་ངེས་པའི་གཏན་ཆིགས་བཤད་བ།.....
- ༡ མཆན་ཉིད།.....
- ༢ དབྱེ་བ།.....
- ༣ མཆན་གཞི་སོ་སོའི་དོན།.....
- ༣ འགལ་པའི་གཏན་ཆིགས་བཤད་བ།.....
- ༡ མཆན་ཉིད།.....
- ༢ དབྱེ་བ།.....
- ༡ རོ་བོའི་སྟོན་དབྱེ་བ།.....
- ༢ བརྗོད་འདོད་ཀྱི་སྟོན་དབྱེ་བ།.....
- ༣ དབྱེ་བ་གཞན་དུ་འདོད་པ་དགག་བ།.....
- ༤ ཏྲགས་ཡང་དག་ལྟར་སྤང་དེ་དག་གི་ངེས་བ།.....
- ༦ གཏན་ཆིགས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་བཤད་བ།.....
- ༡ བསྐྱབ་བྱའི་མཆན་ཉིད།.....
- ༢ བསྐྱབ་བྱའི་མཆན་གཞི་ངོས་བཟུང་བ།.....
- ༣ ཆད་མའི་བསལ་བ་བཤད་བ།.....

- ༧ སྤྱི་འོ་རྣམ་བཞག་.....
- ༨ སོ་སོ་འོ་རྣམ་བཞག་.....
- ② མཛོན་སྤྱི་བསལ་བ་བཞད་པ།.....
- ③ དངོས་སྤྱི་བསལ་རྩེ་དཔག་གི་བསལ་བ་བཞད་པ།.....
- ④ ཡིད་ཆེས་ཀྱི་བསལ་བ་བཞད་པ།.....
- ⑤ གྲགས་པའི་བསལ་བ་བཞད་པ།.....

༩༡༡ གཞན་དོན་རྩེ་དཔག་བརྟག་པ།

༡ གཞན་དོན་རྩེ་དཔག་གི་མཆན་ཉིད།.....

༢ སྤྱི་བ་པོ་གང་ཟག་བཞད་པ།.....

 ༡ གང་ཟག་གསུམ་སོ་སོའི་མཆན་ཉིད།.....

 ༢ རྒྱལ་པམ་གྱི་རྣམ་བཞག་.....

 ༣ དཔང་པོས་རི་ལྟར་སྤྱི་བའི་ཚུལ།.....

 ༧ ཆར་གཙོད་པའི་གནས་འབྱུང་བ་བརྟོད་པ།.....

 ༨ ཆར་གཙོད་པའི་གནས་འབྱུང་བ་དགག་པ།.....

 ② གངས་ཅན་པའི་ལྷགས་དགག་པ།.....

 ③ རྒྱལ་པམ་པའི་ལྷགས་དགག་པ།.....

༣ ཚེད་པའི་སྤྱི་བསལ་གྱི་དག་གི་དབྱེ་བ་བཞད་པ།.....

 ༡ གང་ཟག་གི་སྤོན་སྤྱི་བ་དབྱེ་བ།.....

 ༢ དགོས་པའི་སྤོན་སྤྱི་བ་དབྱེ་བ།.....

 ༧ སྤྱི་བ་དག་.....

 ② སྤྱི་བ་དག་ཡང་དག་.....

 ༧ མཆན་ཉིད།.....

 ༨ དག་པོའི་ཚུལ།.....

 ② དག་གི་བྱེད་ལས།.....

 ③ སྤྱི་བ་དག་ལྟར་སྤྱི་བ།.....

 ༧ མཆན་ཉིད།.....

 ② དབྱེ་བ།.....

ྒ ལུན་འབྱེན་གྱི་ངག་

༡ ལུན་འབྱེན་ཡང་ངག་

༢ མཚན་ཉིད།

༣ དབྱེ་བ།

༤ ལུན་འབྱེན་ལྟར་སྒྲུབ།

༥ མཚན་ཉིད།

༦ ཐལ་འགྲུར་གྱི་ནམ་བཞག་

༧ ལྷུ་བ་བྱེད་འཕེན་བ།

༨ ལྷུ་བ་བྱེད་མི་འཕེན་བ།

༩ དབྱེ་བ་དཔེར་བརྗོད་བ།

༡༠ ལན་འདེབས་ཚུལ་བཤད་བ།

བཤད་བ་མཐར་ཐྱིན་པའི་བྱ་བ།

༡ རྟེན་བཙུག་ལྟོས་ཚུལ་པར་སྟོན་ཞིང་རྒྱས་པའི་རྒྱ་མཚན།

༢ རྟེན་བཙུག་མདོ་དང་བཅས་པའི་འགྲེལ་བ་ཚུལ་རྒྱས་པའི་རྒྱ་མཚན།

༣ རྟེན་བཙུག་གི་བྱེད་ལས།

༤ གང་ལ་བརྟེན་ནས་རི་ལྟར་བྱས་པའི་ཚུལ།

༥ དགེ་བ་བསྟོན་བ།

༦ རྟེན་བཙུག་མཐོང་བ་པོའི་མཚན་ཡོན་ཏན་དང་བཅས་བ།

༧ དཔར་བྱང་སྟོན་ཆོག་

༨ ལྷ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད།

༩ ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ལྷ་རྒྱ།

ས་སྐྱ་བརྟེན་ཀྱང་དགའ་ཆུལ་མཆན་གྱི་ནུས་ཐང་།

དཔལ་ལྷན་ས་སྐྱའི་ཁྲི་བ་ལྷ་བ་དང་ས་སྐྱ་གོང་མ་ནུམ་ལྷའི་ཡ་ཆུལ། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འདི་ཉིད་
ཡབ་འཁོན་དཔལ་ཆེན་འོད་པོ་དང་ཡུམ་མ་ཅིག་གར་ཕུ་མ་ཉི་ཁྲི་ལྷུ་མ་གཉིས་ཀྱི་སྤྲུལ་སྤྱུ་རབ་བྱུང་
གསུམ་པའི་ཆུ་སྟག་(སྤྱི་ལོ་༡༡༤༩) འོར་གཙང་དུ་སྐྱུ་འབྱུངས། མཆན་དཔལ་ལྷན་དོན་གྲུབ་ཏུ་
གསོལ། ཁུ་བོ་རྩེ་བཅུན་གྲགས་པ་ཆུལ་མཆན་གྱི་བྱུང་དུ་དགོ་བསྟེན་གྱི་སྤྲེལ་བ་བཞེས་ཏེ་མཆན་
ཀྱང་དགའ་ཆུལ་མཆན་དུ་གསོལ། ཁུ་བོའི་བྱུང་དུ་ས་སྐྱ་གོང་མའི་གསུང་བཅུད་མདོ་སྟགས་ཀྱི་
ཟབ་གནད་མ་ལུས་པ་གསལ། དེ་ནས་ཁུ་དོན་རྩེ་རྩེ་སྐབས་ལས་བྲམས་ཆོས་སོགས་ལུང་གི་སྐོར་
དང་། མ་བྱ་བྱང་བཙོན་དང་ཆུར་སྟོན་གཞོན་སངས་ལས་ཆད་མ། སྤྱི་བོ་ལྷས་པ་བྱང་ཆུབ་འོད་ལས་
གདམས་པ་སྤྲ་ཆོགས་གསལ་ཏེ་སྤེ་སྟོད་ཐམས་ཅད་ལ་མི་འཛིགས་པའི་སྟོབས་པ་བརྟེན་ཤིང་
མཁས་པའི་སྟེན་གྲགས་ས་སྟངས་དུ་བྱལ། འཕྲོག་བྱེད་དགའ་བོ་སོགས་ཆུ་གར་སྟོ་སྟོགས་ཀྱི་སྤྱུ་
སྟོགས་ཀྱི་སྟོན་པ་བྱུག་དང་ཚོད་པས་དེ་དག་པམ་བར་མཛད་དེ་རལ་པའི་ཁུར་བྲེགས་ནས་རབ་ཏུ་
བྱུང་། དེ་དག་གི་རལ་བ་དབུ་ཅེ་ཆིང་མ་ན་དེ་སྤེ་མཐོང་ཆུ་ཡོད། དགྲུང་ལོ་ཉིར་གསུམ་པ་ཤིང་གྱི་(སྤྱི་
ལོ་༡༣༠༩) འོར་ཁ་ཆེ་བཤ་ཆེན་ཤུ་ལྷུ་གྱི་དང་མཛལ། བཤ་ཆེན་མཁན་སྟོབ་ལས་རིག་གནས་ཆེ་བ་
ལྷ་དང་ཆུང་བ་ལྷ་ལ་སྤྱདས་པ་མཐར་ཕྱིན་མཛད་པས་བརྟེན་འོས་མཆན་སྟེན་ཐོབ་ཅིང་། དེ་ནི་གངས་
ལྷོངས་ཀྱི་མཁས་པའི་ཁྲིད་ནས་བརྟེན་འོས་མཆན་སྟེན་ཐོབ་པ་དང་པོ་དེ་ཡིན། དགྲུང་ལོ་ཉིར་བདུན་པ་
རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ས་འབྲུག་ལོར་ཁ་ཆེ་བཤ་ཆེན་བྱུང་དུ་བསྟེན་བར་རྩོགས། དགྲུང་ལོ་སོ་ལྷ་པ་མེ་
གྱི་(སྤྱི་ལོ་༡༣༡༦) འོར་ས་སྐྱའི་ཁྲིར་ཕེབས། ས་སྐྱ་བཞི་ཐོག་ལྷ་བྱང་གསར་བཞེངས་གནང་བ་དང་།
སྐྱ་གསུང་སྟགས་ཀྱི་རྟེན་ཡང་མང་པོ་བཞེངས་བར་མཛད། དགྲུང་ལོ་རེ་གསུམ་པ་ཤིང་འབྲུག་(སྤྱི་
ལོ་༡༣༩༩) འོར་རྟོར་གོ་དན་གྱི་གདན་ཁུ་བྱུང་བར་བོད་ཀྱི་བསྟན་འཕྲོ་ཡོངས་ཀྱི་དོན་དུ་རང་ཉིད་སྐྱ་
ན་སྟོན་པ་དང་། ཐན་སྐྱ་སྟོག་ལའང་ལྟོས་པ་མེད་པའི་སྟགས་སྟེད་རྒྱབས་པོ་ཆེ་བཞེས་ཏེ་རྟོར་ཡུལ་
དུ་བྱོན། ཕེབས་ལམ་དུ་བཀའ་གདམས་དགོ་བཤེས་ནམ་མཁའ་འབྲུམ་ཞེས་པས་མཛལ་སྟག་ཁུ་
དུས། རྟོར་འདི་ལ་བྱེད་ཀྱིས་བྱོན་པས་པན་པའི་ཆུ་མཆན་ཨེ་བདོག་ཅེས་ཁུས་པའི་ལན་དུ། རྟོར་
འདིས་རེད་ལ་ཅི་ནས་ཀྱང་མཆོད་གནས་ལ་ཤོག མི་འོང་ན་དམག་འོང་ཟེར་བས་དམག་བྱུང་ན་བོད་

ལ་གནོད་ཀྱི་དོགས་ནས་འགྲོ་བ་དང་སེམས་ཅན་ལ་པན་དུ་རེ་ནས་འགྲོ་བ་མ་གཏོགས་པ་པན་རེས་
 པའི་རྒྱ་མཚན་མ་མཆིས། ལར་སེམས་ཅན་ལ་པན་ན་རང་གི་ལུས་སྟོག་གཏོང་བ་ལ་མི་བོད་རྒྱ་མི་
 བདོག་ཅམ་ཤེས་པ་མཉམ་ཞེས་གསུངས། དེ་ལྟར་ས་པཎ་གྱིས་སྐྱ་ན་པ་བའི་དབོན་འགྲོ་མགོན་
 འཕགས་པ་དང་བྱུག་ན་རྟོ་རྩེ་གཉིས་ཁྲིད་དེ་ལམ་ཐག་རིང་བའི་སྐྱ་ངལ་བྱད་དུ་བསད་ནས་རྟེལ་
 དང་ར་མོང་གི་བཟོད་པ་དལ་བྱ་ལ་བརྟེན་ནས་ལེ་དབར་སྟོང་ཐག་དུ་མའི་ལྷལ་ལམ་རིམ་གྱིས་བྱོན་
 མཐར་དགུང་ལོ་དྲུག་ཅུ་རེ་ལྷར་སོན་པ་བོད་མེ་རྟ་(སྤྱི་ལོ་༡༣༥༩) ལོའི་རྒྱ་བརྒྱད་པར་བྱང་ཕྱོགས་
 ལིང་རྒྱར་(ཀན་སུཅུ་ཡེང་ཡུཅུ་)ཤེབས་ནས་མེ་ལུག་(སྤྱི་ལོ་༡༣༥༧) ལོར་གོ་དན་དང་མཇལ། ཡུ་གུར་
 གྱི་མཁས་པས་ལོ་རྒྱ་བྱས་ཏེ་རྒྱལ་ལྗོན་འབངས་བཅས་ལ་སྐྱབས་འགྲོ་སོགས་ཆོས་མང་དུ་
 གསུངས། རྒྱལ་པོ་གོ་དན་ལ་ཤ་ཁའི་ནད་པོ་ག་པར་རྩེ་ས་པཎ་གྱིས་སྐྱ་ན་བཅས་དང་རིམ་འགྲོ་
 མཇེད་པས་པན་སྐྱེད་མངོན་གསལ་ཆེན་པོ་བྱུང་ཞིང་། དེ་ནས་བཟུང་ཆོས་རྩེར་དད་པ་སྒྲ་ལྟ་བུ་
 སྐྱེས་ནས་བཀའ་ཆོས་ཀྱང་མང་དུ་བྱས། སོག་ཡུལ་དུ་ས་སྐྱ་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱོན་གྲགས་དང་གཤལ་
 བྱ་རྒྱ་ཆེར་འཕེལ་བ་མ་ཟད། ཆོས་རྩེ་སྟོན་འཁོར་རྣམས་ཏུན་ཤིང་རི་བོ་རྩེ་ལྷར་ཤེབས་ནས་ཆོས་
 གསུངས་པ་དང་། རྒྱ་ཡུལ་དང་། ཡུ་གུར། མི་ཉག་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་གྱ་དུ་མའི་དད་ལྡན་མང་པོ་
 ལིང་རྒྱར་འདུས་ནས་ཆོས་ལྷ་བ་སོགས་མཇེད་འཕྲིན་བཟང་པོ་རྒྱ་ཆེར་སྤེལ་གནང་མཇེད། དེ་ནས་
 ས་པཎ་གྱིས་བོད་དབུས་གཙང་མངའ་རིས་དང་བཅས་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཡོན་མཛོད་
 རྣམས་ལ་སྤྱིངས་པའི་ཡི་གེ་ཞེས་པ་འདི་བསྐྱར་གནང་མཇེད་དེ་བོད་ཁམས་བདེ་འཇགས་གནས་
 ཐབས་སུ་འབད་བཅོན་ལྟོད་མེད་མཇེད། སྤྱིང་ཡིག་དེའི་ནང་། སྐབས་དེའི་རིང་གིར་རྒྱལ་རྒྱུད་ཀྱི་
 སྟོབས་ལྷགས་ནི་འཛམ་གླིང་ན་དོ་རྒྱ་བལ་བས་སུབ་ཐབས་མེད་པ་དང་། ཉོར་གྱི་འཐབ་རུས་ནི་
 བཅུད་ན་བྱམས་ལ་རྒྱལ་ན་མཐར་ཕྱིན་བརྒྱུག་པ་ཞིག་ཡོད་པ། འདབ་ནོར་གང་ལེགས་ལྷལ་ནས་ངོ་
 བཟླས་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་དང་། ཆེ་རྒྱ་སོ་སོའི་རང་རང་གི་བདག་དབང་འགན་སྲུང་སྐྱབ་
 རྒྱལ་སོགས་འཁོད་ཡོད། མཐར་དགུང་ལོ་བདུན་ཅུ་པ་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ལྷགས་པག་(སྤྱི་ལོ་༡༣༧༡)
 ལོར་ཉོར་ཡུལ་དུ་སྐྱ་གཤེགས།

ལེགས་པར་བཤད་པའི་བརྩམས་ཆོས་ཀྱང་ཚད་མ་རིགས་གཏེར་དང་། རྟོན་པ་གསུམ་

གྱི་རབ་དུ་དབྱེ་བ། ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད། ཆོག་གི་གཏེར། སྤེབ་སྤྱོད་མེ་ཏོག་ཆུན་པོ། མཁས་པ་
 འབྲུག་པའི་སྒྲོ། རོལ་མའི་བསྟན་བཅོས་སོགས་པོད་གསུམ་ཙམ་བཞུགས། འདི་ཉིད་ཀྱི་འགྲུར་ལ།
 བཀའ་འགྲུར་ལས། རྩོམ་པ་ཅ་བའི་རྒྱུད་བེད་ཏུ་མ་འབྲུམ་སྤེའི་དུམ་བུ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
 ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱ་གསུང་ཐུགས་གསང་བ་རྒྱན་གྱི་བཀོད་བཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུད། འཕགས་པ་གསང་
 བཀོད་བྱའི་ཐེག་ལེ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུད། འཕགས་པ་རྩོམ་སྤོག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལེ་ཏུ་
 ཉི་ཤུ་ཅ་ལྔ་པ། བསྟན་འགྲུར་ལས། མཁས་པ་ཆེན་པོ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆན་ལ་བསྟོད་པ། གསང་
 བ་འདུས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་འབྲེལ་པ། ཟུང་དུ་འབྲུག་པ་གསལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་
 དབང་གི་བྱ་བ་མོ་ལོ་ཀ་ཕྱེད་དང་བརྒྱད་བརྒྱ་པ། ཆོགས་ཀྱི་འཁོར་ལའི་ཆོག་སོགས་མང་དུ་སྒྲུང་
 རོ།

ཀྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན་གྱི་ནུས་ཐང་།

༢༡། དགའ་ལྷན་ཁྲི་ཐོག་གཉིས་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དར་མ་རིན་ཆེན་མཆོག་ནི་རབ་བྱུང་
དྲུག་པའི་ཤིང་འབྲུག་(སྟེ་ལོ་༡༣༩༩) ལོར་ཡབ་སློན་པོ་ཐའི་རིགས་རྒྱུད་ཏུ་དཔོན་པ་དང་། ཡུམ་རྩོམ་
ཤེས་རབ་མ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་གཙང་ཉང་སྟོང་གྱི་ཡུལ་དུ་འབྱུངས། དགའ་ལོ་བཅུ་པར་གནས་
སྟེང་དུ་མཁན་ཆེན་རིན་ཆེན་ཀྱལ་མཆོན་གྱི་བྱང་དུ་རབ་བྱུང་། མཆོན་དར་མ་རིན་ཆེན་དུ་
གསོལ། དེ་ནས་སློབ་དཔོན་དཔལ་མགོན་པའི་བྱང་དུ་ཡི་གེ་འབྲི་སྟོག་ཕུལ་དུ་ཕྱིན་པར་བསྐབས།
བཀའ་བཞི་པ་རིན་ཆེན་རྗེ་ཆེ་དང་། རྗེ་བཅུན་རེད་མདའ་བ་གཞོན་ལུ་སློ་བྲོས་སོགས་མཁས་ཆེན་དུ་
མ་སྟེ་བོར་བསྟན་ནས་མདོ་སྤགས་ཀྱི་ཆོས་མང་དུ་གསན། ལྷག་པར་དུ་རྗེ་བཅུན་རེད་མདའ་བ་
ལས་པར་ཕྱིན་དང་། ཚད་མ། འདུལ་བ། མདོན་བ། དབུ་མ་སོགས་མདོ་སྤགས་ཀྱི་གཞུང་ནུས་
དང་། གསང་འདུས་སོགས་གསང་སྤགས་ཀྱི་གཞུང་པལ་ཆེ་བ་གསན་སྟོང་གནང་སྟེ་རེད་མདའ་
བའི་སྤགས་སྲས་རབ་འབྱམས་པ་བདུན་གྱི་ནང་ཆོན་ཚོལ་བཟང་མཆོག་གྱུར་གྱི་མཆོན་ཡང་
ཐོགས། དེ་ནས་ས་སྐྱ་དང་། གསང་སྤ། ཅིང་ཐང་བཅས་སུ་བུ་ཉི་དགའ་བ་བཅུའི་གྲ་སྟོར་གནང་།
རོང་སྟོན་ཤྲ་བྱ་ཀྱལ་མཆོན་དང་མཁན་ཆེན་གཡལ་བ་སོགས་ས་སྐྱའི་མཁན་ཆེན་ནུས་དང་ཅོད་
སྟེང་ལེགས་པར་མཛད་དེ་མཁས་པའི་གྲགས་པ་ཐོབ་ནས་དགའ་བཅུ་པའི་མཆོན་ཏྲགས་བཞེས།
བོད་ལ་དགའ་བཅུ་པ་ཞེས་པའི་མཆོན་ཡང་ཐོག་མར་འདི་ནས་བྱུང་བར་གྲགས། དགའ་ལོ་ཉིར་ལྷ་
པ་ལ་བསྟོན་པར་རྫོགས། དེ་ནས་དབུས་སྤགས་ཀྱི་གྲ་ས་ནུས་སུ་གྲ་སྟོར་མཛད། འཇམ་མགོན་
ལྷ་མའི་གྲགས་པ་གསན་པས་ཅོད་པ་མཛད་པར་གཉལ་གྱི་ར་གོང་དུ་ཕྱོན་པས་རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་
པོའི་སྐྱ་གསུང་སྤགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལ་ཕྱིན་ཏུ་དད་དེ་སློབ་མའི་གཙོ་བོར་གྱུར། ལོ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་
བར་དུ་རྗེ་རིན་པོ་ཆའི་ཞབས་ཕྱིར་རྒྱན་མཐུད་ནས་དགའ་ལྷན་གསར་བཞེངས་ཀྱི་མཁར་ལས་
ཀྱང་བསྐབས། རྗེའི་ཆོས་གསུང་ཚད་གསན། གསན་ཚད་བཟུང་། བཟུང་ཚད་བརྗོད་དུ་མ་བཅུག་
པར་མདོ་སྤགས་མཐའ་དག་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པའི་མཁྱེན་པས་མཁས་པ་ནུས་ལེགས་བཤད་
གྱིས་ཡིད་འཕྲོག་པར་མཛད་ཅིང་། རྗེ་ཅོང་ཁ་པ་ཞིང་གཞན་དུ་གཤེགས་ཁར་རྗེ་འདི་ལ་དབུ་པཎ་
དང་སྐྱ་བེར་གནང་སྟེ་གདན་སར་བཞུགས་པར་དོན་གྱིས་གོ་བར་མཛད་པ་བཞིན་འདུལ་བ་འཛིན་

པ་དང་གནས་བརྟན་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན་སོགས་དབུ་སློབ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མགྲིན་གཅིག་ཏུ་
གསོལ་བ་བཏབ་པས། དགྲུང་ལོང་དུག་པ་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ས་པག་(སྤྱི་ལོ་༡༧༡༩) ལོར་རྗེ་
ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཞིང་གཞན་དུ་གཤེགས་པ་དང་རྗེ་འདི་དགའ་ལྡན་གསེར་ཁྱིམ་མེས་པོ་ལོ་
པའི་གདན་རབས་གཉིས་པར་གྱུར་ཅིང་། རྒྱལ་ཚབ་ཅེས་པའི་མཚན་ཐོབ། ཁྱིམ་གྱི་ལོ་ངོ་བརྒྱ་
གསུམ་བཅུགས་རིང་འཆད་ཚོད་ཚོམ་གསུམ་གྱི་བྱ་བ་རྒྱ་ཆེར་སྒྲེལ། རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་རྣམ་
ཐར་བཞིན་དུ་འདུལ་བའི་འཆད་ཉན་དང་། གཞི་གསུམ་གྱི་ཕྱག་ལེན་སོགས་རྣམ་པར་དག་པ་དང་།
གསང་སྔགས་སྤྱི་དང་བྱུང་པར་དུ་གསང་བདེ་དུས་འཁོར་གྱི་རྡོར་འཛིགས་བྱེད་རྣམས་གྱི་རྒྱུད་གྱི་
བཤད་པ་རིམ་གཉིས་གྱི་ཁྲིད་སོགས་མདོར་ན་བོད་སྔ་མ་རྣམས་གྱི་སྒྲིའི་སྤྱོད་ལུལ་དུ་མ་གྱུར་པའི་
རྗེ་སླ་མའི་ལེགས་པར་བཤད་པ་མཐའ་དག་རང་གི་ཉམས་སྲོང་དང་ལུང་རིགས་ཅི་མ་མེད་པས་
འཆད་པར་མཛད་པས་རྗེའི་དངོས་སློབ་པལ་ཆེ་བ་དང་སྐལ་ལྡན་རྣམ་དཔྱེད་ཅན་མཐའ་དག་རང་
དབང་མེད་པར་ཡིད་འཕྲོག་སྟེ་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་དང་བྱུང་པར་མེད་པའི་གུས་འདུད་མཛད་པར་བརྟེན་པ་
རྗེས་བྱས་ཐེན་པ་རྗེའི་བཤད་སླབ་གྱི་བསྟན་པ་རྒྱ་ཆུགས་པར་གྱུར། དེ་ནས་དགྲུང་ལོ་རེ་བརྒྱད་
ལ་མེབས་པ་ལྷགས་པག་(སྤྱི་ལོ་༡༧༣༡) ལོར་མཁས་གྲུབ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་དགའ་ལྡན་ཁྱི་
ཐོག་གསུམ་པར་རང་གི་རྒྱལ་ཚབ་ཏུ་དབང་བསྐྱུར། དགྲུང་ལོ་རེ་དགུ་ལ་མེབས་པ་རབ་བྱུང་བདུན་
པའི་ཚུ་བྱི་(སྤྱི་ལོ་༡༧༣༡) ལོའི་བོད་ཆེ་ལྷ་པར་ཅེ་པོ་ཏ་ལར་ཆོས་དབྱིངས་སུ་གཤེགས།

གསུང་ལས་སྤྱི་པའི་སློབ་མ་མཁས་པ་རྒྱ་བཀའ་ཤིས་དང་། བུམས་པ་སྤྱིང་བ། རིན་ཆེན་
དཔལ། འདུལ་དཀར་བ་གྲགས་པ་དཔལ་ལྡན། རྫོ་ཁོས་མགོན་པོ། སྤྱིང་སྤྱད་ཡོན་རྒྱལ་པ་ཆེན་པོ་
རིན་བྱང་བ། འདུལ་འཛིན་བསམ་འཕེལ་བ། སངས་རྒྱལ་བཟང་པོ། རྫོ་བརྟན་བ། དཔལ་ལྡན་
བཟང་པོ་སོགས་བསྟན་འཛིན་གྱི་སྤྱི་པ་དམ་པ་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་བྱུང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱང་རྣམ་
འགྲེལ་གྱི་རྣམ་བཤད་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད། རྣམ་ངེས་དགོངས་པ་རབ་གསལ། རིགས་ཐིགས་གྱི་
རྒྱུ་རིན་པོ་ཆེའི་གཏེར་མཛོད། ཚད་མ་དེའི་མཐར་འཛིན་གདུང་མེལ། ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་
པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མཛོད་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་པའི་རྣམ་
བཤད་སྒྲིང་པོ། དབུ་མ་རིན་ཆེན་ཐེང་པའི་རྣམ་བཤད་སྒྲིང་པོའི་དོན་གསལ་བ་ལ་སོགས་པའི་

གཞུང་ཆེན་མང་པོའི་འགྲེལ་བ་དང་། གསང་འདུས་དང་། ཏུས་འཁོར་སོགས་ཀྱི་བཀའ་ཚིམ་གཅིག་
ཏུ་བསྒྲིལ་བ་པོད་ཆེན་བརྒྱད་བཅུགས་སོ།

(ཞེས་ས་པཏ་ཀུན་དགའ་ཀྱུ་ལ་མཚན་དང་ཀྱུ་ལ་ཚབ་ཚོས་ཇི་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་ཐང་མདོར་བསྐྱུས་ས་པོད་དག་ནི་པོད་ལྗོངས་མི་
དམངས་དཔེ་སྐྱེན་ཁང་གིས་དེབ་གཞུགས་སུ་བསྐྱེད་པའི་གངས་ལྗོངས་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་གི་གངས་ཅན་མི་སྣ་ཞེས་བྱ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཕྱོགས་
བསྒྲིགས་ལ་ཡོད་པ་ལྟར་བཞག་དེ།)

སྒྲིག་སྒྲུབ་པ་སྒྲིག་

དཔེ་སྒྲིག་གསལ་བཤད།

༡༡། འདེད་པ་འདིའི་ནང་བོད་གངས་ཅན་གྱི་ཡོངས་སུ་ཆེས་མཐོའི་རིག་གནས་སྤྱི་ལ་མཛད་
རྒྱུ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་མཁས་པའི་གཙུག་རྒྱུ་ཤིན་ཏུ་ཁྱུ་དགའ་རྒྱལ་མཆོད་(༡༡༤༣-༡༣༥༡)གྱིས་
མཛད་པའི་ཆོད་མའི་བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་«ཆོད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་»ཞེས་བྱ་བ་རང་འགྲེལ་
དང་བཅས་པའི་ཆོག་དོན་གསལ་བར་མཛད་པའི་རྣམ་བཤད་མད་ཏུ་བྱུང་བ་རྒྱལ་ཆོབ་དར་མ་རིན་
ཆེན་(༡༣༩༤-༡༤༣༩)གྱིས་མཛད་པའི་«ཆོད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་རྣམ་བཤད་ལེགས་བར་
བཤད་པའི་སྤྱིར་བོ་»ཞེས་བྱ་བ་བཏོད་ཡོད་ལ། གཞུང་འདི་ནི་བོད་ཀྱི་ཆོད་མ་རིག་པའི་སློབ་ལ་ས་
རྒྱུ་གཉིས་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་ཡ་བྱལ་ས་ལུགས་སྟེ་ས་སྤྱི་ཤིན་ཏུ་ལུགས་ཀྱི་ཆོད་མ་
རིག་པའི་བཞེད་སློབ་ལེགས་བར་མཆོན་པའི་སྤྱིར་ཆོད་མ་རིག་པའི་དགའ་གནད་མང་པོ་ཞིག་ལ་
བཞེད་སློབ་འདིའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དགོངས་ཚུལ་གང་ཡིན་ལུང་རིགས་གཉིས་ཀྱི་སྟོན་ས་
གཏན་ལ་ཕབ་འདུག་པས། བོད་ཀྱི་ཆེས་མཐོའི་རིག་གནས་སྤྱི་དང་། ལྷག་པར་ཆོད་མ་རིག་པར་
དོན་གཏེར་ཅན་གྱི་སྟོན་གསལ་རྣམས་ལ་མེད་ཏུ་མི་རུང་བའི་ལེགས་བཤད་འབའ་ཞིག་ཏུ་སྒྲུབ་
ལ། དེར་མ་ཟད་དར་རྒྱུ་འདིའི་དཔེ་རྒྱུན་ཏུ་ཅང་དགོན་ལུགས་ནི། རིགས་གཏེར་དར་རྒྱུ་འདི་དེར་
དུས་སུ་ཡོད་པའི་གསུང་འབྲུམ་དཔར་མ་བཞི་ཀའི་ཁོད་ཏུ་མེད་ཅིང་། དུས་རབས་སྔ་མ་ནས་སྟོབ་
གཏེར་པལ་མོ་ཆེའི་ངོར་འཇམ་བཞད་རྗེ་བཙུན་པ་སོགས་གདན་ས་ཡིག་ཆ་ཁག་ཏུ་ལུང་འདེན་
མཛད་པ་འགའ་ཅམ་མཇལ་རྒྱུ་ལས་མི་མཛོ། འོན་ཀྱང་སྤྱི་ལོ་༡༩༩༩ ལོར་བོད་དུ་དཔལ་ལྷན་
བཞུགས་འབྲེལ་དཔར་ཁང་གིས་མ་དཔེ་འབྲུལ་མེད་རྟེན་པར་བཞེན་ཆེས་དགོན་པའི་འགྲེལ་བ་འདིའི་
དཔར་སྒྲུབ་ཐོག་མར་གནད་པའི་དེན་ལས་སྤྱི་ལོ་༢༠༠༢ ལོར་བལ་ཡུལ་ས་སྤྱི་རྒྱལ་ཡོངས་གསུང་
རབ་སྟོབ་གཏེར་ཁང་གིས་ཀྱང་དཔེ་དཔེ་འདི་ཉིད་ཀྱི་མ་དཔེ་འགྲེལ་སྟེལ་གནད་ལ། ད་བར་རྒྱ་
གར་དུ་དཔར་སྒྲུབ་ཞུས་པ་ཞིག་མ་སྒྲུབ་། དེས་ན་འགྲོ་བའི་སྤྱུག་བསྟེན་སེལ་བའི་སྒྲུབ་གཅིག་ལུང་
དེས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་སྤྱི་དང་། རྒྱུ་བྱུ་ཏུ་རིས་སུ་མ་ཆད་པའི་བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་
འཛིན་པའི་གདན་ས་དང་བཤད་བྱ་ཁག་སོགས་ལ་རྒྱ་བས་ཆེ་བར་མཐོང་བས། བཤད་སྒྲུབ་བྱུང་

འབྲེལ་དཔར་སྐྱེན་ལྷན་ཆོག་གས་ཀྱིས་སྐབས་བབ་བསྐྱེན་བཅོས་འདྲིའི་དེབ་གངས་༥༠༠༠ ཐམ་པ་
དཔར་སྐྱེན་ཞུས་པའི་ལས་འགོ་བཅུམས་པ་ཡིན།

འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཆད་མ་རིག་པའི་བྱང་རིམ།

སྤྱིར་གཏན་ཆོག་གས་ལ་བརྟེན་ནས་ཡུལ་ངེས་པའི་སློ་ཆད་མ་རིག་ལྟར་སྤྱི་ཚུལ་དང་། དེ་ལྟ་
བུའི་སློ་ཆད་མ་གང་ལ་བརྟེན་པའི་གཏན་ཆོག་གས་ལ་བྱང་ཆོས་གང་ཆད་དགོས་མིན། བསྐྱབ་བྱ་དང་
སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་དབར་འབྲེལ་པ་གང་ཡོད་མིན་དང་དེ་ལྟ་བུའི་འབྲེལ་པའི་ངོ་བོ་གང་ཡིན། ཤེས་པར་བྱ་
བའི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་གང་ཡིན། སློས་ཡུལ་རིག་ལྟར་ཤེས་པའི་ཚུལ་གང་ཡིན། སྤྱི་དང་རྟོག་པ་
ཡུལ་ལ་རིམ་རྒྱུ་འཇུག་ཚུལ། ཡུལ་རིག་པའི་སློ་ལའང་ནང་གསལ་རྣམས་དབྱེ་རྒྱུ་ཡོད་སྟབས་ཆད་མ་
རིག་པའི་གནད་མང་པོ་ཞིག་ལ་རིགས་པའི་ལམ་ནས་བརྟག་པ་བཞི་བ་ནི་ཕྱི་ནང་ཐུན་མོང་གི་རིག་
པ་ཡིན་པ་བརྗོད་མི་དགོས་ཤིང་། ལྷག་པར་དེར་དུས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྤྱི་བའི་བཤད་སྟེལ་ལྟར་
ན། འཕགས་ཡུལ་དུ་རིགས་པའི་བསྐྱེན་བཅོས་ཀྱི་ཐོག་མ་པལ་ཆེར་ཕྱི་ལོ་དུས་རབས་༡༠༠ ཡས་
མས་ཀྱི་མཁས་པ་ཚ་ར་ཀ་བྱ་བས་བཅུམས་པའི་སྐྱེན་གཞུང་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་ལེའུ་གསུམ་པའི་
ནང་རྟོག་གའི་ཆོག་དོན་ཞེ་བཞི་བཀོད་པ་དེ་ཡིན་པར་བཤད་ལ། དེའི་ནང་གྲེ་བྲག་པའི་རྟོག་གའི་
ཆོག་དོན་དུག་གི་ཐ་སྐད་ཀྱང་གསལ་བར་ཐོན།^༡ འོན་ཀྱང་ཕྱི་རོལ་པའི་རྟོག་གའི་བསྐྱེན་བཅོས་
གྲགས་ཆེ་ཤོས་ལྟ་བུ་གི་ལོ་རྒྱུ་ཏ་མས་(ཕྱི་ལོ་དུས་རབས་གསུམ་པ་ཡས་མས་)བཅུམས་པའི་རྒྱ་ཡུ་སྤྱི་
«རིགས་པའི་མདོ»ཞེས་པ་དེ་ཡིན་པར་ཡོངས་སུ་གྲགས། མདོ་འདྲིའི་ནང་རྟོག་གའི་ཆོག་དོན་
བཅུ་དྲུག་སྟེ། ཆད་མ་དང་། གཞལ་བྱ། ཐེ་ཆོམ། དགོས་པ། དཔེ། སྐབ་པའི་མཐའ། ཡན་ལག་རྟོག་
གི་གཏན་ལ་དབབ་པ། ཚོད་པ། བརྗོད་པ། སུན་འབྱེན་དུ་གྲོལ་པ། གཏན་ཆོག་ལྟར་སྤྱང་། ཆོག་
དོར་པ། ལྷག་ཆད་དང་། ཆར་གཅོད་བཅས་གཏན་ལ་པབ་ཅིང་། དེ་རྣམས་མགོན་པོ་སྤྱི་སྐྱབ་(ཕྱི་ལོ་
དུས་རབས་གཉིས་པ་)ཀྱིས་«ཞིབ་མོ་རྣམ་འཐག»དུ་ལེགས་པར་བཤད་པས་རང་ཅག་བོད་དབྱེ་མའི་
གཞུང་ལ་དང་བ་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་སྤྱི་ས་ནས་རྒྱས་ཆགས་ཡོད།^༢ རིགས་པ་ཅན་པས་
ཆད་མ་ལ་མཛོན་སུམ་དང་། རྗེས་དབལ་ལུང་། དཔེ་ཉེར་འཇལ་བཅས་བཞེར་དབྱེ་བ་དང་། སྐྱབ་
དག་ཡན་ལག་ལྟ་བུ་འཛོག་པ་སྟོགས་ཕྱིས་ཀྱི་སྐབ་མཐའི་ཡིག་ཆ་དག་ལས་གསལ་བ་ལྟར་

དང་། <<རིགས་པའི་མདོའི་>>འགྲེལ་བ་གྲགས་ཆེ་ཤོས་ནི་ཕྱི་ལོ་དུས་རབས་ལྔ་པར་སློབ་དཔོན་སྣ་
ཅ་ཡ་ནས་བརྩམས་པ་དེ་ཡིན་པར་སྣང་།

བྱེ་བྲག་པའི་ལུགས་ལ་ནི་ཀ་རྩ་དཔལ་ཕྱི་ལོ་དུས་རབས་གཉིས་པ་ཡས་མས་སུ་བརྩམས་
པའི་མེ་ཤེ་ཤི་ཀ་སུ་ཏ་སྟེ་<<བྱེ་བྲག་པའི་མདོ་>>ཞེས་པའི་བསྟན་བཅས་དེ་གཙོ་བོར་བྱེད་ཅིང་། དེའི་
ནང་རྒྱ་དང་། འབས་བྱ་དང་། འབྲེལ་བ་དོན་གཅིག་ལ་འདུ་བ་དང་། འགལ་བ་རྣམས་རྟགས་སུ་འགྲོ་
ཆུང་ལ་བཤད་ལ། དེའི་སྟེང་སྤྱི་ནས་མཁའི་ཡོན་ཏན་དུ་སྦྱབ་པའི་སྦྱབ་བྱེད་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་
པལ། བྲངས་ཅན་བ་ནི་ཕྱི་ལོ་དུས་རབས་བཞི་པ་ཡས་མས་ལ་སློབ་དཔོན་མི་ཤ་ཀ་ནས་བརྩམས་
པར་གྲགས་པའི་བསྟན་བཅས་<<ཤེ་ཤི་ཏ་རྩ་>>ཞེས་པ་ལ་གཙོ་བོར་བརྟན་པ་ཆད་མ་གྱུན་བདུས་རང་
འགྲེལ་དང་བཅས་པ་དང་རྒྱལ་དབང་སློབ་འགྲེལ་བ་བཅས་ལས་གསལ་བར་བོན། དཔྱད་པ་བ་ནི་
སློབ་དཔོན་ཇེ་མི་རྒྱུས་(ཕྱི་ལོའི་སྟོན་གྱི་དུས་རབས་གཉིས་པ་)བརྩམས་པའི་<<དཔྱད་པའི་མདོ་>>སྟེ་མི་སྣ་
སྣ་སུ་ཏ་ལ་གཙོ་བོར་བརྟན་ཅིང་། ལྷག་པར་དུས་རབས་བདུན་པ་ཡས་མས་ལ་དཔྱད་པ་བའི་སློབ་
དཔོན་མཁས་པ་གཞོན་ནུ་མ་ལེན་ཏེ་གྲུ་རྒྱར་རི་ལ་རྩ་རྩམ་<<ཆོག་ས་སུ་བཅད་པའི་རྣམ་འགྲེལ་>>བྱ་
བ་བརྩམས་ཏེ་དཔྱད་པ་བའི་ལུགས་ཀྱི་ཆད་མ་རིག་པའི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་པལ། ཕྱི་
རོལ་གཅེར་བྱ་བའམ་རྒྱལ་དཔོག་པ་སྟེ་དེང་སང་རྒྱ་དུ་གྲགས་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཆད་མ་རིག་པ་ནི་
སློབ་དཔོན་བཟང་ལག་གིས་བརྩམས་པར་གྲགས་པའི་<<རྣམ་པར་དུས་སྤྱང་བ་བཅུའི་མདོ་
>>དང་། ལྷག་པར་དུས་རབས་བརྒྱད་པར་སློབ་དཔོན་གྲུབ་སྟེ་ཉི་མོས་བརྩམས་པའི་བསྟན་བཅས་
སི་རྩ་སེ་ན་སྟེ་<<གྲུབ་པའི་སྟེ་>>ཞེས་པ་ལ་བརྟན་པར་བཤད།

ནང་པའི་ཕྱོགས་ལ་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་སྤང་མ་བྱོན་གོང་ཆད་མ་རིག་པའི་བསྟན་བཅས་བྱེ་
བྲག་པ་དམིགས་བསལ་མ་བྱུང་བར་སྣང་ཡང་། ཆད་མ་དང་གཏན་ཆོག་ས་སུ་གནད་མང་པོ་ཞིག་
ལ་དཔྱད་པ་མཛད་ཡོད་པ་གོང་དུ་སྤྱི་སྦྱབ་ཀྱི་གཞུང་ཞིབ་མོ་རྣམ་འཐག་བྲངས་པ་ལས་རགས་ཅན་
རྟགས་རྒྱས། གཞན་ཡང་སྤྱི་ལོའི་སྟོན་དུ་བཞུགས་པའི་ནང་པའི་གསུང་རབ་ལས་<<གཏན་གྱི་གཞི་
>>སྟེ་ཀམ་བུ་ཞེས་པ་ཆོས་རྒྱལ་ཐུང་མེད་ཀྱི་སྦྱུ་དུས་བཀའ་བསྟུ་རིམ་པ་གསུམ་པ་མཛད་པའི་
སྐབས་བསྐྱེགས་པར་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་བསྟན་བཅས་དེ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཐམས་ཅད་ཡོད་

སྤྲིང་། <<ཆམ་ཤེས་ཀྱི་ཆོག་པ་>>བཅས་པའི་ནང་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་མི་འཛིན་ལ་རིགས་པའི་
 ལམ་ནས་ཚད་པ་མང་དག་ཅིག་བཀོད་ཡོད་ལ། རྒྱ་ནག་གི་སྐད་དུ་སྤྱ་སྤྱབ་ཀྱིས་མཛད་པར་གྲགས་
 པའི་བསྟན་བཅོས་<<ཐབས་ཀྱི་སྤྲིང་པོ་>>ཞེས་པར་ཇེས་དཔག་གི་ཆམ་དབྱེ་དང་། གཏན་ཆོག་པ་ཀྱི་
 སྤྲིང་བ་ཡང་དག་གསལ་བར་བཀོད་པ་ཐོན་པ་མ་ཟད། སྤྱ་སྤྱབ་ཀྱིས་མཛད་པར་བཅུད་པ་མེད་པའི་
 བསྟན་བཅོས་<<ཚད་བསྐྱོག་>>ཅུ་འབྲེལ་དང་བཅས་པ་དང་། <<ཞིབ་མོ་ཆམ་འཐག་>>སོགས་སུ་བྱི་
 རོལ་པའི་རྟོག་གཤེད་གནད་མང་པོར་རིགས་པའི་ལམ་ནས་དགག་གཞག་རྒྱས་པར་མཛད་པ་དཔེ་ད་
 ལྟ་མཛུགས་དུ་ཡོད་པ་ལྟར་ལགས། ཐོགས་མེད་ཀྱི་<<སའི་དངོས་གཞིར་>>ཡང་ཇེས་དཔག་གི་ཆམ་
 དབྱེ་དང་། དེ་ཆམས་མཆོན་པའི་དཔེ་བཅས་གསལ་བར་བཀོད་འདུག་ལ་གཏན་ཆོག་པ་རིག་པའི་
 རོ་པོ་དང་བྱུང་པར་སོགས་ལའང་བཤད་པ་མང་ཅིམ་མཛད། དེ་བཞིན་དུ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་<<ཉན་
 སར་>>ཡང་རིགས་པ་བཞིའི་ཆམ་གཞག་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་པབ་ཅིང་། <<མདོན་པ་ཀྱན་བཏུས་
 >>སྤྱ་སྤྱབ་དག་ཡན་ལག་ལྔ་ལྔ་ཀྱི་ཆམ་གཞག་དང་། དེ་འབྲེལ་ཇེས་དཔག་གི་ཚུལ་དང་། ཆད་མ་
 ལ་ནང་གསེས་མདོན་སུམ་དང་། ཇེས་དཔག་དང་། ལུང་གི་ཆད་མ་བཅས་གསུམ་ཀྱི་ཆམ་དབྱེ་
 མཛད། སྤྲིང་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་ནི་<<མཛོད་འབྲེལ་>>གནས་དགུ་པར་ཆད་མ་ལ་མདོན་
 ཇེས་གཉིས་སུ་བསྐྱུ་ཚུལ་རགས་ཅིམ་ཐོན་ལ། དེས་མཛད་པའི་ཆད་མའི་བསྟན་བཅོས་<<ཚད་པའི་
 ཆོག་>>དང་། <<ཚད་སྤྱབ་>> <<ཚད་པའི་སྤྲིང་པོ་>> <<རྟོག་གཤེད་བསྟན་བཅོས་>>བཅས་ཡོད་པར་
 ཡང་བཤད།^༩

རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་ཕྱོགས་སྒྲུང་དང་། ཆོས་གྲགས་ཇེས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་སྐབས།

ནང་པའི་ཆད་མ་རིག་པའི་མེས་པོ་དངོས་ནི་བྱི་ལོ་དུས་རབས་ལྔ་པར་ཐེབས་པའི་དཔལ་
 རྒྱ་ལྡན་མཁས་པ་ཆེན་པོ་སྤྲིང་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲུང་པོ་ཡིན་པ་བསྟན་དུ་མེད། དེས་སྟོན་གྱི་རྟོག་
 གཤེད་བསྟན་བཅོས་<<རིགས་པའི་མདོ་>>སོགས་བྱི་རོལ་པའི་ཆད་མ་སྤྱ་བ་མང་པོའི་བཞེད་པ་ཆམས་
 ཆད་ཀྱིས་བཀག་ཅིང་། རང་ལུགས་སུ་ཇེས་དཔག་ལ་རང་དོན་དང་གཞན་དོན་ཇེས་དཔག་གཉིས་
 སུ་དེས་པར་བསྐྱབས་པ་དང་། རང་དོན་ཇེས་དཔག་ཀྱང་ཚུལ་གསུམ་པའི་གཏན་ཆོག་ལ་བརྟེན་
 བས་སྤྱེ་བས་ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟོགས་ལས་ལྟོག་ཏུ་གྱུར་པའི་དོན་གསར་དུ་མཐོང་བ་ཇེས་དཔག་གི་

མཆན་ཉིད་དུ་གཏན་ལ་པལ།^ཕ གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་སྟེ་སྐྱབ་དག་ལའང་ཁྱབ་པ་བརྗོད་པ་
 དང་། རྟོགས་ཆོས་བརྗོད་པ་བཅས་ཡན་ལག་གཉིས་ལྡན་གྱིས་ཆོག་གི་དམ་བཅའ་བརྗོད་ན་མི་
 རུང་བ་དང་། རྟོགས་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་ལ་ཉགས་ཉེ་བར་གཏོད་པ་སྒྲོས་པའི་སྟོན་དང་བཅས་
 ལ། དེ་བཞིན་དུ་མཐུག་སྐྱད་སྟོས་པའང་དམ་བཅའ་སྟོས་པ་དང་བསྒྲོས་པ་སོགས་སྐྱབ་དག་ཡན་
 ལག་ལྡན་ལྡན་འཛོག་པ་ལ་དགག་པ་མཛད་པ་དང་།^ཆ སྐྱོན་ལུལ་ལ་སེལ་བས་འཐུག་པའི་རྣམ་
 གཞག་སོགས་ཆད་མ་རིག་པའི་གནད་མང་པོ་ཞིག་རིགས་པས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་བསྟན་
 བཅོས་«ཆད་མ་ཀུན་ལས་བརྟུས་པ་»ཞེས་གྲགས་པ་བཅས་ཤིང་། གཞན་ཡང་རྟོགས་སྒྲུང་
 གིས་མཛད་པའི་ཆད་མའི་བསྟན་བཅོས་«རིགས་པའི་སྟོན་»དང་། «རྒྱུད་གི་རབ་དབྱེ»སོགས་
 ཡོད་པ་«ཆད་མ་རྣམ་འགྲེལ་»ཙུ་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་ལས་གསལ་བར་ཐོན།^ཇ

རྟོགས་སྒྲུང་གིས་ཆད་མ་རིག་པའི་སྟོན་ལ་དབྱེད་པ་མཛད་པ་སྟེ་དང་། ལྷག་པར་ཚུལ་
 གསུམ་པའི་གཏན་ཆོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མཛད་པ་དེས་ནང་པ་ཅམ་མིན་པར་བྱི་རོལ་པའི་ཆད་མ་
 སྟེ་བར་ཡང་འུགས་རྒྱུ་ཆེན་པོ་ཐེབས་པ་སྟོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ལས་ཉོགས་ཀྱས། རྟོགས་སྒྲུང་གི་རྗེས་
 སུ་ཐེབས་པའི་བྱི་རོལ་པའི་ཆད་མ་སྟེ་བའི་སྟོན་དཔོན་ཆེན་པོ་གསུམ་སྟེ་བྱེ་བྲག་པའི་སྟོན་དཔོན་བླ་
 །འཤམ་བླ་ད་(བྱི་ལོ་དུས་རབས་དུག་པའི་སྤང་ཙམ་)དང་། རིགས་པ་ཅན་པའི་སྟོན་དཔོན་ལྷོ་ཉ་ཀ་ར་(བྱི་ལོ་
 དུས་རབས་བདུན་པ་)དང་། དཔྱོད་པ་བའི་སྟོན་དཔོན་གཞོན་ནུ་མ་ལེན་(བྱི་ལོ་དུས་རབས་བདུན་པ་)བཅས་
 རྒྱུད་ལ། དེ་གསུམ་ཀས་རྟོགས་སྒྲུང་གིས་གཏན་ལ་པལ་པའི་ཚུལ་གསུམ་པའི་གཏན་ཆོགས་ཞལ་
 གྱིས་བཞེས་མོད། ལྷོ་ཉ་ཀ་རས་རྟོགས་སྒྲུང་གིས་ཚུལ་དང་པོའི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་རུང་དུ་ངེས་ཆོག་
 མ་རྒྱུད་བ་ལ་དགག་སྟེ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རྟོགས་སྒྲུང་གི་རྟོགས་ཆོས་འཁོར་ལོ་ལ་དགག་གཞག་
 གིས་གཏན་ཆོགས་དགུ་མི་འཛོག་པར་རང་ཉིད་ཀྱི་ལུགས་ལ་གཏན་ཆོགས་བཙུག་བཞོད་པ་
 སོགས་རྒྱུད་།

རྟོགས་སྒྲུང་གི་སྟོན་མའི་གཙོ་བོ་སྟོན་དཔོན་དབང་ཕྱག་སྟེས་«ཆད་མ་ཀུན་བརྟུས་»ལ་
 འགྲེལ་བཤད་མཛད་པར་སྤང་ནའང་དཔེ་དེང་མཛལ་དུ་མེད་ལ། དེའི་སྟོན་མ་དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་
 པ་(བྱི་ལོ་དུས་རབས་བདུན་པ་)ནི་ནང་པའི་ཆད་མ་རིག་པ་སྟེ་བ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཁྱའི་མཆོག་ལྟ་བུ་

ཡིན། ཁོང་གིས་ཕྱོགས་སྒྲིབ་གི་«ཆད་མ་ཀྱན་བརྟུས་»ཀྱི་དགོངས་པ་ལེགས་པར་བཤད་པའི་
 བསྟན་བཅོས་«ཆད་མ་ནམ་འབྲེལ་»དང་། «ཆད་མ་ནམ་ངེས།» «རིགས་པའི་ཐིགས་པ་
 »བཅས་ལུས་ལྟ་བུའི་བསྟན་བཅོས་རྒྱས་འབྲིང་བསྟུས་གསུམ་དང་། དེའི་སྟེང་འཕྲོས་པ་ཡན་ལག་
 ལྟ་བུ་«གཏན་ཆིགས་ཐིགས་པ་»དང་། «འབྲེལ་པ་བརྟག་པ།» «ཚུད་པའི་རིགས་པ།» «རྒྱད་
 གཞན་གྲུབ་པ་»བཅས་ཆད་མ་སྡེ་བརྟན་བྱ་གཤམ་པ་བཅུམས་ཏེ། བསྟན་བཅོས་དེ་ནམས་ཀྱི་ནང་
 ཆད་མ་རིག་པའི་དཀའ་གནད་སྤྱི་དང་། བྱད་པར་སྟོབ་དཔོན་ཕྱོགས་སྒྲིབ་གིས་ཆད་མའི་མདོར་
 གཏན་ལ་པབ་པའི་དཀའ་གནད་ནམས་ལ་བཞུལ་ལན་གྱི་སྟོན་སྒྲིབ་པར་གཏན་ལ་པབ་པ་མ་
 ཟད། སྟོབ་དཔོན་གྱིས་གསལ་བར་མ་གསུངས་པ་དང་། གསུངས་ཀྱང་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་མ་པབ་
 པའི་གནད་ནམས་བཅའ་བྱ་བཏོན་པ་ནི། དཔེར་ན། ཕྱོགས་སྒྲིབ་གིས་ཚུལ་གསུམ་པའི་གཏན་
 ཆིགས་རང་དོན་རྗེས་དཔག་གི་མཆན་ཉིད་བྱ་གསུངས་ནའང་། མཆན་གཞི་འབྲས་རང་མ་
 དམིགས་པའི་གཏན་ཆིགས་ལ་མཆན་ཉིད་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་རྒྱས་པར་མ་
 གསུངས་པ་ནམ་འབྲེལ་དུ། “གཏན་ཆིགས་ཀྱི་ནི་ཚུལ་གསུམ་ལའང་།”^{༡༠} ཞེས་སོགས་ཀྱིས་
 གཏན་ལ་པབ། དེ་བཞིན་བྱ་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་ལ་རྟགས་ཆོས་མེད་ན་མི་བྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་
 དགོས་པ་ཕྱོགས་སྒྲིབ་གི་གསུང་ལས་ཐོན་ནའང་ཆོས་གཤམ་ཀྱིས་དེའདྲའི་འབྲེལ་པ་དེར་དེ་བྱུང་
 འབྲེལ་དང་། བདག་གཅིག་འབྲེལ་གཉིས་སུ་ངེས་པས་རྟགས་ཡང་དག་ལའང་ནང་གསེས་འབྲས་
 རང་མ་དམིགས་པ་གསུམ་དུ་གངས་ངེས་པར་གྲུབ་པ་སོགས་མཁས་གྲུབ་རྗེས་(༡༣༤-
 ༡༤༣)«སྤྲིག་ཆེན་རིགས་པའི་རྒྱ་མཆོའི་»དབྱུང་དཔེ་མཆོན་མང་ཅམ་བཀོད་པ་ལས་གསལ་
 བར་ཐོན།”

འཕགས་ལུལ་དུ་སྟོབ་དཔོན་ཆོས་གཤམ་ཀྱིས་ཆད་མ་རིག་པའི་བསྟན་བཅོས་མེད་དུ་
 བྱུང་བ་སྡེ་བརྟན་མཛད་པའི་རྒྱུ་ཀྱིས་བྱི་ནང་གཉིས་ཀའི་ནང་ཆད་མ་རིག་པའི་ཐོག་དབྱུང་པ་སྤར་
 བས་གཏིང་ཟབ་དུ་བྱུང་པ་མ་ཟད། འཕགས་ལུལ་གྱི་ཆད་མ་རིག་པ་སྤྱི་ལྡན་ནས་ཀྱང་ཆད་ཤིན་
 ཏུ་མཐོ་བར་བྱུང་བུམ་པ་བྱུང་བ་གདོན་མི་ཟ། རིགས་པའི་དབང་ལྷན་དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གཤམ་པའི་
 གཞུང་ལ་འབྲེལ་པ་བྱེད་པ་ནང་པའི་མཁས་པ་མེད་དུ་བྱུང་བ་མང་དག་ཅིག་ཕེབས་པ་ནི། སྟོབ་

དཔོན་རང་ཉིད་ཀྱི་སློབ་མ་ལྟ་དབང་སྒྲོས་(ཕྱི་ལོ་དུས་རབས་བདུན་པའི་སྔད་)ནུམ་འགྲེལ་གྱི་འགྲེལ་བཤད་
 མཛད་ཅིང་། དེའི་སློབ་མ་ཤུག་སྒྲོས་(ཕྱི་ལོ་དུས་རབས་བདུན་པའི་སྔད་)ནུམ་འགྲེལ་གྱི་འགྲེལ་
 བཤད། དེའི་སློབ་མ་དུལ་བ་ལྟ་(ཕྱི་ལོ་དུས་རབས་བདུན་པའི་སྔད་)དང་། དེ་བཞིན་དུ་རིམ་གྱིས་ཤེས་རབ་
 འབྱུང་གནས་སྤྲས་པ།(ཕྱི་ལོ་དུས་རབས་བརྒྱད་པའི་སྔད་) ཆོས་མཆོག་(ཕྱི་ལོ་དུས་རབས་བརྒྱད་པའི་སྔད་) ར་
 མ་རི། ཐར་བ་འབྱུང་གནས་སྤྲས་པ་(ཕྱི་ལོ་དུས་རབས་བརྒྱ་གཅིག་སྔད་ཅས་)སོགས་ཀྱིས་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་
 ཆད་མ་སྡེ་བདུན་གང་རུང་ལ་འགྲེལ་བ་མཛད། ལྷག་པར་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་འཕགས་ལུལ་གྱི་
 པ་རྟེན་ཆེན་པོ་མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཆོ་(དུས་རབས་བརྒྱད་པ་)དང་། ཀ་མ་ལ་ཤྱི་ལ་གཉིས་ཀ་ཆད་མ་ལ་
 ཤེན་དུ་མཁན་པས་ཁོང་གཉིས་ནས་བོད་དུ་ནང་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཆད་མ་རིག་པའི་སྐོར་འགྲེལ་
 བཛྲོད་གནང་ཡོད་ངེས། འོན་ཀྱང་ཆད་མ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་ཅ་བ་དངོས་གཞི་བསྟན་བ་ཕྱི་
 དར་གྱི་སྐབས་ཚུགས་པར་མངོན་ལ། དེ་ཡང་ཕྱི་ལོ་དུས་རབས་བརྒྱ་གཅིག་གི་ནང་ཞ་མ་སང་རྒྱལ་
 གྱིས་སྟགས་སྤང་(དུས་རབས་ལྔ་པ་)གི་«ཆད་མ་ཀུན་ལས་བདུས་བ་»རང་འགྲེལ་དང་བཅས་བ་
 བསྟུར། དེ་བཞིན་དུ་ནག་ཆོ་ལོ་རྩ་བ་རྩལ་ཁྲིམས་རྒྱལ་བས་(༡༠༡༡-༡༠༤༤)སྟགས་སྤང་གི་
 «དམིགས་བ་བརྟག་བ་»རྩ་འགྲེལ་དང་བཅས་པ། ལོ་བྱང་ཞི་བ་འོད་(དུས་རབས་བརྒྱ་གཅིག་པ་)ཀྱིས་
 ཞི་བ་འཆོའི་ཆད་ཆེན་དུ་གྲགས་པ་«ཆད་མའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྟུས་བ་»དང་། ལོ་རྩ་བ་གྲགས་
 འབྱོར་ཤེས་རབ་(༩༥༤-༡༠༥༥)ཀྱིས་«དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྟུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་»སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་
 ཤྱི་ལས་མཛད་པ་བཅས་བོད་སྐད་དུ་བསྟུར། ལོ་རྩ་བ་མ་དགེ་བའི་སློབ་མོས་(༡༠༤༤-༡༠༥༤)ཀྱིས་
 དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་ཆད་མའི་གཞུང་ཀུན་གྱི་རྒྱལ་བོ་ལྟ་བུ་«ཆད་མ་ནུམ་འགྲེལ་གྱི་ཆོག་
 ལེའུར་བྱས་བ་»དང་། དེའི་འགྲེལ་བ་ལྟ་དབང་སྒྲོ་(དུས་རབས་བརྒྱད་པ་)དང་། ཤུག་སྒྲོས་(དུས་རབས་
 བརྒྱད་པ་)མཛད་པ་ནུམ་པོ་དཔོན་དུ་བསྟུར་ཅིང་། བྱུང་ངོ་སྤྲས་སོགས་ཀྱིས་བཤད་པ་སྡེལ་བ་
 ལས་བོད་དུ་ཆད་མ་རྟེན་པ་ཞེས་གྲགས་པའི་སྒྲིལ་དར། རྟོག་ལོ་རྩ་བ་སློབ་པ་ཤེས་རབ་(༡༠༥༤-
 ༡༡༠༤)ཁ་ཆེ་ཀུན་རིའི་རྟོག་གི་བསྟུས་པ་རྒྱལ་བོ་ལས་ཆད་མ་ནུམ་འགྲེལ་དང་། པ་རྟེན་གཞན་པན་
 བཟང་པོ་ལས་ནུམ་ངེས་གསལ་ཅིང་མ་དགེ་བའི་སློབ་མོས་ཀྱིས་བསྟུར་བའི་གཞུང་ནུམ་པོ་ལ་རྟོག་ལོ་
 ཆེན་པོས་ཁྱེད་ཀྱི་དག་པར་མཛད་པ་མ་ཟད། དེའི་སྤྱིང་«ཆད་མ་ནུམ་ངེས་»དང་། ཡ་མ་རིའི་
 «ནུམ་འགྲེལ་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་བཤད་»སོགས་ཆད་མའི་བསྟན་བཅོས་ཤེས་རབ་པོ་ཞིག་བོད་སྐད་

དུ་བསྐྱར་ཅིང་གཏན་ལ་ཕབ་བ་དང་།⁹³ རྣམ་ངེས་ཀྱི་དཀའ་གནད་ལ་དོགས་བ་དཔྱད་བ་<<ཆད་མ་
 རྣམ་ངེས་ཀྱི་དཀའ་གནད་རྣམ་བཤད་>>དང་།⁹⁴ <<རིགས་ཐེགས་ཀྱི་རྒྱུ་>>བཅུ་མས་ཤིང་། དེ་
 བཞིན་དུ་<<རྣམ་འགྲེལ་ཀྱི་རྒྱུ་>>དང་། <<རྣམ་ངེས་ཀྱི་རྒྱུ་>> <<རིགས་ཐེགས་ཀྱི་རྒྱུ་>> <<ཆད་མ་
 བརྟག་པ།>> <<གཞན་སེལ་བའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ།>> <<སྐད་ཅིག་མ་འཛིག་པ་གྲུབ་པ།>> <<སེལ་བ་
 གྲུབ་པ།>> <<རྒྱུད་གཞན་གྲུབ་པ་>>སོགས་ཀྱི་བསྐྱེད་པ་ལྟར་མཛད་ཅིང་གསར་ཤུར་ཆད་
 མའི་འཆད་ཉན་རྒྱས་པར་སྤེལ་བས་ཆད་མ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་ཅ་བ་བརྟན་པོ་བཅུགས།

ལོ་རྒྱུ་བ་ཆེན་པོར་སློབ་མ་ཤིན་ཏུ་མང་བ་བྱུང་བ་ལས་གྲགས་ཆེ་བ་འབྲེལ་ས་རབ་འབར་
 དང་། གོ་ལུང་པ་སློ་གོས་འབྱུང་གནས།⁹⁵ གངས་པ་ཤེའུ་སློ་གོས་བྱང་ཆུབ་གསུམ་ཡིན་ལ། གོ་
 ལུང་པའི་སློབ་མ་རིགས་པའི་དབང་ལྷན་སྤྱོད་ཆོས་ཀྱི་སེང་གེས་(1704-1776)གངས་པ་ཤེའུ་སློབ་
 མ་རྒྱ་དམར་བ་བྱང་ཆུབ་གྲགས་ལས་དབྱུ་མ་དང་ཆད་མའི་རིགས་པ་རྒྱས་པར་བསྐྱབས་པས་
 ཆད་མ་རིག་པའི་གཏན་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པའི་རིགས་པའི་དབང་ལྷན་ཏུ་གྱུར་ཏེ་རྫོག་ལུགས་ཀྱི་
 ཆད་མ་སྟེ་ཆད་མ་གསར་པར་གྲགས་པའི་སློབ་རིགས་པ་དང་བཅས་པའི་སློ་རྣམ་གཏན་ལ་ཕབ་
 པར་མ་ཟད། ལྷག་པར་<<ཆད་མའི་བསྐྱེད་པ་ཡིད་ཀྱི་ཐུན་སེལ་>>ཅ་འགྲེལ་དང་། <<ཆད་མ་ཡིད་ཀྱི་
 ཐུན་སེལ་>>བཅས་རང་རྩིས་ཀྱི་ཆད་མའི་གཞུང་མཛད་དེ་བོད་རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆད་
 མ་རིག་པའི་སློབ་ལེགས་པར་བཏོད།⁹⁶

ས་བཤ་ཀྱི་<<ཆད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་>>

འདིར་ནི་ས་རྫོག་གཉིས་ལས་གཙོ་བོ་མཉམ་མེད་ས་སྐྱ་བཞེད་པའི་སློབ་ཀྱི་ཆད་མ་
 རིག་པའི་སློར་རགས་ཅུ་ཞེག་སྒྲིང་བ་སྐྱབས་སུ་བབས་པས་དེ་ལྟར་ཞུས། །ས་བཤ་ཀུན་དགའ་
 རྒྱལ་མཆོན་ནི་སློབ་དཔོན་ལྷ་བ་དང་འབྲ་བར་བོད་ཀྱི་ཆད་མ་རིག་པར་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བའི་ཆད་
 མའི་སློབ་འབྲེད་ཆེན་པོ་ཞེག་ཡིན་ལ། དེས་མཛད་པའི་ཆད་མ་རིགས་པའི་སེང་ཆེན་བརྒྱུད་ཀྱི་
 གསལ་དེ་ལས་གསལ་ཅིང་། དེ་རྗེས་གཙང་ནག་པའི་སློབ་མ་མཚུར་སྟོན་གཞན་ལྟ་སེང་གེ་ལ་ཆད་མ་
 རྣམ་ངེས་དང་། ལྷ་པའི་བསྐྱེད་པ་དོན་རྣམས་གསལ། གཞན་ཡང་ལྷ་པའི་སློབ་མ་བཅེགས་དབང་ལྷན་
 སེང་གེ་ལས་ཀྱང་ཆད་མ་དང་གྲུབ་མཐའ་གསལ་ལ། དུས་ཕྱིས་ཁ་ཆེ་སྟེ་ཀུའི་སློབ་དཔོན་ཤུག་

ཤིའི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ཏེ་ཐོག་མར་ཆོས་མཆོག་གི་ཆད་མ་ནམ་ངེས་ཀྱི་ཀྲིལ་ལ་སྦྱངས་ཏེ་ཆད་མ་
 ཅམ་མ་ཟད་ལེགས་སྦྱར་སྦྱ་ལའང་མཁས་པར་གྱུར། ས་པཎ་གྱིས་རྒྱ་གར་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་བརྟེན་དུ་
 ན་ཤི་ལ་ལས་ཀྱང་ཆད་མ་གསན།⁶ ལྷག་པར་པཎ་ཆེན་ལྷ་ཀྱི་དང་ལྷན་དུ་«ཆད་མ་ནམ་འགྲེལ་
 »ཀྱི་འགྱུར་ལ་ཞུས་ཆེན་མཛད་པའི་རྟེན་གྱིས་དེ་ལས་བཤད་པའི་གཞན་སེལ་གྱི་གནད་ནམས་
 ཆད་མ་རིག་པ་སྤྱི་དང་། ལྷག་པར་ཕྱོགས་སྤང་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་ལུགས་ཀྱི་ཆད་མ་རིག་པའི་གཞུང་
 ལུགས་ཀྱི་སྦྱང་པོར་གཟེགས་ཤིང་། བོད་དུ་ཆད་མ་རིག་པ་སྦྱ་བ་ལྷ་མ་དག་གཞན་སེལ་གྱི་སྐོར་ལ་
 དམིགས་བསལ་ཉོག་དཔྱོད་མ་མཛད་པ་དང་། ལྷག་པར་ལྷ་པའི་བསྐྱུས་གཞུང་གི་ལུགས་རྟེན་
 གྱིས་བོད་ཀྱི་ཆད་མ་སྦྱ་བ་ནམས་སྤྱི་དང་བྱེ་བག་ལ་དཔྱོད་པའི་སྐབས་སྤྱི་དང་དོན་བྱེད་རྣམས་པའི་
 དངོས་པོའི་གཞི་མ་ཐུན་འཛིག་པ་དཔལ་ལྷན་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་རང་ལུགས་སུ་སྦྱ་བ་མི་འཐད་པ་
 བཅས་གཟེགས། གཞན་ཡང་ལྷ་པའི་«ཆད་མ་ཡིད་ཀྱི་ཐུན་སེལ་»དུ་མངོན་སུམ་ལ་ཡུལ་ངེས་པ་
 འཛིག་པ་དང་། ཆད་མ་མ་ཡིན་པའི་སྒོ་ལ་བཅད་ཤེས་དང་། སྤང་ལ་མ་ངེས། ཡིད་དཔྱོད། ཐེ་
 ཆོམ། ལོག་ཤེས་བཅས་སྤང་འཛིག་པ་སོགས་ཕྱོགས་སྤང་ཆོས་གྲགས་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་
 འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཆད་མའི་གཞུང་གང་ལས་ཀྱང་གསལ་བར་མ་བྱུང་བས་དེ་ནམས་བོད་ཀྱི་ཆད་
 མ་སྦྱ་བ་ལྷ་མ་ནམས་ཀྱི་རང་བཟོ་འབའ་ཞིག་ཏུ་གཟེགས་པ་སོགས་ལ་བརྟེན། ཆད་མ་སྤྱི་བདུན་
 མདོ་དང་བཅས་པའི་དགོངས་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་དང་། རྟོག་ལུགས་ཀྱི་
 ཆད་མ་སྦྱ་བ་ནམས་ཀྱིས་རིགས་པའི་དབང་ལྷག་ནམ་གཉིས་ཀྱི་གཞུང་གི་དགོངས་དོན་ཕྱིན་ཅི་
 ལོག་ཏུ་བཀལ་བ་ནམས་འགོག་པ་བཅས་དགོས་པ་གཙོ་བོ་གཉིས་ཀྱི་ཕྱིར། ས་པཎ་གྱིས་སྤྱི་བདུན་
 སྤྱི་དང་བྱེད་པར་ཆད་མ་ནམ་འགྲེལ་གྱི་དགོངས་དོན་ནམས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བརྟེན་ཏེ་«ཆད་མ་
 རིགས་པའི་གཏེར་»ཞེས་བྱ་བའི་ལེགས་བཤད་ཆད་དུ་བྱུང་བ་འདི་བཅུམས།⁷

«ཆད་མ་རིགས་གཏེར་»ལ་ལེའུ་བརྟེན་གཉིས་ཡོད་པ་གཞུང་རང་ཉིད་དུ་གསལ་བ་ལྟར་
 དང་། ལེའུ་དང་པོ་ཡུལ་བརྟག་པ་དང་། གཉིས་པ་སྒོ་བརྟག་པ། གསུམ་པ་སྤྱི་དང་བྱེ་བག་བརྟག་
 པ། བཞི་པ་སྦྱ་བ་པ་དང་གཞན་སེལ་བརྟག་པ། ལྷ་པ་བཛྲེད་བྱ་དང་རྫོང་བྱེད་བརྟག་པ། དུག་པ་
 འགྲེལ་བ་བརྟག་པ། བདུན་པ་འགལ་བ་བརྟག་པ་བཅས་ལེའུ་དང་པོ་བདུན་གྱིས་ཤེས་བྱ་སྤྱི་སྟོག་

ནས་གཏན་ལ་འབེབས་ཤིང་། ལེའུ་བརྒྱད་པ་མཚན་ཉིད་བརྟག་པ་དང་། དགྲ་པ་མངོན་སུམ་བརྟག་
 པ། བཅུ་པ་རྗེས་དཔག་བརྟག་པ། བཅུ་གཅིག་པ་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་བརྟག་པ་བཅས་བཞིས་
 ཤེས་བྱེད་ཆད་མའི་རང་བཞིན་ངེས་པར་བྱ་བ་བཅས་བསྟན་བཅོས་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་སྒྲིམ་ཅ་པའི་
 ས་བཅད་ཆེན་པོ་གཉིས་ཀྱི་ནང་དུ་བསྟུ་བར་ཀུན་མཁུན་གོ་རམས་པའི་(༡༩༣༩-༡༩༤༩)ཆུ་བཤད་
 ལས་བྱུང་བ་ལྟར་ལགས་པས་རིགས་གཏེར་གྱི་ཅ་པའི་སྒྲིམ་དེ་བྱ་པའི་«ཆད་མ་ཡིད་ཀྱི་སུན་སེལ་
 »ལ་གཞིར་མཛད་པར་སྤང་། འཁྲུ་མཚོག་ལྷན་(༡༩༣༤-༡༩༥༠)ཀྱིས་ནི་རིགས་གཏེར་གྱི་ལེའུ་
 ཆུ་བཤད་ལ་ངེས་པ་བདེ་ལྷག་ཏུ་སྟེར་བའི་བྱིར་རིགས་གཏེར་གྱི་ལེའུ་ཆུ་བཤད་བསྟུ་ཚུལ་ཐབས་གཞན་
 ཡང་སྒྲིམ་གྱི་ཚུལ་དུ་འདི་ལྟར་གསུངས་ཏེ།

“བཤད་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡང་དག་ཤེས། །འཆད་བྱེད་རྟོག་གའི་ལུས་བརྒྱད་པོ། །མངོན་སུམ་རྗེས་
 དཔག་སྟུབ་པ་དང་། །སུན་འབྲིན་ཆུ་བཞི་ལྟར་སྤང་བཅས། །བརྒྱད་པོ་རྟོགས་པའི་ཡན་ལག་ཏུ། །ཐོག་
 མར་ཤེས་བྱ་སྒྲི་ལྷོག་བཤད། །མངོན་རྗེས་ལྟར་སྤང་དང་བཅས་པ། །ཡུལ་ལས་འཇུག་ཚུལ་རྟོགས་བྱའི་
 བྱིར། །ཤེས་བྱའི་ཡུལ་དང་ཤེས་བྱེད་སྒྲི། །བརྟག་པའི་རབ་བྱེད་ཆུ་བཞི་གཉིས་གསུངས། །རྟོག་པའི་སྒྲི་དང་
 རྟོག་མེད་སྒྲི། །འཇུག་ཡུལ་རང་མཚན་གཅིག་ཡིན་ཀྱང་། །དངོས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་རྟོགས་ཚུལ་ལས། །སྤང་
 སེལ་བརྟག་པའི་རབ་བྱེད་བཤད། །སེལ་བའི་ཆོས་ལས་འགལ་འབྲེལ་དང་། །དགག་སྟུབ་བརྫོང་བྱ་རྫོང་
 བྱེད་དང་། །མཚན་མཚོན་ལ་སོགས་སྒྲི་ཆོས་ཆུས། །བརྟག་པའི་རབ་བྱེད་གསུངས་པ་ལས། །འགལ་
 འབྲེལ་དགག་སྟུབ་སྟུབ་པ་དང་། །སུན་འབྲིན་རྟོགས་པའི་ཡན་ལག་སྟེ། །བརྫོང་བྱ་རྫོང་བྱེད་རང་གཞན་
 ཀྱི། །དོན་གྱི་རྗེས་དཔག་འཆད་པའི་ཐབས། །མཚན་མཚོན་བརྟག་པ་ཆད་མ་ཡི། །མཚན་ཉིད་འཆད་
 པའི་ཐབས་སུ་བཤད། །ཅེས་སྟུར་བ་ཡིན་ནོ།” ཞེས་གྲང་བྱུང་ངོ་།”

«ཆད་མ་རིགས་གཏེར་»དུ་ས་པཎ་གྱིས་ཆད་མ་རིག་པའི་སྒྲིར་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་སྟེ་མ་རྫོག་
 ལུགས་ཀྱི་ཆད་མ་སྟེ་བ་ཆུས་དང་མི་འདྲ་བའི་སུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བཞེད་པ་གནད་ཆེ་བ་ཆུས་
 འཁྲུ་མཚོག་ལྷན་གྱིས་བསྟུ་ས་དོན་གྱི་ཚུལ་དུ་གསལ་བར་བཀོད་པ་འདི་ལྟར།

“འདིའི་འཆད་ཚུལ་རགས་པ་ནི་འདིར་ལྟར། གཟུང་ཡུལ་ལ་གསུམ་དུ་འབྲེད་པ་དང་། ཡུལ་ཅན་འཇུག་
 པས་གཟུང་ཡུལ་ཡོད་པ་གཞུང་དང་འགལ་བར་བརྫོང་ནས་གཟུང་ཡུལ་ནི་བྱི་རོལ་དོན་རང་མཚན་གཅིག་པོར་
 ངེས་པ་དང་། ཤེས་པ་གང་ལ་ཡང་དུས་མཉམ་པའི་གཟུང་ཡུལ་མ་བཤད་ཅིང་དགོས་པ་མེད་པ་དང་། དེའི་ཤེས་
 བྱེད་དུ་དམིགས་སྒྲིལ་ལས་གཞན་པའི་དབང་ཤེས་ཀྱི་དངོས་ཡུལ་མ་བཤད་ཅིང་། དུས་མཉམ་པའི་སྒྲིལ་དུ་མི་

རུང་བ་དང་། གཟུང་ཡུལ་དུ་མ་ཟད་འཇུག་ཡུལ་གྱི་རང་མཆན་ཁོ་ནར་ངེས་པ་དང་། དེའི་ཆེ་སྤྱི་མཆན་གཞལ་
བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་གཞལ་བྱ་དང་འཇུག་ཡུལ་ཤན་མ་བྱེད་པས་ཤོངས་པ་དང་། དེའི་ཆེ་དོན་རང་
མཆན་གྱི་གཞན་སེལ་ཁོ་ན་རྗེས་དཔག་གི་གཞལ་བྱར་འཇོག་པ་ཡིན་གྱི། རྣམ་མཁའ་དང་སྤྱོད་ལ་སོགས་
པའི་དོན་སྤྱི་ལ་ནི་བཅད་ཞུགས་ཐོབ་གསུམ་མ་ཆད་བས་རྗེས་དཔག་གི་གཞལ་བྱར་མི་རུང་བ་དང་། ཆད་མིན་
གྱི་སྒོ་ལ་ལྷ་ཡི་གངས་ངེས་གཞུང་ནས་མ་བཤད་ཅིང་། འབྲེལ་བ་དང་འགལ་བ་དང་། ཤེས་པ་རི་སྟེང་བ་ལ་ལྷོག་
པས་བྱེ་ན་ཁ་ཕྱིར་ལྟ་དང་ནང་ལྟ་གཉིས་སུ་ངེས་ལ། རྣང་ལྟ་རང་རིག་ཏུ་འཇོག་པར་མ་ཟད་བྱིར་ལྟའི་ཤེས་པ་ལ་
ཡང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་མི་སྣང་བ་ནི་མི་སྤྱིད་ལ། རྣམ་པ་ནི་ཤེས་པ་ཁོ་ནར་ངེས་པས་སྒོ་ཐམས་ཅད་རང་རིག་ཏུ་བསྟུ་
བ་དང་། ཡུལ་རིག་པ་སྒོ་ཡི་མཆན་ཉིད་དུ་འཇོག་ན་འཇུག་ཡུལ་རིག་པ་ནི་ཁྲབ་རྒྱུང་ལ། སྣང་ཡུལ་དང་གཟུང་
ཡུལ་རིག་པ་ནི་རང་རིག་ལ་མི་སྤྱིད་པ་དང་།

གཞན་སེལ་པའི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་མ་ཤེས་ན་སྤྱི་བདུན་མཛད་པའི་གཞུང་པལ་ཆེ་བ་འཆད་མི་ཤེས་
པར་བསམ་ནས་དེའི་རྣམ་གཞག་འཆད་པའི་རྒྱུ་ལ་འདི་ལྟར། ཤེས་བྱ་མཐའ་དག་རང་མཆན་ཡིན་མིན་གཉིས་སུ་
བསྟུ། མ་ཡིན་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ལ་གཞན་སེལ་གྱིས་ཁྲབ། རང་མཆན་གྱི་མིང་བཏགས་པ་ལ་ཡང་སྣང་ངོའི་བྱམ་
སོགས་དང་། སེལ་ངོའི་བྱམ་སོགས་གཉིས་སུ་ཁ་ཆོན་ཆོད། བྱི་མ་ལ་གཞན་སེལ་གྱིས་ཁྲབ། རྟོག་མེད་གྱི་ཤེས་
པའི་སྒོར་བྱ་དང་གཟུང་ཡུལ་གང་ཡིན་གྱི་གཞན་སེལ་དུ་འགལ། དེས་ན་དོན་མཆན་དགག་སྟུབ་གྱི་ཉིད་དུ་མི་
རུང་། དགག་སྟུབ་དང་སྤྱི་བྱེ་བྲག་དང་འགལ་བ་དང་འབྲེལ་བ་ཐམས་ཅད་སེལ་ངོའི་ཆོས་ཁོ་ན་ཡིན། རྟོག་མེད་
གྱི་ཤེས་པའི་ངོ་ན་གསལ་ཙམ་ལས་དེ་དག་ཏུ་སྣང་བ་མེད། དེའི་བྱིར་དོན་ལ་དེ་དག་དགག་པ། སྒོ་ངོར་སྟུབ་
པ། དེ་དག་ངེས་བྱེད་གྱི་ཆད་མ་བཤད་པ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་དོ། །མཆན་མཆོན་བརྟག་པའི་རབ་བྱེད་ནི་
དོན་གྱི་གོ་ཆ་བསྟུས་དང་མཐུན་ལ། ཆོག་གི་རིགས་མི་འདྲ་བ་དང་། མཆན་ཉིད་གྱི་སྒོ་ནས་སེལ་རྒྱུ་ལ་དགག་པ་
མདོ་ཙམ་མཛད།

ཆད་མ་ཙམ་གྱི་མཆན་ཉིད་ལ་ལྷ་རྒྱུ་ཆོས་མཆོག་གསུམ་ཀ་ལ་མི་མཐུན་པ་བགག་ནས་
མཐུན་པའི་འཆད་རྒྱུ་ལ་མི་བསྟུ་བ་དང་མ་ཤེས་དོན་གསལ་གཉིས་ཀ་ཡང་བཤད་པ་ཐད་དང་པ་ཙམ་ཡིན་
གྱི་དོན་ནི་གཞལ་བྱ་གསར་དུ་རྟོགས་པ་དང་འཇུག་ཡུལ་རང་མཆན་ལ་མི་བསྟུ་བ་ཉིད་དུ་དོན་མཐུན་
པར་འཆད། ཆ་བསྟུས་ལས་བདེན་པའི་དོན་རྟོགས་ཆོས་གསུམ་ལྟར་ཆད་མའི་མཆན་ཉིད་དུ་བཞག་པ་
ལ་མི་དགོས་མ་ཁྲབ་མི་སྤྱིད་གསུམ་གྱི་སྟན་འབྱེན་མཛད། མདོན་སུམ་ལ་ཆད་མ་ཡིན་མིན་གྱི་དབྱེ་བ་
མི་མཛད། མདོ་སེམས་གཉིས་དེའི་དབྱེ་གངས་ལ་མི་མཐུན། གཞན་ངེས་ཆད་མའི་རྣམ་གཞག་ཆོས་
མཆོག་དང་མཐུན་ཞིང་། ཆད་མས་རང་གི་འཇུག་ཡུལ་ལ་སྒོ་འདོགས་ཆོད་དགོས་ན། གཞན་ངེས་གྱི་
ཆད་མ་མི་སྤྱིད་པར་འགྱུར། རྗེས་དཔག་གི་རྟོན་གཏན་ཆོགས་ལ་བྱ་བསྟུས་དང་མི་མཐུན་པ་ཆར་མེད་
ཅིང་། རྗེས་ལྟོག་གི་དགག་སྟུབ་བྱེད་རྒྱུ་ལ་སོ་སོ་བ་དང་། བྱོགས་གཉིས་དངོས་འགལ་དུ་འདོད་པ་

དང་། བན་ཚུན་སྤང་ལག་ལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ལག་ལ་དམིགས་སྤྱོད་ཚུལ་ལ་དགག་པ་མདོ་ཅམ་
 དང་། རང་རྒྱུད་དུ་མ་ཟད་ཐལ་འགྱུར་ལ་ཡང་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པ་དང་གསུམ་དུ་འབྱེད་པ་
 དང་། ལོག་རྟོག་སེལ་བ་དང་རྗེས་དཔག་བསྐྱེད་པའི་ཐལ་འགྱུར་གང་ཡིན་ཀྱང་གསུམ་པོ་དེར་ངེས་པ་
 དང་། དེ་ལྟར་ངེས་པའི་ཆོན་སྐྱབ་བྱེད་མི་འཕེན་པ་གསུམ་དང་། འཕེན་པ་ལ་རང་རིགས་འཕེན་པ་བཞི་
 དང་། གཞན་རིག་འཕེན་པ་བཅུ་དྲུག་ཏུ་འབྱེད་པ་དང་། ཐལ་འགྱུར་ལྟར་སྤང་ལ་གངས་ངེས་མི་མཛད་
 ཅིང་། ལན་འདེབས་པའི་ཚུལ་རྒྱུ་བཤད་པའི་སྒྲིང་བཞི་ཉིད་དུ་ངེས་པར་མཛད་དོ། །”^{༡༩} ཞེས་བྱུང་།

ས་པཎ་གྱི་«རིགས་གཏེར་རང་འགྲེལ་»ཆོག་ཟེན་ལ་སྦྱི་དང་བྱེ་བྲག་ལ་ཕྱོགས་དང་དུས་གྱི་
 སྒོ་ནས་བྱེ་སྟེ་ཐད་ཀའི་སྦྱི་དང་། གོང་མའི་སྦྱི་ཞེས་པའི་ཐ་སྐྱད་མཛད་དེ་སྦྱི་དང་བྱེ་བྲག་ལ་ནང་
 གཤེས་དབྱེ་བ་གཉིས་གཉིས་སུ་གསུངས་པ་དང་། དེ་རྒྱུས་ཀྱི་མཆན་གཞིར་“ལ་བ་དང་ཅ་རྒྱན་ལ་
 སོགས་པའི་རྗེས་ཐ་དད་ཕྱོགས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་རྒྱུས་ཐད་ཀའི་བྱེ་བྲག་དང་། དེ་དང་འབྲེལ་པའི་སྦྱི་
 རྒྱུས་ཐད་ཀའི་སྦྱི་དང་། ལ་བ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་གཅིག་ཉིད་སྐྱད་ཅིག་སྦྱི་དུས་ཀྱིས་
 བསྐྱུས་པ་རྒྱུས་གོང་མའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་ལ་དེ་འབྲེལ་གྱི་སྦྱི་ནི་གོང་མའི་སྦྱི་ལོ། །”^{༢༠} ཞེས་བཀོད་
 གནང་ལ། དེ་བཞིན་དུ་«རིགས་གཏེར་»ཙུ་བར། “ཐ་དད་སྦྱི་འདོད་ལུག་སྐྱག་པ། །རྗེས་གཅིག་
 ཡིན་ཞེས་གངས་ཅན་པ། །གངས་ཅན་པ་རྒྱུས་དེའི་རྗེས་འབྲངས། །” ཞེས་པ་ཅམ་ལས། འགོག་
 ཡུལ་གངས་ཅན་པའི་ཕྱོགས་སུའི་འདོད་པ་གང་ཡིན་དོས་འདྲིན་གསལ་བར་མ་བྱུང་ཡང་། རང་
 འགྲེལ་དུ་ནི། “ཡང་བོད་རྒྱུས་ཤིང་ལ་བ་དང་ཅ་རྒྱན་ལ་སོགས་པའི་བྱེ་བྲག་ལ་ཤིང་ཅམ་ཞེས་བྱ་
 བའི་སྦྱི་དང་། བཱེ་རྩུ་ལ་སོགས་པའི་སྦྱོན་པོའི་བྱེ་བྲག་རྒྱུས་ལ་སྦྱོན་པོ་ཅམ་ཞེས་བྱ་བའི་སྦྱི་
 དང་། དེ་བཞིན་དུ་བ་ལང་ཅམ་ཞེས་བྱ་བའི་སྦྱི་རྒྱུས་བྱེ་བྲག་རྒྱུས་ལས་རྗེས་དོ་བོད་བྱེར་མེད་ཀྱི་
 གཅིག་ཏུ་ཡོད་དོ་ཞེས་ཁ་མཐུན་པར་སྒྲིག་གོ། །འདི་སྐད་འདོད་པའི་གངས་ཅན་པ་དང་བོད་རྒྱུས་
 དོན་མཐུན་ནོ། །”^{༢༡} ཞེས་གཙུག་པོ་སྤྱོད་པ་དང་། དེའི་རྗེས་འབྲངས་རྒྱུས་ཕྱོགས་སུ་བཀོད་པ་
 གསལ་བར་ཐོན། «རིགས་གཏེར་རང་འགྲེལ་»དུ་གྲགས་པ་འདི་སྦྱོན་གྱི་ས་སྦྱའི་ཆད་མ་སྦྱ་བ་
 རྒྱུས་ལས་གཡག་སྦྱོན་པས་ཆད་མར་བསྐྱུང་ལ། སྦྱིས་ཀྱི་ས་སྦྱའི་མཁས་པའི་ནང་གོ་རམས་པས་
 སྐབས་དུ་མར་རང་འགྲེལ་གྱི་ལུང་དངོས་སུ་བྱངས་ཏེ་འདིའི་ཆོག་དོན་འཐད་ཕྱོགས་སུ་བསྐྱབས་
 ཤིང་། རྒྱ་མཆོག་པས་ཆད་མར་འདྲིན་ནའང་སྐབས་འགར་ཆོག་ཟེན་གྱི་དོན་གཞན་དུ་བཀལ་བ་

སོགས་མཛད། དགེ་ལྷན་པའི་ཕྱོགས་ལ་ནི་མཁས་གྲུབ་རྗེས་(༡༣༥༥-༡༤༣༤)སྐབས་འགར་རིགས་གཏེར་འགྲེལ་པ་ལས་བཞེད་པ་བཀོད་ཅིང་དེ་དག་རིགས་གཏེར་ཙ་བ་མཁན་པོའི་བཞེད་པ་དང་མི་མ་སྤུན་ཚུ་ལ་གསུངས་ཤིང་། རྒྱལ་ཚབ་རྗེས་(༡༣༤༤-༡༤༣༣)རིགས་གཏེར་གྱི་རྣམ་བཤད་དུ་གཞུང་འདི་གཞི་རྒྱ་མཛད་པ་པོ་ས་པཎ་རང་ཉིད་ཡིན་མིན་ལ་དོགས་པ་མ་མཛད་མོད། འོན་ཀྱང་སྐབས་འགར་བྱིས་གཞན་གྱིས་བསྟོན་འཕྲི་སོགས་ཀྱིས་སྤྱད་ཞུགས་པར་བཞེད།³¹ ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞེད་པས་(༡༤༤༤-༡༥༡༣)ནི་མཐའ་གཅིག་དུ་རང་འགྲེལ་ས་པཎ་གྱི་མིན་པར་གསུངས།³²

ས་པཎ་གྱིས་«ཆད་མ་རྣམ་འགྲེལ་»ལ་ཞུས་ཆེན་མཛད་པ་དང་། དེའི་དགོངས་པ་ཆིག་ཟེན་བཞིན་བཀའ་བའི་བསྟན་བཅོས་«ཆད་མ་རིགས་གཏེར་»མཛད་པ་དང་། རྣམ་འགྲེལ་གྱི་འཆད་ཉན་གཙོ་བོར་སྤེལ་བ་སོགས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ས་པཎ་གྱི་དངོས་སྟོབ་ཏུ་ཡུག་པ་རིག་པའི་སང་གོས་(༡༣༥༣ ལོར་འདས་)རྣམ་འགྲེལ་གྱི་འགྲེལ་པ་བརྩམས་ཏེ་དེའི་འཆད་ཉན་སྤེལ་བ་སོགས་ལས་རིམ་གྱིས་བོད་དུ་སྤར་«ཆད་མ་རྣམ་འགྲེལ་»ལ་འཆད་ཉན་གཙོ་བོར་བཞུགས་ཡོད་པ་དེ་རིམ་གྱིས་འགྱུར་ཏེ་དེའི་ཆབ་དུ་«ཆད་མ་རྣམ་འགྲེལ་»དེ་ཉིད་ཙ་གཞུང་དུ་མཛད་པ་རྒྱ་ཚུགས་པ་བྱུང་།³³ དེ་ལྟར་འདས་«ཆད་མ་རིགས་གཏེར་»ཙ་འགྲེལ་དུ་ས་པཎ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྤུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བཞེད་པ་མང་པོ་ཞིག་གཏན་ལ་བབ་པ་རྣམས་ལ་མི་རབས་གང་འཆམས་ཞིག་རིང་དམིགས་བསལ་རྟོག་དཔྱད་ཆེར་མ་བྱུང་བར་མཛོན་ལ། རིགས་གཏེར་ལ་འགྲེལ་པ་བྱེད་པའདུས་རབས་བཅུ་བཞི་པའི་སྤྱད་དམ་བཅོ་ལྔ་པའི་སྟོད་དུ་གལལ་སྤེ་པཎ་ཆེན་(༡༣༤༤-༡༤༡༤)གྱིས་ཆིག་འགྲེལ་ཞིག་མཛད་པ་དེ་དང་པོར་སྤྱད་། ས་པཎ་གྱི་རྗེས་སུ་ས་སྐུ་པའི་ནང་དུ་འདུ་རྟོག་ལུགས་ཀྱི་ཆད་མ་དང་དེ་འགྲེལ་སྤྱད་པའི་བསྟན་གཞུང་སོགས་ལ་གཙོ་བོར་མཛད་པ་ལས་རིགས་གཏེར་གྱི་ལུགས་སྤུན་མོང་མ་ཡིན་པ་འཛིན་མཁན་དེ་ཙམ་མ་བྱུང་བར་མཛོན་ཏེ། དཔེར་ན་ས་པཎ་རང་ཉིད་ཀྱི་དངོས་སྟོབ་ཏུ་ཡུག་པ་རིགས་པའི་སང་གོས་ཀྱང་«ཆད་མ་རིགས་པའི་མཛོད་»ཅེས་པའི་ཆད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་རྣམ་བཤད་མཛད་པ་དེའི་ནང་སྤྱད་པ་ཆོས་སང་དང་མ་སྤུན་པར་དོན་རང་མཆོན་གྱི་གཞན་སེལ་བཞེད་ཅིང་། གཞན་སེལ་ལ་དོན་ལ་ཡོད་པ་དང་། སྟོབ་ཡོད་པ་གཉིས་དང་། དང་པོ་ལའང་

ནང་གསེས་མ་ཡིན་དགག་གི་གཞན་སེལ་ནི་རིགས་འདྲ་མི་འདྲ་གཉིས་ཀ་ལས་ལོག་པའི་རང་
 མཚན་གྱི་ཆོས་ཤིག་དང་། གཞན་སེལ་བ་དངོས་མེད་དགག་བཅས་གཉིས་སུ་ཡོད་པར་
 བཤད།³⁵ དེ་བཞིན་དུ་སྤྱི་ལ་དོན་ལ་ཡོད་དང་། སྒྲོ་ལ་ཡོད་པ་གཉིས་སུ་བྱེན་ས་དང་པོ་ཡོད་པར་
 གསུངས་པ་(«ཆད་མ་རིགས་པའི་མཛོད།» ཞོག་37 བ4)དང་། དངོས་མེད་ཆད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་
 པས་གཞལ་བྱར་འཐད་པས་གཞལ་བྱ་ལ་རང་མཚན་གཅིག་དུ་མི་འཛོག་པ་(«ཆད་མ་རིགས་པའི་
 མཛོད།» ཞོག་166 བ6 བ4) སོགས་རིགས་གཏེར་གྱི་ཆོག་ཟེན་དང་མི་མཐུན་པ་མང་ཅམ་བྱུང་།

«ཆད་མ་རྣམ་འགྲེལ་»གྱི་དགོངས་པ་རིགས་གཏེར་གྱི་ཆོག་ཟེན་དང་མཐུན་པར་འགྲེལ་
 པའི་རྣམ་བཤད་ཐོག་མར་ཚོམ་པ་པོ་ནི་ཁོ་བོས་བལྟས་ན་པལ་ཆར་བཅུན་པ་སྟོན་གཞོན་ཡིན་པར་
 སྒྲུང་ལ།³⁶ དེ་ནི་འགོས་ལོས་«དེབ་སྟོན་»དུ་ཆད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བརྒྱུད་པར་བྲངས་པའི་འཇམ་
 དབྱངས་སྟོན་གཞོན་ཞེས་པ་དེ་ཡིན། ཁོང་ནི་རང་ཉིད་ཀྱིས་མཛོད་པའི་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་ཁྲིཀའི་མཐུག་
 བྱང་དུ་གསལ་བ་ལྟར་ན་འགོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་དང་། ཞང་མདོ་སྡེ་དཔལ་ལ། ཁ་ཆེ་ཀ་མྱི་
 རིའི་བརྒྱུད་བེམ་ལ་བྲི་དང་། འོང་སྟོན་ལོ་རྒྱ་བ་བཅས་ཀྱི་ཞབས་ལ་གཏུགས་པའི་དུས་རབས་བཅུ་
 གསུམ་པའི་མཐུག་ཅམ་ལ་འཁུངས་པའི་ས་སྐྱའི་མཁས་པ་ཞིག་ཡིན་པར་མངོན། དེའི་«རྣམ་
 འགྲེལ་གྱི་རྣམ་བཤད་གངས་ཅན་རྒྱུན་»གྱི་ནང་སྐབས་མང་པོར་འུ་ཡུག་པའི་«ཆད་མ་རིགས་
 པའི་མཛོད་»ལ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་གཞུང་མཚམས་བྱེ་ཚུལ་ཅམ་མ་ཡིན་པར་ཅ་བའི་དགོངས་པ་
 འགྲེལ་ཚུལ་ཐོག་དགག་པ་མཛོད་ཅིང་³⁷རང་ཡུགས་འཛོག་སྐབས་རིགས་གཏེར་གྱི་ཆོག་ཟེན་གྱི་
 ཡུགས་རིམ་ལྟར་བཞེན་གཏན་ལ་པལ་འདུག་པས་རྣམ་བཤད་འདི་དང་འུ་ཡུག་པའི་རིགས་མཛོད་
 གཉིས་པན་ཚུན་བསྐྱར་ཏེ་དབྱེད་ན་ས་བཤ་གྱི་རྗེས་འཇུག་ནང་ཁུལ་ཆད་མ་རིག་པའི་གནས་དོན་
 མང་པོ་ཞིག་ལ་བཞེད་པ་མཐུན་མིན་རིམ་བྱུང་ཚུལ་ལ་ངེས་པ་སྟེར་བྱལ་བ་ཞིག་འོང་ངམ་སྟུམ་
 མོ།

དགེ་ལྡན་པའི་སྤྱོད་པ་ནས་«རིགས་གཏེར་»གྱི་ཆོག་དོན་བཟལ་ཚུལ།

སྟོན་གྱི་དགེ་ལྡན་པའི་ཆད་མ་སྤྱི་བ་རྣམས་ལས་དོགས་གནད་འདི་སྐོར་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་
 པོས་(1342-1409)བཤད་པ་དམིགས་བསལ་མ་གནང་མོད། མཁས་བྱུང་རྗེས་«སྡེ་བདུན་གྱི་

རྒྱུ་ཡིད་ཀྱི་སྤྲུལ་སྤེལ་>>དུ་སྐབས་འགར་རིགས་གཏེར་གྱི་དགོངས་པ་བཅའ་དུ་བཏོན་ཏེ་འཆད་
པ་མ་ཟད། རང་ཉིད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་དེའི་སྒྲོམ་ཡང་པལ་ཆེར་རིགས་གཏེར་རིམ་བཞིན་དུ་ལེའུ་
བཅུ་གཅིག་ཏུ་སྤྱེ་ཆོད་མ་རིག་པའི་དཀའ་གནད་དུ་མ་ཞིག་རིགས་གཏེར་བཞིན་གཏན་ལ་པབ་
པར་བཏོན་སྤྱིར་རྫོག་ལོ་དང་བྱད་པར་རི་བོ་དགེ་ལྡན་པའི་ཆོད་མ་རིག་པ་འཆད་ལུགས་དང་མི་
མ་སྤྲུལ་པའི་བཞེད་ཚུལ་མང་དུ་བྱུང་བ་སྤྱོད་མེད་འདིའི་མཆན་དུ་འགོད་པ་ལྟར་རོ།³⁹ །ཕྱིས་རྗེ་ཡབ་
སྲས་གསུམ་གྱི་རྗེས་འབྲང་རྣམས་ནས་ཀྱང་ཡ་རྒྱལ་དབང་དགེ་འདུན་གྲུབ་གྱི་(༡༣༤༡-
༡༤༥༤)<<ཆོད་མ་རིགས་རྒྱུ་>>དུ་འང་རང་ལུགས་རིགས་གཏེར་དང་མ་སྤྲུལ་པར་གནས་པ་
གསུངས་པ་སོགས་བྱུང་།

ཆོད་མ་རིགས་གཏེར་དར་རྒྱུ་ཅེས་པའི་རྣམ་བཤད་འདི་ནི་རྒྱལ་ཆ་བར་རབ་གི་སྐྱེ་ཆེ་སྤང་
ལ་མཛད་པར་མངོན་ལ།⁴⁰ དར་རྒྱུ་འདི་རྒྱལ་ཆ་བར་ཉིད་ཀྱི་དེང་མཛའ་དུ་ཡོད་པའི་གསུང་འབྲུམ་
དུ་མ་བཞུགས་པའི་རྒྱུ་མཆན་གང་ཡིན་ལོ་རྒྱུ་ཐོག་གསལ་ཁ་མ་བྱུང་། འོན་ཏེ་འདིའི་ནང་ཚུལ་པ་
པོས་རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ལ་མཆོད་བཞེད་དངོས་སུ་མ་མཛད་པ་དང་།⁴¹ རྣམ་བཤད་འདི་ཆོས་
རྒྱུད་གཞན་གྱི་མཁས་པ་ཞིག་གི་གཞུང་འགྲེལ་ཡིན་པས་ན་མཆོམས་ཤིག་ཏུ་རྗེའི་དགོངས་པ་
བཀའ་ལུགས་སྤྱི་ལས་ལོགས་སུ་བཟུང་སྟེ་གསུང་འབྲུམ་ནས་སྤྱང་མིན་དབྱེད་གཞིར་སྤང་། གང་
ལྟར་འདིའི་ནང་རིགས་གཏེར་གྱི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་སྤྱི་དང་དངོས་པོའི་གཞི་མ་སྤྲུལ་འདོད་པའི་
ཕྱོགས་སུ་གནས་པ་བཀའ་ལན་དང་བཅས་པའི་སྒྲོན་ས་བཀའ། བཀའ་ལུགས་ནི་གོང་དུ་ཞུས་པ་
ལྟར་རང་འགྲེལ་ཆོག་འགའ་ཞིག་དོར་ནས་ཆོས་རྗེས་པཎ་གྱི་དགོངས་པ་མ་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་
ལོག་པར་འཆད་པ་དག་སེལ་བའི་ཆེད་དུ་ཚུལ་པར་དམ་བཅས་ཏེ་⁴²འདིར་རྒྱལ་ཆ་བར་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་
འགྲེལ་དང་རྣམ་ངེས་རྣམ་བཤད་སོགས་སུ་གསུངས་པ་བཞིན་དཔལ་ཆོས་གྲགས་གྱི་དགོངས་པ་
འཆད་ཚུལ་ལྟ་བུ་རྫོག་ལོ་སོགས་སུ་རབས་པའི་ལུགས་དང་ཕྱོགས་མ་སྤྲུལ་ཅམ་ཡིན་མོད། སྤྱིར་
དགེ་ལྡན་ཆོད་མ་རིག་པའི་གསུང་ཚུལ་གྲགས་ཆེ་བ་དུ་མ་ཞིག་དང་། བྱད་པར་འགྲེལ་པ་མཛད་པ་
པོ་རང་ཉིད་ཀྱིས་སྤྱོད་དུ་མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་དང་མི་འདྲ་བའི་ཆོག་ཟེན་བྱད་པར་དུ་མ་
གསལ་བ་ལགས།

དར་རྒྱུ་འདིར་ཇི་ཡལ་སྤྲས་ཆད་མ་རིག་པའི་གཞུང་གཞན་དང་མི་མཐུན་པའི་ཆོག་ཟིན་ནས།

དེས་ན་ནས་བཤད་འདིའི་ཆོག་ཟིན་ལ་ཇི་ཡལ་སྤྲས་ཀྱི་ཆད་མ་སྡེ་བདུན་གྱི་འགྲེལ་པ་
གཞན་དུ་བཞེད་ཚུལ་དང་མི་འདྲ་བ་མང་དུ་ཡོད་ལ། འདིར་ཆོག་ཟིན་གྱི་བྱད་པར་འགངས་ཆེ་བ་
འགའ་ཞིག་ལུང་འདྲན་དང་བཅས་འགོད་ན་ནི།

༡ སེམས་ཅམ་སྐབས་ལ་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་ཡུལ་འཆད་ཆེ་རང་འགྲེལ་
ལྟར་སྒྲོ་ཐམས་ཅད་རང་རིག་ཁོ་ནར་བསྐྱུས་པར་བསྟན་པ་སྒྲ་སོར་བཞག་པས། སྒྲོ་
ལ་གཞན་རིག་དང་རང་རིག་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་ཞེས་དགོ་ལྟར་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་
སྐད་དང་འགའ་བར་སྤང་བ་དང་།^{༣༩}

༢ མངོན་སུམ་གྱིས་རང་ཡུལ་རྟོགས་ལ་དེའི་འཛིན་སྐྱངས་ལོག་ཤོགས་སུ་ཞེན་པའི་སྒྲོ་
འདོགས་གཅོད་པ་མི་འཐད་པར་གསུངས་པ་ནས་ངེས་རྒྱུ་ཆེན་སོགས་ཀྱི་བཞེད་
ཚུལ་དང་མི་མཐུན་པ་དང་།^{༤༠}

༣ དེ་བཞིན་དུ་མངོན་སུམ་གྱིས་རང་ཡུལ་རྟོགས་ཀྱང་ངེས་པའི་ནམ་བཞག་ཁས་མི་
ལེན་པ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་སོགས་ལས་གསུངས་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་དང་།^{༤༡}

༤ དེར་བརྟེན་མངོན་སུམ་ལ་སྤང་ལ་མ་ངེས་པའི་སྒྲོས་བྱུང་པས་སྒྲོ་རིག་བདུན་པོའི་
ནང་ཆན་གྱི་སྤང་ལ་མ་ངེས་པའི་སྒྲོ་ཞིག་ལོགས་སུ་མི་བཞེད་པ་མཁས་བྱུང་ཇིའི་སྡེ་
བདུན་རྒྱན་ལྟར་ཡིན་ལ། ཇི་ཡལ་སྤྲས་གཞུང་གཞན་དང་མི་མཐུན་པ་དང་།^{༤༢}

༥ འདིར་མངོན་སུམ་བཅད་ཤེས་རྒྱས་པར་དགག་པ་སྡེ་བདུན་ཡིད་གྱི་སུན་སེལ་ལྟར་
ཡིན་ལ། རྒྱལ་ཆབ་ཉིད་ཀྱིས་སྤང་མཛད་པའི་ནམ་ངེས་རྒྱུ་ཆེན་དུ་དེ་ལྟར་མི་འདོད་
པ་སྒྲོ་བ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་བཞེད་པ་དང་འགའ་བས་རང་ལུགས་སུ་མི་འཐད་
པར་གསུངས་པའི་ཆོག་ཟིན་མི་འདྲ་བ་བྱུང་བ་དང་།^{༤༣}

༦ དེའི་གནད་ཀྱིས་མངོན་སུམ་གྱིས་ཡུལ་དེ་དང་དེ་ལ་ཆད་མ་ཡིན་མིན་དབྱེ་རྒྱ་ཡོད་
ཀྱང་དབྱེ་གཞི་མངོན་སུམ་ཉིད་ལ་ཆད་མ་དང་ཆད་མིན་གྱི་དབྱེ་བ་མ་མཛད་པ་སྡེ་

མ་དང་མི་མ་ཐུན་པ་དང་།^{༣༧}

༧༩ སྒྲེ་བདུན་རྒྱན་བཞེན་ཡིད་དཔྱོད་ཀྱི་ཐ་སྙད་འདིར་མི་འདོད་པ་འདྲ་ཡང་རྗེ་ཡབ་སྲས་
གཞུང་གཞན་དུ་དེ་འཐད་སྒྲོགས་སུ་བཤད་པ་^{༣༨}བཅས་སོགས།

ཆོག་ཟེན་དེ་དག་སོ་སོའི་དགོངས་པ་རྣམས་ཐད་ཀར་ངོས་འཛིན་དཀའ་བས་སྒྲོབ་གཉེར་
བ་རྣམས་དཔྱོད་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་ཞིབ་འཇུག་འོང་ཆེད་དུ་འདིར་དོགས་གཞིའི་ཚུལ་དུ་བཀོད་ཡོད།

རིགས་གཉེར་དར་རྒྱུ་འདིར་གཞུང་སྤྱི་མ་དང་མི་མ་ཐུན་པའི་ཆོག་འདི་དག་བྱུང་
ཡང་། ས་བཤྲ་གྱི་རྗེས་འབྲང་དུ་མ་ཞིག་གིས་ཙུ་ཆོག་དོན་གཞན་དུ་བཀའ་བའི་ལུགས་དངོས་སུ་
བཀག་ནས་ཆོག་འབྲེལ་དགོ་ལྡན་སྤྱིའི་ལུགས་དང་མ་ཐུན་པར་མཛད་པ་ཡང་དུ་མ་ཡོད་དེ། དཔེར་
ན། གོ་རམས་པ་བསོད་སེང་སོགས་ཀྱིས་སྤྱི་དང་དངོས་པོའི་གཞི་མ་ཐུན་དུ་མི་འཐད་པར་གསུངས་
པ་འདིར་དགག་པ་(ཞོག་༤)དང་།^{༣༩} རྒྱ་མཆོག་ལྡན་གྱིས་མཆོན་པའི་སོད་སྤྱི་རབས་བས་ཤིང་
མིན་ལས་ལོག་པ་སོགས་གཞན་སེལ་དང་རང་མཆོན་གཉིས་ཀྱི་གཞི་མ་ཐུན་མི་འདོད་པ་འདིར་
དགག་པ་(ཞོག་༡༡)དང་།^{༤༠} རོང་སྟོན་(༡༣༤༧-༡༣༥༤)སོགས་ཀྱིས་རང་མཆོན་སྤྱོད་གི་འཇུག་
ལུལ་མིན་པར་འདོད་པ་^{༤༡}དགག་ཚུལ་(ཞོག་༡༥)སོགས་མང་བས། འདི་དག་ནི་མཆོན་པ་ཅམ་
ཡིན་གྱི། ལྷག་མ་རྣམས་དཔྱོད་ལྡན་གྲོག་པ་པོས་མཐུན་པར་འགྱུར་རོ།

དར་རྒྱུ་འདིའི་མཛད་པ་སོ་སྒྲུལ་ཆབ་ཆོས་རྗེ་ཡིན་མིན་ལ་དབྱུང་བ།

གོང་དུ་ཞུས་པ་ལྟར་རྣམས་བཤད་འདི་རྒྱལ་ཆབ་ཆོས་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁོང་དུ་མེད་ཚུལ་
དང་། དེ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཆད་མ་རིག་པའི་གཞུང་སྤྱིའི་དགོངས་པ་སོ་སོ་ནས་ཡོད་པ་
བཤད་མ་ཐག་པ་ལྟར་འགྱུར་མི་རུང་སྟམ་པ་སོགས་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཟུང་ནས་འདིའི་ཚུལ་པ་སོ་སྒྲུལ་
ཆབ་ཉིད་ཡིན་མིན་གྱི་དོགས་པ་ནི་འོང་མི་སྤིད་པ་མིན་མོད། འོན་ཀྱང་ལོ་རྒྱུས་ཆད་ལྡན་དུ་དེ་ལྟ་
བྱའི་དབྱུང་བྱ་བཀོད་པ་ཅམ་ཡང་མ་མཐོང་ཞིང་། དེར་མ་ཐད་སྤྱིར་དཔེ་སྒྲུབ་གསལ་བཤད་ཀྱི་
མཆོན་དུ་ཡོད་པ་བཞེན་^{༤༢}གཞན་སའི་ཡིག་ཆ་ཁག་ཏུ་རིགས་གཉེར་དར་རྒྱུ་ཅེས་ལུང་འདེན་
མཛད་ཆེ་དར་ཆོག་སྒྲོས་པ་རྒྱལ་ཆབ་ཀྱིས་བརྩམས་པར་མཆོན་པའི་ཆེད་ཡིན་པར་དཔོག་རྒྱས་

བ་དང་། དེ་ལྟར་ཨ་ཁུ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཆོས། རྒྱལ་ཆབ་རྗེའི་རིགས་གཏེར་དར་རྒྱུ་ལེགས་བཤད་
 སྡེ་ཤོ་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོར་ལུང་བྲངས། ཞེས་རྒྱལ་ཆབ་ཆོས་རྗེ་འདིའི་མཛད་པ་པོ་ཡིན་པའི་
 ཁུངས་སུ་འགོ་བ་དང་། འདིར་རྒྱལ་ཆབ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྣམ་བཤད་གཞན་དུ་ཁ་བསྐྱངས་
 མཛད་ཚུལ་རྣམས་ལྟར་ན་གཞུང་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ཚོམ་པ་པོ་གཅིག་གོ་སྟུམ་དུ་དགག་ཕྱོགས་
 སྒྲུབ་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ནས་སྐབས་བབ་ཀྱི་དོགས་པ་སེལ་བར་འགྱུར་རོ།^{༤༣}

འོན་ཏེ་འདིའི་ཆོག་ཟེན་གྱི་དོན་«རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་»དང་«རྣམ་ངེས་རྒྱུ་ག་
 ཆེན་»སོགས་མཛད་པ་པོའི་གཞུང་སྤྱི་མའི་དགོངས་པ་དང་མི་མཐུན་པར་རི་ལྟར་གྱུར་ཞེས། རྒྱལ་
 ཆབ་རང་ཉིད་ཆོས་རྗེ་ས་པཌ་གྱི་མཐར་ཐུག་པའི་དགོངས་པ་དུ་མ་ཞིག་ཞལ་གྱིས་མ་བཞེས་
 གྲང་། རང་འགྲེལ་ཆོག་ཉུང་ཟད་དོར་བ་ལས་དེའི་ཆོག་ཟེན་མང་དུ་དོར་བར་དོགས་ནས་འགྲེལ་
 བར་མཛད་པ་ནི། ཆོས་རྗེ་ས་པཌ་ལ་དད་གྲུས་ཆེན་པོ་ཡོད་པར་འདིའི་མཆོད་བརྗོད་ཀྱིས་བསྐྱབས་
 བ་ལྟར་མཛོན། དེས་ན་མཛོན་སུམ་བཅད་ཤེས་མི་འཐད་པ་སོགས་རྒྱལ་ཆབ་རང་གི་ཕྱགས་ཀྱི་
 དགོངས་པ་མིན་ཡང་། ཅ་བའི་སྐབས་སུ་དོན་དེ་དག་རིགས་པ་དང་བཅས་པ་སྒྲུབ་པར་ཤིན་ཏུ་
 གསལ་བས། འགྲེལ་བ་མཛད་སྐབས་ས་པཌ་གྱི་དགོངས་པ་དོན་གཞན་དུ་བྲང་མི་དགོས་པར་ཅ་
 ཆོག་པལ་ཆེ་བ་སོ་སོའི་ཐད་ཀའི་དོན་རང་སོར་བཞག་པའི་དབང་དུ་བྱས་སམ་སྟུམ་པ་ནི་ཁོ་བོའི་
 རྗོངས་འཆར་ཅམ་དུ་ཟད་ལ། ད་དུང་རི་བོ་དགོ་ལྟར་པའི་ཕྱོགས་སུ་བསྐྱན་པའི་སྒྲོགས་ལ་མཁས་པ་
 རྣམས་ཀྱིས་དོན་ངོ་མ་གང་ཡིན་དཔྱད་པར་འཆལ་ལོ།

«ཆད་མ་རིགས་གཏེར་»ཀྱི་འགྲེལ་བྱེད་གཞན་ཁག

པོ་དོང་པཌ་ཆེན་གྱིས་རིགས་གཏེར་དངོས་སུ་བཀག་པ་ལ་ས་སྐྱའི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་
 གཡག་སྡེ་པཌ་ཆེན་དང་རོང་སྟོན་གཉིས་ཀྱིས་དགག་ལན་མཛད་མོད། རེད་མདའ་བ་དང་དགོ་ལྟར་
 པའི་ཆད་མ་སྤྱི་བ་རྒྱལ་ཆབ་དང་མཁས་གྲུབ་རྗེ་སོགས་གོང་དུ་སྟོན་པ་ལྟར་རིགས་གཏེར་གྱི་
 དགོངས་པ་གཞན་ཏུ་བཀྲལ་ཏེ་ཅ་བའི་གནད་མང་པོ་ཞིག་དང་ལྟག་པར་ཤེས་པར་བྱ་བ་ལུལ་གྱི་
 རྣམ་གཞག་ལ་རྫོག་ཕྱགས་དང་མཐུན་པར་བསྐྱབས་པ་སོགས་རིགས་གཏེར་གྱི་དགོངས་པ་ལེན་
 ཚུལ་མི་འདྲ་བ་བྱུང་། འོན་ཀྱང་སྤྱི་ལོ་དུས་རབས་བཙུ་ལྔའི་སྤྱི་དུ་རོང་སྟོན་ཤྲུག་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་

དངོས་སྒོ་བ་བྱམས་ཆེན་རབ་འབྱམས་པའི་སྒོ་བ་མ་གོ་བོ་རབ་འབྱམས་པ་བསོད་ནམས་སེང་གེ་
 དང་། རོང་སྟོན་རང་ཉིད་ཀྱི་ཞབས་ལ་གཏུགས་པ་ས་སྒྱའི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་ཤུག་མཆོག་ལྡན་
 གཉིས་ཀྱིས་ས་བཤ་གྱི་«ཆད་མ་རིགས་གཏེར་»ཙུ་འབྲེལ་དང་བཅས་པར་ནམ་བཤད་དང་། སྤྱི་
 འོན། མཐའ་དཔྱོད་སོགས་གཞུང་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་བརྩམས་ཤིང་། དེ་བཞིན་དུ་«ཆད་མ་ནམ་
 འབྲེལ་»ལའང་རིགས་གཏེར་གྱི་སྤྱི་ཐུན་བཞིན་པར་བཟུང་སྟེ་རྟེན་མཛད་པ་དང་། དགེ་ལྡན་པའི་ཆད་
 མ་སྤྱི་བ་སྤྱི་དང་། ལྷག་པར་རྒྱལ་ཆབ་རྗེའི་བཞེད་པ་ལ་དམིགས་ལུགས་པའི་དགག་པའང་རྒྱས་
 པར་མཛད་པ་སོགས་ལ་བརྟེན་རིམ་གྱིས་བོད་ཀྱི་ཆད་མ་རིག་པའི་སྒོ་ལ་ས་བཤ་གྱི་རིགས་
 གཏེར་ལུགས་གཙོ་བོར་མཛད་པ་དཔལ་ས་སྒྱའི་ལུགས་ཀྱི་ཆད་མ་རིག་པ་དང་། རོག་ལུགས་གཙོ་
 བོར་མཛད་པ་དཔལ་དགེ་ལྡན་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཆད་མ་རིག་པ་ཞེས་ལུགས་སྒོ་ལ་ཆེན་པོ་གཉིས་དེང་
 གི་བར་དུ་གནས་པ་འདི་བྱུང་།

བོད་ཀྱི་ཆད་མ་སྤྱི་བ་གཞན་མདོ་ཙམ་སྒོས་པ།

རིགས་པའི་དབང་ལྷག་ལྷ་བ་དང་ས་བཤ་གྱི་རྗེས་གོང་དུ་སྒོས་པའི་ས་སྤྱི་དང་དགེ་ལྡན་པ་
 ལས་གཞན་པའི་བོད་ཀྱི་ཆད་མ་སྤྱི་བ་གཞན་ཆེ་བ་གཞན་ཡང་བྱུང་བ་ནི། དུས་རབས་བརྒྱ་གསུམ་
 པའི་ནང་བཙུག་ལྡན་རིགས་པའི་རལ་གྱིར་གྲགས་པའི་སྤར་ཐང་གི་མཁས་པ་དེས་ཆད་མའི་བསྟན་
 བཙུག་«སྤེ་བདུན་རྒྱན་གྱི་མེ་ཉོག་»དང་ནམ་དེས་ཀྱི་རྟེན་སོགས་བརྩམས་ཏེ་ཆད་མའི་དཀའ་
 གནད་མང་པོ་ཞིག་ལ་སྤྱི་བ་དང་ས་བཤ་གཉིས་ཀ་དང་མི་འདྲ་བའི་བཞེད་པ་མང་ཙམ་སྤེལ་
 ལ། མཁས་མཆོག་བྱ་སྟོན་(༡༣༤༠-༡༣༤༩)ཀྱིས་ཆད་མ་ས་རོག་གཉིས་ཀའི་བརྒྱུད་པ་གསལ་ཚུལ་
 དེའི་ནམ་ཐར་ལས་ཐོན་ཅིང་།^{༩༩} དེས་«ནམ་དེས་ཀྱི་འབྲེལ་བཤད་ཆོག་དོན་རབ་གསལ་»བྱ་
 བའང་མཛད། བྱ་སྟོན་གྱི་བཤད་རྒྱུན་ནི་དེའི་སྒོ་བ་མའི་གཙོ་བོ་སྤྱི་ཆད་པ་རིན་ཆེན་ནམ་རྒྱལ་ལས་
 རིམ་གྱིས་བརྒྱུད་དེ་ཞ་ལུའི་གདན་སར་དར། དེ་བཞིན་དུ་མཁས་མཆོག་པོ་དོང་གིས་ཆད་མའི་
 བསྟན་བཙུག་བརྩམས་པ་མ་ཐད་ས་བཤ་གྱི་རིགས་གཏེར་ལ་དགག་པ་མཛད་པ་གོང་དུ་ཞུས་ཐེན་
 པ་ལྟར་དང་། བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་ཕྱོགས་ལ་ཀམ་པ་སྤྱི་ཐུང་བདུན་པ་ཆོས་གྲགས་རྒྱ་མཆོས་(༡༩༤༩-
 ༡༩༠༦)«ཆད་མའི་ལེགས་བཤད་ཀྱི་ཚུ་བོ་ཀུན་འདུས་»ཞེས་བྱ་བ་མཛད་ཅིང་། དེའི་ནང་ཙམ་བའི་

ཆད་མ་རིག་པའི་གནད་ནམས་ལ་ས་པཎ་གྱི་རིགས་གཉེར་རང་ལུགས་གཙོ་བོར་བསྐྱངས་མོད་སྡེ་
 བདུན་གྱི་མཐར་ཐུག་གི་དགོངས་པ་སློབ་དཔོན་རྒྱ་མཁན་པོའི་བཤད་པ་གཙོ་བོར་བྱས་ཐོག་དབུ་
 མ་གཞན་སྟོང་དུ་གནས་པར་བཀལ་བའི་སློབ་བསྐྱབས། དེ་རྗེས་དུས་རབས་བཅུ་དྲུག་པའི་ནང་
 འབྲུག་པ་ཀུན་མཁྱེན་བརྒྱ་དཀར་པོས་ཀྱང་«ཆད་མ་སྡེ་བདུན་དང་བཅས་པའི་དོན་གཏན་ལ་
 འབེབས་པའི་གཞུང་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་གྱི་དགོངས་རྒྱུ་»དང་།^{༤༤} «ཆད་མའི་སྡེ་
 བདུན་དང་བཅས་པའི་སྤྱི་དོན་རིགས་པའི་སྒྲིང་པོ་»སོགས་མཛད་པ་བྱུང་མོད། སྤྱིར་ལོ་རྒྱུས་གྱི་
 ཐོག་ནས་བརྟག་ན་བོད་ཀྱི་ཆོས་བརྒྱད་ཆེན་པོ་ནམས་ལས་སྡེ་འགྱུར་ཉིང་མ་དང་། བཀའ་བརྒྱད་
 གྱི་ཕྱོགས་ལ་སྡེ་དུས་ནས་སྤྱུབ་པ་གཙོ་བོར་མཛད་པ་ལས་དབུ་ཆད་སོགས་མཚན་ཉིད་གྱི་གཞུང་
 གི་སློབ་གཉེར་ལ་དེ་ཙམ་གཙོ་བོར་མཛད་སློབ་མེད་པས་ཆོས་བརྒྱད་ཆེན་པོ་འདི་གཉིས་ཀྱི་ནང་
 མཚན་ཉིད་ཀྱི་བཤད་གྲུང་དེ་ཙམ་བྱུང་ཆེར་མ་དར་བ་དེས་ཤེས་ཀྱིས།

**ཆད་མ་སྡེ་བདུན་གྱི་རང་ལུགས་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་གང་དུ་གནས་པ་
 རྒྱ་བོད་ཀྱི་ཆད་མ་སྤྱོད་པ་སོ་སོའི་བཞེད་ཚུལ་འཁོད་པ།**

འདིར་ཞར་བྱུང་དུ་ཡང་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་སྤང་ཡབ་སྲས་གཉིས་ཀྱི་ཆད་མའི་བསྟན་
 བཅོས་སྡེ་བདུན་མདོ་དང་བཅས་པ་ནམས་ཅ་བའི་རང་ལུགས་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྤྱོད་པ་བཞི་པོ་
 གང་དུ་གཏོགས་མིན་སྟོར་ལ་སྟོན་གྱི་འཕགས་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་ནམས་ལ་བཞེད་ཚུལ་མི་མཐུན་པ་
 འགའ་ཙམ་བྱུང་བར་མཛོད་ཏེ། དཔེར་ན་ཆད་མ་ནམ་འགྲེལ་ལ་ཆ་བཞག་ན་སྟེ་ཤུག་ཆོས་མཚོག་
 དང་བཅས་པས་གཞུང་དེར་མདོ་སྡེ་པའི་རིགས་པ་སྤྱིར་བཏང་དུ་རྒྱས་པར་གསུངས་མོད་ཅ་བའི་
 དགོངས་པ་སེམས་ཙམ་དུ་གནས་པར་བཀལ་ལ། ནང་གསེས་ཆོས་མཚོག་གིས་སེམས་ཙམ་ནམ་
 བརྩན་དུ་གནས་པ་དང་། རྗེ་ཏ་རིས་སེམས་ཙམ་ནམ་བདེན་དུ་མཛད། རྒྱ་མཁན་པོ་རྗེས་འབྲང་
 དང་བཅས་པས་ནི་ནམ་འགྲེལ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྤྱོད་པ་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་དང་། ཞི་བ་
 འཚོ་ཡབ་སྲས་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་གཞུང་དུ་བཞེད་པར་གསུངས།^{༤༥}

བོད་དུ་ནི་ཤུག་མཚོག་ལྟན་གྱིས་གསུངས་པ་ལྟར་ན་རྗེ་ལོ་ཆེན་པོ་དང་། རིགས་པའི་
 དབང་ཐུག་སྤྱོད་པ་ཆོས་སེང་སོགས་ནམ་འགྲེལ་གྱི་གཞུང་འདི་དབུ་མ་པའི་ལུགས་སུ་བཀལ་

མོད། དེ་ལྟའི་དབུ་མ་པ་དེ་ཐལ་རང་གང་ཡང་མིན་པ་དབུ་མ་ཆེན་པོའི་ལུགས་ཡིན་པ་དང་། ལ་ས་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་ལྟ་ཤིང་ཆོས་མཆོག་ལྟར་ནས་འགྲེལ་གྱི་ཅ་བའི་ནམ་གཞག་མང་པོ་ཞིག་མདོ་སྤེལ་པའི་ལུགས་ཀྱི་རིགས་ལས་དང་མཐར་ཐུག་གི་བཞེད་པ་སེམས་ཅམ་དུ་གནས་པར་གསུངས་པ་བཞིན། ལ་དཔལ་ས་སྐྱའི་ཆོད་མ་རིག་པ་སྤྱི་བ་རེད་མདའ་བ་གཞོན་ལུ་སྒྲོ་གོས། གོ་རམས་པ་བསོད་ནམས་སེང་གེ་སོགས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རྗེ་ཙཱ་ཁ་པ་ཆེན་པོ་དང་། རྒྱལ་ཆོབ་དར་མ་རིན་ཆེན། མཁས་གྲུབ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་། རྗེ་དགེ་འདུན་གྲུབ་པ་དང་། ཕྱིས་ཀྱི་དགེ་ལྡན་པའི་ཆོད་མ་སྤྱི་བ་ཐམས་ཅད་འགྲེལ་ཚུལ་གྱི་ལུགས་འདི་ཉིད་འཐད་ཕྱོགས་སུ་མཛད། འོན་ཀྱང་ཤུག་མཆོག་ལྟར་གྱི་སྐྱེ་ཆེ་སྤྲད་དང་། ཀམ་པ་སྐྱེ་ཐེང་བརྒྱད་པ་ཆོས་གྲགས་རྒྱ་མཆོས་ནི་ནམ་འགྲེལ་གྱི་དགོངས་པ་ངོ་མོལ་མེད་པར་སྤྱི་བ་ཅམ་དུ་མ་ཐད་གཞན་སྤྲོད་དབུ་མ་ཆེན་པོའི་ལུགས་སུ་གནས་པར་གསུངས་པས། ལ་ས་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པས་བསྟན་བཅོས་འདིའི་མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲིག་འཛིན་བཟུངས་གཞུང་དེ་ལུགས་བརྒྱུ་ལྟར་དུ་གསུངས་པ་ཐུགས་ཁག་མེད་པར་སྤྲད་བ་ཆོད་མ་ནམ་འགྲེལ་གྱི་གཞུང་རང་ཉིད་ལའང་སྤྱར་ཆོག་པར་མངོན་གོ། ལ་

མཐའ་དོན།

འཕགས་བོད་ཀྱི་ཆེ་མཐོའི་རིག་གནས་ཀྱི་ནང་ཆོན་ཆོད་མ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ནམས་ཐོག་མར་རྒྱ་གར་དུ་རི་ལྟར་བྱུང་ཚུལ་དང་། དེ་ནས་རིམ་གྱིས་བོད་དུ་དར་ཚུལ་སྤྱི་དང་། ལྷག་པར་ས་ལ་ས་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་སྐྱེ་ཐོབ་ལས་བོད་ཀྱི་ཆོད་མ་རིག་པའི་ཆུ་ཆོད་ཆེ་མཐོར་སོན་ཚུལ་ལས་བཅུམས་ཏེ་བོད་ཀྱི་ཆོད་མ་རིག་པའི་སྒྲོར་གྱི་འབེལ་གཏམ་རགས་ཅམ་ཞིག་སྤྱི་བ་འདི་ཡང་། བོད་ཀྱི་ཆོད་མ་རིག་པའི་བསྟན་བཅོས་«ཆོད་མ་རིགས་གཏེར་»གྱིས་མཆོན་ལེགས་བཤད་མདུ་དུ་བྱུང་བ་ནམས་རང་རིགས་སྒྲོ་གསར་བ་ནམས་ནས་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཁོར་དུ་ངོ་ལེས་ཏེ། དེ་ནམས་ལ་གཅེས་སྤྱིས་ཐོག་ཐོས་བསམ་ལའང་རིམ་གྱིས་འཇུག་པའི་སྐལ་བཟང་བདག་གིར་ཡོངས་སུ་སྤྲོད་པའང་འོང་སྟམ་པའི་རེ་སྒྲོན་དང་། གཞན་ཡང་འཕགས་བོད་ཀྱི་ཆོད་མ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ནམས་སྒྲོ་གསར་བ་གཞན་ལ་གཞུང་ཁྲིད་མཛད་པའི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོབ་དཔོན་ནམས་ལའང་གཞུང་གཞིགས་རྒྱ་བསྐྱེད་པར་ཅུང་ཐད་སྟན་ན་སྟམ་པའི་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་ཏེ་གིས་པ་

དགེལ། ॥

{འདིར་“དགེ་ལྡན་པའི་ཕྱོགས་ནས་“<<རིགས་གཏེར་>>ཀྱི་ཆོག་དོན་བཀའ་ཚུལ། དར་སྒྲིག་འདིར་ཐེ་ཡའ་སྤྲུལ་
 ཆད་མ་རིག་པའི་གཞུང་གཞན་དང་མི་མཐུན་པའི་ཆོག་ཟེན་ནམས་”དང་། “དར་སྒྲིག་འདིའི་མཛད་པ་པོ་རྒྱལ་ཆབ་ཐེ་ཡིན་
 མིན་ལ་དབྱེད་པ་”ཞེས་ས་བཅད་གསུམ་པོ་ཞུ་སྒྲིག་པ་ཐོན་གྱིས་ཞིབ་འཇུག་བྱས་ཏེ་གིས་པ་མ་གཏོགས་པ་འདི་དག་ཐམས་
 ཅད་ནི་བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གིས་བཀྱིས་པའི་“<<དཔལ་ས་སྐྱ་པའི་ཆད་མ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་གཅེས་
 བརྟམ་>>(སྤྱི་ལོ་༡༩༠༠༢ དེ་བ་ཟླ་༡༠) དང་“<<དཔལ་དགེ་ལྡན་པའི་ཆད་མ་རིག་པའི་གཞུང་གཅེས་བརྟམ་>>(སྤྱི་ལོ་
 ༡༩༠༢ དེ་བ་ཟླ་༡༡) ཞེས་དཔེ་དེབ་གཉིས་པོ་སོའི་སྔོན་གྲོང་འོ་སྔོན་གྱི་ཆོག་ནམས་ཡལོང་ས་མཆོག་གི་གསུང་བསྐྱར་དང་
 སྤར་ལྷ་རམས་དགེ་བཤེས་ཀྱི་མཆན་ཐོབ་པ་བྱུང་བསྐྱར་སྤྱིན་པས་བཅུམས་པ་དེ་ཉིད་གཞིར་བྱས་ཏེ་བསྒྲིགས་པའོ།}

ཐོན་ཐང་འོ་ཐོན་གྱི་མཆན།

¹ དཔེར་ན་མེ་ར་རྩེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆན་(༡༩༩༩-༡༩༩༩)ཀྱིས་མཛད་པའི་<<རྒྱལ་མཆན་ལེ་ལྷ་དང་པོའི་མཐའ་དབྱིངས་>>(མེ་ར་གྲུ་དཔེ་མཛོད་དཔར་མ། སྤྱི་ལོ་༢༠༠༩། འོག་༡༠༣, ༢༩༩)་རིགས་གཏེར་དར་རྒྱུ་ཞེས་པའི་ཆོག་དངོས་སུ་སྒྲོམ་ནས་དེའི་བཞེད་ཚུལ་བཀོད་པ་དང་། ཨ་ཁུ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཆོས་(༡༩༠༣-༡༩༩༩)མཛད་པའི་<<དཔེ་རྒྱན་དཀོན་པ་འགའ་ཞིག་གི་ཐོ་ཡིག་>>ནང་དུ། “རྒྱལ་ཆོབ་རྩེའི་རིགས་གཏེར་དར་རྒྱུ་ལེགས་པ་འདྲ་སྤྱོད་པོ་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོར་ལུང་དངས།” ཞེས་དར་རྒྱུ་འདིའི་ལུང་འདྲེན་ཞིག་ཀྱན་མཆོན་འཇམ་དབྱངས་བཞེད་པའི་(༡༩༩༩-༡༩༩༩)གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོར་(སྒྲོ་མང་དཔེ་མཛོད་དཔར་མ། སྤྱི་ལོ་༢༠༡༣། འོག་ ༢༩༩)མཛད་པར་གསུངས་ཤིང་། ལྷག་པར་འབྲས་སྤྱངས་གྲུང་ཐང་བསྟན་པའི་སྒྲོན་མེས་(༡༩༩༩-༡༩༩༩)མཛད་པའི་<<ཡིད་དང་ཀུན་གཞིའི་དཀའ་གནད་རྒྱལ་པར་བཞེད་པ་མཁས་པའི་འཇུག་དོགས་>>(འབྲས་སྤྱངས་སྒྲོ་མང་དཔེ་མཛོད་ཁང་དཔར་མ། སྤྱི་ལོ་༢༠༠༩། འོག་༩༣)ནང་དུ། “རིགས་གཏེར་དར་རྒྱུ་ལས། ཤིང་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་སྤྱང་བ་དངོས་པོ་ཡིན་ན་དེར་སྤྱང་བའི་སྒྲོ་མ་འབྲུག་ལ། དེ་ལྟར་ཆོག་མེད་མ་འབྲུག་པའི་གཞུང་དོན་ཆ་དང་ཆ་ཅན་གྱིས་དཔེན་པར་སྤྱང་གི་ཆ་ཅན་མི་སྤྱང་བས། ཤིང་མ་ལྟེ་སྤྱང་བའི་ཆ་ལྷག་པ་ལ་ཡང་རྩེ་སྤྱང་བའི་ཆ་ལྷག་པ་ལས་ལོན་དགོས་པས། ཞེས་དང་།” ཞེས་ལུང་འདྲེན་མཛད་པ་འདིའི་སྤྱབ་པ་དང་གཞན་སེལ་བཞག་པའི་ལེ་ལྷ་ར་འོག་༩༩། ལྷ་ར་རྟོ།

² ཉེ་ཤིང་གི་མཁས་པ་ཁ་ཤི་ཡ་མ་སོགས་ཀྱིས་དབྱུང་ཆོས་ཏུ་འཁོད་པ་ཁང་དཀར་ཚུལ་ཁྲིམས་སྒྲུབ་བཟང་གིས་<<རྒྱ་གར་གི་ཆོད་མ་རིག་པའི་ལྷ་གྲུབ་འབེལ་རིམ་དང་ཆོད་མ་རིག་པའི་ལོ་རྒྱུས་>> འོག་༣ བཀོད་ཤིང་། ཁང་དཀར་པའི་དཔེ་འདི་དེད་ཏུས་ཀྱི་ཤར་ལུབ་ཀྱི་མཁས་པ་མང་པོས་འཕགས་ལུལ་གྱི་ཆོད་མ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ལ་དབྱུང་ཞིབ་མཛད་པའི་གྲུབ་དོན་ལས་ཆོད་མ་རིག་པའི་བྱུང་རིམ་ལ་མཁོ་བའི་གནད་དོན་སྤྱང་པོ་རྒྱལ་བ་ཏུས་ཏེ་བཀོད་འདུག་པས་འཕགས་པོད་ཀྱི་ཆོད་མ་རིག་པའི་ལོ་རྒྱུས་དོན་གཏེར་ཅན་རྒྱལ་ལ་ཤིན་ཏུ་བན་པའི་ཆོས་རྗེས་ཤིག་ཏུ་སྤྱང་རྟོ།

³ སྤྱི་དགེ་ ༣༩༣༠ བསྟན་འཕྲུལ། དབྱུག་ཅེ་འོག་༩༩ བཅ

⁴ <<མཛོན་པ་ཀུན་བཏུས་>>ལེ་ལྷ་པ་འབེལ་བའི་གཏམ་རྒྱལ་པར་དེས་པར་གཞིགས།

⁵ སྒོམ་དཔོན་གྱིས་བྱི་རོལ་པའི་རྩས་གཞན་གྱི་བདག་འགོག་སྒྲུབ་པ་དེ་འཇམ་པའི་མཛོན་སུམ་དང་རྩས་དབག་མེད་པའི་སྒོན་པ་བཀག་པར་མཛད། <<ཆོས་མཛོན་པ་མཛོད་ཀྱི་བཞེད་པ་>> སྤྱི་དགེ་ ༩༠༩༠ བསྟན་འཕྲུལ། མཛོན་པ། ཁུ་འོག་༩༩ བཅ

⁶ སྒོམ་དཔོན་ཕྱོགས་སྤང་གི་སྤྱོད་ཏུ་ནང་པའི་མཁས་པ་རྒྱལ་ཀྱི་ཆོད་མ་རིག་པའི་སྒོར་ལ་བཞེད་ཚུལ་རྩེ་ལྷ་ར་ཡོད་མེད་དང་། དེ་རྒྱལ་ཀྱིས་མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་གང་ལས་ཆོད་མ་རིག་པའི་སྒོར་གྱི་བཞེད་པ་ཐོན་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་སྒོར་ཁང་དཀར་བས་དེར་རབས་ཀྱི་ཤར་ལུབ་མཁས་པའི་དབྱུང་ཆོས་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་གསལ་བཞེད་ལྷག་པར་གནད་བས་དེར་གཞིགས་འཇུག། <<ཆོད་མའི་ལོ་རྒྱུས་>> འོག་༡༩-༩༩ བཅ

⁷ <<ཆོད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་>> སྤྱི་དགེ་ ༩༣༠༣ བསྟན་འཕྲུལ། ཆོད་མ། ཅེ་ལེ་ལྷ་གཉིས་པ། སྒྲིག་འོག་༩ བཅ

⁸ བོད་མཚུངས། ལེ་ལྷ་གསུམ་པ། སྒྲིག་འོག་༩ བཅ

⁹ བསྟན་འཕྲུལ་ཏུ་ཕྱོགས་སྤང་གི་ཆོད་མའི་གཞུང་<<ཀུན་བཏུས་>>ཙུ་འབྲེལ་དང་། <<དམིགས་བཞག་>>ཙུ་འབྲེལ། <<དུས་གསུམ་བཞག་པ་>> <<རིགས་པ་ལ་འཇུག་པ་>> <<གཏན་ཆོགས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་>>བཅས་བཏུན་བཞགས་པ། འདིའི་ནང་གི་<<རིགས་པ་ལ་འཇུག་པ་>>ཞེས་པ་དེ་བཙུན་པ་སྒྲོན་གཞན་གྱིས་རྒྱ་གཞི་གི་སྤྱོད་པའི་སེང་གུང་ཏུ་དང་ལྷན་ཏུ་བོད་སྤྱོད་ཏུ་བསྐྱར་བར་སྤྱང་།

¹⁰ ཆོད་མ་རྒྱལ་འབྲེལ། རང་དོན་ལེ་ལྷ། སྒྲིག་འོག་ ༩༣༡༠ བསྟན་འཕྲུལ། ཆོད་མ། ཅེ་འོག་༩༩ བཅ

¹¹ རྒྱུ་ཆོད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཆོ། དཔེ། འོག་༩༩-༩༩ བར་གཞིགས།

¹² འཕགས་ལུལ་གྱི་ནང་པའི་ཆོད་མའི་གཞུང་བོད་སྤྱོད་ཏུ་བསྐྱར་བ་གངས་ཏུ་ཏུ་འཇམ་སྤྱོད་ཞིག་སྤྱི་དགེ་ལྷན་འཕྲུལ་བོད་ཅེ་ནས་ཡེ་བར་བོད་ཉི་ཤུའི་ནང་བཞགས་ཤིང་། དེ་རྒྱལ་པ་ལ་ཆོད་མའི་གསུམ་རྒྱུར་ནས་ཐང་ཀར་བོད་སྤྱོད་ཏུ་བསྐྱར་ལ། ཕྱོགས་སྤང་གི་<<རིགས་པ་ལ་འཇུག་པ་

>>ཞེས་བྱ་བ་དེ་རྒྱལ་དགེ་བཤེས་སེང་གུང་རྩ་དང་བཙུན་པ་སྟོན་གཞོན་གྱིས་རྒྱ་ནག་གི་སྐད་ལས་བསྒྱུར། འབགས་ལུལ་དུ་བྱི་ནང་གཉིས་ཀའི་
ལུགས་ཀྱི་ཆད་མ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་བྱུང་ཚུལ་ཁ་གསལ་ལ་རྒྱ་ས་བསྐྱུས་འཆས་པ་ཞིག་ཁང་དཀར་ཚུལ་ཁྲིམས་སྐལ་བཟང་གི་<<རྒྱ་
གར་གྱི་ཆད་མ་རིག་པའི་ལྟ་བུ་བཤེས་པའི་ཆད་མ་རིག་པའི་ལོ་རྒྱུས་>>སྤྱི་བྱུང་བས་དེར་གཟིགས་འཆལ།

73 ལོ་རྒྱུ་བ་ཆེན་པོའི་རྒྱུ་རེས་ཀྱི་རྒྱུ་པ་བཤད་འདི་བཞེན་༡༩༩༩ ལོར་པེ་ཅིང་གྲུང་གོའི་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་དཔེ་སྟུང་ཁང་ནས་དེབ་གཟུགས་སྤྲད་པར་
དུ་བཏབ་པས་དེང་མཇལ་དུ་ཡོད།

74 གྲོ་ལུང་པས་ལོ་རྒྱུ་བ་ཆེན་པོའི་རྒྱུ་རེས་ཀྱི་རྒྱུ་པ་བཤད་ལ་འབྲེལ་བཤད་ཅིག་མཛད་པ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་ལས་ཐོན་ཏེ། དེའི་མཛོན་
སྤུལ་ལེ་ལུའི་ཐེན་ཐེས་རྒྱལ་ཆབ་རྒྱལ་བཏབ་པའི་ནང་མཛོན་སྤུལ་གྱི་མཛོན་ཉིད་རྟོག་བྱལ་མ་འཁུལ་བའི་དོན་འཆད་སྐབས་འདི་ལྟར། (རྗེ་ཙོང་ཁ་
པ་ཆེན་པོའི་གསུང་འབྲུག་ བོད། བ འོག་31) “དེས་ན་ལོ་རྒྱུ་བ་ཆེན་པོའི་བཞེད་པ་ཉིད་རྒྱུ་པར་རེས་པའི་གཞུང་གི་བཞེད་པར་འཐད་པའི་
བཀལ་ལན་རྒྱ་ས་པར་གཏན་ལ་བལ་བ་ནི། ལྷ་ས་གྲོ་ལུང་པ་ཆེན་པོས་མཛད་པའི་རྒྱུ་པ་བཤད་ཆེན་མོར་བལྟ་བར་བྱུང།” ཞེས་བྱུང།

75 ལྷ་གྲོ་མཆོག་ལུན་གྱིས་(<<ཆད་མའི་བྱུང་ཚུལ་>> འོག་16 བ2)གཞུང་འདི་གསུམ་ལ་བསྐྱུས་པ་ཡིད་ཀྱི་སྤྱན་སེལ་རྒྱ་ས་འབྲིང་བསྐྱུས་གསུམ་
གྱི་ཐ་སྙད་བཏགས་ཤིང་། ཆད་མ་ཡིད་ཀྱི་སྤྱན་སེལ་རྒྱུང་བ་དེ་བསྐྱུས་པ་འབྲིང་པོར་རོས་འཛིན་མཛད།

76 ས་པའ་བྱི་རྒྱུ་ཐར་མཛོད་བསྐྱུས་གྲུང་ཐར་གི་བཙུན་པ་ཁང་རྒྱལ་བ་དཔལ་གྱིས་མཛད་པ་དེ་སི་ཁོན་མི་རིགས་དཔེ་སྟུང་ཁང་ནས་དཔར་དུ་
བཏབ་པའི་<<ཆད་མ་རིགས་གཏེར་རྒྱུ་པ་བཤད་འབྲེལ་པ་>> ཞེས་པའི་དེབ་ཏུ་བཞུགས།

77 ས་པའ་བྱིས་རིགས་གཏེར་དུ་ཆད་མ་གྲུང་བཏུས་དང་། ཆད་མ་རྒྱུ་པ་ཆེན་པོས་ཆེད་པའི་དཔེ་དང་། རྒྱུ་པའི་སོགས་ཕྱོགས་སྤང་ཆོས་གྲགས་གཉིས་ཀྱི་
གཞུང་རང་ལ་བཞེན་པ་མ་གཏོགས་དེ་དག་གི་དགོངས་དོན་བཟུལ་བར་བྱིས་ཀྱི་འབྲེལ་བྱེད་ལྟ་ལྟ་རྒྱུན་མཁན་པོ་སོགས་ལ་མ་བཟླས་པར་
མཁན་ཆེན་དག་དབང་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་(<<བོད་ཆེན་བླ་གི་འབེལ་གཏམ་>> (འོག་30 བ1)དུ་བཤད།

78 <<རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་རྒྱུ་པར་བཤད་པ་སྤེ་བཏུན་དག་གི་རྩོམ་མཆོ།>> འོག་9 བ3

79 <<ཆད་མའི་མཛོད་དང་བསྐྱུན་བཅོས་ཀྱི་ཤིང་རྟེན་སྤེལ་རྒྱུ་པ་རྗེ་ལྟར་བྱུང་བའི་ཚུལ་>> འོག་14 བ རས་30 བ བད།

80 <<ཆད་མ་རིགས་གཏེར་རང་འབྲེལ་>> འོག་30 བ6

81 <<ཆད་མ་རིགས་གཏེར་རང་འབྲེལ་>> འོག་31 བ7

82 འདི་ལྟར་བཞེད་ཚུལ་(འོག་33)ནི། “འབྲེལ་པ་འདི་ལ་བདག་གི་སྤྱི་མ་མཁས་པའི་དབང་པོ་ཁ་ཅིག་ ཆ་འདི་རང་འབྲེལ་མིན་ཞེས་བཞག་པར་
དཀའ་གསུངས་ཡང་། མི་ཤེས་པ་ཁ་ཅིག་གིས་རྩ་བ་དང་འགལ་བ་སྐབས་འགར་ཅུང་ཐད་བཅུག་པ་ཡོད་པར་མཛོན་པས། རྩོད་པ་མི་འདོར་དུ་མི་
བྱུང་བ་རྒྱུ་པ་དོར་ལ་འབྲེལ་པ་དང་མ་ཐུན་པར་བྱས་སོ།”

83 <<རྒྱུ་པ་འབྲེལ་ལེ་ལུ་དང་བོད་མཐའ་དཔྱོད།>>གྲུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པ་དག་དབང་བཙུན་འབྲུམ་གྱི་གསུང་
འབྲུག་ བོད། བ འོག་40 བ9

84 འགྲོས་ལོའི་<<དེབ་ཐེར་སྟོན་པོ།>> སྟོན་ཆ། འོག་204 འགྲོས་ལོ་རང་ཉིད་གཞོན་པའི་སྐབས་གསང་ལུང་རྒྱུ་པའི་གཙོ་བོར་མཛད་པར་
གཟིགས་ཚུལ་གསུངས།

85 <<ཆད་མ་རིགས་པའི་མཛོད།>> འོག་41 བ9

86 བཙུན་པ་སྟོན་གཞོན་གྱི་<<ཆད་མ་རྒྱུ་པ་འབྲེལ་གྱི་རྒྱུ་པ་བཤད་གངས་ཅན་གྱི་རྒྱུ་པ་>>འདི་དེ་སྤྱན་དཔེ་རྒྱུན་ལོན་པས་བོད་ཀྱི་ཆད་མ་
སྤྱི་བའི་མཁས་པ་མང་པོས་མ་གཟིགས་པར་སྤང་ལ་ཨ་ཁུ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཛོད་དཔེ་རྒྱུན་དཀོན་པ་འགའ་ཞིག་གི་ཐོའི་ནང་དུང་མ་འཁོད་
མོད། ལྷ་བས་ལེགས་ཀྱིས་༡941 ལོར་གྲུང་གོའི་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་དཔེ་སྟུང་ཁང་ནས་མ་དཔེ་དཔེ་རྟེན་ཐེས་མ་ཞིག་ལ་གཞི་བཅོལ་ཏེ་དེབ་
གཟུགས་སྤྲད་པར་དུ་བཏབ་པ་ཁོ་བོའི་ལག་ཏུ་སོན། ལུ་ལུག་པའི་<<རིགས་པའི་མཛོད།>>དང་། འདི་གཉིས་རྒྱུ་པ་འབྲེལ་གྱི་བོད་འབྲེལ་སྤེལ་
གྱི་གས་སུ་མཛོན།

- ༡༡ དཔེར་ན་གཞན་སེལ་གྱི་ཐང་(ཤོག་༤༥)ཏུ་འདི་ལྟར། “འདིར་མཛོད་མཛད་པས། རང་མཚན་སེལ་བ་མ་ཡིན་དགག་དང། རྟོག་པའི་རྩེ་གཞན་བསལ་བ་སེལ་བ་མེད་དགག་ཏུ་བྱེད་པ་ནི་སྒྲོབ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ཞིང། རིགས་པས་ཀྱང་མི་འཐད་དེ།” ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དོན་རང་མཚན་གྱི་གཞན་སེལ་འདོད་པ་ལ་དགག་པ་རྒྱས་པར་བྱུང།
- ༡༢ དཔེར་ན་རིགས་གཉེར་དུ། “མཚན་ཉིད་གཉིས་སུ་འཛོག་ན་ནི། མཚན་བྱ་དེ་ཡང་གཉིས་སུ་འགྱུར།” ཞེས་པའི་དགོངས་པ་རིགས་གཉེར་གྱི་རྩིས་འབྲེད་གཞན་གྱིས་བཀའ་བ་བཀག་ནས་རང་ཉིད་ཀྱིས་དཔེ་དོན་འཆད་སྐབས་“དེས་ན་ཁོ་བོས་ཆོས་རྗེའི་བཞེད་པ་འདི་ལྟར་སྒྲི་མྱེ་”ཞེས་སོགས་བྱུང། རྗེ་བདུན་གྱི་རྒྱན་ཡིད་ཀྱི་སྟན་སེལ། རྫོ་ཁྱིའ་དཔེ་མཛོད་སྤྱི་ལོ་༡༩༠༠༩ དཔར་མ། ཤོག་༡༡༩
- ༡༣ དར་རྒྱུ་འདིར་རྒྱལ་ཁབ་རྩིས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཀྱན་བཀུས་རྩིས་འབྲེད་རྩིས་དང་འགལ་འབྲེད་ཀྱི་རྩིས་བཤད་རྩིས་བཞེལ་ཁ་འབྲེད་མཛད་ཡོད་པས་ན། ལོ་རྒྱུས་ཐོག་འདི་ཆོས་པ་པོའི་སྤྱི་ཆེ་མཐའ་ལ་བརྩམས་པར་སྤང་གསུངས།
- ༡༤ རྗེ་ཅོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ལ་མཚན་བཛོད་དངོས་སུ་མཛད་ཀྱང་ཤུགས་ལའམ་དོན་གྱིས་མཛད་པ་འདྲ་སྟེ། འདིར། “མང་ཐོས་མཁས་པའི་བ་རྩེ་སོན་གྱུར་ཅིང། རྒྱགས་རྗེའི་སྒྲོབས་ཀྱིས་བསྟན་པ་རྒྱས་མཛད་པ། རྗེ་བཙུན་ཁྲ་མ་རྩིས་དང་འཇམ་དབྱེད་པ། རྩེ་བཅུག་གྲུས་པས་བཀུར་དེ་བྱུག་འཆལ་ལོ།” ཞེས་གསུངས་པས་སོ།
- ༡༥ དོན་འདི་ལ་འདིར་(ཤོག་༡༢)། རིགས་པ་ལྔ་པོ་ལ་ཞེས་ཏུ་མ་སྤངས་ཤིང། མ་རྟོགས་ལོག་རྟོག་ཐེ་ཆོས་གསུམ་གྱིས་སྒྲོ་བྱོས་ཀྱི་མིག་བསྐྱེད་པ་དག་གིས་དོན་གཞན་དུ་བཤད་པ་དག་བསལ་བར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་འདི་བརྩམས་སོ། ཞེས་གསུངས་སོ།
- ༡༦ འདིའི་ཤོག་ ༣༡ ལ། “ཤེས་པའི་རང་གི་རོ་བོ་ལ་ལྟོས་པའི་སྒྲོ་ནས་རང་རིག་གཅིག་ཏུ་ངེས་ཏེ། རང་ཉིད་ཉམས་སུ་མ་སྤྱོད་བར་ཤེས་པར་མི་བྱུང་བའི་བྱིར།” ཞེས་སྒྲིའི་དབྱེ་བསྟན་སྟོན་པ་ན། རང་འབྲེལ་(དཔལ་བ་ཆེགས་པོད་ཡིག་དཔེ་རྒྱུ་ཞེས་འབྲུག་ཁང་དཔར། སྤྱི་ལོ་ ༡༩༠༠༥། ཤོག་༤༥)ནང་། “དེ་ལྟར་ལས་བྱེད་པ་པོ་བྱ་བའི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་བ་སྒྲོ་གསུམ་པོ་དེའང་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྒྲོ་ནས་བསྟན་ན་རང་རིག་པ་ཁོ་ནར་འདྲུ་ལ། དེས་ན་དོན་ཐམས་ཅད་རང་མཚན་དང་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་རང་རིག་ཏུ་འདུའོ།” ཞེས་དང་དེ་བཞིན་དུ་གོ་རམས་པ་དང་ཤུག་མཚོག་གི་ཅ་བའི་དོན་འབྲེལ་ཚུལ་དང་མ་བྱུང་བར་སྤང་སྟེ། ཤུགས་འབྲེལ་ཚུལ་གོང་དུ་བྱུངས་པའི་ཡུང་ལྟར་ཡིན་ལ། གོ་རམས་པའི་“རིགས་གཉེར་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པ་”>(ས་སྤྱི་རྒྱལ་ཡོངས་གསུང་རབ་སྒྲོབ་གཉེར་ཁང་དཔར། ཤོག་༡༢༩)ལས། “རང་གི་རོ་བོ་རང་རིག་མཛོད་སུམ་དུ་འདོད་པ་མདོ་སེམས་གཉིས་མ་བྱུང་ཀྱང། མདོ་སྟེ་པས་དབང་པོའི་མཛོད་སུམ་དུ་འཛོག་པ་ནི། དུ་རོལ་གྱི་ཡུལ་ལ་ལྟོས་ནས་འཛོག་དགོས་པས། གཞན་རིག་གི་ཤེས་པར་འདོད་ལ། སེམས་ཅན་པས་རང་ལས་གཞན་པའི་ཡུལ་ལ་ཆད་མར་མ་སོང་བས་རང་རིག་ཉིད་དུ་འདོད་དེ། དེས་ན་གཞན་རིག་མེད་པའི་བྱིར། རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་འདོད། རེས་པ་ལྟར་ལོ།” ཞེས་གསུངས་པས་སོ། དེ་ལྟར་ཡིན་ཡང་“སྟེ་བདུན་རྒྱན་”>(རྫོ་ཁྱིའ་དཔེ་མཛོད་དཔར་མ། སྤྱི་ལོ་༡༩༠༠༩། ཤོག་༡༡༩)དང་“ཆད་མ་རིགས་རྒྱན་”>(སེར་སྤྱང་དཔེ་མཛོད་དཔར་མ། སྤྱི་ལོ་༡༩༠༡། ཤོག་༥)ནང་དུ་དེ་ལྟར་འདོད་པ་གསལ་བར་དགག་པར་མཛད།
- ༡༧ འདིའི་ཤོག་ ༡༠༡ ནང་། “ཁ་ཅིག་མཛོད་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་རྟོག་བྱལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་དང། མཛོད་སུམ་ཆད་མའི་མཚན་ཉིད་སྤྱོད་སྒྲོབས་ཀྱིས་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པ་ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་གཞུང་ནས་མ་བཤད་ཅིང་སྤྱོད་པས་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པར་འདོད་པ་འཁྲུལ་བའི་བྱིར། དེར་ཐལ། སྒྲོ་འདོགས་དངོས་སུ་གཅོད་ན་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་རྩིས་པར་བཅད་པ་དངོས་སུ་ངེས་དགོས་ལ་མཛོད་སུམ་སྤང་ལ་མ་ངེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།” ཞེས་བྱུང་ལ། “<<རྩིས་ཀྱི་ཆེན་>>(སེར་སྤྱང་དཔེ་མཛོད་དཔར་མ། སྤྱི་ལོ་༡༩༠༠༩། ཤོག་༡༣)དུ། “ཆད་མ་མཛོད་རྩིས་གཉིས་ཁོ་ནར་ཁྱེད་པས་ངེས་ཏེ། གཉིས་པོ་ཁོ་ནས་སྒྲོ་འདོགས་གསལ་དུ་བཅད་ནས་འབྲུག་པ་ན་མི་སྒྲི་བར་བྱེད་པ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར།” ཞེས་གསུངས་ཤིང། མཁས་བྱུབ་རྗེའི་“སྟེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་སྟན་སེལ་”>(རྫོ་ཁྱིའ་དཔེ་མཛོད་དཔར་མ། སྤྱི་ལོ་༡༩༠༠༩། ཤོག་༣༩)དུའང་། “རང་གི་གཞལ་བྱ་དཔེ་རྩིས་པ་དངོས་སུ་ཤར་ནས་དེ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པ་ནི། མཛོད་སུམ་ཆད་མས་དངོས་རྟོགས་ཀྱི་དོན་ཡིན་ཏེ།” ཞེས་པ་ཡང་འཁོད་འདུག
- ༡༨ འདིའི་ཤོག་ ༤༩ ནང་། “མཛོད་སུམ་ཆད་མ་ཡང་ཆོས་ཅན། རང་ཡུལ་ངེས་མི་དགོས་ཏེ། རྟོག་མེད་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། སྒྲུབ་པ་ལ་འབྲུག་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པ་དེས་ན་འདི་བྱིར།” ཞེས་སོགས་དུ་མ་གསལ་ཡང་། རྒྱལ་ཁབ་རང་ཉིད་ཀྱི་“རྩིས་འབྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་”>(ལྷོ་དབྱས་བོད་ཀྱི་ཆོས་མཐོའི་གཙུག་ལག་སྒྲོབ་གཉེར་ཁང་གི་དཔར་མ། སྤྱི་ལོ་༡༩༠༡༣ རྟོད་ཆ། ཤོག་༤༩)དུ། “མེ་དུའི་རྩིས་འཁོར་མཛོད་སུམ་གྱིས་

ངེས་ཀྱང་གཞི་འགར་མེ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཐེ་ཚོན་སྒྲིག་པར་བྱེད་པ་ལ་འབྲས་བུའི་གཏན་ཆོག་སྐྱེས་པོ།” ཞེས་དང་། དེ་ཉིད་(ཤོག་པ་༣༤)ལས་
ཀྱང་། “གཡས་མེ་ལྷར་མངོན་སུམ་གྱིས་ངེས་ཅུས་ཤིང་ལ་པ་དང་ཤུག་པའི་བྱེད་པར་ཡོད་ཀྱང་། གཡས་མེ་ལྷར་ངེས་མི་ཅུས་པའི་ཤིང་གིས་དག་
པའི་གཡོན་རིའི་ངོས་ན་ལ་པ་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོན་ཟ་བ་ན། དེར་ལ་པ་མེད་དེ། ཤིང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་པའི་ཆོག་སྐྱེས་པའི་ལོན་ལོ།” ཞེས་ཀྱང་
བྱུང་།

35 དར་རྒྱུག་(ཤོག་པ་༣5)འདྲིར། “གཡ་ཏེ་རང་མཆོན་སྤང་ཡང་མ་ངེས་པ་ཆད་མ་མིན་ན་མངོན་སུམ་ཀྱང་ཆད་མ་མིན་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། སྤང་ལ་
མ་ངེས་པ་ཡིན་ན་ཆད་མ་མིན་པས་བྱུང་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྒྱུ་འབྲེལ་གྱི་འབྲེལ་པ་དང་རྒྱུ་འབྲེལ་པས་མངོན་སུམ་ལ་ངེས་པ་ཉིད་ནི་བཀག་
པའི་ཕྱིར་རོ། བོད་སྐད་མ་མཐུན་པ་དག་གི་བཞེད་པ་ནི། མངོན་སུམ་གང་ཞིག་དོན་གང་ལ་ངེས་པ་མི་འདྲན་པ་ལ་ཟེར་རོ།” ཞེས་སྤང་ལ་མ་ངེས་
པའི་སྤྱོད་མངོན་སུམ་ཆད་མ་ལས་ལོགས་སུ་བཤད་པ་སྐྱེ་བའི་ཁ་ཕྱི་གི་འདོད་ཚུལ་ཙམ་དུ་གསུངས་ཤིང་། སོ་སྤྱིའི་དབང་ཤེས་རྒྱུ་མཐར་
སྤྱུས་པའི་ཡིད་མངོན་འཆད་ཆེ་(ཤོག་པ་406)ཡང་། “ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དེ་ཆད་མ་ཡིན་ན་མིན་ཞེ་ན། ཆད་མ་ཡིན་ཏེ་རྒྱུ་པ་དང་བྲལ་ཞིང་
འབྲལ་པ་མེད་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།” ཞེས་སོགས་སྤང་ལ་མ་ངེས་པའི་སྤྱོད་ལོགས་སུ་མ་བཞེད་པ་མཐུན་གྱི་(སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱི་
དཔེ་མཛོད་དབང་པལ་མ། སྤྱི་ལོ་3004, ཤོག་པ་34)དང་མཐུན་པར་སྤང་ཏེ། དེར་ཡང་ཡིད་གཟུགས་མཛས་པ་ལ་སྤྱུག་པར་ཆགས་པའི་སྤྱུས་བུའི་
ཉན་ཤེས་དེ་དེའི་མཆོན་གཞིར་བཀག་ནས། “མངོན་སུམ་ཡིན་པ་ལ་མངོན་སུམ་ཆད་མ་ཡིན་པས་བྱུང་ཀྱང་། དེ་ལ་མངོན་སུམ་ཡིན་པ་ལ་དེ་ལ་
མངོན་སུམ་ཆད་མ་ཡིན་པས་མ་བྲལ་སྟེ།” ཞེས་གསུངས་ཤིང་། དེ་ཉིད་(ཤོག་པ་117)ལས་ཀྱང་། “དེ་ཉིད་སྤྱོད་པོ་བྱེད་ལས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་དེ་བྱེ་
ན། ཆད་མིན་གྱི་སྤྱོད་པ་ཆད་མ་གཉིས། དང་པོ་ལ་རྒྱུ་པ་དང་རྒྱུ་མེད་ལོག་ཤེས་གཉིས།” ཞེས་གསུངས་ནས་རྒྱུ་པ་ལ་ལོག་རྒྱུ་དང་ཐེ་ཚོན་
གཉིས་སུ་བཞེད་ཀྱང་རྒྱུ་མེད་ཀྱི་ཆད་མིན་ལ་ལོག་ཤེས་ལས་གཞན་མ་བཤད་པས་སོ། །དེ་ལྷན་ཡིན་ཡང་བྱུང་ཐབས་རང་ཉིད་ཀྱི་(རྒྱུ་འབྲེལ་
ཐར་ལས་གསལ་བྱེད་)>>(སྤྱུ་དབུས་བོད་ཀྱི་ཆེས་མཐོའི་གཙུག་ལག་སློབ་གཏེར་ཁང་གི་དབང་པལ་མ། སྤྱི་ལོ་3003 སྤང་
ཆ། ཤོག་པ་12)ལྟ། “རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཆད་མ་ཡིན་ན་ངེས་པར་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཆད་མས་བྱུབ་དགོས་པས་སོ་སོ་སྤྱིའི་རྒྱུད་ལ་ཡིད་ཀྱི་མངོན་
སུམ་ཡོད་ཀྱང་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཆད་མ་མེད་ལ།” ཞེས་པ་དང་། རྒྱུ་འབྲེལ་རྒྱུ་ཆད་དང་རིགས་རྒྱུ་དབང་དེ་ལྷན་གསུངས་པས་སྤང་ལ་རང་
ཡུལ་ལ་ངེས་པ་འདྲན་མི་ཅུས་པའི་གསལ་སྤང་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་བྱུར་པར་བཞེད་པར་དོན་གྱིས་གོ་ཅུས་ཤིང་། རྗེའི་(རྒྱུ་འབྲེལ་སྤྱི་ལོ་3003 ཤོག་པ་12)ལས་
ཀྱང་། “སྤང་ལ་མ་རྒྱུ་པ་པའི་སྤྱོད་མཆོན་ཉིད། རང་མཆོན་སྤང་ཞིང་དེ་ལ་སྤྱོད་ཤེས་གཙོད་མི་ཅུས་པ།” ཞེས་པ་དེ་དག་དང་ཡང་མཐུན་ལོ།

36 <<རིགས་གཏེར་དར་རྒྱུག>>འདྲིའི་རབ་བྱེད་གཉིས་པར་(ཤོག་པ་35 རྒྱུ་འབྲེལ་3 པར་)མངོན་སུམ་བཅད་ཤེས་རྒྱུ་པར་དགག་པ་ནི། མཐུན་
བྱུབ་རྗེའི་(རྒྱུ་འབྲེལ་སྤྱི་ལོ་3003 ཤོག་པ་12)ལས་ཀྱང་། “རྒྱུ་འབྲེལ་སྤྱི་ལོ་3004, ཤོག་པ་34)ལས་ཀྱང་། “ཁ་ཕྱི་གི་མངོན་སུམ་སྤྱོད་ཅིག་ཕྱི་མ་རྒྱུ་པ་
ཀྱང་བཅད་ཤེས་སུ་འདོད་པ་ནི་མ་བཞགས་པ་སྟེ། བཅད་ཤེས་ནི་སྤང་ངེས་ཟེན་གྱི་ཡུལ་བྱེད་པའི་སྤྱོད་ཡིན་ལ། བྱེད་པའི་སྤྱོད་ཡིན་ན་རྒྱུ་པ་ཡིན་
དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ།” ཞེས་གསལ་ལ། མངོན་སུམ་བཅད་ཤེས་ཡོད་པར་རྗེའི་སྤྱོད་པའི་འབྲུག་སྤྱོད་བཤད་ཅིང་། ལྷག་པར་(རྒྱུ་འབྲེལ་སྤྱི་ལོ་3004 ཤོག་པ་12)ལས་
ཆེན་>>(མེར་སྤང་དཔེ་མཛོད་དབང་པལ་མ། སྤྱི་ལོ་3004, ཤོག་པ་12)ལྟ། “སྤྱོད་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་སྤྱོད་ཅིག་ཕྱི་མ་
རྒྱུ་པ་དབང་ཤེས་སུ་བཞེད་པ་ནི་གཏན་ཆོག་སྤྱི་ལོ་3004 ཤོག་པ་12)ལས་ཀྱང་། “ཁ་ཕྱི་གི་མངོན་སུམ་སྤྱོད་ཅིག་ཕྱི་མ་རྒྱུ་པ་
མེད་པར་འདོད་པ་ནི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ།” ཞེས་འཁོད་དོ།

37 མངོན་སུམ་གྱིས་གཞི་དེ་དང་དེ་ལ་ཆད་མིན་གྱི་རྒྱུ་པ་ཞེས་པའི་འདྲིའི་ཤོག་པ་6 དུ་གསལ་ཞིང་གོང་གི་(རྒྱུ་འབྲེལ་སྤྱི་ལོ་3003 ཤོག་པ་12)ལས་
མཐུན། རྒྱུ་འབྲེལ་མངོན་སུམ་ལ་ཆད་མིན་གྱི་སྤྱོད་པར་བཤད་པ་སྤང་དང་སྤང་པའི་ཡིད་མངོན་སྤྱུག་པས་ཀྱི་ཡུང་ལས་གོ་ཅུས་ཀྱང་། <<རྒྱུ་
འབྲེལ་ཐར་ལས་གསལ་བྱེད>>སོགས་སུ་དེ་ལྷན་འཐད་ཕྱོགས་སུ་བཞེད་པ་ཡང་གི་34 རྒྱུ་པ་ཅན་གྱི་མཆོན་དུ་ཡུང་འདྲན་གྱིས་བསྐྱབས་སོ། །
38 འདྲིའི་ཤོག་པ་3 ནང་། “ཡིད་དཔྱད་རྒྱུ་པ་བཞེད་པ་ལ་སྤྱོད་པས་མི་སྤྱོད་སྤྱོད་པས་མི་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་ཐེ་ཚོན་ལས་གཞན་པའི་ཆད་མིན་གྱི་སྤྱོད་པ་
སོགས་པར་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྒྱུ་པ་ཆད་མེད་པའི་དཔེ་བཅད་ཅན་གྱི་སྤྱོད་པས་ཐེ་ཚོན་དུ་འགྱུར་པའི་ཕྱིར།” ཞེས་དང་། ཤོག་

༣༥ ལའང། “ཁྱོད་ཀྱིས་ཡིད་དཔྱོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཉམས་པར་ཐལ། ཡིད་དཔྱོད་ལ་ངེས་པ་མེད་ན་དེ་ངེས་ཤེས་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། རེ་ཆོས་ལོགས་སུ་རྟེན་དཀར་པར་ཐལ། ཡིད་དཔྱོད་མཐའ་གཉིས་སུ་དོགས་པའི་སྒྲོར་འགྲུར་ན་ཡང་རེ་ཆོས་མིན་པའི་ཕྱིར།” ཞེས་རེ་ཆོས་དང་རྟོགས་སྒྲོ་གཉིས་ཀ་མིན་པའི་ཡིད་དཔྱོད་ཀྱི་རྟེན་པའགག་ལ་གཞོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་དུ་མ་བཀོད་པའི་མཐར་སྒྲོན་མེད་ཀྱི་ཞིབ་ཆ་མ་མཛད་པས་“<<སྡེ་བདུན་རྒྱུ་>> (སྒྲོ་མྱིང་དཔེ་མཛོད་དཔར་མ། གླི་ལོ་༡༠༠༩། འོག་༡༡)ལྟར་ཡིད་དཔྱོད་ཀྱི་ཐ་སྙད་མ་སྦྱར་ཏེ་ཆད་མིན་གྱི་རྟོག་པ་ལ་བཅད་ཤེས་དང་། རེ་ཆོས་དང་། ལོག་རྟོག་གསུམ་ལས་མ་བཤད། དེ་ལྟར་ཡིན་ཡང་རྗེ་དེ་སྡེ་བདུན་ལ་འཇུག་སྒྲོ་ལ་ཡིད་དཔྱོད་ཅེས་མང་དུ་གསུངས་ཤིང་། “<<རིགས་ཐེགས་དར་རྒྱུ་>> (རྗེ་ཡབ་སྲས་གསུང་འབུམ་ནས་ཆད་མའི་སྒྲོར་ཕྱོགས་བསྐྱིགས་ནང་། བྱང་བཅེད་པེ་མཛོད་དཔར་མ། གླི་ལོ་༡༩༤༩། འོག་༤༠)ཏུའང་། “དེར་ཡང་མདོར་བསྟུས་ཏེ་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། རྒྱས་པར་བཞུགས་ནས་ཉམས་སྦྱོར་གྱིས་རྟོག་པར་བསྐྱབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་སུ་སོང་བ་གཞིར་བྱས་པ་ལ། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རེ་ཆོས་མདོར་འགྲུར་དང་བཅས་པ་དང་། ཡིད་དཔྱོད་ཀྱིས་ངེས་པ་དང་། མེད་པར་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་དང་། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡང་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་དང་། རེ་ཆོས་མདོར་འགྲུར་དང་བཅས་པ་སོགས་དུ་མ་དབྱེ་བར་བྱའོ།” ཞེས་གསལ་ལོ།

༣༥ “སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་སྟུན་སེལ་”>>ནང་(འོག་༡)ཏུའང་དར་རྒྱུ་བཞུགས་གསུངས་ལ། གོ་བོ་རབ་འབྱམས་པའི་“<<ཆད་མའི་རིགས་གཉེར་གྱི་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པ་>> (དཔལ་ས་སྦྱ་བའི་ཆད་མ་རིག་པའི་གཞུང་གཅེས་བཀུར་ནང་། བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་ཞིབ་དཔྱོད་ཁང་དཔར་མ། འོག་༥)ནང་སྣང་བྱུང་མ་དམིགས་པའི་རྟོགས་ཀྱིས་དགག་པ། རྟེན་པར་བཞུགས་ནས་དགག་པ། ཏ་ཅང་ཐལ་བས་དགག་པ་བཅས་པ་བཅད་གསུམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་སྦྱིད་དོན་བྱེད་ཀྱིས་པའི་གཞི་མཐུན་མི་འཐད་པར་བསྐྱབས། དཔེར་ན་དེ་ཉིད་(འོག་༤)ལས། “ཤིང་གསལ་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྲབ་པའི་ཤིང་སྤྱི་རྩེས་གཅིག་པ་མེད་པར་ཐལ། དེ་ཡོད་ན། འ་བ་གཡོ་བ་ན་ཤུག་པ་དང་རྩེས་གཅིག་པའི་ཤིང་སྤྱི་གཡོ་བ་དང་། འ་བ་བསྐྱབས་ན་ཤུག་པ་དང་རྩེས་གཅིག་པའི་ཤིང་སྤྱི་བསྐྱབས་པ་དང་། འ་བ་ཆོན་གྱིས་བསྐྱར་བ་ན་ཤུག་པ་དང་རྩེས་གཅིག་པའི་ཤིང་སྤྱི་ཆོན་གྱིས་བསྐྱར་བར་ཐལ་བའི་སྒྲོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར།” ཞེས་གསུངས་སོ།

༤༠ འདིར་དེ་ལྟར་དགག་པ་འོག་༥ ལའང་གསལ་ཡང་། སྦྱར་ཞུས་ཐེན་པའི་“ས་པར་གྱི་“<<ཆད་མའི་རིགས་པའི་གཉེར་>>”ཞེས་པའི་ས་བཅད་ནས་ཤུག་པའི་ཕྱོགས་ནས་ཀྱང་མཐུས་གྲུབ་“<<སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་སྟུན་སེལ་>> (སྒྲོ་མྱིང་དཔེ་མཛོད་དཔར་མ། གླི་ལོ་༡༠༠༩། འོག་༤༡)ནང་དུ། “དེའི་ཕྱིར་ཤེས་བྱ་དང་གཞལ་བྱ་ལ་སོགས་པ་དངོས་པོར་ས་གྲུབ་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དགག་པར་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དགག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་སྒྲོ་མིན་ན་དགག་བྱ་བཅད་པའི་རྟེན་པར་འཆར་བས་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཁྱོད་དངོས་ལུལ་དུ་བྱེད་པའི་མདོར་སྦྱས་མི་སྤྱིད་པ་གང་ཞིག་ཁྱོད་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་ན་ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ལྟ་བུར་སྦྱང་བས་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར།” ཞེས་དང་ལོག་དུ་(འོག་༤༠)དེ་ལྟར་ཡང་གསུངས།

༤༡ འདིའི་ཐད་དུ་“སྡེ་བདུན་རྒྱུ་”>> (སྒྲོ་མྱིང་དཔེ་མཛོད་དཔར་མ། གླི་ལོ་༡༠༠༩། འོག་༤༣)ཏུ། “དེས་ན་རང་མཚན་ཡིན་ན་སྦྱས་དངོས་སུ་བརྟེན་ཀྱིས་པས་ཁྲབ། དངོས་ཀྱི་བརྟེན་བྱ་མ་ཡིན་པས་ཁྲབ།” ཅེས་ཞིབ་ཆ་མཛད་ལ། རོང་ཕྱོད་ཤུ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་“<<ཆད་མའི་རིགས་གཉེར་རྟེན་པ་བཤད་ཉི་མའི་སྤྱིར་སྒྲོ་>>”ནང་སེལ་འཇུག་ལུལ་ཅན་རྟེན་པས་ཀྱིས་རང་མཚན་དངོས་སུ་འཇུག་མི་རྟེན་པར་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། ཤུ་ལྟ་མཚོགས་ཀྱི་“<<རིགས་གཉེར་དགོངས་རྒྱུ་རིགས་པའི་འཁོར་ལོས་ལུགས་ངན་པས་བྱེད་>> (ས་སྦྱ་རྒྱལ་ཡོངས་གསུང་རབ་སྒྲོབ་གཉེར་ཁང་དཔར་མ། སྒྲོ་ཆ། འོག་༡༠)ཏུའང་། “དེས་ན་སྦྱས་རང་མཚན་བརྟེན་ཀྱང་དངོས་སུ་མ་བརྟེན་ཅེས་དང་། རྟོག་པས་རང་མཚན་འཛིན་ཡང་དངོས་སུ་མི་འཛིན་ཞེས་པ་ནི་ཞིབ་ཆར་སྒྲོ་མ་པ་ཡིན་མོད། གཞུང་འགྲེལ་དང་མི་མཐུན་ནོ། །འོ་ན་རང་མཚན་སྦྱ་རྟོག་གི་ཞེན་པའི་བརྟེན་བྱ་དང་ཞེན་ལུལ་དུ་བཤད་པ་མིན་ན་མེད། འདིའང་སྦྱ་མ་དང་འདྲ་སྟེ། འཁྲལ་པའི་རྟེན་པ་གཞག་ལ་སྦྱས་རང་མཚན་བརྟེན་པར་ཞེན་པ་དང་། རྟོག་པས་རང་མཚན་ལུལ་དུ་བྱས་པར་ཞེན་པ་ལ་ཞེན་པའི་བརྟེན་བྱ་དང་། ཞེན་ལུལ་དུ་མིང་བཞགས་པའི་ཕྱིར།” ཞེས་གསལ་ལོ།

༤༢ ཨང་གི་དང་པོའི་རྟོགས་ཅན་གྱི་མཚན་དུ་གཞིགས་འཇུག་

༩༣ དགོ་ལྷན་པའི་ཆད་མ་རིག་པའི་གཞུང་དོན་འགྲུལ་ཚུལ་དང་། རྒྱལ་ཚབ་ཇི་ལེ་རིགས་གཏེར་དར་རྒྱུ་དང་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ལྷན་མཛད་པའི་ཆད་མ་སྡེ་
བདུན་ཁག་གི་ནམ་བཤད་གཞན་ནང་འབྲེལ་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ནམས་ནི། སུས་སེའི་མི་རིགས་ཏུ་བ་ཕྱོགས་པའི་གསུམ་ནས་དགོ་བཤེས་ལྷ་རམས་
པའི་མཆན་རྟགས་ཐོབ་མཁན་འཛོལ་རྒྱུ་འཕྲུལ་བའི་༨༨་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་ལྷ་བྱུང་དང་ཐོད་ཀྱི་འབྲེལ་ཚུལ་ཁག་>>
(Recognizing Reality: Dharmakirti's Philosophy) ཅེས་པའི་ཆོས་དེབ་ཀྱི་སྟོན་འགྲུལ་ལེ་འཁོར་འདུག་པས་ཁོ་མོས་དེ་གཞིར་
བྱས་ཏེ་བྲིས་པ་ཡིན།

༩༤ བུ་སྟོན་གྱི་ནམ་ཐར་དགོ་སྟོང་སྤྱི་ཆད་པས་མཛད་པ། བུ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་། གྲུང་གོའི་ཐོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་དཔེ་སྟུན་ཁང་ནས་ཕྱི་ལོ་༡༩༩༩ ལོར་
དཔར་དུ་བསྐྱུན། འོག་༣༩༥ པ།

༩༥ འབྲུག་པ་བསྐྱེད་ཀྱི་པོས་སྐབས་མང་པོར་ཐོག་ལོ་རྒྱ་བ་སྟོན་ཤེས་རབ་ཀྱི་ལུང་བྲངས་ཏེ་ནམ་འབྲེལ་པེས་ཀྱི་རང་ལུགས་དབུ་མའི་གཞུང་དུ་
བསྐྱབས་པར་མཛད། དཔེར་ན་༨༨་ཆོས་འཛམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་དགོངས་རྒྱན་>>འོག་༩༩ ནྟེང་། <<སྟོན་པའི་སྙིང་པོ་
>> འོག་༣ ནྟེང་ལ་གཟིགས།

༩༦ པཎ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པ། <<དཀའ་འབྲེལ་དགོངས་པ་རབ་གསལ།>> དེབ། འོག་༩

༩༧ <<ཆད་མའི་བྱང་ཚུལ།>> འོག་༡༥ ནྟེང་།

༩༨ རིགས་གཏེར་རང་འབྲེལ་(འོག་༣༩ ནྟེང་- ༣༩ ནྟེང་)དུ་“དཔལ་ལྷན་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས། གལ་ཏེ་ཕྱི་རོལ་དཀྱིད་ལ་འཇུག་པ་ན། ཁོ་མོས་མདོ་
སྟེའི་སྐས་ལ་ནམ་པར་བསྟན། ཞེས་གསུངས་པ་གྲག་གོ།” ཞེས་བཀོད་དེ། ཕྱི་རོལ་དོན་གྲུབ་ཀྱི་སྐབས་མདོ་སྟེའི་ལུགས་དང་། དེ་འོག་གི་
སྐབས་སེམས་ཅན་གྱི་ལུགས་སུ་གནས་པར་གསུངས། རིགས་གཏེར་རང་འབྲེལ་ལེ་འཁོར་པའི་མཇུག་(འོག་༣༩ ནྟེང་)དུ་“གཞན་གྲུབ་མཐའི་
ནམ་གཞག་ཁོ་མོས་བྱས་པའི་གྲུབ་མཐའི་ནམ་འབྲེད་ལ་སོགས་ལས་ཤེས་པར་བྱ་བས་འདིར་མ་སྟོས་སོ།།” ཞེས་པ་པར་རང་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་
པའི་བསྟན་བཅོས་གྲུབ་མཐའི་ནམ་འབྲེད་བྱ་བ་ཞིག་ལ་ཞལ་འབངས་ཐོན་ཅིང་། དེ་བཞིན་དུ་“མཁས་འཇུག་>>ལེ་འཁོར་གསུམ་པར་ཡང་། “རྒྱས་
པར་གྲུབ་མཐའི་ནམ་འབྲེད་ལོ་སྟོན།” ཞེས་ཀྱང་བྱང་མོད། ད་ལྟ་མཇུག་དུ་ཡོད་པའི་གསུང་འབྲུམ་ནང་གྲུབ་མཐའི་ནམ་འབྲེད་ཅེས་པ་མི་སྣང་
བས། གཞུང་འདི་དཔེ་བརྒྱུག་པའམ་གཞུང་འདི་ད་ལྟ་གསུང་འབྲུམ་དུ་མཆན་གཞན་ཞིག་གི་འོག་བཞུགས་དཀྱིད་དགོས་པར་སྣང་།

༩༩ དཀའ་འབྲེལ་དགོངས་པ་རབ་གསལ། དེབ། འོག་༡༡

༢༡ །ཆད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་རྣམ་བཤད་ལེགས་པར་
བཤད་པའི་སྒྲིང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།།

ཐེ་བཙུན་དམ་པ་ཐུགས་ཐེ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཞབས་ལ་ཐུག་འཆའ་ལོ།།

མང་ཐོས་མཁས་པའི་པ་རོལ་སོན་གྱར་ཅིང་།།
ཐུགས་ཐེའི་སྒྲོབས་ཀྱིས་བསྟན་པ་རྒྱས་མཛད་པ།།
ཐེ་བཙུན་སྤྲ་མ་རྣམས་དང་འཇམ་དབྱངས་ལ།།
ཅེ་གཅིག་གྲུས་པས་བརྟུང་དེ་ཐུག་འཆའ་ལོ།།

གང་གི་མཁྱེན་པས་གསུང་རབ་མཐའ་དག་དོན།།
རང་ཐུགས་སྒྲུབ་དང་གཞན་གཞུང་འཇིག་བྱེད་པའི།།
རྣམ་དག་རིགས་པའི་ཤིང་རྩེ་སྒོལ་འབྱེད་པ།།
མདོ་དང་རྣམ་འགྲེལ་མཛད་པའི་ཞབས་ལ་འདུད།།

རིགས་པ་རྒྱ་མཆོའི་གཏིང་དང་པ་རོལ་གཟིགས་གྱར་ཅིང་།།
མི་ཤེས་ཐུན་འཛོམས་མཐའ་དག་རྫོགས་པའི་དགོངས་ལྡན་པས།།
འཇིག་རྟེན་ལྷ་མི་རྣམས་ཀྱི་འབྲེན་པ་མཆོག་གྱར་པ།།
དཔལ་ལྡན་ས་སྒྲུའི་བཀ་ཆེན་ཞབས་ལ་གྲུས་པས་འདུད།།

གཞུང་འདི་འཆད་བྱེད་སྒྱུ་མ་མཁན་འགའ་ཡིས།།
རིགས་པ་ལྟར་སྒྲུང་སྒྲུགས་དང་ཇས་རྣམས་ཀྱིས།།
དོན་གཏེར་སྒྲེ་པོའི་སྒོ་མིག་བསྐྱད་མཐོང་བས།།
ལེགས་བཤད་གཏེར་མཐོང་གྲུབ་པའི་མིག་སྒྲན་བྱ།།

ལོག་རྟོག་ཐེ་ཆོམ་ཅིག་པ་སྤྱག་པོ་ཡིས།
 སྤེ་བདུན་གསལ་བྱེད་སྒྲོན་མེ་འདི་བསྐྱབས་པས།
 རྩེ་མེད་རིགས་པའི་རྩི་རྩེ་ཐོ་བ་ཡིས།
 སྐྱབ་བྱེད་ལོག་རྟོག་མ་ལུས་བསལ་བར་བྱ།
 ཕྱོགས་སུ་འཛིན་པས་དགྲ་གས་པའི་ཡིད་དོར་ཡ།
 དོན་འདི་རིགས་སམ་འོན་ཏེ་གཞན་ཡིན་ཞེས།
 རྣམ་དཔྱོད་ལྡན་པའི་དོན་གཉེར་སྐྱེ་བོ་རྣམས།
 ལེགས་པར་བཤད་ཀྱི་ཅེ་གཅིག་གྲུས་པས་ཉོན།

འདིར་སྤེ་བདུན་མདོ་དང་བཅས་པའི་དགོངས་པ་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་སྒྲོན་སྤྱི། གསུང་རབ་
 མཐའ་དག་གི་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པ་རིགས་པའི་གཏེར་འདི། བསྐྱན་བཅོས་མཛད་པ་པོ་བདག་
 ཉིད་ཆེན་པོ་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲོ་དམན་པས་ཀྱང་རྟོགས་པའི་ཆེད་དུ་ཆེས་གསལ་བར་མཛད་ནའང་།
 རིགས་པ་སྤྱ་མོ་ལ་ཞིབ་ཏུ་མ་སྦྱངས་ཤིང་། མ་རྟོགས་ལོག་རྟོག་ཐེ་ཆོམ་གསུམ་གྱིས་སྒྲོ་གྲོས་ཀྱི་
 མིག་བསྐྱབས་པ་དག་གིས་དོན་གཞན་དུ་བཤད་པ་དག་བསལ་བར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་འདི་བཅུ་མོ།
 དེ་ལ་གཉིས། བསྐྱན་བཅོས་ཀྱི་མཆན་དོན་དང་། མཆན་དེ་ལྡན་ཀྱི་བསྐྱན་བཅོས་བཤད་
 བའོ།

དང་པོ་(བསྐྱན་བཅོས་ཀྱི་མཆན་དོན་བཤད་པ་)ནི།

ཅ་བ། རྒྱ་གར་སྐད་དུ། བ་ལྷ་ཏུ་ཡུག་ཏེ་ནི།
 བོད་སྐད་དུ། ཆད་མ་རིགས་པའི་གཏེར།

རྒྱ་གར་ན་སྐད་རིགས་པའི་ཡོད་པ་ལས། སི་ཀྱི་ཏའི་སྐད་དུ་ན་བསྐྱན་བཅོས་འདི་ལ་བ་ལྷ་ཏུ་
 ཡུག་ཏེ་ནི་ཞེས་པ་བོད་སྐད་དུ་བསྐྱར་ན། ཆད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་ཞེས་བྱའོ། །བ་ཞེས་པ་
 རབ་དང་། དང་པོ་སོགས་ལ་འབྲུག་པ་ལས། འདིར་དང་པོ་དང་། མ་ན་རིང་པོ་རྒྱལ་དང་། སྤང་
 དུ་ཡིད་ལ་འབྲུག་པ་ལས་འདིར་ཡིད་དང་པོ་ཞེས་པར་འགྱུར་ལ། དེའི་དོན་ཡང་བཤད་ན། དང་

② <<བཀྲིས་>> རྩེ།

③ <<བཀྲིས་>> ཡུག

པོར་མི་སྤྱི་བ་དང་། གསར་དུ་མི་སྤྱི་བའི་དོན་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་ཐ་སྙད་ཐོར་ཡང་བའི་ཆེད་དུ་ཆད་མ་
ཞེས་སྒྲུབ་སོ།།

གཉིས་པ་(མཚན་དེ་ལྟན་གྱི་བསྟན་བཅོས་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། ཕྱི་བདུན་གྱི་དོན་བཤད་པ་ལ་
འཇུག་པའི་བྱ་བ་དང་། བཤད་པ་དངོས་ཉི་བར་དགོད་པ་དང་། བཤད་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་བྱ་
བའོ། །དང་པོ་(ཕྱི་བདུན་གྱི་དོན་བཤད་པ་ལ་འཇུག་པའི་བྱ་བ་)ལ་གཉིས། མཚན་བརྗོད་དང་། བཤད་པར་
དམ་བཅའ་བའོ། །དང་པོ་(མཚན་བརྗོད་)ལ་གསུམ། བསྟན་བཅོས་འདི་མངོན་པའི་བསྟན་བཅོས་སྤྱི་
གཏོགས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ། འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་ལ་བྱུག་འཆལ་བ་དང་། བསྟན་བཅོས་
རྩོམ་པ་སོགས་ཀྱི་བར་ཆད་ཞི་བའི་ཆེད་དུ་ལྟ་དང་སྒྲ་མ་ལ་བསྟོད་པ་དང་། གང་གི་རྗེས་སྤྱི་འབྲང་
ནས་དོན་གང་གཏན་ལ་འབེབས་པ་རྟོགས་པའི་ཆེད་དུ་སྤྱིགས་སྒྲར་ཆོས་བྲགས་ལ་བསྟོད་པའོ།།

དང་པོ་(བསྟན་བཅོས་འདི་མངོན་པའི་བསྟན་བཅོས་སྤྱི་གཏོགས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་
ལ་བྱུག་འཆལ་བ་)ནི།

རྩ་བ། འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་གཞོན་ཀུར་གྱུར་པ་ལ་གྲུས་པས་བྱུག་འཆལ་ལོ།།

འཕགས་པ་ཞེས་པ་སྟེ། འདི་ནི་མངོན་པའི་བསྟན་བཅོས་སྤྱི་གཏོགས་པའི་ཆེད་དུ་འཇམ་
དཔལ་ལ་བསྟོད་པ་མཇུག་པ་ཡིན་ལ། འོག་མས་ཀྱང་འཇམ་དབྱངས་ལ་བསྟོད་པ་ཡང་བསྟན་པར་
ཤེས་པར་བྱའོ།།

གཉིས་པ་(བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པ་སོགས་ཀྱི་བར་ཆད་ཞི་བའི་ཆེད་དུ་ལྟ་དང་སྒྲ་མ་ལ་བསྟོད་པ་)ནི།

རྩ་བ། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་གཟིགས་པའི་སྤྱན་ཡངས་པ།།

འགོ་ཀུན་དགེ་ལེགས་སྤྱོད་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཅན།།

བསམ་ཡས་ཕྱིན་ལས་མཇུག་པའི་སྟོབས་མངའ་བ།།

འཇམ་མགོན་སྒྲ་མའི་ཞབས་ལ་མགོས་བྱུག་འཆལ།།

འཇམ་པའི་མགོན་ཉིད་སྒྲ་མ་ཡིན་པས་འཇམ་མགོན་སྒྲ་མའམ། ཡང་ན་དེ་དང་ངོ་བོ་དབྱེར་
མེད་པའི་སྒྲ་མའི་ཞབས་ལ་མགོ་བོས་བརྟུང་དེ་བྱུག་འཆལ་ལོ། །བསྟོད་པར་འོས་པའི་དགོས་པ་དང་

རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཤེས་བྱ་རི་ལྟ་བུ་དང་རི་སྟེང་^②པ་ཐམས་ཅད་མཛོན་སུམ་དུ་གཟེགས་པའི་སྤྱན་
 ཡངས་པའི་མཁུན་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། འགྲོ་བ་ཀུན་ལ་མཛོན་མཐོངས་ལེགས་རྒྱ་འབྲས་ཀྱིས་
 བསྐྱས་པའི་དགེ་བ་དང་ལེགས་པ་ཐམས་ཅད་སྐྱབ་པའི་བཙེ་བའི་ཐུགས་རྗེ་ཅན་དང་། སྤྱི་བོ་དམན་
 པ་གཞན་གྱི་བསམ་པ་ལས་འདས་ཤིང་མཐའ་ཡས་པའི་འཕྲིན་ལས་སྤྱན་གྱིས་བྱུང་བ་དང་། རྒྱན་
 མི་འཆད་པ་མཛད་པའི་སྟོབས་མངའ་བ་མཁུན་བཙེ་བུས་པ་སྤུལ་དུ་བྱིན་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྷན་
 པའི་བྱིར་རྩོམ་པའི་བར་ཆད་ནི་བ་སོགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །སྤངས་པ་སྤུན་ཆོགས་ནི་
 རོན་གྱི་ཤུགས་ཀྱིས་བསྐྱོན་ནོ།།

གསུམ་པ་ (གང་གི་རྗེས་སུ་འབྲང་ནས་དོན་གང་གཏན་ལ་འབེབས་པ་རྟོགས་པའི་ཆེད་དུ་ཕྱོགས་སྤང་ཆོས་
 གསུམ་ལ་བསྟོན་པ)ནི།

ཅ་བ། རྫོགས་སྤྱི་གཙུག་ཡོན་ཏན་ནོར་བུའི་རྒྱན་གྱིས་སྤྱས།།
 བདེན་གཉིས་རོ་འཛིན་སྟོང་ཉིད་ཕྱད་སྤྱི་སྤྱོགས་ཤིང་།།
 མཁུན་བཙེའི་ལྟ་ཟེར་པས་སྒྲོལ་སྤྱི་བོས་མི་བཟོད་པ།།
 རྫོགས་ལ་རྒྱ་མཚོའི་རྒྱན་གྱུར་དཔལ་ལྷན་སྤྱད་བང་རྒྱལ།།

རྣམ་གྲོལ་དོན་དུ་གཏེར་བའི་རྫོགས་ལ་རྒྱ་མཚོའི་རྒྱན་དུ་གྱུར་པ་ཆོགས་གཉིས་ཀྱི་དཔལ་
 དང་ལྷན་པ་སྤྱི་དབང་^③པོ་དང་ཆོས་མཆུངས་པ་ཕྱོགས་སྤང་ཆོས་གསུམ་གཉིས་འགྲོ་བ་ཀུན་གྱི་
 གཙུག་ན་རྒྱལ་བར་གྱུར་ཅིག་སྤྱི་དབང་པོ་དང་ཆོས་མཆུངས་ཏེ། སྤྱི་དབང་པོ་གཙུག་ན་ཡིད་
 བཞིན་གྱི་ནོར་བུས་སྤྱས་པ་བཞིན་དུ་རྫོགས་ཀྱི་སྤྱི་གཙུག་གསུང་རབ་མཐའ་དག་གི་དོན་གཟེགས་
 པའི་ཡོན་ཏན་ནོར་བུའི་རྒྱན་གྱིས་སྤྱས་པའི་བྱིར་དང་། སྤྱི་དབང་པོ་ཕྱད་ཕྱད་ཀྱི་སྤྱོགས་པ་ལྟར་
 བདེན་པ་གཉིས་རྟོགས་པའི་རོ་འཛིན་ཅིང་གཏུལ་བྱ་རྣམས་ལ་སྟོང་ཉིད་སྟོན་པའི་ཕྱད་སྤྱི་སྤྱོགས་
 ཤིང་གསུངས་པའི་བྱིར་དང་། སྤྱི་དབང་པོ་ལ་ལྟ་བུ་དང་། དེག་པའི་དུག་གི་ཟེར་མི་བཟོད་
 པ་ལྟར་མཁུན་པ་དང་བཙེ་བའི་ལྟ་བུའི་ཟེར་པས་སྒྲོལ་སྤྱི་བོས་མི་བཟོད་པས་ཆོས་མཆུངས་ཤིང་།
 ཡོན་ཏན་དེ་དག་དང་ལྷན་པའི་སྤྱི་དབང་པོ་རྒྱ་མཚོའི་རྒྱན་དུ་གྱུར་པ་ལྟར། རྫོགས་ལ་རྒྱ་མཚོའི་

② <<བཀྲིས་>> རྟེན། <<ས་>> རྟེན།
 ③ <<བཀྲིས་>> དཔལ་དུ།

རྒྱན་དུ་གྱུར་པས་ཀྱང་ཚུལ་མཚུངས་པའོ།།

གཉིས་པ་ (བཤད་པར་དཔེ་བཅའ་བ་) ལ་གཉིས། བརྗོད་པའི་སྐྱོན་སྤངས་ཏེ་ཚུལ་རིགས་པའི་
རྒྱ་མཚན་དང་། ཚུལ་རྒྱས་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་སྟོན་གྱི་མཚན་ཉིད་ངོས་བཟུང་ནས་བཤད་པར་
དཔེ་བཅའ་བ་དངོས་སོ།།

དང་པོ་ (བརྗོད་པའི་སྐྱོན་སྤངས་ཏེ་ཚུལ་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚན་) བློ། མཁས་པ་ལྷན་ཅིག་གིས་ལེགས་
པར་བཤད་ཅིན་པས། ཡང་ཡང་བཤད་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་དོ་ཞེ་ན།

ཅུ་བ། གངས་རིའི་ཁྲོད་འདིར་མཁས་པའི་རྒྱ་སྐར་གྱེ་བ་བརྒྱས།།

དཔལ་ལྷན་གྲགས་པའི་གསུང་རབ་བརྗོད་པ་^① བྱེ་མོད།།

གང་སྟེ་ཉི་འོད་སྤང་བས་མ་བྲལ་དེ་སྤྱིད་དུ།།

གཞུང་ལུགས་དགོངས་དོན་གེ་སར་སྤྱང་པོ་གསལ་མ་རུས།།

རྒྱ་སྐར་གྱི་འོད་གྱིས་བརྒྱ་ཁ་འབྱེད་མི་རུས་པ་ལྟར། གངས་རིའི་ཁྲོད་འདིར་སྟོན་ཆད་རྣམ་
དཔྱོད་རྒྱ་སྐར་གྱི་འོད་དང་འབྲེལ་བ་མཁས་པའི་རྒྱ་སྐར་གྱེ་བ་བརྒྱས། དཔལ་ལྷན་ཚུལ་གྱི་གྲགས་
པའི་གསུང་རབ་བརྗོད་པ་ཏུ་བྱེ་མོད། ཡང་འདིར་བཤད་པ་ལ་བརྗོད་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། ཉི་
མའི་འོད་མེད་པར་བརྗོད་ཁ་འབྱེད་མི་རུས་པ་ལྟར། གྱུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་གང་གི་རྣམ་དཔྱོད་གྱི་
སྟེང་ཉི་འོད་ཀྱི་སྤང་བས་མ་བྲལ་བ་དེ་སྤྱིད་དུ་གཞུང་ལུགས་ཆད་མའི་མདོ་དང་སྟེ་བདུན་གྱི་
དགོངས་པའི་དོན་གེ་སར་སྤྱང་པོ་གསལ་མ་རུས་པས་ངེས་པར་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་འབྲེལ་བ་
ཚུལ་^② དགོས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ (ཚུལ་རྒྱས་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་སྟོན་གྱི་མཚན་ཉིད་ངོས་བཟུང་ནས་བཤད་པར་དཔེ་བཅའ་བ་དངོས་) བློ།

ཅུ་བ། ཚུལ་གྱི་གྲགས་པའི་བཞེད་གཞུང་ངེ་ལྟ་བུར།།

སྟོན་གསལ་པའི་མིག་གིས་ལེགས་མཐོང་ནས།།

ཤེས་ལྷན་གཟུ་པོར་གནས་པ་དོན་གཉེར་བ།།

གཞན་ལ་བརྟེན་པའི་བསམ་པས་འདི་བཤད་དོ།།

^① <<སྟེ>><<ཉིད>> རབ།

<<ཅུ>><<ཞུ>> ལ།

^② <<བྱིས>> བ་རྩོམ།

<<ས>> བརྩོམ།

དེས་ན་ལེགས་བཤད་དང་ཉེས་བཤད་འབྱེད་པའི་ནཱ་དཔྱོད་ཀྱི་ཤེས་རབ་དང་ལྡན་པ་དང་
ཕྱོགས་སུ་མ་ལྟར་བའི་གཟུ་ཐོར་གནས་པ་དང་། ལེགས་བཤད་ལ་དོན་གཉེར་ཆེ་བ་མཆོན་ཉིད་
གསུམ་དང་ལྡན་པ་གཞན་ལ་བསྟན་བཅོས་འདི་བཤད་དོ། །ཀུན་སྒྲོང་གང་གིས་ན་བཅེ་བའི་བསམ་
བས་སོ། །ནཱ་འབྲེལ་དུ་སྒྲོད་ཀྱི་སྒྲོན་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཤུགས་ལ་སྒྲོད་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་བསྟན་པ་
དང་། བཞི་བརྒྱ་པར་དངོས་སུ་བསྟན་པ་བསྟུས་པའོ། །བཞེད་པའི་དོན་ལེགས་པར་འཆད་ཅུས་ཏེ།
སྡེ་བདུན་ལས་བཤད་པའི་གཞི་དང་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་
པའི་བཞེད་གཞུང་ངེ་ལྟ་བར། སྒྲོ་བློས་གསལ་བའི་མིག་གིས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ལེགས་པར་
མཐོང་ནས་འཆད་པའི་བྱིད།

གཉིས་པ་(བཤད་པ་དངོས་ཉེ་བར་དགོད་པ་)ལ་གཉིས། ཤེས་བྱ་སྤྱི་ལྡན་ནས་གཏན་ལ་དབབ་
པ་དང་། ཤེས་བྱེད་ཆད་མའི་རང་བཞིན་ངེས་པར་བྱ་བའོ། །དང་པོ་(ཤེས་བྱ་སྤྱི་ལྡན་ནས་གཏན་ལ་
དབབ་པ་)ལ་གསུམ། ཤེས་བྱའི་ཡུལ། ཤེས་བྱེད་ཀྱི་སྒྲོ་སྒྲོ་དེས་ཡུལ་དེ་རྫོགས་པའི་ཚུལ་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་(ཤེས་བྱའི་ཡུལ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ་དང་། ལེའུའི་མཆོན་བསྟན་
པའོ། །དང་པོ་(ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། ཡུལ་གྱི་མཆོན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བའོ།

དང་པོ་(ཡུལ་གྱི་མཆོན་ཉིད་)ནི།

ཅ་བ། ཡུལ་གྱི་མཆོན་ཉིད་སྒྲོས་རིག་བྱ།

ཡུལ་གྱི་མཆོན་ཉིད་སྒྲོས་རིག་བྱ། ཞེས་པ་སྟེ། བྱམ་པ་མཆོན་གཞི། ཡུལ་དུ་མཆོན་འཛིན་
སྟངས་མ་འཁུལ་བའི་སྒྲོས་རིག་པར་བྱ་བའོ། །སྒྲོ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རིག་བྱ་མ་ཡིན་ཡང་འཛིན་སྟངས་མ་
འཁུལ་བའི་སྒྲོ་གཞན་གྱིས་རིག་ན་ཡང་རུང་སྟེ། ཤེས་བྱའི་མཆོན་ཉིད་སྒྲོའི་ཡུལ་དུ་བྱ་རུང་ཞེས་
འདོད་པ་དང་འབྲེལ། །འོ་ན་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་སྟངས་མ་འཁུལ་བའི་སྒྲོའི་རིག་བྱར་ཐལ།
ཡུལ་ཡིན་པའི་བྱིད། དར་ཐལ། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་གྱི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཞེན། རྟགས་
མ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཀུན་བཏགས་གཞན་དབང་ཡོངས་བྱུབ་གསུམ་པོ་གང་ཡིན། གང་ཡང་མིན་ན་ཡུལ་
དུ་འགལ་ལ། ཀུན་བཏགས་ཡིན་ན་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་རྟེན་པའི་གཞིར་ཁས་ལེན་དགོས་
བས་ཤེས་བྱར་འགྱུར་ལ། འདོད་ན་འཛིན་སྟངས་མ་འཁུལ་བའི་སྒྲོའི་རིག་བྱ་མ་ཡིན་པར་འགལ་

བའི་ཕྱིར་དང་། ཤེས་བྱ་ཡིན་ན་གང་ཟག་གི་བདག་གིས་སྟོང་བའི་མ་ཁུབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་
རྟོ་དེས་ན་གང་ཟག་ཉིད་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རྗེས་
དཔག་གཉིས་ཀའི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་ལ། ཞེན་སྤངས་སམ་འཛིན་སྤངས་མ་འབྲུལ་ཞིང་། འཛིན་སྤངས་
དང་མ་ཐུན་པར་ཁས་སྤངས་པ་ལ་གཞོད་པ་ཡོད་མེད་ཀྱིས་སྤངས་གཉིན་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ།

གཉིས་པ་(ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བ་)ལ་གསུམ། གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་ལུགས་བཞག་པ།
ཅོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་(གཞན་ལུགས་དགག་པ་)ལ་^⑨གཉིས། ཁས་སྤངས་བཟོད་པ་དང་། དེ་དགག་
པའོ།

དང་པོ་(ཁས་སྤངས་བཟོད་པ་)ནི།

ཙ་ག། རོན་སྤྱི་དང་ནི་མེད་སྤང་གཉིས།

ཡུལ་ཡིན་ཞེན་.....།

བོད་ཁ་ཅིག་དང་། ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་ཁ་ཅིག་རྟོག་པའི་གཟུང་ཡུལ་རོན་སྤྱི་དང་ནི་སྤང་བ་གཉིས་
སྤང་དང་མི་ལམ་གསལ་སྤང་གི་ཤེས་པ་སོགས་མེད་པ་གསལ་སྤང་གི་གཟུང་ཡུལ་གཉིས་ལྟན་
མིན་འདུ་བྱེད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་དངོས་པོར་གྱུར་པའི་ཡུལ་ཡིན་ཞེན། བོད་སྤྲ་མ་ཁ་ཅིག་དེ་ལྟར་
འདོད་པ་ལ་དགག་པ་མཛད་པར་བྱ་། ཆ་བ་དང་། གཙང་ནག་པ་སོགས་ནི་སྤྱི་དང་རོན་སྤྱི་
ལྟན་མིན་འདུ་བྱེད་དུ་འདོད་པ་ཡིན་ནོ།

གཉིས་པ་(དེ་དགག་པ་)ལ་གཉིས། གློ་མ་འབྲུལ་བར་ཐལ་བ་དང་། གཟུང་ཡུལ་མདོན་སྤྲུལ་
ལ་སྤང་རུང་དུ་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་(གློ་མ་འབྲུལ་བར་ཐལ་བ་)ལ་གཉིས། ཐལ་བ་དགོད་པ་དང་། ལན་
དགག་པའོ།

དང་པོ་(ཐལ་བ་དགོད་པ་)ནི།

ཙ་ག།དེ་འཛིན་གྱི།

ཤེས་པ་གཉིས་པོ་འབྲུལ་བར་འགལ། [༡]

གཟུང་བྱ་དེ་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་དང་། མེད་པ་གསལ་སྤང་གི་ཤེས་པ་གཉིས་པོ་ཆོས་ཅན།

⑨ <<བཀྱིས་>> + <<ས་>> -

འབྲུལ་བར་འགལ་བར་ཐལ། དངོས་པོ་རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
རྟགས་ཁས་སྒྲངས་སོ།

གཉིས་པ་(ལན་དགག་པ་)ལ་གཉིས། ཚེད་པ་ནི།

ཅ་བ། ཡུལ་ཡོད་ན་ཡང་ཐག་པ་ལ།

སྒྲུལ་འཛིན་བཞིན་དུ་འབྲུལ་ཞེན།

ཁྱབ་པ་མ་གྲུབ་སྟེ། དངོས་པོར་གྱུར་པའི་ཡུལ་ཡོད་ན་ཡང་ཐག་པ་ལ་སྒྲུལ་འཛིན་བཞིན་དུ་
འབྲུལ་ལེ་ཞེན།

གཉིས་པ་བྱེ་སྟེ་ལན་གདབ་པ་ནི།

ཅ་བ། ཁྱར་འཛིན་ཡུལ་ཡོད་ཕྱིར་མ་འབྲུལ།

ཡུལ་མེད་པས་ན་སྒྲུལ་འཛིན་འབྲུལ། [༩]

ཐག་ཁ་སྒྲུལ་འཛིན་གཞིར་བྱས་ནས་འབྲུལ་ཤེས་དང་གཟུང་ཡུལ་རང་མཚན་འཛིན་པའི་
གཞི་མ་ཐུན་དུ་མི་རུང་བར་ཐལ། ཁྱ་འཛིན་དབང་ཤེས་ལ་ཟེར་ན་གཟུང་ཡུལ་དངོས་པོར་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་མ་འབྲུལ་ལ། དངོས་པོར་ཞེན་ཡང་གཟུང་ཡུལ་དངོས་པོར་མེད་པས་ན། ཐག་ཁ་སྒྲུལ་
འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་འབྲུལ་བའི་ཕྱིར་རོ།

གཉིས་པ་(གཟུང་ཡུལ་མཛོན་སྒྲུལ་ལ་སྒྲུང་རུང་ཐལ་པ་)ལ་གཉིས། གཞོད་པ་དགོད་པ་དང་། དེའི་
ལན་གདབ་པ་ལོ།

དང་པོ་(གཞོད་པ་དགོད་པ་)ནི།

ཅ་བ། སྒྲུང་ཡུལ་གཉིས་པོ་ཤེས་པ་ལས།

ཐ་དད་ཡིན་ན་ཡུལ་རུང་བར།

གནས་པའི་གང་ཐག་གཞན་གྱིས་ཀྱང་།

མཐོང་འགྱུར་བྱམ་པ་ལ་སོགས་བཞིན། [༩]

རྟོག་པ་དང་མེད་པ་གསལ་སྒྲུང་གི་ཤེས་པའི་སྒྲུང་ཡུལ་གཉིས་པོ་ཚོས་ཅན། ཡུལ་རུང་བར་

གཞུལ་^⑨བའི་གང་ཟག་གཞན་གྱིས་ཀྱང་ཡིད་ཉི་བར་གཏད་ན་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཁྱོད་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ནི་རགས། རང་སྤང་མཁན་གྱི་ཤེས་པ་ལས་ཇུས་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། བུ་མ་པ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ། །བུ་མ་པ་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པར་འདོད་པ་ནི་བྱུང་མཐའ་སྤྱོད་པ་ཀྱན་དང་འགལ་ཞིང་། ཁྱད་པར་བསྟན་བཅོས་འདིའི་བཞེད་པར་འདོད་པ་ནི་གནས་མ་ཡིན་པའི་དོགས་པ་ཡིན་པས། འདིའི་ཅ་འགྲེལ་ལ་མིག་བྱེད་ལ་སྟོས་ཤིག་སེལ་ངོའི་དངོས་པོར་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། སེལ་ངོ་ཙམ་གྱི་དངོས་པོ་སྤྱོད་པོ་དུ་མས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་སྐྱབས་འདིར་དཔེར་བཞེད་སྟམ་པ་ནི་བསྟན་བཅོས་འདིའི་སྤང་སེལ་ལ་སྟོ་ཁ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་སྟོགས་པར་ཟད་དོ། །དོན་དམ་དཔྱད་བྱེད་ཀྱི་རིག་པས་བརྟགས་པའི་ཆེ། བུ་མ་པའི་གཟུགས་དྲི་སོགས་ཀྱང་བུ་མ་པ་མ་ཡིན་ལ། དེ་དག་ལས་མ་གཏོགས་པའི་བུ་མ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོར་མེད་པའོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་གཅིག་དུ་བྲལ་གྱི་གཏན་ཆེགས་ལྟར་སྤང་ཡིན་ཏེ། བུ་མ་པའི་གཟུགས་ཀྱང་བུ་མ་པ་མ་ཡིན། བུ་མ་པའི་གཟུགས་མ་ཡིན་པའི་བུ་མ་པ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་སྟག་མ་རྣམས་ལ་འང་སྤྱར་བར་བྱ་བ་ཡིན་ན་ཉམས་མ་བྱུང་སྟེ། བུ་མ་པའི་གཟུགས་དང་དྲི་མ་ཡིན་པའི་བུ་མ་པ་དངོས་པོ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཡང་བུ་མ་པའི་གཟུགས་དྲི་སོགས་བུ་མ་པ་མ་ཡིན། དེ་དག་ཆ་ཤས་སུ་མ་གཏོགས་པའི་བུ་མ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ན་ཁྲབ་པ་མ་བྱུང་སྟེ། དེ་དག་ཆ་ཤས་སུ་མ་གཏོགས་པའི་བུ་མ་པའི་དངོས་པོ་མེད་ཀྱང་། ཆ་ཤས་སུ་གཏོགས་པའི་བུ་མ་པ་དངོས་པོ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཡང་བུ་མ་པའི་རྩལ་ཇུས་བརྒྱད་བུ་མ་པ་མ་ཡིན། རྩལ་ཇུས་བརྒྱད་ཀྱི་ཆོགས་པ་ལས་མ་གཏོགས་པའི་བུ་མ་པ་མེད་པའི་དོན་ཡིན་ན། ཡང་ཁྲབ་པ་མ་བྱུང་སྟེ། བུ་མ་པའི་རྩལ་ཇུས་བརྒྱད་ཀྱི་ཆོགས་པ་བུ་མ་པར་ཁས་སྤངས་པ་ལ་གཞོད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར། རྣམ་འགྲེལ་ལས། གཟུགས་སོགས་རྣམས་པའི་ཁྱད་པར་ནི། །སྟོང་བས་དེ་མཆུངས་འབྲས་བྱ་ཡི། །རྒྱ་མིན་པ་ནི་རྣམ་དཔྱད་ལ། །བུ་མ་པའི་སྤྱོད་པའི་འཇུག་པར་འགྱུར། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོར་གསལ་བར་བསྐྱབས་པའི་ཕྱིར་རོ།

གཉིས་པ་(དེའི་ལན་གདམས་)ལ་གཉིས། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་དག་ག་པའོ། །དང་པོ་(འདོད་པ་བརྗོད་པ་)ནི།

⑨ <<བཀྲིས་>> གཞུལ། <<རང་>> གནས།

ཅ་བ། རོན་ཉིད་ཡིན་ཡང་ལུས་ཀྱི་ནང་།
 མི་མཐོང་བཞིན་དུ་འབྱུང་སྤང་གཉིས།
 བདག་ལ་རྟག་ཏུ་འབྲེལ་པའི་ཕྱིར།
 གཞན་གྱིས་^②རྟོགས་པ་མེད་ཅེ་ན། [༥]

ཕྱི་རོལ་གྱི་རོན་ཉིད་ཡིན་ཡང་ལུས་ཀྱི་ནང་སྤྱིང་ལ་སོགས་པ་གཞན་གྱིས་མི་མཐོང་བ་
 བཞིན་དུ་འབྱུང་སྤང་གཉིས་དངོས་པོ་ཡིན་ཡང་། སྤང་མཁན་བདག་ལ་རྟག་ཏུ་འབྲེལ་པའི་ཕྱིར་
 གཞན་གྱིས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་ཐལ་བའི་སྒྲིང་མེད་ཅེ་ན།

གཉིས་པ་(དེ་དགག་པ་)ལ་གཉིས། དགག་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། འབྱུང་བའི་གཟུང་
 ཡུལ་དངོས་པོར་འདོད་པ་སྒྲུན་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་(དགག་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། དཔེ་
 རོན་མི་མཚུངས་པ་དང་། མཚུངས་པའི་ལན་དགག་པའོ།

དང་པོ་(དཔེ་རོན་མི་མཚུངས་པ་)ནི།

ཅ་བ། རྣང་གི་ལུས་ནི་ཡུལ་རྒྱུང་མིན།
 དེས་ན་རང་གིས་ཀྱང་མི་མཐོང་།

འབྱུང་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་ཤེས་པ་ལས་རྗེས་ཐ་དད་ཡིན་ཡང་། མངོན་སུམ་གྱིས་
 མི་མཐོང་བའི་དཔེ་རོན་མི་མཚུངས་པར་ཐལ། རྣང་གི་ལུས་ནི་ཡུལ་རྒྱུང་བ་ན་གནས་ན་མཐོང་ཡང་།
 ཡུལ་རྒྱུང་བ་ན་གནས་པ་མིན་པ་དེས་ན་རང་གིས་ཀྱང་མིག་ཤེས་ཀྱིས་མི་མཐོང་བ་^③ལ་འབྱུང་
 སྤང་གཉིས་ཤེས་པ་ལས་རྗེས་ཐ་དད་ཡིན་ན། ཡུལ་རྒྱུང་བ་ན་གནས་པའི་གང་ཟག་གཞན་གྱིས་
 ཀྱང་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(མཚུངས་པའི་ལན་དགག་པ་)ལ་གཉིས། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་དགག་པའོ།

དང་པོ་(འདོད་པ་བརྗོད་པ་)ནི།

ཅ་བ། རང་དང་རྟག་ཏུ་འབྲེལ་པས་ན།

② <<རང>> གྱིས། <<ཅ>> གྱི།

③ <<བཀྲིས>> -

གཉིས་པོ་འང་ཡུལ་རུང་མིན་ཞེ་ན། [༥]

རང་གི་ཤེས་པ་ཁོ་ན་དང་ཉག་ཏུ་འབྲེལ་བ་ས་ན་དོན་སྤྱི་དང་སྤྱོད་པ་ཉམས་པ་གཉིས་པོ་འང་
ཡུལ་རུང་བ་ན་གནས་པ་མིན་པ་ས་གཞན་གྱིས་མཐོང་རུང་མིན་ཅེ་ན།

གཉིས་པ་(དེ་དགག་པ་)ལ་གཉིས། ར་སྣང་སྦྱོན་མེད་རྒྱན་ཆད་པར་ཐལ་བ་དང་། དེའི་ལན་
དགག་པ་ལོ།

དང་པོ་(ར་སྣང་སྦྱོན་མེད་རྒྱན་ཆད་པར་ཐལ་བ་)ནི།

ཙ་བ། རང་སློ་ཁོ་ན་དང་འབྲེལ་བྱིས།

བརྗོད་ཀྱང་གཞན་གྱིས་རྟོགས་མི་འགྱུར།

བྱམ་པ་ལ་སོགས་པ་སྤྱས་བརྗོད་ཀྱང་རང་གིས་རྟོགས་པ་དེ་གཞན་གྱིས་རྟོགས་པར་མི་
འགྱུར་བར་ཐལ། བྱམ་པའི་དོན་སྤྱི་སོགས་འཆད་པ་པོ་རང་ལ་སྤང་བ་དེ་རང་གི་སློ་ཁོ་ན་དང་ཡུལ་
ཡུལ་ཅན་ཏུ་འབྲེལ་བའི་བྱིས། འདོད་ན། འཆད་པ་པོས་བཤད་པ་དེ་ཉན་པ་པོས་མ་གོ་ཉན་པ་པོས་
གོ་བ་དེ་འཆད་པ་པོས་མ་བཤད་པས། ར་སྣང་སྦྱོན་མེད་རྒྱན་ཆད་པར་འགྱུར་ལོ།

གཉིས་པ་(དེའི་ལན་དགག་པ་)ལ་གཉིས། རྩོད་པ་དང་། དེ་དགག་པ་ལོ།

དང་པོ་(རྩོད་པ་)ནི།

ཙ་བ། རང་རང་སློ་དང་འབྲེལ་བའི་བྱིས།

བརྗོད་པས་དེ་ཉིད་རྟོགས་ཤེ་ན། [༦]

རང་རང་གི་ཡུལ་དེ་ཉིད་རང་རང་གི་སློ་དང་འབྲེལ་བའི་བྱིས་སྤྱས་བརྗོད་པས་དེ་ཉིད་རྟོགས་
པས་ར་སྣང་རྒྱན་ཆད་པར་མི་འགྱུར་ཅེ་ན།

གཉིས་པ་(དེ་དགག་པ་)ལ་གསུམ། དོན་གཅིག་ཐུན་མོང་ཏུ་གོ་བ་མི་སྤྱི་དང་ཐལ་བ་དང་། དེའི་
ལན་དགག་པ་དང་། ཡུལ་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་ནས་འཛིན་ན་གཟུང་ཡུལ་དངོས་མེད་ཏུ་གྱུབ་ཟིན་པ་ལོ།

དང་པོ་(དོན་གཅིག་ཐུན་མོང་ཏུ་གོ་བ་མི་སྤྱི་དང་ཐལ་བ་)ནི།

ཙ་བ། གང་ཟག་གཉིས་ཀྱི་བརྗོད་བྱའི་དོན།
སོ་སོ་ཡིན་ཕྱིར་སྒྲོར་མི་བྱས།

དོན་གཅིག་ཐུན་མོང་དུ་གང་ཟག་གཉིས་ཀྱིས་གཅིག་ཏུ་མཆམས་སྒྲོར་མི་བྱས་ཤིང་གོ་མི་
བྱས་པར་ཐལ། གང་ཟག་གཉིས་ཀྱི་རྟོག་པ་ལ་ཤར་བའི་བརྗོད་བྱའི་དོན་འབྲེལ་མེད་སོ་སོ་ཁོ་ན་ཡིན་
པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(དེའི་ལན་དགག་པ་)ལ་གཉིས། འདྲ་བ་ལ་གཅིག་ཏུ་ཞེན་པའི་རྩོད་པ་དང་། དེ་དགག་
པའོ།

དང་པོ་(འདྲ་བ་ལ་གཅིག་ཏུ་ཞེན་པའི་རྩོད་པ་)ནི།

ཙ་བ། གང་ཟག་སོ་སོ་ལ་ཡོད་པའི།
སེམས་ཀྱི་རྣམ་པ་གཉིས་འདྲ་བས། [༥]
འདྲ་བ་གཅིག་ཏུ་ཞེན་པ་ལ།
ཐ་སྙད་སྒྲོར་ཕྱིར་མི་འགལ་ན།

འཆད་པ་པོ་^①ཉན་པ་པོའི་གང་ཟག་སོ་སོ་ལ་ཡོད་པའི་བྱམ་པའི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་སེམས་ཀྱི་
རྣམ་པ་གཉིས་ལྟོ་སྒྲིབ་ཞབས་ཞུས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་འདྲ་བས་འདྲ་བ་ལ་གཅིག་ཏུ་ཞེན་པ་ལ་བྱམ་
པ་ཞེས་ཐ་སྙད་སྒྲོར་བའི་ཕྱིར་དོན་གཅིག་ཐུན་མོང་དུ་གོ་བ་མི་འགལ་ལོ་ཞེ་ན།

གཉིས་པ་(དེ་དགག་པ་)ནི།

ཙ་བ། རང་ལ་ཤར་ན་རང་ཡུལ་ཡིན།
མ་ཤར་ན་ནི་དེ་ཡུལ་མིན། [༦]
དེས་ན་ཐ་དད་གཟུང་བ་ལ།
གཅིག་ཏུ་འཛིན་པ་ག་ལ་སྲིད།

འབྲེལ་མེད་ཐ་དད་ཁོ་ན་གཟུང་བ་ལ་གཅིག་ཏུ་གོ་ཞིང་འཛིན་པ་ག་ལ་སྲིད། མི་སྲིད་པར་
ཐལ། བྱམ་པའི་དོན་སྒྲིབ་རང་ལ་ཤར་ན་དེ་རང་ཁོ་ནའི་ཡུལ་ཡིན་ལ། རང་ལ་རྣམ་པ་མ་ཤར་ན་ནི་དེ་

^① <<བགྲིས་>> + དང་།

རང་གི་ཡུལ་མིན་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་(ཡུལ་གཅིག་ཏུ་འབྱུང་ནས་འཛིན་ན་གཟུང་ཡུལ་དངོས་མེད་དུ་གྲུབ་ཟིན་པ་)ལ་གཉིས། ཚེད་པ་
དང་ལན་ནོ།

དང་པོ་(ཚེད་པ་)ནི།

ཙ་བ། བ་དད་ཡིན་ཡང་ཡུལ་གཅིག་ཏུ།

འབྱུང་བའི་སྒོ་ནས་འཛིན་ཞེན། [༩]

འབྲེལ་མེད་མ་དད་ཡིན་ཡང་ཡུལ་གཅིག་ཏུ་འབྱུང་བའི་སྒོ་ནས་གཅིག་ཏུ་འབྱུང་བའི་སྒོ་
ནས་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པས་སྒྲིན་མེད་ཅེན།

གཉིས་པ་(ལན)ནི།

ཙ་བ། གཅིག་ཏུ་འཛིན་པ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

གཟུང་ཡུལ་མེད་པར་གྲུབ་པ་ཡིན།

འབྱུང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་དངོས་པོར་མེད་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། འོན་ཏྲུ་ཡུལ་གཅིག་ཏུ་
མེད་པ་ལ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། སྐབས་འདི་དག་ཏུ་འབྱུང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་མེད་
པར་བཤད་པ་དངོས་པོར་མེད་པའི་དོན་ཡིན་ཀྱི། གཞན་དུ་ན་སྤྱོད་འབྲེན་ནམས་ལྟར་སྤྱོད་དུ་འགྱུར་
བའི་ཕྱིར་དང་། འོན་ཏྲུ་ཤེས་བྱར་མི་རུང་ན་འོག་ནས་སྤྱོད་དེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་གསུངས་པ་
སོགས་རང་གི་ལུགས་དུ་མ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་བས་སྤྱོད་དང་ལྟན་པ་ནམས་ཀྱིས་ཅིང་རི་བོ་ལ་
གོམས་པ་དོར་བ་ལྟར་མི་བྱ་བར། ཞིབ་ཁབ་མིག་ཏུ་གཏུན་འཇུག་པ་ལྟར་བྱའོ།

གཉིས་པ་(འབྱུང་བའི་གཟུང་ཡུལ་དངོས་པོར་འདོད་པ་སྤྱོད་པར་བསྐྱར་པ་)ནི།

ཙ་བ། རིགས་པས་བརྟགས་ན་མེད་བཞིན་དུ།

ད་དུང་པལ་ཆར་ཡུལ་དུ་ཞེན། [༡༠]

སོར་མོའི་ཅེ་མོས་བསྐྱར་བ་ན།

ནམ་མཁའ་མཐོང་ཞེས་སྒྲིན་པོ་འབྱུང་།

བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོག་ས་སུ་བཅད་པའོ།

འབྲུལ་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་རིགས་པས་བརྟགས་ན་དངོས་སོར་མེད་བཞིན་དུ། ད་དུང་པལ་
ཆེར་ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཡུལ་དུ་ཞེན་པ་ནི། དཔེར་ན་སོར་མོའི་ཅེ་མོས་བསྐྱུས་པ་
ན་ནམ་མཁའ་ལ་ལྷ་བར་མི་བྱེད་ཀྱི། སོར་མོའི་ཅེ་མོ་ལ་བསྐྱུས་ནས་ནམ་མཁའ་མཐོང་ཞེས་སྒྲིན་པོ་
འབྲུལ་བ་དང་འབྲེལ།

གཉིས་པ་རང་གི་ལུགས་ནི།

ཅ་བ། གཞལ་བྱ་རང་མཆན་གཅིག་ཁོ་ན།

ཆད་པའི་སྒྲོན་ས་སྒྲངས་^②དོར་བྱེད་^③པའི་རྟོགས་ལྷན་སྐྱེས་བྱས་འདོད་བྱའི་དོན་ཡོད་མེད་
དུ་དཔྱོད་པའི་རྟོན་མཐར་སྐྱབ་པའི་གཞལ་བྱ་རང་མཆན་ཅིག་^④ཁོ་ནར་ཟད་དེ། མཐར་རང་མཆན་
འཇལ་བའི་མདོན་སུམ་ལ་མི་རྟོན་པ་ཆད་མར་མི་རུང་བའི་བྱིར། འདིར་བཤད་པ་ནི་ཆད་མས་
བརྟག་པར་བྱ་བའི་གཞལ་བྱ་རང་མཆན་ཁོ་ནར་ངེས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་རང་
མཆན་ཡིན་པས་བྱབ་པར་བཞེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡིན་ན། ཅོད་སྟོང་གི་སྐབས་སུ་དངོས་མེད་
འཇལ་བའི་ཆད་མ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་དང་འགལ་བའི་བྱིར་དང་། འཇལ་ཚུལ་གྱི་སྒྲོན་ས་གཞལ་
བྱ་གཉིས་སུ་སྐྱབ་པ་ལྟར་ན། རྗེས་དཔག་གིས་རང་མཆན་འཇལ་བའི་ཆེ་སྤྱི་མཆན་གཟུང་བ་ལ་
སྟོས་པ་ཡིན་གྱི། སྤྱི་མཆན་རྟོག་པས་བརྟགས་པ་ལ་མ་སྟོས་པར། རང་སྐྱེ་བྱབ་པའི་གཞལ་བྱ་མ་
ཡིན་པར་གསུངས་པའི་བྱིར་དང་། རྣམ་འབྲེལ་དུ། རང་གི་མཆན་ཉིད་དབྱེད་བྱིར་རོ། །ཞེས་དང་།
ཡོད་མེད་ཉིད་དུ་དཔྱོད་རྣམས་ཀྱིས། །དོན་བྱ་དེ་ལ་བྱབ་བྱིར་རོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་འབྲེལ་པར།
སྟོབ་དཔོན་ལྷ་དབང་སྟོས་གསུངས་པ་རྣམས་མ་གཟིགས་^⑤པ་དང་། མ་དགོངས་པ་ག་ལ་སྟི།
ཡོད་ན་དངོས་སོ་ཡིན་པས་བྱབ་ཅིང་། སྤྱི་མཆན་མེད་པར་འདོད་པ་དག་འདི་ལ་ལན་ཐོབ་ཞིག་སྤྱི་
མཆན་མེད་པ་ཆོས་ཅན། དངོས་སོ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡོད་པའི་བྱིར། བྱབ་པ་ཁས་སྒྲངས་ཤིང་། ཆོས་
ཅན་གྱང་ཆད་མས་བྱབ་པར་ཁས་སྒྲངས་སོ། །འདོད་ན། ཁྱོད་མེད་པ་དངོས་སོ་ཡིན་ན། ཁྱོད་གཞི་
མ་བྱབ་པ་འགལ། རྟགས་མ་བྱབ་ན། ཁྱོད་མེད་པ་དེ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན་ཁྱོད་གཞི་མ་བྱབ་པ་འགལ་

② <<བགྱིས་>> རྒྱང་།
③ <<བགྱིས་>> འབྱེད་།

④ <<བགྱིས་>> ཅིག <<རང་>> གཅིག
⑤ <<བགྱིས་>> གཟིགས་།

ལོ། གཞོན་པ་རྒྱས་པར་ནམ་འགྲེལ་གྱི་ནམ་བཤད་དུ་བཤད་ཟིན་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱལོ།

གསུམ་པ་ཚོད་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས། འབྲུལ་ཤེས་ཡུལ་མེད་ལ་ཚོད་སྤང་དང་། གཟུང་ཡུལ་
རང་མཚན་ལ་ཚོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་(འབྲུལ་ཤེས་ཡུལ་མེད་ལ་ཚོད་སྤང་)ལ་བཞི། གཞལ་བྱ་གཉིས་
སུ་གསུངས་པ་དང་འགལ་བ་སྤང་བ་དང་། རོན་སྤྱི་དང་མེད་པ་གསལ་བ་ཡུལ་དུ་མཚུངས་པའི་
ཚོད་སྤང་དང་། མངོན་སུམ་དང་འགལ་བ་སྤང་བ་དང་། དགག་པ་ཆད་མས་མི་རྟོགས་པར་ཐལ་བ་
སྤང་བའོ།

དང་པོ་(གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་གསུངས་པ་དང་འགལ་བ་སྤང་བ་)ལ་ཚོད་པ་ནི།

ཙ་བ། ཡུལ་གཉིས་བཞེད་པས་གཞོན་ཅེ་ན། [༡༡]

རོན་སྤྱི་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་ཞིང་། གཞལ་བྱ་ལ་རང་མཚན་གྱིས་བྱུང་ན། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་
སྤང་གིས། ཡུལ་གཞལ་བྱ་གཉིས་བཞེད་པས་གཞོན་ཅེ་ན།

ལན་ནི།

ཙ་བ། འབྲུག་ཚུལ་སློན་ནས་རང་སྤྱི་གཉིས།

སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་སྤང་གིས་རང་མཚན་ལྟར་སྤྱི་མཚན་རང་རྒྱུད་པ་ཡོད་པའི་སློན་ནས་
གཞལ་བྱ་ལ་རང་སྤྱི་གཉིས་གསུངས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། རེས་དཔེ་གཉིས་སློག་གྱུར་རང་མཚན་
དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་ཆེ་ན་ཡང་། སྤྱི་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་སློན་ནས་འཇལ་བར་བྱེད་ལ།
མངོན་སུམ་ཆད་མས་གཞལ་བྱ་འཇལ་བའི་ཆེ་ན་རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་སློན་ནས་
འཇལ་བས། འཇལ་ཚུལ་ལས་འབྲུག་ཚུལ་གྱི་སློན་ནས་རང་སྤྱི་གཉིས་གསུངས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།
གཞལ་བྱ་ལ་རང་མཚན་གྱིས་བྱུང་བ་ཙ་བའི་དགོངས་པ་ཡིན་ན། རྒྱུད་པས་པས་དེ་ལྟར་འདོད་པ་
ལ་ནམ་འགྲེལ་དུ་གཞོན་པ་བསྟན་པ་སུས་ཀྱང་སྤང་མི་རུས་པ་དང་མཚུངས་པར་འགྱུར་བའི་བྱིར་
དང་། འདིར་ཡང་། གཞལ་བྱ་གཉིས་བྱིར་ཆད་མ་གཉིས། རོན་བྱེད་རུས་དང་མི་རུས་བྱིར། ཞེས་
པ་བྱངས་ནས་བསྟུན་པ་དང་འགལ་ལོ།

གཉིས་པ་(རོན་སྤྱི་དང་མེད་པ་གསལ་བ་ཡུལ་དུ་མཚུངས་པའི་ཚོད་སྤང་)ལ་ཚོད་པ་ནི།

ཅ་བ། མེད་བཤང་གཞལ་བྱར་མཚུངས་ཤིང་།

རྟོག་པའི་གཟུང་ཡུལ་སྤྱི་མཚན་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན། རྟོག་མེད་འབྲུལ་བ་ལ་སྒྲིང་བ་སྤྲུལ་ཤད་
སོགས་མེད་པ་གསལ་བར་སྒྲིང་བཤང་གཞལ་བྱར་མཚུངས་ཤིང་།

ལན་ལ་གཉིས། མི་མཚུངས་པའི་ལན་དང་། བྱི་སྟེ་བཤད་པའོ།

དང་པོ་(མི་མཚུངས་པའི་ལན་)ནི།

ཅ་བ། དེ་ལ་ཡུལ་གྱི་དགོས་ཀྱས་མེད།

སྤྲུལ་ཤད་འཛུགས་སྒྲིང་གི་དབང་ཤེས་ལ་སྒྲིང་བའི་སྤྲུལ་ཤད་སོགས་ཚད་མའི་གཞལ་བྱར་མི་
འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལ་གན་པོ་བཟང་བྱང་སྒྲིང་བ་ལྟར་ཡུལ་དུ་ཞེན་པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཞུགས་
པ་དང་། ཐོབ་པ་སོགས་ཡུལ་གྱི་དགོས་ཀྱས་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། སྤྱི་མཚན་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་
པ་ཅ་བའི་བཞེད་པ་ཡིན་ན། འབྲུལ་ཡུལ་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་ཆེ་བ་མི་རིགས་པ་ཁོ་ནར་འགྱུར་རོ།

གཉིས་པ་(བྱི་སྟེ་བཤད་པ་)ནི། འོན་སྤྲུལ་ཤད་སོགས་གསལ་བར་སྒྲིང་བ་རང་སྤྱི་གང་ཡང་མིན་
ན། གཞལ་བྱ་གང་དུ་འདུ་ཞེན།

ཅ་བ། སྤྲུལ་སོགས་སྒྲིང་བ་སྟོན་ཡིན།

སྤྲུང་སྒྲིང་དོན་ལ་བྱུང་བ་མེད། [༡༣]

དེ་ནི་དངོས་པོར་ཡོད་མེད་ཅེས།

རྟོག་པས་དཔྱད་ན་སྤྱི་མཚན་ཡིན།

སྤྲུལ་ཤད་འཛུགས་སྒྲིང་གི་དབང་ཤེས་ལ་སྤྲུལ་སོགས་གསལ་བར་སྒྲིང་བའི་གཟུང་ནམ་ལ་ཟེར་ན།
གཞལ་བྱ་བྱང་གསུམ་དུ་ཐལ་བའི་སྟོན་མེད་པར་ཐལ། དེ་སྟོན་ཡིན་པས་རང་མཚན་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། སྤྲུང་སྒྲིང་བའི་སྤྲུལ་ཤད་ལ་ཟེར་ན། སྟོན་དེ་མེད་པར་ཐལ། དེ་དོན་ལ་བྱུང་བ་མེད་པས་གཞལ་
བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྲུང་སྒྲིང་དེ་ནི་དངོས་པོར་ཡོད་པ་མེད་ཅེས་རྟོག་པས་དཔྱད་ན་རྟོག་པའི་
གཟུང་ཡུལ་ལ་ཟེར་ན། གཞལ་བྱ་བྱང་གསུམ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྤྱི་མཚན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་(མཛོན་སུམ་དང་ལགས་བ་སྤྲུང་བ་)ལ་གཉིས། ཚྱོད་པ་དང་། ལན་ནོ།

དང་པོ་(རྩོད་པ་)ནི།

ཙ་བ། དངོས་མེད་གཉིས་པོ་རང་རིག་གི།

འབྲུག་ལ་བྱུང་བས་བསལ་ཞེ་ན། [༡༣]

དོན་སྤྱི་དང་རྟོག་མེད་འབྲུག་བའི་གཟུང་ཡུལ་གཉིས་དངོས་མེད་ཡིན་ན། གཉིས་པོ་རང་
རིག་གི་འབྲུག་ལ་བྱུང་བས་བསལ་ཅེ་ན།

གཉིས་པ་(ལན་)ནི།

ཙ་བ། འབྲུག་ཤེས་གཉིས་ལ་ཡུལ་མེད་ཅིང་།

རང་རིག་གིས་ནི་སྤྱོད་བའི་བྱིར།

ཤེས་པ་ཉིད་ཡིན་དེ་ཡང་ནི།

མེད་པ་འཛིན་བྱིར་འབྲུག་ཤེས་ཡིན། [༡༤]

འབྲུག་ཤེས་གཉིས་ལ་གཟུང་ཡུལ་དངོས་པོར་བྱུང་བ་མེད་ཅིང་དེ་མེད་པར་ཐལ། ཡོད་ན་
ཡིད་ལ་བྱུང་བ་ཙ་བ་གྱིས་འདོད་དོན་འབད་མེད་འབྲུག་པ་སོགས་གཞོད་པ་དུ་མ་ཡོད་པའི་བྱིར།
འབྲུག་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་ལ་ཟེར་ན། ཤེས་པ་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། འཛིན་རྣམ་གྱིས་བསྐྱུས་
པའི་རང་རིག་གིས་ནི་དངོས་སུ་སྤྱོད་བའི་བྱིར། སྤྱོད་བས་བྱུང་གྱང་སྟོན་མེད་ལ་འབྲུག་ཤེས་གཉིས་
པོ་དེ་ཡང་ནི་ཆོས་ཅན། འབྲུག་ཤེས་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོར་མེད་པ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

བཞི་པ་(དགག་པ་ཚད་མས་མི་རྟོགས་པར་ཐལ་བ་སྤང་བ་)ལ་གཉིས། རྩོད་པ་དང་། ལན་ནོ།

དང་པོ་(རྩོད་པ་)ནི།

ཙ་བ། རང་མཚན་མིན་པའི་ཡུལ་མེད་ན།

དངོས་མེད་གཞལ་བྱར་འགལ་ཞེ་ན།

རང་མཚན་མིན་པའི་ཡུལ་གཞལ་བྱ་དོན་ལ་མེད་པའི་བྱིར། དུ་མེད་ལ་སོགས་པའི་དངོས་
མེད་གཞལ་བྱར་འགལ་ལ་དེ་ལྟ་ན་^①དུ་མེད་མི་སྲིད་ན་ཡོད་ན་དུ་ཡོད་ཡིན་པས་བྱུང་བ་ཁས་ལེན་

① <<བགྱིས་>> ལྟར།

དགོས་པས། མངོན་སུམ་དང་རྗེས་དཔག་འགལ་བ་སོགས་མི་འདོད་པ་དུ་མ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་ཅི་ན།

གཉིས་པ་(ལན)ནི། ཚད་པ་འདིའི་ལན་འདེབས་ཚུལ་ནི། ལྷ་མ་ལོ་རྩལ་བ་ཆེན་པོས་ཀྱང་། རྣམ་
འགྲེལ་ལས། སྤྱོད་པ་སྟོན་པ་མེད་ནམས་ཀྱིས། །ཞེས་པ་ནས། འདོད་ལྡན་ནམས་ཀྱིས་བརྟགས་^①
ཅི་པར། །ཞེས་པའི་བར་གྱི་དོན་བཀའ་བ་དང་། འདིར་མཛད་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་ཏེ། ལོ་རྩལ་བ་
ཆེན་པོས་ཆད་མ་ལ་གཞལ་བུ་སེལ་བའི་ཆད་མ་དང་། གཞལ་བུ་སྐྱབ་པའི་ཆད་མ་ཞེས་ཐ་སྙད་
མཛད་པ་ལ། བོད་སྐད་མ་ཁ་ཅིག་གིས། སྤྱོད་པ་བཞག་དོན་དུ་བཟུང་ནས་དགག་པ་བྱེད་པ་ནི།
བཞེད་པ་མ་གོ་བཞིན་དུ་འགོག་པས་མི་རིགས་པ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཏེ། དེའི་དོན་གྱི་གཞལ་བུ་ནི་སྐབས་
འདིར་དངོས་པོ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་གཞི་འགར་དངོས་པོའི་བྱེ་བྲག་འགལ་ཞིག་འགོག་པའི་ཆད་མ་
དང་། དངོས་པོའི་བྱེད་པར་ཁ་ཅིག་སྐྱབ་པའི་ཆད་མ་ལ་བཛོད་ལ། དེ་ཡང་མེ་མེད་ཀྱི་མཆོར་དུ་བའི་
དངོས་པོ་མེད་ཅེས་སེལ་བར་བྱེད་ལ། བཙོ་བསྟེན་དོན་གཉིས་འགལ་ཞིག་གི་དོར་དུ་བ་དང་ལྡན་
པའི་ལ་ལ་མེད་དངོས་པོ་ཡོད་ཅེས་སྐྱབ་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། གཞལ་བུའི་རང་ལྷོག་སེལ་བའི་ཆད་མ་
མཁས་པ་དེ་ལྟ་བུའི་བཞེད་པར་ག་ལ་རིགས། རྣམ་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པའི་དཔེ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་
ཤེས་ཏེ། འཁྲིག་པ་དོན་གཉིས་ཀྱི་བྱེད་མེད་ཀྱིས་འདོད་དོན་དེ་སྐྱབ་པའི་ཆེད་དུ་འདོད་དོན་སྐྱབ་ཅུས་
ཀྱི་སྦྱེས་བུ་གཟུགས་བཟང་ངན་དཔྱོད་^②རིགས་ཀྱི། མ་ནིང་གཞིར་བཟུང་ནས་གཟུགས་བཟང་ངན་
དཔྱོད་^③མི་རིགས་པ་བཞིན་ནོ།

ཙ་བ། དགག་བྱ་དངོས་པོར་ཡོད་མེད་ཅེས།

སྐྱབ་^④པའི་བྱིར་ན་འགལ་བ་མེད། [༡༥]

སྤྱོད་པ་བྱེད་པའི་ཉེན་མཐར་ཐུག་པའི་གཞལ་བུ་རང་མཆོན་ཁོ་ན་དང་། བཙོ་བསྟེན་
སོགས་དོན་གཉིས་ཀྱི་འདོད་དོན་སྐྱབ་ཅུས་ཀྱི་གཞལ་བུ་དངོས་པོ་ཡིན་ན། དངོས་མེད་ཆད་མའི་
གཞལ་བུར་འགལ་བ་མེད་པར་ཐལ། བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་མེ་ལྟ་བུ་རྟོགས་འདོད་པའི་ཆེད་དུ་བའི་རྟགས་
ཀྱིས་དུ་ལྡན་ལའི་སྦྱང་དུ་མེད་དངོས་པོར་ཡོད་ཅེས་སྐྱབ་ལ། དགག་བྱའི་ཆོས་དུ་བ་ལྟ་བུ་གཞི་

① <<བཀྱིས་>> རྟགས།
② <<བཀྱིས་>> དབྱེད།
③ <<བཀྱིས་>> དབྱེད།

④ <<ཉོར་>> སྐྱབ། <<ཙ་>> ཐུག།
 <<སྦྱེ>><<ཞ>> བསྐྱབ།

འགར་ཡོད་མེད་ཐེ་ཆོས་ཟ་བ་ན་མེ་མེད་གྱི་རྟགས་གྱིས་མེས་དཔེན་པའི་མཆོ་ལ་དུ་བའི་དངོས་པོ་
 མེད་ཅེས་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདི་དག་ལ་བརྟེན་པ་ཁ་ཅིག་གིས། དགག་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་
 དཔག་གིས་དགག་བྱ་འཇལ་བར་འདོད་པ་ནི། རྗེས་དཔག་དང་སྒྲོ་འདོགས་འཛིན་སྤངས་མཚུངས་
 བར་ཁས་ལེན་དགོས་པས་རྣམ་བཞག་ཐམས་ཅད་ཉམས་པར་འགྱུར་པོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་མཆོ་ལ་དུ་
 བ་བྱུབ་པར་ཐལ། དུ་བ་མེད་པར་བྱུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྒྲུབ་པ་ནི་ངོ་མཆར་བའི་གནས་སོ། །དེས་ན་
 མཆོར་དུ་མེད་སོགས་དངོས་མེད་ཆད་མའི་གཞལ་བྱར་རང་ལུགས་ལ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པས།
 ཡོད་དངོས་བྱུང་མེད་པ་རྩ་བའི་དགོངས་པར་འདོད་པ་ནི་མ་གོ་བ་ཆེན་པོ་ཡིན་ནོ།།

གཉིས་པ་གཟུང་ཡུལ་རང་མཆན་ལ་ཚོད་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས། ཚོད་པ་དང་། ལན་ནོ།།

དང་པོ་(ཚོད་པ་)ནི།

རྩ་བ། ཕྱི་ཡི་གཟུང་ཡུལ་མཁས་པས་བཀག །

ཤེས་པའི་གཟུང་ཡུལ་འདིར་མི་སྲིད།།

དེས་ན་གཞལ་བྱ་གཅིག་ཉིད་ཀྱང་།།

མི་འཐད་ཅེས་ནི་འགའ་ཞིག་སྒྲུའོ།། [༡༤]

གཟུང་ཡུལ་རང་མཆན་དེ་ཕྱི་ཡི་དོན་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་ན། རྣམ་འགྲེལ་
 སོགས་སུ་མཁས་པས་བཀག་བྱེད་ལ། ཤེས་པའི་གཟུང་ཡུལ་སྟེ། ཤེས་པས་བསྐྱུས་པའི་གཟུང་
 དོན་ཡིན་ན། དོན་སེམས་གྱི་སྒྲུབས་འདིར་མི་སྲིད་པ་དེས་ན་གཞལ་བྱ་རང་མཆན་གཅིག་ཉིད་ཀྱང་
 མི་འཐད་ཅེས་ནི་འགའ་ཞིག་སྒྲུའོ།།

གཉིས་པ་(ལན་)ལ་གསུམ། བྱུབ་མཐའི་རྣམ་བཞག་སྒྱིར་བསྟན་པ་དང་། མི་འཐད་པའི་
 རྟོགས་དགག་པ་དང་། འཐད་པའི་རྟོགས་སྒྲུབ་པའོ།།

དང་པོ་(བྱུབ་མཐའི་རྣམ་བཞག་སྒྱིར་བསྟན་པ་)ནི།

རྩ་བ། རོ་བོ་ཉིད་དང་དབང་སྤྱུག་དང་།།

གཙོ་བོ་རྩལ་དང་རྣམ་རིག་དང་།།

རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་ཞེས་བྱུང་བའི་མཐའ།
ཐ་དད་རང་གཞན་སྡེ་བ་འདོད། [༡༥]

རྒྱུ་ཕན་དང་། དཔྱོད་པ་བ་ཁ་ཅིག རོ་མོ་ཉིད་རྒྱུར་སྦྲ་བ་དང་། དབང་ལྷག་པ་གནས་ལུས་
སོགས་དབང་ལྷག་གིས་བྱས་པ་དང་། གངས་ཅན་གཙོ་མོ་རྒྱུར་སྦྲ་བ་དང་། གཞེག་ཐན་དང་། ཉན་
ཐོས་ཁ་ཅིག་རྩལ་ཆ་མེད་རྒྱུར་སྦྲ་བ་དང་། སེམས་ཅམ་པ་རྣམ་རིག་ཅམ་ཏུ་སྦྲ་བ་དང་། དབྱ་མ་བ་
དོན་དམ་པར་སྦྱོས་པ་དང་བལ་ཞིང་། ཐ་སྦྱད་ཏུ་བྱུང་མཐའ་སྦྲ་བ་དང་མཐུན་པར་བྱེད་དམ། འཛིག་
རྟེན་གྱི་གྲགས་པ་ལྟར་ཁས་ལེན་ཡང་རྒྱུར་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་ཞེས་བྱུང་བའི་མཐའ་ཐ་དད་པ་རང་
གཞན་གྱི་སྡེ་བ་འདོད་དོ།

གཉིས་པ་ (མི་འཐད་པའི་ཕྱོགས་དགག་པ་)ནི། རྒྱ་མེད་ལས་སྦྱེ་བ་དང་། ཉག་པ་རྒྱུར་འདོད་པ་
དགའ་ནི་མི་འཐད་པར་རྣམ་འབྲེལ་སོགས་སུ་རྒྱས་པར་བཀག་ཐེན་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།

གསུམ་པ་ (འཐད་པའི་ཕྱོགས་སྦྱུང་པ་)ལ་གཉིས། ཐུབ་པའི་དགོངས་པ་ངོས་བཟུང་བ་དང་། སྟོབ་
དཔོན་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་རི་ལྟར་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་ཚུལ་ལོ།

དང་པོ་ (ཐུབ་པའི་དགོངས་པ་ངོས་བཟུང་བ་)ནི། ཐུབ་པས་བྱེད་པའི་རྟེན་གྱི་རྣམ་བཞག་མཛད་པ་ན་རྩལ་
ཐན་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ལ། ཐ་སྦྱད་གྱི་དེ་ཁོན་དཔྱོད་པ་ན་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་སེམས་ཀྱི་བདག་
ཉིད་ཏུ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ཤིང་། དོན་དམ་པའི་དེ་ཁོན་ཉིད་ལ་འཇུག་པ་ན་སྦྱོས་པའི་མཐའ་དང་བལ་
བ་ལ་འཇུག་པར་མཛད་ཅིང་། བསྟན་བཅོས་མཛད་པ་པོ་རང་ཉིད་ཀྱང་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཞལ་གྱིས་
བཞེས་པའོ།

གཉིས་པ་ (སྟོབ་དཔོན་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་རི་ལྟར་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་ཚུལ་)ལ་གཉིས། དོན་རིག་གི་རྣམ་
བཞག་དང་། རྣམ་རིག་གི་རྣམ་བཞག་གོ། དང་པོ་ (དོན་རིག་གི་རྣམ་བཞག་)ལ་གསུམ། གཞན་ལུགས་
དགག་རང་ལུགས་བཤད། ཚྱོད་པ་སྤང་བའོ། དང་པོ་ (གཞན་ལུགས་དགག་པ་)ལ་གཉིས། བྱེ་སྦྱེའི་
ལུགས་དགག་པ་དང་། བོད་ཁ་ཅིག་གི་ལུགས་དགག་པའོ།

དང་པོ་ (བྱེ་སྦྱེའི་ལུགས་དགག་པ་)འདོད་པ་བརྗོད་པ་ནི།

ཙ་བ། ཚོད་པ་མིན་ཕྱིར་ནམ་ཤེས་མིན།

དབང་པོ་རྟོན་བཅས་ལྟ་བུ་བྱེད་ལོ།

མིག་ཤེས་ཀྱིས་ག་ཟུགས་མཐོང་ན། རིལ་སོགས་པས་བར་དུ་ཚོད་པའི་ག་ཟུགས་ཀྱང་
མཐོང་བར་ཐལ་བས་བར་དུ་ཚོད་པ་མཐོང་བ་མིན་པའི་ཕྱིར་ནམ་ཤེས་ག་ཟུགས་ལ་ལྟ་བུ་བྱེད་མིན་ལ།
དབང་པོ་རྟོན་བཅས་ལྟ་བུ་བྱེད་ཡིན་ལོ།

གཉིས་པ་དེ་དགག་པ་ནི།

ཙ་བ། བེམ་པོ་ཡིན་ཕྱིར་ལྟ་བུ་བྱེད་མིན།

དུས་མཉམ་པ་ལ་འབྲེལ་བ་མེད། [༡༩]

མིག་གི་དབང་པོ་ཚོས་ཅན། ག་ཟུགས་ལ་ལྟ་བུ་བྱེད་མིན་བར་ཐལ། བེམ་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ག་ཟུགས་དང་ག་ཟུང་དོན་དང་དེ་འཛིན་པའི་ག་ཟུང་དོན་ཅན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྣམ་ཐ་དད་དུས་
མཉམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྲབ་བར་ཐལ། རྣམ་ཐ་དད་དུས་མཉམ་པ་ལ་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(མོད་ཁ་ཅིག་གི་ཟུགས་དགག་པ་)ལ་གསུམ། འདོད་པ་བརྗོད། དེ་དགག་དེའི་ལན་
དགག་པ་ལོ།

དང་པོ་(འདོད་པ་བརྗོད་པ་)ནི།

ཙ་བ། ཡུལ་དང་ནམ་ཤེས་དུས་མཉམ་ནི།

ག་ཟུང་འཛིན་ཡིན་ཞེས་གངས་ཅན་པ།

བྱེ་སྤྱོད་ལྟར་མི་འཐད་ཀྱང་ཡུལ་དང་ནམ་ཤེས་དུས་མཉམ་ནི་ག་ཟུང་འཛིན་ཡིན་ཞེས་གངས་
ཅན་པ་སྟོབ་དཔོན་ཆ་པ་སོགས་བཞེད་དོ།

གཉིས་པ་(དེ་དགག་པ་)ནི།

ཙ་བ། དུས་མཉམ་ཕྱིར་ན་འབྲེལ་བ་མེད།

རྒྱ་མེད་པ་ལ་ནམ་ཤེས་འགལ། [༢༠]

གཟུགས་འཛིན་དབང་ཤེས་ཚོས་ཅན། གཟུགས་དང་འབྲེལ་བ་མེད་པར་ཐལ། རྩ་ས་ཐ་དད་
དུས་མཉམ་པའི་ཕྱིར། རོན་རིག་མ་འབྲེལ་པའི་རྣམ་ཤེས་སུ་འགལ་བར་ཐལ། རང་འབྲེལ་རྣམ་པ་
དངོས་སུ་གཏོད་པའི་གཟུང་རོན་གྱི་རྒྱ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདི་དག་གིས་ཚོགས་པ་གཅིག་པའི་རོ་
གཟུགས་ལ་འབྲས་ཏྲགས་ཀྱིས་ཏྲགས་དང་ཏྲགས་ཅན་མི་བཞེད་པར་གསལ་ལོ།

གསུམ་པ་(དེའི་ལན་དགག་པ་)ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ནི།

ཙ་བ། སྐད་ཅིག་སྲ་མའི་ཡུལ་རྒྱ་ཡིན།

དུས་མཉམ་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་ཞེ་ན།

སྐད་ཅིག་སྲ་མའི་ཡུལ་དེ་རང་གི་གཟུང་རོན་གྱི་རིགས་འབྲས་སྐད་ཅིག་སྲ་མ་རང་འབྲེལ་རྣམ་
པ་གཏོད་པའི་རྒྱ་ཡིན་ལ་དུས་མཉམ་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་པས་ཉེས་པ་གཉིས་ཀ་མེད་དོ་ཞེ་ན། འདིར་
རིགས་པ་སྐྱ་བ་ཆེན་པོ་བཞེད་པ་ཡིན་ཡང་། འོག་གི་ལན་ལོག་པ་དཀའོ།

ལན་ནི།

ཙ་བ། ཡུལ་ལས་སྐྱེས་ཕྱིར་རྣམ་ཤེས་གྲུབ།

དེ་ལ་དུས་མཉམ་དགོས་པ་མེད། [30]

གཟུང་འཛིན་དབང་ཤེས་དེ་ལ་དུས་མཉམ་པའི་གཟུང་རོན་ཁས་སྦངས་པ་དགོས་པ་མེད་
པར་ཐལ། དེ་ཁས་མ་སྦངས་ཀྱང་རྣམ་ཤེས་དེའི་དམིགས་རྒྱུ་གྲུབ་ཐེན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རང་
འབྲེལ་རྣམ་པ་གཏོད་པའི་སྒྲོན་ས་རང་གི་སྐད་ཅིག་སྲ་མའི་གཟུང་ཡུལ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། ཐལ་
ཏྲགས་གང་ཁས་སྦངས་པ་ནི་གོ་བར་ཟད་དོ།

གཉིས་པ་(རང་ལུགས་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། རོན་རིག་འཐད་པར་སྒྲུབ་པ་དང་། དེ་ལ་ཚོད་པ་
སྤང་བ། དེས་གྲུབ་པའི་དོན་ནོ།

དང་པོ་(རོན་རིག་འཐད་པར་སྒྲུབ་པ་)ནི།

ཙ་བ། ཡུལ་དང་དབང་པོ་ཡིད་ལ་བྱེད།

དེ་ལས་སྐྱེས་པ་རྣམ་ཤེས་ཡིན།

གཟུང་འཛིན་དབང་ཤེས་ཚོས་ཅན། རྣམ་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་དམིགས་སྒྲིན་
དང་། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པས་བདག་སྒྲིན་དང་། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་རང་རྒྱ་སྒྲིན་གསུམ་པོ་དེ་
ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་(དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་)ནི། སྒྲིན་གསུམ་ཀ་ལས་སྐྱེས་པ་ལ། ཡུལ་དང་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བ་
ཅི་ཡིན་ནིར།

ཙ་བ། ཟས་སོགས་བྱ་ཡི་རྒྱ་ཡིན་ཡང་།

པ་མའི་གཟུགས་བཞིན་ཡུལ་འབྲས་སྐྱེ། [༡༡]

འགལ་བ་མེད་པར་ཐལ། ཟས་སོགས་བྱ་ཡི་རྒྱ་ཡིན་ཡང་། པ་མའི་གཟུགས་དང་འབྲས་བུ་
སྐྱེ་བ་བཞིན་དུ་ཡུལ་དང་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བ་དངོས་པོའི་ཚོས་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་(དེས་བྱུང་པའི་དོན་)ནི།

ཙ་བ། དེས་ན་ཡུལ་ལ་འབྲས་བུ་གཉིས།

དེས་ན་ཡུལ་གཟུགས་ལ་འབྲས་བུ་གཉིས་ཡོད་དེ། རང་གི་རིགས་འབྲས་བུ་མ་དང་དབང་
པོས་གྲོགས་བྱས་ནས་དབང་ཤེས་ལ་རང་འབྲས་རྣམས་གཏོད་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་བྱིར།

ཙ་བ། སྒྲོ་ཡང་ཚུལ་གཉིས་ཡིན་པར་འདོད།

གཟུགས་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་ཡང་ཚུལ་གཉིས་པ་ཅན་ཡིན་པར་འདོད་དེ། གཟུང་རྣམས་དང་འཛིན་
རྣམས་གཉིས་གྱི་བྱུང་པར་བྱས་པའི་བྱིར། ཡུལ་ཤེས་དང་དེ་ཤེས་པའི་སྒྲོ་གཉིས་བྲན་ཤེས་གཉིས་པས་
མི་འབྲས་བུ་བྲན་པ་དང་། ཡུལ་ཤེས་དེ་བྲན་ཤེས་དང་པོས་ཡུལ་གྱི་རྣམས་པས་བྱུང་པར་དུ་བྱས་ནས་
བྲན་པས་སྒྲོ་ཚུལ་གཉིས་པ་ཅན་དུ་བྱུང་སྟེ། ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་གྱི་རྣམས་བཤད་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ།

གསུམ་པ་(རྩོད་པ་སྤང་བ་)ནི། བོད་ཁ་ཅིག་མདོ་སྤེ་པས་དོན་གྲོག་ན་མོས་རྣམས་པ་གཏད་པར་
ཁས་སྤངས་པར་བསམས་ནས་ཤིན་ཏུ་མཚུངས་པར་བྱེད་པ་ནི། འདོད་པ་མ་གོ་བའི་འབྲེལ་མེད་
ཡིན་ཏེ། ཤིན་ཏུ་རྣམས་པ་བཞག་ན་དེ་དང་འབྲས་བུ་སྐྱེ་དགོས་ལ། བྱམས་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཤིན་ཏུ་འདོགས་
ན་མིང་ལ་མི་རྩོད་དོ། །མདོ་སྤེ་པས་མདོན་སུམ་ད་ལྟ་བུའི་ཡུལ་ཅན་དུ་ཁས་སྤངས་པའི་བྱིར། སྤེ་

བདུན་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་རྣམ་བཞག་ཁས་སྒྲངས་ནས་མདོ་སྤེ་བ་འགོག་པ་ནི།
ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་དགོངས་པ་མ་གོ་བར་གསལ་ལོ།

གཉིས་པ་(རྣམ་རིག་གི་རྣམ་བཞག་)ལ་གསུམ། གཞན་ལུགས་དགག་རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་
སྐབས་དེ་ལ་ཚོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་(གཞན་ལུགས་དགག་པ་)ལ་གཉིས། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དགག་པ་
དང་། ཚད་མའི་རྣམ་བཞག་འཛིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པ་ཅམ་ལ་བརྟེན་པ་དགག་པ་ལོ།

དང་པོ་(ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དགག་པ་)ནི།

ཙ་བ། གཅིག་དང་དུ་མ་བྲལ་བའི་ཕྱིར།

དོན་མེད་དེས་ན་རྣམ་པའང་མེད། [༡༡]

ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་དེ། ཕྱི་དོན་གཅིག་དང་དུ་མ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། དོན་གྱིས་དངོས་སུ་
གཏད་པའི་རྣམ་པའང་མེད་དེ། དོན་མེད་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར། བྱམ་པ་ཆོས་ཅན། དགས་པའི་ཆ་མེད་
དུ་མེད་དེ། ཐོགས་ཆ་དུ་མ་དང་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། སྤ་བའི་ཆ་མེད་ཀྱང་མེད་དེ། ཆ་བྱག་དང་མ་
འབྲེལ་བའི་རྒྱལ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(ཚད་མའི་རྣམ་བཞག་འཛིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པ་ཅམ་ལ་བརྟེན་པ་དགག་པ་)ནི།

ཙ་བ། ཀུན་རྫོབ་འཛིག་རྟེན་གྲགས་པ་ལ།

བརྟེན་ན་ཆད་མའི་རྣམ་བཞག་འགལ།

སྤེ་བདུན་གྱི་ལུགས་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་ཀུན་རྫོབ་འཛིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པ་ཅམ་ལ་བརྟེན་
པ་མི་འཐད་བར་ཐལ། དེ་ཅམ་ལ་བརྟེན་ན་ཆད་མ་གཉིས་དང་སྐབས་པ་དང་གཞན་སེལ་སོགས་ཆད་
མའི་རྣམ་བཞག་དང་འགལ་ཞིང་ཉམས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་སྐབས་པ་)ལ་གཉིས། རྣམ་རིག་ཅམ་དུ་ཆད་མ་གང་གིས་གྲུབ་པ་
དང་། སྐབས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་བཤད་པའོ།

དང་པོ་(རྣམ་རིག་ཅམ་དུ་ཆད་མ་གང་གིས་གྲུབ་པ་)ནི།

ཙ་བ། གསལ་དང་ལྷན་ཅིག་དམིགས་པས་འབྲུབ།

གཟུང་འཛིན་རྩིས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པའི་སྟོན་མེད་པར་ཐལ། གསལ་
ཞིང་རིག་པའི་རྟགས་དང་ལྟན་ཅིག་དམིགས་ངེས་པས་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་པར་ནམ་ངེས་སུ་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

གཉིས་པ་(སྐྱབ་བྱེད་གྱི་ཚད་མ་བཤད་པ་)ནི།

ཙ་བ། ལྟན་ཅིག་དམིགས་ལ་གཞན་མི་སྲིད། [༡༣]

རྩིས་གཞན་ཡིན་ན་རྟགས་མི་སྲིད།

རྩིས་གཉིས་སྐྱང་བཞིན་སྟོ་འཛིན་ཡང་།

གཞན་ལ་མཐའ་གཞན་བཀག་པས་ཁྲིགས།

གང་ལྟན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་པ་ལ་རྩིས་གཞན་ཡིན་པ་མི་སྲིད་པས་བྱུང་སྟེ། དཔེར་ན་
རྩིས་གཉིས་སྐྱང་བཞིན། སྟོ་འཛིན་ཤེས་པ་ཡང་སྟོན་པོ་དང་ལྟན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་ནོ། །བྲུབ་
པ་མ་གྲུབ་པའི་སྟོན་མེད་པར་ཐལ། རྩིས་གཞན་ཡིན་ན་ལྟན་ཅིག་དམིགས་ངེས་གྱི་རྟགས་འཇུག་པ་
མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྩིས་གཞན་ལ་མཐའ་གཞན་བཀག་པས་ལྟན་ཅིག་དམིགས་ངེས་གྱི་
རྟགས་འཇུག་པ་ཁྲིགས་པའི་ཕྱིར། བཅུན་པ་དགེ་སྤྱང་སོགས་ན་དེ། རྟགས་ཚོས་མ་གྲུབ་སྟེ། གང་
ཐག་དུ་མས་སྟོན་པོ་གཅིག་ཐུན་མོང་དུ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེན་སྟོན་མེད་དེ། བག་ཆགས་མ་ཐུན་
པར་སད་པ་ཅིམ་ཡིན་གྱི། གཅིག་གིས་དམིགས་པ་དེ་གཅིག་ཤོས་གྱིས་མ་དམིགས་པས་སྟོན་མེད་
དོ། །ལྟན་ཅིག་པ་ལ་དོན་གཞན་གྱིས་བྲུབ་པའི་བྲུབ་པ་འགལ་ནས་མ་གྲུབ་པོ་ཞེན། རྩིས་གཞན་དུ་
མེད་ཀྱང་ངོ་པོ་གཅིག་ལ་སྟོག་པ་ཐ་དད་དང་། སྟེ་མཆེད་ཐ་དད་པའི་ལྟན་ཅིག་པ་མི་འགལ་ལོ། །སྐྱང་
གཟུགས་དང་སེམས་སེམས་བྱུང་གིས་ཀྱང་མ་ངེས་པ་མེད་དེ། གཟུགས་དམིགས་པ་སྐྱང་བ་ལ་
སྟོས་པའི་སྟོག་ཆགས་གྱི་གཟུང་ཡུལ་ལ་སྟོས་ནས་ལྟན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་ཀྱང་རྩིས་གཞན་
མ་ཡིན་པར་ཐལ་བར་འདོད་ལ། གཟུགས་དམིགས་པ་སྐྱང་བ་ལ་མི་སྟོས་པའི་གཟུང་ངོར་རྟགས་
ཞུགས་པ་མེད་དོ། །གཙོ་འཁོར་གཅིག་གི་སེམས་སེམས་བྱུང་ཡང་རྩིས་ཐ་དད་མ་ཡིན་པར་ཐལ་
བར་འདོད་དོ། །འདིར་ཡང་རྩིས་ཐ་དད་མ་ཡིན་པར་གསུངས་ལ། སྟེ་བདུན་གྱི་ལུགས་ལ་སེམས་
སེམས་བྱུང་རྩིས་ཐ་དད་དུ་འདོད་པ་ནི། རིགས་པ་^①སྤྲུལ་ལ་སྟོགས་པར་ཐད་དོ།

① <<བཞིས་>> -

གསུམ་པ་རྣམ་རིག་ལ་ཚོད་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། སྤྱིའི་དོན་བསྐྱུས་པའོ། །དང་
པོ་(དངོས་)ལ་གསུམ། གསལ་ཞིང་རིག་པའི་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་སྤང་བ་དང་། རྩལ་སྤྲོད་དང་མཚུངས་
པ་སྤང་བ་དང་། སྤྱི་དོན་མེད་ན་ཚད་མ་དང་ཚད་མིན་གྱི་རྣམ་དབྱེ་མི་འཐད་པ་སྤང་བའོ།

དང་པོ་(གསལ་ཞིང་རིག་པའི་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་སྤང་བ་)ནི། རིག་བྱ་རྟགས་སུ་བཀོད་ན་མ་ངེས།
རིག་བྱེད་རྟགས་སུ་བཀོད་ན་མ་གྲུབ། དེ་གཉིས་ལས་གཞན་པའི་རིག་པ་ཅམ་མི་རྟེན་དོ་ཞེན། སྤ་
མ་གཉིས་གྱིས་བྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པའི་རིག་ཅམ་འགོད་དེ། དཀར་ཟལ་ཡིན་མིན་གྱིས་^ཉབྱད་པར་
དུ་མ་བྱས་པའི་ལྟོག་ཤལ་ཅམ་འདུས་པ་བ་ལང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་འཛོག་པ་དང་འབྲེལ། །འདིས་གྱང་
བེམ་རིག་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་དངོས་པོ་ཅམ་མི་འདོད་པ་བཀག་པ་ཡིན་ནོ།

གཉིས་པ་(རྩལ་སྤྲོད་དང་མཚུངས་པ་སྤང་བ་)ལ་གཉིས། མཚུངས་པ་བཀོད་པ་དང་། དེ་སྤང་བའོ།

དང་པོ་(མཚུངས་པ་བཀོད་པ་)ནི།

ཙ་བ། སེམས་རྒྱུན་ཡན་ལག་ཅན་དང་མཚུངས། [༡༥]

སྐད་ཅིག་རྩལ་གྱི་ཆ་ཤས་བཞིན།

དེས་ན་སྐད་ཅིག་གསུམ་བདག་ཕྱིར།

གཅིག་དང་དུ་མ་བྲལ་ཞེས་ཟེར། [༡༦]

སེམས་ཀྱི་རྒྱུན་གཅིག་དུ་བདེན་པ་ཡན་ལག་ཅན་གཅིག་དུ་བདེན་པ་འགོག་པ་དང་མཚུངས་
ལ། སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་གཅིག་དུ་བདེན་པ་ཡང་རྩལ་གྱི་ཆ་ཤས་བཞིན་དུ་ཆ་མེད་གཅིག་བདེན་པ་
འགོག་ཀྱས་པ་དེས་ན་སེམས་སྤ་བ་ཡང་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྤ་ཆ་གྱི་ཆ་བར་ཆ་སྐད་ཅིག་
གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདེན་པའི་གཅིག་དང་དུ་མ་དང་བྲལ་ཅེས་ཟེར་རོ།

གཉིས་པ་(དེ་སྤང་བ་)ལ་གཉིས། འགལ་བ་བསྐྱུར་པ་དང་། རྩལ་དང་མི་མཚུངས་པའི་མཁུག་
བསྐྱུ་བའོ།

དང་པོ་(འགལ་བ་བསྐྱུར་བ་)ནི།

ཙ་བ། སྐད་ཅིག་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཕྱིར།

^ཉ <<བཞིས་>> གྱི།

སྐད་ཅིག་གཅིག་པ་མི་སྲིད་འགྱུར།
 སྐད་ཅིག་གཅིག་པ་མི་སྲིད་ན།
 གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཡིན་པ་ཉམས། [༡༩]

སྐད་ཅིག་གཅིག་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། སེམས་ཡིན་ན་སྐད་ཅིག་
 གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཡིན་པས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྐད་ཅིག་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཡིན་པ་
 ཉམས་པར་ཐལ། སྐད་ཅིག་གཅིག་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(རྒྱལ་དང་མི་མཚུངས་པའི་མཚུག་བསྐྱུ་བ་)ནི།

ཙ་བ། རགས་པ་ཅིག་ཆར་བསྐྱོར་བས་ན།
 དབུས་ཀྱི་རྒྱལ་ཐོན་ཆ་བཅས་འགྱུར།
 རྒྱལ་གསུམ་ཅིག་ཆར་མི་སྐྱེ་བས།
 ད་ལྟའི་སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་ཡིན། [༢༠]

རྒྱལ་ཐོན་ཆ་མེད་དང་། སེམས་སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་འགོག་བྱས་སུ་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་པར་
 ཐལ། རྒྱལ་ཐོན་རྒྱལ་གཅིག་རྒྱལ་བསྐྱོར་ན་རགས་པ་མི་ཚོམ་ལ། རགས་པ་གཅིག་ཆར་བསྐྱོར་བ་
 ན་དབུས་ཀྱི་རྒྱལ་ཐོན་ཆ་བཅས་སུ་འགྱུར་བས་རྒྱལ་ཆ་མེད་མི་སྲིད་ལ། རྒྱལ་གསུམ་གཅིག་ཆར་
 མི་སྐྱེ་བས་ད་ལྟའི་སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱལ་གསུམ་གཅིག་ཆར་སྐྱེ་ན་འདས་མ་འོངས་
 གཉིས་ཀྱང་ད་ལྟ་བར་འགྱུར་རོ། །སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་འཛིག་པ་ན། དབུ་མ་པ་ལ་ལན་འདེབས་
 ཚུལ་མཛད་པ་ཡིན་གྱི། རང་ལུགས་ལ་རྒྱལ་དང་སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་འགོག་བྱས་སུ་མི་མཚུངས་
 པར་བཞེད་པ་མ་ཡིན་ནོ།

གསུམ་པ་(ཕྱི་དོན་མེད་ན་ཆད་མ་དང་ཆད་མིན་གྱི་རྣམ་དབྱེ་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་)ནི། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་
 ན་དབང་ཤེས་ལ་འབྱུང་མ་འབྱུང་གྱི་བྱུང་པར་མེད་པས། ཆད་མ་དང་ཆད་མིན་གྱི་རྣམ་དབྱེ་མེད་
 པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།

ཙ་བ། དོན་རྒྱུ་ལ་སྐྱོད་ཡིན།
 ལྷན་བ་དེ་ཉིད་ཕྱི་ན་མེད།

བག་ཆགས་བརྟན་དང་མི་བརྟན་ལས།

བདེན་དང་བརྟན་པའི་རྣམ་གཞག་གྱེད། [31]

ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་སྤང་བ་སློ་ཉིད་ཡིན་གྱི། ཕྱི་རོལ་མ་ཡིན་པ་དང་། སྤང་བ་དེ་ཉིད་ཕྱི་ན་མེད་
པས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ཀྱང་། དབང་ཤེས་ལ་ཚད་མ་དང་ཚད་མིན་གྱི་རྣམ་དབྱེ་མི་འཐད་པའི་སློན་
མེད་པར་ཐལ། དུང་དཀར་འཛིན་གྱི་དབང་ཤེས་སོགས་བག་ཆགས་བརྟན་པ་ལས་བྱུང་བའི་དབང་
ཤེས་ཚད་མ་དང་། དེའི་ཡུལ་བདེན་པ་དང་། རྒྱ་བ་གཉིས་སྤང་གི་དབང་ཤེས་སོགས་བག་ཆགས་མི་
བརྟན་པ་ལས་བྱུང་བའི་དབང་ཤེས་ལ་ཚད་མིན་དང་། དེའི་ཡུལ་བརྟན་པའི་རྣམ་གཞག་གྱེད་པ་
འཐད་པའི་ཕྱིར། འོག་ནས་འབྱུང་བའི་ཆོག་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་དབང་
པོའི་མཛོན་སྤུམ་མི་བཞེད་པ་རྩ་བའི་དགོངས་པ་ཡིན་ཟེར་བ་ཡང་འདི་དག་ལ་ཞིབ་ཏུ་རྟོགས་ཤིག།

གཉིས་པ་(སྤྱི་ཐོན་བསྐྱུས་པ)ནི།

ཅ་བ། ཇི་སྤྱིད་ཕྱི་རོལ་ཁས་ལེན་པ།

དེ་སྤྱིད་རྒྱ་ལ་གཟུང་ཡུལ་ཟེར།

ཤེས་བྱ་ནང་གིར་ཞུགས་པ་ན།

ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གྲུབ་པ་མེད། [32]

བསྐྱུ་བའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ།

ཇི་སྤྱིད་ཕྱི་རོལ་ཁས་ལེན་པ་དེ་སྤྱིད་རྣམ་པ་གཏོད་པའི་རྒྱ་ལ་གཟུང་ཡུལ་ཟེར་ལ། ཤེས་བྱ་
ནང་གིར་ཞུགས་པ་ན་དབང་ཤེས་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་རྩིས་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་པ་མེད་པས་རྣམ་བཞག་
གཉིས་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །འདིར་སྤྲུམ་པ། ཐོག་མར་ཡུལ་གྱི་རྣམ་བཞག་མ་ཤེས་
ན། །ཚད་མ་གང་དུ་འཇུག་པ་མི་ཤེས་ཤིང་། །ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ལེགས་པར་མི་རྟོགས་
པས། །གཞལ་བྱ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་ལེགས་པར་བཤད། །བསྐྱུ་བའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ།

གཉིས་པ་ལེའུའི་མཚན་བསྟན་པ་ནི།

ཅ་བ། ཚད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་ལས་ཡུལ་བརྟག་པའི་རབ་ཏུ་གྱེད་པ་སྟེ་དང་

པའོ། །

ཚད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་རྣམ་བཤད་ལེགས་པར་བཤད་པའི་སྒྲིང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས།
ཡུལ་བརྟག་པའི་རབ་རྩ་བྱེད་པ་དང་པའི་འགྲེལ་པའོ། །

ཤེས་བྱེད་ཀྱི་སྒོ་བརྟན་པ།

གཉིས་པ་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་སྒོ་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ་གཉིས། ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ་དང་།
ལེའུའི་མཆན་བསྟན་པ་ལོ། །དང་པོ་(ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། སྒོའི་མཆན་ཉིད་དང་། དབྱེ་
བསྟུ་དང་། ཆད་མིན་གྱི་སྒོ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལོ།

དང་པོ་(སྒོའི་མཆན་ཉིད་བཤད་པ་)ནི།

ཙ་བ། སྒོ་ཡི་མཆན་ཉིད་རིག་པ་ཡིན།

རིག་པ་སྒོའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། སྒོ་སྤང་ཤེས་པ་སྒོ་ཡིན་པར་མཆོན་པ་ལ། རིག་པ་མཆན་
ཉིད་ཏུ་བཀོད་པ་མཆོན་སྒྱུར་སྒྱུར་མེད་ཡིན་པའི་བྱིར། དུལ་རིག་པ་མཆན་ཉིད་ཏུ་མི་བྱ་སྟེ། ཉོགས་
པ་པན་ཚུན་བརྟེན་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་བའི་བྱིར་དོ།

གཉིས་པ་(སྒོའི་དབྱེ་བསྟུ་བཤད་པ་)ནི།

ཙ་བ། དུལ་སོགས་སྒོ་ནས་ཏུ་མར་འགྱུར།

ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་རང་རིག་གཅིག ། [༡]

སྒོ་ལ་དུལ་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཏུ་མར་འགྱུར་ཏེ། གཞུང་དུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཉོག་བཅས་ཉོག་
མེད་དང་། རོ་བོའི་སྒོ་ནས་འཁྲལ་མ་འཁྲལ་དང་། འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དུལ་གཅོད་པ་ལ་མ་
ཞུགས་པ་དང་། འཇུག་བཞིན་པ་དང་། ཞུགས་ཟིན་པ་སོགས་ཀྱང་ཡོད་པའི་བྱིར། ཤེས་པའི་རང་
གི་རོ་བོ་ལ་ལྟོས་པའི་སྒོ་ནས་རང་རིག་གཅིག་ཏུ་ངེས་ཏེ། རང་ཉིད་ཉམས་སུ་མ་སྒྱུར་བར་ཤེས་པར་
མི་རུང་བའི་བྱིར། སྒོན་གྱི་དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་.....གཅོད་ནག་ཁ་ཅིག་གིས་སྒོ་བདུན་དུ་དབྱེ་སྟེ།
ཤེས་བྱེ་ལ་འཇུག་པ་ན་ཕྱོགས་གཅིག་ཡིན་པར་གཅོད་པ་དང་། ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་གཅོད་པ་ལོ། །དང་
པོ་ནི། ཐེ་ཚོམ་དང་། གཉིས་པ་ལ་ཤེས་བྱེ་དང་མི་མཐུན་པར་གཅོད་པ་དང་། མཐུན་པར་གཅོད་
པ་ལོ། །དང་པོ་ནི་ལོག་ཤེས་དང་། གཉིས་པ་ལ་ལྟོག་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒོ་འདོགས་དང་མི་འགལ་དང་།
འགལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྤང་ལ་མ་ངེས་པ་དང་། གཉིས་པ་ལ་སྤང་ཉོགས་ཟིན་པ་ལ་འགལ་བ་དང་།
མ་ཟིན་པ་ལ་འགལ་བའོ། །དང་པོ་ནི་བཅད་ཤེས་དང་། གཉིས་པ་ལ་མཛོན་གྱུར་ལ་འགལ་བ་དང་།

སྒྲིག་གྲུར་ལ་འགལ་བའོ། །དང་པོ་ནི་མངོན་སུམ་ཆད་མ་དང་། གཉིས་པ་ལ་རྟགས་ཡང་དག་གི་
 རྟེན་སུམ་འབྲང་བ་དང་། འབྲང་བའོ། །དང་པོ་ཡིད་དཔྱོད་དང་། གཉིས་པ་རྟེན་དཔག་ཅེས་བཞེད་
 རོ། །ཆད་མ་འོག་ཏུ་རྒྱས་པར་འཆད་རོ།།

གསུམ་པ་(ཆད་མེན་གྱི་སྒྲིང་གྲུ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་
 ལུགས་བརྟེན་པའོ། །དང་པོ་(གཞན་ལུགས་དགག་པ་)ལ་གཉིས། འདོད་པ་བརྟེན་པ་དང་། མི་འཐད་པའི་
 ཆ་དགག་པའོ།།

དང་པོ་(འདོད་པ་བརྟེན་པ་)ནི།

ཅ་བ། ཡིད་དཔྱོད་སྤང་ལ་མ་ངེས་དང་།
 བཅད་ཤེས་ལོག་ཤེས་ཐེ་ཆོམ་ལ།།

བོད་པལ་ཆར་ཆད་མེན་གྱི་སྒྲིང་ལྷུང་དེ། ཡིད་དཔྱོད་དང་། སྤང་ལ་མ་ངེས་པ་དང་།
 བཅད་ཤེས་དང་། ལོག་ཤེས་དང་། ཐེ་ཆོམ་དང་ལྷ་ཟེར་རོ།།

གཉིས་པ་(མི་འཐད་པའི་ཆ་དགག་པ་)ལ་གསུམ། ཡིད་དཔྱོད་དང་། སྤང་ལ་མ་ངེས་པ་དང་།
 བཅད་ཤེས་དགག་པའོ།།

དང་པོ་(ཡིད་དཔྱོད་དགག་པ་)ལ་འདོད་པ་བརྟེན་པ་ནི། ཚུལ་གསུམ་ལ་མ་བརྟེན་པར་སྤར་མ་
 རྟགས་པའི་སྒྲིག་གྲུར་དོན་མཐུན་ངེས་པ་མཆན་ཉིད་དང་། དབྱེན་རྒྱ་མཆན་མེད་པའི་ཡིད་དཔྱོད་
 ཁོན་པ་རྟེན་པ་ན་རྒྱ་ཡོད་སྤུམ་པ་ལྟ་བུ་དང་། རྒྱ་མཆན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཤ་བསྟེགས་ཀྱི་གསུར་ལ་
 འདུས་པའི་སྤང་བུའི་ཆོགས་ལ་དུ་བར་འབྲུལ་ནས་མེ་ཡོད་སྤུམ་པ་དང་། རྒྱ་མཆན་མ་ངེས་པ་ཚུལ་
 གསུམ་མ་ངེས་ཀྱང་བྱས་པའི་རྟགས་ལས་སྤྲུལ་མི་རྟག་སྤུམ་པ་ལྟ་བུའི་ཞེས་ཟེར་རོ།།

དེ་དགག་པ་ལ་གཉིས། སྤྲིར་དགག་པ་དང་། སོ་སོར་དགག་པའོ། །དང་པོ་(སྤྲིར་དགག་པ་)ལ་
 གསུམ། བརྟགས་ན་མི་འཐད་པ་དང་། ཏ་ཅང་ཐལ་བ་དང་། རྫོག་པ་དང་མཚུངས་པའོ།།

དང་པོ་(བརྟགས་ན་མི་འཐད་པ་)ནི།

ཅ་བ། ཡིད་དཔྱོད་རྟགས་ལ་གཏན་མི་ལྟོས།།

དམ་བཅའ་ཙམ་ཡིན་ཐེ་ཆོམ་འགྱུར། [༢]

ཡིད་དཔྱོད་རྟགས་བཀོད་པ་ལ་ལྟོས་སམ་མི་ལྟོས། གཏན་ནས་མི་ལྟོས་ན་ཐེ་ཆོམ་ལས་
གཞན་པའི་ཆད་མེན་གྱི་སྒྲོ་ལ་སོགས་པར་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྒྱ་མཚན་མེད་པའི་དམ་བཅའ་ཙམ་
གྱི་སྒྲོ་ཡིན་པས་ཐེ་ཆོམ་དུ་འགྱུར་བའི་བྱིར།

ཙ་བ། རྟགས་ལ་ལྟོས་ན་ཡང་དག་གམ།

ལྟར་སྒྲང་གསུམ་ལས་འདའ་བ་མེད།

རྟགས་ལ་ལྟོས་ན་རྟགས་ཡང་དག་གམ་ལྟར་སྒྲང་གསུམ་གང་རུང་ལ་ལྟོས་པར་ཐལ།
རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལ་ལྟོས་པ་གང་ཞིག་ཡང་དག་གམ་ལྟར་སྒྲང་གསུམ་ལས་འདའ་བ་མེད་པའི་
བྱིར། འདོད་ན། མ་རྟོགས་ལོག་རྟོག་ཐེ་ཆོམ་གང་ཡང་ཡིན་པའི་སྒྲོ་གྲུར་ངེས་པའི་ཆད་མེན་གྱི་
སྒྲོ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་པ་ཉམས་སོ།

གཉིས་པ་(རྟ་ཅང་ཐལ་བ་)ནི།

ཙ་བ། རྒྱ་མཚན་ཅན་གྱི་ཡིད་དཔྱོད་གཉིས།

ལྟར་སྒྲང་གསུམ་དུ་མི་འདུ་ན།

གཏན་ཆོགས་ལྟར་སྒྲང་བཞི་པར་འགྱུར། [༣]

རྒྱ་མཚན་ཅན་གྱི་ཡིད་དཔྱོད་གཉིས་སྐྱེད་པའི་རྟགས་ལྟར་སྒྲང་གསུམ་དུ་མི་འདུ་ན་
གཏན་ཆོགས་ལྟར་སྒྲང་བཞི་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། གཏན་ཆོགས་ལྟར་སྒྲང་ལ་བརྟེན་པ་གང་ཞིག་
ལྟར་སྒྲང་གསུམ་གང་ལ་ཡང་མི་བརྟེན་པའི་བྱིར།

ཙ་བ། ཡིད་དཔྱོད་ལྟར་སྒྲང་མ་ཡིན་ན།

ཆད་མ་གསུམ་པ་སྲིད་པར་འགྱུར།

① འདིར་དར་རྟེན་འཛིན་པ་དཔེ་གཉིས་ཀར་“ཡིན”ཞེས་བྱུང་ཡང་། རོན་བསྐྱེགས་ན་ཡིད་དཔྱོད་རྟགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ན་དེར་བརྟེན་པའི་གསར་དུ་
རྟོགས་པའི་སྒྲོར་འགྱུར་པས་ཆད་མེན་གྱི་སྒྲོ་ཡིན་པ་ཉམས་ལ། རྟགས་ལྟར་སྒྲང་ལ་བརྟེན་ན་ལོག་རྟོག་ཏུ་འགྱུར་བས་ཁ་ཅིག་གིས་མ་རྟོགས་ལོག་རྟོག་
ཐེ་ཆོམ་གང་ཡང་མེན་པའི་སྒྲོར་འདོད་པ་ཉམས་སོ་ཞེས་པའི་དོན་དུ་སྒྲང་བས་“<རོང>”<གོ>”སོགས་སུ་“མ་ཡིན”ཞེས་པ་ལྟར་རོ་སྒྲུལ།

② <<བཀྲིས>> འདུན།

ཡིད་དཔྱོད་རྟགས་ལྟར་སྤང་ལ་བརྟེན་པ་མ་ཡིན་ན་ཆད་མ་གསུམ་པ་སྲིད་པར་འགྱུར་བར་
 ཐལ། ཡིད་དཔྱོད་སྒྲོག་གྱུར་དོན་མ་བྱུན་གསར་^② དུ་ངེས་པའི་སྒོ་གང་ཞིག་རྟགས་ཡང་དག་ལྟར་
 སྤང་གང་ལ་ཡང་མི་བརྟེན། མཛོན་སུམ་ཆད་མ་ཡང་མ་ཡིན་^③ པའི་ཕྱིར།

ཙ་བ། བདེན་པ་ངེས་ཀྱང་ཆད་མིན་ན།

རྗེས་སུ་དཔག་པའང་མིན་པར་འགྱུར། [༤]

ཆད་མ་མིན་ན་རྗེས་སུ་དཔག་པའང་ཆད་མ་མིན་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཡིད་དཔྱོད་སྒྲོག་
 གྱུར་བདེན་པ་གསར་དུ་ངེས་ཀྱང་ཆད་མ་མིན་པའི་ཕྱིར།

ཙ་བ། ངེས་ཀྱང་སྒྲོ་འདོགས་མི་གཅོད་ན།

གཞོད་བྱ་གཞོད་བྱེད་མིན་པར་འགྱུར།

སྒྲོ་འདོགས་གསར་དུ་གཅོད་ན་ཆད་མར་འགྱུར་ལ། མི་གཅོད་ན་སྒྲོ་འདོགས་དང་ངེས་ཤེས་
 གཞོད་བྱ་གཞོད་བྱེད་མིན་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཡིད་དཔྱོད་ཀྱིས་^④ སྒྲོག་གྱུར་གསར་དུ་ངེས་ཀྱང་
 སྒྲོ་འདོགས་མི་གཅོད་པའི་ཕྱིར། སྒྲོག་གྱུར་རང་མཚན་གསར་དུ་ངེས་ཀྱང་ཆད་མ་མིན་ན་རྒྱང་པན་
 ལྟར་རྗེས་དཔག་ལ་སྒྱུར་བ་འདེབས་པར་འགྱུར་རོ།

ཙ་བ། ངེས་པ་མེད་ཀྱང་བདེན་བརྗེན་དང་།

སོམ་ཉིད་སྒོ་གསུམ་མི་འགལ་ན། [༥]

ངེས་པ་མེད་ཀྱང་ཁྲོན་པ་ན་ཅུ་ཡོད་སྟམ་པ་བདེན་པའི་ཡིད་དཔྱོད་དང་། མེད་སྟམ་པ་བརྗེན་
 པ་ལོག་པའི་ཡིད་དཔྱོད་དང་། ཡོད་དམ་མེད་དམ་སྟམ་པ་སོམ་ཉིད་སྒོ་གསུམ་ཡོད་པ་མི་འགལ་ལོ་
 ཞེན།

ཙ་བ། ངེས་པ་མེད་ན་ཡིད་དཔྱོད་ཉམས།

གཉིས་སུ་འགྱུར་ན་ཐེ་ཚོམ་དགལ།

ཁྲོད་ཀྱིས་ཡིད་དཔྱོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཉམས་པར་ཐལ། ཡིད་དཔྱོད་ལ་ངེས་པ་མེད་ན་དེ་ངེས་

② <<བཀྲིས་>> གསལ།

③ <<བཀྲིས་>> -

④ <<རང་>> མ་ཡིན། <<ས་>><<བཀྲིས་>> ཡིན།

ཤེས་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཐེ་ཆོམ་ལོགས་སུ་རྟེན་དཀའ་བར་ཐལ། ཡིད་དཔྱོད་མཐའ་གཉིས་སུ་
དོགས་པའི་སྒྲོར་འགྲུར་ན་ཡང་ཐེ་ཆོམ་མིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་(སྒྲོག་པ་དང་མཚུངས་པ་)ནི།

ཙ་བ། ཡང་ན་བདེན་པའི་ཡིད་དཔྱོད་ལྟར།
ལོག་པའི་ཡིད་དཔྱོད་ཅིས་མི་འཐད། [༤]
འདོད་ན་ཡིད་དཔྱོད་བདེན་པ་ཉམས།
མིན་ན་སྤྲ་མའང་མིན་པར་མཚུངས།

ཡང་ན་བྱེད་འདོད་པའི་སྒྲོག་གྲུར་དོན་མཐུན་ངེས་པ་བདེན་པའི་ཡིད་དཔྱོད་ལྟར་ཉགས་ལ་
མ་སྟོས་པར་སྒྲོག་གྲུར་དོན་མི་མཐུན་ངེས་པའི་ལོག་པའི་ཡིད་དཔྱོད་ཅིས་^②མི་འཐད། དེ་ཡང་
འདོད་ན་ཡིད་དཔྱོད་སྒྲོག་གྲུར་བདེན་པ་ངེས་པས་བྱུང་^③པ་ཉམས་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་ཡིད་དཔྱོད་
མིན་ན་བྱེད་འདོད་པའི་སྤྲ་མའང་མིན་པར་ཐལ། རྒྱ་མཚན་ཀུན་ནས་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།

ཙ་བ། གཉིས་ཀར་དོགས་ན་ཐེ་ཆོམ་འགྲུར།
གལ་ཏེ་སྤྱིད་ན་གངས་ངེས་འདྲི། [༥]

ལོག་པའི་ཡིད་དཔྱོད་མཐའ་གཉིས་ཀར་དོགས་ན་བདེན་པའི་ཡིད་དཔྱོད་ལའང་མཚུངས་
པས་ཐེ་ཆོམ་དུ་འགྲུར་བར་ཐལ། མཐའ་གཉིས་ཀར་དོགས་པའི་སྒྲོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་ཀ་བདེན་
པར་འདོད་ན། ཆད་མིན་གྱི་སྒྲོ་ལྗེ་གངས་ངེས་འདྲི་བར་ཐལ། གལ་ཏེ་འགལ་བ་ལ་མི་འཁྲུལ་
པའི་ཉགས་ལ་བརྟེན་པའི་ཆད་མིན་གྱི་སྒྲོ་གཞན་སྤྱིད་པའི་ཕྱིར། ཉགས་ཁས་སྦངས་སོ།

ཙ་བ། ལོག་ཤེས་ཡིན་ན་ཡིད་དཔྱོད་ཀྱང་།
ཆད་མ་ཉིད་འགྲུར་མཚུངས་ཕྱིར་རོ།

སྒྲོག་གྲུར་དོན་མི་མཐུན་ངེས་པའི་ཡིད་དཔྱོད་ལོག་ཤེས་ཡིན་ན། སྒྲོག་གྲུར་དོན་མཐུན་ངེས་

② འདིར་ཙ་བའི་སྤྲ་དཔེ་ཡོངས་ལ་“ཅིས་”ཞེས་བྱུང་བ་ལས་“ཅེས་”ཞེས་མི་སྤྱང་ཞིང་། <<རོང་>>དང་<<སྤྱགས་>> ནང་ཆོག་འབྲེལ་སྤྲ་མ་ལྟར་
མཛད་ཀྱང་། <<འཁྲུག་>>ནང་ཕྱི་མ་ལྟར་བཀྲལ་བས་དར་ཀྱི་ཆོག་འདི་རང་སོར་འཛོག་ཡོད།

③ <<བཀྲིས་>> བྱད།

པའི་ཡིད་དཔྱད་ཀྱང་ཆད་མ་ཉིད་ཏུ་འགྱུར་བར་ཐལ། རྒྱ་མཚན་ཀུན་ནས་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།

གཉིས་པ་(སོ་སོར་དགག་པ་)ལ་གསུམ། རྒྱ་མཚན་མེད་པའི་ཡིད་དཔྱད་དགག་པ་དང་། རྒྱ་
མཚན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་བརྟེན་པ་དགག་པ་དང་། ལུང་ལ་བརྟེན་པའི་ཐོས་བྱང་གི་ཤེས་རབ་ཡིད་
དཔྱད་ཏུ་འདོད་པ་དགག་པ་ལོ།

དང་པོ་(རྒྱ་མཚན་མེད་པའི་ཡིད་དཔྱད་དགག་པ་)ནི།

ཅ་བ། གལ་ཏེ་རྒྱ་མཚན་མེད་པ་ཡི།

ཡིད་དཔྱད་བདེན་ན་ཀུན་བདེན་འགྱུར། [1]

རང་གི་ལོག་ན་གཏེར་ཡོད་སྟེ་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོད་དཔག་པ་ཀུན་བདེན་པར་འགྱུར་
བར་ཐལ། གལ་ཏེ་རྒྱ་མཚན་མེད་པ་ཡི་ཡིད་དཔྱད་སྒྲོག་གྱུར་བདེན་པ་ངེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(རྒྱ་མཚན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་བརྟེན་པ་དགག་པ་)ནི།

ཅ་བ། གལ་ཏེ་ལོག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅན།

ཡིད་དཔྱད་ཡིན་ན་གཞུང་དང་འགལ།

གལ་ཏེ་ལོག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅན་གྱི་སྒྲོ་ཡིད་དཔྱད་ཡིན་ན་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལྟ་ན་
ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་དང་། དངོས་གྱི་མ་ངེས་པ་དང་། ཡང་དག་ལྷག་ལྷན་ལ་བརྟེན་པའི་སྒྲོ་ཡིད་དཔྱད་
དུ་ཁས་ལེན་དགོས་ན། སྒྲོ་བ་དཔོན་གྱིས་ཐེ་ཆོམ་དུ་བསྐྱུས་པའི་གཞུང་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་
པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་སྒྲོ་ཡང་ཡིད་དཔྱད་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པས་གཞུང་དང་འགལ་ལོ།

གསུམ་པ་(ལུང་ལ་བརྟེན་པའི་ཐོས་བྱང་གི་ཤེས་རབ་ཡིད་དཔྱད་ཏུ་འདོད་པ་དགག་པ་)ནི། ལུང་ལ་བརྟེན་
པའི་ཐོས་བྱང་གི་ཤེས་རབ་ཡིད་དཔྱད་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།

ཅ་བ། རང་གཞན་སྡེ་པའི་ལུང་ལས་རྟོགས།

སྒྲོ་རིགས་བཞིར་འདུས་ཡིད་དཔྱད་མིན། [2]

དེ་ཡིད་དཔྱད་དུ་ངེས་པ་མིན་པར་ཐལ། རང་གཞན་གྱི་སྡེ་པའི་ལུང་ལས་ལུང་གི་དོན་

རྟོགས་པའི་ཐོས་བྱུང་གི་སྒོ་ཆད་མ་དང་མ་རྟོགས་^②ལོག་རྟོག་ཐེ་ཆོས་བཞེར་ཅི་རིགས་སུ་འདུས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་སྒྲུང་ལ་མ་ངེས་པ་དགག་པ་ལ་གཉིས། བྱོགས་སྒྲ་མ་དང་། དེ་དགག་པའོ།

དང་པོ་(བྱོགས་སྒྲ་མ་)ནི། སྒོ་འདོགས་དང་མི་འགལ་བའི་རང་མཆོན་སྒྲུང་བ་མཆོན་ཉིད་དང་། དབྱེན་ཡུལ་རྣམ་པ་མི་གསལ་བ་བྱམ་པའི་སྐད་ཅིག་སྒྲུང་བ་ལྟ་བུ་དང་། ཡིད་གཞན་དུ་ཡིངས་པས་གཟུགས་མཐོང་བ་ལྟ་བུ་དང་། ཉ་བྱིས་^③ལ་དདུལ་དུ་འབྱུལ་བའི་ཆེ་མཐོང་ཡང་མ་ངེས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་ཟེར་རོ།

གཉིས་པ་(དེ་དགག་པ་)ལ་གཉིས། སྦྱིར་དགག་པ་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པའོ།

དང་པོ་(སྦྱིར་དགག་པ་)ནི།

ཙ་བ། གལ་ཏེ་སྒྲུང་ལ་མ་ངེས་པ།

ཆད་མ་མིན་ན་མངོན་སུམ་ཀུན།

ཆད་མ་^④མིན་འགྱུར་མངོན་སུམ་ལ།

ངེས་པ་ཉིད་ནི་བཀག་བྱིར་རོ། [༡༠]

གལ་ཏེ་རང་མཆོན་སྒྲུང་ཡང་མ་ངེས་པ་ཆད་མ་མིན་ན་མངོན་སུམ་ཀུན་ཆད་མ་མིན་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། སྒྲུང་ལ་མ་ངེས་པ་^⑤ཡིན་ན་ཆད་མ་མིན་པས་ཁྲབ་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། རྣམ་འགྲེལ་གྱི་འགྲེལ་པ་དང་རྣམ་ངེས་ལས་མངོན་སུམ་ལ་ངེས་པ་ཉིད་ནི་བཀག་པའི་བྱིར་རོ། །འོད་སྒྲ་མ་མཁས་པ་དག་གི་བཞེད་པ་ནི། མངོན་སུམ་གང་ཞིག་དོན་གང་ལ་ངེས་པ་མི་འཕྲེན་པ་ལ་ཟེར་རོ།

གཉིས་པ་(བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ་)ནི། ཡུལ་རྣམ་པ་མི་གསལ་བའི་སྒྲུང་ལ་མ་ངེས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྣམ་གཅིག་ལ་རྣམ་པ་གསལ་མི་གསལ་འགལ་བའི་བྱིར། འདི་སྒྲོབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གྲང་བཞེད་པ་ཡིན་ལ། དོན་ནི་འཛིག་རྟོག་ན་གྲགས་པ་སྒྲུང་མཐོང་ཡང་། ཡིད་གཏད་ན་ངེས་ཅུས་པ་དང་མི་ཅུས་པའི་དོན་ཡིན་པས་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་རྣམ་པ་མི་གསལ་བའི་ཐ་སྙད་ལ་དགག་

② <<བགྱིས་>> རྟོགས། <<ས་>> རྟོག

③ <<རང་>> མ། <<ཙ་>> མཚན།

④ <<བགྱིས་>> བྱི།

⑤ <<བགྱིས་>> -

བ་མཛད་པ་ཡིན་གྱི། རོན་ལ་དགག་བ་མཛད་པ་མིན་ནོ།།

གསུམ་པ་བཅད་ཤེས་ཀྱི་ཆ་དགག་པ་ལ་གཉིས། བྱོམས་སྤྲ་མ་དང་། དེ་དགག་པ་ལོ།།

དང་པོ་(བྱོམས་སྤྲ་མ་)ནི། མཚན་ཉིད་རང་འབྲེན་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་སྤྲ་མས་རྟོགས་ཟིན་བྱེད་པ་མ་
ཉམས་པའི་རོན་ལ་བསྒྲིག་བྱོམས་ཀྱི་སྒྲིང་འདོགས་དང་འགལ་བར་འཇུག་པའི་ཤེས་པ། དབྱེན་
མངོན་སུམ་^② གྱིས་སྤྲོན་པོ་ལ་ངེས་པ་བྲངས་ཟིན་པའི་མངོན་སུམ་རིགས་འབྲས་བྱི་མ་སྤྲོན་པོ་ལ་ངེས་
པ་འཛིན་^③པའི་མངོན་སུམ་བཅད་ཤེས་དང་། མངོན་རྗེས་ཀྱི་རྗེས་སུ་སྐྱེས་པའི་བྲན་པ་རྟོག་པ་
བཅད་ཤེས་གཉིས་ཞེས་ཟེར་རོ།།

གཉིས་པ་(དེ་དགག་པ་)ལ་སྤྱིར་དགག་པ་དང་། བྱེ་བྲག་རྩ་མངོན་སུམ་བཅད་ཤེས་དགག་
པ་ལོ།།

དང་པོ་(སྤྱིར་དགག་པ་)ནི།

ཅ་ག། བཅད་ཤེས་རིགས་པས་མཐའ་བཅད་ན།།
མ་རྟོགས་པ་དང་ལོག་རྟོག་དང་།།
ཡང་ན་ཚད་མ་ཉིད་འགྱུར་གྱི།།
དེ་ལས་གཞན་པའི་སྒྲོ་མི་སྤིང་། [༡༡]

ཁྱོད་འདོད་པའི་བཅད་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཁྱོད་འདོད་པའི་
བཅད་ཤེས་རིག་པས་མཐའ་དོན་^③མ་རྟོགས་པ་དང་ལོག་རྟོག་དང་། ཡང་ན་ཚད་མ་ཉིད་རྩ་འགྱུར་
གྱི། དེ་ལས་གཞན་པའི་མངོན་སུམ་བཅད་ཤེས་ཀྱི་སྒྲོ་མི་སྤིང་པའི་བྱིར། མངོན་སུམ་སྤྲ་མས་རྟོགས་
ཟིན་གྱི་རོན་ལ་འཇུག་པས་བྱུབ་ཟིན་སྐྱབ་པའི་རྟོགས་མ་བྱུབ་པར་འགྱུར་བ་བཞིན་རྩ་མ་རྟོགས་པའི་
སྒྲོ་དང་། སྤྲར་རྟོགས་པ་དེ་ཉིད་ད་ལྟར་ཡང་རྟོགས་སོ་སྐྱམ་ན་ལོག་ཤེས་དང་། རང་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་
པ་འབྲེན་པ་ཚད་མ་ལས་མ་འདས་སོ།།

གཉིས་པ་(བྱེ་བྲག་རྩ་མངོན་སུམ་བཅད་ཤེས་དགག་པ་)ལ་གཉིས། དགག་པ་དངོས་དང་། དགག་པ་

^② <<བྱིས་>> སུམ། <<ས་>> གསུམ། ^③ <<བྱིས་>> - <<རང་>> དབྱེན་ན།
^④ <<བྱིས་>> འབྲེན།

ལ་མི་འཐད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་(དགག་པ་དངོས་)ལ་གསུམ། མངོན་སུམ་དང་བཅད་ཤེས་ཀྱི་གཞི་
མ་ཐུན་དགག་པ་དང་། དབང་ཤེས་རིགས་ལ་ཆད་མར་འདོད་པ་དགག་པ་དང་། དགག་པ་བསྐྱུས་
ཏེ་བསྐྱུན་པའོ།

དང་པོ་(མངོན་སུམ་དང་བཅད་ཤེས་ཀྱི་གཞི་མ་ཐུན་དགག་པ་)ནི།

ཅ་བ། མངོན་སུམ་རྟོག་བྲལ་ད་ལྟར་བ།

བཅད་ཤེས་འདས་པ་བྱན་པ་ཡིན།

ཡུལ་དུས་འཛིན་སྟངས་འགལ་བ་ལ།

གཞི་མ་ཐུན་པ་ནི་ག་ལ་སྤིང། [༡༩]

མངོན་སུམ་དང་བཅད་ཤེས་ལ་གཞི་མ་ཐུན་པ་ནི་ག་ལ་སྤིང་དེ་མི་སྤིང་བར་ཐལ། ཡུལ་དུས་
འཛིན་སྟངས་འགལ་བའི་བྱིར། དེར་ཐལ། མངོན་སུམ་རོ་བོ་རྟོག་བྲལ་དང་ཡུལ་རང་མཆོན་ད་ལྟ་
བའི་ཡུལ་ཅན་དང་། བཅད་ཤེས་རོ་བོ་རྟོག་པ་ཡུལ་སྒྲོ་དོན་དུས་འདས་པ་བྱན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།
འགྲེལ་བར་དུས་ད་ལྟ་བ་ཞེས་འབྱུང་བ་ནི་ད་ལྟ་བའི་ཡུལ་ཅན་དུ་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། རོ་བོ་ད་ལྟ་བ་བྱན་
པ་ལ་ཡང་མཚུངས་པའི་བྱིར་རོ།

གཉིས་པ་(དབང་ཤེས་རིགས་ལ་ཆད་མར་འདོད་པ་དགག་པ་)ནི།

ཅ་བ། རིགས་རྒྱན་འཛིན་པ་མངོན་སུམ་སྟེ།

རྗེས་ཤེས་བཅད་ཤེས་ཡིན་ཞེན།

རིགས་ནི་མངོན་སུམ་ཡུལ་མ་ཡིན།

མཐོང་བའི་དོན་ལ་རྗེས་ཤེས་མེད། [༡༩]

ཁ་ཅིག་སྟོ་འཛིན་མངོན་སུམ་སྟོ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པའི་རིགས་ལ་ཆད་མ་ཡིན་པས་
རིགས་རྒྱན་འཛིན་པ་མངོན་སུམ་སྟེ་སྟོ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་འཇལ་བའི་མངོན་སུམ་སྟེ་ཅིག་
དང་པོ་ཆད་མ་ཡིན་ལ། དེའི་རྗེས་སུ་སྟེས་པའི་ཤེས་པ་སྟོན་པོ་ལ་ངེས་པ་འདེན་པའི་མངོན་སུམ་
སྟེ་ཅིག་བྱི་མ་རྣམས་བཅད་ཤེས་ཡིན་ཞེན། མངོན་སུམ་སྟོ་མས་རྟོགས་ཐེན་པའི་སྟོ་^⑨མ་ཡིན་པ་

⑨ <<བགྱིས་>> ཟླ།

ལས་ལོག་པའི་རིགས་ལ་མངོན་སུམ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དེ་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་དང་དེའི་
 རྗེས་སུ་སྒྲིམ་པའི་མངོན་སུམ་སྐད་ཅིག་གི་མ་སྟོན་པོ་ལ་ངེས་པ་འབྲེན་ཅུས་པ་རྣམས་བཅད་ཤེས་
 སུ་མི་འཐད་པར་ཐལ། གཞན་གྱི་སྡེ་བས་བཏགས་པ་དང་རང་གིས་ཁས་བླངས་པ་ཡིན་ཡང་རུང་།
 རིགས་ནི་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་ཡུལ་མ་ཡིན་ལ་མངོན་སུམ་སྡེ་མས་མཐོང་བའི་དོན་ལ་ཡང་དེ་
 འཛིན་པའི་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་མངོན་སུམ་མེད་པའི་བྱིར་རྟོ། །འདི་སྟོབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་བཞེད་པ་
 ཡིན་ཏེ། སྟོན་པ་ལ་རང་སྟོབས་ཀྱི་ངེས་པ་འབྲེན་ཅུས་པའི་མངོན་སུམ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ཚད་མ་
 དང་། དེ་ལྟར་ངེས་པ་འབྲེན་པའི་སྐད་ཅིག་གི་མ་རྣམས་བཅད་ཤེས་སུ་བཞེད་པ་ཡིན་གྱི། སྐད་ཅིག་
 གྱི་མ་མཐའ་དག་བཅད་ཤེས་སུ་འདོད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །རྒྱས་པར་ཚད་མ་རྣམ་ངེས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་
 ཏུ་བཤད་ཟིན་ཏོ།

གསུམ་པ་(དགག་པ་བསྐྱས་ཏེ་བསྟན་པ་)ནི།

ཅ་བ། འགལ་བའི་བྱིར་ན་གཞི་མ་ཐུན་མེད།
 མངོན་སུམ་ཡིན་བྱིར་བྱ་བ་མིན།
 རིགས་ནི་དབང་པོའི་ཡུལ་ཏུ་འགལ།
 མཐོང་བ་སྡེ་བྱི་བྱུང་བར་མེད། [༡༤]
 ངེས་པ་ཡོད་ན་མངོན་སུམ་མིན།
 འབྲ་བར་འཛིན་པ་རྟོག་པ་ཡིན།
 དེས་ན་མངོན་སུམ་བཅད་ཤེས་དང་།
 གཞི་མ་ཐུན་རིགས་པ་ཤེས་པས་བཀག། [༡༥]
 ཅས་བྱ་བ་ནི་བསྐྱ་བའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ།

མངོན་སུམ་བཅད་ཤེས་དང་གཞི་མ་ཐུན་རིགས་པ་ཤེས་པས་བཀག་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ།
 མངོན་སུམ་དང་བཅད་ཤེས་ཡུལ་ཏུས་འཛིན་སྐྱངས་འགལ་བའི་བྱིར་ན་གཞི་མ་ཐུན་ཏུ་མེད་པའི་
 བྱིར་དང་། བཅད་ཤེས་ལ་བྱ་བས་བྱུང་བས་མངོན་སུམ་གྱི་མ་རྣམས་ཆོས་ཅན། བྱ་བ་མིན་པར་
 ཐལ། མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་བྱིར། མངོན་སུམ་རིགས་ལ་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཚད་མར་མི་འཐད་པར་

ཐལ། དེགས་ནི་དབང་པོའི་ཤེས་པའི་གཟུང་ཡུལ་དུ་འགལ་བའི་ཕྱིར། སྟོན་པོ་རང་མཆོན་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་སྤྱི་ཕྱི་ལ་ཆད་མ་ཡིན་མིན་གྱི་བྱུང་བར་མེད་པར་ཐལ། སྟོན་པོ་རང་མཆོན་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་པ་ལ་ཡང་བྱུང་བར་མེད། སྟོན་པོ་ལ་ངེས་པ་འདྲེན་པ་ལ་ཡང་བྱུང་བར་མེད་པའི་ཕྱིར། མངོན་སུམ་སྐྱད་ཅིག་ཕྱི་མ་རྣམས་གྱིས་སྟོན་པོ་ངེས་པ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདྲིན་སྤངས་ལ་ངེས་པ་ཡོད་ན་མངོན་སུམ་མིན་པའི་ཕྱིར། སྤྱི་ཕྱི་འདྲ་བར་འདྲིན་པའི་མངོན་སུམ་བཅད་ཤེས་ཀྱང་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདྲ་བར་འདྲིན་པའི་སྟོན་པ་ཡིན་པས་བྱུང་བ་དེས་ནའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(དགག་པ་ལ་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་)ལ་གཉིས། དངོས་དང་། དབྱེ་བསྐྱུ་བྱེད་ཚུལ་བསྐྱུས་ཏེ་བསྟན་པའོ།

དང་པོ་(དངོས་)ནི། འོ་ན་མངོན་སུམ་སྐྱད་ཅིག་དེ་དེ་ཁོ་ནར་བད་པས་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ལ་མངོན་སུམ་ཆད་མ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། རུལ་ཐུན་དང་སྐྱད་ཅིག་སྤྱི་བ་ལ་སོ་སྐྱེའི་མངོན་སུམ་གྱིས་ངེས་པ་མི་འདྲེན་པའི་ཕྱིར་ཞེས།

ཙ་བ། ཡུལ་དང་དབང་པོའི་རུལ་ཐ་རབ།
 ཆོགས་པའི་སྐྱད་ཅིག་རི་སྟེད་ཀྱིས།
 སྤྱང་བའི་རྣམ་ཤེས་གང་བསྐྱེད་པ།
 སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་མངོན་སུམ་ཡིན། [༡༤]

སོ་སྐྱེ་ལ་མངོན་སུམ་ཆད་མ་མི་འཐད་པའི་སྟོན་མེད་པར་ཐལ། སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་མངོན་སུམ་ཆད་མ་རུལ་ཐུན་སོ་སོ་དང་། སྐྱད་ཅིག་ཆ་མེད་སོ་སོ་ལ་འཇལ་བྱེད་དུ་མི་འཇུག་གི་ཡུལ་དང་དབང་པོའི་རུལ་ཐ་རབ་ཆོགས་པའི་སྐྱད་ཅིག་རི་སྟེད་^①གྱིས་རང་མཆོན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་སྤྱང་བའི་སོ་སྐྱེའི་རྣམ་ཤེས་གང་སྐྱེད་པའི་རྟོག་བྱལ་མ་འབྲུལ་བའི་ཤེས་པ་དེ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོའི་མངོན་སུམ་ཡིན་ལ་དེ་ཉིད་ཆད་མའི་མཆོན་གཞིར་ཡང་གཟུང་དུ་བྱང་བའི་ཕྱིར། རྒྱས་པར་འོག་ཏུ་བཞད་པར་བྱའོ།

གཉིས་པ་(དབྱེ་བསྐྱུ་བྱེད་ཚུལ་བསྐྱུས་ཏེ་བསྟན་པ་)ནི།

ཙ་བ། གངས་ཀྱི་དབྱེ་བསྐྱུ་རི་སྟེད་པ།

^① <<བགྱིས་>> སྟེད། <<ས་>> སྟེད།

རིགས་ཀྱི་དབྱེ་བས་བྱས་པ་ཡིན།།

ནང་གི་དབྱེ་བསྐྱུ་རི་སྒྲིང་བ།།

དེ་ཡི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པར་བཞེད།། [༡༥]

བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ།།

སྒྲིག་པའི་ཆ་ཅུང་ཟད་ཅམ་ངེས་མ་ངེས་སོགས་ལ་སྟོས་ནས་སྒྲོ་རིགས་མི་འདྲ་བ་དུ་མར་
འབྱེད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། གངས་ཀྱི་དབྱེ་བསྐྱུ་རི་སྒྲིང་བ་རིགས་གཅིག་མི་གཅིག་སོགས་རིགས་
ཀྱི་དབྱེ་བའི་སྒྲོ་ནས་བྱས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ནང་གི་གསལ་བའི་དབྱེ་བསྐྱུ་རི་སྒྲིང་བ་རིགས་ཀྱི་དབྱེ་
བསྐྱུ་དེའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པར་བཞེད་པའི་བྱིར་རོ།།

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ལ་གསུམ། ཆད་མིན་གྱི་སྒྲོའི་མཆན་ཉིད་དང་། གངས་ཀྱི་དབྱེ་བསྐྱུ་
དང་། སོ་སོའི་ནམ་བཞག་གོ།

དང་པོ་(ཆད་མིན་གྱི་སྒྲོའི་མཆན་ཉིད)ནི།

ཅ་བ། མི་བསྐྱུ་མ་བྱུབ་ཆད་མ་མིན།།

སྐྱེ་ཉག་འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་མཆན་གཞི། ཆད་མ་མིན་པའི་སྒྲོར་མཆོན། ཤེས་པ་གང་ཞིག་
གསར་དུ་མི་སྐྱུ་བར་མ་བྱུབ་པ་མཆན་ཉིད་རོ།།

གཉིས་པ་(གངས་ཀྱི་དབྱེ་བསྐྱུ་)ནི།

ཅ་བ། མ་རྟོགས་ལོག་རྟོག་ཐེ་ཆོམ་སྟེ།།

ཆད་མའི་འགལ་སྒྲུ་ནམ་པ་གསུམ།།

འཇུག་ཚུལ་སྒྲོ་ནས་བྱེ་བ་ཡིན།།

ངོ་ཐོའི་སྒྲོ་ནས་བསྐྱུ་ན་གཅིག་། [༡༦]

ཆད་མའི་འགལ་སྒྲུ་ཆད་མིན་གྱི་སྒྲོ་ནམ་པ་གསུམ་དུ་ངེས་ཏེ།^② མ་རྟོགས་ལོག་རྟོག་ཐེ་ཆོམ་
ནམས་སུ་ངེས་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་ཡུལ་ལ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྒྲོ་ནས་བྱེ་བ་ཡིན་གྱི། ངོ་ཐོའི་སྒྲོ་ནས་བྱེ་

② <<བཟིམ་>> ཏེ། <<ས་>> སྟེ།

བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རོ་པའི་སྒྲོ་ནས་བསྐྱུ་ན་ལོག་རྟོག་དང་ཐེ་ཆོམ་གཉིས་ཀྱང་མ་རྟོགས་པར་འདུ་
ལ། ཆད་མ་གཉིས་ཀྱང་རང་རིག་མངོན་སུམ་གཅིག་ཏུ་ཁོ་ནར་འདུས་པའི་ཕྱིར། འཛིག་རྟོན་ན་
ལོག་པར་གོ་བ་དང་ཐེ་ཆོམ་ཟ་ན་རུང་ཟད་ཀྱང་མ་གོ་བར་འདུག་ཅེས་གྲགས་པ་ལྟར། ལོག་རྟོག་དང་
ཐེ་ཆོམ་ཀྱང་མ་རྟོགས་པར་འདུ་བ་ཡིན་ནོ།

གསུམ་པ་(སོ་སོའི་རྣམ་བཞག་)ལ་གཉིས། སོ་སོར་བཤད་པ་དང་། སྤྱིའི་དོན་བསྐྱུ་བའོ། །དང་
པོ་(སོ་སོར་བཤད་པ་)ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མ་རྟོགས་པའི་མཆོན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་ནི།

ཅ་བ། དེ་དང་དེ་མིན་འཛིན་པས་སྟོང་།
མ་རྟོགས་པ་ཡིན་དབྱེ་ན་གསུམ།
མ་ཞུགས་པ་དང་མ་རྟོགས་དང་།
རྟོགས་པར་གྱུར་ཀྱང་མ་རྟོན་པའོ། [༡༤]

ཡུལ་དེ་དང་དེ་མིན་མཐའ་གཅིག་ཏུ་གནས་དོན་རྟོགས་ཤིང་འཛིན་པས་སྟོང་པའི་ཤེས་པ་མ་
རྟོགས་པའི་སྒྲོ་ཡིན་ལ། དབྱེ་ན་གསུམ་ཡོད་དེ། ཆོག་ཙམ་ཐོས་ཀྱང་དེའི་དོན་ལ་སྒྲོ་ཁ་མ་ཕྱོགས་པ་
མ་ཞུགས་པ་དང་། ཞུགས་ཀྱང་དབྱེད་པ་མ་རྟོགས་པ་དང་། རྟོགས་པར་གྱུར་ཀྱང་གནས་དོན་མ་
རྟོན་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་ལོག་རྟོག་གི་མཆོན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་ནི།

ཅ་བ། དེ་འཛིན་པ་ལ་དེ་མིན་གྱིས།
གཞོད་པ་ལོག་ཤེས་དབྱེ་ན་གཉིས།
རྟོག་པ་དང་ནི་རྟོག་མེད་དེ།
སོ་སོར་བྱེ་ན་རྣམ་པ་ལྟ། [༡༥]

ཞེན་བའམ་སྤང་བའི་སྒྲོ་ནས་དེར་འཛིན་པ་ལ་དེ་མིན་གྱི་ཤེས་པས་གཞོད་པའི་རིག་པ་ལོག་
ཤེས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་ལ། དབྱེ་ན་གཉིས་ཡོད་དེ། རྟོག་པ་དང་ནི་རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་གཉིས་སུ་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་སོ་སོར་བྱེ་ན་རྣམ་པ་ལྟ་ཡོད་དེ། རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་ལ་དབང་ཤེས་བསྐྱེད་པ་
དང་། ཡིད་ཤེས་བསྐྱེད་པ་གཉིས་དང་། རྟོག་པ་ལོག་ཤེས་ལ་རྣམ་པ་ལ་འབྲུལ་བ་དང་། དུས་ལ་

འབྲུལ་བ་དང་། ཡུལ་ལ་འབྲུལ་བ་གསུམ་ཡོད་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ཐེ་ཆོམ་གྱི་མཆན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་ནི།

ཙ་བ། དེར་^①འཛིན་ན་ཡང་དེ་མིན་སྲིད།

ཐེ་ཆོམ་ཉིད་ཡིན་དབྱེ་ན་གཉིས།

མངོན་དུ་གྱུར་དང་བག་ལ་ཉལ།

ཆ་མཉམ་པ་དང་ཤས་ཆར་འཛིན། [༣༡]

དེར་འཛིན་ན་ཡང་འཛིན་སྐྱངས་ལ་དེ་མི་འཛིན་པ་སྲིད་པའི་ཤེས་པ་ཐེ་ཆོམ་མཆན་ཉིད་ཡིན་ལ། དབྱེ་ན་གཉིས་ཡོད་དེ། ཐེ་ཆོམ་དངོས་སུ་ཞུགས་པ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་དང་། ཁོན་པ་ཉིད་པ་ན་ཅུ་ཡོད་སྐྱམ་པ་ལྟ་བུ་དངོས་སུ་མ་ཞུགས་ཀྱང་བག་ལ་ཉལ་དུ་གནས་པ་མཆན་གཞིའི་སྒྲོན་ནས་དང་། ཆ་མཉམ་པ་དང་། ཡོད་པའམ་མེད་པ་ལ་ཤས་^②ཆར་འཛིན་པ་འཛིན་སྐྱངས་ཀྱི་སྒྲོན་ནས་ཀྱང་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་(སྤྱིའི་དོན་བསྟུ་བ་)ནི།

ཙ་བ། ཆད་མའི་ཤེས་པ་གཉིས་པོ་ཡང་།

རང་རིག་ཆད་མ་ཁོ་ནར་འདུས།

ཆད་མ་མིན་པ་གསུམ་པོ་ཡང་།

མ་རྟོགས་པ་ལས་དོན་གཞན་མིན། [༣༢]

ཞེས་བྱ་བ་བསྟུ་བའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ།

མངོར་ན་ཤེས་པ་ཀུན་བསྟུ་ན་གཉིས་སུ་འདུས་ཏེ། ཆད་མའི་ཤེས་པ་གཉིས་པོ་ཡང་རང་ལ་ངེས་པ་བྱངས་པའི་སྒྲོན་ནས་གཞལ་བྱ་འཇལ་བས་རང་རིག་གི་ཆད་མ་ཁོ་ནར་འདུས་ལ། ཆད་མ་མིན་པ་གསུམ་པོ་ཡང་མ་རྟོགས་པ་ལས་དོན་གཞན་མིན་པའི་བྱིར། རྒྱས་པར་གཞན་དུ་བཤད་པར་བྱའོ། །འདིར་སྒྲུས་པ། ཆད་མིན་སྒྲོ་ཡི་རྣམ་བཞག་མ་ཤེས་ན། །སྒྲོ་འདོགས་མ་ཆད་པ་ལ་ཆད་སྐྱམ་དུ། །ཆད་མའི་གོལ་ས་ལེགས་པར་མི་རྟོགས་པས། །མཆན་ཉིད་དབྱེ་བ་གོ་སྒྲུའི་ངག་གིས་

① <<རང>> དེ། <<ཙ>> དེ།

② <<བགྱིས>> ཤེས།

བཤད། །བསྐྱབ་པའི་ཆོག་ས་སུ་བཅད་པའོ།

གཉིས་པ་ལེའུའི་མཆན་བསྟན་པ་ནི།

ཅ་བ། ཆད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་ལས་སློབ་ཆུག་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་སྟེ་གཉིས་
པའོ། །

ཆད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་རྣམ་བཤད་ལེགས་པར་བཤད་པའི་སྟོང་པོ་ནིས་བྱ་བ་ལས།
སློབ་ཆུག་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་གཉིས་པའི་འགྲེལ་པའོ། །

སྤྱི་དང་བྲེ་བྲག་བརྟག་པ།

གསུམ་པ་སྒོ་དེས་ཡུལ་རྟོགས་པའི་ཚུལ་ལ་བཞི། སྤྱི་དང་བྲེ་བྲག་རྟོགས་པའི་ཚུལ་དང་།
སྤྱང་བ་དང་སེལ་བ་རྟོགས་པའི་ཚུལ་དང་། བརྗོད་བྱ་དང་རྗོད་^②བྲེད་རྟོགས་པའི་ཚུལ་དང་། འབྲེལ་
བ་དང་འགལ་བ་རྟོགས་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་(སྤྱི་དང་བྲེ་བྲག་རྟོགས་པའི་ཚུལ་)ལ་གཉིས། ལེ་འཁྲུའི་གཞུང་
བཤད་པ་དང་། ལེ་འཁྲུའི་མཆན་བསྟན་པ་ལོ། །དང་པོ་(ལེ་འཁྲུའི་གཞུང་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། ཡུལ་ཡུལ་
ཅན་གྱི་རྣམ་བཞག་སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་། རྩས་ལྡོག་དོན་ལ་གྲུབ་པ་དགག་པ་དང་། སྤྱི་བྲེ་བྲག་བྲུང་
པར་དུ་འབྲེད་^③པ་ལོ། །དང་པོ་(ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་རྣམ་བཞག་སྤྱིར་བསྟན་པ་)ལ་གཉིས། དངོས་པོའི་གནས་
ལྷགས་བཤད་པ་དང་། དེ་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་ལོ།

དང་པོ་(དངོས་པོའི་གནས་ལྷགས་བཤད་པ་)ནི།

ཙ་བ། རང་མཆན་འཛིན་པ་རྟོག་མེད་དེ།

སྤྱི་འཛིན་པ་ནི་རྟོག་པ་ཡིན།

དེ་ལ་རང་མཆན་དངོས་པོ་སྟེ།

སྤྱི་ནི་དངོས་པོར་གྲུབ་པ་མེད། [༡]

སྤྱི་འཛིན་དབང་ཤེས་དེ་ཆོས་ཅན། རྟོག་མེད་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་པོ་རང་མཆན་གཞུང་ཡུལ་དུ་
བྱས་ནས་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩས་དབག་ནི་ཆོས་ཅན། རྟོག་པ་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་འཛིན་
པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་རང་མཆན་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་ཡིན་སྟེ། དོན་བྲེད་རྒྱས་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། སྤྱི་ནི་ཆོས་ཅན། དངོས་པོར་གྲུབ་པ་མེད་དེ། དོན་བྲེད་རྒྱས་པས་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར། རང་
ལྡོག་དང་གཞི་ལྡོག་ལེགས་པར་འབྲེད་མི་ཤེས་ཤིང་། ཆོག་ཙམ་ལ་ཞེན་པ་དག་གིས་བསྟན་བཅོས་
འདི་ལོག་པར་བཤད་དེ། འདིའི་འགྲེལ་པར་རང་མཆན་དང་གསལ་བ་དངོས་པོའི་དོན་དུ་གཅིག་
པར་མཛད་ཀྱང་། གསལ་བ་ཡིན་ན། རང་མཆན་ཡིན་པས་བྲུབ་པར་བཞེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་
གོང་མའི་བྲེ་བྲག་གཅིག་པ་བཀག་པའི་ཐ་དད་ཡིན་གྱི། དངོས་པོ་ཐ་དད་མ་ཡིན་པར་ལོག་ནས་
བཤད་པ་སོགས་དུ་མ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ལོ། །རྩས་དང་ལྡོག་པ་སོགས་ལ་ཡང་དོན་

② <<བགྱིས་>> བརྗོད།

③ <<བགྱིས་>> བྲེད།

ལ་གནས་པ་དང་སེལ་བའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་བ་དུ་མ་ཡོད་པ་སྤྱད་པར་བྱའོ།

གཉིས་པ་(དེ་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་)ནི།

ཅ་བ། རིས་དང་ལྷོག་པ་སྤྱི་བྱེ་བཀ།

སྤྱི་དང་གཞན་སེལ་རྟོག་མི་རྟོག།

གཞན་དག་རྣམ་གཞག་གཞན་དུ་འཆད།

ཁོ་བོ་གཞུང་བཞིན་འཆད་པར་འདོད། [༣]

མོད་གཞན་དག་རིས་ལྷོག་སོགས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་གཞུང་གི་དགོངས་པ་ལས་གཞན་དུ་
འཆད་པ་མཐོང་སྟེ། རིས་དང་བྱེ་བཀ་དང་སྤྱི་བྱེ་བཀ་རིས་^②འགའ་མཚུངས་པ་ལྟར་འཆད།
རིས་འགའ་མི་མཚུངས་པ་ལྟར་འཆད། ལྷོག་པ་དང་སྤྱི་དང་གཞན་སེལ་རྣམས་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་
འཆད། རྟོག་མི་རྟོག་སོགས་ཀྱང་གཞན་དུ་འཆད་ལ། ཁོ་བོས་གཞུང་བཞིན་འཆད་པར་འདོད་དེ།
རིས་དང་སྤྱི་གཞུང་ཡུལ་རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་སྒྲིང་བ་དང་སེལ་བ་འཛིན་སྒྲུངས་སུ་འཆད་དོ།

གཉིས་པ་(རིས་ལྷོག་དོན་ལ་བྱུང་བ་དགག་པ་)ལ་གཉིས། རིས་ལྷོག་གི་མཚན་ཉིད་དགག་པ་དང་།
རིས་ཚོས་དང་ལྷོག་ཚོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དགག་པ་འོ།

དང་པོ་(རིས་ལྷོག་གི་མཚན་ཉིད་དགག་པ་)ནི། ལྷོག་པ་དུ་མ་འབྲལ་མི་ཤེས་པར་འདུས་པ་རིས་ཀྱི་
མཚན་ཉིད། འདུས་པ་ཅན་ཀྱི་ཚོས་ཁ་ཡར་བ་ལྷོག་པ་ཡིན་ཏེ། གཞི་སོ་སོར་རིས་པ་གཅིག་གི་སྤྱི་དུ་
རིས་བྱུང་ཆེ་སྟེ། བྱུང་གིས་རང་གི་བྱང་བྱ་མཐའ་དག་ལ་བྱུང་བ་བཞིན། དེ་ལས་གཞན་དུ་ལྷོག་པ་
བྱུང་ཆེ་ཟེར་རོ། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རིས་གཅིག་གི་སྤྱི་དུ་ལྷོག་པ་དུ་མ་རྟོག་པས་བརྟགས་^③ནས་
སྤྱེལ་བར་ཟད་ཀྱི། རིས་ཀྱི་ངོས་ནས་ལྷོག་པ་དུ་མ་འབྲལ་མི་ཤེས་པར་འདུ་རྒྱ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།

གཉིས་པ་(རིས་ཚོས་དང་ལྷོག་ཚོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དགག་པ་)ནི། དངོས་འགའ་རིས་གཅིག་ལ་མི་
འདུ་བ་རྟག་མི་རྟག་རིས་བྱུང་བ་ལ་མི་འདུ་བ་ལྟ་བུ་རིས་ཚོས་དང་། མེད་དགག་མ་ཡིན་དགག་
ཤེས་བྱ་ཅན་ལྷོག་པའི་སྤྱི་དུ་^④མི་འདུ་ཡང་། བྱུང་བའི་རིས་ཀྱི་སྤྱི་དུ་འདུ་བ་མི་འགའ་བ་ལྷོག་
ཚོས་ཡིན་ཞེས་ཟེར་རོ། །སྤྱི་བྱུང་མི་རྟག་པ་གསུམ་པོ་ཚོས་ཅན། རིས་ཚོས་སུ་ཐལ། དངོས་འགའ་

② <<བགྱིས་>> རེ།

③ <<བགྱིས་>> རྟགས།

④ <<བགྱིས་>> -

རྩིས་གཅིག་ལ་འདུ་རྒྱ་མི་རུང་བ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་རྣམས་རྩིས་ཀྱི་ངོས་ནས་གཅིག་གམ་ཐ་དད། དང་པོ་ལྟར་ན། རྩིས་དབག་གིས་སྤྱི་བྱས་པའི་རྩིས་ཀྱི་ངོས་ནས་རྟོགས་ན་མི་རྟག་པའི་རྩིས་ཀྱི་ངོས་ནས་ཀྱང་རྟོགས་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་གཅིག་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན། རྩིས་ཐ་དད་པས་སྤྱི་བྱས་པ་རྟག་པར་ཐལ་བ་དང་། མི་རྟག་པ་མ་བྱས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ།

ཙ་བ། རྩིས་དབག་དངོས་པོར་མི་འཛིན་པས།

དེ་ལ་རྩིས་ཆོས་འཐད་མ་ཡིན།

དེས་ན་རྩིས་དབག་དེ་ལ་ཆོས་ཅན། རྩིས་ཆོས་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་འཐད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོ་གཟུང་ཡུལ་དུ་མི་འཛིན་པས་བྱབ་པའི་ཕྱིར། རྩིས་གཅིག་ཀྱང་ལྷོག་པ་ཐ་དད་པས་བྱས་པ་རྟོགས་ཀྱང་མི་རྟག་པ་མ་རྟོགས་པ་མི་འགལ་ལོ་ཞེས།

ཙ་བ། སེལ་བ་ཡིན་ཕྱིར་རྩིས་དབག་ནི།

ལྷོག་པའི་སློན་ནས་བྱུང་བར་བཞེད། [༣]

རྩིས་དབག་ནི་ཆོས་ཅན། དེ་མ་ཡིན་བཅད་པའི་ལྷོག་པའི་སློན་ནས་གཞལ་བྱ་སྐྱབ་པར་བཞེད་དེ། རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་གཞལ་བྱ་འཇལ་བའི་གཞན་སེལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། སྤྱི་བྱས་མི་རྟག་རྩིས་གཅིག་ཡིན་ལ། སྤྱི་བྱས་པའི་རྩིས་དང་མི་རྟག་པའི་རྩིས་ཐ་དད་ཡིན་རོ། །སྤྱི་བྱས་མི་རྟག་རྩིས་ཀྱི་ངོས་ནས་གཅིག་གམ་ཐ་དད་གང་ཡིན་ཞེས། གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དང་པོ་ལྟར་ན། སྤྱི་བྱས་པའི་རྩིས་ཀྱི་ངོས་ནས་བྱུང་བར་རྟོགས་ན། མི་རྟག་པའི་རྩིས་ཀྱི་ངོས་ནས་ཀྱང་བྱུང་བར་རྟོགས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན་རྩིས་ཐ་དད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །འོན་ཀྱང་རྩིས་ཀྱི་ངོས་ནས་མ་བྱུང་བར་ཐལ། རྩིས་ཀྱི་ངོས་ནས་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་དུ་ཡང་མ་བྱུང་པའི་ཕྱིར་ཞེས། བྱུང་བ་མེད་དེ། སྤྱི་བྱས་མི་རྟག་སྤྱི་འཛིན་མདོན་སུམ་གྱི་གཟུང་ངོར་མ་བྱུང་བར་ཐལ། གཟུང་ངོར་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་དུ་ཡང་མ་བྱུང་པའི་ཕྱིར། བྱུང་བ་ཁས་སྤངས་ཤིང་། རྟགས་མ་བྱུང་ན། རྩིས་འཁྱུལ་བའི་གཟུང་ངོར་ཐ་དད་ཡིན་ན་རྩིས་ཐ་དད་ཡིན་དགོས་ལ། དེའི་ངོར་གཅིག་ཡིན་ན་ཡང་གཅིག་ཡིན་དགོས་སོ། །དོན་བསྟན་ན། རྩིས་ཆོས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་དེ་ལྟར་ཁས་སྤངས་ན། རྩིས་དབག་རྩིས་ཁོན་ལ་འཇུག་པར་ཁས་སྤངས་དགོས་པས། སྐྱབ་

འབྲུག་ཏུ་ཐལ་བའི་གཞོན་པ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།

གསུམ་པ་(སྤྱི་བྱེ་བྲག་ཁྱད་པར་དུ་འབྱེད་པ་)ལ་གསུམ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་དང་། དེའི་དོན་གཏན་ལ་དབབ་བཞོ།

དང་པོ་(མཚན་ཉིད་)ནི།

ཙ་བ། གཞན་དང་རང་གི་དངོས་པོ་ལས།

ཐྱོག་པར་བྱེད་པ་སྤྱི་བྱེ་བྲག་ །

བྱས་པ་སྤེའི་སྤྱི་དང་། སྤྱི་བྱས་པའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་དེ་གཞན་རིགས་མི་མཐུན་མ་བྱས་པ་ལས་ལོག་པའི་སྤྱོན་ས་བྱས་པ་དེ་སྤྱི་བྱས་སོགས་དུ་མ་ལ་རྗེས་འགོ་བྱེད་པའི་བྱིར་དང་། སྤྱི་དེ་རིགས་མཐུན་རང་གི་དངོས་པོ་སྤྱི་མ་ཡིན་པ་ལས་ཐྱོག་པར་བྱེད་པ་སྤྱི་དེ་ལས་ལོག་པ་བྱས་པ་ལ་སྤྱོས་པའི་ཐྱོག་པ་གཉིས་ཆོགས་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་(དབྱེ་བ་)ནི།

ཙ་བ། ཐད་ཀ་དང་ནི་གོང་མ་ཡི།

སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གཉིས་གཉིས་ཡོད། [༥]

ཤ་བ་དང་ཚན་དན་སོགས་ལ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གཉིས་གཉིས་ཡོད་དེ། ཤ་བ་དང་ཚན་དན་རྗེས་ཐ་དད་དུས་མཉམ་ཐད་ཀའི་བྱེ་བྲག་དང་། དེ་གཉིས་ལ་རྗེས་སུ་འགོ་བའི་གིང་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ཐད་ཀའི་སྤྱི་བྱེ་བྲག་དང་། ཤ་བ་སོགས་སྐད་ཅིག་སྤྱི་བྱེད་དང་། དེ་ལ་རྗེས་སུ་འགོ་བའི་སྤྱི་གོང་མ་ཡི་སྤྱི་བྱེ་བྲག་ཡོད་པའི་བྱིར།

ཙ་བ། ཐད་ཀའི་བྱེ་བྲག་རྗེས་ཐ་དད།

གོང་མའི་བྱེ་བྲག་གཅིག་པ་བཀག་ །

ཐད་ཀའི་བྱེ་བྲག་ཕྱོགས་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་ཤ་བ་དང་བྱུག་པ་ཆོས་ཅན། རྗེས་ཐ་དད་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་མཛོན་སུམ་ཆད་མས་དམིགས་པའི་བྱིར། ཤ་བ་ད་ལྟ་བ་དང་། གོང་མའི་བྱེ་བྲག་ཤ་བ་ཞིག་པ་དང་། ཤ་བ་མ་འོངས་པ་གཅིག་པ་བཀག་པའི་ཐ་དད་ཡིན་ཏེ། ཐ་དད་གང་ཞིག་ཡ་གྱལ་ཤ་བ་

འདས་མ་འོངས་དངོས་པོར་མེད་པའི་ཕྱིར། ཤིང་ཞིག་གོ། མེས་བསྐྱེད་པ་སོ་ཞེས་འཛིག་རྟེན་ན་ཤིང་
 འདས་པ་ལ་ཡང་ཤིང་གི་བརྗོད་པ་ཐ་དད་པ་ཅ་མ་ཡོད་པས་གོང་མའི་གྲེ་བྲག་ཅེས་དང་། གཅིག་པ་
 བཀག་པའི་ཐ་དད་དུ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་གྱི། སྤྱི་ཤིང་ཤིང་དང་ཕྱི་ཤིང་ཤིང་གཅིག་པ་བཀག་
 པའི་ཐ་དད་ཅ་མ་དུ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྩ་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིར་སྤྱེ་བདུན་གྱི་དགོངས་
 པ་དངོས་པོ་ཡིན་ན། ད་ལྟ་བ་ཡིན་པས་བྱུང་ཅིང་། འདས་མ་འོངས་དང་དངོས་པོའི་གཞི་མ་ཐུན་མི་
 སྤྱིད་པར་བཞེད་པ་མ་གོ་བར་སྒོ་གྲོས་གྱི་འབྲུག་པ་ཅིང་པོ་དག་གིས་དངོས་པོ་སྤྱི་བཞེད་པ་གཉིས་གང་
 རུང་གཅིག་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པར་བསམས་ནས་གཅིག་པ་བཀག་པའི་ཐ་དད་ཅ་མ་དུ་འདོད་པ་ནི་
 རིགས་པའི་ལམ་ནས་འདས་པ་ཡིན་ཏེ། མེ་དུ་གཉིས་གང་རུང་གཅིག་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
 དངོས་པོ་སྤྱི་བཞེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མེ་དངོས་པོ་མ་ཡིན་ན་དུ་བ་མི་སྤྱིད་པར་ཐལ། དོན་
 བྱེད་ཀྱས་སྟོང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དུ་བ་དངོས་པོ་མ་ཡིན་ན་སྤྱིད་འབྲས་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །འོན་
 བྱེད་ལྟར་ན་ཡང་མེ་དུ་དུས་མཉམ་དུ་ཐལ། ད་ལྟ་བར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འར་ཕྱོགས་གྱི་
 རུམ་པ་དང་རི་བོ་ཆོས་ཅན། དུལ་མཉམ་པར་ཐལ། འར་ཕྱོགས་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། བསྐྱེད་
 པར་མཚུངས་སོ། །སྤྱི་ཤིང་ཤིང་པ་དང་ཕྱི་ཤིང་ཤིང་པ་རྩ་ཐ་དད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཅིག་གི་དུས་ན་
 གཅིག་ཤོས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཕྱོགས་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་ཤིང་པ་དང་། ཅན་དན་ཆོས་ཅན། རྩ་ཐ་
 དད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཅིག་གི་གོ་ས་ན་གཅིག་ཤོས་མེད་པའི་ཕྱིར། ཀྱན་ནས་མཚུངས་སོ། །ཁྱོད་
 ལྟར་ན། དུ་བ་ཡོད་ན་མེ་མེད་པས་བྱུང་པ་ཁས་ལེན་དགོས་པས། དུ་བ་དུ་ལྟར་པའི་སྤྱིད་དུ་མེ་སྤྱི་བ་
 པའི་འགལ་རྟགས་སུ་ཁས་ལེན་དགོས་སོ། །དེས་ན་བསྐྱེད་པའི་ཤིང་པ་འདི་དགོངས་པ་ཤིང་པ་དང་།
 གོང་མའི་གྲེ་བྲག་ཤིང་པ་འདས་པ་གཅིག་པ་བཀག་པའི་ཐ་དད་དུ་བཞེད་པ་ཡིན་གྱི། ཤིང་སྤྱི་དག་
 སྤྱི་དང་སྤྱི་ཤིང་དང་ཕྱི་ཤིང་དངོས་པོ་རྩ་ཐ་དད་ཁོ་ནར་བཞེད་པ་ཡིན་པས། འདི་ལེགས་པར་མ་
 རྟོགས་ན་དངོས་པོ་སྤྱི་དག་གིས་སྤྱི་འགལ་བྱེད་པ་དང་། རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་ལེགས་པར་མི་
 ཤེས་པར་སྤྱི་བ་འདེབས་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལ་དབག་ནས་ཁ་སང་གི་དུས་དང་དེ་རིང་
 དང་སང་གི་དུས་གསུམ་ཀ་ད་ལྟ་བ་དང་རྒྱ་འབྲས་སུ་འགྱུར་བའི་ཚུལ་ལ་མཁས་པར་བྱའོ།

གསུམ་པ་(དེའི་དོན་གཏན་ལ་དབབ་པ་)ལ་གསུམ། གཞན་ལུགས་དགག་རང་ལུགས་བཞག་ ཅོད་
 པ་སྤྱང་བའོ། །དང་པོ་(གཞན་ལུགས་དགག་པ་)ལ་གཉིས། རིགས་པས་དགག་པ་དང་། ལུང་གིས་དགག་

བའོ། དང་པོ་(རིགས་པས་དགག་པ་)ལ་གཉིས། རྫས་ཐ་དད་དགག་པ་དང་། གཅིག་པ་དགག་པ་འོ།

དང་པོ་(རྫས་ཐ་དད་དགག་པ་)ལ་སྒྲིགས་སྒྲ་མ་ནི།

ཙ་བ། ཁ་ཅིག་ཐ་དད་ཡིན་ཞེས་ཟེར།

ཁྱེ་བྲག་པ་ཁ་ཅིག་སྤྱི་ཆེན་པོ་དང་ཉི་ཆེ་བ་རང་གི་གསལ་བ་རྣམས་དང་རྫས་ཐ་དད་ཡིན་ཞེས་ཟེར་རོ།

དེ་དགག་པ་ནི།

ཙ་བ། ཐ་དད་སྒྲུང་རྩང་མེད་པས་ཁྲིགས། [༥]

སྤྱི་གསལ་རྫས་ཐ་དད་མ་ཡིན་པ་ཐལ། རྫས་ཐ་དད་ཏུ་ཡོད་ན་སྒྲུང་ཏུ་རྩང་བ་ལས་དེ་མེད་པས་ཁྲིགས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་(རྫས་གཅིག་པ་དགག་པ་)ལ་གསུམ། སྤྱི་གཅིག་ཁྱེ་བྲག་ཏུ་མ་དང་གཅིག་པ་དགག་པ་དང་། སྤྱི་ཏུ་མ་ཁྱེ་བྲག་ཏུ་མ་དང་གཅིག་པ་དགག་པ་དང་། མཚུངས་པའི་སྤྱི་དགག་པ་འོ།

དང་པོ་(སྤྱི་གཅིག་ཁྱེ་བྲག་ཏུ་མ་དང་གཅིག་པ་དགག་པ་)ལ་སྒྲིགས་སྒྲ་མ་ནི།

ཙ་བ། ལ་ལས་རྫས་གཅིག་ཡིན་ཞེས་ཟེར།

གངས་ཅན་པ་སོགས་ལ་ལ་ཆ་ཤས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྒྲོང་པའི་གཙོ་བོ་དེ་ཉིད་རྣམ་འགྱུར་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱི་དང་། དེ་ཡང་རྫས་གཅིག་ཡིན་ཞེས་ཟེར་རོ། །སྒྲིག་པ་དབྱེར་^②མེད་ཀྱི་ཤིང་ཅ་མ་ཞེས་བྱ་བའི་སྤྱི་གསལ་བ་རྣམས་^③དང་རྫས་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་ཡང་དེ་དང་འབྲ་བར་ཤེས་པར་བྱའོ།

དེ་དགག་པ་ལ་གསུམ། སྒྲུང་རྩང་མ་དམིགས་པས་དགག་པ་དང་། ཉགས་ལ་དགག་པ་དང་། ཉ་ཅང་ཐལ་བའོ།

དང་པོ་(སྒྲུང་རྩང་མ་དམིགས་པས་དགག་པ་)ནི།

ཙ་བ། རྫས་གཅིག་ན་འང་^④སྒྲུང་རྩང་མིན།

སྒྲིན་པོའི་རང་བཞིན་དང་། སེར་པོའི་རང་བཞིན་གཅིག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་རྫས་ཏེ་

^② «བཞིས་» དབྱེ།

^③ «བཞིས་» རྣམ།

^④ «རང་» རྣམ་དུ། «ཙ་» རྣམ་དུ།

རང་བཞིན་གཅིག་ནའང་སྔོན་པོའི་རང་བཞིན་སྤང་ན་སེར་པོའི་རང་བཞིན་ཡང་ངེས་པར་སྤང་
 དགོས་ན་དེ་སྤང་རུང་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱེ་བྲག་སྤང་བ་ན་སྤྱི་སྤང་དགོས་པ་ལས་མ་དམིགས་པའི་
 དོན་ཡང་དེ་ལྟར་ཡིན་གྱི། ཤ་པ་སྤང་བའི་ཆེ་དངོས་པོ་ཅམ་སྤང་དགོས་པ་ནི་འདོད་པ་ཡིན་
 རོ། །ཁྱངས་ཅན་པས་སྔོན་པོའི་རང་བཞིན་དང་སེར་པོའི་རང་བཞིན་གཅིག་ཡིན་པ་དང་། དེ་ཡང་
 སྤྱིར་ཁས་སྐྱངས་པ་ལ་གཞོད་པ་སྔོན་པ་ཡིན་རོ།

གཉིས་པ་(རྟགས་ལ་དགག་པ་)ནི།

ཙ་ག། དུལ་དུས་རྣམ་པ་འགལ་བ་ཡི།

བྱེ་བྲག་སྤྱི་གཅིག་དང་འབྲེལ་ན། [༦]

སྤྱི་འཛིག་དོ་བོ་གཅིག་ཏུ་འགྱུར།

མིན་ན་གཅིག་ལ་ཆ་གཉིས་འགལ།

དུལ་དུས་རྣམ་པ་འགལ་བ་ཡི་བྱེ་བྲག་སྔོ་སེར་སོགས་སྤྱི་འཛིག་དོ་བོ་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བར་
 ཐལ་ཏེ་ཆ་མེད་ཀྱི་སྤྱི་གཅིག་དང་རང་བཞིན་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་པའི་བྱིར། སྤྱི་འཛིག་གནས་གསུམ་དང་
 གཅིག་པ་མིན་ན་རང་བཞིན་གཅིག་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ཆ་མེད་ཀྱི་རང་
 བཞིན་གཅིག་ལ་སྤྱི་འཛིག་སོ་སོར་བྱེད་པའི་ཆ་གཉིས་འགལ་པའི་བྱིར། སྤྱི་འཛིག་དོ་བོ་ལྟ་སྤྱི་
 འབྲེལ་བ་འདྲ་དུ། ཁྱངས་ཅན་གྱིས་ཡོན་ཏན་གསུམ་གྱིས་རང་བཞིན་དུ་ཁྱད་པར་མེད་པའི་བྱིར་
 འདོད་དོ་ཞེ་ན། ཞེས་པའི་ལན་དུ་གཞོད་པ་འདི་སྔོན་པར་གསུངས་པས། སྔོན་པོའི་རང་བཞིན་དང་
 སེར་པོའི་རང་བཞིན་གཅིག་ཏུ་ཁས་སྐྱངས་པ་ལ་གཞོད་པ་འདིར་འགྱུར་བ་ཡིན་གྱི། བ་སྐྱང་ཁ་བོ་དང་
 རྩས་གཅིག་ན། སེར་སྤྱི་དང་རྩས་གཅིག་པ་འགལ་ལོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི། བསྟན་བཅོས་འདིའི་དོན་ཡང་
 ལོག་པར་གོ་ཞིང་། རྣམ་འབྲེལ་ལས། ཁ་བོ་ཡི་ནི་དོ་བོ་གང་། །དེ་ནི་སེར་སྤྱི་ལ་ཡོད་མིན། །དེ་འབྲས་
 ཅན་མིན་ལས་བསྐྱོད་པ། །གཉིས་ཀ་ལ་ཡང་ཡོད་པ་ཡིན། །ཞེས་པ་ལ་ཅེ་འདི་བྱེད་པར་ཟད་དོ།

གསུམ་པ་(རྟ་ཅང་ཐལ་བ་)ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་ཡན་ལག་ཅན་མི་ཁྲིགས་པར་ཐལ་བ་ནི།

ཙ་ག། སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་རྩས་གཅིག་ན།

ཡན་ལག་ཅན་ཡང་ངེ་ལྟར་དགག། [༧]

བྱེ་བྲག་པས་ཡན་ལག་ཅན་ཆ་མེད་གཅིག་ཏུ་ཁས་སྒྲངས་ནས་ལག་བཤུ་འབྲེལ་བྱུ་བ་
 པའི་ཆ་དེ་ལུས་གཞན་ལ་འདྲུ་འབྲེལ་བྱུ་བ་པར་འདོད་པ་ལ། ལག་བཤུ་བ་གཡོ་བ་ན་ལུས་གཞན་ཡང་
 དེས་པར་གཡོ་བར་ཐལ་བའི་གཞོན་པ་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ནས་ཡན་ལག་ཅན་ཡང་རི་ལྟར་དགག་སྟེ་
 དགག་མི་བྱས་པར་ཐལ། སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་རྣམས་གཅིག་ན་སྟེ་བྱུ་བ་པ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ཞིང་རྣམས་
 གཅིག་པའི་དངོས་པོའི་ཆ་དེ་སྣམ་བུ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ། སྣམ་བུ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་དངོས་པོའི་ཆ་དེ་
 བྱུ་བ་པ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ཞིང་རྣམས་གཅིག་པའི་ཕྱིར། ཚད་མ་ཀུན་ལས་བརྟུས་སུ་འདྲུ་གཞོན་^①པ་དེ་
 ལྟར་བསྟན་ཞིང་། བསྟན་བཅོས་འདིའི་དོན་ཡང་དེ་ལྟར་གནས་པ་ཡིན་གྱི། དངོས་པོ་བྱུ་བ་སྣམ་དང་
 རྣམས་གཅིག་ཏུ་ཁས་སྒྲངས་པ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྣམས་འགོག་པ་དང་མཚུངས་པ་གཤམ་སྤྱིར། གཞན་
 དུ་ན་བྱུ་བ་པ་དངོས་པོར་བསྟན་བཅོས་འདིར་གསལ་བར་གསུངས་པས། བྱུ་བ་པ་ཆོས་ཅན།
 གསེར་བྱུ་བ་དང་རྣམས་ཐ་དད་དུ་ཐལ། གཉིས་ཀ་རྣམས་སུ་བྱུ་བ། རྣམས་གཅིག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 ཉགས་ཕྱི་མ་ཁས་སྒྲངས་ཀྱང་མ་བྱུ་བ་ན། གཞོན་པ་གཞན་ཡང་ཟངས་བྱུ་བ་དང་རྣམས་གཅིག་མ་ཡིན་
 པར་ཐལ། གསེར་བྱུ་བ་དང་རྣམས་གཅིག་པའི་ཕྱིར། བྱུ་བ་པ་ཡང་ཁས་སྒྲངས་པས་རིགས་པ་ལ་ཞིབ་
 ཏུ་མ་སྦྱངས་པའི་སྒྲོང་ན་རྣམས་ཀྱིས་བསྟན་བཅོས་འདིའི་དོན་ལོག་པར་འཆད་པ་ནི་རྒྱུ་རྒྱུ་
 དོར་བར་བྱའོ།

གཉིས་པ་དབང་ཤེས་རྟོག་བཅས་སུ་ཐལ་བ་ནི།

ཙ་བ། དབང་པོ་འདྲུ་རྟོག་བཅས་ཉིད་དུ་ཐལ།

དབང་པོའི་ཤེས་པ་འདྲུ་རྟོག་བཅས་ཉིད་དུ་ཐལ། སྤྱི་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། ཉགས་མ་བྱུ་བ་ན། བྱུ་བ་པ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་སྤྱི་དངོས་པོ་དེ། སྣམ་བུ་དང་རོ་བོ་གཅིག་
 ཏུ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་འགལ་ལོ།

གསུམ་པ་འགལ་བ་རྣམས་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བ་ནི།

ཙ་བ། འགལ་བ་ཀུན་ཀྱང་རྣམས་གཅིག་འབྱུར།

དཀར་སྟོན་སོགས་རྣམས་དང་སྒྲུང་སྟན་སོགས་འགལ་བ་ཀུན་ཀྱང་རྣམས་གཅིག་ཏུ་འབྱུར་

^① <<བཟློམ་>> གཞོན།

བར་ཐལ། སྤྱང་བའི་རང་བཞིན་དང་སྤྱན་པའི་རང་བཞིན་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། དངོས་པོ་དེའི་
སྤྱང་བ་ལ་རྗེས་སུ་འགོ་བའི་ཆ་དེ་སྤྱན་བ་ལ་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་རྗེས་སུ་འགོ། སྤྱན་བ་ལ་རྗེས་སུ་འགོ་
བའི་ཆ་དེ་སྤྱང་བ་ལ་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་རྗེས་སུ་འགོ་བའི་ཕྱིར། ཉགས་སྤྱ་མ་གངས་ཅན་གྱི་ཁས་སྤངས་
ཉགས་སུ་བཀོད་པ་ཡིན་ལ། བྱི་མ་པོ་ད་ཁ་ཅིག་གི་འདོད་པ་ཉགས་སུ་བཀོད་པ་ཡིན་ནོ།

གཉིས་པ་(སྤྱི་དུ་མ་གྲེ་བླག་དུ་མ་དང་གཅིག་པ་དགག་པ་)ལ་ཕྱོགས་པ་སྤྱ་མ་ནི།

ཙ་བ། གྲེ་བླག་རེ་རེ་དང་འབྲེལ་པའི།

སྤྱི་ཡང་དུ་མ་ཡོད་ཅེ་ན། [༥]

ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཆ་མེད་གྱི་སྤྱི་གཅིག་མེད་ཀྱང་གྲེ་བླག་རེ་རེ་དང་འབྲེལ་པའི་སྤྱི་ཡང་དེ་སྤྱི་དང་
གྱི་གངས་དུ་མ་ཡོད་ཅེ་ན།

དེ་དགག་པ་ནི།

ཙ་བ། མཚན་ཉིད་མི་འགྲུབ་དགག་སྤྱབ་གྱི།

ནམ་པར་གཞག་པའང་འཛིག་པར་འགྱུར།

འདི་ནི་གྲེ་བླག་ཡིན་ལ་འདི་ནི་སྤྱི་འོ་ཞེས་པའི་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་མི་འགྲུབ་པར་ཐལ། གྲེ་བླག་
བཞིན་དུ་སྤྱི་ཡང་རིགས་མ་སྤྱན་མི་མ་སྤྱན་ལས་ལོག་པའི་ལྟོག་པ་གཉིས་ཆོགས་གྱིས་བཞག་དགོས་
པའི་ཕྱིར། དགག་སྤྱབ་གྱི་ནམ་པར་བཞག་པའང་འཛིག་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ག་པའི་ཉགས་གྱིས་
ཤུག་པ་ལ་འང་རྗེས་སུ་འགོ་བའི་ཤིང་ཙམ་མི་འགྲུབ། དེ་ལ་རྗེས་སུ་འགོ་བར་ཁས་སྤངས་པས་ཤིང་
ཙམ་བཀག་པས། ག་པ་དང་ཤུག་པ་སོགས་མི་ཞེགས་པའི་ཕྱིར། ཉགས་ཁས་སྤངས་སོ།

གསུམ་པ་(མཚན་པའི་སྤྱི་དགག་པ་)ལ་གཉིས། རོན་ལ་མཚན་པའི་སྤྱི་^⑨གྲེ་བླག་རྗས་
གཅིག་པ་དགག་པ་དང་། རློ་རོར་མཚན་པའི་སྤྱི་གྲེ་བླག་དང་རྗས་གཅིག་པ་དགག་པའོ།

དང་པོ་(རོན་ལ་མཚན་པའི་སྤྱི་གྲེ་བླག་རྗས་གཅིག་པ་དགག་པ་)ལ་ཕྱོགས་སྤྱ་མ་ནི།

ཙ་བ། མཚན་ཉིད་མཚན་པའི་སྤྱི་གཅིག་དང་།

⑨ <<བགྱིས་>> + དང་།

བྱེ་བྲག་རྩལ་གཅིག་ཡིན་ནོ་ལོ། [༤]

ཤ་པ་དང་ཅན་དན་སོགས་མཚན་ཉིད་མཚུངས་པའི་སྤྱི་གཅིག་དང་བྱེ་བྲག་རྩལ་གཅིག་
ཡིན་ནོ་ལོ།

དེ་དགག་པ་ནི།

ཅ་བ། མཚུངས་པ་རྟོག་པས་སྤྱར་བ་ཡིན།

རྟོག་པའི་སློ་ཆོས་དོན་ལ་མེད།

དོན་ལ་འདྲ་བ་ཡོད་ན་ནི།

སྤྱོད་མཐོང་མཐོང་ནའང་འདྲ་བར་འགྱུར། [༡༠]

སྤྱོད་མཐོང་བ་མེད་པའི་བརྒྱ་རྩ་ག་ལྟ་བུ་གཅིག་མཐོང་ནའང་བརྒྱ་རྩ་ག་གཞན་དང་འདྲ་བར་
སློ་སྤྱོད་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། འདྲ་བ་ཡིད་གཏད་ན་ངེས་རུང་ཡིན་པ་གང་ཞིག་དོན་ལ་འདྲ་བ་ཡོད་ན་
ནི་སྤྱོད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མཚུངས་པ་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། རྟོག་པས་སྤྱར་བ་ཅམ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། རྟོག་པས་བཏགས་པའི་སློ་ཆོས་དོན་རང་མཚན་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(སྤྱོད་མཚུངས་པའི་སྤྱི་བྱེ་བྲག་དང་རྩལ་གཅིག་པ་དགག་པ་)ནི། རྟོག་^①པས་མཚུངས་པར་
བརྒྱང་བའི་སྤྱི་ཡོད་དོ་ཞེན།

ཅ་བ། མཚུངས་ལ་དངོས་པོ་གཅིག་མི་སྤིད།

གཅིག་མ་ཡིན་ལ་སྤྱི་སྤྱོད་མེད།

དེ་ལྟ་ན་སྤྱི་གཅིག་བྱེ་བྲག་དང་རྩལ་མི་གཅིག་པར་ཐལ། མཚུངས་པ་ལ་དངོས་པོ་གཅིག་
ལས་མེད་པ་མི་སྤིད་ལ་གཅིག་མ་ཡིན་པ་ལ་སྤྱིའི་སྤྱོད་དོན་མཐུན་འཇུག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཅིག་ཏུ་
མ་ཤར་ཡང་མཚུངས་པར་འཇིན་པ་སྤྱི་ཡིན་ཞེན།

ཅ་བ། སློ་ལ་སྤྱི་གཅིག་མ་ཤར་ན།

མཚུངས་པར་རྟོགས་ཀྱང་སྤྱིར་མི་རུང་། [༡༡]

① <<རང>> རྟོག <<བཞིས>> རྟོགས།

གཅིག་གི་རྣམ་པ་མ་ཤར་བའི་མཚུངས་པའི་སྤྱི་དངོས་པོ་བ་མ་བྱུང་བར་ཐལ། རྫོ་ལ་སྤྱི་
གཅིག་གི་རྣམ་པ་མ་ཤར་ན་རྫོས་མཚུངས་པར་རྟོགས་ཀྱང་སྤྱིར་མི་རུང་བའི་བྱིར།

ཙ་བ། བྱོགས་རེ་འདྲ་བ་ཀུན་ལ་ཡོད།།

ཐམས་ཅད་འདྲ་བ་གང་ནའང་མེད།།

དེ་ལྟ་ན་ཤིང་འོན་ཅིག་བྱས་པའི་སྤྱི་སྒྲ་མི་འབྲུག་པར་ཤ་བ་དང་འདྲ་བ་འོན་ཅིག་ཅན་དན་
དང་འདྲ་བ་འོན་ཅིག་ཅིས་བརྗོད་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། དེས་འདོད་པའི་དོན་མི་འགྲུབ་པར་ཐལ།
བྱོགས་རེ་འདྲ་བ་ཀུན་ལ་ཡོད། །ཐམས་ཅད་འདྲ་བ་གང་ནའང་མེད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལུང་དང་འགལ་བ་ནི།

ཙ་བ། རིགས་པའི་རྒྱལ་པོས་གསུངས་པ་ཡི།།

རྣམ་གཞག་དང་ཡང་འགལ་བར་སྤང་།། [༡༥]

སྤྱི་རྗེས་སུ་བྱུང་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རིགས་པའི་རྒྱལ་པོས་གསུངས་པ་ཡི་རྟོག་པས་
བཏགས་པའི་རྫོ་ཆོས་གསུངས་པའི་^①རྣམ་གཞག་དང་ཡང་འགལ་བར་སྤང་བའི་བྱིར་རོ།

གཉིས་པ་རང་གི་ལྷགས་ནི།

ཙ་བ། དེ་མིན་རང་བཞིན་ལས་ལྡོག་པ།།

དངོས་པོ་ཀུན་ལ་བྱུང་བ་དེ།།

སེལ་བའི་སྤྱི་ཡིན་རང་མཚན་དུ།།

འབྲུལ་བ་དེ་ལ་དགག་སྒྲུབ་བྱེད།། [༡༦]

ཁྱོད་འདོད་པའི་སྤྱི་གང་ཡིན། དགག་སྒྲུབ་ཅི་ལྟར་བྱེད་ཅེ་ན། གཞན་གྱི་བཏགས་པའི་སྤྱི་
དོན་ལ་མེད་ན་སྤྱི་མེད་པ་དང་དགག་སྒྲུབ་མི་འཐད་པའི་སྤྱི་མེད་པར་ཐལ། ཤིང་དེ་མིན་པའི་རང་
བཞིན་ཤིང་མ་ཡིན་པ་ལས་ལྡོག་པ་ཤིང་གསལ་གྱི་དངོས་པོ་ཀུན་ལ་རྗེས་འགོ་བྱུང་བ་དེ་གཞན་
སེལ་བའི་སྤྱི་ཡིན་ལ། དེ་རྟོག་པ་ལ་སྤང་བ་ན་རྟོག་པའི་གཟུང་བྱ་རང་མཚན་མིན་པ་ལ་རང་མཚན་

① <<བགྲིས་>> བསམ།

དུ་འཁྱལ་བ་དེ་ལ་དགག་སྐྱབ་བྱེད་ཅིང་བྱས་པ་ལྟར་འདོད་དོན་ཐོབ་ཅུས་པའི་བྱིར། ཤིང་མིན་པ་
ལས་ལོག་པ་དོན་གྱི་གཞན་སེལ་དང་། རྟོག་པ་ལ་ཤིང་མིན་པ་ལས་ལོག་པར་སྒྲིང་བ་སྒྲུའི་གཞན་
སེལ་ཡིན་ཞིང་། གཉིས་ཀ་ཤིང་གསལ་ཀྱན་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་སྤྱི་ཡིན་ནོ།

གསུམ་པ་ཚོད་སྒྲིང་ལ་ཚོད་པ་ནི།

ཙ་བ། གལ་ཏེ་དོན་ལ་སྤྱི་མེད་ན།

གཞན་སེལ་སྒྲོ་བཏགས་དངོས་མེད་ལ།

བྱབ་ཀྱང་དོན་དང་མ་འབྲེལ་བྱིར།

གལ་ཏེ་རྟོག་པ་ལ་ཤིང་མིན་པ་ལས་ལོག་པར་སྒྲིང་བ་དོན་ལ་མེད་ན་སྤྱི་རྗེས་བྱབ་པ་གཞན་
ཡང་མེད་པས། དོན་ལ་སྤྱི་མེད་ན་གཞན་སེལ་སྒྲོ་བཏགས་དངོས་མེད་ལ་སྤྱི་བྱབ་ཀྱང་དོན་དང་མ་
འབྲེལ་པའི་བྱིར།

ཙ་བ། བ་སྒྲིང་ཐམས་ཅད་འཛིག་ཅེ་ན། [༡༩]

དགག་སྐྱབ་ཀྱི་བ་སྒྲིང་ཐམས་ཅད་འཛིག་ཅེ་ན། དེ་དགག་པ་ནི།

ཙ་བ། དོན་དང་སེལ་བ་གཅིག་ཉིད་དུ།

འཁྱལ་ནས་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་ན།

རང་གི་མཆན་ཉིད་ཐོབ་པ་ཙམ།

ཚད་མ་ཡིན་བྱིར་འཐད་པ་ཡིན། [༡༩]

གཞན་སེལ་པའི་སྤྱི་དངོས་^①མེད་ཡིན་ཡང་། དོན་རང་མཆན་ཐོབ་པ་ལ་སོགས་པ་བ་སྒྲིང་
འཐད་པ་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱུང་བ་དང་ཚུལ་གསུམ་ལ་བརྟེན་པའི་གཞན་སེལ་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་རྟོག་
པས་དོན་དང་སེལ་བ་གཅིག་ཉིད་དུ་འཁྱལ་ནས་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་ན་དོན་རང་མཆན་ཐོབ་ཅུས་ཤིང་
རང་གི་མཆན་ཉིད་ཐོབ་པ་ཙམ་བྱེད་པའི་གསལ་དུ་མི་སྤྱི་བའི་ཤེས་པ་ཚད་མ་ཡིན་པའི་བྱིར།

མཇུག་བསྐྱབ་ནི།

^① <<འགྲིས་>> ངོས།

ཅ་བ། ཐ་དད་སྤྱི་འདོད་ལྷག་སྤྱག་པ།
 རྩས་གཅིག་ཡིན་ཞེས་གངས་ཅན་པ།
 གངས་ཅན་པ་རྣམས་དེ་རྩེས་འབྲང་།
 སེལ་བར་འདོད་པ་མཁས་པའི་ལུགས། [༡༩]
 བསྐྱ་བའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ།

གསལ་བ་ལས་རྩས་ཐ་དད་པའི་སྤྱི་འདོད་པ་ལྷག་སྤྱག་པ་དང་། གསལ་བ་གཅིག་གི་རང་
 བཞིན་དེ་གཅིག་ཤོས་ཀྱི་རང་བཞིན་གཅིག་ཏུ་འདོད་པའི་སྤྱི་གསལ་རྩས་གཅིག་ཡིན་ཞེས་གངས་
 ཅན་པ་དང་། གངས་ཅན་པ་རིགས་པ་ལ་ཞིབ་ཏུ་མ་སྤྲངས་པ་ཤ་བ་ལ་རྩེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཆ་ལྷག་པ་
 ལ་འགྲོ། ལྷག་པ་ལ་རྩེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཆ་ཤ་བ་ལ་རྩེས་སུ་འགྲོ་བར་འདོད་པ་རྣམས་གངས་ཅན་པ་
 དེའི་རྩེས་སུ་འབྲང་བ་ཡིན་པས་བཀག་ཟེན་ལ། སྤྱི་གཞན་སེལ་བར་འདོད་པ་མཁས་པའི་ལུགས་
 ཡིན་པས་དེ་ལ་མཁས་པར་བྱའོ། །ཕྱོག་པ་ཆོག་རྒྱང་སྤྱི་དང་ཕྱོག་པ་གཉིས་ཆོགས་གསལ་བར་
 བཤད་པ་ནི། བོད་སྐ་མ་ཁ་ཅིག་ཤིང་མིན་པ་ལས་ལོག་པ་ཤིང་གསལ་ཀྱན་ལ་རྩེས་སུ་འགྲོ་བའི་
 སྤྱིར་ཁས་ལེན་པ་དང་བྱུང་བར་མེད་ལ། ཡང་ཁ་ཅིག་རང་མཆོན་གསལ་བ་དུ་མ་ལ་རྩེས་འགྲོ་བྱེད་
 པས་རང་མཆོན་མིན་པར་འདོད་པ་ནི་ཞིབ་ཏུ་མ་བརྟགས་པ་ཡིན་ཏེ། གསལ་བ་དུ་མ་ལ་རྩེས་སུ་
 འགྲོ་བའི་དོན་གང་ཡིན། རྩལ་དུ་མ་དང་། ཤེས་པ་སྤྲད་ཅིག་ཆ་མེད་དུ་མ་ལ་རྩེས་འགྲོ་བྱེད་པའི་
 ཕྱིར། ཞེ་ན། འོན་ཏེ་རྩལ་ལྟ་བུ་རྩལ་སྤྲ་རབ་གཅིག་ཆོས་ཅན། རང་མཆོན་མིན་པར་ཐལ། རང་གི་
 གསལ་བ་དུ་མ་ལ་རྩེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཕྱིར། འཁོར་གསལ་ཀ་ཁས་སྦངས་སོ། །ཁྱོད་ལྟར་ན་རྩལ་སྤྲ་
 རབ་ཡིན་ན་གཅིག་ཡིན་པས་བྱབ་པར་ཐལ། རྩལ་སྤྲ་རབ་ཡིན་པ་བྱུབ། རྩལ་སྤྲ་རབ་དུ་མ་ཡིན་པ་
 མི་སྤྲོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་མ་བྱུབ་ན། གསལ་བ་དུ་མ་ལ་རྩེས་འགྲོ་བྱེད་ན་རང་མཆོན་མ་ཡིན་པས་
 བྱབ་པ་ཉམས་སོ། །འདོད་ན། སྤོན་པའི་རྩལ་སྤྲ་རབ་དང་། སེར་པའི་རྩལ་སྤྲ་རབ་ཆོས་ཅན། གཅིག་
 ཏུ་ཐལ་ལོ། །འདིར་སྤྲས་པ། བྱབ་བྱེད་བཀག་པས་བྱབ་བྱ་ཁེགས་པ་དང་། །བྱབ་བྱའི་སྟོན་སྤྲ་
 བྱེད་འབྲུབ་པ་སོགས། །སྤྱི་གསལ་ལེགས་པར་ཤེས་ལ་རག་ལས་པས། །དེ་ཡི་རྣམ་བཞག་མཁས་
 པའི་གཞུང་བཞིན་བཤད། །བསྐྱ་བའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ།

གཉིས་པ་ལེའུའི་མཆོན་བསྐྱན་པ་ནི།

ཅ་བ། ཚད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་ལས་སྒྲིང་དང་བྱེ་བྲག་བརྟག་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་
སྟེ་གསུམ་པའོ། །

ཚད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་རྣམ་བཤད་ལེགས་པར་བཤད་པའི་སྒྲིང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས།
སྒྲིང་དང་བྱེ་བྲག་བརྟག་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་གསུམ་པའི་འབྲེལ་པའོ། །

སྒྲུབ་པ་དང་གཞན་སེལ་བརྟག་པ།

གཉིས་པ་སྒྲུབ་པ་དང་སེལ་བ་བརྟག་པའི་ཚུལ་ལ་གཉིས། ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ་དང་།
ལེའུའི་མཆན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་(ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། འབྲུག་ཚུལ་སྒྱུར་བསྟན་པ་
དང་། སོ་སོའི་རྣམ་བཞག་ངེས་པར་བྱ་བའོ།

དང་པོ་(འབྲུག་ཚུལ་སྒྱུར་བསྟན་པ་)ནི།

ཙ་བ། རྟོག་མེད་སྒྲུང་བའི་སློན་ས་འབྲུག་ །
སྒྲུ་རྟོག་ཐམས་ཅད་གཞན་སེལ་ཡིན།
དེ་དག་འབྲུལ་དང་མ་འབྲུལ་བའི།
དབྱེ་བས་གཉིས་གཉིས་རྣམ་པ་བཞི། [༡]

རྟོག་པ་རྟོག་མེད་འབྲུག་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་སོ་སོར་ངེས་ཏེ། འབྲུལ་མ་འབྲུལ་གང་ཡིན་ཡང་
རྟོག་མེད་དེ་མ་ཡིན་རྣམ་པར་བཅད་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་སྒྲུང་བའི་སློན་ས་འབྲུག་ལ། སྒྲུ་རྟོག་ཐམས་
ཅད་གཞན་སེལ་བའི་སློན་ས་འབྲུག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། རྟོག་པ་རྟོག་མེད་དེ་དག་རྣམ་པ་བཞི་ཡོད་དེ།
སྒྲུང་བ་ལ་འབྲུལ་མ་འབྲུལ་དང་། སེལ་བ་ལ་བྱིན་ཅི་ལོག་མ་ལོག་སྟེ། འབྲུལ་བ་དང་མ་འབྲུལ་བའི་
དབྱེ་བས་གཉིས་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་(སོ་སོའི་རྣམ་བཞག་ངེས་པར་བྱ་བ་)ལ་གཉིས། སྒྲུང་བ་བཤད་པ་དང་། སེལ་བ་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་(སྒྲུང་བ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མཆན་ཉིད་དང་། སོ་སོའི་དོན་ནོ།

དང་པོ་(མཆན་ཉིད་)ནི། སྒྲུང་བ་སྒྱུའི་མཆན་ཉིད། རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པས་མཐོང་བའི་འཛིན་
སྒྲུངས་ཀྱི་ཆར་གྱུར་པའོ།

གཉིས་པ་(སོ་སོའི་དོན་)ལ་གཉིས། སྒྲུང་བ་འབྲུལ་བ་དང་། མ་འབྲུལ་བའོ། །དང་པོ་(སྒྲུང་བ་
འབྲུལ་བ་)ལ་གཉིས། མཆན་ཉིད་དང་དབྱེ་བའོ།

དང་པོ་(མཆན་ཉིད་)ནི། རྟོག་མེད་ཤེས་པའི་འཛིན་སྒྲུངས་ཀྱི་ཆ་གང་། རང་མཆན་མེད་པ་སྒྲུང་
བའོ།

གཉིས་པ་(དབྱེ་བ་)ནི། དབང་ཤེས་འབྱུང་བ་དང་། ཡིད་ཤེས་འབྱུང་བའི་སྣང་བ་གཉིས་སོ།།

གཉིས་པ་(སྣང་བ་མ་འབྱུང་བ་)ལ་གསུམ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་དང་། མཚན་གཞི་ལ་
མཚན་ཉིད་ངེས་བྱེད་དོ།།

དང་པོ་(མཚན་ཉིད་)ནི། རྟོག་མེད་ཤེས་པའི་འཛིན་སྣང་ས་གྱི་ཆ་གང་། རང་མཚན་ཡོད་པ་
གསལ་བར་སྣང་བའོ།།

གཉིས་པ་(དབྱེ་བ་)ནི། རང་རིག་དང་། རོན་རིག་མ་འབྱུང་བ་གཉིས་སོ།།

གསུམ་པ་(མཚན་གཞི་ལ་མཚན་ཉིད་ངེས་བྱེད་)ལ་གསུམ། དུལ་གྱི་གནས་ལུགས་དང་། སློའི་
འཛིན་སྣང་ས་དང་། སློ་དོན་མ་ཐུན་པར་སྦྱབ་པའོ།།

དང་པོ་(དུལ་གྱི་གནས་ལུགས་)ནི།

ཙ་བ། རོན་ལ་གནས་པའི་དངོས་པོ་རྣམས།།

གཅིག་ལ་དུ་མ་མི་སྲིད་ཅིང་།།

དུ་མ་གཅིག་ཏུ་གནས་མི་སྲིད།།

གཅིག་ལ་གསལ་དང་མི་གསལ་མེད།། [༣]

སྟོན་པོ་དང་དེའི་བྱས་མི་རྟག་སོགས་དོན་རང་མཚན་གྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་བདེ་རྗེས་གཅིག་
ཀྱང་། རྗེས་གྱི་ངོས་ནས་གཅིག་ཐ་དད་གང་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། རོན་ལ་གནས་པའི་དངོས་པོ་
རྣམས་གཅིག་ལ་དུ་མ་ཡིན་པ་མི་སྲིད་ཅིང་། དུ་མ་གཅིག་ཏུ་གནས་མི་སྲིད་པ་དང་། སློ་མ་འབྱུང་
བའི་གཟུང་ངོར་བྱུང་མཉམ་གྲུབ་བདེ་^༡ རྗེས་གཅིག་ལ་གསལ་བ་དང་མི་གསལ་བ་མེད་པའི་བྱིད།

གཉིས་པ་(སློའི་འཛིན་སྣང་ས་)ནི།

ཙ་བ། མཛོན་སྤུམ་ཐམས་ཅད་དོན་བཞིན་སྣང་།།

གཅིག་ལ་ཐ་དད་སྣང་བ་མེད།།

ཐ་དད་གཅིག་ཏུ་སྣང་མི་སྲིད།།

^༡ <<བགྲིས་>> བདེ། <<ས་>> བ་དེ།

སྒྲུང་བས་འབྲུག་ལ་རེས་འཛོག་མེད། [༣]

མངོན་སྲུང་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཅན། རོན་གྱི་གནས་ཆོད་བཞིན་དུ་སྒྲུང་བར་ཐལ། རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་གང་ཞིག་གཅིག་ལ་ཐ་དད་དུ་སྒྲུང་བ་མེད་ཅིང་། ཐ་དད་གཅིག་ཏུ་སྒྲུང་བ་མི་སྲིད། སྒོན་པོ་སྒྲུང་བ་ན་མི་ཉག་པ་མི་སྒྲུང་བའི་རེས་འཛོག་མེད་པའི་ཕྱིར། ཉག་ས་ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། མ་འབྲུལ་བའི་སྒྲུང་བས་འབྲུག་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་(སྒོ་དོན་མཐུན་པར་སྐྱབ་པ་)ལ་གསུམ། སྒོ་དོན་རི་ལྟར་མཐུན་པའི་ཚུལ་དང་། དེ་སྐྱབ་པ་དང་། མངོན་སྲུང་མ་རེས་པར་སྐྱབ་པའོ།

དང་པོ་(སྒོ་དོན་རི་ལྟར་མཐུན་པའི་ཚུལ་)ནི།

ཅ་ག། ཡུལ་ལ་རི་ལྟར་གནས་པ་ཡི།

སྒོབས་ཀྱིས་དབང་ཤེས་སྐྱེས་པས་ན།

མེད་ན་མི་འབྱུང་ངེས་པའི་ཕྱིར།

སྒོ་དོན་པན་ཚུན་འཆོལ་བ་མེད། [༤]

དབང་ཤེས་མ་འབྲུལ་བའི་སྒོ་དོན་པན་ཚུན་འཆོལ་བ་མེད་པར་ཐལ། རོན་གྱི་སྤྱིང་ན་གྲུབ་བདེ་ཇེས་གཅིག་ཏུ་མེད་ན་དེ་སྒྲུང་གི་སྒོ་མ་འབྲུལ་བ་མི་འབྱུང་བར་ངེས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཡུལ་རི་ལྟར་གནས་པ་ཡི་སྒོབས་ཀྱིས་དབང་ཤེས་མ་འབྲུལ་བ་སྐྱེས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(དེ་སྐྱབ་པ་)ལ་ཉག་ས་དགོད་པ་ནི། ཁྱབ་མཉམ་གྲུབ་བདེ་ཇེས་གཅིག་པ་ཡིན་ན། སྒོ་མ་འབྲུལ་བ་ལ་སྒྲུང་མི་སྒྲུང་ཆ་གཉིས་མེད་པས་ཁྱབ་སྒྲེ། བྱེད་ཅུ་མཐོང་བ་ན་སྒོན་པོ་མཐོང་བ་བཞིན། བུམ་པའི་བྲས་མི་ཉག་ཀྱང་ཁྱབ་མཉམ་གྲུབ་བདེ་^①ཇེས་གཅིག་པ་ཡིན་ནོ། །ཕྱོགས་ཁྱབ་སྐྱབ་པ་དང་། མི་འཐད་པ་སྤང་བ་ཁ་ཅིག་འོག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང་། གཞན་རྣམས་འབྲེལ་བ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ།

གསུམ་པ་(མངོན་སྲུང་མ་རེས་པར་སྐྱབ་པ་)ལ་གསུམ། མངོན་སྲུང་མ་རེས་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་འཐད་པ་དང་། དེ་ལ་འགལ་བ་སྤང་བ་དང་། སྒྲུང་ཡུལ་ལ་སྐྱོད་དངོས་སུ་མི་འབྲུག་པའི་ཚུལ་ལོ།

① <<བཀྱིས་>> བ་དེ།

དང་པོ་(མངོན་སུམ་ངེས་ཤེས་མ་ཡིན་པའི་འཐད་པ་)ནི། རྩ་ས་གཅིག་ལ་སྒྲུང་མི་སྒྲུང་ཆ་གཉིས་མེད་
ན། ངེས་མ་ངེས་ཆ་གཉིས་འགའ་ལོ་ཞེ་ན།

ཙ་བ། དེས་ན་མངོན་སུམ་ཆད་མ་ཡང་།

རྟོག་མེད་ཡིན་ཕྱིར་ངེས་མི་དགོས།

མངོན་སུམ་ཆད་མ་ཡང་ཆོས་ཅན། རང་ཡུལ་ངེས་མི་དགོས་ཏེ། རྟོག་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དེར་ཐལ། སྐྱབ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པ་དེས་ན་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(དེ་ལ་འགའ་བ་སྒྲུང་བ་)ནི། ཡོད་མེད་ངེས་པའི་འབྲས་ཅན་མིན། ཕྱིར་ན་ཆད་མ་ཉིད་
མ་ཡིན། །ཞེས་པ་དང་མི་འགའ་ཏེ། དེ་ནི་ངེས་ཤེས་འཇེན་རྒྱས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །ངེས་
ཤེས་མ་ཡིན་ན་ཆད་མར་འགའ་ལོ་ཞེ་ན། །ཁ་ཅིག་རྟོག་མེད་ཀྱི་ངེས་ཤེས་འདོད་པ་ནི་མི་འཐད་པར་
རྟོགས་སྒྲིལ།

རང་གི་ལན་ལ་གཉིས། མངོན་སུམ་གྱི་དགག་སྐྱབ་བྱེད་ཚུལ་དང་། ངེས་ཤེས་ཡིན་ན་
མངོན་སུམ་དུ་འགའ་བའོ།

དང་པོ་(མངོན་སུམ་གྱི་དགག་སྐྱབ་བྱེད་ཚུལ་)ནི།

ཙ་བ། མངོན་སུམ་རྟོག་བྲལ་མ་འབྲལ་བ།

ཉིད་ཀྱིས་ཆད་མ་གྲུབ་པ་ཡིན། [༥]

དེ་འཕ་གཞན་གྱི་སྟོབས་ཉིད་ལས།

ངེས་པའི་དབང་གིས་དགག་སྐྱབ་བྱེད།

མངོན་སུམ་ངེས་ཤེས་མིན་ན་ཆད་མ་དང་དགག་སྐྱབ་བྱེད་པ་འགའ་བ་མིན་པར་ཐལ།
མངོན་སུམ་རྟོག་བྲལ་མ་འབྲལ་བ་ཅུ་མཆན་གཞིར་བཞག་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཆད་མར་མཆོན་རྒྱས་
སུ་གྲུབ་པ་ཡིན་ལ། རང་ལས་ངེས་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཡིན་ན་དེ་འཕ་གཞན་ལས་ངེས་ཀྱི་མངོན་སུམ་
ཡིན་ན་ཆད་མ་གཞན་གྱི་སྟོབས་ཉིད་ལས་ངེས་པའི་དབང་གིས་དགག་སྐྱབ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། འདིའི་
དོན་ཁ་ཅིག་གིས། དེ་ལ་མངོན་སུམ་ཡིན་ན་དེ་ལ་ཆད་མ་ཡིན་པས་བྲུབ་པ་བསྟན་པར་འདོད་པ་ནི་

② <<བཀྲིས་>> རྟོགས།

③ <<བཀྲིས་>> རྟོགས།

མི་རིགས་པ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཏེ། ཆད་མ་ཡིན་ན་གང་ཆད་མར་སོང་བ་དེ་ལ་ངེས་ཤེས་འདྲེན་པར་གོང་
འོག་ཏུ་བསྐྱབས་པའི་ཡེང་། སོ་སྤྱེའི་མངོན་སུམ་གཅིག་རང་གི་གཟུང་ཡུལ་གྱུ་བ་བདེ་རྩིས་གཅིག་པའི་
ཆ་ཐམས་ཅད་ལ་ངེས་པ་འདྲེན་པ་བཀག་པ་དང་འགལ་བའི་བྱིར། དེས་ན་འདྲིའི་དོན་ནི། ཆད་མར་
མཆོན་པ་སྐྱ་རྟག་པའི་སྤྱོད་པར་མཆོན་པ་ལྟ་བུ་བྱུང་བའི་ཆུ་ལ་མིན་པར་ཐལ།
བྱས་པ་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་མཆོན་པ་ལྟ་བུ་རྟེན་ཅམ་དུ་ཡོད་པར་མཆོན་
ཆུ་ལ་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་ན་སྟོ་ཞན་པ་ཁ་ཅིག་ཆད་མར་མཆོན་པ་ལ་མངོན་སུམ་ཆད་མ་མཆོན་
གཞིར་འཛིན་པ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་ཏེ། སྟོ་འཛིན་མངོན་སུམ་མཆོན་གཞི་ཆད་མར་མཆོན་ཞེས་པ་འཐད་
པའི་དོན་དུ་སྐྱབ་པ་ཡིན་ལོ།

གཉིས་པ་(ངེས་ཤེས་ཡིན་ན་མངོན་སུམ་དུ་འགལ་བ་)ལ་བཞི། སྟོ་ལྟོག་ངེས་པ་རྟོག་པར་སྐྱབ་པ་
དང་། ངེས་པས་སྟོ་འདོགས་གཅོད་ཆུ་ལ་དང་། རྩིས་སྤྱེས་པའི་ངེས་ཤེས་སེལ་བར་སྐྱབ་པ་དང་།
དེ་སྟོབ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པ་ཡིན་པའོ།

དང་པོ་(སྟོ་ལྟོག་ངེས་པ་རྟོག་པར་སྐྱབ་པ་)ནི། རྟེན་ཅིག་གི་ལྟོག་པ་ལ་གཞན་སེལ་མི་འཇུག་མོད།
སྟོན་པའི་ལྟོག་པ་ངེས་པ་རྟོག་པ་ཡིན་པས་མངོན་སུམ་དུ་མི་རུང་ལ། རྩིས་དཔག་གྲང་མ་ཡིན་ལ།
གཞན་སེལ་དུ་ཡང་མི་རུང་འོ་ཞེས།

ཅ་བ། སྟོན་པའི་ལྟོག་པ་ངེས་པ་ནི།

རྟོག་པ་ཡིན་ཕྱིར་གཞན་སེལ་ཡིན། [༩]

འབྲུལ་ནས་འཇུག་ཡུལ་རང་མཆོན་ཐོབ།

ནང་དུ་རང་རིག་ཆད་མར་འདོད།

སྟོན་པའི་ལྟོག་པ་ངེས་པ་ནི་ཆོས་ཅན། གཞན་སེལ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་ཡུལ་དོན་མཐུན་
ངེས་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། འཇུག་ཡུལ་ཐོབ་པ་འཐད་པར་ཐལ། བྱི་རྟ་ལ་འབྲུལ་ནས་འཇུག་
ཡུལ་རང་མཆོན་ཐོབ་ལ་ནང་དུ་ལྟོགས་ན་རང་རིག་ཆད་མར་འདོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་(ངེས་པས་སྟོ་འདོགས་གཅོད་ཆུ་ལ་)ནི།

⑨ <<བཞིས་>> སྐྱབས།

⑩ <<བཞིས་>> རྟགས།

⑪ <<བཞིས་>> བར།

ཅ་བ། གང་ལ་ངེས་པ་ཡོད་པ་ངེས།

སྒྲོ་འདོགས་བཅད་^② བར་ཤེས་པར་བྱ། ^[༥]

ཡུལ་གང་ངེས་པ་^③ ཡོད་པ་ངེས་དེ་མ་ཡིན་དུ་འཇིན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་བཅད་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ངེས་ཤེས་དང་དེ་མ་ཡིན་དུ་འཇིན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་གཉིས་སྒྲོ་ལ་སྟོས་པའི་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་དངོས་འགལ་ཡིན་པའི་བྱིད།

གསུམ་པ་(རྗེས་སུ་སྐྱེས་པའི་ངེས་ཤེས་སེལ་བར་སྐྱབ་པ་)ནི། མངོན་སུམ་གྱི་རྗེས་སུ་སྐྱེས་པའི་ངེས་ཤེས་ཀྱང་ཡུལ་ལ་ཆ་ཤས་སུ་བྱེན་ས་འབྲུག་པས་^④ སེལ་བའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ནོ།

བཞི་པ་(དེ་སྒྲོ་བ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པ་ཡིན་པ་)ནི།

ཅ་བ། ངེས་པ་དང་ནི་སྒྲོ་འདོགས་ཡིད།

གཉིས་ཀ་སེལ་བས་འབྲུག་པའི་བྱིད།

དེ་དག་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་ཞེས།

རིགས་པ་མཐུན་པས་གསུངས་པ་ཡིན། ^[༦]

ངེས་ཤེས་དང་སྒྲོ་འདོགས་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་ཞེས་རིགས་^⑤ པ་མཐུན་པས་གསུངས་པ་^⑥ རྒྱ་མཚན་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ་མངོན་སུམ་སྐྱབ་པས་འབྲུག་ལ། ངེས་པ་དང་ནི་སྒྲོ་འདོགས་གྱི་ཡིད་གཉིས་ཀ་སེལ་བས་^⑦ འབྲུག་པའི་བྱིད།

གསུམ་པ་(སྐྱང་ཡུལ་ལ་སྐྱེད་ཏེ་དངོས་སུ་མི་འབྲུག་པའི་ཚུལ་)ལ་གསུམ། སྐྱེད་ཏེ་སྐྱབ་འབྲུག་ཡིན་ན་དགག་སྐྱབ་གཅིག་ཆར་རྟོགས་པར་ཐལ་བ་དང་། སྐྱབ་བདེ་རྗེས་གཅིག་ལ་འབྲུག་པའི་སྐྱེད་ཏེ་^⑧ ཐམས་ཅད་རྣམ་གངས་པར་ཐལ་བ་དང་། རྟོག་པས་འབྲེད་ན་སེལ་བར་འབྲུག་པའོ།

དང་པོ་(སྐྱེད་ཏེ་སྐྱབ་འབྲུག་ཡིན་ན་དགག་སྐྱབ་གཅིག་ཆར་རྟོགས་པར་ཐལ་བ་)ནི།

ཅ་བ། སྐྱེད་ཏེ་སྐྱབ་པས་འཇལ་ན་ནི།

② <<རང>> བཅད། <<ཅ>> གཙོད།

③ <<བགྱིས>> རིག

④ <<བགྱིས>> བའི

⑤ <<བགྱིས>> ལ་ངེས།

⑥ <<བགྱིས>> གསུང་བ།

⑦ <<བགྱིས>> རྟོགས།

⑧ <<བགྱིས>> བའི

དགག་ལྷན་ཅིག་ཆར་རྟོགས་པར་འགྱུར།།

སྟོན་པོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྤྱད་དང་། སྟོན་པོ་ངེས་པའི་རྟོག་པས་སྟོན་པོའི་སྟེང་གི་དགག་ལྷན་
ཐམས་ཅད་ཅིག་ཆར་རྟོགས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། སྤྱོད་ཡུལ་ལ་སྤང་བས་འངལ་ན་ནི་དེ་^⑨ལྷན་
འཇུག་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་(ལྷན་པ་དེ་རྣམས་གཅིག་ལ་འཇུག་པའི་སྤྱོད་ལྷན་ཐམས་ཅད་རྣམས་གངས་པར་ཐལ་བ་)ནི།

ཙ་བ། གཅིག་ལ་དུ་མར་བཏགས་ན་ཡང་།།

རྣམས་གངས་ཡིན་གྱི་ཐ་དད་མིན།། [༩]

སྟེང་གི་བྱས་མི་རྟག་སོགས་ངེས་པའི་སྟོན་དང་། དེ་སྤྱང་བརྗོད་པའི་སྤྱོད་རྣམས་མིང་དུ་
མར་བཏགས་ན་འང་སྤྱོད་རྣམས་གངས་པ་ཡིན་གྱི། དོན་ཐ་དད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྟེང་དོན་གཅིག་ལ་
ལྷན་པས་འཇུག་པའི་ངེས་ཤེས་དང་སྤྱོད་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་(སྤྱོད་པས་འབྱེད་ན་སེལ་བར་འགྱུར་བ་)ནི། དོན་གཅིག་ཡིན་ཡང་དེ་དག་གི་ཡུལ་སྤྱོད་
པ་ཐ་དད་ཡིན་པས་སྟོན་མེད་དོ་ཞེ་ན།

ཙ་བ། སྤྱོད་པས་འབྱེད་ན་སེལ་བ་ལ།།

དངོས་པོའི་མིང་གིས་བཏགས་པར་ཟད།།

དེ་ལ་སྤང་བར་སྟོན་པ་འཇུག།།

སྤྱོད་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་དེ་ལ་སྤང་བར་སྟོན་པ་འཇུག་པར་ཐལ། ཡུལ་ལ་ཆ་ཤས་སུ་བྱེ་
ནས་འཇུག་པར་ཁས་སྤངས་པ་གང་ཞིག་སྤྱོད་པས་འཇུག་ན་སེལ་བ་ལ་དངོས་པོའི་མིང་གིས་
བཏགས་པར་ཟད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་གཞན་སེལ་ལ་གསུམ། མཆན་ཉིད་དང་། དེའི་རང་བཞིན་ངེས་པར་བྱ་བ་དང་།
སེལ་བ་ལ་ཚོད་པ་སྤང་བའོ།།

དང་པོ་(མཆན་ཉིད་)ནི།

⑨ <<བགྱིས་>> རེས།

ཅ་བ། དངོས་འགལ་བཅད་ནས་འཇུག་པ་ནི།

གཞན་སེལ་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པར་བཞེད། [༡༠]

སྒྲིན་པའི་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་ཆོས་ཅན། གཞན་སེལ་བའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པར་བཞེད་དེ། རང་ཡུལ་གྱི་དངོས་འགལ་བཅད་ནས་འཇུག་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ནི་སེལ་བའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་དོན་ཡིན་ལ། གཞན་སེལ་བའི་མཆན་ཉིད་ནི། བསལ་བྱ་ཆོག་གིས་ཟེན་པར་བཅད་པའི་སྒྲོན་ནས་རྟོགས་པར་བྱ་བའོ།

གཉིས་པ་(དེའི་རང་བཞིན་ངེས་པར་བྱ་བ་)ལ་གཉིས། སེལ་བའི་རྣམ་བཞག་དང་། དབྱེ་བའོ། དང་པོ་(སེལ་བའི་རྣམ་བཞག་)ལ་གཉིས། ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་དང་། གློའི་འཛིན་སྒྲུངས་བཤད་པའོ།

དང་པོ་(ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་)ནི།

ཅ་བ། བརྟགས་བྱིང་སེལ་བ་དངོས་ཡུལ་མེད།

འབྲུལ་བའི་འཇུག་ཡུལ་རང་མཆན་ཡིན།

འདིས་སེལ་བར་བྱེད་པས་^②སེལ་བ་སྐྱུ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཆོས་ཅན། དངོས་ཡུལ་སྟེ་གཟུང་ཡུལ་རང་མཆན་འཛིན་བྱེད་དུ་མེད་དེ། རྟོག་པས་བརྟགས་པ་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། འབྲུལ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་ཡང་འཇུག་ཡུལ་མི་ཐོབ་པའི་སྒྲོན་མེད་པར་ཐལ། འཇུག་ཡུལ་རང་མཆན་ཐོབ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་(གློའི་འཛིན་སྒྲུངས་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། བྱིང་བསྟན་པ་དང་། སོ་སོར་བཤད་པའོ།

དང་པོ་(བྱིང་བསྟན་པ་)ནི། བྱས་པ་སྐྱུ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པ་དམ་བཅའི་ཕྱོགས་གཅིག་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་སོགས་ཀྱི་སྒྲིན་དུ་འགྱུར་རེ་ཞིན།

ཅ་བ། རང་མཆན་གཅིག་དང་ཐ་དད་ལ།

སེལ་བའི་འཛིན་སྒྲུངས་ཟུ་བཞི་སྟེད། [༡༡]

② <<བགྱིས་>> བཞི།

སྒྲིན་དེ་མེད་པར་ཐལ། སྒྲིའོག་སེལ་བས་འབྲུག་ཅིང་རང་མཆན་གཅིག་དང་ཐ་དད་ལ་སེལ་བའི་འཛིན་སྐྱབས་ལུ་བཞི་སྟོན་པའི་བྱིར། གཅིག་ལ་གཅིག་ཏུ་ཞེན་པ་དང་། ཐ་དད་ལ་ཐ་དད་ཏུ་ཞེན་པ་ནི་གོ་སྤྲུལ།

གཉིས་པ་(སོ་སོར་བཞད་པ་)ལ་གཉིས། ཐ་དད་ལ་གཅིག་ཏུ་སྒྲོ་བཏགས་པ་དང་། གཅིག་ལ་ཐ་དད་ཏུ་སྒྲོ་བཏགས་པའི་ཚུལ་ལོ།

དང་པོ་(ཐ་དད་ལ་གཅིག་ཏུ་སྒྲོ་བཏགས་པ་)ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་སྒྲོ་བཏགས་པའི་རྒྱ་མཆན་ནི།

ཙ་བ། བྱ་དང་མཆན་ཉིད་གཅིག་པ་ལ།

མེད་གསལ་བ་དུ་མ་ལ་མེ་ཞེས་གཅིག་ཏུ་འདོགས་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། བསྐྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བ་དང་ཆ་ཞིང་བསྐྱེད་པའི་མཆན་ཉིད་གཅིག་པ་ལ་ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་རྣམ་པ་ལ་གཉིས། ཐ་དད་ལ་གཅིག་ཏུ་འབྲུལ་ཚུལ་དང་། མི་འཐད་པ་སྤང་བའོ།

དང་པོ་^③(ཐ་དད་ལ་གཅིག་ཏུ་འབྲུལ་ཚུལ་)ནི།

ཙ་བ། བག་ཆགས་སྟོབས་ཀྱིས་གཅིག་ཏུ་འབྲུལ།

བ་སྒྲུང་གི་གསལ་བ་དུ་མ་ལ་བ་སྒྲུང་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པའི་སྤྱི་རྗེས་སུ་འགོ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བ་སྒྲུང་སྟུང་དུ་གཅིག་ཏུ་འབྲུལ་བའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། བག་ཆགས་སྟོབས་ཀྱིས་གཅིག་ཏུ་འབྲུལ་བའི་བྱིར།

གཉིས་པ་(མི་འཐད་པ་སྤང་བ་)ནི།

ཙ་བ། ཐ་དད་མཚུངས་ལ་འབྲས་བུའི་སྒོ།

གཅིག་དང་ཐ་དད་འགལ་ཞེན། [༡༩]

བ་ལང་དཀར་ཟལ་དང་ནག་རྒྱར་དང་རྟ་རྣམས་སྤྱི་དོན་གཞན་མེད་པའི་ཐ་དད་ཏུ་མཚུངས་པ་ལ་སྤྱི་མ་གཉིས་ལ་འབྲས་བུའི་སྒོ་གཅིག་དང་རྟ་དང་ཐ་དད་ཏུ་སྤྱི་བ་འགལ་ཞེན།

^② <<བྱིས་>> བསྐྱེད་པ།

^③ <<བྱིས་>> ཡོ། <<ས་>> བ།

ཅ་བ། རྣམ་ཤེས་དང་ནི་སྒྲན་བཞིན་དུ།
ཐ་དད་ཡིན་ཡང་བྱད་པར་ཡོད།

འགལ་བ་མེད་པར་ཐལ། རྒྱུན་གསུམ་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་རྣམ་ཤེས་དང་ནི་སྒྲན་བཞིན་དུ་སྤྱི་
དོན་གཞན་མེད་པའི་ཐ་དད་ཡིན་ཡང་འབྲས་བུ་མི་འདྲ་བ་སྐྱེད་པའི་བྱད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་དགོས་པ་ནི།

ཅ་བ། ཐ་དད་རྣམས་ལ་དགག་སྒྲུབ་གྱི།
བྱ་བ་ཚྭགས་གཅིག་རྟོགས་པར་འགྱུར། [༡༣]

བ་སྒྲུང་གི་གསལ་བ་ཐ་དད་རྣམས་ལ་བ་སྒྲུང་ཞེས་པའི་སྤྱི་ལྷན་གཅིག་བཏགས་པ་ལ་
དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དགག་སྒྲུབ་གྱི་བྱ་བ་ཚྭགས་གཅིག་ཏུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་
ཕྱིར།

གཉིས་པ་ (གཅིག་ལ་ཐ་དད་དུ་སྒྲོ་བཏགས་པའི་ཚུལ་)ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་རྒྱ་
མཚན་ནི།

ཅ་བ། གཞན་སེལ་སྤྱོད་ཡུལ་ཐ་དད་པས།
གཅིག་ལ་འང་ལྟོག་པ་ཐ་དད་བྱང་།

སྒྲ་བྲས་མི་རྟག་པ་གསུམ་གྲུབ་བདེ་ཐུག་གཅིག་ལ་འང་དོན་དམ་པར་ཐ་དད་དུ་མེད་ཀྱང་
ལྟོག་པ་ཐ་དད་བྱང་སྟེ། དེ་གསུམ་འཇལ་བའི་གཞན་སེལ་སྤྱོད་ཡུལ་ཐ་དད་པས་དེ་གསུམ་ཐ་དད་
པའི་ཆ་ཚད་མས་གྲུབ་ཅིང་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་སྒྲོའི་རྣམ་པ་ནི།

ཅ་བ། སྒྲ་དང་རྟོག་པའི་འཇུག་ཚུལ་ལྟར།
དོན་ལ་ཐ་དད་ཉིད་དུ་ཞེན། [༡༤]

རྟོག་པ་འགའ་ཞིག་གིས་སོ་སོ་ཐ་དད་པའི་སྒྲ་དང་རྟོག་པའི་འཇུག་ཚུལ་ལྟར་ཞེན་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་བཏགས་པའི་དགོས་པ་ནི།

ཙ་བ། གཅིག་ལ་གཅིག་ཏུ་མ་རྟོགས་པ།

རྟོགས་པར་བྱ་བྱེད་ནམ་པར་བྱ།^⑨

སྐྱ་བྱས་མི་རྟག་གསུམ་ཕྱོག་པ་ཐ་དད་དུ་ནམ་པར་བྱེ་བ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་གསུམ་རོ་
བོ་གཅིག་ལ་རོ་བོ་གཅིག་ཏུ་མ་རྟོགས་པ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱེད། དང་པོ་སྐྱ་དེས། དེ་
ནས་བྱས་པར་དེས། དེ་ནས་མི་རྟག་པར་དེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །སྐར་བཤད་པ་དེ་དག་གི་དོན་
བསྐྱུས་ན། ཤིང་གསལ་དུ་མ་ལ་ཤིང་སྐྱམ་པའི་སྒྲོ་སྐྱེས་པའི་ཆེ། ཤིང་གི་སྐྱི་འཛིན་ནམ་པར་རྟོག་པ་
ལ་ཤིང་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་སྐྱར་བའི་ཆེ། ཤིང་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་སྐྱར་བའི་མཚན་
གཞིར་ཤིང་རང་མཚན་པ་ཡང་ཡོད། དངོས་མེད་འགའ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་ལ། སྒྲོ་དེའི་ངོར་དེ་གཉིས་ཀ་
སྐྱར་ཞིང་། སྐྱར་ཚུལ་མཚུངས་ཀྱང་ཐ་དད་དུ་མི་སྐྱར་བ་ལ་གཅིག་ཏུ་སྐྱར་བ་ཞེས་བྱ་ཡི། རྟོག་པ་
དེས་གཅིག་ཏུ་ཞེན་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །སྐྱ་བྱས་མི་རྟག་པ་གསུམ་རྟོག་པའི་གཟུང་ངོར་རྩས་ཐ་དད་
ལྟར་སྐྱར་བ་ལ་ཐ་དད་དུ་ཞེན་པ་ཞེས་བྱ་ཡི། དེ་གསུམ་གྱི་རྩས་ཐ་དད་དུ་ཞེན་པ་ནི་མ་ཡིན་
ནོ། །མདོར་ན། ཆོས་གསུམ་པོ་དེ་རྩས་སུ་ཡོད་པ་དང་། དེ་གསུམ་ཐ་དད་པའི་ཆ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་
པ་ཆད་མས་བྱུབ་པའི་ཚུལ་ལ་མཁས་པར་བྱས་ནས་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པ་
སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཐར་པའི་ལམ་ལ་འཇུག་པའི་དགོས་པ་ཅན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ།

གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ་གསུམ། དངོས་དང་། གཞན་སེལ་དོན་དམ་པར་བྱུབ་པ་དགག་པ་
དང་། སོ་སོའི་ནམ་གཞག་གོ།

དང་པོ་(དངོས་)ནི།

ཙ་བ། ཡོད་དང་མེད་པར་འཛིན་པ་ཡི།

སྒོ་ནས་གཞན་སེལ་ནམ་པ་གཉིས། [༡༥]

སྐྱ་དང་སྒྲོ་ཡི་དབྱེ་བ་ཡིས།

ཡོད་མེད་དེ་ཡང་གཉིས་གཉིས་ཡིན།

གཞན་སེལ་ལ་དུ་མ་ཡོད་དེ། ལྷོ་མ་པ་དང་དགག་པ་དངོས་ལྟལ་དུ་བྱེད་པའི་དངོས་པོ་ཡོད་

⑨ <<རང>> ཟྱ། <<ཙ>> དཟྱ།

བ་དང་མེད་པར་འཛིན་པ་ཡི་སློན་ས་གཞན་སེལ་རྣམ་པ་གཉིས་དང་། སྐྱ་དང་སྒྲོའི་དབྱེ་བ་ཡིས་
དངོས་པོ་ཡོད་མེད་དུ་འཛིན་པ་དེ་ཡང་རེ་རེ་ལ་གཉིས་གཉིས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(གཞན་སེལ་དོན་དམ་པར་གྱུབ་པ་དགག་པ་)ལ་གཉིས། དོན་ལ་གཞན་སེལ་མི་འཐད་
པའི་ཚུལ་དང་། དེའི་རྒྱ་མཚན་ནོ།།

དང་པོ་(དོན་ལ་གཞན་སེལ་མི་འཐད་པའི་ཚུལ་)ནི།

ཙ་བ། གཞན་སེལ་སློའི་འབྲུག་ཚུལ་ཡིན།།

མེས་པོའི་དོན་ལ་གཞན་སེལ་མེད།། [༡༦]

སྐྱ་ལ་སོགས་པ་མེས་པོའི་དོན་ལ་སྐྱ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ལ་སོགས་པའི་གཞན་སེལ་གྱུབ་
བདེ་^①རྣམས་གཅིག་དུ་མེད་པར་ཐལ། གཞན་སེལ་རྟོག་པའི་སློའི་འབྲུག་ཚུལ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དེའི་དོན་ནི། སྐྱ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པ་དང་སྐྱ་མ་ཡིན་པའི་དོན་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་
ཉིད་རིགས་པ་དང་འགལ་བ་དང་། གོང་ལོག་དུ་མ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག་
གིས་། འདི་ལ་བོད་རྣམས་པལ་ཆེར་ནི། །ཞེས་པའི་གཞུང་གི་དོན་ལེགས་པར་འཆད་མ་ཤེས་པས་
དེ་ཉིད་འདོད་པར་སྒྲུང་ངོ། །དོན་ནི་སྐྱ་མ་ཡིན་རྣམས་པར་བཅད་པ་དེ་སྐྱུབ་པ་རང་དབང་བའི་ཚུལ་དུ་
སྐྱ་དང་གྱུབ་བདེ་རྣམས་གཅིག་དུ་ཡོད་ན། རྟོག་མེད་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་དེ་ཉིད་སྒྲུང་དགོས་^③ལས་མི་
སྒྲུང་བའི་དོན་ཡིན་ཏེ་ཤིན་དུ་ཞིབ་པས་རྟོགས་པར་བྱའོ།།

གཉིས་པ་(དེའི་རྒྱ་མཚན་)ལ་གཉིས་ལས་སེལ་བ་སྒྲུང་བར་འགྱུར་བ་ནི།

ཙ་བ། དོན་གྱི་གཞན་སེལ་རང་མཚན་ཕྱིར།།

སྒྲུང་ཡུལ་འགྱུར་གྱི་སེལ་བ་ཉམས།།

དོན་གྱི་གཞན་སེལ་སྐྱ་མ་ཡིན་པར་བཅད་པ་ཆོས་ཅན། སྒྲུང་ཡུལ་དུ་འགྱུར་གྱི་སེལ་བ་
ཡིན་པ་ཉམས་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྐྱ་དང་གྱུབ་བདེ་^③རྣམས་གཅིག་པའི་སྐྱུབ་པ་རང་དབང་བའི་རང་
མཚན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟོགས་ཁས་སྒྲུངས་སོ། །སྐྱ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པའི་ལྟོག་པ་རྟོག་པ་ལ་སྒྲུང་

^① <<བགྱིས་>> བདེ། <<ས་>> བ་དེ།

^② <<བགྱིས་>> +

^③ <<བགྱིས་>> བ་དེ།

བ་ལྟར་རྩས་ཀྱི་གནས་ཚུན་ལ་དེ་ལྟར་ཡོད་པ་འགོག་པ་ཡིན་ནོ།

གཉིས་པ་སྒྲུང་བ་ལ་མཚུངས་པ་ནི།

ཙ་བ། སྒྲུང་བའང་དོན་ལ་ཡོད་པར་མཚུངས།།

འདོད་ན་ལོང་བ་རྒྱན་ཆད་འགྱུར།། [༡༥]

སྒྲུང་བའང་གཟུགས་ཀྱི་དོན་ལ་གྲུབ་བདེ་རྩས་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པར་མཚུངས་པར་ཐལ། སེལ་བ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ལོང་བ་རྒྱན་ཆད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། གཟུགས་གང་ཡོད་པ་དེ་ན་གཟུགས་གསལ་བར་སྒྲུང་བ་གྲུབ་བདེ་^①རྩས་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པའི་བྱིར། གཟུགས་རྟོག་མེད་མ་འབྲུལ་བ་ལ་གསལ་བར་སྒྲུང་བ་ཡིན། དེ་ལ་གསལ་བར་སྒྲུང་བ་རང་མཚན་ཡིན་ཡང་། གཟུགས་གང་ཡོད་ན་དེ་གསལ་བར་སྒྲུང་བ་ཡོད་མི་དགོས་པ་ལྟར། གཟུགས་དང་གཟུགས་ཀྱི་དོན་ཀྱི་གཞན་སེལ་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། སློ་བྲོས་ཀྱི་མིག་དང་མི་ལྟན་པས་རྟོགས་པར་དགའོ།

གསུམ་པ་(སོ་སེའི་རྣམ་གཞག)ལ་གཉིས། སྐྱུ་བ་པའི་སྐྱོ་རྟོག་གི་འཇུག་ཚུལ་དང་། དགག་པའི་སྐྱོ་རྟོག་གི་འཇུག་ཚུལ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་(སྐྱུ་བ་པའི་སྐྱོ་རྟོག་གི་འཇུག་ཚུལ)ལ་གཉིས། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བའོ།

དང་པོ་(མཚན་ཉིད)ནི།

ཙ་བ། དངོས་པོའི་གཞན་སེལ་དངོས་མེད་གཅོད།།

དངོས་པོའི་གཞན་སེལ་གྱི་མཚན་ཉིད་ནི། དངོས་མེད་ཆོག་གིས་ཟེན་པར་གཅོད་པའི་སྐྱོ་ནས་རྟོགས་པར་བྱ་བ། དཔེར་ན་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་དང་། སྐྱ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། སྐྱ་དང་རྟོག་པས་ཀྱང་ཚུལ་དེའི་སྐྱོ་ནས་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ།

གཉིས་པ་(དབྱེ་བ)ལ་གཉིས། སྤྱི་དབྱེ་བ་དང་། སོ་སེའི་དབྱེ་བའོ།

དང་པོ་(སྤྱི་དབྱེ་བ)ནི།

① <<བགྲིས་>> བ་དེ།

ཙ་བ། ལྷང་བ་དང་ནི་མི་སྤང་བ།

ཡུལ་གྱི་སློན་ས་དབྱེ་ན་གཉིས། [༡༩]

རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། ཡུལ་གྱི་སློན་ས་དབྱེ་བ་^②གཉིས་ཡོད་དེ། དངོས་པོ་དང་སྐྱབ་པ་སྤང་བ་
དང་ནི་མི་སྤང་བའི་སློན་ས་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(སོ་སོའི་དབྱེ་བ་)ལ་གཉིས། སྐྱབ་པའི་གཞན་སེལ་དང་། དགག་པའི་གཞན་སེལ་
ལོ། དང་པོ་(སྐྱབ་པའི་གཞན་སེལ་)ལ་གཉིས། མཛོན་གྱུར་ལ་ངེས་པ་དང་། རྟོག་གྱུར་ལ་ངེས་པ་ལོ།

དང་པོ་(མཛོན་གྱུར་ལ་ངེས་པ་)ནི།

ཙ་བ། རང་གི་མཆན་ཉིད་སྤང་བ་ལ།

རྗེས་གྱི་ངེས་ཤེས་རྗེ་སྟེད་ལ།

སྤྲད་རྟོག་པས་བྱེ་བས་ན།

སེལ་བ་ཆ་ཡི་ཡུལ་དུ་འགྱུར། [༡༩]

འདིས་དེ་མ་ཡིན་སེལ་བར་བྱེད་པས་ན་སེལ་བ། རྗེས་བྱེད་སྤྲད་རྟོག་པ་རྣམས་ཆ་ཡི་
ཡུལ་ཅན་དུ་འགྱུར་ཏེ། མཛོན་སྐྱུལ་ལ་རང་གི་མཆན་ཉིད་སྤང་བ་ལ་ལྟོག་པ་རྗེ་སྟེད་ཡོད་པ་ཐམས་
ཅད་རྗེས་གྱི་ངེས་ཤེས་རྗེ་སྟེད་པ་དེ་སྟེད་གྱི་སྤྲད་རྟོག་^③པས་བྱེ་ནས་འཇུག་པས་ན་ཆ་སོ་སོ་ལ་
འཇུག་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(རྟོག་གྱུར་ལ་ངེས་པ་)ལ་གཉིས། མཆན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་ལོ།

དང་པོ་(མཆན་ཉིད་)ནི།

ཙ་བ། རང་གི་མཆན་ཉིད་མི་སྤང་བ།

རྟགས་ལ་ལྟོས་པའམ་མ་ལྟོས་ཀྱང་།

སྤྲད་རྟོག་པའི་ཡུལ་ཡིན་པས།

ངེས་པ་དེ་ཡང་གཞན་སེལ་ཡིན། [༢༠]

② <<བགྱིས་>> བ། <<རང་>> བ།

③ <<བགྱིས་>> རྟོགས།

རང་གི་མཆན་ཉིད་གཟུང་ཡུལ་དུ་མི་སྣང་བ་སྒྲོག་གྱུར་ལ་འཇུག་པའི་ངེས་པ་དེ་ཡང་ཆོས་
ཅན་གཞན་སེལ་ཡིན་ཏེ། ཉགས་ལ་ལྟོས་སམ་མ་ལྟོས་ཀྱང་སྤྱོད་ཆོག་པའི་ཡུལ་གཞན་སེལ་བ་
ཡིན་པས་དེ་ལ་འཇུག་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིད།

གཉིས་པ་(དབྱེ་བ་)ནི།

ཙ་བ། བདེན་དང་མི་བདེན་མཐའ་གཉིས་པ།

ཏོག་པའི་འཇུག་པ་^②ནམ་པ་གསུམ།

སེལ་བས་འཇུག་པའི་ཏོག་པའི་འཇུག་པ་ནམ་པ་གསུམ་ཡོད་དེ། བདེན་པ་ལ་འཇུག་པ་
དང་། མི་བདེན་པ་ལ་འཇུག་པ་དང་། མཐའ་གཉིས་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཐེ་ཆོས་ཀྱི་གཞན་སེལ་ནམས་
སྤྱོད་པའི་བྱིད། ཁ་ཅིག་སྤྱོད་པའི་ཉགས་པ་གསུམ་གྱི་རྩལ་གྱི་ངོས་ནས་ཉགས་སྤྱོད་དོན་གསུམ་
དུ་འཇོག་པ་མི་འཐད་དེ། རྩལ་གྱི་ངོས་ནས་དེ་གསུམ་ཐ་དད་དུ་མེད་པའི་བྱིད། དེའི་དོན་མ་ཏོགས་
པར་ཆོས་ཅན་དུ་གཟུང་བའི་སྤྱོད་པའི་ལོ་མ་ཡིན་པར་འདོད་པ་ནི། རྩལ་དཔག་གིས་སྒྲོག་གྱུར་རང་
མཆན་འཇུག་པར་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་དང་འགལ་ཞིང་། རྩལ་ངེས་ལས། དེ་དག་གིས་བཟླ་གས་པའི་
ཡུལ་གྱི་དོན་གོ་ན་ནི་དོན་མི་འཐོབ་པ་ཁོ་ནར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སོགས་དུ་མ་དང་འགལ་བས། དེགས་
པའི་དབང་ལྷན་ནམས་ཀྱི་བཞེད་པ་ནན་གྱིས་ཁུབ་པའི་རྒྱུན་མི་བྱུང་།

གཉིས་པ་(དགག་པའི་སྤྱོད་པའི་འཇུག་ལུས་བཞད་པ་)^③ལ་གསུམ། མཆན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་
དང་། དངོས་མེད་སྤང་ཡུལ་མ་ཡིན་པར་སྤྱོད་པའོ།

དང་པོ་(མཆན་ཉིད་)ནི།

ཙ་བ། མེད་པ་གཞན་སེལ་ཡོད་པ་གཅོད།

དངོས་པོར་མེད་པ་གཞན་སེལ་གྱི་མཆན་ཉིད་དངོས་པོར་ཡོད་པའི་སྤྱོད་པའི་བྱིད་ཀྱི་ཆོག་

② <<རང་>> བ། <<ཙ་>> ལུས།

③ སྤང་པོག་པོ་^① རང་ངོས་འཛིན་ལྷན་ན་འདིར་“དགག་པའི་གཞན་སེལ་”ཞེས་པའི་ས་བཅད་ཅིག་འོང་འེགས་ཀྱང་དེ་ལྟར་བྱུང་འཛིན་རང་འབྲེལ་
དུ་མི་སྣང་ཞིང་གལ་ཏེ་འདིར་འབྱུང་ན་པོག་པོ་^② རྩལ་བཟང་པའི་“དགག་པའི་སྤྱོད་པའི་འཇུག་ལུས་བཞད་པ་”ཞེས་བྱ་བ་ཡོག་ཏུ་འང་མ་རྟེན་
ལ། དེ་འདིར་འགོ་རྩམ་པར་<<རང་>>གི་དགོངས་པར་གསལ་བས་ཡིག་རྒྱུད་དེ་བཞེད་བཞེད་འདུག་སྟེ། སྤྱོད་པ་པོ་ནམས་ཀྱིས་དབྱེད་པར་འཆལ།

གིས་ཟིན་པར་དཔྱད་པའི་སློན་ས་རྟགས་པར་བྱའོ། །དེའི་ཡུལ་ཅན་རྟག་པ་ཡང་སློང་ར་དེ་ལྟར་
གཙུག་པས་བྱད་པར་བྱ་བས་པའོ།།

གཉིས་པ་(དབྱེ་བ་)ནི།

ཙ་བ། དགག་བྱ་ཡོད་དང་མེད་པ་ཡི།།

སློན་ས་སེལ་བ་རྣམ་པ་གཉིས།། [37]

གཞན་སེལ་བ་ལ་རྣམ་པ་གཉིས་ཡོད་དེ། བྱམ་མེད་སོགས་དགག་བྱའི་ཆོས་ཤེས་བྱ་ལ་
ཡོད་པ་དང་། རི་བོང་གི་རྩ་མེད་སོགས་དགག་བྱའི་ཆོས་ཤེས་བྱ་ལ་མེད་པ་ཡི་སློན་ས་གཉིས་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། ཡོད་ན་མི་རྟག་པས་བྱལ་བ་ཙ་བའི་དགོངས་པར་འདོད་པ་དག་ཞིབ་ཏུ་མ་བརྟག་པ་ཡིན་
ཏེ། གཞན་སེལ་དངོས་མེད་དང་། དེས་བསལ་བྱ་སེལ་བར་གསུངས་ཤིང་། ཤེས་བྱ་ལ་མེད་པའི་
དགག་བྱ་འགོག་པ་མཁས་པ་སྤྲུལ་གྱི་ཡུགས་ཀྱང་མ་ཡིན་ནོ།།

གསུམ་པ་(དངོས་མེད་སྤང་ཡུལ་མ་ཡིན་པར་སྤྲུབ་པ་)ལ་གཉིས། སྤང་ཡུལ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་
དང་། དེ་ལ་མི་འཐད་པ་སྤང་བའོ།།

དང་པོ་(སྤང་ཡུལ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་)ནི།

ཙ་བ། དངོས་མེད་ངོ་བོ་ཡོད་མིན་པས།།

ངོ་བོ་མེད་པས་ཤེས་བྱ་མིན།།

དེས་ན་དངོས་པོ་བསལ་བ་ལ།།

དངོས་མེད་ཅེས་ནི་བཏགས་པར་ཟད།། [38]

དངོས་མེད་ཆོས་ཅན། རྟག་མེད་མ་འབྲུལ་བའི་སྤང་ཡུལ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོའི་ངོ་
བོར་ཡོད་པ་མིན་པས་སོ། །བྱལ་བར་ཐལ། དངོས་པོའི་ངོ་བོར་མེད་པ་རྟག་མེད་མ་འབྲུལ་བ་ལ་སྤང་
བའི་སློན་ས་ཤེས་བྱ་མིན་པས་བྱལ་བ་དེས་ན་ཤི་ཕྱིར། དངོས་པོ་མ་ཡིན་ན་ཆད་མས་མ་གྲུབ་པའི་
སློན་མེད་པར་ཐལ། དངོས་པོ་བསལ་བ་ལ་དངོས་མེད་ཅེས་ནི་བཏགས་པར་ཟད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(དེ་ལ་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་)ལ་བཞི། དངོས་པོ་དང་མཚུངས་པ་སྤང་བ་དང་། ཚད་མ་

དང་འགལ་བ་སྤང་བ་དང་། གྲགས་པ་དང་འགལ་བ་སྤང་བ་དང་། ལུང་དང་འགལ་བ་སྤང་བའོ།

དང་པོ་(དངོས་པོ་དང་མཚུངས་པ་སྤང་བ་)ནི། དངོས་མེད་དངོས་པོའི་ངོ་བོར་མ་གྲུབ་པས་ངོ་བོ་མ་
གྲུབ་ན། དངོས་པོ་ལའང་དངོས་མེད་ཀྱི་ངོ་བོ་མ་གྲུབ་པས་ངོ་བོ་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་རེ་ཞིན།

ཙ་བ། དངོས་པོ་རྒྱ་ལས་གྲུབ་པ་ནི།
དངོས་པོ་མེད་ལ་ལྟོས་མི་དགོས།
དངོས་མེད་རྒྱ་ཡིས་མ་བསྐྱེད་པས།
དངོས་པོ་བཀག་ནས་སློང་རྒྱུ། [༥༣]

དེ་གཉིས་མི་མཚུངས་པར་ཐལ། དངོས་པོ་རང་གི་རྒྱ་ལས་གྲུབ་པ་ནི་དངོས་པོ་མེད་པ་སློ་
ངོར་བཀག་པ་ལ་ལྟོས་མི་དགོས་པར་རྟོག་མེད་མ་འཁྲལ་བའི་གཟུང་ངོར་གྲུབ་ལ་དངོས་མེད་རྒྱ་
ཡིས་མ་བསྐྱེད་པས་རང་དབང་བའི་རྒྱལ་དུ་མ་གྲུབ་པར་དངོས་པོ་བཀག་ནས་སློང་རྒྱུ་དགོས་
པའི་བྱིར། དཔེར་ན་བྱམ་མེད་ཆད་མས་གྲུབ་ཀྱང་། བྱམ་པའི་དངོས་པོ་བསལ་བ་ལ་གདགས་
དགོས་ཀྱི་རང་དབང་དུ་མ་གྲུབ་པ་བཞིན་འོ།

གཉིས་པ་(ཆད་མ་དང་འགལ་བ་སྤང་བ་)ལ་རྩོད་པ་ནི།

ཙ་བ། རི་བོང་རྩ་སོགས་མེད་མོད་ཀྱི།
འདུས་མ་བྱས་དང་འཁྲལ་ཡུལ་གཉིས།
དེར་སྤང་བ་ཡི་སྟོབས་ཉིད་ལས།
དེ་ཡུལ་ཡོད་པར་གྲུབ་ཅེ་ན། [༥༤]

རི་བོང་གི་རྩ་སོགས་མེད་མོད་ཀྱི་འདུས་མ་བྱས་དང་རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་འཁྲལ་བའི་
འཁྲལ་ཡུལ་གཉིས་འཁྲལ་ཤེས་དེར་སྤང་བའི་སྟོབས་ཉིད་ལས་དེའི་ཡུལ་གཉིས་དངོས་པོར་ཡོད་
པར་གྲུབ་ཅེ་ན།

དེ་དགག་པ་ནི།

ཙ་བ། དེར་སྤང་བ་དེ་ཤེས་པ་ཡིན།

ཕྱིར་འདོད་ཚད་མས་གཞལ་མི་བྱས།
 དེས་ན་འདུས་མ་བྱས་གསུམ་དང་།
 འབྲུལ་ཡུལ་གཉིས་ལ་ཚད་མ་མེད། [༥༥]

འདུས་མ་བྱས་གསུམ་དང་། འབྲུལ་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་གཉིས་དངོས་པོར་ཡོད་པ་ལ་སྐྱབ་
 བྱེད་ཚད་མ་མེད་པར་ཐལ། འདུས་མ་བྱས་གསུམ་འདུས་^②བྱས་བཀག་པ་ལ་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་
 ཟད་ཀྱི་དངོས་པོར་མེད་ལ། རྟོག་མེད་འབྲུལ་བ་དེར་གསལ་བར་སྒྲུང་བའི་གཟུང་རྣམ་དེ་ཤེས་པ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟོག་པ་ལ་ཕྱིར་འདོད་དེ། ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་སྒྲུང་བ་སྒྲུང་བ་ལྟར་བྱུང་བར་ཚད་མས་
 གཞལ་མི་བྱས་ཤིང་ཁེགས་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་(སྐགས་པ་དང་འགལ་བ་སྒྲུང་བ་)ལ་རྩོད་པ་ནི།

རྩ་བ། རྣམ་མཁའ་མེད་ན་འཇིག་རྟེན་དང་།
 བསྐྱེད་བཙུགས་གཉིས་དང་འགལ་ཞེ་ན།

རྣམ་མཁའ་དངོས་པོར་མེད་ན་རྣམ་མཁའ་མཐོང་ངོ་ཞེས་འཇིག་རྟེན་པ་དང་བསྐྱེད་བཙུགས་
 ལས་ཀྱང་བཤད་པ་གཉིས་དང་འགལ་ཞེ་ན།

དེ་དགག་པ་ནི།

རྩ་བ། རང་མཚན་མེད་ཕྱིར་མངོན་སུམ་མིན།
 འབྲེལ་བ་མེད་ཕྱིར་རྗེས་དཔག་མེད། [༥༦]
 དེས་ན་རྣམ་མཁའ་ཡོད་དོ་ཞེས།
 སྐྱབ་པར་བྱེད་ལ་ཚད་མ་མེད།

འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་རྣམ་མཁའ་ཆོས་ཅན། མངོན་སུམ་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་མིན་པར་ཐལ། རང་
 མཚན་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་རྣམ་མཁའ་དངོས་པོ་བ་འཇུག་པའི་རྗེས་དཔག་མེད་
 པར་ཐལ། དེ་ཆོས་གང་དང་ཡང་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་རྣམ་མཁའ་

② <<བཀྲིས་>> འདུལ།

དངོས་པོར་ཡོད་དོ་ཞེས་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ལ་ཚད་མ་མེད་པར་ཐལ། ཚད་མ་གཉིས་གང་གིས་ཀྱང་
མ་གྲུབ་པར་མ་ཟད་ཚད་མས་ཁེགས་པའི་བྱིར།

ཙ་བ། སྟོན་པོར་སྦྱང་བ་ཁ་དོག་ཡིན།

བྱ་ག་ག་ཟུགས་མ་མཐོང་བ་ཡིན། [༥༧]

དེས་ན་རྒྱན་དང་བྱ་ག་ཡི།

ནམ་མཁའ་ནམ་མཁའི་སྐྱབ་བྱེད་མིན།

རྒྱན་དང་བྱ་ག་ཡི་ནམ་མཁའ་དངོས་པོ་བ་ཡོད་པ་དངོས་པོར་གྱུར་པའི་འདུས་མ་བྱས་པའི་
ནམ་མཁའི་སྐྱབ་བྱེད་མིན་པར་ཐལ། རྒྱན་ནམ་མཁའ་སྟོན་པོར་སྦྱང་བ་ཁ་དོག་ཡིན་ལ། བྱ་ག་
ཐོགས་བཅས་ཀྱི་ག་ཟུགས་རགས་པ་མ་མཐོང་བ་ཡིན་པ་དེས་ན་དེ་དག་འདུས་བྱས་ཡིན་པའི་བྱིར།
འདུས་མ་བྱས་གསུམ་ནི་ཐོགས་བཅས་ཀྱི་ག་ཟུགས་རགས་པ་བཀག་པ་དང་། སྟོ་བྱར་གྱི་དེ་མ་དང་
བལ་བ་དང་། རྒྱན་གཞན་ཡོད་ཀྱང་རྒྱན་ཁ་ཅིག་མ་ཚང་བས་མ་སྐྱེས་པ་ལ་བཏགས་པ་ཅམ་ཡིན་
པས་དངོས་པོར་མེད་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། ཚད་མས་མ་གྲུབ་པའི་དོན་མ་ཡིན་ཏེ། ཐར་བ་ལ་སྦྱར་བ་
འདེབས་དགོས་པ་སོགས་མི་འདོད་པ་དུ་མ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་རོ། །འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ཡོད་
པ་མ་ཡིན་པ་རྩ་བའི་དགོངས་པར་འདོད་པ་ཁྱོད་འདི་ཉོན་ཅིག་ ཡོད་ན་ཐོགས་བཅས་ཀྱི་ག་ཟུགས་
རགས་པ་ཡོད་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཐོགས་བཅས་ཀྱི་ག་ཟུགས་རགས་པ་མེད་པ་མི་སྲིད་པའི་བྱིར།
འདོད་ན། ཐོགས་བཅས་ཀྱི་ག་ཟུགས་རགས་པ་མེད་པའི་མཛོན་པར་སྐྱབས་ཡོད་ཀྱི་ག་ཟུགས་མེད་
པས། མིག་ཤེས་ཀྱིས་རྒྱང་རིང་པོའི་རི་ལ་སོགས་པ་མི་མཐོང་བར་ཐལ་བས་རིགས་པ་དུ་མ་དང་
འགལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཐོགས་བཅས་ཀྱི་ག་ཟུགས་མེད་པ་དེ་ཉིད་དངོས་པོ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཁྱོད་
དངོས་པོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མོ་ག་ཤམ་གྱི་བྱ་དེ་ཡང་ཁྱོད་ཡིན་པའི་བྱིར། མཁས་པའི་གཞུང་ལོག་
པར་འཆད་པ་མཆིལ་མའི་ཐལ་བ་བཞིན་དུ་དོར་བར་བྱའོ།

བཞི་བ་(ལྷུང་དང་འགལ་བ་སྤང་བ་)ལ་ཙོད་པ་ནི།

ཙ་བ། འདུས་མ་བྱས་ནམས་མ་གྲུབ་ན།

རྟག་པར་བཤད་པ་འགལ་ཞེ་ན། [༥༨]

འདུས་མ་བྱས་རྣམས་རང་གི་ངོ་མོས་མ་བྱུང་ན། རྣམ་འབྲེལ་མཛད་པས། གང་གི་རང་བཞིན་
འཛིག་མེད་པ། །དེ་ལ་མཁས་རྣམས་ཉག་ཅེས་ཟེར། །ཞེས་ཉག་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་ཞེ་ན།

དེ་དགག་པ་ནི།

ཙ་བ། ལུ་སྟེགས་བྱེད་དང་ཉན་ཐོས་ཀྱི།

ཉག་སྤྲ་གཉིས་པོ་ཉག་པར་འདོད།

ཚོས་ཀྱི་བྲགས་པ་^①མི་ཉག་པ།

ལོག་ལ་ཉག་པའི་ཐ་སྣང་འདོགས། [༡༩]

དངོས་པོར་གྱུར་པའི་འདུས་མ་བྱས་མ་བྱུང་ན། ཉག་པ་ཚད་མས་མ་བྱུང་པའི་སྒྲིང་མེད་པར་
ཐལ། ལུ་སྟེགས་བྱེད་དང་། །ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་སྤྲ་བ་སོགས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཉག་སྤྲ་གཉིས་པོ་ནམ་མཁའ་
སོགས་རྣམས་བྱུང་གི་ཉག་པར་འདོད་ལ། ཚོས་ཀྱི་བྲགས་པ་མི་ཉག་པ་ལོག་པ་ལ་ཉག་པའི་ཐ་སྣང་
འདོགས་པའི་བྱིར། མི་ཉག་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། བྱམ་མེད་དང་། རུ་མེད་སོགས་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པའི་
ཤེས་བྱ་མཐའ་དག་ཉག་པ་ཡིན་པར་བཞེད་དེ། ཉག་མི་ཉག་པན་ཚུན་སྤང་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་དངོས་
འགལ་དང་། སྤྲ་དོན་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་དང་། ཉག་པ་བྱས་སྒྲིང་དུ་ངེས་པའི་ཚད་མ་སོགས་དུ་མ་
གསུངས་པས། ཉག་པ་ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པར་འདོད་པ་ནི། ཙ་བའི་བཞེད་པ་རུང་ཟད་ཀྱང་མ་གོ་བར་
གསལ་ལོ། །འབྲེལ་པར། མི་ཉག་པ་ལོག་པ་ཙ་མ་ལ་ཉག་པར་སྒྲོ་བཏགས་ནས་གསུངས་ཀྱི། ཉག་པ་
ཉིང་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་ཉག་པ་ལ་བཏགས་ཡོད་ཡིན་པས་བྱུང་གི། བཏགས་ཡོད་མིན་
པའི་ཉག་པ་ཡོད་པ་བཀག་པའི་དོན་དུ་གསུང་མ་གསུང་ཞིབ་ཏུ་རྟོགས་ཤིག དངོས་མེད་དུ་སྒྲོ་བཏགས་
པ་རྣམས་ཀྱང་གཞན་སེལ་གྱི་སྒྲོ་ནས་ཤེས་བྱར་བྱེད་ཀྱི་སྤྲ་བའི་སྒྲོ་ནས་ཤེས་བྱར་བྱེད་མི་སྲིད་ཅེས་
སོགས་དོགས་པའི་གནས་མཐའ་དག་བཀག་ནས་གསུངས་ཀྱང་། དགེ་བའི་བཤེས་གཉན་བྱེད་པར་
ཅན་མཉེས་པར་མ་བྱས་ཤིང་། ཚོགས་ཀྱི་བསགས་སྒྲུབ་རྒྱུ་བ་རྣམས་དཔྱོད་ཀྱི་མིག་དང་བལ་བ་དག་
གིས་བསྟན་བཅོས་ངེ་མ་མེད་པ་འདི་ལོག་པར་འཆད་པ་དག་སྒྲུབ་ཅིང་དུ་དོར་བར་བྱལོ།

རྣམ་བཞག་སྤྱི་འདོན་བསྟུ་བ་ནི།

① <<ཐོད>><<རང>> བ། <<ས>> བས།

ཙ་བ། དབང་ཤེས་ལྷགས་པ་མིག་ཅན་འདྲ།

རྟོག་པ་ལོང་བ་སྤྲ་མཁས་འདྲ།

རང་རིག་དབང་པོ་ཆང་བ་ཡིས།

གཉིས་པོ་དེ་ཡི་བརྟོག་བྱེད། [༣༠]

ཅེས་བྱ་བ་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ།

དབང་ཤེས་མ་འབྲུལ་བ་ལྷག་པ་མིག་ཅན་དང་འདྲ་སྟེ། རོན་རང་མཆོན་གསལ་བར་མཐོང་
ཡང་ཐ་སྙད་ཀྱི་སྟོན་ས་བཟ་བར་བྱེད་མི་ཤེས་པའི་བྱིར། རྟོག་པ་ལོང་བ་སྤྲ་མཁས་པ་དང་འདྲ་སྟེ།
རོན་རང་མཆོན་གསལ་བར་མ་མཐོང་ཡང་ཐ་སྙད་མཐའ་དག་བྱེད་པའི་བྱིར། རང་རིག་མཐོན་སུམ་
དབང་པོ་ཆང་བ་དང་འདྲ་སྟེ། དེ་ཡིས་གཉིས་པོ་དེ་ཡི་བརྟོག་བྱེད་པར་བྱེད་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་གཞན་སེལ་ལ་ཚྱོད་པ་སྤང་བ་ལ་ལ། སྤྱི་མེད་ན་བརྟོག་བྱེད་པ་མི་སྤྱིད་པ་སྤང་བ་
དང་། གཞན་སེལ་ཡིན་ན་པན་ཚུན་བརྟོག་པར་ཐལ་བ་སྤང་བ་དང་། བཅད་བྱ་མེད་པ་ལ་གཞན་
སེལ་མི་འཇུག་པ་སྤང་བ་དང་། སེལ་བ་དངོས་པོར་བྱུང་མ་བྱུང་བརྟགས་ན་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་
དང་། སེལ་བ་ལ་སྤྱི་མེད་ན་གཞི་མ་ཐུན་མི་སྤྱིད་པའི་ཚྱོད་པ་སྤང་བའོ།

དང་པོ་(སྤྱི་མེད་ན་བརྟོག་བྱེད་པ་མི་སྤྱིད་པ་སྤང་བ་)ལ་ཚྱོད་པ་ནི།

ཙ་བ། སྤྱི་མེད་བྱིར་ན་དེ་ཡི་སྤྱ།

རྒྱ་མེད་ཅན་ཏུ་འགྱུར་ཞེན།

བྱེ་བྲག་པ་ན་རེ། གསལ་ལ་བ་ཀུན་ལ་རྗེས་སུ་འགོ་བའི་རྗེས་ཡོད་ཀྱི་སྤྱི་མེད་པའི་བྱིར་ན་བ་
ལང་ཞེས་སོགས་སྤྱི་དེ་ཡི་སྤྱ་འཇུག་པ་རྒྱ་མེད་པ་ཅན་ཏུ་གྱུར་^②ཅེན། སྤྱོད་པ་འབྲེལ་བ་དངོས་པོ་
བ་ཡོད་པར་བསམས་ནས་ཚྱོད་པའོ།

དེ་དགག་པ་ནི།

ཙ་བ། བརྟོག་འདོད་དབང་གིས་འཇུག་པའི་བྱིར།

② <<བཀྲིས་>> འགྱུར།

སྒྲིམ་སྒྲིམ་ལུལ་ལ་ལྟོས་པ་མེད།། [37]

རྫོང་བྱེད་ཀྱི་སྒྲིམ་སྒྲིམ་ལུལ་དངོས་པོར་བྱུང་བ་ལ་ངེས་པར་ལྟོས་པ་མེད་པར་ཐལ། བརྫོང་བྱེད་དངོས་པོར་མེད་ཀྱང་བརྫོང་འདོད་དབང་གིས་འབྲུག་པའི་ཕྱིར།

ཅ་བ། དེ་ལྟ་ཡིན་ན་ཆོས་ཆོས་ཅན།།

བརྫོང་པ་དོན་མེད་འགྱུར་ཞེ་ན།།

སྒྲིའི་བརྫོང་བྱེད་དངོས་པོར་མེད་པ་དེ་ལྟ་ཡིན་ན་བརྫོང་སྒྲིའི་པས་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་བརྫོང་པའི་སྒྲི་གཉིས་དངོས་པོ་བརྫོང་པ་དང་ཐུས་བརྫོང་པའི་སྒྲི་ནས་སྒྲིར་བ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་རྟེ་ཞེ་ན། བ་ལང་ཉིད་ཅེས་པ་ཆོས་བརྫོང་པས་ཉེ་དངོས་པོ་བརྫོང་པའི་སྒྲི་དང་བ་ལང་ཞེས་པ་ཐུས་བརྫོང་པའི་སྒྲི་ཐ་དད་དོན་མེད་པར་འགྱུར་ཞེས་པའོ།

ཅ་བ། དོན་གྱི་ངོ་བོ་གཅིག་ཉིད་ལ།།

བརྫོང་འདོད་སྒྲོབས་ཀྱིས་སྒྲི་གཉིས་སྒྱུར།། [38]

མི་འགལ་ཉེ་གཞི་གཅིག་ལ་ལྟོས་པའི་ཆོས་བརྫོང་གི་སྒྲི་དང་། ཆོས་ཅན་བརྫོང་པའི་སྒྲི་བརྫོང་བྱེད་ཆོས་ཆོས་ཅན་ཐུས་ཐ་དད་པའི་དབང་གིས་སྒྲིར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འོག་སོགས་འདུས་པའི་གོང་བྱ་ལྟ་བུ་དོན་གྱི་ངོ་བོ་གཅིག་ཉིད་ལ་ཆོས་ཆོས་ཅན་ཐུས་ཐ་དད་མེད་ཀྱང་བརྫོང་འདོད་ཀྱི་སྒྲོབས་ཀྱིས་སྒྲི་གཉིས་སྒྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བརྫོང་འདོད་^①ཀྱི་བྱེད་པར་གཞན་སྒྲིང་མི་སྒྲིང་གིས་སྒྲི་གཉིས་སྒྱུར་བ་སྟེ། རྫོང་བྱེད་ཀྱི་སྒྲིམ་སྒྲིམ་བརྫོང་འདོད་ཀྱི་དབང་གིས་འབྲུག་པ་ཡིན་གྱི། དངོས་པོའི་དབང་གིས་འབྲུག་པ་ཡིན་ན་གཅིག་ལ་མང་ཆིག་དང་མང་བོ་ལ་གཅིག་ཆིག་མི་རུང་བ་སོགས་རྒྱས་པར་འགྲེལ་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།

གཉིས་པ་(གཞན་སེལ་ཡིན་ན་མན་ཚུན་བརྟེན་པར་ཐལ་བ་སྤང་བ་)ལ་འདོད་པ་བརྫོང་པ་ནི།

ཅ་བ། དངོས་འགལ་གཅོད་པ་གཞན་སེལ་སྒྲི།།

དེ་ནི་པན་ཚུན་བརྟེན་པའི་ཕྱིར།།

① <<བཀྲིས་>> འདོགས།

གཅིག་མ་གྲུབ་པས་གཉིས་ཀ་མེད།

དེས་ན་གཞན་སེལ་མི་སྲིད་ལོ། [༣༣]

ཁྱུ་ལ་དཔོག་པ་ན་རེ། སྐྱེ་རྒྱུ་ལ་ལ་འཇུག་པའི་ཆེ་དངོས་འགལ་གཅོད་པ་གཞན་སེལ་གྱི་
སྐྱ་དང་རྒྱུག་པ་དེ་ནི་ཤིང་གོ་བ་ཤིང་མ་ཡིན་བཅད་པ་ལ་ལྟོས་ན་བཅད་བྱ་ཤིང་མ་ཡིན་མ་གོ་བར་ཤིང་
མ་ཡིན་གཅོད་མི་རྒྱས་པས་མི་གོ་དེ་གོ་བ་ལ་ཤིང་གཅོད་པ་དང་གོ་བ་སྡོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པས་
རྒྱུག་ས་པ་པན་ཚུན་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། ཤིང་དང་ཤིང་མ་ཡིན་དུས་མཉམ་དུ་མི་གོ་ཞིང་གཅིག་སྐར་མ་
བྱུང་པས་གཉིས་ཀ་གོ་བ་མེད་པ་དེས་ན་གཞན་སེལ་མི་སྲིད་ལོ།

དེ་དགག་པ་ལ་གསུམ། འགོ་མཚུངས་ཀྱིས་དགག་པ་དང་། གྲུབ་འབྲུག་ཏུ་འདོད་པ་དགག་པ་དང་། རྣམ་ལན་ནོ།

དང་པོ་(འགོ་མཚུངས་ཀྱིས་དགག་པ་)ནི།

ཅ་བ། བྱེད་ཀྱང་དངོས་འགལ་མི་གཙོད་ན།

དེ་ཡི་ངོ་བོ་རྟོགས་མི་མིད།།

གཅིང་ན་འགལ་ལྷ་མི་^②རྟོགས་པས།

ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་མེད་པར་འགྱུར། [༣༤]

ཁྱོད་^③ །འང་ཤིང་ལ་བན་སྒྲུར་བའི་ཆེ་དངོས་འགལ་གཙོད་དམ་མི་གཙོད། མི་གཙོད་ན་ཤ་བ་
ལ་ཤིང་གི་བན་སྒྲེད་བའི་ཆེ་ཤ་བ་དེ་ཡི་ངོ་པོ་ཤིང་དུ་རྟོགས་མི་སྲིད་པར་ཐལ། ཤིང་མིན་པ་ལས་
མོག་པར་མི་གོ་བའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་གཙོད་ན་ཤིང་གི་སྦྲ་སྒྲུབ་ཐམས་ཅད་མེད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ།
འགལ་སྒྲུབ་ཤིང་མ་ཡིན་སྒྲུབ་མི་རྟོགས་པས་ཏེ་རྟོགས་པ་པན་ཚུན་བརྟེན་བའི་ཕྱིར། གསུམ་ཀ་ཁས་
སྒྲུབ་སོ།

གཉིས་པ་(སྐྱུ་ལ་འཁྱུག་ཏུ་འདོད་པ་དགག་པ་)ནི།

ཅ་བ། དངོས་འགལ་བསལ་ནས་དངོས་པོ་དེ།

མི་སྐྱབ་འོན་ཀྱང་གཅིག་མཐོང་བས།

⑨ <<རང་>> མི། <<ཅུ་>> བ།

③ <<བགྱིས་>> ཁྱོད། <<རང་>> ཁྱེད།

དེ་ལ་བད་བྱེད་ཐ་སྟོད་ཀྱི།

དུས་ནའང་དེ་ཉིད་རྟོགས་ཤེས། [༣༥]

བྱེད་ཐ་སྟོད་པ་ན་རེ། ཁོ་མོ་ཅག་ཤིང་ལ་བད་སྒྲིང་བའི་ཆེ་དངོས་འགལ་བསལ་ནས་ཤིང་གི་
དངོས་པོ་དེ་མི་སྐྱབ་ཀྱི། འོན་ཀྱང་ཤིང་གསལ་ལས་རྩ་ཐ་སྟོད་པའི་ཤིང་སྒྲིང་ཆ་མེད་གཅིག་མཐོང་
བས་དེ་ལ་ཤིང་གི་བད་བྱེད་ལ་ཐ་སྟོད་ཀྱི་དུས་ནའང་སྒྲིང་དེ་ཉིད་རྟོགས་ཤེས།

དེ་དགག་པ་ནི།

ཅ་བ། བད་ཡི་དུས་ན་ཤིང་མ་ཡིན།

མ་བཀག་ན་ནི་ཤིང་མི་འགྲུབ།

གལ་ཏེ་བཀག་ན་ཤིང་འགྲུབ་མོད།

འོན་ཀྱང་དེ་ནི་གཞན་སེལ་ཡིན། [༣༦]

ཤིང་སྒྲིང་དོན་གཞན་ལ་སྐྱབ་པའི་སྒྲིང་ས་བད་སྒྲིང་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བད་འི་དུས་ན་འདི་
ཡང་ཤིང་ཡིན་ཞེས་མི་ལྟན་རྣམ་གཅོད་དུ་བད་སྒྲིང་ནས་ཤིང་མ་ཡིན་མ་བཀག་ན་ནི་ཤིང་མི་འགྲུབ་
ལ། གལ་ཏེ་འདི་ཁོ་ན་ཤིང་ཡིན་ཞེས་ཤིང་མ་ཡིན་པ་བཀག་ན་ཤིང་འགྲུབ་མོད། འོན་ཀྱང་ཤིང་མིན་
པ་ལས་ལོག་པ་དེ་ནི་གཞན་སེལ་ཡིན་པའི་བྱེད།

གསུམ་པ་(རྣམ་ལན་)ནི།

ཅ་བ། ཡལ་ག་ལོ་མ་ལྟན་མཐོང་ནས།

དེ་ལ་ཤིང་གི་བད་བྱེད་ལ།^①

བད་དེ་རིགས་ལ་སྒྲིང་བར་བྱེད།

རིགས་ནི་གཞན་སེལ་ལས་གཞན་མིན། [༣༧]

གཞན་སེལ་གྱི་སྒྲིང་ས་བད་སྒྲིང་བ་ལ་རྟོགས་པ་པན་ཚུན་བརྟེན་པའི་སྒྲིང་མེད་པར་ཐལ།
བད་སྒྲིང་དགོས་ཀྱི་སྒྲིང་དུས་ཤིང་གི་བད་མ་སྒྲིང་བའི་སྒྲིང་རོལ་ནས། ཡལ་ག་དང་ལོ་འདབ་དང་

① <<ཏོར་>> ལ། <<ས་>> བས། <<སྒྲིང་>><<ཞ་>> ལ།

ལྷན་པ་དང་མི་ལྷན་པ་སོ་སོར་ཤེས་ལ། ཡལ་ག་ལོ་འདབ་དང་ལྷན་པ་མཐོང་ནས་དེ་ལ་འདི་ཤིང་
ཡིན་ནོ་ཞེས་ཤིང་གི་བརྟེན་ལ། བརྟེན་དེ་རིགས་ལ་སྒྱུར་བར་བྱེད་ཀྱི། དེ་མ་ཡིན་བཅད་པ་ལ་མི་
སྟོས་པའི་གསལ་བ་ལ་མི་སྒྱུར་བའི་བྱིད། ཤིང་མིན་པ་ལས་ལོག་པའི་རིགས་ནི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
འདོད་པའི་སྒྱི་དང་མི་མཚུངས་ཏེ།^① གཞན་སེལ་ལས་གཞན་མིན་པའི་བྱིད། སྤྱ་ཐམས་ཅད་སེལ་
འཇུག་ཡིན་ན། གཞན་ལྷན་ནས་གཅོད་ཀྱི་ཆོག་ཁོ་ནས་དངོས་སུ་སྒྱུར་དགོས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།

ཙ་བ། གཞན་ལས་བརྒྱུག་ནས་དེར་འཇུག་བྱིད།

ཆོག་ཀྱན་ངེས་གཟུང་སྟོང་པོ་ཅན།

ཆོག་ཀྱན་ངེས་གཟུང་གི་སྟོང་པོ་ཅན་ཡིན་པས་གཞན་ལྷན་ནས་གཅོད་ཀྱི་ཆོག་དངོས་སུ་
སྒྱུར་དགོས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱམ་པར་ཚུ་འོན་ཅིག་ཅེས་བརྟེན་པ་ལྟ་བུ་ངེས་བཟུང་དངོས་སུ་
མ་སྒྱུར་ཡང་མི་འདོད་པའི་དོན་གཞན་ལས་བརྒྱུག་ནས་འདོད་པའི་དོན་དེར་འཇུག་ཅིང་གོ་བའི་
བྱིད།

གསུམ་པ་(བཅད་བྱ་མེད་པ་ལ་གཞན་སེལ་མི་འཇུག་པ་སྤང་བ)ལ་ཚོད་པ་ནི།

ཙ་བ། ཤེས་བྱ་སོགས་སྤྱ་གཅད་བྱ་མེད།

དེ་ལ་ནམ་གཅད་འགལ་ཞེ་ན།

རྟོན་བྱེད་ཐམས་ཅད་དེ་མིན་བཅད་པའི་སྟོན་པ་འཇུག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཤེས་བྱ་དང་
གཞལ་བྱ་སོགས་ཀྱི་སྤྱ་ལ་བཅད་བྱ་ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པ་སོགས་མེད་པས་ཆོག་དེ་ལ་ནམ་བཅད་
གཞན་སེལ་འགལ་ཞེ་ན།

ཙ་བ། དེ་ལས་གཞན་དངོས་མེད་ན་ཡང་།

བརྟགས་^②པའི་སྟོན་ནས་གཅད་ཡོད། [༣༤]

ལན་ནི། ཤེས་བྱ་ཞེས་སོགས་བརྟེན་པའི་སྤྱ་དེ་ལ་ཤེས་བྱ་དེ་ལས་གཞན་པའི་དངོས་པོ་
མེད་ན་ཡང་སེལ་འཇུག་མ་ཡིན་པའི་སྟོན་མེད་པར་ཐལ། དངོས་མེད་ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་ནས་སྟོན་བྱ་

^① <<བཀྲིས་>> ཏེ། <<ས་>> སྟེ།

^② <<རང་>> བརྟགས། <<ཙ་བ་>> བརྟགས།

དོགས་པ་ན་དངོས་མེད་ཤེས་བྱའི་ཞེས་བརྟག་^②པའི་སྒྲོན་པ་རྣམ་གཅིད་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་(སེལ་བ་དངོས་པོར་གྱུ་བ་མ་གྱུ་བ་བརྟགས་ན་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་)ལ་ཅོད་པ་ནི།

ཙ་བ། གལ་ཏེ་བྱིད་གྱི་ལྷོག་པ་དེ།

དངོས་པོ་ཡིན་ན་སྤྱི་དང་མཚུངས།

དངོས་མེད་ཡིན་ན་དགོས་ཀྱིས་མེད།

དེས་ན་ལྷོག་པ་མི་དགོས་ལོ། [༣༩]

གལ་ཏེ་བྱིད་གྱིས་ལྷོག་པ་འཕམ་གཞན་སེལ་དེ་དངོས་པོ་ཡིན་ན་སྤྱི་དོན་གཞན་དང་མཚུངས་
ལ། དངོས་མེད་ཡིན་ན་བད་སྐྱོར་བ་ལ་དགོས་ཀྱིས་མེད་པ་དེས་^③ན་ལྷོག་པ་མི་དགོས་ལོ།

ལན་ལ་གཉིས། གཞན་ལན་དགག་པ་དང་། རང་གི་ལན་ནོ།

དང་པོ་(གཞན་ལན་དགག་པ་)ནི།

ཙ་བ། འདི་ལ་བོད་རྣམས་པལ་ཆེར་ནི།

དངོས་པོའི་ལྷོག་པ་དངོས་པོར་འདོད།

དེ་ལྟ་ཡིན་ན་སྤྱི་ཡི་སྒྲོན།

བརྗོད་པ་འདི་ནི་གདོན་པ་དགལ། [༤༠]

ཅོད་པ་འདིའི་ལན་འདི་ལ་བོད་རྣམས་པལ་ཆེར་ནི། དངོས་པོའི་ལྷོག་པ་དངོས་པོར་འདོད་
པས་ལན་འདེབས་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེ་ལྟ་ཡིན་ན་བྱེ་བྲག་པས་བརྟག་པའི་སྤྱི་ལ་གསལ་བ་
དང་རྩལ་གཅིག་དང་ཐ་དད་བརྟགས་ནས་བཀག་པའི་སྤྱིའི་སྒྲོན་བརྗོད་པ་འདི་ནི་གདོན་པ་དགལ་
ཞིང་འཇུག་པའི་ཕྱིར། པལ་ཆེར་གྱི་སྤྱིས་ཤིང་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་དང་། དངོས་པོ་མ་ཡིན་པ་
ལས་ལོག་པ་དང་། དངོས་པོར་ཁས་སྤངས་པ་ལ་གཞོད་པ་བསྟན་འདུག་སྟུང་དུ་ཁ་ཅིག་གིས་གོ་བ་
ནི་ལོག་པར་རྟོག་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་རང་ཉིད་ཀྱང་བཞེད་པའི་ཕྱིར་ལོ། །འདིར་གསུངས་པ་ནི། རྣམ་
འགྲེལ་ལས། འདི་ལ་འདྲ་དངོས་པོ་ཅུང་ཟད་མེད། །ཅེས་པའི་སྐབས་སུ་གསུངས་པ་ལྟར། ཤིང་གི་

② <<བགྱིས་>> བརྟག <<རང་>> བརྟགས།

③ <<བགྱིས་>> དེས།

སྤྱི་འདྲིན་ནམ་པར་རྟོག་པ་ལ་ཤིང་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་སྤང་བ་དངོས་པོ་ཡིན་པ་བཀག་པ་
 དང་། ཤིང་མ་ཡིན་པ་ལས་ཐ་དད་པ་ཤིང་ཡིན་པ་བཀག་པའི་དོན་བསྐྱུས་པ་ཡིན་ནོ། །ཡུལ་ཅན་ལ་
 སྤྱར་ན་རྟོག་པའི་གཟུང་ཡུལ་ཤིང་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་སྤང་བ་དངོས་པོ་ཡིན་ན། དེར་སྤང་བའི་
 རྩོམ་འབྲུལ་བར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་རྟོག་མེད་མ་འབྲུལ་བའི་གཟུང་དོར་^②ཆ་དང་ཆ་ཅན་གྱིས་
 དཔེན་པར་སྤང་གི་ཆ་ཅན་མི་སྤང་བས། འ་བ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཆ་ལྷག་པ་ལ་ཡང་རྗེས་སུ་འགྲོ་
 བར་ཁས་ལེན་དགོས་པ་སོགས་ཀྱི་སློན་སྒྲུབ་གཞོན་པ་སྟོན་ལ།

ཙ་བ། ཤིང་མིན་ལས་ལྟོག་དངོས་པོ་དེ།

འ་བ་ཡིན་ན་གཞན་ཤིང་མིན།

གཞན་ཤིང་ཡིན་ན་འ་བ་མིན།

དེ་ཡི་རང་བཞིན་གཞན་མིན་གྱིར། [༤༡]

འདིར་ནི་ཤིང་མིན་ལས་ལྟོག་པ་དངོས་པོ་སྟེ། ཤིང་མ་ཡིན་པ་ལས་ཐ་དད་པ་དེ་འ་བ་ཡིན་
 ན། གཞན་ཅ་ཅན་ཤིང་མིན་པར་ཐལ། ཤིང་མ་ཡིན་པ་ལས་ཐ་དད་པ་འ་བ་ཡིན་པའི་གྱིར། གཞན་
 ཅ་ཅན་ཤིང་ཡིན་ན་འ་བ་ཤིང་མིན་པར་ཐལ། ཤིང་མ་ཡིན་པ་ལས་ཐ་དད་པ་དེ་ཅ་ཅན་ཡིན་པའི་གྱིར།
 ཁྲུབ་པར་ཐལ། ཤིང་མིན་པ་ལས་ཐ་དད་པ་དེ་ཡི་རང་བཞིན་འ་བ་དང་གཅིག་དང་ཐ་དད་ལས་
 གཞན་མིན་པའི་གྱིར། ལྷུ་བ་སྟོན་བསྐྱུ་ན། སྤྱི་འདྲིན་རྟོག་^③པ་ལ་ཤིང་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་
 སྤང་བ་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། འ་བ་དང་རྗེས་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་པའི་
 གྱིར། རྟགས་ཀྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། འ་བ་ཤིང་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། ཅ་ཅན་ཤིང་མ་
 ཡིན་པར་ཐལ་བ་འཕེན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དངོས་པོ་ཡིན་ན་ཡུལ་ཅན་རྟོག་མེད་མ་འབྲུལ་བར་འགྱུར་
 བའི་སློན་སྒྲུབ་ཤེས་པར་བྱལོ།

ཙ་བ། ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་གཞུང་བཟུང་ནས།

བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་རིགས་པ་འགོག།

② དར་རྟེན་སྤྱར་དཔེ་རྣམས་ལ་འདི་ལྟར་གྲུང་ཡང་། གྲུང་ཐང་འཛམ་དཔལ་དབྱངས་ཀྱི་“<<ལུན་གཞི་མཐའ་དབྱོད>>ནང་ཆོག་འདི་དངས་ཆེ། “དེ་ལྟ་
 ན་རྟོག་མེད་མ་འབྲུལ་བའི་གཟུང་དོན།” ཞེས་གསལ་བས་མཐུན་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་དོན་དངོས་ལ་དབྱུང་འཆལ།

③ <<བཀྲིས་>> རྟོགས།

ནགས་ལ་གནས་པའི་སྤྲེལ་ཏུ་དག།

ལྷོན་པའི་ཤིང་ལ་མི་གཙང་འཛོར། [༤༡]

ཞེས་བྱ་བ་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ།

ལྷོག་པ་དངོས་པོར་ཁས་ལེན་པ་ཆོས་ཀྱི་གཤམ་པའི་གཞུང་བཟུང་ནས། བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་རིགས་པ་འགོག་པ་ཡིན་པས་ནགས་ལ་གནས་པའི་སྤྲེལ་ཏུ་དག་ལྷོན་པའི་ཤིང་ལ་མི་གཙང་བ་འཛོར་བ་དང་འབྲ་བར་ཟད་དོ།

གཉིས་པ་(རང་གི་ལན་)ལ་གཉིས། སྤྱི་དོན་གཞན་ལ་བཀོད་པའི་སྤྲོན་མི་མཚུངས་པ་དང་། དོན་གཉིས་སྤྲོན་ན་སྤྲོན་གཉིས་ངེས་པར་སྤྱོད་དགོས་པའི་སྤྲོན་མེད་པའོ།

དང་པོ་(སྤྱི་དོན་གཞན་ལ་བཀོད་པའི་སྤྲོན་མི་མཚུངས་པ་)ནི།

ཅ་བ། ལྷོག་པ་དངོས་པོར་མ་བྱུབ་ཅིང་།

སྒོ་ཡི་འཇུག་ཚུལ་དབྱུད་པ་ན།

དངོས་པོ་ཀྱན་ལ་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཞན་སེལ་ལ་ནི་སྤྲོན་འདི་མེད། [༤༢]

གཞན་སེལ་སྤྲོན་པ་ལ་ནི་སྤྱི་གསལ་ཇུས་གཅིག་དང་ཐ་དད་བརྟགས་པས་གཞོད་པ་དང་། བརྒྱུད་པ་དགོས་ཀྱིས་མེད་པའི་སྤྲོན་འདི་མེད་པར་ཐལ། དེ་མ་ཡིན་ནམ་པར་བཅད་པའི་ལྷོག་པ་དངོས་པོར་མ་བྱུབ་ཅིང་། སྤྱི་འཛིན་གྱི་སྒོ་ཡི་འཇུག་ཚུལ་དབྱུད་པ་ན་སྤྱི་སྒོ་ལ་ཤིང་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་སྤང་བ་དང་། ཤིང་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ཤིང་གསལ་གྱི་དངོས་པོ་ཀྱན་ལ་ཇུས་འགྲོ་བྱེད་པས་དོན་ཐོབ་པ་འཐད་པའི་ཚུལ་དུ་ཡོད་པའི་བྱིར། འགེལ་པར་བྲངས་པའི་ནམ་འགེལ་གྱི་ཆོག་འདི་དག་གི་དོན་དང་། བོད་དུ་བོད་ཀྱི་འདོད་པ་བཀག་པའི་གཞོད་པ་རང་ལ་མི་འཇུག་ཅིང་། གཞན་ལ་འཇུག་པའི་དོན་འདི་ཡིན་ཏེ། བྱེ་བྲག་པས་ཤིང་གསལ་དུ་མ་ལ་ཤིང་རོ་སྤྲོན་པའི་སྤྱི་སྒོ་སྤྲོས་པ་ན། དེའི་གཞུང་ལུལ་གྱི་ཆ་ཤས་ཀྱིས་སྤོང་པའི་ཇུས་སུ་བྱུབ་པ་དང་། གཞུང་རོར་ཡང་ཆ་ཐ་དད་མེད་པར་སྤང་གི་ཆ་ཐ་དད་དུ་མི་སྤང་བ་དང་། དེར་འཛིན་གྱི་སྒོ་མ་འཇུག་པར་ཁས་སྤངས་པ་ལ། ཇུས་ཐ་དད་དམིགས་དུང་མ་དམིགས་པས་ཁེགས་པ་དང་། ཇུས་གཅིག་ཡིན་ན་སྤྱི་དུ་མར་ཐལ་བ་

དང་། གསལ་བ་རྣམས་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བའི་གཞོན་པ་བསྟན་པ་ལྟར། ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ཁ་ཅིག་དང་།
 བོད་ཁ་ཅིག་སྤྱི་སྡེའི་གཟུང་ཡུལ་ལྟན་མིན་འདུ་བྱེད་དུ་ཁས་སྦྱངས་ཤིང་། སྤྱི་ཆ་ཐ་དད་མེད་པར་
 སྦྱང་བ་ཡང་ཁས་སྦྱངས་པས། དེ་ལྟར་སྤྱི་སྡེ་མ་འབྲུལ་བར་ཡང་ཁས་ལེན་དགོས་པས། དེ་ལ་
 གཞོན་པ་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་ཤ་བ་དེ་ཤིང་མིན་པ་ལས་ལོག་པ་མིན་པར་ཐལ། ཅན་མིང་
 མིན་པ་ལས་ལོག་པ་གང་ཞིག་དེ་རྗེས་ཐ་དད་ཤིང་མིན་པ་ལས་ལོག་པ་ལ་ཆ་ཐ་དད་མེད་པའི་བྱིར།
 མ་བྱུང་ན། སྡེ་མ་འབྲུལ་བའི་གཟུང་དོར་ཆ་ཐ་དད་མེད་པར་སྦྱང་ཞིང་དེ་ལྟར་བཟུང་བ་འགལ་
 ལོ། །དེ་ལྟར་གཅིག་ཤོས་ལ་ཡང་སྒྱར་བར་བྱལོ། །དེ་ལྟར་ན་རང་ལ་ཡང་སྒྱུ་འཛིན་མཛོན་སུམ་གྱི་
 བཟུང་དོར་སྒྱུ་བྱས་མི་རྟག་པ་གསུམ་ཐ་དད་མེད་པར་སྦྱང་བས་ཆ་ཐ་དད་མེད་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན་
 རྟགས་ཆོས་དོན་གསུམ་གྱི་རྣམ་བཞག་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྡེ་མ་འབྲུལ་བའི་བཟུང་དོར་
 དེ་གསུམ་སྦྱང་བའི་ཆོ། དེ་གསུམ་ཆ་ཐ་དད་དུའང་མི་སྦྱང་ལ་ཆ་ཐ་དད་མེད་པར་ཡང་མི་སྦྱང་བས་
 ཀུན་ནས་མི་མཚུངས་སོ། །ཤིང་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་དང་། དངོས་པོ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་
 དངོས་པོར་ཁས་སྦྱངས་པ་ལ་གཞོན་པ་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པ་ལས་
 ལོག་པ་མན་ཚུན་ཁྲུབ་པའི་བྱིར་དང་། དངོས་པོ་རང་མཚན་དང་རྣམ་གྲངས་པར་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་
 རང་ཉིད་གྱིས་གོང་དུ་བསྒྱུབས་པའི་བྱིར་རོ། །དེ་དག་ནི་སེལ་དོའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
 དབྱ་མའི་རྣམ་བཞག་བྱེད་པ་ཁ་ཅིག་རང་ལུགས་ལ་བདེན་གཉིས་གྱི་རྣམ་བཞག་མ་ཤེས་པར་
 འབྲུལ་དོར་ཡོད་ཅེས་སྒྲིབ་བ་དང་འབྲ་བས་གོང་དུ་གཞན་སེལ་བྱིན་ཅི་ལོག་མ་ལོག་གི་རྣམ་དབྱེ་
 མཛད་པ་ཞིབ་ཏུ་རྟོགས་པར་བྱལོ། །བསྟན་བཅོས་མཛད་པས་བྱས་པ་མི་རྟག་པར་རིགས་པ་དུ་
 མས་སྒྱུབ་པར་མཛད་ལ། བྱེད་ཅག་དངོས་པོ་ཡིན་པ་འགོག་པའི་འབད་པ་དུ་མ་བྱེད་པར་སྦྱང་བས་
 བསམ་པར་རིགས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །འདི་དག་གྱང་སྡོ་གོས་ཀྱི་ཤིང་ཆེ་མོ་ལྟར་རྟོགས་རྟོགས་པར་
 བྱ་བ་ཡིན་གྱི། ཁ་བའི་གོང་བྱ་ལྟ་བུས་མ་ཡིན་ནོ།

གཉིས་པ་ (དོན་གཉིས་སྟོན་ན་སྒྲིབ་གཉིས་ངེས་པར་སྦྱོར་དགོས་པའི་སྟོན་མེད་པ་)ནི། འོ་ན་ཤིང་བཛྲོད་པའི་
 ཆེ་ཤིང་མ་ཡིན་པ་གཅོད་པ་དང་། དགག་སྒྱུབ་གྱི་སྒྲིབ་གཉིས་སྦྱོར་དགོས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།

རྩ་བ། དེས་ན་སྒྲིབ་གཅིག་བཛྲོད་ན་ཡང་།
 དགག་སྒྱུབ་བྱས་པ་རྣམ་གཉིས་ཡོད།

དེས་ན་སྐྱ་གཉིས་ངེས་པར་སྒྲིང་དགོས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཤིང་ཞེས་པའི་སྐྱ་གཅིག་
བརྗོད་ན་ཡང་དེ་ལ་ཤིང་མིན་པ་གཙོད་པ་དང་། ཤིང་བརྗོད་པའི་དགག་སྐྱབ་ཀྱི་ལྷས་པ་རྣམས་པ་
གཉིས་ཡོད་པས་བྱ་བ་ཐ་དད་པ་གཉིས་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར།

ཙ་བ། ཚེས་གཉིས་གཅིག་པ་མི་སྲིད་ཅིང་།།

ལྷོག་པ་ངོ་བོ་མ་གྲུབ་པས།། [༩༩]

ལྷོག་པ་བརྗོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན།།

ལོག་^①པའི་དངོས་པོ་གྲུབ་པར་གསུངས།།

བྱ་བ་ཐ་དད་གཉིས་མི་དགོས་པར་ཐལ། ཤིང་དང་ཤིང་མ་ཡིན་གྱི་ཚེས་གཉིས་པན་ཚུན་
སྤང་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་དངོས་འགལ་ཡིན་པས་གཅིག་པ་མི་སྲིད་ཅིང་། ཤིང་མིན་པ་བཅད་པའི་
ལྷོག་པ་ངོ་བོ་མ་གྲུབ་པས། ལྷོག་པ་བརྗོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན། ལོག་པའི་དངོས་པོ་གྲུབ་པར་གསུངས་
པས་སྐྱ་ཐ་དད་གཉིས་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཤིང་གོ་བས་ཤིང་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་གོ་ཤིང་
མིན་པ་ལས་ལོག་པ་གོ་བས་ཀྱང་ཤིང་གོ་ཤིང་སྤྱོད་ཀྱིས་སྤྱོད་པས་སྐྱ་གཉིས་སྒྲིང་མི་དགོས་
པ་ཡིན་ནོ།

ལྷ་པ་(སེལ་པ་ལ་སྤྱི་མེད་ན་གཞི་མ་ཐུན་མི་སྲིད་པའི་ཚོད་པ་སྤང་བ)ལ་ཚོད་པ་ནི།

ཙ་བ། ཐ་དད་རྣམས་ལ་སྤྱི་མེད་ན།།

ལྷ་ལྷལ་སྤོན་པོ་ལ་སོགས་པ།།

ཚེས་རྣམས་གཅིག་ལ་མི་འདུ་བས།།

གཞི་མ་ཐུན་མེད་པར་འགྱུར་ཞེ་ན།། [༡༠]

ཁྱེ་བྲག་པ་ན་ལེ། ཤིང་གསལ་རྣམས་ཐ་དད་རྣམས་ལ་སྤྱི་དོན་གཞན་མེད་ན་ལྷ་ལྷལ་སྤོན་པོ་
ལ་སོགས་པ་ཚེས་རྣམས་གཞི་གཅིག་ལ་མི་འདུ་བས་གཞི་མ་ཐུན་མེད་པར་འགྱུར་རེ་ཞེ་ན། པ་རོལ་
པོའི་འདོད་པ་ནི། མཐུལ་^③ལ་ཚོམ་བྱ་བ་ཤོད་པ་ལྟར་མ་ཐུན་ཚེས་རྣམས་ཐ་དད་གཉིས་གཞི་མ་ཐུན་པ་
རྣམས་ཐ་དད་ཅིག་གི་སྤྱིང་དུ་འདུ་བར་འདོད་པ་སྟེ། མེ་ཉོག་གི་གོང་བྱ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྣམས་གཅིག་

① <<འོད>><<རང>> ལོག

<<ས>> ལྷོག

③ <<བཀྱིས>> རྒྱལ།

གི་སྟེང་ན་སྟོན་པོ་ཞེས་པའི་སྐྱུ་ལོན་ཏན་དོན་གཞན་དང་། ལྷུ་ལ་ཞེས་པའི་སྐྱུ་སྟེ་དོན་གཞན་
བརྗོད་པར་ཁས་ལེན་པའོ། །གང་ཟག་གཉིས་ཁང་པ་གཅིག་ན་གནས་པ་ལྟར་དོ། །རང་ལུགས་ལ་
གཞི་མ་སྤྱན་པ་དང་མ་སྤྱན་ཆོས་ཐ་དད་པའི་ཆ་རྟོག་བཏགས་ཡིན་པ་དེ་མ་གོ་བར། གཞི་མ་སྤྱན་ཡིན་
ན་རྟོག་བཏགས་ཡིན་པས་བྱུང་བར་བརྟུང་ནས། སྐྱ་དེ་བྱས་མི་རྟག་གི་གཞི་མ་སྤྱན་ཡིན་པ་ནན་
བྱིས་འགོག་པ་དག་མཐོང་ངོ།།

དེ་དག་ག་པ་ནི།

ཙ་བ། སྟོ་ལས་ལྷུ་ལ་གཞན་མིན་ཡང་།
སེལ་བའི་དབྱེ་བསྐྱུ་སྟེ་ག་པའི་ངོར།
གཞི་མ་སྤྱན་ཉིད་འགྱུར་རང་མཆོན་ལ།
འཇུག་བྱིར་དབང་པོའི་སྟོད་ཡུལ་མིན། [༩༩]

སྟེ་གསལ་རྩས་ཐ་དད་མ་ཡིན་ན་གཞི་མ་སྤྱན་མི་འཐད་པའི་སྟོན་མེད་པར་ཐལ། སྟོན་པོ་
ལས་ལྷུ་ལ་རྩས་གཞན་མིན་ཡང་། མེ་རྟོག་ལྷུ་ལ་སྟོན་པོ་དེ། སྟོན་པོ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་
ལྷུ་ལ་མིན་པ་ལས་ཀྱང་ལོག་པའི་སེལ་བའི་དབྱེ་བསྐྱུ་སྟེ་ག་པའི་ངོར་ལྟོག་ཆོས་ཐ་དད་པའི་གཞི་
མ་སྤྱན་ཉིད་ཏུ་འགྱུར་བའི་བྱིར། དབང་པོའི་སྟོད་ཡུལ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་ངོར་གཞི་
ཆོས་ཐ་དད་པའི་གཞི་མ་སྤྱན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་རང་མཆོན་ལ་སྤྱང་བའི་སྟོན་ས་འཇུག་པའི་བྱིར།

སྤྱང་སེལ་ཤེས་པའི་ཕན་ཡོན་གྱི་སྟོན་ས་འཇུག་བསྐྱུ་བ་ནི།

ཙ་བ། ལྷུ་བ་དང་གཞན་སེལ་རྣམ་དག་གི།
མིག་དང་སྟོ་གྲོས་གསལ་ལྡན་པ།
རྟོག་གི་པ་དེ་ཤེས་བྱ་ཡི།
དེ་ཉིད་ལྟ་བ་ཀུན་མཁྱེན་འད། [༡༠༠]
ཞེས་བྱ་བ་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ།

རིགས་པ་སྐྱུ་བ་དག་སྤྱང་སེལ་ལ་མཁས་པར་བྱ་སྟེ། ལྷུ་བ་པ་དང་གཞན་སེལ་རྣམ་དག་
གིས་མིག་དང་སྟོ་གྲོས་གསལ་བར་ལྡན་པའི་སྟོན་ས་ཤེས་བྱ་ལ་དཔྱོད་པའི་རྟོག་གི་པ་དེ་ཤེས་བྱ་ཡི་

དེ་ཉིད་ལྟ་བུ་ལ་ཀུན་མཁྱེན་དང་འབྲ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདིར་སྤྲས་པ། རྟོག་པའི་ཡུལ་དང་འཛིན་སྟངས་
དང་། རྟོག་མེད་ཤེས་པའི་ཡུལ་འཛིན་སྟངས། །སྤང་སེལ་ཤེས་ལ་རག་ལས་པས། །དེ་ཡི་རྣམ་
བཞག་ལེགས་པར་བཤད། །བསྐྱུ་བའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ།

གཉིས་པ་ལེའུའི་མཚན་བསྟན་པ་ནི།

ཅ་བ། ཚད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་ལས་སྐྱབ་པ་དང་གཞན་སེལ་བརྟག་པའི་རབ་རྒྱ་
བྱེད་པ་སྟེ་བཞི་པའོ། །

ཚད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་རྣམ་བཤད་ལེགས་པར་བཤད་པའི་སྒྲིང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས།
སྐྱབ་པ་དང་གཞན་སེལ་གྱི་རབ་རྒྱ་བྱེད་པ་བཞི་པའི་འགྲེལ་པའོ། །

བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་བརྟག་པ།

གསུམ་པ་བརྗོད་བྱ་དང་རྗོད་བྱེད་བརྟག་པ་ལེ་ཚུ་ལ་གཉིས། ལེ་ལྷུ་ལེ་གཞུང་བཤད་པ་དང་། ལེ་ལྷུ་ལེ་མཆན་བསྟན་པ་ལོ། །དང་པོ་(ལེ་ལྷུ་ལེ་གཞུང་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། གཞན་ལྷགས་དགག་པ་དང་། རང་ལྷགས་བཤད་པ་དང་། ཚེད་པ་སྤང་བ་ལོ། །དང་པོ་(གཞན་ལྷགས་དགག་པ་)ལ་གཉིས། རོན་དམ་པར་རང་མཆན་བརྗོད་བྱར་འདོད་པ་དགག་པ་དང་། སྤྱི་བརྗོད་བྱར་འདོད་པ་དགག་པ་ལོ། །དང་པོ་(རོན་དམ་པར་རང་མཆན་བརྗོད་བྱར་འདོད་པ་དགག་པ་)ལ་གཉིས། གཞན་སེལ་ལ་མི་ལྟོས་པ་ལེ་བྱི་རོལ་བརྗོད་བྱར་འདོད་པ་དགག་པ་དང་། ཤེས་པ་བརྗོད་བྱར་འདོད་པ་དགག་པ་ལོ། །དང་པོ་(གཞན་སེལ་ལ་མི་ལྟོས་པ་ལེ་བྱི་རོལ་བརྗོད་བྱར་འདོད་པ་དགག་པ་)ལ་གཉིས། དངོས་དང་། མཐོང་རྟོག་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་དགག་པ་ལོ།

དང་པོ་(དངོས་)ལ་ཚེད་པ་ནི།

ཅུ་བ། བྱམ་པ་ལ་སོགས་དོན་རང་མཆན།

བརྗོད་བྱ་ཡིན་ཞེས་འགའ་ཞིག་སྤྲོ།

བརྗོད་བྱ་སོགས་ན་རེ། བྱམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལེ་ཆེ་སྤྱབ་པ་ལེ་རྣམས་པ་ཅན་དུ་འཆར་བས་བྱམ་པ་ལ་སོགས་པ་དོན་རང་མཆན་རྣམས་དེ་མ་ཡིན་པ་བཅད་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་རང་དབང་དུ་སྤྲེའི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་ཞེས་འགའ་ཞིག་སྤྲོ།

དེ་དགག་པ་ལ་བཞི། གསལ་བ་དུ་མ་ལ་བརྟམ་མི་རྣམས་པར་ཐལ་བ་དང་། འདས་མ་འོངས་བརྗོད་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་དང་། གཞུགས་སོགས་གསལ་བར་མཐོང་བ་ལ་དབང་པོ་དགོས་མེད་དུ་ཐལ་བ་དང་། སྤྱོད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དབང་ཤེས་ཀྱིས་འཛིན་པ་མི་འཐད་པ་ལོ།

དང་པོ་(གསལ་བ་དུ་མ་ལ་བརྟམ་མི་རྣམས་པར་ཐལ་བ་)ནི། བ་ལང་མིན་པ་ལས་ལོག་པ་ལེ་གཞན་སེལ་ཡུལ་དུ་མ་བྱས་པར། བ་ལང་ལ་བརྟམ་བྱ་མི་རྣམས་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་བྱེད་ན་ཡང་ན་གསལ་བ་མཐའ་དག་ལ་རེ་རེ་ནས་འདི་བ་ལང་ཞེས་བརྟེན་བྱེད་དགོས། ཡང་ན་བརྟེན་དུས་ཀྱི་བ་ལང་ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་རྟེན་དགོས་པ་ལ་དེ་གཉིས་ཀ་མི་འཐད་པ་ལེ་བྱིར་རོ།

ཙ་བ། རང་མཚན་སོ་སོར་ངེས་པ་ནི།

མཐའ་ཡས་ཕྱིར་ན་བད་མི་བྱས། [༡]

ཐ་སྙད་བྱེད་པའི་ཆེན་ཡང་།

དང་པོའི་རང་མཚན་རྟོག་པར་དགཤ།

དང་པོ་མི་འཐད་དེ། གཞན་སེལ་ལ་མ་ལྟོས་པར་རང་མཚན་སོ་སོར་ངེས་པ་ལ་ནི་བད་མི་
བྱས་པར་ཐལ། མཐའ་ཡས་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་མི་འཐད་དེ། ཐ་སྙད་བྱེད་པའི་ཆེན་ཡང་དང་པོའི་རང་
མཚན་རྟོག་པར་དགཤ་ལྟེ་མི་རྟོག་པའི་ཕྱིར། བོང་ལོག་འདི་དག་གིས་གཞན་སེལ་ལ་མ་ལྟོས་པ་དང་།
སྐྱབ་པ་རང་དབང་བའི་ཚུལ་གྱིས་བད་བྱེད་པ་ལ་དགག་པ་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། རྫོ་བྱོས་ཀྱི་འདུག་པ་
ཅིང་བ་དག་གིས་རང་མཚན་སྒྲིའི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པ་དང་། དགག་སྐྱབ་ཀྱི་གཞི་ཡིན་པ་བཀག་འདུག་
སྐྱམ་དུ་གོ་ན་ལོག་པར་གོ་བ་ཡིན་ཏེ། ལོག་ནས་རང་མཚན་སྒྲིའི་ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱར་སྐྱབ་པ་དང་
འགལ་བའི་ཕྱིར་དང་། ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱ་རང་མཚན་ཡིན་ན། བསྟན་བཅས་རིགས་གཏེར་གྱི་
བརྗོད་བྱ་ཡིན་པ་འགལ་བར་ཁས་ལེན་དགོས་པས། དངོས་པོའི་གནས་ཚུན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་གཏན་
ལ་མ་པབ་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཆིག་དངོས་མེད་དུ་འདོད་པ་དག་ནི་སྡེ་བདུན་གྱི་དགོངས་པར་
ཆེས་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་རིག་བྱེད་ཀྱི་ཆིག་སྐྱེས་བྱས་མ་བྱས་པ་ལ་གཞིན་པ་གང་བརྗོད་པ་དེ་
ཉིད་རང་གི་འདོད་པ་ལ་གཞིན་བྱེད་དུ་འགྱུར་རོ། །ཁ་ཅིག་རིག་བྱེད་ཀྱི་ཡི་གེ་སྐྱེས་བྱས་མ་བྱས་
པར་ཁས་སྒྲུངས་པ་ལ་གཞིན་པ་བསྟན་པ་ཡིན་ན་ཞེས་སྒྲ་བ་ནི། རིག་བྱེད་པའི་འདོད་པ་མ་རྟོགས་
བཞིན་དུ་སྒྲ་བའོ།

གཉིས་པ་(འདས་མ་འོངས་བརྗོད་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་)ནི།

ཙ་བ། འདས་དང་མ་འོངས་བརྗོད་བྱ་མིན།

དེ་ལ་རང་མཚན་མེད་ཕྱིར་རོ། [༢]

འདས་^①མ་འོངས་ཀྱི་དོན་སྒྲིའི་བརྗོད་བྱ་མིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་རང་མཚན་མེད་པའི་ཕྱིར་
རོ། །བྱབ་པ་མེད་ན། སྒྲིའི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་ན་རང་མཚན་ཡིན་པས་བྱབ་པ་ཉམས་སོ།

① <<བཞིས་>> - <<རང་>> + དང་།

གཟུགས་པ་(གཟུགས་སོགས་གསལ་བར་མཐོང་བ་ལ་དབང་པོ་དགོས་མེད་དུ་ཐལ་བ་)ནི།

ཙ་བ། སྤྲ་ཡིས་^②རང་མཆན་ཉིད་བཛེད་ན།

མིག་དབང་ལ་སོགས་དགོས་མེད་འགྱུར།

གཟུགས་སྤྲ་སོགས་གསལ་བར་མཐོང་བ་དང་ཐོས་པ་སོགས་ལ་མིག་དབང་སོགས་དགོས་པ་མེད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཛེད་བྱེད་ཀྱི་སྤྲ་དེ་ཡིས་དོན་དམ་པར་རང་མཆན་ཉིད་བཛེད་པའི་ཕྱིར། དོན་དམ་པར་རང་མཆན་སྤྲི་བཛེད་བྱ་ཡིན་ན་སྤྲ་རྟོག་སྤྲུབ་འཇུག་ཏུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་རྟོག་པ་ལ་གཟུགས་གསལ་བར་སྤྲ་དགོས་པས་གཟུགས་ལྟ་བུ་ལ་དབང་པོ་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་བའོ།

བཞི་པ་(སྤྲ་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་དབང་ཤིས་ཀྱིས་འཛིན་པ་མི་འཐད་པ་)ལ་གཉིས། དངོས་དང་། སྤྲ་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་དབང་པོས་འཛིན་ན་བཟད་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བའོ།

དང་པོ་(དངོས་)ནི།

ཙ་བ། དོན་ལ་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར།

དབང་པོས་འབྲེལ་བ་འཛིན་མི་སྲིད། [༣]

དེ་ཡི་^③འདི་ཞེས་སྟེལ་བ་ནི།

དཔྱེད་པ་ཡིན་ཕྱིར་གཞན་སེལ་ཡིན།

དབང་པོའི་ཤིས་པས་སྤྲ་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་འཛིན་མི་སྲིད་པར་ཐལ། དོན་ལ་འབྲེལ་བ་རང་མཆན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དོན་དེ་ཡི་མིང་འདི་ཞེས་སྟེལ་བའི་སྟེ་ནི་ཆོས་ཅན། འདིས་སེལ་བར་བྱེད་པའི་གཞན་སེལ་ཡིན་ཏེ། དཔྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རང་མཆན་ལ་དངོས་སུ་བཟད་བྱེད་པས་རང་མཆན་ཉིད་བཟད་ཡུལ་ཡིན་ནི་ཞེས།

ཙ་བ། དང་པོ་འབྲེལ་བ་བྱེད་པའི་ཆོ།

རང་གི་མཆན་ཉིད་བསྟན་ན་ཡང་།

བཟད་ནི་སྤྲི་ལ་སྤྱོར་བྱེད་དེ།

② <<རང་>> ཡིས། <<རྩ་>> ཡི།

③ <<རང་>> ཡི། <<རྩ་>> ཡིས།

ཐ་སྙད་དོན་དུ་འདོགས་ཕྱིར་བོ། [༤]

དང་པོ་མིང་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་བྱེད་པའི་ཆེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་བསྟན་ན་ཡང་
བརྟེན་སྤྱི་ལ་སྒྲུར་བར་བྱེད་དེ། ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་སུ་དོན་གོ་བའི་དོན་དུ་བརྟེན་འདོགས་པའི་ཕྱིར་
རོ། རྟེན་ན་བརྟེན་དང་ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་གཉིས་ཀ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་སྤྱི་ལ་བརྟེན་སྤྱིར་དགོས་པ་ཡིན་
ནོ། རྟེན་ནི་འདི་ལྟར་ཡིན་ཏེ། བ་ལང་དཀར་ཟམ་དང་ནག་ཀླུར་གཉིས་ཀ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ཞིང་།
ནག་ཀླུར་ལ་ཡོད་པ་དེ་དང་དཀར་ཟམ་ལ་ཡོད་པ་གཉིས་ཆ་ཐ་དད་པའི་སྒྲོ་ནས་ཀྱང་དབྱེར་མེད་
པའི་སྤྱི་གཅིག་མེད་ན། ཏ་ལའང་བ་ལང་དུ་གོ་བར་ཏ་ཅང་ཐམ་བར་བྱེ་བྲག་པ་འདོད་པ་ཡིན་
ནོ། རྟེན་ལུགས་ལ་བརྟེན་པའི་གཞི་བ་ལང་དཀར་ཟམ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། བརྟེན་བར་བྱ་བའི་
དོན་ནོག་སོགས་འདུས་པའི་གོང་བུ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་བ་ལང་གི་དོན་སྟོན་དེ་ལ་སྒྲུར་ལ།
དེའང་བ་ལང་ཞེས་པའི་དངོས་མིང་སྒྲུར་ཞིང་དོན་དེ་ཉིད་བརྟེན་དང་ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་གཉིས་ཀར་རྗེས་
འགྲོ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།

གཉིས་པ་ (སྤྱི་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་དབང་པོས་འཛིན་ན་བརྟེན་མེད་དུ་ཐམ་བ་)ནི།

ཅ་བ། དབང་པོས་སྤྱི་དང་འབྲེས་པའི་དོན།

འཛིན་ན་བརྟེན་མེད་ཀྱང་རྟོགས་འགྱུར།

བརྟེན་མེད་ཀྱང་བརྟེན་མི་ཤེས་པས་ཀྱང་དོན་རྟོགས་པར་འགྱུར་བར་ཐམ། དབང་པོའི་ཤེས་
པས་སྤྱི་དང་འབྲེས་པའི་དོན་འཛིན་པའི་ཕྱིར། སྤྱི་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་ཡིད་གཏད་ན་ངེས་རུང་ཡིན་
པས། དེ་དབང་ཤེས་ཀྱིས་འཛིན་ན་བརྟེན་མི་དགོས་པ་ཡིན་ནོ།

གཉིས་པ་ (མཐོང་རྟོག་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་དགག་པ་)ལ་འདོད་པ་བཟོད་པ་ནི།

ཅ་བ། དབང་པོའི་སྒྲོ་ལ་རྗེས་འབྲང་^①ཡིད།

མཐོང་སྒྲུར་འབྲེས་པ་རྟོག་མེད་འབྲ། [༥]

གཞན་དུ་མཐོང་རྟོག་ཡུལ་ཐ་དད།

ཡིན་ཕྱིར་དོན་རྟོགས་མི་སྲིད་ལོ།

① <<རང>> འབྲང་། <<ཅ>> འབྲངས།

དབང་པོའི་སྒོ་ལ་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་ཡིད་འདི་ག་ཟུགས་སོ་སྟུང་པ་མཐོང་སྒྲོར་འདྲེས་པ་
 རྟོག་པ་ཡིན་ཡང་། ཡུལ་གསལ་བར་སྒྲུང་བས་རྟོག་མེད་འབྲེལ་པ་ཡིན་ལ། གཞན་དུ་མཐོང་རྟོག་ཡུལ་
 ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟོག་པས་རང་མཆོན་མ་མཐོང་དབང་ཤེས་གྲིས་འདིའོ་སྟུང་དུ་མ་ངེས་པས་
 རོན་རྟོགས་པ་མི་སྤྲོད་ལོ་དཔྱད་པ་པའི་འདོད་པ་ཡིན་ནོ།

དེ་དགག་པ་ལ་གཉིས། ཤེས་པ་དུ་མ་གཅིག་ཆར་སྐྱེ་བ་ལ་བརྟེན་པའི་ལན་དང་། རིམ་གྲིས་
 འཇུག་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ལན་ནོ།

དང་པོ་(ཤེས་པ་དུ་མ་གཅིག་ཆར་སྐྱེ་བ་ལ་བརྟེན་པའི་ལན་)ནི།

ཙ་བ། རྟོག་བཅས་རྟོག་པ་མེད་པའི་ཡིད།

འཇུག་ཡུལ་གཅིག་ལ་ཅིག་ཆར་འཇུག ། [༦]

མཐོང་རྟོག་རྗེས་ཐ་དད་ཀྱང་གཅིག་ཏུ་འཇུག་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། རྟོག་བཅས་དང་རྟོག་
 པ་མེད་པའི་ཡིད་ག་ཟུགས་ལྟ་བུ་འཇུག་ཡུལ་གཅིག་ལ་དུས་གཅིག་ཆར་འཇུག་པས་གཅིག་ཏུ་
 འཇུག་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(རིམ་གྲིས་འཇུག་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ལན་)ནི།

ཙ་བ། རིམ་གྲིས་འཇུག་ཀྱང་སྒྲུར་བ་ལ།

སྒྲུབ་པོ་ནམས་གྲིས་གཅིག་ཏུ་ཞེན།

འདོད་པ་ལྟར་ཤེས་པ་དུ་མ་གཅིག་ཆར་མི་སྐྱེ་བར་རིམ་གྲིས་འཇུག་ཀྱང་མཐོང་རྟོག་གཅིག་
 ཏུ་འཇུག་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། དུས་སྒྲུར་བ་ལ་སྒྲུབ་པོ་ནམས་གྲིས་གཅིག་ཏུ་ཞེན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(ཤེས་པ་བརྗོད་བྱར་འདོད་པ་དགག་པ་)ནི།

ཙ་བ། ཤེས་པ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཡིན།

དེས་ན་དེ་ལ་བརྟེན་མི་རུང་། [༧]

ཤེས་པ་དེ་ལ་ཆོས་ཅན། དེ་མ་ཡིན་པ་མ་བཅད་པར་བརྟེན་མི་རུང་བར་ཐལ། རང་གི་མཆོན་
 ཉིད་ཡིན་པ་དེས་ན་མི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་སྤྱི་བཟོད་བྱར་འདོད་པ་དགག་པ་ལ་གཉིས། སྤྱི་རྣམ་བྱུབ་བཟོད་བྱར་འདོད་པ་
དགག་པ་དང་། སྤྱི་དོན་བཟོད་བྱར་འདོད་པ་དགག་པ་ལོ།

དང་པོ་(སྤྱི་རྣམ་བྱུབ་བཟོད་བྱར་འདོད་པ་དགག་པ་)ལ་འདོད་པ་བཟོད་པ་ནི།

ཙ་བ། སྤྱི་ཡིས་གསལ་བ་^①མི་བཟོད་ཀྱི།

རིགས་སྤྱི་བཟོད་ཕྱིར་སྦྱོན་མེད་ན།

ཟོད་བྱེད་སྤྱི་ཡིས་གསལ་བ་མི་བཟོད་ཀྱི་གསལ་བ་ལས་རྣམ་ཐ་དད་པའི་རིགས་སྤྱི་བཟོད་
པའི་ཕྱིར། གསལ་བ་རང་མཆན་ལ་བད་སྒྱར་པའི་སྦྱོན་ཁོ་པོ་ཅག་ལ་མེད་ཅེ་ན།

དེ་དགག་པ་ནི།

ཙ་བ། དོན་ལ་སྤྱི་མེད་ཡོད་ན་ཡང་།

དེ་ལ་སྒྱར་བ་དགོས་ཀྱས་མེད། [༡]

དེ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། དོན་ལ་ཁྱོད་འདོད་པའི་སྤྱི་མེད་ལ་ཡོད་ན་ཡང་དེས་དོན་བྱེད་མི་
ཀྱས་པས། དེ་ལ་བ་ལང་ལྟ་བུའི་དངོས་མིང་སྒྱར་བ་དགོས་ཀྱས་མེད་པའི་ཕྱིར། འདིས་བ་ལང་གི་
དངོས་མིང་འདོགས་ཤིང་བད་སྒྱར་པའི་ཡུལ་དེ་ལ་དོན་བྱེད་ཀྱས་པ་དགོས་པར་བསྟན་པས།
བདའི་ཡུལ་དང་རང་མཆན་འགལ་བར་འདོད་པ་ཐན་ལོག་འབའ་ཞིག་ཡིན་ནོ།

ཙ་བ། སྤྱི་དང་འབྲེལ་པའི་རང་མཆན་ལ།

སྒྱར་བས་རང་མཆན་གོ་ཞི་ན།

ཁོ་རེ། སྤྱིས་དོན་བྱེད་མི་ཀྱས་ཀྱང་སྤྱི་དང་འབྲེལ་པའི་རང་མཆན་ལ་བད་སྒྱར་བས་རང་
མཆན་གོ་ཞི་ན།

དེ་དགག་པ་ནི།

ཙ་བ། དགོས་ཀྱས་མེད་པའི་སྤྱི་བོར་ལ།

རང་གི་མཆན་ཉིད་ཉིད་^③ལ་སྦྱོར། [༢]

① <<རང>> བ། <<ཙ>> བས།

③ <<རང>> ཉིད། <<ཙ>> དངོས།

དགོས་ཀྱིས་མེད་པའི་སྤྱི་བོར་ལ་གསལ་བ་རང་གི་མཆན་ཉིད་ལ་སྦྱོར་རིགས་པར་ཐལ།
བདེའི་ཡུལ་དུ་དོན་བྱེད་ཀྱིས་པ་དགོས་པ་གང་ཞིག་སྤྱི་དོན་གཞན་ལ་དགོས་ཀྱིས་མེད་པའི་བྱེད།

ཙ་བ། གལ་ཏེ་རང་མཆན་མཐའ་ཡས་བྱེད།
མི་ཀྱས་ཤེན་འདི་ལའང་མཆུངས།

གལ་ཏེ་གསལ་བ་རང་མཆན་མཐའ་ཡས་པའི་བྱེད་བདེའི་ཀྱས་^①ཞེན། འོ་ན་སྤྱི་དང་
འབྲེལ་པའི་གསལ་བ་རང་མཆན་འདི་ལའང་བདེའི་ཀྱས་པར་ཐལ། སྤྱི་དང་ལྡན་པས་གསལ་བ་
ཉུང་དུ་མ་སོང་བས་མཐའ་ཡས་པ་སྤྱི་ལྡན་གསལ་བ་ལའང་མཆུངས་པའི་བྱེད།

གཉིས་པ་(སྤྱི་དོན་བཛེད་བྱེད་འདོད་པ་དགག་པ་)ལ་འདོད་པ་བཛེད་པ་ནི།

ཙ་བ། གངས་ཅན་པ་དང་ཉན་ཐོས་གཉིས།
སྤྱི་དོན་དངོས་ཀྱི་བཛེད་བྱེད་འདོད། [༡༠]

གངས་ཅན་པ་དང་། ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་གཉིས་སྡེ་མས་སྤྱི་དོན་དང་། བྱི་མས་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་
མིང་དང་མཆན་མས་བསྐྱས་པ་དངོས་ཀྱི་བཛེད་བྱེད་འདོད་དོ།

དེ་དགག་པ་ནི།

ཙ་བ། མི་ལྡན་འདུ་བྱེད་ལ་སྦྱར་བས།
འབྲེལ་མེད་གཞུགས་ལ་ཇི་ལྟར་རྟོགས།
བྱམ་པ་ཞེས་ནི་བཛེད་པ་ལས།
འབྲེལ་མེད་བ་ལང་མི་རྟོགས་བཞིན། [༡༡]

གཞུགས་ལ་གཞུགས་ཞེས་པའི་བདེ་སྦྱར་བས་གཞུགས་ཇི་ལྟར་རྟོགས་ཏེ་མི་རྟོགས་པར་
ཐལ། གཞུགས་དང་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་དོན་སྤྱི་ཁོན་དང་། མི་ལྡན་པའི་འདུ་བྱེད་ཁོན་ལ་སྦྱར་བས་ཏེ་
སྦྱར་བའི་བྱེད། དཔེར་ན་བྱམ་པ་ཞེས་ནི་བཛེད་པ་ལས་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་བ་ལང་མི་རྟོགས་པ་བཞིན་གོ།

ཙ་བ། འབྲེལ་པ་མེད་ཀྱང་འབྲེལ་པ་ལ།

① <<བཟླ་པ>> + མོ།

འཁྲུལ་ནས་དོན་ལ་འཇུག་ཅེ་ན།

འབྲེལ་པ་མེད་ཀྱང་འབྲ་བ་ལ་འཁྲུལ་ནས་དོན་གསལ་བ་ལ་འཇུག་ཅེ་ན།

དེ་དག་གི་པ་ནི།

ཙ་བ། འབྲ་བས་འཁྲུལ་ན་ཡུལ་དང་དུས།

རེས་འགའ་འཁྲུལ་གྱིས་ཀྱན་ཏུ་མིན། [༡༩]

འདི་ནི་ཉག་ཏུ་འཁྲུལ་འགྱུར་བས།

འབྲ་བའི་སྒྲོ་ནས་འཁྲུལ་བ་མིན།

ཡུལ་དང་དུས་རེས་འགའ་འཁྲུལ་ནས་དོན་ལ་འཇུག་པ་འཐད་ཀྱང་དུས་ཀྱན་ཏུ་དོན་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པ་འཐད་པ་མིན་པ་རེས་འགའ་དོན་སྤྱི་དང་། ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་ལའང་འཇུག་པར་རིགས་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་དང་གསལ་བ་རང་མཚན་འབྲ་བས་འཁྲུལ་བའི་བྱིར། དེ་བས་ན་ཁྱོད་འདོད་པའི་བརྗོད་བྱ་གཉིས་དང་གསལ་བ་རང་མཚན་འབྲ་བའི་སྒྲོ་ནས་འཁྲུལ་བ་མིན་པར་ཐལ། འདི་ནི་ཉག་ཏུ་སྤྱི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ལ་རང་མཚན་དུ་འཁྲུལ་བར་འགྱུར་བས་སོ། །དཔེར་ན་མཆེ་མ་ལྷ་སྤྱན་དང་མཆོད་སྤྱན་གཉིས་འབྲ་བས་འཁྲུལ་ན། རེས་འགའ་ལྷ་སྤྱན་ལ་འཇུག་རེས་འགའ་མཆོད་སྤྱན་ལ་འཇུག་པ་ལྟར་རོ།

གཉིས་པ་རང་གི་ལུགས་ལ་གསུམ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་དང་། དེའི་དོན་གཏན་ལ་དབབ་པའོ།

དང་པོ་(མཚན་ཉིད་)ནི།

ཙ་བ། བན་ལས་གོ་བྱ་གོ་བྱེད་ཡིན། [༢༣]

བན་ལས་གོ་བར་བྱ་བ་བརྗོད་བྱའི་མཚན་ཉིད་དང་། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དོན་གོ་བྱེད་ཀྱི་བན་ཡིན་རོ།

གཉིས་པ་(དབྱེ་བ་)ནི།

ཙ་བ། འཆད་དང་འཇུག་པའི་གང་ཟག་གི།

དབྱེ་བས་གཉིས་གཉིས་རྣམ་པ་བཞི།

བརྗོད་བྱ་དང་རྗོད་བྱེད་རེ་རེ་ལ་གཉིས་གཉིས་རྣམ་པ་བཞི་ཡོད་དེ་འཆད་དང་འབྲུག་པའི་^②
དབྱེ་བས་དེ་ལྟར་ཡོད་པའི་བྱིར།

ཙ་བ། འཆད་ཆེ་རྣམ་པར་བྱེ་བས་མཁས།

འབྲུག་ཆེ་གཅིག་ཏུ་འབྲུལ་བས་ཐོབ། [༡༥]

བརྗོད་མེས་སུ་འབྲང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པས་རི་ལྟར་བཤད་པ་ལྟར་འབྲུལ་མེད་དུ་གོ་དགོས་
ཤིང་། འབྲུལ་ནས་འབྲུག་ན་དོན་མི་ཐོབ་པའི་སྒྲོན་མེད་པར་ཐལ། འཆད་པའི་ཆེ་རང་སྤྱི་སོ་སོར་
རྣམ་པར་བྱེ་བས་གནས་ལུགས་ལ་མཁས་ལ། འབྲུག་པའི་ཆེ་གཅིག་ཏུ་འབྲུལ་བས་ཞེན་ནས་
ལྷགས་པས་དོན་ཐོབ་པའི་བྱིར། རང་འགྲེལ་བྱེད་དང་བཞི་བ་ལས་འཆད་པར་བྱེད་པ་རྣམས་དེ་
ལྟར་རྣམ་པར་འབྱེད་པར་བྱེད་ཀྱི། ཐ་སྙད་འདོགས་པར་བྱེད་པ་རྣམས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འཆད་པའི་ཆེ་
སྤྱི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་སྤྱི་མཆན་དང་ཞེན་པའི་སྒྲོན་ནས་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་རང་མཆན་
ཡིན་ནི་ཞེས་^③མཁས་པར་འགྲུང་རོ། །རང་མཆན་སྤྱི་བརྗོད་བྱ་མ་ཡིན་པར་འདོད་པ་དག་འདི་
དག་གི་ཙ་འགྲེལ་ཞིབ་ཏུ་རྟོགས་ཤིག།

གསུམ་པ་(དེའི་དོན་གཏན་ལ་དབབ་པ་)ལ་གསུམ། སྤྱི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་དངོས་པོ་མེད་པར་
སྤྱབ་པ་དང་། གཞི་མེད་ལ་འབྲུལ་ནས་བརྗོད་བྱེད་པའི་ཚུལ་དང་། འབྲུལ་བ་ལ་སྤྱར་བས་རང་
མཆན་གོ་བའི་འཐད་པའོ།

དང་པོ་(སྤྱི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་དངོས་པོ་མེད་པར་སྤྱབ་པ་)ནི།

ཙ་བ། དོན་དང་ཤེས་པ་རང་མཆན་ཡིན།

སྤྱི་འདོད་གཉིས་པོ་མེད་པ་ཡིན།

དེ་བཞི་བརྗོད་བྱ་མ་ཡིན་པས།

དམ་པའི་དོན་དུ་བརྗོད་བྱ་མེད། [༡༦]

དམ་པའི་དོན་དུ་སྤྱི་བརྗོད་བྱ་མེད་པར་ཐལ། དོན་དང་ཤེས་པ་རང་མཆན་ཡིན་པས་དེ་

② <<བགྱིས་>><<སྤྱེ>> <<ཞ>><<རྟོར>> + གང་ཟག་གི

③ <<བགྱིས་>> + ཟུང་བས།

དོན་དམ་པར་བརྟེན་བྱ་ཡིན་ན། རང་རིག་དང་གཞན་རིག་མཛོན་སྤྲུལ་དོན་མེད་དུ་ཐལ། དོན་སྤྱི་
དང་སྤྱི་དོན་གྱི་སྤྱིར་འདོད་གཉིས་པོ་དངོས་པོར་མེད་པ་ཡིན་པས་དེ་བཞི་དོན་དམ་པར་བརྟེན་བྱ་མ་
ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་བྱིར། འདིར་ཡང་དེ་དག་དོན་དམ་པར་སྤྱིར་བརྟེན་བྱ་ཡིན་པ་བཀག་ཅིང་། དེ་
བཞི་ཤེས་བྱར་བསྟན་པས་ཡོད་ན་མི་རྟག་པས་ཁྱབ་པ་ལེགས་པར་བཀག་གོ།

གཉིས་པ་ (གཞི་མེད་ལ་འབྱུང་ནས་བརྟེན་པའི་ཚུལ་) བློ།

ཅུ་བ། རྟག་པ་རོ་བོས་འབྱུང་བ་ལ།

སྤྱི་ཡི་དོན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་ཤར།

དེ་ལ་བྱི་རོལ་དོན་དུ་ཞེན།

དེ་ནི་སྤྱི་ཡི་བརྟེན་བྱར་བཏགས། [16]

དོན་སྤྱི་དངོས་པོར་མེད་པ་ལ་འབྱུང་ནས་བརྟེན་པ་འཐད་པ་ཡིན་ཏེ། རྟག་པ་རོ་བོས་
འབྱུང་བ་ལ། སྤྱིར་དོན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་ཤར་བ་དེ་ལ་བྱི་རོལ་དོན་དུ་ཞེན་པའི་སྤྱི་དོན་དེ་ནི་སྤྱི་ཡི་
བརྟེན་བྱར་བཏགས་ལ་དེ་ལ་ཞེན་ནས་ཞུགས་པས་དོན་ཐོབ་པའི་བྱིར། གུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་འབྲེལ་
བཤད་དང་། སྤྱི་བ་དཔོན་ལྷ་དབང་སྤྱོད་གསུངས་པ་ལྟར། བྱད་བཞིན་ལ་ནག་མོག་ཡོད་མེད་རྟག་པའི་
ཆོ། མེ་ལོང་གི་ནང་དུ་བྱད་བཞིན་ཀྱི་གཟུགས་བརྟན་ཤར་པའི་ཆོ། བྱད་བཞིན་ཀྱི་གཟུགས་བརྟན་
དེ་ཉིད་བྱད་བཞིན་དུ་སྤྱང་ཡང་། བརྟེན་ལ་བྱད་བས་སྤྱང་བ་ལྟར་ཞེན་པར་མི་བྱེད་ཀྱི། དེ་སྤྱང་བ་
གཞིར་བྱས་ནས་བྱད་བཞིན་རང་མཚན་ཞེན་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་སྤྱོད་ཡོད་མེད་རྟག་པ་ལྟར། སྤྱི་མི་
རྟག་རྟགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཆད་མ་ལྟ་བུ་ལ་ཡང་སྤྱི་མི་རྟག་པའི་གཟུགས་བརྟན་ཤར་པའི་ཆོ་
གཟུགས་བརྟན་དེ་ཉིད་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་སྤྱི་མི་རྟག་པ་ཡིན་ནོ་སྤྲུལ་དུ་ཞེན་པར་མི་བྱེད་
ཀྱི། སྤྱི་མི་རྟག་པ་རང་མཚན་པ་ཞེན་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་སྤྱི་མི་རྟག་གོ་སྤྲུལ་དུ་ཞེན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་
ནོ། རྟོགས་ཀྱི་གཟུགས་པའི་རིགས་པའི་གསང་ལེགས་^① པར་མ་གོ་བར་བསྟན་བཅོས་འདི་དག་ལ་
བཤད་པ་བྱེད་པ་ནི། ལོང་བའི་གར་སྟབས་དང་འདྲའོ།

གསུམ་པ་ (འབྱུང་བ་ལ་སྤྱིར་བས་རང་མཚན་གོ་བའི་འཐད་པ་) བློ།

① <<བཀྱིས་>> ལེགས།

<<ས་>> ལེགས།

ཙ་བ། འཁྲུལ་བའི་བག་ཆགས་གོམས་པ་ཡིས།།
 བད་ཡི་དུས་ན་བསེས་ནས་སྐྱུར།།
 ཐ་སྙད་དུས་ན་འང་དེ་ལྟར་གོ།
 དེ་བྱིར་འཁྲུལ་ཡང་བདེན་པ་^②འཐད།། [༡༥]

རྟོག་པ་འཁྲུལ་ཡང་དོན་བདེན་པ་ཐོབ་པ་འཐད་པར་ཐལ། སྤང་བཏགས་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་བའི་བག་ཆགས་གོམས་པ་ཡིས། བད་ཡི་དུས་ན་སྤང་བཏགས་བསེས་ནས་སྐྱུར། ཐ་སྙད་དུས་ན་འང་དེ་ལྟར་གོ་ཞིང་རང་མཚན་ལ་ཞེན་ནས་ཞུགས་པས་དོན་ཐོབ་པ་འཐད་པ་དེའི་བྱིར།

གསུམ་པ་^③ཙྴ་བ་སྤང་བ་ལ་ལྟ། སྤྱི་བཛེད་བྱུར་འདོད་པ་དང་མཚུངས་པ་སྤང་བ་དང་། གཞུགས་བརྟན་བཛེད་བྱུར་འདོད་ན་ཤེས་པ་རང་མཚན་དང་མཚུངས་པ་སྤང་བ་དང་། སེལ་བ་ལ་བད་སྐྱོར་ན་ལྟན་མེན་འདུ་བྱེད་དང་མཚུངས་པ་སྤང་བ་དང་། བཛེད་བྱུང་དོན་རང་མཚན་པ་མེད་ན་ཐ་སྙད་རྒྱན་ཆད་པར་ཐལ་བ་སྤང་བ་དང་། ཆད་བྱས་ཀྱི་འབྲེལ་པས་གོ་བས་འཁྲུལ་བ་^④མི་འཐད་པ་སྤང་བའོ།

དང་པོ་(སྤྱི་བཛེད་བྱུར་འདོད་པ་དང་མཚུངས་པ་སྤང་བ་)ལ་ཙྴ་བ་ནི།

ཙ་བ། སྤྱོད་ན་གཞན་ལས་ལྷོག་ན་ནི།།
 དངོས་པོ་བཛེད་བྱུར་འགྱུར་ཞེས།།

རྟོག་པ་ལ་ཤིང་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་སྤང་བའི་སྤྱོད་དེ་གཞན་ཤིང་མ་ཡིན་པ་ལས་མི་ལྷོག་ན། ཤིང་ཞེས་པའི་སྤྱུས་བཛེད་པར་འགལ་ལ། ལྷོག་ན་ནི་དངོས་པོ་བཛེད་བྱུར་འགྱུར་བས་སྤྱི་དོན་གཞན་ལ་བཛེད་པའི་སྤྱོད་མཚུངས་སོ་ཞེས།

དེ་དགག་པ་ནི།

ཙ་བ། དམ་པའི་དོན་ལ་མི་ལྷོག་ཀྱང་།།
 ལྷོག་པར་སྤང་བ་འཁྲུལ་བ་ཡིན།། [༡༦]

② <<སྤྱེ>> བ། <<ཙ>><<ཞ>><<ཏོར>> བར།

③ <<བགྱིས>> + མི་འཐད་པ།

④ <<བགྱིས>><<རང>> + <<ས>> -

སྤྱི་ནི་འཁྲུལ་བར་མི་འདོད་པས།
དེས་ན་དེ་དག་ག་ལ་མཚུངས།

གཟུགས་བརྟན་བརྩོན་བྱར་འདོད་པ་དང་སྤྱི་དོན་གཞན་བརྩོན་བྱར་འདོད་པ་དེ་དག་སྤྱོན་ག་ལ་མཚུངས་ཏེ་མི་མཚུངས་བར་ཐལ། རྟོག་པ་ལ་ཤིང་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་སྒྲུང་བ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་ལ། བྱེ་བྲག་པ་འདོད་པ་ནི། སྤྱི་ནི་རྣམ་ཡོད་དང་དེར་འཛིན་གྱི་སྒོ་འཁྲུལ་བར་མི་འདོད་པས་དེ་ལ་གཞོན་པ་འཇུག་པ་དེས་ན་འདི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(གཟུགས་བརྟན་བརྩོན་བྱར་འདོད་ན་ཤེས་པ་རང་མཚན་དང་མཚུངས་པ་སྤང་བ་)ལ་ཚྩོད་པ་ནི།

ཙ་བ། རྟོག་པའི་གཟུགས་བརྟན་བརྩོན་ན་ནི།
ཤེས་པ་བརྩོན་བྱར་འགྱུར་ཞེ་ན། [༡༩]

རྩོད་བྱེད་གྱི་སྒྲུས་རྟོག་པའི་གཟུགས་བརྟན་བརྩོན་ན་ནི་དེ་ཉིད་ཤེས་པ་ཡིན་པས་ཤེས་པ་རང་མཚན་བརྩོན་བྱར་འགྱུར་ལ་དེ་སྟུན་ནས་འགྲེལ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན།

དེ་དག་ག་པ་ནི།

ཙ་བ། རང་མཚན་ལྟོག་པ་བརྩོན་བྱ་མིན།
འཁྲུལ་བས་བརྟགས་^②པ་དངོས་མེད་ཡིན།
དེས་ན་རྟོག་པའི་གཟུགས་བརྟན་ལ།
འཛིག་རྟོན་གཞུག་ཕྱིར་སྤྱར་བར་ཟད། [༢༠]

ཤིང་ཞེས་བརྩོན་པའི་ཆེ་གཟུང་རྣམ་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཆ་དངོས་སུ་བརྩོན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟོག་པའི་གཟུགས་བརྟན་དངོས་པོར་མེད་པ་ལ་འཛིག་^③རྟོན་གཞུག་པའི་ཕྱིར་དུ་སྤྱོད་བར་ཟད་པའི་ཕྱིར་དང་། རང་མཚན་ལྟོག་པ་རྟོག་པའི་གཟུགས་བརྟན་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་བརྩོན་བྱ་མིན་ལ། འཁྲུལ་བས་རྟོག་པའི་གཟུགས་བརྟན་དངོས་མེད་ཡིན་པ་དེས་ན་ཤེས་པ་བརྩོན་བྱར་ཐལ་བའི་སྤྱོན་མེད་དོ།

གསུམ་པ་(སེལ་བ་ལ་བརྟ་སྤྱོད་ན་ལྟན་མིན་འདུ་བྱེད་དང་མཚུངས་པ་སྤང་བ་)ལ་ཚྩོད་པ་ནི།

② <<རང>> བརྟགས། <<ཙ>> བརྟགས།

③ <<བརྟིས>> འཇུག

ཙ་བ། སེལ་བའི་སྤྱི་ལ་བད་སྤྱོར་ན།

ལྷན་པ་མིན་དང་མཚུངས་ཤེ་ན།

རྟོག་པའི་གཟུགས་བརྟན་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་སེལ་བའི་སྤྱི་ལ་བད་སྤྱོར་ན། ལྷན་པ་མིན་པའི་
འདུ་བྱེད་བརྗོད་བྱར་འདོད་པ་ལ་ཉེས་པ་བཞུགས་པ་དང་མཚུངས་^①ཞེ་ན།

དེ་དགག་པ་ནི།

ཙ་བ། རོན་སྤྱི་གལ་ཉེ་རྣམས་བྱུ་བ་ན།

ཁྱོད་བདེན་འོན་ཀྱང་དངོས་མེད་ཡིན། [༡༡]

དེ་བྱིར་སེལ་བ་ཡུལ་མེད་ཅེས།

ཤེས་ན་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་མེད།

གཟུགས་བརྟན་སྤྱིའི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་དང་རྟོག་པའི་གཟུང་ཡུལ་དུ་ཁས་ལྗངས་པ་དང་།
ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་དེར་ཁས་ལྗངས་པ་སྤྱོད་མི་མཚུངས་པར་ཐལ། རོན་སྤྱི་གལ་ཉེ་རྣམས་བྱུ་བ་ན་
ཁྱོད་བདེན་མོད། འོན་ཀྱང་དེ་དངོས་མེད་ཡིན་པའི་བྱིར། སེལ་བ་དངོས་ཡུལ་དངོས་པོར་མེད་ཅེས་
ཤེས་ན་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་དངོས་པོར་མེད་པའི་བྱིར་ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་དང་མི་མཚུངས་པར་བྱུ་བ་བོ།

བཞེ་བ་(བརྗོད་བྱ་རོན་རང་མཚན་པ་མེད་ན་ཐ་སྙད་རྒྱན་ཆད་པར་ཐལ་བ་སྤང་བ)ལ་ཚྱོད་པ་ནི།

ཙ་བ། བརྗོད་བྱ་མེད་ན་འབྲུལ་བ་གསོག་།

ཡིན་བྱིར་ཐ་སྙད་འཛིག་ཅེ་ན། [༡༢]

སྤྱིའི་བརྗོད་བྱ་དངོས་པོར་མེད་ན་འབྲུལ་བ་གསོག་རྒྱན་པ་བསྐྱུ་བའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་པའི་
བྱིར་ཐ་སྙད་^②སྤྱོད་མེད་ཐམས་ཅད་འཛིག་ཅེ་ན།

དེ་དགག་པ་ནི།

ཙ་བ། འབྲུལ་བའི་སྤྱོད་ནས་རང་མཚན་ལ།

འདུག་བྱིར་ཐ་སྙད་འཐད་པ་ཡིན།

① <<བཀྲིས་>> མཚུངས། <<རང་>> མཚུངས་སོ།

② <<བཀྲིས་>> སྙད། <<ས་>> སྤྱན།

ཐ་སྙད་སྒྲིན་མེད་འཐད་པ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟོག་པ་འབྲུལ་ཡང་འབྲུལ་བའི་སྒྲིན་ས་རང་
མཚན་ལ་འབྲུག་ཅིང་ཞུགས་པ་ལྟར་དོན་ཐོབ་པའི་ཕྱིར།

ལྷ་པ་(ཆད་བྱས་ཀྱི་འབྲེལ་པས་གོ་བས་འབྲུལ་བ་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་)ལ་རྩོད་པ་ནི།

ཙ་བ། ཆད་བྱས་འབྲེལ་པས་^②གོ་བ་ལ།

འབྲུལ་བའི་འབྲེལ་པ་མི་དགོས་སོ། [༡༣]

དོན་དེའི་མིང་འདིའོ་ཞེས་བརྟེན་ཆད་བྱས་པའི་འབྲེལ་པས་དོན་གོ་བ་ལ་འབྲུལ་བའི་འབྲེལ་པ་
མི་དགོས་སོ།^③

དེ་དགག་པ་ནི།

ཙ་བ། རང་མཚན་དང་ནི་དོན་སྤྱི་དང་།

གཉིས་པོ་གཅིག་ཏུ་འབྲུལ་བ་སྟེ།

གསུམ་པོ་གང་ལ་ཆད་བྱས་ཀྱང་།

འབྲུལ་བ་མེད་ན་བརྟེན་མི་འབྱོར། [༡༤]

བརྟེན་ཆད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་དེ་སྤྱི་རང་མཚན་ལ་ཟེར་ན། ལུ་སྟེགས་བྱེད་ལ་བཞོད་པའི་སྒྲིན་ཡོད་
ལ་ལྟན་མིན་འདུ་བྱེད་ལ་ཟེར་ན། ཉན་ཐོས་ལ་བརྟེན་པའི་སྒྲིན་ཡོད་པས་བརྟེན་པ་རྟོག་པ་འབྲུལ་
བ་ལ་ལྟོས་ཏེ། རྟོག་པ་འབྲུལ་བ་ལ་མ་ལྟོས་པར་བརྟེན་ཆད་བྱས་པའི་འབྲེལ་པས་དོན་གོ་བ་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། རང་མཚན་དང་ནི་དོན་སྤྱི་དང་གཉིས་པོ་གཅིག་ཏུ་འབྲུལ་བས་ཏེ་གསུམ་པོ་གང་ལ་བརྟེན་
ཆད་བྱས་ཀྱང་འབྲུལ་བ་མེད་ན་བརྟེན་མི་འབྱོར་བའི་ཕྱིར། རང་ལ་མཚུངས་པ་སྤང་བ་ནི། འོན་ཏྲུང་
རང་ཡང་ལྟོ་ལྟེར་ཞབས་ཞུམ་པ་ལ་མིང་བུམ་པ་ཞེས་བརྟེན་ཆད་^③པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན།

ཙ་བ། འདིར་ནི་རང་མཚན་གཟུགས་བརྟན་གཉིས།

གཅིག་ཏུ་འབྲུལ་དུ་གཞུག་པའི་ཕྱིར།

གན་པོ་ནམས་ཀྱིས་བརྟེན་ཆད་བྱེད།

^② <<རང>> བས། <<རྟེན>> བ།

^③ <<བཞིས>><<རང>> + བྱེད།

^④ <<བཞིས>> ལོ།

འབྲུལ་ནས་དོན་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར། [༡༥]

མི་མཚུངས་ཏེ་རྟོག་པ་འབྲུལ་བ་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་མིང་དོན་གྱི་བརྟུང་ཆད་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། ཚུ་རོལ་མཐོང་བ་སྤང་དོར་ལ་འཇུག་པའི་སྐབས་འདིར་ནི་རང་མཚན་དང་དེ་སྤང་གི་རྟོག་པའི་
གཟུགས་བརྟན་གཉིས་གཅིག་ཏུ་^②འབྲུལ་དུ་གཞུག་པའི་ཕྱིར་བརྟེན་པའི་ཆུང་པོ་རྣམས་ཀྱིས་
བརྟུང་ཆད་བྱེད་ལ་དེ་ལྟར་བྱས་པས་ཉན་པ་པོ་འབྲུལ་ནས་དོན་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

སྤྱིའི་དོན་བསྟུ་བ་ནི།

ཙ་བ། སྤྱི་ཡི་དངོས་ཀྱི་བཛོད་བྱ་མེད།

ཞེན་པའི་བཛོད་བྱ་རང་མཚན་ཡིན།

འབྲེལ་བ་འབྲུལ་བས་བྱས་ན་ཡང་།

འཇུག་པའི་སྤྱིས་བྱ་བསྟུ་བ་མེད། [༡༦]

ཅས་བྱ་བ་ནི་བསྟུ་བའི་ཆོག་ས་སུ་བཅད་པའོ།

སྤྱིའི་དངོས་ཀྱི་བཛོད་བྱ་དངོས་པོར་མེད་དེ། རྟོག་པའི་གཟུགས་བརྟན་ཙམ་དུ་ཟད་པའི་ཕྱིར།
བརྟུང་བྱས་པའི་ཆེ་རྟོག་པ་ལ་དོན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་དངོས་སུ་སྤང་བ་ལ་སྤྱིའི་དངོས་ཀྱི་བཛོད་བྱ་
ཞེས་བྱ་ཡི། རྟོན་བྱེད་ཀྱི་དངོས་བསྟན་ཡིན་ན་དངོས་མེད་ཡིན་པས་བྱུང་བ་ཁས་ལེན་པ་མ་ཡིན་
འོ། །རང་མཚན་སྤྱིའི་བཛོད་བྱར་མི་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཏེ། བྱམ་པ་རང་མཚན་བྱམ་པ་ཞེས་བརྟུང་
པའི་ཞེན་པའི་བཛོད་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རང་མཚན་སྤྱིའི་བཛོད་བྱར་མི་རྒྱང་བར་འདོད་པ་ནི་ཐོལ་
གྱིས་སྤེ་བདུན་དགོངས་འབྲེལ་དང་བཅས་^③འགོག་འདོད་པར་ཟད་དོ། །བརྟུང་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་
འབྲུལ་བས་བྱས་ན་ཡང་དོན་མི་ཐོབ་པར་ཐལ་བའི་སྦྱོན་མེད་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་ཡང་དོན་ལ་འཇུག་
པའི་སྤྱིས་བྱ་སྟུ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདིར་སྤྱིས་པ། དམ་པའི་དོན་དུ་བཛོད་པ་ཀུན་གྲལ་ཡང་། །ཐ་
སྤྱད་སྦྱོན་ནས་དོན་ལ་མ་མོངས་པ། །དེས་ཆོག་སོ་སོ་རིག་པ་སྦྱེད་པའི་ཐབས། །བཛོད་བྱ་རྟོན་བྱེད་
རྣམ་བཞག་ལེགས་པར་བཤད། །བསྟུ་བའི་ཆོག་ས་སུ་བཅད་པའོ།

གཉིས་པ་ལའུའི་མཚན་བསྟན་པ་ནི།

② <<བགྱིས་>><<རང་>> +

<<ས་>> -

③ <<བགྱིས་>> + བ།

ཅ་བ། ཚད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་ལས་བརྗོད་བྱ་དང་རྗོད་བྱེད་བརྟག་པའི་རབ་ཏུ་
བྱེད་པ་སྟེ་ལྟ་བུ། །

ཚད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་རྣམ་བཤད་ལེགས་པར་བཤད་པའི་སྒྲིང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས།
བརྗོད་བྱ་དང་རྗོད་བྱེད་བརྟག་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ལྟ་བུའི་འགྲེལ་བཤེས། །

འབྲེལ་པ་བརྟག་པ།

བཞི་པ་འབྲེལ་པ་དང་འགལ་པ་བརྟག་པའི་ཚུལ་ལ་གཉིས། འབྲེལ་པའི་རྣམ་བཞག་བཤད་པ་དང་། འགལ་པའི་རྣམ་བཞག་བཤད་པའོ། །དང་པོ་(འབྲེལ་པའི་རྣམ་བཞག་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། ལེ་ལུ་ལེ་གཞུང་བཤད་པ་དང་། ལེ་ལུ་ལེ་མཆན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་(ལེ་ལུ་ལེ་གཞུང་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། ཆད་མའི་མཆན་ཉིད་འཆད་པའི་སྟོན་དུ་འགལ་འབྲེལ་བཤད་པའི་རྒྱ་མཆན་དང་། འབྲེལ་པ་བྱེ་བྲག་དུ་བཤད་པའོ།

དང་པོ་(ཆད་མའི་མཆན་ཉིད་འཆད་པའི་སྟོན་དུ་འགལ་འབྲེལ་བཤད་པའི་རྒྱ་མཆན་)ནི།

ཙ་ག། དགག་དང་སྐྱབ་པ་རི་སྟེད་པ།

འགལ་འབྲེལ་ཉིད་ལ་ལྟོས་པས་ན།

ཆད་མའི་མཆན་ཉིད་དཔྱད་པ་ཡི།

སྟོན་དུ་འགལ་འབྲེལ་དབྱེད་པར་བྱ། [༡]

ཆད་མའི་མཆན་ཉིད་དཔྱད་པ་ཡི་སྟོན་དུ་འགལ་འབྲེལ་དབྱེད་པར་བྱ་རིགས་ཉི། དགག་བྱ་འགོག་པ་དང་། བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་པའི་དགག་པ་དང་སྐྱབ་པ་རི་སྟེད་པ་འགལ་འབྲེལ་ལེགས་པར་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་ལྟོས་པས་བྱེད་པའི་བྱིར། ཐེག་པ་གང་དུ་འཇུག་ཀྱང་གཞི་དང་ལམ་དང་འབྲས་བུའི་རྣམ་བཞག་འགལ་འབྲེལ་ངེས་པའི་སྟོན་ལེགས་པར་མ་ཤེས་ན། ཟུན་རྩོམ་ལེན་པ་དང་འབྲས་བུས། ཞེ་ཐག་པ་ནས་སྐྱབ་པ་བྱེད་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་བྱེད་པར་དུ་འང་འགལ་འབྲེལ་ལ་མཁས་པར་བྱའོ།

གཉིས་པ་(འབྲེལ་པ་བྱེ་བྲག་དུ་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། འབྲེལ་པ་དངོས་པོར་བྱུབ་པ་དགག་པ་དང་། རྫོང་རྒྱབ་པ་དང་། འབྲེལ་པ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་(འབྲེལ་པ་དངོས་པོར་བྱུབ་པ་དགག་པ་)ལ་གཉིས། སྤྱིར་དགག་པ་དང་། སོ་སོར་དགག་པའོ། །དང་པོ་(སྤྱིར་དགག་པ་)ལ་གཉིས། འགོག་པའི་རིགས་པ་དང་། གཞན་གྱི་འདོད་པ་དགག་པའོ།

དང་པོ་(འགོག་པའི་རིགས་པ་)ནི།

ཙ་ག། ཆོས་གཉིས་གཅིག་པ་མི་སྤྱིད་ཅིང་།

གཅིག་ལ་འབྲེལ་བ་མི་སྲིད་པས།

རང་རང་ངོ་བོ་ལ་གནས་པའི།

དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་འབྲེལ་མེད་ཡིན། [༩]

རང་རང་གི་ངོ་བོ་མ་འབྲེས་པར་སོ་སོ་ལ་གནས་པའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་^②དངོས་པོར་
འགྱུར་བའི་འབྲེལ་མེད་ཡིན་པར་ཐལ། ཆོས་གཉིས་གཅིག་པ་མི་སྲིད་ཅིང་གཅིག་ལས་མེད་པ་ལ་
འབྲེལ་བ་མི་སྲིད་པས་བྱུང་བའི་བྱིར་རྟོ། །འབྲེལ་བ་དངོས་པོ་ཡིན་པ་བཀག་ཅིང་^③འབྲེལ་བ་སྐྱབ་
བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་རྒྱས་པར་གསུངས་བཞིན་དུ། གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་དངོས་པོ་ཡིན་པས་བྱུང་བ་རྩ་བའི་
དགོངས་པར་འདོད་པ་ནི། ཞེ་ཁོ་ན་ཞུགས་པའི་སྒྲིང་ནད་བྱེད་པ་མིན་ན་བསམ་པར་བྱ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་
ནོ། །འདི་དག་འབྲེལ་བ་བརྟག་^④པའི་རྣམ་བཤད་དུ་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ།

གཉིས་པ་(གཞན་གྱི་འདོད་པ་དགག་པ་)ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ནི།

རྩ་བ། དངོས་མེད་ལ་ཡང་དངོས་འབྲེལ་ནི།

ཡོད་ཅེས་སྒྲུན་པོ་འགའ་ཞིག་སྤྲོ།

དངོས་མེད་ལ་ཡང་ངོ་བོས་བྱུང་བའི་དངོས་འབྲེལ་ནི་ཡོད་ཅེས་སྒྲུན་པོ་འགའ་ཞིག་སྤྲོ།
གཅིག་དུ་བྲལ་ལ་སོགས་པའི་དགག་བྱའི་ཆོས་མི་སྲིད་པ་རྣམས་ལ་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་མེད་དགག་
ཡིན་པས་དངོས་འབྲེལ་མེད་ཅིང་སྒྲོག་འབྲེལ་ཡང་མེད་ལ་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་རྟགས་སྲིད་པར་ཐལ་བས།
དངོས་མེད་ལ་ཡང་དངོས་འབྲེལ་ཡོད་ལ། དེ་ལྟེན་^⑤མི་ཟེན་པས་སྒྲོག་འབྲེལ་ངེས་པ་ལ་ལྟོས་
ཞེས་ཟེར་རོ། །དེའི་དོན་ནི་དངོས་མེད་ཀྱི་འབྲེལ་པོ་དང་འབྲེལ་ཡུལ་གཉིས་ཆོས་གཞན་བསྒྲོག་པ་
རྟག་པས་བཏགས་པ་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་བྱུང་བ་ཅེས་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་འབྲེལ་པར་འདོད་ལ། དེ་ལྟ་
ན་དངོས་པོར་འགྱུར་སྒྲུབ་དུ་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ།

དེ་དགག་པ་ནི།

རྩ་བ། དངོས་མེད་ངོ་བོ་མེད་པ་ལ།

② <<འགྲིས་>> ཐམས་ཅད།

<<ས་>> བ་མས།

③ <<འགྲིས་>> རྟག

④ <<འགྲིས་>> ཅིང་།

<<ས་>> ཅིག

⑤ <<འགྲིས་>> ལྟེན།

<<རང་>> སྤྱི་ངེས།

འབྲེལ་བ་ཡོད་ན་དངོས་པོར་འགྱུར། [༣]

དངོས་མེད་ངོ་བོ་མེད་པ་ལ་རྟོག་པས་བཏགས་པ་མ་ཡིན་པའི་འབྲེལ་བ་ཡོད་ན་འབྲེལ་བ་
དང་འབྲེལ་བ་ཅན་དངོས་པོར་འགྱུར་བར་ཐལ། རྟོག་པས་བཏགས་པ་མིན་པའི་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར།

ཙ་བ། ཆོས་གང་ཆོས་གཞན་མི་འདོར་བ།
འབྲེལ་བ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་མཆན་ཏེ།
དངོས་པོ་འདྲེ་བ་མེད་ཕྱིར་དང་།
དངོས་མེད་ངོ་བོ་མེད་ཕྱིར་མེད། [༤]

ཆོས་གང་ཡོད་ན་རང་དང་ཐ་དད་པའི་ཆོས་གཞན་ཡོད་པས་བྱུང་ཅིང་། མི་འདོར་བ་འབྲེལ་
བ་རྣམས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་སྤྱི་འཆན་ཉིད་ཡིན་ལ་དེ་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། དེ་དངོས་པོ་ཡིན་ན་
འབྲེལ་བ་ཅན་དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་གཉིས་ཀའི་སྤྱི་དང་ཐ་གྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
དངོས་པོ་རྗེས་ཐ་དད་འདྲེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། དངོས་མེད་དངོས་པོའི་ངོ་བོར་མེད་པའི་ཕྱིར་
འབྲེལ་བ་དངོས་པོ་མེད་དོ། །དེ་ལས་ཐ་དད་དེ་བཀག་ན་ཁེགས་པ་དང་དོན་འབྲེལ།

གཉིས་པ་(སོ་སོར་དགག་པ་)ལ་གསུམ། བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བ་དང་དངོས་པོར་གྲུབ་པ་
དགག་པ་དང་། རྟོན་བྱུང་དུ་འབྲེལ་བ་དངོས་པོར་གྲུབ་པ་དགག་པ་དང་། དེས་འབྲེལ་བ་རྗེས་གྲུབ་
གཞན་ཡང་ཁེགས་པ་ལོ། །དང་པོ་(བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བ་དང་དངོས་པོར་གྲུབ་པ་དགག་པ་)ལ་གཉིས།
དངོས་དང་། འབྲེལ་བ་དངོས་པོ་པ་^①ཡོད་པར་འདོད་པ་དགག་པ་ལོ།

དང་པོ་(དངོས་)ནི།

ཙ་བ། བདག་གཅིག་པ་ལ་ཆོས་གཉིས་མེད།
ཆོས་གཉིས་མེད་ལ་འབྲེལ་མི་སྲིད།
དེས་ན་བྱས་དང་མི་རྟོག་པ།
དོན་གྱི་སྤྱི་དང་ན་འབྲེལ་བ་མེད། [༥]

① <<བགྱིས་>> ལ།

བྱས་པ་དང་མི་ཉག་པ་དོན་གྱི་སྒྲིང་ན་སྟེ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་འབྲེལ་བ་མེད་
བར་ཐལ། དེ་གཉིས་བདག་གཅིག་པ་ལ་རྣམས་ཀྱི་ངོས་ནས་ཚོས་གཉིས་མེད་ཅིང་། ཚོས་གཉིས་མེད་
པ་ལ་འབྲེལ་བ་མི་སྲིད་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར། སྒར་བཤད་པ་ལྟར་རྣམས་ཀྱི་ངོས་ནས་ཐ་དད་དུ་ཡོད་ན་
རྣམས་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་བས། རྣམས་ཀྱི་ངོས་ནས་འབྲེལ་བ་མེད་ལ། བྱས་པའི་རྣམས་དང་མི་ཉག་པའི་
རྣམས་འབྲེལ་མེད་ཡིན་ཞེས་ཁས་སྐྱངས་པར་མི་བྱུང་།

གཉིས་པ་(འབྲེལ་བ་དངོས་པོ་པ་ཡོད་པར་འདོད་པ་དགག་པ་)འདོད་པ་བརྗོད་པ་ནི།

ཙ་བ། གལ་ཏེ་བྱས་དང་མི་ཉག་པའི།

ཕྱོག་པ་སྐྱ་ལ་མ་གྲུབ་ན།

ཚུལ་གསུམ་གྲུབ་པ་མི་སྲིད་པས།

དོན་ལ་བདག་གཅིག་འབྲེལ་ཞེ་ན། [༤]

གལ་ཏེ་བྱས་པ་དང་མི་ཉག་པའི་ཕྱོག་པ་སྐྱ་ལ་མ་གྲུབ་ན། བྱས་པའི་སྐྱ་མི་ཉག་པར་སྐྱབ་
པའི་ཚུལ་གསུམ་གྲུབ་པ་མི་སྲིད་པས་རྣམས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་དོན་ལ་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བ་ཡོད་ཅེ་ན།

དེ་དགག་པ་ནི།

ཙ་བ། རྣམས་གཅིག་དོན་མ་ཐུན་ཕྱོག་པ་རྣམས།

དོན་ལ་ཡོད་ན་ཕྱོག་པ་ནང་།^②

མ་འབྲེལ་ཉགས་མིན་འབྲེལ་ན་ཡང་།

རྣམ་གངས་པ་འཕམ་འབྲས་བྱར་འགྱུར། [༥]

སྐྱ་བྱས་མི་ཉག་པའི་ཕྱོག་པ་ནང་པན་ཚུན་མ་འབྲེལ་པར་ཐལ། གྲུབ་བདེ་རྣམས་གཅིག་པའི་
དོན་མ་ཐུན་པའི་ཕྱོག་པ་རྣམས་རྣམས་ཀྱི་ངོས་ནས་དོན་ལ་ཡོད་ན་དེའི་ངོས་ནས་ཐ་དད་དུ་ཡོད་མི་
སྲིད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བྱས་པ་སྐྱ་མི་ཉག་སྐྱབ་ཀྱི་ཉགས་ཡང་དག་མིན་པར་ཐལ་ལོ། །རྣམས་ཀྱི་
ངོས་ནས་འབྲེལ་ན་ཡང་དེ་དགག་^③གི་སྐྱ་ཉོག་དང་ཡུལ་རྣམ་གངས་པ་འཕམ་ཡང་ན་བྱས་པ་མི་ཉག་
པའི་འབྲས་བྱར་འགྱུར་བར་ཐལ། མི་ཉག་པ་དེའི་རྣམས་གཞན་གྱི་ལྟོས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

② <<ཉོར>> ནང་། <<ཙ>><<སྟེ>><<ཞ>> ལ།

③ <<བཟླས>> དག

གཉིས་པ་(རྟོན་བྱང་དུ་འབྲེལ་བ་དངོས་པོར་གྲུབ་པ་དགག་པ་)ལ་གཉིས། རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་རྩ་ལ་འབྲེལ་
 བ་དགག་པ་དང་། རིགས་ལ་འབྲེལ་བ་དགག་པ་ལོ། །དང་པོ་(རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་རྩ་ལ་འབྲེལ་བ་དགག་པ་)ལ་
 གསུམ། རྒྱ་འབྲས་རིམ་གྱིས་པ་ལ་འབྲེལ་བ་དངོས་པོ་བ་དགག་པ་དང་། རྒྱང་པ་ལ་དགག་པ་དང་།
 ལྟོས་པ་ལ་དགག་པ་ལོ། །དང་པོ་(རྒྱ་འབྲས་རིམ་གྱིས་པ་ལ་འབྲེལ་བ་དངོས་པོ་བ་དགག་པ་)ལ་གཉིས། སྔ་ཕྱི་
 ལ་དགག་པ་དང་། བར་གྱི་སྒྲོར་འབྲེལ་དགག་པ་ལོ།

དང་པོ་(སྔ་ཕྱི་ལ་དགག་པ་)ནི།

ཙ་བ། སྔ་ཕྱི་མེན་ལ་དེ་བྱང་མེད།

སྔ་ཕྱི་ཡོད་ན་གང་རུང་མེད།

དེས་ན་དངོས་དང་དངོས་མེད་ལ།

དེ་ལས་བྱང་བའི་འབྲེལ་བ་མེད། [༡]

དངོས་པོ་དང་རང་དུས་ན་དངོས་པོར་མེད་པ་ལ་དེ་ལས་བྱང་བའི་འབྲེལ་བ་རྩ་གྲུབ་མེད་
 བར་ཐལ། སྔ་ཕྱི་མེན་ལ་དེ་བྱང་མེད། སྔ་ཕྱི་ཡོད་ན་གཅིག་གི་དུས་ན་གང་རུང་མེད་པ་དེས་ན་འི་
 ཕྱིར། རོན་ནི་འདི་ལྟར་ཡིན་ཏེ། མེ་དུའི་འབྲེལ་བ་སྒྲོའི་ཡུལ་དུ་འཆར་བའི་ཆེ་གཉིས་ཀ་དུས་གཅིག་
 ཏུ་སྒྲར་དགོས་ལ། འབྲེལ་བ་རྩ་གྲུབ་ན་མེ་དུ་དུས་མཉམ་དུ་འགྱུར་དགོས་པས་རྒྱ་འབྲས་མ་
 ཡིན་པར་འགྱུར་དགོས་པ་ལོ། །འབྲེལ་བཟླ་གི་རྣམ་བཤད་དུ་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ།

གཉིས་པ་(བར་གྱི་སྒྲོར་འབྲེལ་དགག་པ་)ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ནི།

ཙ་བ། འགགས་པ་དང་ནི་སྒྲེས་པ་ལ།

སྒྲོར་བའི་འབྲེལ་བ་ཡོད་ཅེན།

རིག་པ་ཅན་པ་ན་རེ། མེ་འགགས་པ་དང་ནི་དུ་བ་སྒྲེས་པ་ལ་དེ་གཉིས་འབྲེལ་བར་བྱེད་པའི་
 བར་དེར་སྒྲོར་བའི་འབྲེལ་བ་རྩ་གྲུབ་ཡོད་ཅེན།

དེ་དགག་པ་ནི།

ཙ་བ། སྒྲོར་འབྲེལ་ཉག་ན་དངོས་པོ་མིན།

མི་རྟག་ན་ནི་སྤྱག་མེད་འགྱུར། [༩]

སྒྲིང་འབྲེལ་རྣམས་སྤྱབ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྒྲིང་འབྲེལ་རྟག་ན་དངོས་པོ་མིན་ལ་མི་རྟག་ན་ནི་
འབྲེལ་བ་དེ་དང་འབྲེལ་བ་ཅན་འབྲེལ་མེད་ཡིན་ན་དེའི་འབྲེལ་པར་མི་འཐད་ལ། འབྲེལ་བ་ཡོད་ན་
འབྲེལ་བ་དང་འབྲེལ་བ་ཅན་གྱི་བར་དེར་ཡང་སྒྲིང་འབྲེལ་རྣམས་གཞན་ཁས་སྦྱངས་དགོས་པས་
སྤྱག་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(རྒྱང་པ་ལ་དགག་པ་)ལ་འདོད་པ་བརྟེན་པ་ནི།

ཅ་བ། གལ་ཏེ་པན་ཚུན་མ་ལྟོས་པའི།

མེད་དུ་འབྲེལ་བ་ཡིན་ཞེ་ན།

གལ་ཏེ་པན་ཚུན་མ་ལྟོས་པའི་མེད་དུ་འབྲེལ་བ་དངོས་པོ་པ་ཡིན་ཞེ་ན།

དེ་དགག་པ་ནི།

ཅ་བ། རྒྱང་པ་རེ་རེ་མཐོང་བས་ཀྱང་།

གཉིས་ཀའི་འབྲེལ་བ་ངེས་པར་འགྱུར། [༡༠]

རྒྱང་པ་རེ་རེ་མཐོང་བས་ཀྱང་མེད་དུ་གཉིས་ཀའི་འབྲེལ་བ་ངེས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ལྟོས་
མེད་གྱི་རྒྱང་པ་རེ་རེ་ལ་ཡང་འབྲེལ་བ་དངོས་པོ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་(ལྟོས་པ་ལ་དགག་པ་)ལ་གཉིས། པན་འདོགས་པ་ལ་འབྲེལ་བ་རྣམས་སྤྱབ་དགག་པ་
དང་། མེད་ན་མི་འགྱུར་བ་ཅན་གྱི་འབྲེལ་བ་དགག་པ་ལོ།

དང་པོ་(པན་འདོགས་པ་ལ་འབྲེལ་བ་རྣམས་སྤྱབ་དགག་པ་)ལ་འདོད་པ་བརྟེན་པ་ནི།

ཅ་བ། རྒྱ་འབྲས་པན་ཚུན་ལྟོས་ནས་པན།

འདོགས་ཕྱིར་འབྲེལ་བ་མི་འགལ་ན།

རྒྱ་འབྲས་པན་ཚུན་ལྟོས་ནས་པན་འདོགས་པའི་ཕྱིར། འབྲེལ་བ་དངོས་པོར་ཡོད་པ་མི་
འགལ་ལོ་ཞེ་ན།

དེ་དགག་པ་ནི།

ཙ་བ། རྒྱ་འབྲས་དངོས་པོ་དངོས་མེད་ལ།

ཕན་བྱ་ཕན་བྱེད་འཐད་པ་དགལ། [༡༡]

རྒྱ་འབྲས་གཅིག་དངོས་པོར་ཡོད་དུས་ན་གཅིག་ཤོས་དངོས་པོར་མེད་པ་ལ་ཕན་བྱ་ཕན་བྱེད་གྱི་འབྲེལ་པ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་འཐད་པ་དགལ་སྟེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྣམ་ཐ་དད་དུས་མཉམ་རྒྱ་འབྲས་སུ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(མེད་ན་མི་འབྱུང་བ་ཙམ་གྱི་འབྲེལ་པ་དགག་པ་)ནི། ཆོས་དེ་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཐ་སྙད་མི་འབྱུང་བ་ཙམ་འབྲེལ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།

ཙ་བ། མེད་ན་མི་འབྱུང་འབྲེལ་ཡིན་ན།

གཡམས་གཡོན་སོགས་ཀྱང་འབྲེལ་པར་འགྱུར།

རྩ་གཡམས་གཡོན་སོགས་ཀྱང་འབྲེལ་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཐ་སྙད་ལ་ལྟོས་པའི་མེད་ན་མི་འབྱུང་གི་འབྲེལ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩ་གཡམས་གཡོན་གྱི་གཞི་ལྗོག་གི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི་རང་ལྗོག་བདག་གཅིག་འབྲེལ་དུ་ཁས་ལྷངས་ཀྱང་ཉེས་པ་མེད་དོ།

ཙ་བ། དོན་ལ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི།

འབྲེལ་པ་རྣམས་ལྗོག་བརྟགས་^①པས་ཁེགས། [༡༢]

རྣམས་ཀྱི་དོན་ལ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་རྣམས་གྲུབ་མེད་པར་ཐལ། མའི་རྣམས་ལ་དུས་གསུམ་དུ་བརྟག་ན་མི་འཐད་ཅིང་ལྗོག་པ་དངོས་པོར་མེད་པས་རིགས་པས་བརྟགས་པས་འབྲེལ་པ་རྣམས་གྲུབ་ཁེགས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(རིགས་ལ་འབྲེལ་པ་དགག་པ་)ལ་འདོད་པ་བརྟོད་པ་ནི།

ཙ་བ། རང་གི་མཚན་ཉིད་འབྲེལ་མེད་ཀྱང་།

རྒྱ་འབྲས་རིགས་ལ་འབྲེལ་ཞེ་ན།

① <<བོད་>> བརྟགས། <<ས་>> བརྟགས།

རང་གི་མཚན་ཉིད་ལ་འབྲེལ་བ་མེད་ཀྱང་རྒྱ་རྒྱུ་འབྲས་རིགས་ལ་འབྲེལ་ཞེ་ན།

དེ་དགག་པ་ནི།

ཙ་བ། རིགས་དེ་རྒྱ་རྒྱུ་འབྲས་ཉིད་ཡིན་ན།

སྤར་གྱི་སྒྲིན་ལས་འདས་པ་^①མེད།། [༡༣]

དེ་ལས་གཞན་པའི་རིགས་ཡོད་ན།

སྤྱི་ཡི་སྐབས་སུ་བཀག་ཟེན་ཏོ།

རྒྱ་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རིགས་ལ་འབྲེལ་བ་དངོས་པོ་མེད་པར་ཐལ། རིགས་དེ་རྒྱ་རྒྱུ་འབྲས་རང་མཚན་པ་ཉིད་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་ན་དུས་གསུམ་ལ་བཏགས་པའི་སྤར་གྱི་སྒྲིན་ལས་འདས་པ་མེད་ལ། དེ་ལས་གཞན་པའི་རིགས་ཇས་བྱབ་ཡོད་ན་སྤྱི་ཡི་དུས་^②སུ་བཀག་ཟེན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་(དེས་འབྲེལ་བ་ཇས་བྱབ་གཞན་ཡང་ཁེགས་པ་)ལ་གཉིས། བཀག་ཟེན་པའི་ཚུ་ལ་མདོར་བསྟན་པ་དང་། དགག་པ་དངོས་སོ།།

དང་པོ་(བཀག་ཟེན་པའི་ཚུ་ལ་མདོར་བསྟན་པ་)ནི།

ཙ་བ། འདིས་ནི་ལྷན་དང་འདུ་བ་དང་།

ཁྱད་པར་དང་ནི་ཁྱད་པར་ཅན།། [༡༤]

ཁྱད་དང་ཕྱད་པ་ལ་སོགས་པ།

འབྲེལ་པར་འདོད་པ་བཀག་པ་ཡིན།

འབྲེལ་པ་ཇས་བྱབ་བཀག་པ་འདིས་ནི་ཚོས་ཅན། འབྲེལ་པ་གཞན་ཡང་ཁེགས་ཏེ་ལྷན་པ་དང་འདུ་བ་དང་ཁྱད་པར་དང་ནི་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་འབྲེལ་པ་དང་ཁྱད་པ་དང་ཕྱད་པ་ལ་སོགས་པ་ཇས་བྱབ་ཀྱི་འབྲེལ་པར་འདོད་པ་བཀག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(དགག་པ་དངོས་)ལ་གཉིས། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང་། བསྟན་ཏེ་དགག་པ་དངོས་སོ།།

དང་པོ་(འདོད་པ་བརྗོད་པ་)ནི།

① <<རང>> འདས་པ། <<ཙ>> འདལ་བ།

② <<བྱིས>> དུས། <<རང>> སྐབས།

ཙ་བ། འཁར་གཞོང་ལ་ནི་རྒྱ་བྲུག་བརྟན།
དེ་ནི་ལྷན་པའི་འབྲེལ་ཞེས་ཟེར། [༡༥]

རྩམ་ཐ་དད་དུས་མཉམ་ཡང་འཁར་གཞོང་ལ་ནི་རྒྱ་བྲུག་བརྟན་པ་དེ་ནི་ལྷན་པའི་འབྲེལ་བ་
ཞེས་ཟེར་ལ།

ཙ་བ། ཏྲག་པའི་རྟན་ལ་མི་ཏྲག་པ།
འབྲེལ་བ་འཕྲོད་པ་འདྲ་ཞེས་གྲགས།

བྱེ་བྲག་པ་ན་རེ། སྤྱི་ཏྲག་པའི་རྟན་ལ་ཅ་རྟན་སོགས་མི་ཏྲག་པ་འབྲེལ་པ། འཕྲོད་པ་འདྲ་བའི་
འབྲེལ་བ་ཞེས་གྲགས།

ཙ་བ། བྱས་དང་མི་ཏྲག་ལ་སོགས་པ།
དོན་གཅིག་ལ་ནི་འདྲ་ཞེས་སྟུ། [༡༦]

བྱས་པ་དང་མི་ཏྲག་པ་ལ་སོགས་པ་སྤྱི་དོན་གཅིག་ལ་ནི་འདྲ་བ་འཕྲོད་པ་འདྲ་བའི་འབྲེལ་
བ་ཞེས་སྟུ།

ཙ་བ། ཐ་དད་གཞན་གྱིས་གཞན་གོ་བ།
ཁྱད་པར་བྱེད་ཆོས་འབྲེལ་ཞེས་འདོད།

རྩམ་ཐ་དད་གཞན་གྱིས་གཞན་གོ་བ་དབྱུག་པས་དབྱུག་པ་ཅན་དུ་གོ་བ་ལྟ་བུ་ཁྱད་པར་
བྱེད་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཞེས་འདོད་དོ།

ཙ་བ། འགགས་པའི་རྒྱ་དང་ད་ལྟར་གྱི།
འབྲས་བུ་འབྲེལ་བ་སྦྱར་འབྲེལ་ལོ། [༡༧]

འགག་^①པའི་རྒྱ་དང་ད་ལྟར་གྱི་འབྲས་བུ་འབྲེལ་བ་སྦྱར་འབྲེལ་ལོ།

ཙ་བ། བདག་དང་བྱ་བ་རྣམས་གཉིས་ལ།
བྱེད་པའི་འབྲེལ་བ་ཡོད་དོ་ལོ།

① <<བཀྲིས་>> འགག་ <<རང་>> འགགས།

བདག་ཉག་པ་དང་འགྲོ་ལོང་སོགས་ཀྱི་བྱ་བ་ལྟམ་གཉིས་ལ་བྱ་བ་དང་བྱེད་པའི་འབྲེལ་པ་
ཡོད་དོ་ལོ།

ཙ་བ། མིག་གིས་གཟུགས་ལ་ལྟ་བ་ལ།
ཐུན་པའི་འབྲེལ་པ་ཡིན་ཞེས་ཟེར། [༡༩]

མིག་གིས་གཟུགས་ལ་ལྟ་བ་ལ་མིག་དང་གཟུགས་ཐུན་པའི་འབྲེལ་པ་ཡིན་ཞེས་ཟེར་རོ།

ཙ་བ། རྗེ་ཁོལ་ཁྱོ་ལྷག་ལ་སོགས་ཀྱང་།
འབྲེལ་པ་ཡིན་ཞེས་ཚེངས་པ་སྤྱོད།

བྱ་ཚོད་དང་འབྲེལ་བ་སོགས་ལ་རྗེ་ཁོལ་དང་། ཏུར་པ་ཁྱོ་ལྷག་ལ་སོགས་ཀྱང་འབྲེལ་པ་
གཞན་ཡིན་ཞེས་ཚེངས་པ་སྤྱོད།

གཉིས་པ་(བསྐྱུས་ཉེདགག་པ་དངོས་)ལ་གཉིས། འབྲེལ་པ་དོན་ལ་མ་གྲུབ་པ་དང་། རྫོང་རྫོང་གྲུབ་
ཀྱང་གཉིས་ལས་གཞན་དུ་མི་འཐད་པ་ལོ།

དང་པོ་(འབྲེལ་པ་དོན་ལ་མ་གྲུབ་པ་)ནི།

ཙ་བ། དོན་ལ་འབྲེལ་པ་འདོད་པ་ནི།
གཅིག་དང་ཐ་དད་བརྟགས་པས་ཁྱེད་ལ། [༢༠]

དོན་ལ་འབྲེལ་པ་འདོད་པ་ནི་མི་འཐད་པར་ཐལ། གཅིག་ཡིན་ན་ཐ་དད་མེད་པས་འབྲེལ་པ་
མེད་ལ། ཐ་དད་ཡིན་ན་འབྲེལ་པ་མེད་པས་རྫས་ཀྱི་ངོས་ནས་གཅིག་དང་ཐ་དད་བརྟགས་པས་ཁྱེད་ལ་
པའི་བྱེད།

གཉིས་པ་(རྫོང་རྫོང་གྲུབ་ཀྱང་གཉིས་ལས་གཞན་དུ་མི་འཐད་པ་)ལ་འདོད་པ་བརྟོག་པ་ནི།

ཙ་བ། ཐུན་པ་སོགས་ལ་འདང་གཞན་སེལ་གྱིས།
སྤྱི་ན་གོ་བྱེད་ཡིན་ཞེས།

ཁྱོད་འདོད་པ་ལྟར་ཐུན་པ་སོགས་ལ་འདང་གཞན་སེལ་གྱིས་སྤྱི་ན་གོ་བྱེད་ཡིན་ཞེས།

དེ་དགག་པ་ནི།

ཙ་བ། ལྷན་པ་ཅན་སོགས་གནོད་བྱེད་ཡོད།

གནོད་བྱེད་མེད་ན་གཉིས་པོར་འདུས། [༣༠]

ལྷན་པ་ཅན་སོགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཤུང་གསུམ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ལྷན་པ་ཅན་སོགས་ཀྱིས་
འབྲེལ་བ་ལ་གནོད་བྱེད་ཡོད་ལ། གནོད་བྱེད་མེད་པའི་འབྲེལ་བ་ཡིན་ན་གཉིས་པོར་འདུས་པའི་
ཕྱིར།

ཙ་བ། རི་ལྟར་གནོད་པ་ཡོད་ཅེ་ན།

གཞན་ཡང་གངས་ཅན་འདོད་པ་ཡི།

སྤྲུགས་གོང་དང་ནི་མེ་བཞིན་དུ།

འབྲེས་པས་རྣམ་^①དྲེར་མེད་ཅེ་ན། [༣༡]

ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་པོར་བ་ཡི།

རན་རྟོག་པལ་ཆེར་རྒྱན་པོ་ལེན།

སྤྲུགས་སྤྲུག་བཏང་ནས་སྤྲུགས་པ་ལ།

ཁྱི་ལས་གཞན་པ་སུ་ཞིག་ཟ། [༣༢]

བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ།

འཁར་གཞོང་དང་རང་ནང་གི་རྒྱ་ཤྲག་སོགས་སྤྱི་བ་རྒྱ་འབྲས་མཆན་ཉིད་པ་ཡིན་ལ།
བདག་ལ་སོགས་པའི་རྟག་པས་འབྲས་བྱ་ལ་པན་འདོགས་པ་མི་སྲིད་པ་དང་། མིག་ཤེས་སྦྱེད་པའི་
རྒྱུན་གསུམ་པོ་ཡང་འབྲེལ་བ་གཉིས་གང་ཡང་མེད་པས་འབྲེལ་མེད་ཡིན་ལ། རྣམ་ངེས་ལས།
ཆོགས་པ་དང་ཆོགས་པ་ཅན་རྒྱ་འབྲས་སུ་བཞག་པ་ནི་སྤྱི་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། དུས་
མཉམ་པ་ལ་མ་ཡིན་ཏེ། ཆོགས་པ་དང་ཆོགས་པ་ཅན་རྣམས་ཐ་དད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན།
བྱས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བྱེ་བྲག་པ་འདོད་པ་ལྟར་རགས་པའི་ཆ་མེད་ཡིན་པར་ཐལ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་
རགས་པ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་སྒྱུར་པའི་ཆ་རྣམས་ཐ་དད་དུ་མ་མེད་པའི་ཕྱིར།

① <<རྟོར>> པས་རྣམ། <<རྟོ>><<སྤྱེ>><<ཞ>> པ་རྣམས།

ཉགས་ཁས་སྒངས་སོ། །དེས་ན་རིགས་པ་ལྟར་སྒྲིང་རང་ལྷགས་ལ་ཁས་ལེན་པ་མི་རིགས་པས།
ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་བོར་བ་ཡི། །ངན་ཉོག་པལ་ཆེར་སྒྱུན་པོ་ལེན་པ་ནི། །སྒྲགས་སྒྱུན་བཏང་ནས་
སྒྲགས་པ་ལ། །ཁྱི་ལས་གཞན་པ་སྤྱེལ་ཟ། །དེ་དང་འབྲ་བར་བསྟན་ནོ།

གཉིས་པ་སྒོ་ངོར་འབྲེལ་བ་སྒྲུབ་པ་ལ་གཉིས། སྒོས་རི་ལྟར་སྒྲེལ་བའི་ཚུལ་དང་། ཅོད་པ་
སྤང་བའོ།

དང་པོ་(སྒོས་རི་ལྟར་སྒྲེལ་བའི་ཚུལ་)ནི།

ཅ་བ། རྣམ་ཉོག་ཡུལ་ལ་འཛིག་ཉེན་གྱི།

ཐ་སྙད་བཞིན་དུ་དབྱེ་བསྒྲུ་དང་།

སྤྱ་ཕྱི་ཉོག་པས་སྒྲེལ་བ་ཡིས།

འཇུག་ཡུལ་བསྒྲུབ་ཕྱིར་འབྲེལ་བར་འཐད། [༡༣]

སྤྱ་བྱས་མི་ཉག་པ་གསུམ་རྩུ་ཀྱི་ངོས་ནས་ཐ་དད་དུ་མེད་ཀྱང་འབྲེལ་བ་མ་གྲུབ་པའི་སྒྲོལ་
མེད་པར་ཐལ། རྣམ་ཉོག་ཐ་དད་པའི་ཡུལ་ལ་འཛིག་ཉེན་གྱི་ཐ་སྙད་བཞིན་དུ་ཕྱོག་པ་ཐ་དད་པའི་སྒོ་
ནས་སྤྱའོ། །བྱས་པའོ། །མི་ཉག་པའོ། །ཞེས་དབྱེ་བ་དང་རྩུ་གཅིག་ཏུ་བསྒྲུ་བ་དང་། སྤྱ་ཕྱི་ཉོག་
པས་སྒྲེལ་བ་ཡིས་འཇུག་བསྒྲུབ་ཅུས་པས་འབྲེལ་བར་འཐད་པའི་ཕྱིར། རྩུ་གཅིག་ཡིན་ཡང་
དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཉོག་པ་དང་། དེ་ལ་བཞེན་ནས་ལམ་བཟོད་པའི་ཆེད་དུ་འབྲེལ་བ་དང་
ཉགས་སྒྲིང་དོན་གསུམ་གྱི་རྣམ་བཞག་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །ཉེན་རྣུང་འབྲེལ་ཡང་དངོས་པོར་མེད་
ཀྱང་། དག་འཛིན་མཛོན་སུམ་དང་རྒྱ་འབྲས་རང་གི་ངོ་བོ་འཛིན་པའི་མཛོན་སུམ་སྤྱ་ཕྱི་སྤྱག་གསུམ་
སྒོས་ནས་རྒྱ་འབྲས་ངེས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་འབྲེལ་ངེས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་དུ་བཤད་ཅིན་པ་
ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།

གཉིས་པ་(ཅོད་པ་སྤང་བ་)ལ་གཉིས། བདག་གཅིག་འབྲེལ་ལ་ཅོད་པ་སྤང་བ་དང་། ཉེན་རྣུང་
འབྲེལ་ལ་ཅོད་པ་སྤང་བའོ།

དང་པོ་(བདག་གཅིག་འབྲེལ་ལ་ཅོད་པ་སྤང་བ་)ལ་འདོད་པ་བཟོད་པ་ནི།

ཙ་བ། བྱས་དང་མི་རྟག་སྒོས་སྒྲེལ་བ།
 རོན་ལ་བྱུབ་ན་རོན་འབྲེལ་ཡིན།
 རོན་ལ་དེ་དག་མ་བྱུབ་ན།
 རོན་གྱི་སྐྱབ་བྱེད་མིན་ཞེ་ན། [༡༥]

བྱས་བ་དང་མི་རྟག་བ་སྒོས་སྒྲེལ་བ་རོན་ལ་བྱུབ་ན་རོན་རང་མཆན་དུ་གྱུར་པའི་འབྲེལ་བ་
 ཡིན་པས་འབྲེལ་བ་དངོས་པོར་མེད་པ་འགལ་ལ། རོན་ལ་དེ་དག་མ་བྱུབ་ན་རང་མཆན་གྱི་སྐྱབ་
 བྱེད་མིན་ཞེ་ན།

དེ་དགག་པ་ནི།

ཙ་བ། བཏགས་^①པ་རོན་ལ་འཇུག་པ་དང་།
 མི་འཇུག་པ་སྟེ་རྣམ་པ་གཉིས།
 འཇུག་པས་འཇུག་ཡུལ་ཐོབ་པ་ན།
 འབྲེལ་བ་ཉིད་རུང་གཅིག་^②ཞོས་མིན། [༡༦]

རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཡིན་ན་དེ་ངེས་པས་རོན་རང་མཆན་ཐོབ་བྱེད་དུ་འགྱུར་མི་སྲིད་པའི་
 སྟོན་མེད་པར་ཐལ། རྟོག་པས་བཏགས་པ་གང་ཞིག་ངེས་པའི་རོན་ལ་འཇུག་པ་དང་། སྐྱ་རྟག་འཛིན་
 ལྟ་བུ་རོན་ལ་མི་འཇུག་པ་སྟེ་རྣམ་པ་གཉིས་ཡོད་ལ། རོན་ལ་འཇུག་པས་འཇུག་ཡུལ་ཐོབ་པ་ན་
 བྱས་མི་རྟག་ལྟ་བུ་འབྲེལ་བ་ཉིད་རུང་། གཅིག་ཞོས་སྐྱ་མ་བྱས་པར་གཟུང་བ་སོགས་ལས་འཇུག་
 ཡུལ་ཐོབ་པ་མི་སྲིད་པས་མ་བྱས་པ་མི་རྟག་པ་ལ་འབྲེལ་བ་མིན་པར་འཛོག་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་(རྟོན་བྱང་འབྲེལ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་)ལ་འདོད་པ་བརྟོད་པ་ནི།

ཙ་བ། མེད་ན་མི་འབྱུང་དུ་བ་ལ།
 མེད་ན་དེ་ནི་རྒྱ་མེད་འབྱུང་།
 ཡོད་ན་དེ་ཉིད་དངོས་པོ་ཡི།
 འབྲེལ་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཞེ་ན། [༡༧]

① <<སྟེ>><<ན>> བཏགས།

<<རྩ>><<ཏོར>> བརྟགས།

② <<རང>> རུང་གཅིག

<<རྩ>> དེ་ཅིག

མེ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བ་དུ་བའི་རྣམ་ལ་མེད་ན་དུ་བ་དེ་ནི་རྒྱ་མེད་དུ་འགྱུར་ལ། ཡོད་ན་དེ་
ཉིད་དངོས་པོ་ཡི་འབྲེལ་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཞེ་ན།

དེ་དག་ག་པ་ནི།

ཙ་བ། རོན་གྱི་དུ་བ་མེ་མེད་ན།

མི་འབྱུང་བ་ཙ་མ་ཡོད་མོད་ཀྱང་།

སྤྱི་བ་བྱུང་ནས་སྤྱེལ་བ་ནི།

རྟོག་པ་མིན་པས་སྤྱེལ་མི་ལུས། [༡༥]

རོན་གྱི་དུ་བ་མེ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བ་ཙ་མ་ཡོད་མོད་ཀྱི། དེ་ཙ་མ་གྱིས་འབྲེལ་བ་དངོས་པོར་
གྱུབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མེ་དུ་སྤྱི་བ་བྱུང་ནས་སྤྱེལ་བ་ནི་རྟོག་པ་མིན་པས་སྤྱེལ་མི་ལུས་པའི་
ཕྱིར།

གསུམ་པ་འབྲེལ་བ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ལ་གསུམ། མཚན་ཉིད་སྐྱབ་པ་དང་། མཚན་གཞི་
ངོས་བྱུང་བ་དང་། དེ་དག་གང་གིས་ངེས་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་(མཚན་ཉིད་སྐྱབ་པ་)ལ་གཉིས།
བདག་གཅིག་པའི་འབྲེལ་བ་དང་། དེ་ལས་བྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་ངེས་བྱེད་དོ། །དང་པོ་(བདག་གཅིག་པའི་
འབྲེལ་བ་)ལ་གཉིས། ཐ་སྙད་སྐྱབ་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དང་། རོན་སྐྱབ་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལོ།

དང་པོ་(ཐ་སྙད་སྐྱབ་ཀྱི་འབྲེལ་བ་)ནི།

ཙ་བ། མཚན་ཉིད་དང་ནི་མཚོན་བྱ་དང་།

སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་འབྲེལ་བ་ཡང་།

འབྲེལ་བས་དངོས་པོ་གཅིག་ཉིད་དུ།

བརྟགས་པས་འབྱུབ་ཀྱི་གཞན་དུ་མིན། [༡༦]

མཚན་མཚོན་གྱི་འབྲེལ་བ་དང་། སྤྱི་བྱེ་བྲག་གི་འབྲེལ་བ་ཡང་རྟོག་པས་བརྟགས་པས་
འབྱུབ་ཀྱི་གཞན་དུ་རྣམ་སྤྱོད་པ་དང་མཚོན་སྐྱུ་གྱིས་གཞུང་བའི་སྒྲོ་ནས་འབྱུབ་པ་མིན་པར་
ཐལ། རོག་སོགས་འདུས་པའི་རོན་འདི་ཉིད་པ་ལང་ངོ་ཞེས་པའི་མིང་རོན་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བ་ལ་བརྟ་
ཚད་བྱས་པས་མཚན་ཉིད་དང་ནི་མཚོན་བྱ་ཡི་འབྲེལ་བ་དང་། ལྷོག་པ་ཆིག་རྒྱུད་དང་། ལྷོག་པ་

གཉིས་རྫོགས་ཀྱི་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གི་འབྲེལ་བ་ཡང་འབྲུལ་བས་དངོས་པོ་གཅིག་ཉིད་དུ་བརྒྱུང་བ་ལ་
བདག་གཅིག་པའི་བདེ་བྱས་པས་འབྲུབ་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དངོས་པོར་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(དོན་སྒྲུབ་ཀྱི་འབྲེལ་བ་)ལ་བྱས་པ་མི་རྟག་པ་དང་བདག་གཅིག་པར་གང་གིས་འབྲུབ་
ཅེན།

འདི་ལ་གསུམ། རྟགས་དགོད་པ་དང་། སྤྱིར་བཏེན་དེས་པར་བྱས་པ་དང་། མ་དེས་པ་
སྤང་བའོ།

དང་པོ་(རྟགས་དགོད་པ་)ནི།

ཅུ་བ། གང་ཡོད་དེ་འཇིག་བྱས་པ་བཞིན།

སྤྱི་ཡང་ཡོད་ཅེས་རང་བཞིན་རྟགས།

གང་བྱས་པ་དང་དངོས་པོར་ཡོད་པ་དེ་འཇིག་པ་ཡིན་པས་བྱབ་སྟེ། དཔེར་ན་བྱས་པ་
བཞིན། སྤྱི་ཡང་བྱས་པ་དང་དངོས་པོར་ཡོད་ཅེས་པ་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། བདག་
གཅིག་འབྲེལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བ་གང་ཞིག་འཇིག་པ་དེ་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(སྤྱིར་བཏེན་དེས་པར་བྱས་པ་)ལ་ཆོས་ཅན་སྤྱི་ནི་རིག་བྱེད་ཀྱི་སྤྱི་སོགས་ཕྱི་ཚོལ་
ཀྱིས་རྟག་པར་ཁས་སྐྱེས་པ་ལྟ་བུའོ། །བསྐྱུབ་བྱའི་ཆོས་ནི། རང་སྤྱེས་པའི་དུས་ལས་དུས་གཉིས་
པར་མི་སྟོད་པའི་དོན་ནོ། །གཏན་ཆོགས་སུ་བྱས་པ་དང་དངོས་པོ་གང་བཏོད་ཀྱང་རུང་། ཕྱི་ཚོལ་
ཀྱི་སྤྱི་ལྟོས་ནས་སྤྱིར་བར་བྱའོ། །སྐབས་འདིའི་འབྲེལ་བར་ཡོད་པ་ཙམ་ལ་དོན་བྱེད་རྒྱས་པས་
བྱབ་པ་གསུངས་པས། ཡོད་དངོས་དོན་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་དག་ནི་དགོངས་པ་མ་རྟོགས་པ་ཡིན་ཏེ།
ནམ་དུས་ཤེས་བྱེད་དུ་བྱངས་ལ། རྟགས་ལས། དངོས་པོའི་མཆོན་ཉིད་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། ཞེས་གསུངས་ཀྱི་ཡོད་ཙམ་གྱི་མཆོན་ཉིད་དུ་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དང་འདིར་
ཡང་དག་བཙུང་བ་མའི་སེམས་ལྟ་བུ་དངོས་མེད་དུ་ཐལ། དོན་བྱེད་རྒྱས་སྤོང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་
པའི་ཅོད་པ་བཏོད་ནས་དེའི་ལན་མཛད་པ་དག་ཀྱང་ཞིབ་ཏུ་རྟོགས་པར་བྱའོ། །ཕྱིན་ཅི་ལྟ་དེ་དག་
ནི་སྤྱི་རྟོག་སྤྱི་བ་འཇུག་ཏུ་འདོད་པའི་བྱེ་བྲག་པ་སོགས་ཀྱི་གཞུང་བཙུགས་པ་ཡིན་ནོ།

གསུམ་པ་(མ་དེས་པ་སྤང་བ་)ལ་གཉིས། ལྟོས་མེད་ཀྱི་རྟགས་དང་། གཏོད་པ་ཅན་གྱི་རྟགས་

སོ། རྒྱུ་མེད་ཀྱི་རྟགས་ལ་གཉིས། རྟགས་དགོད་པ་དང་། གཞི་དང་པ་སྤང་བའོ།

དང་པོ་(རྟགས་དགོད་པ་)ནི། སྟེས་པ་གང་ཞིག་རང་སྟེད་ཀྱི་རྟུ་མ་ཡིན་པའི་རང་གི་འཛིག་
པ་སྟེད་པའི་རྟུ་མེད་པ་ཡིན་ན། རང་གྲུབ་ཅ་མ་ནས་འཛིག་ངེས་ཡིན་པས་བྱུ་སྟེ། དཔེར་ན་རྟུ་
ཆོགས་ཐ་མས་འབྲས་བུ་སྟེད་པ་བཞིན་དངོས་པོ་ཡང་ཞེས་སོ།

ཙ་བ། སྟེས་པ་ཁོ་ན་འཛིག་པ་ཡིན།

དེ་ལ་འཛིག་ཀྱི་དགའན་མི་དགོས། [༡༩]

དངོས་པོ་འཛིག་པ་དེ་ལ་བྱིས་འབྲུང་གི་འཛིག་ཀྱི་དགའན་མི་དགོས་པར་ཐལ། སྟེས་པ་ཁོ་
ན་འཛིག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་(གཞི་དང་པ་སྤང་བ་)ལ་གསུམ། མ་གྲུབ་པ་སྤང་བ་དང་། མ་ངེས་པ་སྤང་བ་དང་། ཅ་
ཅང་ཐལ་བ་སྤང་བའོ།

དང་པོ་(མ་གྲུབ་པ་སྤང་བ་)ལ་འདོད་པ་བརྟོད་པ་ནི།

ཙ་བ། འཛིག་པ་རྟུ་དགའན་ལ་སྟོས་བྱིར།

སྟོས་མེད་འདི་ནི་མ་གྲུབ་འོ།

བྱུ་མ་པ་སོགས་འཛིག་པ་བྱིས་འབྲུང་གི་འཛིག་རྟུ་དགའན་ལ་སྟོས་པའི་བྱིར། སྟོས་མེད་ཀྱི་
གཏན་ཆོགས་འདི་ནི་མ་གྲུབ་འོ།

དེ་དགག་པ་ལ་གསུམ། འཛིག་པ་བྱིས་འབྲུང་གི་རྟུ་ལ་མི་སྟོས་པ་དང་། དེས་ན་སྟོས་མེད་
ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་པ་དང་། ཞིག་པ་དངོས་མེད་རྟུ་སྟེད་ན་སྟོས་མེད་གྲུབ་པའི་དཔེའོ།

དང་པོ་(འཛིག་པ་བྱིས་འབྲུང་གི་རྟུ་ལ་མི་སྟོས་པ་)ནི།

ཙ་བ། འཛིག་པར་བྱ་རྟུ་འི་དངོས་པོ་དང་།

ཞིག་པ་དངོས་མེད་གཉིས་ཀ་ལ། [༢༠]

འཛིག་པའི་སྤྱོད་ཀྱི་འཇུག་མེད་ཀྱི།

གཉིས་ཀ་ལ་ཡང་རྟུ་མི་དགོས།

འཇིག་པ་བྱིས་འབྲུང་གི་རྒྱ་ལ་མི་ལྟོས་པར་ཐལ། འཇིག་པར་བྱ་རྒྱའི་དངོས་པོ་དང་། ཞིག་
པ་དངོས་མེད་གཉིས་ཀ་ལ། འཇིག་པའི་སྐྱོ་དོན་འཇུག་མོད་ཀྱི། དངོས་པོ་འཇིག་པ་རང་རྒྱ་ལས་
འཇིག་པ་སྐྱེས། ཞིག་པ་རྒྱ་ལ་མི་ལྟོས་པས་གཉིས་ཀ་ལ་ཡང་བྱིས་འབྲུང་གི་འཇིག་རྒྱ་མི་དགོས་
པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་(དེས་ན་ལྟོས་མེད་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་པ་)ནི།

ཙ་བ། བྱམ་འཇིག་དངོས་མེད་རྒྱ་མི་ལྟོས།
དངོས་ནའང་རང་གྲུབ་རྒྱ་ཅི་དགོས། [༣༡]
གཞན་རྒྱས་བྱས་པས་དེ་མི་འཇིག །
དེས་ན་འཇིག་པ་རྒྱ་མེད་གྲུབ།

བྱིས་འབྲུང་གི་རྒྱ་བྱམ་པའི་འཇིག་པ་དངོས་མེད་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་མེད་རྒྱ་
ལ་མི་ལྟོས་པའི་བྱིར། འཇིག་པ་དངོས་པོ་བྱེད་ནའང་འཇིག་པར་འབྲུར་བ་ལ་བྱིས་འབྲུང་གི་འཇིག་
རྒྱ་ཅི་དགོས། དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། རང་འཇིག་པའི་ངོ་ཐོར་རང་རྒྱ་ལས་གྲུབ་ཟེན་པའི་བྱིར།
འབྲེལ་མེད་གཞན་རྒྱས་བྱས་པས་བྱམ་པ་དེ་མི་འཇིག་པ་སྐྱེ། དེ་འཇིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེས་
ན་དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་འཇིག་པ་བྱིས་འབྲུང་གི་རྒྱ་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་གྲུབ་སྐྱེ། ཁྱོད་རང་
ལས་བྱིས་འབྲུང་གི་རྒྱས་ཁྱོད་ཀྱི་འཇིག་པ་དངོས་མེད་དང་དངོས་པོ་ཡང་ཁྱོད་དང་རྩིས་གཅིག་དང་
ཐ་དད་གང་ཡང་མི་བྱེད་ཅིང་། ཁྱོད་རང་རྒྱ་ལས་སྐྱེས་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་(ཞིག་པ་དངོས་མེད་རྒྱས་བྱེད་ན་ལྟོས་མེད་གྲུབ་པའི་དཔེ་)ནི།

ཙ་བ། འཇིག་པ་དངོས་མེད་རྒྱས་བྱེད་ཅེས།
སྐྱ་ན་ལྟོས་མེད་ཤུགས་ལ་^①གྲུབ། [༣༢]
དངོས་མེད་རྒྱ་ཡིས་བྱེད་པ་དང་།
རྒྱ་ཡིས་ཅི་ཡང་མི་བྱེད་པ།
དོན་མཚུངས་དཔེར་ན་མེད་པ་ལ།

① <<བོད་>> ལ། <<ས་>><<རང་>> ལས།

ལྟ་དང་བལྟ་རྒྱ་མེད་པ་བཞིན། [༣༣]

འཛིག་པ་དངོས་མེད་རྒྱས་བྱེད་ཅེས་སྒྲ་ན། ཕྱིས་འབྲུང་གི་འཛིག་རྒྱ་ལ་ལྟོས་མེད་ཤུགས་
ལ་གྲུབ་པར་ཐལ། དངོས་མེད་རྒྱ་ཡིས་བྱེད་པ་དང་། རྒྱ་ཡིས་ཅི་ཡང་མི་བྱེད་པ། རོན་མཚུངས་པའི་
ཕྱིར། དཔེར་ན་མེད་པ་ལ་ལྟ་བ་དང་བལྟ་རྒྱ་མེད་པ་བཞིན་ནོ།

གཉིས་པ་(མ་དེས་པ་སྤང་བ་)ལ་གསུམ། བྱུང་བ་མ་དེས་པའི་དཔེ་དགག་པ་དང་། དེའི་ལན་
དགག་པ་དང་། ལན་ལ་ཚོད་པ་སྤང་བའོ།

དང་པོ་(བྱུང་བ་མ་དེས་པའི་དཔེ་དགག་པ་)ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ནི།

ཅ་བ། ཚོགས་པ་ཚང་ཡང་ལྷ་གྲུ་བཞིན།

ལྟོས་མེད་འདི་ཡང་མ་དེས་ལོ།

ས་ལོན་རྒྱ་ལྷད་^①སོགས་ཀྱི་ཚོགས་པ་ཚང་ཡང་ལྷ་གྲུ་སྐྱེད་པར་མ་དེས་པ་བཞིན་དུ། རང་
གི་རྒྱ་ལས་གཞན་པའི་འཛིག་རྒྱ་ལ་མི་ལྟོས་ཀྱང་འཛིག་པར་མ་དེས་པས་ལྟོས་མེད་འདི་ཡང་བྱུང་
བ་མ་དེས་ལོ།

དེ་དགག་པ་ནི།

ཅ་བ། ཚོགས་པ་དེ་དག་འགྱུར་བ་ལ།

ལྟོས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་དེས་མིན། [༣༤]

དེ་གཉིས་དཔེ་དོན་མི་མཚུངས་པར་བྱུང་བ་མ་དེས་པ་མིན་པར་ཐལ། ལྷ་གྲུ་སྐྱེད་པ་ཚོགས་
པ་དེ་དག་འགྱུར་བ་ལ་ལྟོས་པས་ལྟོས་མེད་ཀྱི་ཉགས་མ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(དེའི་ལན་དགག་པ་)ལ་ཚོད་པ་ནི།

ཅ་བ། བྱས་པའང་དུས་ལ་ལྟོས་ཤིང་།

བྱས་པའང་འཛིག་པར་འགྱུར་བ་རྒྱན་འགྱུར་པའི་དུས་ལ་ལྟོས་པས་ལྟོས་མེད་མ་གྲུབ་ཅིང་།

དེ་དགག་པ་ནི།

① <<བཞིས་>> ལྷད་།

ཙ་བ། དུས་ལ་ལྟོས་ན་བྱས་པ་དེ།

འགྱུར་ན་འཇིག་པ་ལྟོས་མེད་གྲུབ།

མི་འགྱུར་སྤར་བཞིན་འཇིག་མེད་གནས། [༣༥]

དེ་གཉིས་དཔེ་དོན་མི་མཚུངས་པར་ཐལ། འཇིག་པར་འགྱུར་བ་དུས་ལ་ལྟོས་ན་བྱས་པ་དེ་
བྱས་པ་ཚུང་དུ་ལས་ཆེན་པོར་འཕེལ་དགོས་པས་བྱས་པ་ཚུང་དུ་འདེད་གཤམ་རྒྱུ་བྱས་པ་ཐོགས་མེད་
མ་ཆང་ན་བྱས་པ་ཆེན་པོར་འགྱུར་བ་མི་འཐད་ལ། དགག་རྒྱུ་འདི་བྱས་པ་ཐོགས་མེད་ཆང་ནས་
འགྱུར་ན་འཇིག་པ་ལྟོས་མེད་གྲུབ་ལ། མི་འགྱུར་ན་སྤར་བཞིན་བྱིས་ཀྱང་འཇིག་མེད་དུ་གནས་
དགོས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་(ལན་ལ་ཚོད་པ་སྤར་བ་)ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ནི།

ཙ་བ། ཆོགས་པ་འགྱུར་མེད་གཅིག་ཡིན་པས།

གཏན་ཆོགས་འདི་ནི་མ་གྲུབ་ལོ།

ས་ས་བོན་སོགས་ཆོགས་པ་འགྱུར་མེད་གཅིག་ཡིན་པས་རྒྱན་འགྱུར་བ་ལ་ལྟོས་པའི་
གཏན་ཆོགས་འདི་ནི་མ་གྲུབ་ལོ།

དེ་དགག་པ་ལ་གསུམ། དངོས་དང་། དེའི་ལན་དགག་པ་དང་། ལྟོས་མེད་མ་ངེས་པའི་ཚོད་
པ་གཞན་སྤར་བལོ།

དང་པོ་(དངོས་)ནི།

ཙ་བ། ཆོགས་པས་བྱིན་ས་བསྐྱེད་པ་ལྟར།

གཅིག་ཕྱིར་དང་པོར་^①བསྐྱེད་པར་འགྱུར། [༣༦]

རྒྱ་རྒྱེན་ཆོགས་པས་བྱིན་ས་ལྟར་གྱུ་སྐྱེད་པ་ལྟར་དང་པོར་ཆོགས་ཅམ་ལྟར་གྱུ་སྐྱེད་པར་
འགྱུར་བར་ཐལ། ལྟར་གྱུ་སྐྱེད་པ་གང་ཞིག་ཆོགས་པ་འགྱུར་མེད་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(དེའི་ལན་དགག་པ་)ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ནི།

① <<རང་>> ཐོབ། <<རྩ་>> ཐོ།

ཅ་བ། གཅིག་ཉིད་ན་ཡང་གཤམ་ཡོད་ཕྱིར།

སྤྱ་གུ་བསྐྱེད་པར་མི་ངེས་ན།

འགྱུར་མེད་གཅིག་ཉིད་ཡིན་ན་ཡང་སྐྱེད་པ་ལ་གཤམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་སྤྱ་གུ་བསྐྱེད་པར་མ་
ངེས་སོ་ཞེ་ན།

དེ་དགག་པ་ནི།

ཅ་བ། གཤམ་ཅན་གཤམ་མེད་ཐ་དད་ཕྱིར།

གཅིག་ཏུ་འདོད་ཀྱང་གཉིས་སུ་འགྱུར། [༣༥]

ཆོགས་པ་སྤྱ་ཕྱི་གཅིག་ཏུ་འདོད་ཀྱང་གཉིས་སུ་འགྱུར་བར་ཐལ། གཤམ་ཅན་གཤམ་མེད་
སྤྱ་ཕྱི་རྣམས་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་(སྤྱོད་མེད་མ་ངེས་པའི་རྩོད་པ་གཞན་སྤང་བ་)ལ་རྩོད་པ་ནི།

ཅ་བ། ནས་ཀྱི་རྒྱ་ཆོགས་སྤྱ་ཡི།

སྤྱ་གུ་བསྐྱེད་ལ་ལྟོས་མེད་ཀྱང་།

སྤྱ་ལུང་^①སྤྱ་གུ་མི་སྐྱེད་^②པས།

གཏན་ཆོགས་འདི་ནི་མ་ངེས་ལོ། [༣༦]

ནས་ཀྱི་ས་བོན་དང་རྒྱ་ལུང་དོད་གཤེར་སོགས་ནས་ཀྱི་སྤྱ་གུ་ལུང་རྒྱ་ཆོགས་ས་ལུ་ཡི་སྤྱ་གུ་
བསྐྱེད་པ་རྒྱུ་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་ཀྱང་། ས་ལུང་སྤྱ་གུ་མི་སྐྱེད་པས་ལྟོས་མེད་ཀྱི་གཏན་ཆོགས་
འདི་ནི་མ་ངེས་སོ། ^③སྤྱོད་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་མཚུངས་པས་སྤྱོད་ཏུ་བསམ་པ་ལོ།

དེ་དགག་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། དེའི་ལན་དགག་པ་ལོ།

དང་སོ་(དངོས་)ནི།

ཅ་བ། སྤྱ་ལུང་ས་བོན་ལ་ལྟོས་ཕྱིར།

ལྟོས་མེད་ཡིན་པའི་རྟགས་མ་གྲུབ།

① <<རང་>> ལུང་། <<རྒྱ་>> ལུས།

② <<རང་>> སྐྱེད། <<རྒྱ་>> བསྐྱེད།

③ <<བཀྱིས་>> ལོ།

ནས་ཀྱི་ཐུ་གུའི་རྒྱ་ཚོགས་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ས་ལུའི་ཐུ་གུ་སྐྱེད་པ་གང་ལ་འང་ལྟོས་མེད་
ཡིན་པའི་རྟགས་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། ས་ལུའི་ཐུ་གུ་སྐྱེད་པ་ས་ལུའི་ས་བོན་ལ་ལྟོས་པ་གང་ཞིག་ ཁྱོད་
ལ་ས་ལུའི་ས་བོན་མ་ཚང་བའི་བྱིར།

གཉིས་པ་(དེའི་ལན་དགག་པ་)ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ནི།

ཙ་བ། བྱས་ཡོད་སྐད་ཅིག་འདིག་པ་མིན།།

འདིག་པའི་རྒྱ་ལ་ལྟོས་ཤིང་། [༣༩]

འོན་ཀྱང་བྱས་པ་ཡོད་ཀྱང་སྐད་ཅིག་གིས་འདིག་པ་མིན་པར་ཐལ། འདིག་པའི་རྒྱ་ལ་ལྟོས་པའི་
བྱིར་ཞེས།

དེ་དགག་པ་ནི།

ཙ་བ། ཐུ་གུ་རང་རང་རྒྱ་ལ་ལྟོས།།

དངོས་འདིག་རྒྱ་གཞན་ལ་མི་ལྟོས།།

འདིག་པ་དངོས་མེད་རྒྱ་མི་དགོས།།

དེས་ན་འདིག་བྱེད་གཞན་མི་དགོས།། [༤༠]

དཔེ་དོན་མི་མཚུངས་པར་ཐལ། ནས་ཀྱི་ཐུ་གུ་དང་ས་ལུའི་ཐུ་གུ་རང་རང་གི་ཉེར་མེན་གྱི་
རྒྱ་ལ་ལྟོས་དགོས་པས་ས་ལུའི་ཐུ་གུ་སྐྱེད་པ་ས་ལུའི་ས་བོན་ལ་ལྟོས་ལ། དངོས་པོ་འདིག་པ་རང་
གི་རྒྱ་མ་གཏོགས་རྒྱ་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་པའི་བྱིར་དང་། འདིག་པ་དངོས་མེད་ལ་རྒྱ་མི་དགོས་པ་
དེས་ན་འདིག་བྱེད་གཞན་མི་དགོས་པའི་བྱིར། དོན་ནི་ནས་ཀྱི་ཐུ་གུའི་རྒྱ་ཚོགས་པས་ས་ལུའི་ཐུ་
གུ་བསྐྱེད་ན་ས་ལུའི་ས་བོན་ལ་ལྟོས་དགོས་ལ། བྱས་པ་འདིག་པར་བྱེད་པ་རང་གི་རྒྱ་ལ་ས་གཞན་
ལ་མི་ལྟོས་པས་མི་མཚུངས་པའོ།།

གསུམ་པ་ཏ་ཅང་ཐལ་བ་སྤང་བ་ནི།

ཙ་བ། དངོས་འགལ་རྣམས་གཅིག་འབྱུང་བ་དང་།།

དེ་ཉིད་གཞན་དུ་མི་འཐད་དང་།།

ཐོགས་བཅས་ཐོགས་མེད་མཚུངས་པ་ཡི།

ཐལ་བ་གསུམ་གྱིས་འདྲི་མི་གཞོད།^② [༤༡]

རིག་བྱེད་པ་ན་པེ། འཛིག་པ་རྒྱ་མེད་ཡིན་ན་དངོས་མེད་ཡིན་པས་རྟག་པར་འགྱུར་ལ། དེ་
ལྟ་ན་བྱམ་པ་མི་རྟག་པ་དང་འཛིག་པ་རྒྱ་མེད་ཡིན་པས་རྟག་པ་སྟེ། དངོས་འགལ་རྗེས་གཅིག་ཏུ་
འགྱུར་བ་དང་། རྒྱལ་དཔོག་པ་ན་པེ། ཞིག་པ་དངོས་པོ་ཡིན་ན་མ་ཞིག་པར་ཐལ་བ་དང་། དངོས་པོ་
ལས་གཞན་ཡིན་ན་མེས་ཤིང་བསྐྱེད་མེས་སྤྱུ་ཤིང་མཐོང་བར་ཐལ་བའི་སྒྲིང་དེད་ལ་བཀོད་པ་
ལྟར། བྱེད་རང་ལ་ཡང་དངོས་པོ་དང་འཛིག་པ་དེ་ཉིད་ཏུ་གཞན་ཏུ་བརྟགས་ན་མི་འཐད་པ་དང་།
དངོས་པོ་ལ་ཐོགས་བཅས་ཐོགས་མེད་གཉིས་ཡོད་པ་ལྟར་འཛིག་མི་འཛིག་གཉིས་ཡོད་པར་
མཚུངས་པ་ཡི་ཐལ་བ་གསུམ་གྱིས་འདྲི་མི་གཞོད་པར་ཐལ། བྱས་པ་འཛིག་པའི་ངོ་མོ་དང་འཛིག་
རྒྱ་ཡི་མེད་མ་ཡིན་གྱི། རང་གི་རྒྱ་ལས་གཞན་པའི་འཛིག་རྒྱ་མེད་པ་དང་། ཐོགས་བཅས་ཐོགས་
མེད་གཉིས་ཡོད་ཀྱང་རྟག་པའི་དངོས་པོ་མི་སྲིད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་གཞོད་པ་ཅན་གྱི་གཏན་ཆིགས་ལ་གཉིས། བྱོགས་སྒྲ་མ་དང་། དེ་དགག་པའོ།

དང་པོ་(བྱོགས་སྒྲ་མ་)ནི།

ཙ་བ། བྱ་རོག་དཀར་པོ་སྲིད་པ་ལྟར།

དངོས་པོ་རྟག་པ་མི་འགལ་ཟེར།

བྱ་རོག་པལ་ཆེར་ནག་པོ་ཡིན་ཡང་དཀར་པོ་སྲིད་པ་ལྟར་དངོས་པོ་^③པལ་ཆེར་མི་རྟག་ཀྱང་
དབང་ཕྱུག་ལ་སོགས་པ་དངོས་པོ་རྟག་པ་མི་འགལ་ཟེར་རོ།

གཉིས་པ་(དེ་དགག་པ་)ལ་གསུམ། བརྟགས་ན་མི་འཐད་པ་དང་། དེ་རྟགས་གྱིས་སྒྲུབ་པ་དང་།
རྟགས་གྱི་རིགས་ངོས་བཟུང་བའོ།

ཙ་བ། རྟག་^③དེས་དོན་བྱེད་མི་རུས་ན།

དངོས་མེད་ཡིན་བྱིར་དོན་ལ་མ་ཐུན། [༤༢]

② <<ཏོར>> གཞོད། <<ཙ>><<སྤྱེ>><<ཞ>> འགོག།

③ <<མོད>><<རང>> རྟག <<ས>> རྟགས།

④ <<བྱིས>> པོ། <<ས>> བ།

རྒྱས་དེ་འགྱུར་ན་རྟག་པ་ཉམས།

འགྱུར་བ་མེད་ན་བྱེད་པ་འགལ།^②

དང་པོ་(དེ་རྟག་པ་གྱིས་སྐྱབ་པ་)ལ་གསུམ།^③ རྟག་པ་དགོད་པ་དང་། རྟག་པ་སྐྱོར་དོན་གསུམ་
ངོས་བརྒྱུད་པ་དང་། ཚུད་པ་སྐྱོར་བའོ།

དང་པོ་(རྟག་པ་དགོད་པ་)ནི།

ཙ་བ། གང་གང་བྱེད་མིན་དེ་དངོས་མེད།

མཁའ་བཞེན་རྟག་པ་འང་བྱེད་པས་སྐྱོར་། [༤༣]

གང་དང་གང་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་མིན་པ་དེ་དངོས་མེད་ཡིན་པས་བྱུང་སྟེ། དཔེར་ན་འདུས་མ་
བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་བཞེན། རྟག་པ་འང་དོན་བྱེད་པས་སྐྱོར་ཞེས་པའོ།

གཉིས་པ་(རྟག་པ་སྐྱོར་དོན་གསུམ་ངོས་བརྒྱུད་པ་)ལ་གསུམ། ཆོས་ཅན་དང་། སྐྱབ་བྱ་དང་།
གཏན་ཆེགས་སོ། །དང་པོ་(ཆོས་ཅན་)ལ་གཉིས། རང་ལུགས་དང་། གཞན་ལུགས་དགག་པའོ།

དང་པོ་(རང་ལུགས་)ནི།

ཙ་བ། ཆོས་ཅན་རྟག་པའི་གཞན་སེལ་ཡིན།

ཆོས་ཅན་མ་བྱུང་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། ཆོས་ཅན་སྐྱོན་དོན་ལ་རང་མཆོན་དུ་འབྲུལ་བའི་

② “རྟག་དེས་དོན་བྱེད།” ཞེས་པ་ནས། “བྱེད་པ་འགལ།” ཞེས་པའི་བར་གྱི་ཆེགས་བཅད་འདིའི་ཆོག་འབྲེལ་ནི་སྤྱར་དཔེ་རྣམས་སུ་མ་རྟེན་
ཀྱང་། “<<རང>>དུ་ཆེགས་བཅད་འདི་”བརྟག་པ་ན་མི་འཐད་པ་”ཞེས་པའི་ས་བཅད་ནང་ཐངས་ནས་དཔེ་འབྲེལ་པ་ནི། “དབང་ལྷག་ལ་སོགས་པ་
རྟག་པར་འདོད་པ་དེ་ཅི། དོན་བྱེད་མི་རྒྱས་ན་ཡོད་པར་མིང་བརྟགས་ཀྱང་དངོས་མེད་ཡིན་པས་མིང་ལ་མི་བརྟན་དོ། །གལ་ཏེ་རྒྱས་ན་དེས་བྱ་བ་བྱེད་
པའི་ཆེ་སྤར་གྱི་རང་བཞེན་ལས་འགྱུར་ན་མི་རྟག་པར་འགྱུར་ལ་མི་འགྱུར་ན་དོན་བྱེད་པ་འགལ་ཏེ། དོན་མི་བྱེད་པའི་གནས་སྐབས་ལས་མ་འགྱུར་
བའི་ཕྱིར་རོ།” ཞེས་པ་ལས་སྟོགས་པ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཙ་བའི་ཆེག་དོན་མཁྱེན་པར་འཆོལ།

③ “<<རང>>ནང་འདིའི་མཆོངས་སུ། ཨང་དང་པོའི་རྟག་པ་ཅན་གྱི་མཆོན་དུ་ཞུས་པ་བཞེན་གོང་གི་ཆེགས་བཅད་ཅིག་”བརྟག་པ་ན་མི་འཐད་པ་”ཞེས་
པའི་ས་བཅད་ནང་ཐངས་ནས་དཔེ་རྟེན། “གཉིས་པ་དེ་རྟག་པ་གྱིས་བསྐྱབ་པ་ལ། རྟག་པ་དགོད་པ་དང་། སྐྱོར་བའི་དོན་ངོས་བརྒྱུད་པའོ།” ཞེས་བྱུང་
ཞེད་དར་ཁྲིཀ་ཏུ། “རྟག་པ་གྱིས་སྐྱབ་པ་”ཞེས་པའི་ངོས་འཛིན་ཡོད་པ་བཞེན་ཐོག་ཏུ་དེ་བཀའ་པའི་“གཉིས་པ་ནི་”ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཆེག་མ་རྟེན་པས་
འདིར། “དང་པོ་ལ་གསུམ་”ཞེས་སྤྱར་དཔེ་རྣམས་སུ་བྱུང་ཡང་། “གཉིས་པ་ལ་གཉིས་”ཞེས་པའི་དོན་དུ་གསལ་ལོ་སྟེ།

④ <<བཀྲིས>><<ཉོར>> + <<ཞ>><<སྟེ>> -

⑤ <<བཀྲིས>> སྐྱབ། <<རང>> བསྐྱབ།

⑥ <<བཀྲིས>> ལུགས། <<ས>> ལགས།

རྟག་པའི་གཞན་སེལ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་(གཞན་ལུགས་དགག་པ་)ནི། འཛིག་པ་བཀག་ཙམ་ཆོས་ཅན་ཡིན་ཟེར་བ་དང་། རྟག་པའི་རང་མཚན་འདོད་པ་དང་། སྒྲ་དོན་ཁོ་ནར་འདོད་པ་སོགས་ནི་མི་འཐད་དོ།

གཉིས་པ་(བསྐྱབ་བྱ་)ནི།

ཅ་བ། དངོས་པོ་བཀག་ཉིད་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས།

བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་མི་འཐད་པའི་སྒྲིན་མེད་པར་ཐལ། དངོས་པོ་བཀག་པའི་མེད་དགག་ཉིད་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ཡིན་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་(གཏན་ཆོགས་)ལ་གཉིས། ཕྱོགས་ཆོས་སྐྱབ་པ་དང་། ཁྱབ་པ་སྐྱབ་པའོ། དང་པོ་(ཕྱོགས་ཆོས་སྐྱབ་པ་)ལ་གསུམ། གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་ལུགས་དང་། ཚྱོད་པ་སྤང་བའོ། གཉིད་པོ་(གཞན་ལུགས་དགག་པ་)ལ་གཉིས། མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུབ་པ་དགག་པ་དང་། ཆོས་ཅན་འཇལ་བའི་རྟོག་པ་སྤྱོད་པའི་རང་རིག་གིས་ཕྱོགས་ཆོས་བྱུབ་པ་དགག་པའོ།

དང་པོ་(མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུབ་པ་དགག་པ་)ནི།

ཅ་བ། ཕྱོགས་ཆོས་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུབ་ཟེར།

ཁ་ཅིག་དགག་གཞི་རྟག་པ་འབྱུང་མེད་ལ་རྟོག་པ་དང་། དགག་བྱའི་ཆོས་དོན་བྱེད་ཅུས་པ་འབྱུང་བ་ལ་རྟོག་པའི་རྟོག་པ་གཉིས་འཛིན་སྤངས་འགལ་བར་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཆད་མས་ཤུགས་ལ་རྟོགས་པས་ཕྱོགས་ཆོས་མངོན་སུམ་གྱིས་འབྱུབ་ཟེར་དོ།

ཅ་བ། དགག་བྱ་འཛིན་པ་སྐྱེ་མི་དགོས། [༢༧]

དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དགག་པ་རྟོགས་པ་ལ་དགག་བྱའི་ཆོས་འཛིན་པའི་ཆད་མ་སྐྱེ་མི་དགོས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་(ཆོས་ཅན་འཇལ་བའི་རྟོག་པ་སྤྱོད་པའི་རང་རིག་གིས་ཕྱོགས་ཆོས་བྱུབ་པ་དགག་པ་)ནི།

ཅ་བ། ལ་ལ་རྟོག་སྤྱོད་གཅིག་ཡིན་ལོ།

ལ་ལ་རྟོག་སྤྱོད་རང་རིག་མངོན་སུམ་གཅིག་ནི་ཆོས་ཅན། དེའི་སྤྱོད་དུ་གཏན་ཆོག་ས་གཉིས་
ཀ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ།^② རྟག་པ་འགྱུར་མེད་ལ་རྟོག་པ་སྤྱོད་པའི་རང་རིག་གིས་དེའི་ཡུལ་འགྱུར་མེད་
དུ་བྱག་ས་ལ་གྲུབ་པ་ན། རིམ་དང་གཅིག་ཆར་གྱི་དོན་བྱེད་པ་ཡང་ཁྱེད་ཀྱིས་ཐོས་པ་ལོ།

ཙ་བ། ལོག་རྟོག་ཉིད་ཀྱང་མི་སྲིད་འགྱུར།

དེ་ལྟར་རྟག་པ་དོན་བྱེད་རྒྱས་པར་དམ་འཆའ་བའི་ལོག་རྟོག་ཉིད་ཀྱང་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་
བར་ཐལ། རྟག་པ་ལ་རྟོག་པའི་རྟོག་སྤྱོད་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཆད་མས་རྟག་པ་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་
ངེས་པར་ཁྱེད་ཀྱིས་ཐོས་པ་ལོ།

གཉིས་པ་(རང་སྤྱགས་)ནི།

ཙ་བ། དེས་ན་རྟག་ཅིག་གིས་སྤྱོད་ལ།

དོན་བྱེད་འགོག་པའི་རྟགས་ཀྱིས་འགྲུབ།^③ [༤༥]

དེས་ན་གཞོད་པ་ཅན་གྱི་རྟགས་ཀྱི་སྤྱོགས་ཆོས་ཆད་མས་མ་གྲུབ་པའི་སྤྱོད་མེད་པར་ཐལ།
རིམ་དང་ཅིག་ཆར་གྱི་དོན་བྱེད་པས་སྤྱོད་པའི་རྟོགས་^③ཀྱིས་རྟག་ཅིག་གིས་སྤྱོད་པ་ལ་དོན་བྱེད་
རྒྱས་པ་འགོག་པའི་རྟགས་ཀྱིས་འགྲུབ་པའི་བྱིར། དེའི་ཁྱབ་པ་ནི། དོན་བྱེད་པ་ལ་རིམ་དང་རིམ་མ་
ཡིན་པས་དོན་བྱེད་པ་གཉིས་སུ་ངེས་པས་འགྲུབ་ལ། རྟག་པས་ཅིག་ཆར་དོན་བྱེད་ན་འབྲས་བུ་
ཐམས་ཅད་ཅིག་ཆར་སྤྱོད་བར་ཐལ་བར་འགྱུར་ལ། དེ་འདོད་ན། མངོན་སུམ་གྱིས་བསལ་བ་སོགས་
ལ་བརྟེན་ནས་འགྲུབ་ཅིང་། རིམ་གྱིས་དོན་བྱེད་ན་མི་བྱེད་པའི་གནས་སྐབས་ལས་བྱིས་འགྱུར་ན་
མི་རྟག་པར་འགྱུར་ལ། མི་འགྱུར་ན་བྱིས་ཀྱང་མི་བྱེད་པར་ཐལ་བའི་མཐའ་གཞན་དགག་པས་
འགྲུབ་པོ།

གསུམ་པ་(རྟོན་པ་སྤང་བ་)ལ་གཉིས། རྟག་པའི་གནས་སྐབས་ལ་མི་ཁྱེད་ཀྱིས་པ་སྤང་བ་དང་།
རང་བཞིན་ལ་མི་ཁྱེད་ཀྱིས་པ་སྤང་བའོ།

དང་པོ་(རྟག་པའི་གནས་སྐབས་ལ་མི་ཁྱེད་ཀྱིས་པ་སྤང་བ་)ལ་འདོད་པ་བརྟོག་པ་ནི།

② <<བྱིས་>> ལོ།

③ <<བྱིས་>> རྟགས།

④ <<འོད་>><<རང་>> འགྲུབ། <<ས་>> བྱུག

ཅ་བ། རང་བཞིན་རྟག་ཀྱང་གནས་སྐབས་རྣམས།

འགྱུར་བྱིང་དོན་བྱེད་འཐད་ཅེ་ན།

རང་བཞིན་རྟག་ཀྱང་གནས་སྐབས་རྣམས་སུ་འགྱུར་བའི་བྱིང་རྟག་པས་དོན་བྱེད་པ་འཐད་
ཅེ་ན།

དེ་དགག་པ་ནི།

ཅ་བ། གཉིས་པོ་གཅིག་ན་ཚོས་གཉིས་འགལ།

ཐ་དད་ཡིན་ན་བྱེད་པ་འགལ། [༤༤]

དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། གནས་སྐབས་གཉིས་པོ་གཅིག་ན་ཚོས་གཉིས་འགལ་ལ། རྣམས་ཐ་
དད་ཡིན་ན་རྟག་པའི་རང་བཞིན་གྱིས་དོན་བྱེད་པ་འགལ་བའི་བྱིང་།

གཉིས་པ་(རང་བཞིན་ལ་མི་ཁེགས་པ་སྤང་བ་)ལ་འདོད་པ་བརྟོད་པ་ནི།

ཅ་བ། སྐད་ཅིག་འཛིག་པ་མེད་ན་ཡང་།

རགས་པའི་འགྱུར་བ་ཡོད་ཅེ་ན།

རྟག་པ་ལ་སྐད་ཅིག་གིས་འཛིག་པ་མེད་ན་ཡང་རགས་པའི་འགྱུར་བ་ཡོད་ཅེ་ན།

དེ་དགག་པ་ནི།

ཅ་བ། དང་པོ་སྐད་ཅིག་མི་འཛིག་ན།

རགས་པའི་འགྱུར་བ་གལ་སྲིད། [༤༥]

རྟག་པ་ལ་དང་པོ་སྐད་ཅིག་གིས་མི་འཛིག་ན་རགས་པས་^②འགྱུར་བ་གལ་^③སྲིད་དེ། མི་
སྲིད་པར་ཐལ། དུས་དང་པོར་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་དུས་གཉིས་པར་མི་སྲོད་ན་རྟག་པར་འགལ་བའི་
བྱིང་།

གཉིས་པ་ཁྲབ་པ་སྐྱབ་པ་ནི།

ཅ་བ། དོན་བྱེད་ལུས་པ་བཀག་པ་ལ།

② <<བཞིས་>> བས། <<རང་>> བའི།

③ <<བཞིས་>> གལ།

དངོས་པོ་མེད་པས་བྱུང་བ་འབྲུག་པ།

རྟག་པ་ལ་དོན་བྱེད་རྣམས་པ་བཀག་པ་ལ་དངོས་པོ་མེད་པས་བྱུང་བ་འབྲུག་པར་ཐལ། དོན་བྱེད་རྣམས་པ་དངོས་པོའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་(རྟགས་ཀྱི་རིགས་ངོས་བརྒྱུད་པ་)^②ལ་རྟགས་ཀྱི་རིགས་གང་ཡིན་ན། བྱས་པའི་མཚན་ཉིད་འགོག་ན་དོན་འགོག་པ་དང་། བྱས་པ་ཉིད་འགོག་ན་ཐ་སྙད་འགོག་པ་ཡིན་ནོ། །བྱས་པ་སྐྱབ་པ་ལ་གཏན་ཆོག་གཉིས་དོན་མེད་དོ་ཞེ་ན།

ཙ་བ། གཞོད་པ་ཅན་གྱི་ལམ་སྟོང་དུ།

ལྟོས་མེད་འཆད་པ་དགོངས་པ་མིན།

སྟོབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གཞོད་པ་ཅན་གྱི་ལམ་སྟོང་དུ་ལྟོས་མེད་འཆད་པ་དགོངས་པ་མིན་པར་ཐལ། ལྟོས་མེད་ཀྱི་གཏན་ཆོག་སོ་སོ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། ལམ་སྟོང་དུ་བྱེད་ཚུལ་ནི། རྟག་པ་ཆོས་ཅན། བྱས་པས་སྟོང་སྟེ། དོན་བྱེད་པས་སྟོང་པའི་བྱིར། དེས་སྟོང་སྟེ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་བྱུང་པར་སྐྱེད་དུ་མེད་པའི་བྱིར། ཞེས་པ་ལ། པ་རོལ་བོས་རྟག་པའི་ངོ་བོ་ལ་བྱུང་པར་མི་སྐྱེད་ཀྱང་དེས་དོན་བྱེད་པ་མི་འགལ་ཏེ། བྱིས་འབྱུང་གི་འཛིག་རྒྱ་ས་བྱུང་པའི་ངོ་བོ་ལ་བྱུང་པར་མི་སྐྱེད་ཀྱང་། བྱས་པའི་འཛིག་པ་བྱེད་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལ། དེ་ལྟོས་མེད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་འགོག་པས་གཞོད་པ་ཅན་གྱི་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་ལམ་སྟོང་རྒྱ་ས་པ་དང་། བྱས་པའི་ལམ་སྟོང་མཛོར་བསྐྱུས་པ་གསུངས་ལ། མཁས་པའི་དབང་པོ་ཁ་ཅིག་དེ་རྣམ་ངེས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡིན་པར་བཞེད་དོ།

ཙ་བ། དེས་ན་ལོག་ཏོག་རྣམས་གཉིས་ཀྱི།

གཉིན་པོར་གཏན་ཆོག་ས་རྣམས་གཉིས་གསུངས། [༤༩]

དེས་ན་བྱས་པ་ངེས་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་ལྟོས་མེད་དང་། གཞོད་པ་ཅན་གྱི་རྟགས་གཉིས་དགོས་པ་མེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ལྷ་སྟེགས་ཁ་ཅིག་དངོས་པོ་རྣམས་འཛིག་རྒྱ་དང་འཕྲད་ན་

^② ལོག་ཏོག་མཚན་དུ་བཤད་པ་ལྟར་དར་ལྷོ་ཀྱང་ངོ་རྟོག་ནང་“ཆོད་པ་སྟོང་བ་”ཞེས་པའི་ས་བཅད་ཅིག་གི་ངོས་འཛིན་བྱུང་ཡང་དེ་དར་ལྷོ་ཀྱང་དང་རང་འབྲེལ་དཔར་མ་གསུམ་ཀར་ཆད་པར་མཛོན་པས། ས་བཅད་ཀྱི་ཡིག་རྒྱུད་“སྟེ”>>“ཞེ”>>ལྟར་བཀོད་ཡོད་ལ། དོན་ངོ་མར་དབྱེད་འཆལ།

^③ “<<བྱིས>>” ལས།

འཛིག་ལ། མ་འཕྲད་ན་མི་འཛིག་པར་འདོད་པ་དགག་པ་ལ་ལྟོས་མེད་ཀྱི་རྟགས་དང་། དབང་ཕྱུག་
སོགས་ཀྱི་དང་འཕྲད་ཀྱང་མི་འཛིག་པར་འདོད་པ་དགག་པ་ལ་གཞོད་པ་ཅན་གསུངས་པས་ལོག་
རྟག་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་གཉེན་པོར་གཏན་ཆོགས་རྣམ་པ་གཉིས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་ལ་གཉིས། གཞན་ཕྱུགས་དགག་པ་དང་། རང་གི་
ཕྱུགས་བཞག་པའོ།

དང་པོ་(གཞན་ཕྱུགས་དགག་པ་)ནི།

ཙ་བ། རྒྱ་འབྲས་ཕྱུགས་ལྷས་ངེས་ཞེས་ཟེར།

ཏ་ཅང་ཐལ་ཕྱིར་འདི་མི་འཐད།

ཁ་ཅིག་^①དང་པོར་མེ་དུ་གཉིས་ཀ་མ་དམིགས། དེ་ནས་མེ་དམིགས། དེ་ནས་དུ་བ་
དམིགས། དེ་ནས་མེ་མ་དམིགས། དེ་ནས་དུ་བ་མ་དམིགས་པའི་རྒྱ་འབྲས་ཕྱུག་ལྷས་ངེས་ཞེས་
ཟེར་བ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རང་བཞིན་གྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་གིས་ངེས་ན་ཕྱུག་གསུམ་དུ་འདུས་
ལ། གནས་སྐབས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་རྩ་སྐྱ་དང་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ལ་ཡང་ཡོད་པས་ཏ་ཅང་ཐལ་
བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(རང་གི་ཕྱུགས་བཞག་པ་)ལ་གསུམ། རྒྱ་འབྲས་སྤྱིའི་མཆན་ཉིད་དང་། ངེས་བྱེད་ཀྱི་
ཚད་མ་དང་། ཚྱོད་པ་སྤང་བའོ།

དང་པོ་(རྒྱ་འབྲས་སྤྱིའི་མཆན་ཉིད་)ནི།

ཙ་བ། རྒྱ་འབྲས་པན་འདོགས་བྱ་བྱེད་ཡིན།

རྒྱ་ཡང་ཉེར་ལེན་ལྟན་ཅིག་བྱེད། [༤༩]

དོན་གཞན་པན་འདོགས་བྱ་བྱེད་པར་། པན་འདོགས་བྱེད་རྒྱའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་
ནོ། །རྒྱ་འང་ཆོས་ཅན། གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ངོ་བོའི་ལག་རྗེས་འཛོག་བྱེད་ཉེར་
ལེན་དང་། བྱེད་པར་གྱི་ལག་རྗེས་འཛོག་བྱེད་ལྟན་ཅིག་བྱེད་ཀྱིན་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

① <<བགྲིས་>> ཅིག <<ས་>> ཅག

གཉིས་པ་(ངེས་བྱེད་གྱི་ཚད་མ་)ནི།

ཙ་བ། དེ་ཡང་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་གི།

སློན་ས་སྤྱགས་གསུམ་ནམ་པ་གཉིས།།

རྒྱ་འབྲས་ངེས་བྱེད་གྱི་ཚད་མ་དེ་ཡང་ཚེས་ཅན། མེ་དུ་གཉིས་ཀ་ཡོད་ན་སྤང་རུང་གི་
གཞིར་མེ་དུ་གཉིས་ཀ་མ་དམིགས་པའི་དག་འཛིན་མངོན་སུམ་བྱངས་ཤིག^② དེ་རྗེས་མེ་དམིགས།
དེ་རྗེས་དུ་བ་དམིགས་པའི་རྒྱ་འབྲས་གྱི་ངོ་པོ་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་བྱངས་ཤིག^③ དེ་རྗེས་མེ་མ་
དམིགས། དེ་རྗེས་དུ་བ་མ་དམིགས་པའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་གི་སློན་ས་སྤྱགས་གསུམ་དང་། མངོན་
སུམ་སློན་དུ་འགྲོ་བའི་མ་དམིགས་པ་དང་བཅས་པ་ནམ་པ་གཉིས་གྱིས་ངེས་པར་བྱེད་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་(ཚོད་པ་སྤང་བ་)ལ་གཉིས། གཞོད་པ་སྤྱིར་སྤང་བ་དང་། གཞན་དུ་འབྲུལ་བ་སྤང་
བའོ།

དང་པོ་(གཞོད་པ་སྤྱིར་སྤང་བ་)ནི།

ཙ་བ། མཚན་ཉིད་མི་འབྲུབ་ཏུ་ཅང་ཐལ།

གཞན་དུ་འབྲུལ་བས་འདིར་མི་གཞོད།། [༡༠]

སྤང་མེ་དུ་གཉིས་མ་དམིགས་པས་རྒྱ་འབྲས་གྱིས་ལྟོག་པའི་མཚན་ཉིད་མི་འབྲུབ་པ་
སོགས་དང་། སྤང་བའི་ནམ་འབྲུར་དང་། ལུན་པའང་རྒྱ་འབྲས་སུ་ཐལ་བས་ཏུ་ཅང་ཐལ་བ་དང་།
མེ་མེད་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་སྤྱི་བོ་ལས་དུ་བ་སྤྱི་བར་མཐོང་བའི་གཞན་དུ་འབྲུལ་བས་འདིར་མི་གཞོད་པར་
ཐལ། རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་གི་སློན་ས་རྒྱ་འབྲས་སུ་བྱུང་བའི་བྱིར།

གཉིས་པ་(གཞན་དུ་འབྲུལ་བ་སྤང་བ་)ལ་གཉིས། རྒྱ་མིན་ལས་མི་སྤྱི་བ་དང་། སྤྱི་ན་^④རྒྱ་འབྲས་
སུ་བྱུང་བའོ། །དང་པོ་(རྒྱ་མིན་ལས་མི་སྤྱི་བ་)ལ་གཉིས། རྒྱ་མིན་ལས་སྤྱི་བ་དགག་པ་དང་། བཀག་པ་
ལ་མི་འཐད་པ་སྤང་བའོ།

དང་པོ་(རྒྱ་མིན་ལས་སྤྱི་བ་དགག་པ་)ནི། མེ་མེད་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་སྤྱི་བོ་ལས་ཀྱང་དུ་བ་སྤྱི་བར་

② <<བཀྲིས་>> རྒྱང་ཅིག

③ <<བཀྲིས་>> རྒྱང་ཅིག

④ <<བཀྲིས་>> སྤྱི་ན། <<ས་>> སྤྱི་ན།

མཐོང་བས། དུ་བ་མེད་འབྲས་བླར་མ་ངས་སོ་ཞིན།

ཅ་བ། གང་དག་རྒྱ་མིན་ལས་སྐྱེས་པ།

དེ་ནི་དེ་ཡི་འབྲས་བླ་མིན།

རྣམ་པ་འདྲ་བས་འཁྲུལ་བ་ལ།

དེ་ཡི་མིང་གིས་བཏགས་པར་ཟད། [༡༧]

འདྲ་བས་གྲོག་མཁར་ལ་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་སྤྱི་བོ་བཏགས་པས་ཏེ། བརྒྱ་བྱིན་གྱི་སྤྱི་བོ་ལས་སྐྱེས་པའི་སློག་ཆགས་ཀྱི་ཁ་རྒྱུད་ལ་བཟུང་ནས་པ་འདྲ་བས་འཁྲུལ་བ་ལ། དུ་བ་དེ་ཡི་མིང་གིས་བཏགས་པར་ཟད་ཀྱི་དེ་དུ་བ་མིན་པར་ཐལ། གང་དག་རང་གི་རྒྱ་མིན་པ་ལས་སྐྱེས་པ་དེ་ནི་དེ་ཡི་འབྲས་བླ་མིན་པའི་བྱིན།

གཉིས་པ་(བཀག་པ་ལ་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་)ནི། རྒྱ་མ་ཡིན་པ་ལས་སྐྱེས་པས་དེའི་འབྲས་བླ་མ་ཡིན་ན། རྫོང་ཐུགས་པ་ལས་བྱུང་བའི་མེ་མེ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།

ཅ་བ། རྫོང་ཐུགས་སོགས་མེ་རྒྱ་མིན།

མེ་རྒྱ་མེ་ཡི་རྒྱལ་ཐན་ཡིན།

རྒྱལ་ཐན་གཅིག་ཏུ་སྤྱད་པའི་རྒྱ།

རྫོང་ཐུགས་ཡིན་དབང་སོ་བཞིན། [༡༨]

རྫོང་ཐུགས་སོགས་མེའི་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རིགས་ཐ་དད་པའི་བྱིན། དེ་ལྟར་ཉེར་ལེན་མེད་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། མེ་ཡི་རྒྱལ་ཐན་སྤྱ་མ་མེའི་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ་ཡིན་པའི་བྱིན། རྫོང་ཐུགས་སོགས་མེའི་རྒྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། མེའི་རྒྱལ་ཐན་གཅིག་ཏུ་སྤྱད་པའི་རྒྱ་རྫོང་ཐུགས་ཡིན་པའི་བྱིན། མིག་ཤེས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་ཤེས་པ་སྤྱ་མ་ཡིན་ཡང་བདག་རྒྱུན་དབང་སོ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ།

གཉིས་པ་(སྐྱོན་རྒྱ་འབྲས་སྤྱ་བྱུང་བ་)ནི།

ཅ་བ། ཡང་ན་སྐྱོན་དང་བྱི་མ་ཡི།

རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་ཐ་དད་ཡོད།
 མེ་དང་དུ་བས་བསྐྱེད་པ་ཡི།
 འབྲས་བུ་དུ་བའི་བྱད་པར་བཞིན། [༡༣]

ཡང་ན་སྔོན་དང་བྱི་མ་ཡི་རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་མེ་འབྲ་བའི་བྱད་པར་ཐ་དད་ཡོད་དེ། དང་པོར་
 མེ་དང་བྱིས་དུ་བས་བསྐྱེད་པ་ཡི་འབྲས་བུ་དུ་བའི་བྱད་པར་བཞིན་དུ་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་འབྲེལ་པའི་མཆན་གཞི་ངོས་བཟུང་བ་ལ་གསུམ། གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང་།
 རང་ལུགས་དང་། ཚོད་པ་སྤང་བའོ།

དང་པོ་(གཞན་ལུགས་དགག་པ་)ནི།

རྩ་བ། རང་མཆན་དང་ནི་སྤྱོད་ན་གཉིས།
 འབྲེལ་པའི་མཆན་གཞིར་མི་འཐད་པས།

རང་མཆན་དང་ནི་སྤྱོད་རྒྱུ་པ་གཉིས་འབྲེལ་པའི་མཆན་གཞིར་མི་འཐད་པས་བྱུང་བར་
 ཐལ། དེ་ལ་གོང་དུ་གཞོད་པ་བརྗོད་ཅིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་(རང་ལུགས་)ནི།

རྩ་བ། སྤྱི་འོན་ལ་རང་མཆན་དུ།
 འབྲེལ་པའི་གཞན་སེལ་ཁོན་ཡིན། [༡༤]

འབྲེལ་པའི་མཆན་གཞི་རྩ་ས་སུ་མ་གྲུབ་ཀྱང་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་འོན་ལ་རང་མཆན་དུ་
 འབྲེལ་པའི་གཞན་སེལ་ཁོན་ལ་འབྲེལ་པའི་རང་སྤྱོད་འཐད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་(ཚོད་པ་སྤང་བ་)ནི། ལྷོག་པ་གཅིག་འབྲེལ་པར་ཁས་སྤངས་ནས། འབྲེལ་པ་ཅན་
 གཉིས་ལ་ཡོད་པར་འདོད་ན་སྤྱི་ལ་བཀོད་པའི་སྤྱོད་མཆུངས་སོ་ཞེ་ན། ལྷོག་པ་དངོས་མེད་ཡིན་
 པས་སྤྱོད་མེད་པར་བཤད་ཅིན་ཏོ།

གསུམ་པ་དེ་དག་གང་གིས་ངེས་པའི་ཚུལ་ལ་གསུམ། ཆད་མ་དང་དཔྱོད་པ་ལྷོགས་ངེས་

ངེས་པ་དགག་པ་དང་། གཉིས་ཀ་དགོས་པ་དང་། མི་འཐད་པ་སྤང་བའོ།

དང་པོ་(ཆད་མ་དང་དཔྱད་པ་ལྷོགས་ངེས་པ་དགག་པ་)ནི།

ཙ་བ། བདེ་བྱེད་དགའ་བ་དཔྱད་པ་ཡིས།

འབྲེལ་བ་ངེས་པར་བྱེད་ཅེས་གྲག།

ཉི་འོག་པ་རྣམས་ཆད་མ་ཡིས།

འབྲེལ་བ་ངེས་པར་བྱེད་པར་འདོད། [༡༥]

བཅ་ཟེ་ཆེན་པོ་བདེ་བྱེད་དགའ་བ་འགལ་འབྲེལ་གྱི་ཙ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤང་མ་རྟོགས་པའི་
དོན་ལ་མཐའ་གཞན་དུ་འདྲིན་པའི་འདོགས་^②པ་སེལ་བའི་དཔྱད་པ་ཡིས་འབྲེལ་བ་ངེས་པར་བྱེད་
ཅེས་གྲགས་ལ། ཉི་འོག་པ་རྣམས་ཆད་མ་ཡིས་འབྲེལ་བ་ངེས་པར་བྱེད་པར་འདོད་དོ། །ཆད་མ་ལ་
མི་ལྟོས་པའི་དཔྱད་པ་རྒྱུད་པ་དང་། དཔྱད་པ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་ཆད་མ་རྒྱུད་པའི་འབྲེལ་བ་ངེས་པར་
བྱེད་པ་མ་ཡིན་པས་གཉིས་ཀ་ངེས་པར་དགོས་སོ།

གཉིས་པ་(གཉིས་ཀ་དགོས་པ་)ནི།

ཙ་བ། ཆད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པ་ཡི།

གཞན་སེལ་ངེས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན།

འབྲེལ་བས་དངོས་པོ་གཅིག་ཉིད་དུ།

རྟོག་དཔྱད་དེ་ཡིས་འབྲེལ་བ་ངེས། [༡༦]

འབྲེལ་བ་ངེས་བྱེད་མེད་པའི་སྟོན་མེད་པར་ཐལ། རེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་འཇལ་བའི་ཆད་མའི་
སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱེད་པ་ཡི། གཞན་སེལ་ངེས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་སྐྱ་དོན་ལ་རང་མཆན་དུ་འབྲེལ་བས་
དངོས་པོ་གཅིག་ཉིད་དུ་རྟོག་དཔྱད་དེ་ཡིས་འབྲེལ་བ་ངེས་པར་བྱེད་པའི་བྱིར། ཆད་མ་དང་ངེས་
ཤེས་གཉིས་ཀ་ལ་ལྟོས་ནས་ངེས་པར་བྱེད་དོ།

གསུམ་པ་(མི་འཐད་པ་སྤང་བ་)ནི། དཔྱད་པ་ཡིད་དཔྱད་དམ་བཅད་ཤེས་སུ་འགྱུར་ལ། མ་ཡིན་

② <<བཀྲིས་>> དོགས།

ན་ཚད་མིན་གྱི་སློབ་ཞི་པར་འགྱུར་རེ་ཞེ་ན། མི་འགྱུར་ཏེ་ཡིད་དཔྱོད་མ་ཡིན་ལ་བཅད་ཤེས་ཡིན་ཡང་
བཞི་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཁ་ཕྱིར་ལྟ་ལ་བཅད་ཤེས་དང་། ཉང་ལྟ་ལ་རང་རིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།

སྤྱིའི་དོན་བསྟུ་བ་ནི།

ཙ་བ། དངོས་པོའི་དོན་ལ་འབྲེལ་བ་མེད།
འབྲེལ་བ་གཉིས་ཀྱང་སློབ་བརྟགས་ཡིན།
སློབ་ཡི་དོན་ལ་རང་མཚན་དུ།
འབྲེལ་བས་འབྲེལ་པའི་རྟོག་པ་སྦྱེ། [༥༥]
ཞེས་བྱ་བ་བསྟུ་བའི་ཆོག་པ་སྟུ་བཅད་པའོ།

དངོས་པོའི་དོན་ལ་འབྲེལ་བ་རང་མཚན་མེད་པར་ཐལ། འབྲེལ་བ་གཉིས་ཀྱང་སློབ་བརྟགས་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། འབྲེལ་བ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་རྟོག་པ་རྒྱ་མེད་དུ་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤྱིའི་དོན་ལ་རང་
མཚན་དུ་འབྲེལ་བས་འབྲེལ་པའི་རྟོག་པ་སྦྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདིར་སྦྱས་པ། ཚད་མ་གཉིས་ཀྱི་རྗེས་
འབྲངས་ནས། །དོན་ལ་འབྱུག་ལྟོག་བྱེད་པ་ནི། །འབྲེལ་བ་ཤེས་ལ་རག་ལས་པས། །འབྲེལ་པའི་
རྣམ་བཞག་ལེགས་པར་བཤད། །བསྟུ་བའི་ཆོག་པ་སྟུ་བཅད་པའོ།

གཉིས་པ་ལེའུའི་མཚན་བསྟུ་བ་ནི།

ཙ་བ། ཚད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་ལས་འབྲེལ་བ་བརྟག་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་སྟེ་
དུག་པའོ། །

ཚད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་རྣམ་བཤད་ལེགས་པར་བཤད་པའི་སྟོང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་
འབྲེལ་བ་བརྟག་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་དུག་པའི་འབྲེལ་བའོ། །

འགལ་བ་བརྟག་པ།

གཉིས་པ་འགལ་བའི་དོན་ངེས་པར་བྱ་བ་ལ་གཉིས། ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ་དང་། ལེའུའི་
མཚན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་(ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། འགལ་བའི་མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བའོ།
དང་པོ་(འགལ་བའི་མཚན་ཉིད་)ནི།

ཙ་བ། ཆོས་གང་གང་ལ་གཞོད་བྱེད་པ།
དེ་ནི་དེ་ཡི་འགལ་ཆེ་ཡིན།

ཆོས་གང་གཞི་འགར་གང་ལ་གཞོད་པར་བྱེད་པ་དེ་ནི་དེ་ཡི་འགལ་ཆེ་སྟེ། འགལ་བའི་
མཚན་ཉིད་ཡིན་པོ། །དཔེར་ན་མི་རྟག་པ་མཚན་གཞི། རྟག་པ་དང་འགལ་བར་མཚོན། གཞི་སྒྲིལ་
བྱ་ལ་འགོག་ཚུལ་དང་མ་ཐུན་པར་རྟག་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་ཡིན་པའོ། །དེ་དང་འགལ་བ་ཡིན་ན་གཞི་
འགར་དེ་འགོག་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། འགལ་ན་འགོག་པས་བྱུང་བའི་སྒྲིལ་སྟོང་བཞག་བྱས་ནས་ཁས་
ལེན་པ་ནི་མི་རིགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་རྟག་པས་ཀྱང་མི་རྟག་པ་འགོག་ཅིང་། མི་རྟག་པས་ཀྱང་
རྟག་པ་འགོག་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་པ་ན་ཚུན་འགལ་བའི་བྱིར། བྱུང་བ་ཁས་སྒྲུབ་པ། མ་བྱུང་ན།
པ་ན་ཚུན་སྒྲུབ་པ་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་དངོས་འགལ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་མི་རིགས་པར་
ཐལ། གཞི་གང་ལ་ཡང་མ་ལྟོས་པར་གཞོད་བྱེད་ཡིན་ན་གཞོད་བྱ་ཡིན་པར་འགལ་ལ། གཞོད་བྱ་
ཡིན་ན་གཞོད་བྱེད་ཡིན་པར་འགལ་བའི་བྱིར་ལོ། །འགལ་འབྲེལ་གྱི་རྣམ་བཞག་ངེས་པར་བྱེད་པ་
བསྟན་བཅོས་ལོགས་སུ་བཤད་ཅིན་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཤིན་ཏུ་རྟོགས་དཀའི་སྡེ་བདུན་མདོ་
དང་བཅས། །བདེ་ཆེག་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་ཐབས་ཀྱི་མཚོག། གོ་སྒྲའི་ངག་གིས་གསལ་བར་མཛད་
པ་འདི། །ལོག་པར་མ་བཤད་ཐལ་སྒྱུར་གསོལ་བ་འདེབས།

གཉིས་པ་(འགལ་བའི་དབྱེ་བ་)ལ་གཉིས། དབྱེ་བ་དངོས་དང་། བྱེ་བའི་དོན་སོ་སོར་བཤད་
པའོ།

དང་པོ་(དབྱེ་བ་དངོས་)ནི།

ཙ་བ། འགལ་ཆེ་དངོས་པོ་དངོས་མེད་གྱི།

ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བ་ལ་ལྟོས་ནས། [༡]

ལྷན་ཅིག་མི་གནས་པ་དག་དང་།

ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་གཉིས་སུ་བཞེད།

འགལ་བ་ལ་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་པའི་འགལ་བ་དག་དང་། ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་གཉིས་
སུ་བཞེད་དེ། འགལ་ཆེ་གཉིས་ཀ་དངོས་པོར་ཡོད་པ་དང་དངོས་འགལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གང་
རུང་གཅིག་དངོས་མེད་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བ་ལ་ལྟོས་ནས་གཉིས་སུ་རིགས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་(བྱི་བའི་དོན་སོ་སོར་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དང་། ཕན་ཚུན་
སྤངས་འགལ་ལོ། །དང་པོ་(ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་)ལ་བཞི། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་མཆན་ཉིད།
འགལ་བ་གནས་པའི་ཡུལ་དང་། གཞོད་བྱ་ལྟོག་པའི་དུས་དང་། འགལ་བ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མའོ།

དང་པོ་(ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་མཆན་ཉིད་)ལ་གསུམ་ལས་གཞན་ལུགས་དགག་པ་ནི།

ཙ་བ། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་གཞོད་བྱེད་དུ།

འདོད་པ་དབྱེད་ན་འཐད་མ་ཡིན། [༡]

ཁ་ཅིག་ ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་མཆན་ཉིད་དངོས་པོ་གཉིས་ལ་གནས་པའི་ཆོས་
གཞོད་བྱ་གཞོད་བྱེད་དུ་འདོད་པ་དབྱེད་ན་འཐད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཞི་གཅིག་ལ་གཞོད་བྱ་
གཞོད་བྱེད་གཉིས་ཀ་ཆོགས་པའི་སྤྱི་མི་སྤྱི་ཅིང་། ཡ་གྲུལ་འགོག་ན་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ལྟར་
མ་ཁུབ་པའི་སྤྱོད་དུ་འགྱུར་བའི་བྱིར་རོ།

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི།

ཙ་བ། དེས་ན་གཞོད་བྱ་གཞོད་བྱེད་གཉིས།

རྒྱ་འབྲས་བཞིན་དུ་ཐ་དད་ཡིན།

གང་གིས་གཞོད་བྱ་བྱས་མེད་དུ།

སྤྱིད་^༡པའི་རྒྱ་ལ་གཞོད་བྱེད་ཟེར། [༢]

^༡ <<རང>> སྤྱིད། <<ཙ>> བསྐྱེད།

དེས་ན་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་གཞོན་བྱ་གཞོན་བྱེད་གཉིས་ཀྱི་འབྲས་བཞིན་དུ་རྩིས་
 བ་དང་ཡིན་ལ། ཆ་དེག་ལྷ་བྱ་གང་གིས་གཞོན་བྱ་བྱས་མེད་དུ་སྐྱེད་པའི་རིགས་ཀྱི་རྒྱ་ལ་གཞོན་
 བྱེད་ཟེར་རོ། །གཞོན་བྱ་རྒྱ་མ་གཏུགས་པར་འབྱུང་བ་ན་གཞོན་བྱེད་ཉི་ལའི་སྟོབས་ཀྱིས་བྱས་མེད་
 སྐྱེ་བ་གཞོན་བྱ་དང་། བྱས་མེད་དུ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་གཞོན་བྱེད་དོ། །རིགས་མ་ཕྱེ་བར་རྩིས་
 འབའ་ཞིག་ལ་བྱས་ན། སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལ་ཆ་གང་ལྟར། གཉིས་པ་ལ་གང་དེག་བྱས་ཆུང་དུ་སོང་།
 གསུམ་པ་ལ་རྒྱན་སྟོག་པའི་ཆེན་སྐད་ཅིག་གཉིས་པའི་གང་དེག་བྱས་ཆུང་གི་དེ་འབྲས་དུས་ཀྱི་གང་
 དེག་དེས་མ་སྐྱེད་ན། རྩིས་ལ་ཆ་ཤས་ཀྱི་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་ཡོད་པར་འགྱུར་ལ། སྐྱེད་ན་རང་གི་
 ཉིང་ལེན་དེ་ཉིད་གཞོན་བྱེད་དུ་འགྱུར་བས། བྱས་ཆུང་གི་ཆའི་ལག་རྩིས་འཛོག་བྱེད་དེ་ལ་གཞོན་
 བྱེད་ཅེས་ཐ་སྐད་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པས་རིགས་ཀྱི་སྤྱིར་ནས་ཤེས་པར་བྱའོ།

གསུམ་པ་ཚོད་སྤང་ནི་འབྲེལ་པར་བཤད་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།

གཉིས་པ་(འགལ་བ་གནས་པའི་ཡུལ་)ལ་གཉིས། འགལ་བ་དོས་བཟུང་བ་དང་། ཚོད་པ་སྤང་
 བའོ།

དང་པོ་(འགལ་བ་དོས་བཟུང་བ་)ནི།

ཙ་བ། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་རི་སྟེན་པ།

དངོས་པོ་གཞོན་བྱེད་གཉིས་ལ་འཇུག །

དེ་ཡང་རྒྱན་ཡིན་ལྷན་ཅིག་མིན།

བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་ཕྱིར་རོ། [༤]

ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་རི་སྟེན་པ་དངོས་པོར་འགྱུར་པའི་གཞོན་བྱ་གཞོན་བྱེད་གཉིས་ལ་
 འཇུག་ལ་དེ་ཡང་རྒྱན་ལ་ཡིན་གྱི་སྐད་ཅིག་གཅིག་ལ་མ་ཡིན་ཏེ། དང་པོར་རང་གི་ངོ་བོ་འཇུག་དང་
 འབྲས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྒྱན་བྱི་མ་བྱས་མེད་དུ་བསྐྱེད་བྱ་དང་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།

གཉིས་པ་(ཚོད་པ་སྤང་བ་)ལ་གཉིས། ཡུལ་ལ་བརྟགས་ན་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་དང་། རྩིས་ལ་
 བརྟགས་ན་མི་འཐད་པ་སྤང་བའོ།

① <<ན>> ཡིན། <<རྒྱ>><<སྟེ>><<ཉིང>> མིན།

དང་པོ་(ཡུལ་ལ་བརྟགས་ན་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་)ལ་འདོད་པ་བརྟེན་པ་ནི།

ཅ་བ། སྐད་ཅིག་མི་འགལ་རྒྱུ་མ་གྲུབ།

དེས་ན་འགལ་འདི་མི་འཐད་པོ།

སྐད་ཅིག་གཅིག་ལ་མི་འགལ་ལ་རྒྱུ་རྫས་སྲུ་མ་གྲུབ་པ་དེས་ན་འགལ་བ་འདི་མི་འཐད་
པོ།

དེ་དགག་པ་ནི།

ཅ་བ། སྐད་ཅིག་སྲ་མ་སྲ་མ་ལས།

སྲོན་མེད་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་སྦྱེ།

དེ་ལ་རྒྱུ་དུ་སྦྱོ་བཏགས་པ།

སྒྲིག་པར་བྱེད་ལ་ཉེས་པ་མེད། [༥]

སྐད་ཅིག་དང་རྒྱུ་ལ་བརྟགས་ནས་སྒྲན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་མི་འཐད་པའི་ཉེས་པ་མེད་
པར་ཐལ། སྐད་ཅིག་སྲ་མ་སྲ་མ་ལས་སྲོན་མེད་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་སྦྱེ་ལ། དེ་དག་ཆ་ཤས་སྲུ་སྒྲན་པའི་ཆ་
ཅན་དེ་ལ་རྒྱུ་དུ་སྦྱོ་བཏགས་པའི་གཞོན་བྱའི་རྒྱུ་སྒྲིག་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(རྫས་ལ་བརྟགས་ན་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་)ལ་འདོད་པ་བརྟེན་པ་ནི།

ཅ་བ། རྒྱལ་སྤོང་འགལ་བ་སྒྲན་ཅིག་ཏུ།

གནས་ན་སྒྲན་ཅིག་མི་གནས་འགལ།

མི་གནས་ན་ནི་གཅིག་བཅོམ་པས།

རྒྱ་འབྲས་དུས་མཉམ་འབྲུང་ཞེན། [༦]

ཆ་བྱང་གི་རྒྱལ་སྤོང་འགལ་བ་སྒྲན་ཅིག་ཏུ་གནས་ན་སྒྲན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ། མི་
གནས་ན་ནི་སྤང་དུས་དེ་ཉིད་དུ་གཅིག་གིས་གཅིག་བཅོམ་པས་རྒྱ་འབྲས་དུས་མཉམ་དུ་འབྲུང་རོ་
ཞེན།

དེ་དགག་པ་ལ་གཉིས། གཞན་ལན་དགག་པ་ལ་འདོད་པ་བརྟེན་པ་ནི།

ཙ་བ། ལ་ལ་ཉི་བར་ཞ་བར་འདོད།
 ཁ་ཅིག་སྤང་ནས་བསྐྱར་བར་འདོད།
 འགལ་ཞིག་སྤང་བ་མེད་པར་འདོད།
 ཏྲག་སྐྱ་དེ་དག་འཁྲལ་བ་ཡིན། [༥]

གངས་ཅན་པ་སོགས་ལ་ལ་གཞོད་བྱེད་ཀྱི་བག་ལ་ཉི་བར་ཞ་བར་འདོད་ལ། ཁ་ཅིག་སྤང་
 ནས་གང་རེག་དེ་ཉིད་ཆ་རེག་གི་རྣམས་སུ་བསྐྱར་བར་འདོད། འགལ་ཞིག་སྤང་བ་མེད་པར་འདོད་པའི་
 ཏྲག་སྐྱ་དེ་དག་མི་འཐད་པར་ཐལ། འཁྲལ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཙ་བ། ལྟན་ཅིག་གནས་ན་འགལ་བ་ཉམས།
 བསྐྱར་ན་ཏྲག་པར་འདོད་པ་འགལ།

དེར་ཐལ། ལྟན་ཅིག་གནས་ན་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་པའི་འགལ་བ་ཉམས་ལ། བསྐྱར་ན་ཏྲག་
 པར་འདོད་པ་འགལ་བའི་བྱིར།

གཉིས་པ་རང་གི་ལན་ནི།

ཙ་བ། དེས་ན་རྩལ་སྤོང་ལས་རྩལ་སྤོང་།
 རུས་མེད་སྐྱེ་བྱིར་འགལ་བ་མེད། [༦]

དེས་ན་ཁོ་ལོ་ཅག་ལ་འགལ་བ་མེད་པར་ཐལ། སྟོབས་ཆེ་བའི་རྩལ་སྤོང་ལས་རུས་པ་རྩལ་
 བའི་རྩལ་སྤོང་རུས་མེད་སྐྱེ་བའི་བྱིར།

གསུམ་པ་གཞོད་བྱ་ལྡོག་པའི་རུས་ལ་གསུམ། གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་གི་
 ལུགས་དང་། ཚྱོད་པ་སྤང་བའོ།

དང་པོ་(གཞན་ལུགས་དགག་པ་)ལ་འདོད་པ་བརྟོག་པ་ནི།

ཙ་བ། ལ་ལ་བྱ་རྩོགས་སྤྲད་ཅིག་གསུམ།
 འགལ་ཞིག་ཡུན་རིང་འགྲོགས་ཞེས་ཟེར།

ལ་ལ་བྱ་རྩོགས་ཀྱི་སྤྲད་ཅིག་གསུམ་ལ་ལྡོག་ཟེར་བ་དང་། འགལ་ཞིག་བདག་འཛིན་དང་

བདག་མེད་རྟོགས་པ་ལྟ་བུ་བསྐྱལ་བ་མང་པོར་ཡུན་རིང་དུ་འགྲོགས་ཞེས་ཟེར་རོ།

དེ་དགག་པ་ནི།

ཙ་བ། ཡུན་རིང་འགྲོགས་པའི་སྒྲིང་ཅིག་ཏུ།

མི་གནས་པ་དེ་ངོ་མཆར་ཆེ། [༩]

ཡུན་རིང་འགྲོགས་པའི་སྒྲིང་ཅིག་ཏུ་མི་གནས་པ་དེ་ངོ་མཆར་ཆེ། མི་འཐད་པར་ཐལ། སྒྲིང་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཡིན་ན་བསྐྱལ་བར་འགྲོགས་པ་འགལ་བའི་བྱིང།

གཉིས་པ་(རང་གི་ཡུགས་)ནི།

ཙ་བ། བྱད་དང་བྱས་མེད་སྐྱེས་པ་དེ།

སྐད་ཅིག་གསུམ་ལ་དོན་འགལ་ལྡོག་།

ངེས་པ་སྐྱེས་པས་སྒྲོ་འདོགས་བྱིས།

མི་སྐྱེ་བ་ནི་སྒྲོ་ཡི་ཡིན། [༡༠]

ཁོ་ལོ་ཅག་ལྟར་ན་གཞོན་བྱ་ལྡོག་པའི་དུས་གཉིས་ཡོད་དེ། སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལ་བྱད་པ་དང་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་རིགས་འདྲ་བྱི་མ་བསྐྱེད་པའི་བྱས་མེད་སྐྱེས་པ་དེ་སྐད་ཅིག་གསུམ་པ་ལ་ལྡོག་པ་དེ་ཆ་གང་ལྟ་བུ་དོན་གྱི་འགལ་ལྡོག་པའི་དུས་ཡིན་ལ། ངེས་པ་སྐྱེས་པས་བྱད་པའི་འདྲ་བྱེད་མ་ཉམས་བར་དུ་རང་འགལ་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱན་བཏགས་གྱིས་བསྐྱུས་པ་མངོན་གྱུར་བྱིས་མི་སྐྱེ་བ་ནི་སྒྲོ་ཡི་གཞོན་བྱ་ལྡོག་པའི་དུས་ཡིན་པའི་བྱིང་རོ།

གསུམ་པ་(རྩོད་པ་སྤང་བ་)ལ་གཉིས། དོན་གྱི་འགལ་བ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་དང་། སྒྲོའི་འགལ་བ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་(དོན་གྱི་འགལ་བ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་)ལ་གཉིས། ཆ་ཡོད་མེད་བཏགས་ན་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་དང་། བྱས་པ་ཐོགས་མེད་ལ་བཏགས་ན་མི་འཐད་པ་སྤང་བའོ།

དང་པོ་(ཆ་ཡོད་མེད་བཏགས་ན་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་)ལ་རྩོད་པ་ནི།

ཙ་བ། སྐད་ཅིག་གཅིག་ལ་ཆ་མེད་ན།

རགས་པའི་རྒྱན་ནམས་མེད་པར་འགྱུར།

ཆ་ཤས་ཡོད་ན་སྤྱག་མེད་པས།

གསུམ་ལ་ལྟོག་པ་དཀའ་ཞེ་ན། [༡༡]

སྐད་ཅིག་གཅིག་ལ་ཆ་མེད་ན་རགས་པའི་རྒྱན་ནམས་མེད་པར་འགྱུར་ལ། ཆ་ཤས་ཡོད་ན་
ཆ་སྤྱག་པ་མེད་པས་སྐད་ཅིག་གསུམ་ལ་ལྟོག་པར་དཀའ་ཞེ་ན།

དེ་དགག་པ་ནི།

ཙ་བ། སྐད་ཅིག་ལ་ནི་ཆ་ཤས་མེད།

རྒྱན་ཡང་སྐད་ཅིག་སྐྱེས་ཙམ་ཡིན།

རྩལ་དང་སྐད་ཅིག་མི་མཚུངས་པས།

གསུམ་པ་ཉིད་ལ་ལྟོག་པ་ཡིན། [༡༢]

ཕྱི་དོན་གྱི་གཞོན་བྱ་ལྟོག་པའི་དུས་ལྷུང་ན་སྐད་ཅིག་གསུམ་པ་ཉིད་ལ་ལྟོག་པ་ཡིན་ཏེ། སྐད་
ཅིག་གཅིག་ལ་ནི་ཆ་ཤས་མེད་ལ་རྒྱན་ཡང་སྐད་ཅིག་སྐྱེས་ཙམ་ཡིན་ཞིང་རྩལ་དང་སྐད་ཅིག་མི་
མཚུངས་པས་བྱུང་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(རྒྱས་པ་ཐོགས་མེད་ལ་བརྟགས་ན་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་)ལ་རྩོད་པ་ནི།

ཙ་བ། གང་རེག་རྒྱས་པ་ཐོགས་མེད་དེས།

རྒྱས་ཙན་སྐྱེད་^①དམ་རྒྱས་མེད་སྐྱེད།^②

གཉིས་ཀ་ལྟར་ཡང་ཆ་རེག་ལ།

དགོས་རྒྱས་མེད་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། [༡༣]

མཐད་དུས་གྱི་གང་རེག་རྒྱས་པ་ཐོགས་མེད་དེས་སྐད་ཅིག་གཉིས་པའི་གང་རེག་རྒྱས་ཙན་དུ་
སྐྱེད་དམ་རྒྱས་མེད་དུ་སྐྱེད། གཉིས་ཀ་ལྟར་ཡང་ཆ་རེག་ལ་དང་པོ་ལྟར་ན་མི་རྒྱས་ཤིང་། གཉིས་པ་
ལྟར་ན་དགོངས་པ་མེད་པས་དགོས་རྒྱས་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།

དེ་དགག་པ་ནི།

① <<རང་>> སྐྱེད། <<ཙ་>> བསྐྱེད།

② <<རང་>> སྐྱེད། <<ཙ་>> བསྐྱེད།

ཅ་བ། གང་རེག་བྱས་པ་ཐོགས་མེད་དེ།
 སྐད་ཅིག་གཉིས་པའི་ཉེར་ལེན་ཡིན།
 ལྷན་ཅིག་བྱེད་ཀྱིན་གང་དང་གང་།
 གང་པ་དེ་ཡིས་འབྲས་བྱ་འབྱེན། [༡༩]

གང་དུས་ཀྱི་གང་རེག་དེས་སྐད་ཅིག་གཉིས་པའི་གང་རེག་བྱས་ཐུང་དུ་བསྐྱེད་ཀྱང་། དེ་
 བྱས་ཐུང་དུ་སྐྱེ་བ་ལ་ཆ་རེག་དགོས་བྱས་མེད་པའི་སྒྲིན་མེད་པར་ཐལ། གང་དུས་ཀྱི་གང་རེག་
 བྱས་པ་ཐོགས་མེད་དེ་བྱས་ཐུང་གི་གང་རེག་སྐད་ཅིག་གཉིས་པའི་ཉེར་ལེན་ཡིན་ལ། ཆ་རེག་
 ལྷོབས་ཆེན་བྱས་ཐུང་དུ་སྐྱེ་ལ་འགལ་ཀྱིན་མེད་ན་བྱས་ལྷན་དུ་སྐྱེ་བས། ལྷན་ཅིག་བྱེད་ཀྱིན་གང་
 དང་གང་གང་པ་དེ་ཡིས་འབྲས་བྱ་འབྱེན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ (སྒྲིང་ལགས་པ་ལ་ཚད་པ་སྤང་བ་) ལ་ཚད་པ་ནི།

ཅ་བ། སྤང་བྱའི་ངོ་བོའམ་ས་བོན་སྤྲོང་།
 གཉིས་ཀ་ལྟར་ཡང་མི་འཐད་ཟེར།

སྤྲོ་མི་རྟག་རྟགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མས་སྤང་བྱའི་ངོ་བོའམ་ས་བོན་སྤྲོང་། ས་བོན་སྤྲོང་
 པའི་བྱས་པ་མེད་ལ། སྤྲོ་འདོགས་མངོན་གྱུར་གཞན་ལ་ཡིད་གཏད་པ་ཅ་མ་གྱིས་ཀྱང་སྤྲོག་པས་
 གཉིས་ཀ་ལྟར་ཡང་མི་འཐད་ཟེར་རོ།

དེ་དགག་པ་ནི།

ཅ་བ། ས་བོན་སྤྲོང་པའི་གཉེན་བོའང་ཡོད།
 དེས་པས་སྤྲོ་འདོགས་གཉིས་ཀ་མིན། [༢༠]

བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ས་བོན་སྤྲོང་པའི་གཉེན་བོའང་ཡོད་
 ཀྱང་། སྤྲོ་མི་རྟག་པར་དེས་པས་རྟག་འཛིན་གྱི་སྤྲོ་འདོགས་ལ་གཞོད་པའི་དོན་ས་བོན་སྤང་བ་དང་།
 ཡིད་གཞན་ལ་གཏད་པས་མངོན་གྱུར་རེ་ཞིག་མེད་པ་ཅ་མ་གཉིས་ཀ་མིན་ཡང་གཞོད་ཚུལ་མི་
 འཐད་པའི་སྒྲིན་མེད་པར་ཐལ། རང་ཉིད་བྱོན་པའི་འདུ་བྱེད་མ་ཉམས་བར་དུ་རང་གི་གཞོད་བྱ་མངོན་

གྱུར་སྤེལ་བའི་གོ་སྐབས་བཅོམ་པ་ཅམ་ཡིན་པའི་བྱིར། སྤྲ་རྟག་པ་འཐད་སྤྲུམ་པ་དང་། རྟག་མི་རྟག་
དབྱེད་པའི་ལག་རྩེས་ལ་རྟག་སྤྲུམ་པའི་ཀུན་བརྟགས་མངོན་གྱུར་སྤྲོག་པ་ཡིན་གྱི། རྩེས་དཔག་གི་
སྤྱོད་འདོགས་སྤྲུམ་སྤེལ་མངོན་གྱུར་སྤྲོག་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པས་གཞོན་བྱ་གཞོན་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་ལ་
མཁས་པར་བྱའོ།

བཞི་པ་འགལ་བ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་ལ་གསུམ། འགལ་བ་དོན་ལ་གྲུབ་པ་དགག་པ་དང་།
སྤོང་རྒྱབ་པ་དང་། ཅོད་པ་སྤང་བའོ།

དང་པོ་(འགལ་བ་དོན་ལ་གྲུབ་པ་དགག་པ་)ནི།

ཅ་བ། འབྲེལ་བ་བཞིན་དུ་འགལ་བ་ཡང་།
དངོས་པོའི་དོན་ལ་གྲུབ་པ་མེད།
རྣམ་པར་རྟོག་པས་སྤྱོད་བརྟགས་ནས།
འགལ་བ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་བཞག ། [༡༦]

འབྲེལ་བ་རྩེས་སུ་མ་གྲུབ་པ་བཞིན་དུ་འགལ་བ་ཡང་དངོས་པོའི་དོན་ལ་གྲུབ་པ་མེད་པར་
ཐལ། རྣམ་པར་རྟོག་པས་སྤྱོད་བརྟགས་ནས་འགལ་བ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཅམ་ཡིན་པའི་བྱིར།
རྒྱ་འབྲས་ལ་བརྟགས་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ།

གཉིས་པ་(སྤོང་རྒྱབ་པ་)ནི།

ཅ་བ། སྤང་དང་མི་སྤང་མ་གཏོགས་པ།
འགལ་བ་ངེས་བྱེད་གཞན་ཡོད་མིན།

འགལ་བ་ཆད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ཆ་གང་གཉིས་ཀྱི་ཡོད་ན་སྤང་རྒྱང་
གི་གཞིར་དང་པོར་གཉིས་ཀྱི་མ་དམིགས། དེ་རྩེས་གང་རེག་དམིགས། དེའི་རྩེས་སུ་མེད་དང་འཐད་
པ་དམིགས། དེའི་སྟོབས་ཀྱི་^⑨གང་རེག་གི་རྒྱུན་ལོག་པ་དམིགས་པའི་སྤང་དང་མི་སྤང་མ་གཏོགས་
པ་འགལ་བ་ངེས་བྱེད་གཞན་ཡོད་པ་མིན་པའི་བྱིར།

⑨ <<བགྲིས་>> ཀྱིས།

གསུམ་པ་(ཚད་པ་སྒྲིང་བ་)ལ་ཚད་པ་ནི།

ཙ་བ། གྲང་རེག་འགོག་ལ་མེ་ཙ་མ་ནི།།

མ་ངེས་སྟོབས་ལྡན་མི་འབྲུབ་ལོ། [༡༥]

གྲང་རེག་འགོག་པ་ལ་མེ་ཙ་མ་རྟགས་སུ་བཀོད་ན་ནི་ཁྲབ་པ་མ་ངེས་ལ། མེ་སྟོབས་ལྡན་བཀོད་ན་གཞི་དེར་གྲང་རེག་སྒྲིང་དུ་མི་རུང་^②བས། དེ་བས་སྟོབས་ཆེ་བའི་སྟོགས་ཆོས་མི་འབྲུབ་ལོ།

ཙ་བ། ཁ་ཅིག་སྟོབས་ལྡན་འགོད་^③ཅེས་ཟེར།།

རང་གི་ངོ་བོ་མེ་ཙ་མ་ཡིན།།

ཁ་ཅིག་སྟོབས་ལྡན་འགོད་ཅེས་ཟེར་ཡང་དེ་དག་མི་འཐད་པར་ཐལ། གཞི་དེར་གྲང་རེག་རྒྱན་ཆགས་སུ་གནས་པ་འགོག་པ་ལ་རང་གི་ངོ་བོ་མེ་ཙ་མ་གྱིས་ཁྲབ་པར་འོན་པ་རྟགས་སུ་འཐད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གྲང་རེག་ལས་སྟོབས་ཆེ་བ་དང་སྟོབས་མཉམ་པའི་ཆེ་སྒྲིང་རུང་མ་དམིགས་པས་ཁྲིགས་ལ། སྟོབས་རྒྱུད་བས་དགག་མི་བྱས་པས་རྟགས་སུ་འགོད་པའི་ཆེ་སྒྲིང་ལྟར་རོ།

གཉིས་པ་པན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ལ་གཉིས། གཞན་གྱི་ཕྱགས་དགག་པ་དང་། རང་གི་ཕྱགས་བཤད་པའོ།

དང་པོ་(གཞན་གྱི་ཕྱགས་དགག་པ་)ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ནི།

ཙ་བ། ཆོས་གང་ཆོས་གཞན་གྱིས་དབེན་པ།།

པན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ཡིན་ཞེས་ཟེར། [༡༦]

ཆོས་གང་ཆོས་གཞན་གྱིས་དབེན་པ་པན་ཚུན་སྤངས་འགལ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཞེས་ཟེར་རོ།

ཙ་བ། དེ་ཉེན་དངོས་འགལ་བརྒྱད་འགལ་གཉིས།།

བརྒྱད་འགལ་ལ་ཡང་རྣམ་གཉིས་འདོད།།

^② <<གཉིས>> རུང་། <<ས>> རང་།

^③ <<རང>> འགོད། <<ཙ>> འགོག

དབྱེན་དངོས་འགལ་དང་བརྟུན་འགལ་གཉིས་ཡོད་ལ། བརྟུན་འགལ་ལ་ཡང་དངོས་
འགལ་གྱིས་བྱད་པར་དུ་བྱས་མ་བྱས་ནམ་པ་གཉིས་འདོད་དོ།

ཙ་བ། རྩས་དང་ལྷོག་པ་འགལ་བ་ཡི།

སྒྲོན་པ་གཉིས་གཉིས་ནམ་པ་བྱུག ། [༡༩]

རྟུན་པར་ན་ནམ་པ་བྱུག་ཡོད་དེ། རྩས་དངོས་འགལ་རྟག་མི་རྟག་ལྟ་བུ་དང་། རྩས་ལ་
དངོས་འགལ་གྱིས་བྱད་པར་དུ་བྱས་པ་སྡོམ་ཡིན་དང་། བྱུང་ལའི་སྡོམ་སྟོན་ལྟ་བུ་དང་། བྱད་པར་དུ་
མ་བྱས་པ་སྡོམ་མེད་ལྟ་བུ་དང་། ལྷོག་པ་དངོས་འགལ་མེད་དགག་ཡིན་པ་དང་མ་ཡིན་པ་དང་། ལྷོག་
པ་དངོས་འགལ་གྱིས་བྱད་པར་དུ་བྱས་པ་མེད་དགག་དང་མེད་དགག་མ་ཡིན་པ་ཤེས་བྱའི་ལྷོག་པ་
ལྟ་བུ་དང་། བྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པ་བྱས་པ་འདི་ལྷོག་པ་དང་མི་རྟག་པའི་ལྷོག་པ་ལྟ་བུ་རྩས་དང་ལྷོག་
པ་འགལ་བ་ཡི་སྒྲོན་པ་བརྟུན་འགལ་རེ་རེ་ལ་གཉིས་གཉིས་ཡོད་ཅེས་ཟེར་རོ།

དེ་དགག་པ་ལ་གསུམ། ཉ་ཅང་ཐལ་བ་དང་། ལན་དགག་པ་དང་། ཐ་དད་ལ་འགལ་བར་
གསུངས་པའི་དགོངས་པ་བཤད་པའོ།

དང་པོ་(ཉ་ཅང་ཐལ་བ་)ནི།

ཙ་བ། ཆོས་གཞན་དབེན་པ་འགལ་ཡིན་ན།

འབྲེལ་པ་ནམས་ཀྱང་འགལ་བར་འགྱུར།

བྱས་མི་རྟག་ལ་སོགས་པའི་འབྲེལ་པ་ནམས་ཀྱང་འགལ་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཆོས་གང་
ཆོས་གཞན་གྱིས་དབེན་པ་ཡིན་ན་འགལ་བ་ཡིན་པས་བྱུང་པའི་ཕྱིར། ལྷོག་པ་པན་ཚུན་དབེན་པ་
ཅམ་ཡང་འགལ་བར་ཁས་ལེན་དགོས་པས། བྱས་མི་རྟག་སོགས་ཀྱང་འགལ་བར་ཐལ་བར་འགྱུར་
རོ།

ཙ་བ། འདོད་ན་འགལ་ན་^①འགོག་པ་དང་།

འབྲེལ་ན་སྦྱབ་པའི་ནམ་གཞག་འཛིག ། [༢༠]

འདོད་ན། འགལ་ན་གཞི་འགར་འགལ་སྒྲེ་དེ་ཡིན་པའམ། ཡོད་པ་འགོག་པ་དང་འབྲེལ་ན་

① <<རང་>> ལ། <<རྩ་>> ལ།

གཞི་འགར་འབྲེལ་ཡུལ་དེ་སྐྱབ་པའི་རྣམ་བཞག་འཇིག་པར་ཐལ། རྟོག་པ་པན་ཚུན་ཐ་དད་ཅིང་
དཔེན་པ་ཅམ་གྱིས་ཀྱང་འགལ་བར་འཇོག་བྱས་པའི་ཕྱིར། འདིའི་དོན་སྲར་བཤད་པ་ལྟར་འགལ་ན་
འགལ་ཆེ་དེ་གཞི་འགར་འཇོག་པའི་དོན་དུ་མ་གོ་ན་རིགས་པའི་གཞོད་པ་དུ་མར་འགྱུར་ཏེ། ཉག་པ་
དང་མི་ཉག་པ་གཉིས་ལ་པན་ཚུན་གཅིག་གིས་གཅིག་འཇོག་པ་དང་། མི་འཇོག་པའི་བྱད་པར་བྱང་
ཟད་ཀྱང་དབྱེ་མི་བྱས་ལ། གཞི་ལ་སྟོས་ནས་གཉིས་ཀས་ཀྱང་རང་གི་འགལ་ཆེ་འཇོག་པ་ཡིན་ནོ།

གཉིས་པ་(ལན་དགག་པ་)ལ་ལན་ནི།

ཙ་བ། ཐ་དད་འབྲེལ་ལམ་མ་འབྲེལ་ཡང་།།

ངོ་བོ་ཡིན་པ་འཇོག་ཅེ་ན།།

ཐ་དད་མེ་དུ་ལྟ་བུ་འབྲེལ་ལམ་སྡེ་མེར་ལྟ་བུ་མ་འབྲེལ་ཡང་རུང་ངོ་བོ་ཡིན་པ་འཇོག་ཅེ་ན།

དེ་དགག་པ་ནི།

ཙ་བ། འགལ་བ་དམིགས་པས་འཇོག་པའི་ཕྱིར།།

སྒྲིང་རུང་མེད་པ་བྱས་མེད་འགྱུར།། [༢༡]

གཡུའི་ཁ་དོག་མེར་བོ་ཡིན་པ་སོགས་འཇོག་པ་ལ་སྒྲིང་རུང་མེད་པ་བྱས་པ་མེད་པར་
འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་ལྟ་བུ་འཇོག་པ་ལ་ངེས་པར་འགལ་བ་དམིགས་པས་འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར།
ཉག་ཁས་སྒྲངས་སོ།།

གསུམ་པ་(ཐ་དད་ལ་འགལ་བར་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་བཤད་པ་)ནི།

ཙ་བ། ཐ་དད་འགལ་བར་གསུངས་པ་ནི།།

བཏགས་པ་བ་ཡིན་འབྲེལ་བ་བཞིན།།

ཐ་དད་སྡེ་མེར་མེ་དུ་སོགས་འགལ་བར་གསུངས་པ་ནི་དེ་ཅམ་གྱིས་འཇོག་བྱས་པ་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། ཉ་དང་བ་སྒྲངས་སྟེལ་བྱེད་གཅིག་གིས་སྟེལ་བའི་འབྲེལ་བ་བཞིན་བཏགས་^②པ་བ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གཞི་ལ་སྟོས་ན་འཇོག་ཚུལ་ལ་བཏགས་ན་རང་ལུགས་ལ་ཡང་འགལ་བར་ཁས་ལེན་

① <<བཞིས་>> བཏགས། <<རང་>> བཏགས།

དགོས་པ་ཡིན་ནོ།

གཉིས་པ་(རང་གི་ལུགས་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། གཅིག་ཐ་དད་ཀྱི་རྣམ་བཞག་དང་། ཐ་དད་ལ་
འགལ་འབྲེལ་དུ་འཛོག་ཚུལ་དང་། བན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ཉིད་བཤད་པའོ།

དང་པོ་(གཅིག་ཐ་དད་ཀྱི་རྣམ་བཞག་)ནི།

ཙ་བ། རྒྱ་དང་ཤེས་པའི་དབྱེ་བ་ཡིས།

ཐ་དད་ཐ་དད་མིན་གཞག་བྱེད། [༡༣]

དངོས་པོ་རྣམས་གཅིག་དང་ཐ་དད་དུ་འབྲེལ་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རྒྱ་གཅིག་དང་ཐ་དད་
ལས་གཅིག་དང་ཐ་དད་དུ་སྦྱེས་པས་^①དང་། ཚད་མས་གཅིག་དང་ཐ་དད་དུ་དམིགས་པའི་ཤེས་
པའི་དབྱེ་བ་ཡིས་ཐ་དད་དང་ཐ་དད་མིན་པའི་རྣམ་བཞག་བྱེད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་(ཐ་དད་ལ་འགལ་འབྲེལ་དུ་འཛོག་ཚུལ་)ནི།

ཙ་བ། ཐ་དད་པན་གཞོད་འབྲེལ་དང་འགལ།

གཉིས་ཀ་མིན་ན་ཐ་དད་ཅམ།

ཐ་དད་ཡིན་ཅམ་གྱིས་འགལ་བའམ་འབྲེལ་པར་བཞག་དགོས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཚེས་
ཐ་དད་པན་འདོགས་ན་འབྲེལ་བ་དང་། གཞོད་ན་འགལ་བ་དང་། པན་གཞོད་གཉིས་ཀ་མེད་^②ན་ཐ་
དད་ཅམ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་(བན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ཉིད་བཤད་པ་)ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་དངོས་འགལ་གྱི་མཚན་
ཉིད་ནི།

ཙ་བ། རང་མིན་འགོག་པ་དངོས་འགལ་ཡིན།

གཞི་འགར་རང་མིན་འགོག་པ་རང་མ་ཡིན་དང་དངོས་འགལ་ཡིན་པས་རང་མ་ཡིན་
བཀག་ཕྱོག་ཏུ་གནས་པའོ།

གཉིས་པ་བརྒྱུད་འགལ་ནི།

^① <<བགྱིས་>> བ།

^② <<བགྱིས་>> མེད། <<རང་>> མ་ཡིན།

ཙ་བ། བརྒྱད་འགལ་རང་མིན་བྱ་བ་བྱེད་འགོག། [༡༣]

བརྒྱད་འགལ་གྱི་མཚན་ཉིད་རང་མིན་གྱི་བྱ་བ་བྱེད་འགོག་པ་ཞེས་བྱའོ། ཙ་བའི་ཚིག་ཁ་
ཅིག་ལས་དེ་ལྟར་འབྱུང་ཡང་། དོན་ནི་རང་མ་ཡིན་པའི་བྱ་བ་བྱེད་འགོག་པར་གསལ་ལོ།

གསུམ་པ་ཚེད་སྤང་ནི།

ཙ་བ། སྡོ་སོགས་འགལ་གཉིས་མིན་མི་ཁེགས།

ཤེན་.....།

སྡོ་སེར་སོགས་འགལ་བ་གཉིས་མིན་པས་མི་ཁེགས་པར་འགྱུར་ཞེ་ན།

ཙ་བ།སྤངས་ཡིན་འགལ་བ་མིན།

གཞི་སོ་སོ་ལ་ལྟོས་ན་པན་ཚུན་འགོག་བྱས་ལ། མི་ལྟོས་ན་པན་ཚུན་སྤངས་བ་ཡིན་གྱི།
པན་ཚུན་སྤངས་པའི་འགལ་བ་མིན་པས་སྡོན་མེད་དོ།

སྤྱིའི་དོན་བསྟུ་བ་ནི།

ཙ་བ། པན་ཚུན་སྤངས་འགལ་གཅིག་པ་བཀག།

དེ་ཡིན་དེ་མ་ཡིན་གྱིས་འགོག། [༡༤]

པན་ཚུན་སྤངས་པའི་དངོས་པོ་གཉིས།

ཡིན་པ་སྤང་བྱུང་མེད་པས་ཁེགས། [༡༥]

བསྟུ་བའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ།

པན་ཚུན་སྤངས་འགལ་གཅིག་པ་བཀག་པའི་ཐ་དད་དང་། གཞི་འགར་དེ་ཡིན་དེ་མ་ཡིན་
གྱིས་འགོག་ལ། སྡོ་སེར་ལྟ་བུ་པན་ཚུན་སྤངས་པའི་དངོས་པོ་གཉིས་པན་ཚུན་ཡིན་པ་སྤང་བྱུང་
མེད་པས་ཁེགས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །འདིར་སྤྲུལ་པ། བསྟུ་བ་བྱས་དགག་བྱེད་འགོག་པ་དང་། །ཚད་
མས་སྡོ་འདོགས་གཙོད་པ་སོགས། །འགལ་བ་དེས་ལ་རག་ལས་པས། །འགལ་བའི་རྣམ་བཞག་
ལེགས་པར་བཤད། །བསྟུ་བའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ།

གཉིས་པ་ལེབྱའི་མཚན་བསྟན་པ་ནི།

ཙ་བ། ཚད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་ལས་འགལ་བ་བརྟག་པའི་རབ་རྩ་བྱེད་པ་སྟེ་
བདུན་པའོ། །

ཚད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་རྣམ་བཤད་ལེགས་པར་བཤད་པའི་སྟོང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས།
འགལ་བ་བརྟག་པའི་རབ་རྩ་བྱེད་པ་བདུན་པའི་འགྲེལ་པའོ། །

མཚན་ཉིད་བརྟག་པ།

གཉིས་པ་ཤེས་བྱེད་ཆད་མའི་རང་བཞིན་ངེས་པར་བྱ་བ་ལ་གཉིས། མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་
བཞག་དང་། མཚན་གཞི་སོ་སོའི་དོན་གཏན་ལ་དབབ་པའོ། །དང་པོ་(མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་བཞག་)ལ་
གཉིས། ལེའུ་འེ་གཞུང་བཤད་པ་དང་། ལེའུ་འེ་མཚན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་(ལེའུ་འེ་གཞུང་བཤད་པ་)ལ་
གསུམ། སྤྱིར་མཚན་མཚོན་གཞི་གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་དང་། བྱེད་བྱ་ཏུ་ཆད་མའི་མཚན་ཉིད་ངེས་
པར་བྱ་བ་དང་། མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མཚོན་པའི་དོན་གཏན་ལ་དབབ་པའོ། །དང་པོ་(སྤྱིར་མཚན་མཚོན་
གཞི་གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་)ལ་གསུམ། ཤེས་བྱ་ལ་ཆོས་གསུམ་གྱིས་ཁྲབ་པར་སྒྲུབ་པ་དང་། ཁྲབ་བྱེད་
ཆོས་གསུམ་གྱིས་^①རང་བཞིན་ངེས་པར་བྱ་བ་དང་། ཆོས་གསུམ་སོ་སོའི་རྣམ་བཞག་གོ།

དང་པོ་(ཤེས་བྱ་ལ་ཆོས་གསུམ་གྱིས་ཁྲབ་པར་སྒྲུབ་པ་)ནི།

ཙ་བ། ཤེས་བྱ་ཀུན་ལ་ཆོས་གསུམ་གྱིས།

ཁྲབ་བྱེད་དེ་ཡི་རྣམ་བཞག་བཤད།

མཚན་མཚོན་གཞི་གསུམ་དེའི་རྣམ་བཞག་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། ཤེས་བྱ་ཀུན་ལ་ཆོས་
གསུམ་གྱིས་ཁྲབ་པར་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་ཀྱང་། དེ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་བའི་
ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆད་མས་བྱུབ་པའི་དོན་སློལ་འཆར་བ་ན་གཞན་དང་མི་འདྲ་བའི་རྣམ་པར་
སྣང་བ་དང་། དེ་ཉིད་ལ་སྒྲ་སློམ་འབྲུལ་བས་ཞེན་དུ་རུང་བ་དང་། དེ་གཉིས་གཞི་དང་བཅས་པར་
སྣང་ལ་དེ་ལྟར་སྣང་བ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཆད་མས་རྟོགས་པས་རང་རིག་ལ་ཡུལ་མེད་པར་
འདོད་པ་དང་འུགས་རྟོགས་ཙམ་བཀའ་པར་གོ་བའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཡིན་ནོ།

གཉིས་པ་(ཁྲབ་བྱེད་ཆོས་གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་ངེས་པར་བྱ་བ་)ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་
བ་ནི།

ཙ་བ། མཚན་ཉིད་གོ་བྱེད་དོན་གྱི་ཆོས།

མཚོན་བྱ་གོ་བྱ་སྟེ་ཡི་ཆོས། [༡]

^① <<བཀྲིས་>> གྱིས། <<རང་>> གྱི།

མཚན་གཞི་གོ་བྱ་རྟེན་གྱི་ཚོས།

དེ་དག་ནམ་པར་གཞག་འཛོག་ཡིན།

གཤུང་འདེགས་ཀྱི་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་ཚོས་ཅན། ཀ་བའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་སྤྱན་མོང་མ་
ཡིན་པར་འཛོག་པའི་གོ་བྱེད་དོན་གྱི་ཚོས་ཡིན་པའི་བྱེད། ཀ་བ་ཚོས་ཅན། གཤུང་འདེགས་ཀྱི་དོན་
བྱེད་རྒྱས་པའི་མཚན་བྱ་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གོ་བྱ་སྒྲིང་ཚོས་ཡིན་པའི་བྱེད། ཅན་
གྱི་གཤུང་འདེགས་ཀྱི་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་ཚོས་ཅན། ཀ་བར་མཚན་པའི་མཚན་གཞི་ཡིན་ཏེ། མཚན་
ཉིད་དེའི་སྒྲོན་མ་འདི་ལ་གོ་བར་བྱ་བ་མཚན་མཚན་དེ་གཉིས་བརྟེན་པའི་རྟེན་གྱི་ཚོས་ཡིན་པའི་བྱེད།
དེ་དག་ནམ་པར་གཞག་འཛོག་ཡིན་ཏེ། སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གོ་བྱ་གོ་བྱེད་ཡིན་པའི་བྱེད། མཚན་
བྱ་སྒྲིང་ཚོས་སྤྱ་བཤད་པ་ལ་བརྟེན་ནས། མཚན་བྱ་ཡིན་ན་མིང་ཡིན་པས་བྱུང་བར་འདོད་པ་ནི་མི་
རིགས་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་ཀ་བའམ་ཀྱ་བར་སྤྱ་སྒྲིང་མ་འབྲུལ་བས་ཞེན་རུང་། མཚན་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཁས་
ལེན་དགོས་པས་མཚན་མཚན་གྱི་ནམ་བཤག་ཅུང་ཟད་ཀྱང་བཤག་ཏུ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །སྒྲི་
ཚོས་སྤྱ་གསུངས་པའི་དོན་ནི། གཞི་དེ་ཉིད་ཀ་བར་མཚན་པའི་ཆེན་ཀ་བར་སྤྱ་སྒྲིང་མ་འབྲུལ་བས་
ཞེན་རུང་རུང་བར་མཚན་པ་ཡིན་ལ། སྤྱ་སྒྲིང་མ་འབྲུལ་བས་ཞེན་རུང་དེ་ཉིད་རྟོག་པས་བཏགས་པའི་སྒྲི་
ཚོས་སྤྱ་སྒྲོན་པ་ཡིན་གྱི། མཚན་བྱ་ཡིན་ན་བཏགས་ཡོད་ཡིན་པས་བྱུང་བམ་སྤྱུལ་པའི་དོགས་པའི་
གནས་མེད་དོ། །ཡང་རང་སྤྱོད་གཞི་སྤྱོད་འབྱེད་པའི་རྒྱས་པ་མེད་ཅིང་། མཚན་བྱ་ཡིན་ན་སྤྱོ་
བཏགས་ཡིན་པས་བྱུང་བར་འདོད་པ་ལྟར་ན། དོན་བྱེད་རྒྱས་སྤྱོང་གིས་བྱུང་བས་དངོས་པོའི་ཐ་
སྤྱོད་བྱ་རུང་ལ་ཡང་དོན་བྱེད་རྒྱས་སྤྱོང་ཞུགས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པས། དོན་བྱེད་རྒྱས་སྤྱོང་
གིས་དངོས་མེད་སྤྱུབ་པའི་རྟགས་ལ་སྤྱོད་བྱུང་མ་གྲུབ་པར་ཐལ་བ་དང་། ཡང་དག་འགའ་ཞིག་
འགལ་རྟགས་སྤྱ་འགྱུར་བ་སོགས་ཉེས་པ་དུ་མར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ།

གཉིས་པ་དེར་འཛོག་པའི་འཐད་པ་ནི།

ཅ་བ། ཚོས་གསུམ་ལ་ཡང་རྒྱ་མཚན་དགོས།

མེད་ན་ཐམས་ཅད་འཚོལ་བར་འགྱུར། [༡]

གཤུང་འདེགས་ཀྱི་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་ཀྱ་བའི་མཚན་ཉིད་དང་། ཀྱ་བ་དེའི་མཚན་བྱ་དང་།

ཅན་གྱི་ཀླ་བ་མཚན་གཞི་ཡིན་གྱི། ཚེས་གསུམ་ལ་ཡང་དེ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་དགོས་ཏེ། རྒྱ་
མཚན་མེད་ན་མཚན་མཚོན་ཐམས་ཅད་འཆོལ་བར་འགྱུར་བའི་བྱིར།

གསུམ་པ་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་ལ་གསུམ། མཚན་ཉིད་དང་། མཚོན་བྱ་དང་། མཚན་
གཞིའོ། །དང་པོ་(མཚན་ཉིད་)ལ་གསུམ། མཚན་ཉིད་ལ་མཚན་ཉིད་མི་དགོས་པར་རྟོག་པ་དང་།
དགོས་པའི་མཚན་ཉིད་བཞག་པ་དང་། དེའི་བསལ་བྱ་སྟོན་ཅན་གྱི་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་(མཚན་ཉིད་ལ་
མཚན་ཉིད་མི་དགོས་པར་རྟོག་པ་)ལ་གསུམ། གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་ལུགས་བཞག་པ་དང་།
ཚོད་པ་སྤང་བའོ།

དང་པོ་(གཞན་ལུགས་དགག་པ་)ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ནི།

ཙ་བ། མཚན་ཉིད་རྫས་ཡོད་ལ་མཚན་ཉིད།

མི་དགོས་དགོས་ན་སྤྲུལ་མེད་ཟེར།

ཁ་ཅིག་ན་རེ། མཚན་ཉིད་རྫས་ཡོད་ལ་མཚན་ཉིད་མི་དགོས་ཏེ། དགོས་ན་སྤྲུལ་མེད་དུ་
འགྱུར་ཟེར་རོ།

ཙ་བ། ཁ་ཅིག་དོན་ལ་མི་དགོས་ཀྱང་།

ཐ་སྙད་ལ་དགོས་གཞན་དག་ནི།

དོན་ལའང་དགོས་ཟེར་མཚོན་བྱ་ཡང་།

དེ་འདྲ་ཉགས་བཞིན་སྤྲུལ་མེད་ཟེར། [༣]

ཁ་ཅིག་དོན་ལ་མི་དགོས་ཀྱང་ཐ་སྙད་ལ་དགོས་ལ། གཞན་དག་ནི་དོན་ལའང་དགོས་ཟེར་
ལ། མཚོན་བྱ་འདྲ་དེ་དང་འདྲ་བར་ཉགས་བཞིན་སྤྲུལ་པ་མེད་ཟེར་ཏེ། སྟོན་པོ་ལ་མཚོན་བྱ་དུ་
དོན་གྲུབ་ཀྱང་། རྫོངས་པ་ལ་སྟོང་བས་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཉགས་ཀྱིས་ཐ་སྙད་སྤྲུལ་དགོས་པ་བཞིན་
དུ་མཚན་ཉིད་ལ་ཡང་རྟོག་སོགས་འདུས་པ་ལྟ་བུའི་དོན་ལ་མཚན་ཉིད་གཞན་མི་དགོས་ཀྱང་། དེ་
མཚན་གཞིར་བཞག་ནས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཐ་སྙད་དུ་མཚོན་པ་ལ་མཚན་ཉིད་འཛོག་པ་དང་། ཁ་ཅིག་
དོན་ལ་དགོས་ཀྱང་སྟོན་མེད་དེ། བ་ལང་གི་ཐ་སྙད་བྱར་བྱང་རྟོག་སོགས་འདུས་པའི་མཚོན་བྱ་

① <<བཀྲིས>> སྤྲུལ་པ།

<<རང>> སྤྲུལ་པ།

ཡིན་ཡང་། མཚན་བྱ་དེ་ཉིད་ཞེན་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་བ་ལང་གི་ཐ་སྙད་བྱར་བྱང་དུ་སྤྲོ་མོ་མ་འབྲུལ་
བས་ཞེན་བྱང་། དེའི་མཚན་བྱ་དང་དེ་ཕྱི་མ་དེའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་ཐ་སྙད་ཐུག་པ་མེད་
ལ། དོན་ཅོག་གློག་ཤལ་འདུས་པ་ལ་མཚན་ཉིད་གཞན་མི་དགོས་པས། དེ་ལ་ལྟོས་པའི་ཐུག་མེད་དུ་
མི་འགྱུར་རྟེ། དཔེར་ན་གཏན་ཚིགས་བཞིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །རྒྱས་པར་འགྲེལ་བ་ནས་འབྲུང་བ་
ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ།

དེ་དགག་པ་ལ་གསུམ། སྤྱིར་དགག་པ་དང་། དེའི་ལན་དགག་པ་དང་། བ་ལང་གི་ཐ་སྙད་
བྱ་བྱང་མཚན་ཉིད་དུ་འདོད་པ་དགག་པའོ།

དང་པོ་(སྤྱིར་དགག་པ་)ནི།

ཙ་བ། རྣམ་འཛོག་རྒྱ་ནི་མ་ངེས་པར།
རྣམ་གཞག་འབྲས་བྱ་ངེས་ན་ནི།
མཚན་ཉིད་དགོས་པ་མེད་པར་འགྱུར།
མི་^ཉངེས་ན་ནི་ཐུག་མེད་འཛིག ། [༤]

མཚན་ཉིད་ཐུག་མེད་དུ་འདོད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྣམ་འཛོག་གི་རྒྱ་ནི་མ་ངེས་པར་རྣམ་
བཞག་གི་འབྲས་བྱ་ངེས་ན་ནི་མཚན་ཉིད་དགོས་པ་མེད་པར་འགྱུར་ལ། མི་ངེས་ན་ནི་ཐུག་མེད་ཀྱི་
ཕྱི་མ་མི་ངེས་ཤིང་མཐར་ཙ་བའི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་མི་ངེས་པས་ཐུག་མེད་འཛིག་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(དེའི་ལན་དགག་པ་)ལ་འདོད་པ་བརྟོད་པ་ནི།

ཙ་བ། ཏྲགས་ཀྱི་མཚན་གཞིས་བསྐྱབ་བྱའི་དོན།
སྐྱབ་ཕྱིར་ཐུག་མེད་སྐྱོན་མེད་ན།

གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཐུག་པ་མེད་ཀྱང་བྱས་པ་ལྟ་བུ་ཏྲགས་ཀྱི་མཚན་གཞིས་བསྐྱབ་
བྱའི་དོན་སྐྱབ་པ་བཞིན་དུ་མཚན་ཉིད་ལ་ཡང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཐུག་མེད་སྐྱོན་མེད་ཅེ་ན།

དེ་དགག་པ་ནི།

^ཉ <<རང་>> མི། <<རྒྱ>> མ།

ཙ་བ། ཚུལ་གསུམ་གློག་ཤལ་མ་ངེས་ཀྱང་།
 བྱས་དང་དཀར་ཟལ་ངེས་ཅམ་གྱིས།
 མི་རྟག་བ་ལང་རྟོགས་པར་འགྱུར། [༥]

སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་དང་གློག་ཤལ་མ་ངེས་ཀྱང་། བྱས་པ་དང་དཀར་ཟལ་
 ངེས་ཅམ་གྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པ་དང་། དཀར་ཟལ་བ་ལང་དུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། རྟགས་སུ་
 མཚོན་པ་དང་མཚན་ཉིད་དུ་མཚོན་པའི་མཚན་ཉིད་ཐུག་པ་མེད་ཀྱང་ཙ་བའི་མཚན་གཞི་གོ་བ་ཅམ་
 གྱིས་སྒྲུབ་ས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་དང་མཚོན་བྱ་གོ་བའི་བྱིར།

གསུམ་པ་(བ་ལང་གི་ཐ་སྙད་བྱ་རུང་མཚན་ཉིད་དུ་འདོད་པ་དགག་པ་)ལ་འདོད་པ་བརྟོད་པ་ནི།

ཙ་བ། ཐ་སྙད་ལ་ཡང་ཞེན་རུང་ཞིག །
 མེད་ན་དེ་ནི་ཤེས་བྱ་མིན།
 ཡོད་ན་དེ་ཉིད་བྱི་མ་ཡི།
 མཚན་ཉིད་ཡིན་ཞེས་ལ་ལ་འདོད། [༦]

བ་ལང་གི་ཐ་སྙད་བྱ་རུང་ཞེན་ཡུལ་དུ་བྱས་པ་ལའང་སྒྲ་སྒྲོ་མ་འབྲུལ་བས་ཞེན་རུང་ཞིག་
 མེད་ན་དེ་ནི་ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡོད་ན་དེ་ཉིད་བྱི་མ་བ་ལང་གི་ཐ་སྙད་བྱ་རུང་དུ་སྒྲ་སྒྲོ་མ་
 འབྲུལ་བས་ཞེན་རུང་དེ་ཡི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཞེས་ལ་ལ་འདོད་དོ།

དེ་དགག་པ་ལ་གཉིས། དགག་པ་དངོས་དང་། དེའི་ལན་དགག་པ་ལོ།

དང་པོ་(དགག་པ་དངོས་)ནི།

ཙ་བ། དེ་ལྟ་ཡིན་ན་ཡལ་ག་ལའང་།
 ཡལ་ག་མེད་ན་ཤིང་མ་ཡིན།
 ཡལ་ག་ཡོད་ན་ཤིང་ལ་ཡང་།
 མཚན་ཉིད་ཐུག་པ་མེད་པར་འགྱུར། [༧]

དེ་ལྟ་ཡིན་ན་ཤིང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་འདོད་པའི་ཡལ་ག་ལོ་འདབ་དང་ལྷན་པ་ལའང་ཡལ་ག་

གཉིས་པ་མེད་ན་ཤིང་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། ཡལ་ག་ཡོད་ན་ཤིང་ལ་ཡང་མཚན་ཉིད་སྤྱད་པ་མེད་
པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཐ་སྙད་བྱ་རུང་མཚན་ཉིད་དུ་བྱས་ནས་དེའི་མཚན་བྱ་སོགས་སྤྱད་པ་མེད་
པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་(དེའི་ལན་དགག་པ་)ལ་འདོད་པ་བརྟེན་པ་ནི།

ཙ་བ། ཡལ་ག་ལ་ནི་ཡལ་ག་གཞན།
མེད་ཀྱང་ཡལ་ག་དེ་ཉིད་ཀྱིས།
ཅ་ཐུན་རོ་བོ་དབྱེར་མེད་དུ།
སྤྱབ་^②བྱིར་སྤྱད་མེད་མི་དགོས་ན། [༥]

ཡལ་ག་ལ་ནི་ཡལ་ག་གཉིས་པ་གཞན་མེད་ཀྱང་ཡལ་ག་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཅ་ཐུན་ཤིང་དུ་རོ་བོ་
དབྱེར་མེད་དུ་སྤྱབ་ཅིང་མཚན་པའི་བྱིར་ཡལ་ག་དེ་ཉིད་ཀྱང་ཤིང་དུ་རྟོགས་ཐེན་པས་སྤྱད་མེད་མི་
དགོས་ཤིང་།

ཙ་བ། ཐ་སྙད་གཉིས་པ་མེད་ན་ཡང་།
ཐ་སྙད་དེ་ཉིད་མཚན་ཉིད་ཀྱིས།
ཤེས་བྱའི་རོ་བོར་སྤྱབ་པའི་བྱིར།
ཐ་སྙད་སྤྱད་མེད་ག་ལ་དགོས། [༦]

བ་ལང་གི་ཐ་སྙད་བྱ་རུང་ཞེན་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་དེས་མཚན་བྱ་གཉིས་པ་མཚན་པར་བྱེད་
པའི་སྤྱད་མེད་ག་ལ་དགོས། ^③ དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། མཚན་མཚན་གཞི་མ་སྤྱད་པའི་ཐ་སྙད་
གཉིས་པ་མེད་ན་ཡང་བ་ལང་གི་ཐ་སྙད་བྱ་རུང་དེ་ཉིད་རྟོག་སོགས་འདུས་པའི་བ་ལང་གི་མཚན་
ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་བྱའི་རོ་བོར་སྤྱབ་ཅིང་རྟོགས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་(རང་སྤྱད་པ་ཞག་པ་)ནི།

ཙ་བ། བཟ་དོན་འབྲེལ་པར་ནམ་རྟོགས་པ།

^② <<ཐོད་>> སྤྱད། <<ས་>><<རང་>> བསྤྱད།

^③ <<བྱིས་>> -

དེ་ཡི་ཆེན་མ་སྟད་འབྲུབ།^②

གང་ཟག་གི་བྱང་པར་ལ་སྟོས་ནས་མ་སྟད་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་དུ་མར་འབྱུར་ཏེ། མཁས་པས་
རྟགས་དང་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དོན་མཐོང་བ་ཅམ་གྱིས་མ་སྟད་འབྲུབ་པས་བད་དོན་འབྲེལ་པར་ནམ་
རྟགས་པ་དེ་ཡི་ཆེན་གཞི་འགར་དོན་མཐོང་བ་ཅམ་གྱིས་མ་སྟད་འབྲུབ་ལ། རྫོངས་པ་ལ་མ་སྟད་
རྟགས་ཀྱིས་སྐྱབ་དགོས་པའི་བྱིར། ཡིན་ཏུ་རྫོངས་པ་ལ་ནི་ཞོག་ཞོག་ལལ་སོགས་ཀྱི་དོན་བད་སྐྱར་
དགོས་པ་ཡང་སྤྱིད་དོ། །མ་སྟད་རི་ལྟར་སྐྱབ་ཅེན།

ཙ་བ། རྟགས་དང་མཚན་ཉིད་གཉིས་ཀ་ལ།
སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གཉིས་གཉིས་ཡིན། [༡༠]
གཉིས་ཀ་འང་སྦྱོར་བ་གསུམ་པར་སྟག།
བཞི་པ་པན་ཆད་དགོས་ཏུས་མེད།

དུ་ལྟན་ལའི་སྤྱི་དང་དུ་བ་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཆོ། དུ་བ་དེ་སྤྱིར་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་མཚོན་
པ་དང་། སྦྱོར་བ་འདྲིར་གཏོགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་མཚོན་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་མཚན་ཉིད་དུ་
མཚོན་པ་ལའང་གཉིས་ཡོད་པས་རྟགས་ཡང་དག་དང་མཚན་ཉིད་གཉིས་ཀ་ལ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་ཏུ་
མཚོན་ཚུལ་གཉིས་གཉིས་ཡིན་ཀྱི་སྟག་མེད་དུ་བརྒྱད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། གཉིས་ཀ་འང་སྦྱོར་བ་
གསུམ་པར་སྟག་གི་བཞི་པ་པན་ཆད་དགོས་ཏུས་མེད་པའི་བྱིར། དཔེར་བཞིན་ནི་རྟགས་པར་སྤྱོད།

གསུམ་པ་ཚོད་སྤོང་ལ་ཚོད་པ་ནི།

ཙ་བ། ཚུལ་གསུམ་ཚུལ་གསུམ་མེད་ན་རྟགས།
མི་འབྱུར་ཡོད་ན་སྟག་མེད་ལོ། [༡༡]

ཚུལ་གསུམ་གྱིས་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་མཚོན་པའི་མཚན་ཉིད་ཚུལ་གསུམ་དེ་ལ་ཚུལ་
གསུམ་གཞན་མེད་ན་རྟགས་ཡང་དག་མིན་པར་འབྱུར་ལ་ཡོད་ན་སྟག་མེད་བྱུང་བའི་ནོ།^③

དེ་དགག་པ་ནི།

② <<རང་>> འབྲུབ། <<ཙ་>> སྟག།

③ <<བགྱིས་>><<རང་>> ལོ།

ཙ་བ། ཚུལ་གསུམ་དུ་བ་ཁོ་ནའི་ཚས།
དབྱེར་མེད་ཡིན་གྱི་^②ཚས་གཞན་མེད།

དུས་གཞིར་བྱས་ནས་རྟགས་ཡང་དག་དུ་མཚོན་པའི་མཚན་ཉིད་ཚུལ་གསུམ་དེ་^③རྟགས་
ཡང་དག་དུ་མཚོན་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཡོད་ཀྱང་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ་བའི་སྒྲིན་མེད་བར་ཐལ། དུ་བ་
རྟགས་ཡང་དག་དུ་མཚོན་པའི་མཚན་ཉིད་གསུམ་དེ་རྟགས་ཡང་དག་དུ་མཚོན་པའི་ཚུལ་གསུམ་དེ་
ཡང་དུ་བ་ཁོ་ནའི་ཚས་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་ཡིན་གྱི། དེ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཚུལ་གསུམ་གཉིས་པ་
དང་གསུམ་པ་སོགས་ཚས་གཞན་མེད་པའི་བྱིར།

ཙ་བ། འདི་ཡི་མཚན་ཉིད་ཐུག་མེད་དུ།
ཐལ་བའི་སྒྲིན་ཡང་བསལ་བ་ཡིན། [༡༩]

གཏན་ཆོགས་ལ་དེ་ལྟར་ཤེས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་ཤེས་ན་འདི་ཡིས་མཚན་ཉིད་ཐུག་
མེད་དུ་ཐལ་བའི་སྒྲིན་ཡང་དོན་གྱིས་བསལ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཙ་བ། ལ་ལ་མཚོན་བྱ་རྣམ་འཛོག་ཟེར།
གཏན་ཆོགས་ལ་ཡང་མཚུངས་བྱིར་མིན།
འགའ་ཞིག་ཚས་གསུམ་ཆང་བར་འདོད།

གཉིས་པ་དགོས་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་དགོས་པ་མཚུངས་པས་རྟོག་པ་པན་ཚུན་བརྟེན་
པའི་ཉེས་པ་ཡོད་པའི་བྱིར་འཐད་པ་མིན་ནོ། །འགའ་ཞིག་མཚན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མཚོན་བྱའི་དོན་
ལྟོག་གཞི་ལ་བྱུབ་པ་ཞེས་པའམ་རྫས་ཡོད་ཚས་གསུམ་ཆང་བར་འདོད་དོ།

ཙ་བ། མཚོན་བྱ་ལྟོས་བྱིར་འདི་མི་འཐད།

འདི་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དུ་གོ་བ་མཚོན་བྱ་སྟོ་ལུལ་དུ་གོ་བ་ལ་ལྟོས་པའི་
བྱིར། མཚན་ཉིད་དུ་དགོད་བྱའི་ངོ་བོ་དེ་གོ་བར་མཚོན་བྱ་གོ་བ་ལ་ལྟོས་ན་སྒྲིན་དུ་འགྱུར་ཡང་མི་
ལྟོས་ཏེ། བྱས་པ་རྟགས་སུ་འཛོག་པ་མི་རྟག་པ་ལ་ལྟོས་ཀྱང་། བྱས་པ་གོ་བ་མི་རྟག་པ་གོ་བ་ལ་མི་

^② <<རང>> གྱི། <<ཙ>> གྱིས། ^③ <<བྱིས>> སྟེ།

ལྟོས་པ་བཞིན་ནོ་ཞེ་ན། དཔེ་དོན་མི་མཚུངས་པར་ཐལ། མི་རྟག་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་བྱས་ལྟོག་སྒྲིའི་
ཡུལ་དུ་བྱུང་ལ། མཚན་བྱ་མ་བྱུང་ན་མཚན་བྱའི་དོན་ལྟོག་སྒྲི་ཡུལ་དུ་མི་འབྱུང་བའི་བྱིར་རོ།

གཉིས་པ་(དགོས་པའི་མཚན་ཉིད་བཟླ་བ་)ནི།

ཙ་བ། དངོས་འགལ་གཅོད་པའི་དོན་ལྟོག་ཡིན། [༡༣]

གཏུང་འདེགས་ཀྱི་དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཆོས་ཅན། ཀ་བར་སྤྲོ་སྤྲོ་མ་འབྲུལ་བའི་ཞེན་རུང་གི་
མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེའི་དངོས་འགལ་གཅོད་པའི་དོན་ལྟོག་ཡིན་པའི་བྱིར་

གསུམ་པ་དེའི་བསལ་བྱ་སྒྲིན་ཅན་གྱི་བྱངས་ལ་གསུམ། གཞན་ལུགས་དགག་རང་གི་
འདོད་པ་དང་། ཚྱོད་པ་སྤང་བའོ།

དང་པོ་(གཞན་ལུགས་དགག་པ་)ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ནི།

ཙ་བ། མཚན་ཉིད་དེ་ཡི་སྒྲིན་བསྟུན།

གསུམ་ཞེས་བྱང་བྱོགས་པ་རྣམས་འདོད།

མཚན་ཉིད་དེ་ཡི་སྒྲིན་བསྟུན་ན་རང་ལྟོག་རྩམ་མ་བྱུག། དོན་ལྟོག་གཞན་འགྱུར། མཚན་གཞི་
ལ་མི་གནས་པ་དང་གསུམ་ཞེས་བྱང་བྱོགས་པ་བོད་ཀྱི་རྟོག་གི་པ་རྣམས་འདོད་དོ། །དང་པོ་དཔེར་
ན་མཚན་ཉིད་དུ་བཀོད་ཀྱང་མཚན་བྱ་ལས་རང་དབང་དུ་མ་བྱུང་བ་བ་ལང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་བ་
ལང་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་དང་། བ་ལང་གི་མགོ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་མཚན་བྱས་ཁྲད་པར་དུ་བྱས་ནས་བཀོད་
པ་སོགས་དང་། དོན་ལྟོག་གཞན་འགྱུར་ནི། སྤྱིར་དོན་ལྟོག་ཡིན་ཡང་བཀོད་ཆོད་དེའི་དོན་ལྟོག་མ་
ཡིན་པ་སྟེ། དབྱེན་བཀོད་པ་དེའི་མཚན་བྱ་ལ་མི་སྤིད་པ་དང་། མ་ཁྲབ་པ་དང་། ཁྲབ་ཆེས་པ་དང་།
ཁྲབ་མཉམ་པའི་དོན་ལྟོག་གཞན་འགྱུར་རོ། །དང་པོ་ནི། རྟེན་མཚན་^①པ་ལ་ནོག་སོགས་འདུས་པ་
བཀོད་པ་ལྟ་བུ་དང་། གཉིས་པ་ནི། བ་ལང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་ནོག་སོགས་འདུས་པ་ཁ་བོ་བཀོད་པ་
དང་། གསུམ་པ་ནི། བ་ལང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་མགོ་ལྡན་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་དང་། བཞི་པ་ནི། མི་རྟག་
པའི་མཚན་ཉིད་དུ་རྒྱ་ལས་སྤྱེས་པ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་ལོ། །མཚན་གཞི་ལ་མི་གནས་པའི་དཔེ་དང་དབྱེ་

① <<རང་>> མཚན། <<བཞིས་>> མཚན།

བ་རྟོགས་པར་སྒྲུའོ།

གཉིས་བ་དེ་དགག་བ་ལ་གཉིས། རིགས་པས་མི་འཐད་བ་དང་། གཞུང་གི་དགོངས་བ་མ་
ཡིན་པའོ།

དང་པོ་(རིགས་པས་མི་འཐད་བ་)ནི།

ཙ་བ། སྒྲིང་བ་བཀོད་ནས་སྒྲིན་བཅི་ན།

དོན་ལྡོག་གཞན་འགྱུར་མེད་པར་འགྱུར། [༡༩]

མ་བཀོད་བ་ལ་སྒྲིན་སྒྲིང་ན།

མཆན་གཞི་མི་གནས་དོན་མེད་འགྱུར།

མཆན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིན་དེ་དག་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྒྲིང་བ་བཀོད་ནས་སྒྲིན་ཅི་^①ན་སྒྲིང་ཉིད་
སྒྲིབ་ཆོས་འདོར་^②བས་མེད་དགག་དུ་མཆན་པའི་ཆེ་སྒྲིབ་ཆོས་དོར་བ་མེད་དགག་གི་ཐ་སྙད་བྱ་
རུང་ལ་མི་འཇུག་པས་དོན་ལྡོག་གཞན་འགྱུར་སྒྲིན་དུ་མེད་པར་འགྱུར་ལ། མ་བཀོད་བ་ལ་སྒྲིན་
སྒྲིང་ན་ནོག་སོགས་འདུས་བ་བ་ལང་གི་མཆན་ཉིད་སྒྲིན་མེད་ཡིན་ལ། རང་གི་མཆན་གཞི་ལ་མེད་
བ་མི་སྲིད་པས་མཆན་གཞི་ལ་མི་གནས་པའི་སྒྲིན་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་བོ།

གཉིས་བ་(གཞུང་གི་དགོངས་བ་མ་ཡིན་པ་)ནི།

ཙ་བ། འདི་དག་སྒྲིན་དུ་འཐད་ན་ནི།

མཁས་པའི་གཙུག་རྒྱུ་ཅིས་མི་བཞེད། [༡༩]

སྒྲིན་གསུམ་པོ་དེ་དག་མཆན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིན་དུ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདི་དག་མཆན་ཉིད་ཀྱི་
སྒྲིན་དུ་འཐད་ན་ནི། མཁས་པའི་གཙུག་རྒྱུ་གཉིས་ཅིས་མི་བཞེད། བཞེད་རིགས་བ་ལ་མཛོད་དང་
སྒྲི་བདུན་གང་དུ་ཡང་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་བ་(རང་གི་འདོད་བ་)ནི།

ཙ་བ། མ་ཁྲབ་ཁྲབ་ཆོས་མི་སྲིད་གསུམ།

① <<བཞིས་>> ཅི། <<རང་>> བཅི།

② <<བཞིས་>> འདོད། <<རང་>> དོད།

མཚན་ཉིད་ཀྱི་ནི་སྤྱི་སྦྱོན་ཡིན།

མཚན་ཉིད་དུ་ཁས་སྒྲུབ་པ་ལ་ངེ་སྐད་བཤད་པའི་སྦྱོན་གྱི་གྲངས་ངེས་མི་འཐད་པར་ཐལ།
མ་ཁྲབ་ཁྲབ་ཆེས་མི་སྤྱིད་པ་གསུམ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་སྦྱོན་ཡིན་ལ། མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོན་ཡིན་ན་
གསུམ་པོ་གང་རུང་དུ་འདུས་ལ། དེར་མ་འདུས་ན་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོན་མ་ཡིན་པའི་བྱེད།

ཙ་བ། སྒྲ་དང་དོན་གྱི་རྣམ་གཅོད་ཀྱི།

གསུམ་པོ་འདི་ལས་གཞན་ཡོད་མིན། [༡༩]

དོན་གྱི་རྣམ་གཅོད་གསུམ་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་སྒྲའི་རྣམ་གཅོད་ཀྱང་མི་ལྡན་རྣམ་གཅོད་དང་།
གཞན་ལྡན་རྣམ་གཅོད་དང་། མི་སྤྱིད་རྣམ་གཅོད་གསུམ་དུ་ངེས་ཏེ། གསུམ་པོ་དེ་དག་ཀྱང་ངེས་པ་
བཞིན་དུ་དོན་མཚུངས་པས་སྒྲ་དང་དོན་གྱི་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་གསུམ་པོ་འདི་ལས་གཞན་ཡོད་པ་མིན་
པའི་བྱེད། དེ་ལ་མ་ཁྲབ་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། མཚན་ཉིད་གང་ཞིག་མཚན་གཞིར་བཀོད་པའི་ཕྱོགས་
གཅིག་ལ་མ་གྲུབ་པ། དཔེར་ན་བ་ལང་གི་མཚན་ཉིད་ནོག་ལྟོག་ཤལ་ཁ་པོ་བཀོད་པ་དང་། ཤེས་
བྱའི་མཚན་ཉིད་རྒྱུས་བསྐྱེད་པ་བཀོད་པ་སོགས་སོ། །དེ་མཚན་ཉིད་མ་ཁྲབ་པའི་སྦྱོན་དུ་འགྲེལ་
པར་གསུངས་པས། ཤེས་བྱ་ཡིན་ན་དངོས་པོ་ཡིན་པས་ཁྲབ་པར་འདོད་པ་ནི་སེམས་རྣལ་དུ་མི་
གནས་པའོ། །ཁྲབ་ཆེས་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། མཚན་ཉིད་གང་ཞིག་མཚན་གཞི་ལ་ཁྲབ་ཀྱང་མཚོན་
འདོད་མེད་པར་ཞུགས་པའོ། །དཔེར་ནི་གོ་བར་ཟད་དོ། །མི་སྤྱིད་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། མཚན་ཉིད་གང་
ཞིག་མཚོན་འདོད་ལ་ངེ་ལྟར་དགོད་ཚུལ་ལྟར་མ་གྲུབ་པའོ། །དཔེར་ན་བ་ལང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་བ་
ལང་གི་མགོ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །རྒྱུས་པར་འགྲེལ་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ཙོད་སྤང་ནི། མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོན་འདི་དག་མཚན་གཞི་བཀོད་པ་ལ་ཅི་ན། བ་ལང་
གི་མཚན་ཉིད་ནོག་ལྟོག་ཤལ་ཁ་པོ་བཀོད་པ་མ་ཁྲབ་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། དཀར་ཟལ་ལ་བཀོད་ན་
སྦྱོན་མེད་དུ་འགྱུར་ཞིང་། ནག་རྒྱར་ལ་བཀོད་ན་མི་སྤྱིད་པར་འགྱུར་པའི་བྱེད་དོ། །མ་བཀོད་པ་ལ་
ཅི་ན་མཚན་ཉིད་ཐམས་ཅད་རང་གི་གཞི་ལ་མེད་པ་མི་སྤྱིད་པས། མཚན་གཞི་ལ་མེད་པའི་སྦྱོན་མི་
འཐད་ལ། མཚན་ཉིད་མི་སྤྱིད་པའི་གཞི་ལ་མཚོན་བྱ་མི་ཞིགས་ན་མཚོན་བྱ་ལ་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་
ཁྲབ་པར་འགྱུར་ལ། ཞིགས་ན་ལྟོག་ཤལ་མཚན་གཞིར་བྱས་པ་ལ་ལྟོག་ཤལ་མཚན་ཉིད་དུ་བཀོད་

ན་ཐ་དད་མེད་ནས་མི་སྲིད་པའི་བྱིར། མཆོན་བྱ་བ་ལང་གི་ཐ་སྙད་ཁེགས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།

ཙ་བ། མཆོན་གཞིར་བཀོད་དང་མ་བཀོད་དང་།

མཆོན་ཉིད་མི་སྲིད་པ་ཡི་གཞིར།

མཆོན་བྱ་ཁེགས་སམ་^②མི་ཁེགས་ཞེས།

ཚྱོད་པ་གཉིས་ཀྱིས་འདིར་མི་གཞོད། [༡༥]

མཆོན་གཞིར་བཀོད་དང་མ་བཀོད་དང་མཆོན་ཉིད་མི་སྲིད་པའི་གཞིར་མཆོན་བྱ་ཁེགས་སམ་མི་ཁེགས་ཞེས་ཚྱོད་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཁོ་པོ་ཅག་གི་ལུགས་འདིར་མི་གཞོད་པར་ཐལ། སྒྲིན་ཐམས་ཅད་སྒྲུབ་པར་བཀོད་པ་ལ་རྩེ་ལ། དེ་ཡང་དཀར་ཟལ་མཆོན་གཞིར་འཛོགས་ལ། དེ་བ་ལང་ཁྱ་པོར་འཛོགས་ན་བདེན་ཡང་། བ་ལང་ཙམ་དུ་མཆོན་པས་སྒྲིན་མེད་ལ། མཆོན་ཉིད་མི་སྲིད་པའི་གཞི་ལ་མཆོན་བྱ་ཁེགས་ཤིང་། རྒྲོག་ཤལ་དང་རྒྲོག་ཤལ་ལྟོག་པ་ཐ་དད་མེད་ཀྱང་དེ་ལ་དེ་མི་སྲིད་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གསུམ་^③པ་མཆོན་བྱ་ལ་གསུམ། གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་ལུགས་དང་། ཚྱོད་པ་སྤང་བཤོ།

དང་པོ་(གཞན་ལུགས་དགག་པ་)ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ནི།

ཙ་བ། ཁ་ཅིག་མཆོན་མཆོན་རྩས་གཅིག་ཟེར།

ཐ་སྙད་མཆོན་བྱའི་མཆོན་གཞིར་འདོད།

ཁ་ཅིག་མཆོན་མཆོན་རྩས་གཅིག་ཟེར། བ་ལང་གི་ཐ་སྙད་བྱ་རུང་མཆོན་བྱའི་མཆོན་གཞིར་འདོད་དོ།

དེ་དགག་པ་ནི།

ཙ་བ། མཆོན་བྱ་མིང་གིས་བྱད་པར་དུ།

① <<རང>> སམ། <<ཙ>> དང་།

② <<ས>><<བཀྱིས>> གསུམ། <<རང>> གཉིས། (ས་བཅད་འདི་ནི་ཤོག་^③ནང་"སོ་སའི་མཆོན་ཉིད་"ཅེས་པའི་ངོས་འཛིན་ལས་འཛོམས་པར་གསལ་བས་རང་འབྲེལ་ལྟར་"གཉིས"ཞེས་པ་ཡིན་སྟེ།)

བྱས་ཕྱིར་མཚན་ཉིད་མཐོང་བ་ཡི། [༡༥]

དབང་ཤེས་རྟོག་བཅས་ཉིད་འགྱུར་ཞིང་།

དོན་སྐྱབ་^② རྣམ་ཡོད་དག་ཏུ་འདྲ་འགྱུར།

མཚན་ཉིད་ལྟོ་སྒྲིབ་ཞབས་ཞུས་པ་མཐོང་བ་ཡི་དབང་ཤེས་རྟོག་བཅས་ཉིད་ཏུ་འགྱུར་བར་
ཐལ། བྱས་པ་སྐྱ་སྒོ་མ་འབྲུལ་བས་ཞེན་རུང་གི་མཚོན་བྱ་དེ་སྒོ་ཡུལ་དུ་ཤར་བའི་ཆེ་མིང་གིས་བྱང་
པར་དུ་བྱས་ནས་སྣང་དགོས་པ་གང་ཞིག དབང་ཤེས་ཀྱིས་ལྟོ་སྒྲིབ་ཞབས་ཞུས་པ་གཟུང་ཡུལ་དུ་
བྱས་པའི་ཆེ་བྱམ་པའི་ཐ་སྙད་བྱ་རུང་ཡང་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་དགོས་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། མཚན་
མཚོན་བྱེད་མཉམ་གྲུབ་བདེ་རྣམ་གཅིག་པ་འགལ་ལོ། །མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མཚོན་བྱ་སྐྱབ་པ་དོན་
སྐྱབ་ཀྱི་རྟགས་དང་། མཚོན་བྱ་རྣམ་ཡོད་དག་ཏུ་འདྲ་འགྱུར་བར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དང་བྱེད་མཉམ་
གྲུབ་བདེ་རྣམ་གཅིག་པའི་བྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག ཐ་སྙད་བྱ་རུང་གི་མཚན་ཉིད་དོན་ལྟོག་ལ་སྐྱ་སྒོ་མ་
འབྲུལ་བས་ཞེན་རུང་ཡིན་ལ། དེ་མཚོན་བྱའི་མཚན་གཞི་ཡིན་ཞེས་ཟེར་རོ།

ཙ་བ། བད་ལས་^③ འདུག་པ་ཐ་སྙད་དུ།

གསུངས་ཕྱིར་མཚོན་བྱའི་མཚན་གཞི་མིན། [༡༦]

དེ་མཚོན་བྱའི་མཚན་གཞི་མིན་པར་ཐལ། བད་འདྲེ་དུས་སུ་མཚན་ཉིད་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་
ནས་བད་བཏག་པ་དེ་བད་ལས་བྱིས་ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་སུ་མཚན་ཉིད་མཐོང་བས་བྱེད་པར་བྱས་ནས་
ཐ་སྙད་ལ་འདུག་པ་ཐ་སྙད་དུ་གསུངས་པའི་བྱིར། མཚན་མཚོན་རྣམ་གཅིག་པ་བཀག་པ་ཡང་
བྱམ་པ་དང་ལྟོ་སྒྲིབ་བ་རྣམ་གཅིག་པ་བཀག་པ་མ་ཡིན་ཀྱི་བྱམ་པ་ཞེས་པའི་སྐྱ་སྒོ་མ་འབྲུལ་བའི་
ཞེན་རུང་གི་རང་ལྟོག་རྟོག་^④ པས་བཏགས་པ་ཡིན་པས། དེ་དང་གྲུབ་བདེ་རྣམ་གཅིག་པ་བཀག་
པར་མ་གོ་ན་རང་ལུགས་ལ་འགལ་བ་དུ་མར་འགྱུར་བ་ཡིན་རོ།

གཉིས་པ་(རང་ལུགས་)ནི།

ཙ་བ། རྒྱ་མཚན་ཅན་གྱི་སྐྱ་ཤེས་ནི།

མཚོན་བྱ་ཉིད་ཡིན་དེ་ཡི་གཞི།

② <<རང>> སྐྱབ། <<རྣ>> སྐྱབ།

③ <<རང>> ལས། <<རྣ>> ལ།

④ <<བྱིས>> ལྟོག

རྒྱ་མཚན་ཉིད་ལ་བད་སྒྲུབ་བཤོ། [༣༠]

རྒྱ་མཚན་ཅན་གྱི་སྒྲ་ཤེས་མ་འབྲུལ་བའི་ཞེན་རུང་ནི་མཚོན་བྱའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་ཡི་
མཚན་གཞི་ནི་རྒྱ་མཚན་ཉིད་ལ་བད་སྒྲུབ་བཤོ།

ཅ་བ། དེ་རྣམ་རྟོགས་ནས་སྒྲོ་གསུམ་ནི།

འབྲུག་པ་དེ་ཡི་ཐ་སྙད་ཡིན།

ཐ་སྙད་གསུམ་ཡོད་ལ་དེ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་ཅེས་བྱ་སྟེ། མིང་དོན་གྱི་འབྲེལ་པ་དེ་རྣམ་
རྟོགས་ནས་དོགས་པ་མེད་པ་འགྲོ་འོང་ལུས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དང་། དག་གི་ཐ་སྙད་དང་། ཡིད་ཀྱིས་དེ་རྣམ་
རེས་པའི་ཡིད་ཀྱི་ཐ་སྙད་དེ་སྒྲོ་གསུམ་ནི་ཐ་སྙད་ལ་འབྲུག་པ་དེ་ཡི་ཐ་སྙད་ཡིན་ལ་ཐ་སྙད་དེ་འབྲུག་
རུང་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པ་ནི་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཞེས་བྱའོ།

ཅ་བ། དོན་ལ་ལྟོས་པའི་མིང་ཡིན་པས།

བཏགས་ཡོད་ཉིད་ཡིན་དངོས་པོ་ལ།

མ་གྲུབ་བྱིར་ན་སྒྲོ་བཏགས་ཡིན། [༣༡]

མཚོན་བྱ་བཏགས་ཡོད་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། དོན་སྒྲོ་ལུལ་དུ་ཤར་བ་ལ་ལྟོས་པའི་མིང་སྤྱི་ས་
བྱང་པར་དུ་བྱས་པའི་ཆོས་ཡིན་པས་བྱབ་པའི་བྱིར། མཚོན་བྱ་སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་པར་ཐལ། ཤེས་
བྱ་གང་ཞིག་དངོས་པོ་ལ་རྗེས་སུ་མ་གྲུབ་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ཚོད་སྒྲོང་ལ་ཚོད་པ་ནི།

ཅ་བ། མཚན་མཚོན་རྗེས་གཅིག་མ་ཡིན་ན།

རང་བཞིན་རྟགས་སུ་མི་འཐད་ལོ།

མཚན་མཚོན་རྗེས་གཅིག་མ་ཡིན་ན་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མཚོན་བྱ་སྒྲུབ་པ་རང་བཞིན་རྟགས་
སུ་མི་འཐད་དོ།^①

དེ་དགག་པ་ནི།

① <<བཀྲིས་>><<རང་>> ལོ།

ཙ་བ། སྒྲ་ཡི་དོན་ལ་གཅིག་ཉིད་དུ།
 འབྲུལ་བས་ཐ་སྙད་སྒྱུར་བ་ནི།
 འཛིག་རྟེན་དོན་ལ་མི་སྒྲུབ་ཕྱིར།
 གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་ག་ལ་འགལ། [༡༣]

མཚན་མཚོན་རྗེས་གཅིག་མ་ཡིན་ཡང་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྟགས་ལས་མཚོན་བྱ་རྟོགས་པའི་
 གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་ག་ལ་འགལ། མི་འགལ་བར་ཐལ། རོག་ལྟོག་ཤལ་དང་བ་ལང་གི་ཐ་སྙད་བྱ་
 རུང་རྣམ་པ་ཤར་བའི་རྟོག་པས་སྒྲུབ་དོན་ལ་གཅིག་ཉིད་དུ་འབྲུལ་བས་འབྲུག་ལ། གཞན་སེལ་བྱིན་
 ཅི་མ་ལོག་པས་ཐ་དད་དུ་ཐ་སྙད་སྒྱུར་བ་ནི་འཛིག་རྟེན་པ་ཞེན་པའི་དོན་ལ་མི་སྒྲུབ་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་མཚན་གཞི་ནི།

ཙ་བ། མཚན་ཉིད་རྟེན་^②པ་མཚན་གཞི་ཡིན།
 མཚན་ཉིད་པ་དང་བཏགས་པ་གཉིས།

མཚན་གཞིའི་མཚན་ཉིད་ནི། མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པ་མཚན་གཞི་ཡིན་ལ་དེ་ལ་གཉིས་
 ཉེ། མཚན་ཉིད་པ་དང་བཏགས་པ་བ་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ཆོས་གསུམ་སོ་སོའི་རྣམ་བཞག་ལ་གསུམ། རང་ལྟོག་ངོས་བཟུང་བ་དང་། ཇི་
 ལྟར་འབྲེལ་པའི་ཚུལ་དང་། སོ་སོར་^③མཚོན་པའི་རྣམ་བཞག་གོ། །དང་སོ་(རང་ལྟོག་ངོས་བཟུང་བ་)ལ་
 གཉིས། གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་གི་འདོད་པའོ།

དང་སོ་(གཞན་ལུགས་དགག་པ་)ལ་འདོད་པ་བརྟོད་པ་ནི།

ཙ་བ། འགའ་ཞིག་ཆོས་གསུམ་རང་ལྟོག་ནི།
 རང་གི་རྣམ་པ་འཆར་རུང་བེད། [༡༤]

འགའ་ཞིག་མཚན་མཚོན་གཞི་གསུམ་གྱི་ཆོས་གསུམ་གྱི་རང་ལྟོག་ནི། རང་གི་རྣམ་པ་རང་
 དབང་དུ་འཆར་བས་ངེས་སུ་རུང་བེད་རོ།

② <<རང>> རྟེན། <<ཙ>> བརྟེན།

③ <<རང>> སོར། <<བཟུངས>> སོའི།

དེ་དགག་པ་ནི།

ཅ་བ། དེ་ལྟ་ཡིན་ན་ཆོས་གསུམ་པོ།

རྟོག་མེད་ཡུལ་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར།

དེ་ལྟ་ཡིན་ན་ཆོས་གསུམ་པོ་རྟོག་མེད་ཤེས་པའི་གཟུང་ཡུལ་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། རྟོག་སྐྱབ་པ་རང་དབང་བའི་ཚུལ་དུ་རྣམ་པ་འཆར་བའི་ཕྱིར། འདོད་མེ་རིགས་ཏེ། རྟོག་མེད་མ་འབྱུང་བའི་གཟུང་ངོར་དེ་གསུམ་ཤར་ན་ཐ་དད་དུ་ཤར་དགོས་པས་རྩལ་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(རང་གི་འདོད་པ་)ནི།

ཅ་བ། དེས་ན་སྤང་བའི་ལྟོག་པ་ནི།

ཆོས་གསུམ་ཉིད་མིན་སེལ་བ་ཡི།

ཆོས་གསུམ་གྱི་ནི་རང་ལྟོག་ལ།

སྐྱབ་དང་དགག་པ་གཉིས་ཀ་ཡོད། [༡༥]

དེས་ན་རྟོག་མེད་མ་འབྱུང་བ་ལ་སྤང་བའི་ལྟོག་པ་ནས་ནི་ཆོས་གསུམ་བཞག་པར་བྱ་བ་ཉིད་མིན་ཡང་། གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་མི་འཐད་པའི་སྦྱོན་མེད་པར་ཐལ། རྟོག་པ་ལ་སྤང་བའམ་དེ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལྟོག་པའི་སེལ་བ་ཡི་ཆོས་གསུམ་གྱི་ནི། རང་ལྟོག་ལ་བཞག་ལ། དངོས་པོའི་ཆ་སྐྱབ་ན་སྐྱབ་པ་དང་དངོས་མེད་ཀྱི་ཆ་སྐྱབ་ན་དགག་པ་སྟེ། དགག་སྐྱབ་གཉིས་ཀ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(རི་ལྟར་འབྲེལ་བའི་ཚུལ་)ལ་གཉིས། འབྲེལ་ཚུལ་དངོས་དང་། འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མཐོ།

དང་པོ་(འབྲེལ་ཚུལ་དངོས་)ནི།

ཅ་བ། མཚན་མཚོན་རང་བཞིན་འབྲེལ་བ་ཡིན།

མཚན་གཞི་པལ་ཆེར་གནས་སྐབས་འབྲེལ།

འབྲེལ་ཚུལ་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། མཚན་མཚོན་བྱེད་མཉམ་བཤག་གཅིག་པས་རང་བཞིན་འབྲེལ་བ་ཡིན་ལ། མཚན་གཞི་པལ་ཆེར་གནས་སྐབས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོ་

མི་རྟག་པར་མཚོན་པ་ལྟ་བུ་རང་བཞིན་འབྲེལ་བ་འང་ཡོད་དོ། །གནས་སྐབས་འབྲེལ་བ་ནི། བྱས་པ་
སྦྱིར་སྐྱེལ་མ་འབྲེལ་ཡང་སྦྱ་མི་རྟག་སྦྱབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་སོང་བའི་ཆེ་འབྲེལ་བ་ལྟ་བུའོ།

གཉིས་པ་(འབྲེལ་བ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་)ནི།

ཙ་བ། འབྲེལ་བས་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པ་ཉིད།

སྤྱིར་བས་མཚན་མཚོན་འབྲེལ་བ་འབྱུང་། [༡༥]

མཚན་མཚོན་ཀྱི་འབྲེལ་བ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཆད་མས་རྟོགས་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་ཀྱི་
དོན་སྦྱི་དང་དེ་ལ་དངོས་མིང་དེ་ལྟར་བཟགས་སུ་རུང་བའི་སྦྱ་སྦྱི་གཉིས་རྟོག་པ་འབྲེལ་བའི་ངོར་
གཅིག་ཏུ་བརྟེན་ཆད་བྱས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་འབྲེལ་བ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པ་ཉིད་རང་རིག་མངོན་སུམ་
ཀྱིས་སྤྱིར་བས་མཚན་མཚོན་ཀྱི་འབྲེལ་བ་འབྱུང་བའི་བྱིར།

ཙ་བ། མཚན་གཞི་དང་ནི་མཚོན་བྱ་ཡི།

འབྲེལ་བ་མཁས་པས་མཐོང་བས་བྲན།

མྱོངས་པ་ལ་ནི་བརྟེན་བྲན་པའི།

ཐ་སྙད་སྦྱབ་ཀྱི་རྗེས་དཔག་དགོས། [༡༦]

མཚན་གཞི་དང་མཚོན་བྱའི་འབྲེལ་བ་ངེས་ཚུལ་གཉིས་སུ་འབྱུང་ཏེ། མཚན་གཞི་དང་ནི་
མཚོན་བྱ་ཡི་འབྲེལ་བ་མཁས་པས་དཀར་ཐལ་མཐོང་བས་བ་ལང་གི་མིང་བྲན་ལ། གཞི་དེར་མིང་
དོན་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལ་མྱོངས་པ་ལ་ནི་བརྟེན་བྲན་པའི་ཐ་སྙད་སྦྱབ་ཀྱི་རྗེས་དཔག་དགོས་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་(སོ་སོར་མཚོན་པའི་རྣམ་བཞག་)ལ་གཉིས། ཇི་ལྟར་མཚོན་པའི་ཚུལ་དང་། བན་ཚུན་
ངེས་པའི་རྣམ་བཞག་གོ། དང་པོ་(ཇི་ལྟར་མཚོན་པའི་ཚུལ་)ལ་གཉིས། སྦྱིར་བའི་དབྱེ་བ་དང་། ཚད་སྤང་
ངོ།

དང་པོ་(སྦྱིར་བའི་དབྱེ་བ་)ནི།

ཙ་བ། གསུམ་པོ་དེ་ལ་སྦྱི་དང་ནི།

སྦྱིར་བ་འདིར་གཏོགས་གཉིས་གཉིས་བྱུག །

མཚན་མཚོན་གཞི་གསུམ་པོ་དེ་ལ་སྒྲུར་བ་འགོད་ཚུལ་གྱི་སྒྲོན་ས་ལྷག་ཡོད་དེ། སྒྲུར་
མཚན་ཉིད་དུ་མཚོན་པ་དང་། སྒྲུར་བ་འདིར་གཏོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་མཚོན་པ་དང་། གཞན་
གཉིས་ལ་ཡང་དེ་སྒྲུར་སྒྲུར་བས་སྒྲིང་ནི་སྒྲུར་བ་འདིར་གཏོགས་གཉིས་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར།

ཅ་བ། བཞེག་ལའང་དུག་ལས་མཚན་ཉིད་དང་།

མཚན་གཞིའི་ཆ་གཉིས་སྒྲོན་མེད་སྤྱིད། [༡༥]

དེ་བཞིན་དུ་བ་ལང་གི་ཐ་སྐད་བྱ་བ་དང་དཀར་ཟལ་མཚན་གཞིར་བྱས་ནས། སྒྲུར་
མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པར་མཚོན་པ་དང་། སྒྲུར་བ་འདིར་གཏོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པར་མཚོན་
པ་གཉིས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་གཞན་གཉིས་པོ་ལ་ཡང་གཉིས་གཉིས་ཏེ་སྒྲུར་བཤད་པ་ལས་བཞེག་པ་
ལའང་དུག་ལས་ཀྱང་སྒྲོན་མེད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དང་མཚན་གཞི་ཆ་གཉིས་ཏེ་བཞི་
སྒྲོན་མེད་སྤྱིད་ལ་གཉིས་སྒྲོན་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར། དཀར་ཟལ་མཚན་ཉིད་ཅམ་མ་ཡིན་པར་མཚོན་
པ་དང་སྒྲོག་ཤལ་དང་བ་ལང་གི་ཐ་སྐད་བྱ་བ་གཉིས་མཚན་གཞི་མ་ཡིན་པར་མཚོན་ཀྱས་པའི་
བྱིར།

གཉིས་པ་(རྩོད་སྐང་)ལ་གསུམ། རང་ལྷོག་ཡིན་པར་མཚོན་ཚུལ་ལ་རྩོད་པ་སྐང་བ་དང་།
གཞན་ལྷོག་མིན་པར་མཚོན་ཚུལ་ལ་རྩོད་པ་སྐང་བ་དང་། འགལ་མཚུངས་ཀྱི་སྒྲུར་བ་དཔེར་བརྗོད་
བའོ།

དང་པོ་(རང་ལྷོག་ཡིན་པར་མཚོན་ཚུལ་ལ་རྩོད་པ་སྐང་བ་)ལ་རྩོད་པ་ནི།

ཅ་བ། སྒྲུར་བ་འདིར་གཏོགས་མཚན་ཉིད་དེ།

གཞི་མཚོན་གཉིས་ལ་ཁེགས་ན་ནི།

མཚན་གཞི་སྒྲོག་ཤལ་ཁེགས་པར་འགྱུར།

མ་ཁེགས་ན་ནི་ཁྱབ་ཆེས་ཟེར། [༡༦]

དཀར་ཟལ་བ་ལང་གི་ཐ་སྐད་དུ་མཚོན་པ་ལ་ནོག་སོགས་འདུས་པ་མཚན་ཉིད་དུ་བཀོད་
ནས། དེ་མཚན་གཞི་བ་ལང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་མཚོན་པ་བ་ལང་གི་དངོས་འགལ་གཅོད་པའི་དོན་
ལྷོག་ཡིན་པ་ཞེས་པའི་སྒྲུར་བ་འདིར་གཏོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དེ་མཚན་གཞི་དཀར་ཟལ་དང་མཚོན་

བྱ་བ་ལང་གི་ཐ་སྙད་གཉིས་ལ་ཁེགས་ན་ནི་མཚན་གཞི་^⑨ལྟོག་ཤལ་ཡང་དེ་གཉིས་ལ་ཁེགས་པར་
འགྱུར་ལ། མ་ཁེགས་ན་ནི་བ་ལང་གི་དངོས་འགལ་གཙོད་པའི་དོན་ལྟོག་དེ་བྱ་བ་ཆེས་ཏེ། བ་ལང་གི་
མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པ་ལའང་ཞུགས་པའི་བྱིར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ།

དེ་དགག་པ་ནི།

ཙ་བ། དོན་ལྟོག་ལ་བྱ་བ་རང་ལྟོག་ལ།

མ་བྱ་བ་པས་ན་ཉེས་པ་མེད།

རི་སྐད་བཤད་པའི་ཉེས་པ་མེད་པར་ཐལ། བ་ལང་གི་ཐ་སྙད་བྱ་བ་རུང་གི་དོན་ལྟོག་ལ་བྱ་བ་
པས་མ་བྱ་བ་པའི་སྒྲིན་མེད་ལ། དཀར་ཟལ་དང་གཉིས་ཀའི་རང་ལྟོག་ལ་མ་བྱ་བ་པས་ཏེ། མ་ཞུགས་
པས་ན་བྱ་བ་ཆེས་པའི་སྒྲིན་ཡང་མེད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ (གཞན་ལྟོག་མིན་པར་མཚོན་ཚུལ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་)ནི།

ཙ་བ། མཚོན་བྱ་འགལ་དང་ཐ་སྙད་ཁེགས་།

དངོས་འགལ་གཞི་མཚོན་རྩོད་པ་མེད། [༡༩]

མཚོན་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཐ་སྙད་བྱ་བ་རུང་མཚོན་བྱ་ཡིན་ན་མཚོན་བྱའི་མཚན་ཉིད་བཀག་པས་
མཚོན་པ་འགལ་བ་དང་། ཅོག་སོགས་འདུས་པའི་གོང་བྱ་ལ་སྤྱིར་རྒྱ་མཚན་གྱི་སྤྱོད་བྱ་བ་པ་
ཁེགས་ན་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རང་ལྟོག་ལ་རྒྱ་མཚན་ཅན་གྱི་སྤྱོད་བྱ་བ་པ་དང་། མཚོན་བྱའི་མཚན་ཉིད་
བཀག་པའི་རང་ལྟོག་ལ་མཚོན་བྱའི་སྤྱོད་འདུག་པའང་ཁེགས་པས། མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཐ་སྙད་དང་
མཚོན་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཐ་སྙད་ཁེགས་པས་ཐ་སྙད་རྒྱན་ཆད་པར་ཐལ་བ་དང་། མ་ཁེགས་ན་མཚོན་
བྱའི་མཚན་ཉིད་བྱ་བ་ཆེས་པར་ཐལ་བ་དང་། མཚོན་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཐ་སྙད་མཚོན་བྱའི་མཚན་གཞི་
ཡིན་ན་དངོས་མེད་ཀྱི་ཐ་སྙད་དངོས་པོའི་མཚན་གཞིར་ཁས་ལེན་དགོས་པས་དངོས་འགལ་གཞི་
མཚོན་བྱ་ཐལ་བའི་རྩོད་པ་གསུམ་གྱིས་གཞོད་པ་མེད་པར་ཐལ། མཚོན་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཐ་སྙད་བྱ་
བ་རུང་མཚོན་བྱའི་མཚན་གཞི་ཡིན་ཡང་རང་ལྟོག་མ་ཡིན་པ་སོགས་དང་། ཅོག་སྟོག་ཤལ་འདུས་
པའི་དོན་ལྟོག་ལ་མཚོན་བྱའི་མཚན་ཉིད་མ་ཁེགས་ཤིང་། རང་ལྟོག་ལ་ཞུགས་པ་ཁེགས་པས་ཐ་

^⑨ <<བཀྲིས་>><<རང་>> གཞི། <<ས་>> གཞི།

སྒྲིང་ཆུ་ཆད་པ་དང་ཁྱབ་ཆེས་པའི་སྒྲིང་གཉིས་ཀ་མེད་ལ། མཚོན་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཐ་སྒྲིང་བྱ་
རུང་^②གི་རང་ལྡོག་མཚོན་བྱའི་མཚན་གཞི་ཡིན་ཡང་། གཞི་ལྡོག་ཡིན་ན་མཚོན་བྱར་ཁས་མི་ལེན་
པས་སྒྲིང་མེད་པའི་བྱིད།

གསུམ་པ་(འགལ་མཚུངས་ཀྱི་སྒྲིང་བ་དཔེར་བཅོམ་པ་)ནི།

ཙ་བ། དེས་ན་ལ་ལར་འགལ་བ་དང་།

མཚུངས་པར་མངོན་པའི་སྒྲིང་བ་སྟིང་།

དེས་ན་སྒྲིང་བའི་འགོད་ཚུལ་ལ་ལྟོས་ནས་འགལ་བ་མེད་ཀྱང་ལ་ལར་འགལ་བ་ལྟར་སྒྲིང་
བ་དང་མི་མཚུངས་ཀྱང་མཚུངས་པར་མངོན་པའི་སྒྲིང་བ་སྟིང་དེ། ཤེས་བྱའི་ལྡོག་པ་ཤེས་བྱར་
མཚོན་པ་ལ་སྟོའི་ཡུལ་དུ་བྱ་རུང་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་རྟགས་སྒྲིང་དོན་གསུམ་མི་མཚུངས་ཀྱང་
མཚུངས་པར་མངོན་པ་ལྟ་བུ་དང་། སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲིབ་པ་ལ་བྱས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལ་དེ་སྒྲིབ་
ཀྱི་^③ཚུལ་གསུམ་མ་ཚད་བ་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་སྒྲིབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་མཚོན་པ་ལྟ་
བུ་འགལ་བ་ལྟར་མངོན་པ་ཡོད་པའི་བྱིད།

གཉིས་པ་པན་ཚུན་ངེས་པའི་ཆུ་བཞག་ལ་གསུམ། ཆུ་བཞག་སྒྲིང་བཅོམ་པ་དང་། དེ་
ལས་གཞན་དུ་རྟོག་པ་དགག་པ་དང་། མིང་དོན་བསྟོགས་པའི་ཅོད་པ་སྒྲིང་བའོ།

དང་པོ་(ཆུ་བཞག་སྒྲིང་བཅོམ་པ་)ནི།

ཙ་བ། མཚན་མཚོན་གངས་མཉམ་ངོ་བོ་གཅིག །

རྩས་ཡོད་བཏགས་ཡོད་ཉིད་དེས། [༣༠]

མཚོན་བྱ་གཅིག་ལ་མཚན་ཉིད་དུ་མ་དང་། མཚན་ཉིད་གཅིག་ལ་མཚོན་བྱ་དུ་མ་བྱེད་པ་
སོགས་མི་འཐད་པར་ཐལ། མཚན་མཚོན་གངས་མཉམ་པ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པ་དང་མཚན་ཉིད་རང་
གི་དོན་ལྡོག་གི་དངོས་འགལ་ཆུ་བཞག་པར་བཅད་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་སྟོ་ཡུལ་དུ་འཆར་བ་ལ་རྩས་ཡོད་
དུ་མིང་བཏགས་པའི་རྩས་ཡོད་དང་མཚོན་བྱ་དེ་ལས་ལོག་པའི་བཏགས་ཡོད་ཉིད་དེས་པའི་བྱིད།

② <<བགྲིས་>> རང་།

③ <<བགྲིས་>> -

གཉིས་པ་(དེ་ལས་གཞན་དུ་ཉོག་པ་དགག་པ་)ནི།

ཙ་བ། མཚན་མཚོན་དོན་ལ་གཅིག་པ་དང་།

ཐ་དད་གངས་མི་མཉམ་པ་འབྱུང་།

ཁ་ཅིག་མཚན་མཚོན་དོན་ལ་རྩལ་གཅིག་པ་དང་རྩལ་ཐ་དད་དང་རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་ལྟར་གངས་མི་མཉམ་པ་འདོད་པ་འབྱུང་བར་ཐལ། སྤྲ་མ་བཀག་ཟེན་ལ་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱང་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རོ་ཐོ་ཐ་དད་ལྟར་པའི་ཚུལ་དུ་མཚོན་དགོས་པས་བུམ་པ་མི་ཉག་པར་མཚོན་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་དང་། དོན་ལྟོག་དུ་མ་ཡིན་ན་དེ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལྟོག་པའི་མཚོན་བྱ་ཡང་དུ་མ་ངེས་པ་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྩལ་ཐ་དད་དུ་འདོད་པ་ནི་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ཁ་ཅིག་གི་བཞེད་པའོ།

གསུམ་པ་(མིང་དོན་བརྒྱུག་པའི་ཚད་པ་སྤང་བ་)ནི།

ཙ་བ། དེ་དག་པན་ཚུན་བརྒྱུག་པ་ཡི།

ནཱ་པར་བཞག་པས་འདིར་མི་གཞོད། [༣༡]

རྩལ་དཔག་གསར་དུ་མི་སྤྲ་བའི་ཤེས་པས་ཆད་མར་སྤྲབ་པ་ལ་རྒྱང་པན་གྱིས་དངོས་པོ་རང་མཚན་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ཆད་མའི་མཚན་ཉིད་དུ་ཁས་སྐྱངས་ནས་རྩལ་དཔག་ཆད་མ་ཡིན་པ་འགོག་པའི་མིང་དོན་དེ་དག་པན་ཚུན་བརྒྱུག་པ་ཡི་ནཱ་པར་བཞག་པས་འདིར་མི་གཞོད་པར་ཐལ། དངོས་པོ་རང་མཚན་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་པ་ལ་ཆད་མའི་མིང་འདོག་ན། དེ་རྩལ་དཔག་ལ་ངེད་ཀྱང་མི་འདོད། གསར་དུ་མི་སྤྲ་བའི་ཤེས་པ་ལ་བརྟེན་པའི་རྩལ་དཔག་ལ་ཞུགས་པ་ཁྱོད་གྱིས་ཀྱང་དགག་མི་རུས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། དབྱ་མ་པས་བུམ་པ་དོན་དམ་དཔྱད་བྱེད་གྱི་རིགས་པས་དབྱད་མི་བཟོད་པའི་ཆོས་ཡིན་པས། ཀུན་རྫོབ་པར་མཚོན་པ་ལ་དངོས་པོར་སྤྲ་བས་བུམ་པ་དོན་བྱེད་རུས་པས་དོན་དམ་པར་བུམ་པོ་ཞེས་མིང་གཞན་དུ་བཏགས་ནས་ཚོད་ན་ཡང་། དབྱ་མ་པས་སྤྲོས་བལ་ལ་དོན་དམ་གྱི་བརྟེན་བུས་པ་དེ་བུམ་པ་ལ་མི་སྤྲ། ཉོག་གི་པས་དོན་བྱེད་རུས་པ་ལ་དོན་དམ་གྱི་བརྟེན་བུས་པའི་བུམ་པ་དོན་བྱེད་རུས་པ་དབྱ་མ་པ་ཡང་འདོད་པ་བཞིན་ནོ།

གཉིས་པ་བྱེད་བྱག་དུ་ཆད་མའི་མཚན་ཉིད་ངེས་པར་བྱ་བ་ལ་གཉིས། མཚན་ཉིད་ངོས་བཟུང་

བ་དང་། དེས་སྒྲོ་འདོགས་རིམ་ལྟར་གཙོད་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་(མཚན་ཉིད་ངོས་བཟུང་བ་)ལ་གསུམ།
གཞན་གྱིས་བརྟག་^②པ་དགག་པ་དང་། རང་གི་ལུགས་བཞག་པ་དང་། ཚད་པ་སྤང་བལོ།

དང་པོ་(གཞན་གྱིས་བརྟག་པ་དགག་པ་)ནི།

ཅ་བ། མི་བསྐྱ་^③མ་ཤེས་དོན་གསལ་གཉིས།

ནམ་གངས་པ་འཇམ་བྱེ་སྟེ་སྟེ།

སྟོབ་དཔོན་ལྟ་དབང་སྟོ་མི་བསྐྱ་བ་དང་མ་ཤེས་དོན་གསལ་གཉིས་གང་ཡང་རུང་བས་ཚད་
མར་མཚོན་རྒྱས་པས་ནམ་གངས་པར་འདོད་པ་དང་། རྒྱུ་མཛད་པས་སྤྲ་མ་ཐ་སྟད་པའི་ཚད་མའི་
མཚན་ཉིད་དང་། བྱི་མ་དོན་དམ་པའི་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པས་བྱེ་སྟེ་སྟེ་སྟེ་གཟུང་འཛིན་རྩལ་
ཐ་དད་གྱིས་སྟོང་བ་མཛོན་སྟུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དོན་དམ་པའི་ཚད་མ་ཡིན་ལ་དེ་ལ་བཅད་
དོན་ཐོབ་པ་མེད་པས་མི་སྐྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཐ་སྟད་པའི་ཚད་མ་ནི། གཟུང་འཛིན་གཉིས་སྟུང་བ་
སོ་སོ་སྟེ་བོའི་རྒྱུད་ལ་ཡང་ཡོད་པས། དེ་ཡི་མཚན་ཉིད་མི་སྐྱ་བ་ཡིན་ལ་མ་ཤེས་དོན་གསལ་ཞུགས་
ཀྱང་འགལ་བ་མེད་གསུངས་པ་དང་། སྟོབ་དཔོན་ཚོས་མཚོག་གིས་ནམ་དེས་ལས་ཚད་མའི་
མཚན་ཉིད་གསུངས་པ་དེའི་དོན་ངོ་བོའི་བྱེད་པར་དོན་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱས་པ། ཡུལ་གྱི་བྱེད་པར་
ཡོངས་སུ་གཙོད་པའི་འབྲུག་ཡུལ་ཐོབ་པ་དང་། བྱེད་པའི་བྱེད་པར་དོན་ཡོངས་སུ་གཙོད་བྱེད་ལ་
གནས་པའི་རྒྱས་པ་སྟེ། དང་པོས་དངོས་པོ་རང་མཚན་འཛིན་པ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པ་
གཙོད་ལ། གཉིས་པས་མི་སྟོན་པ་གཙོད་ཅིང་། གསུམ་པས་བྱེད་ཆེས་གཙོད་ལ་མ་བྱེད་པ་གཙོད་
པ་ཞིག་ཁ་བསྐྱང་གསུང་ངོ། །བྲམ་ཟེ་ཆེན་པོའི་རྩལ་སྟུང་བ་ནམས་བདེན་པའི་དོན་རྟོགས་ཆོས་
གསུམ་ལྡན་ཞེས་ཏེ། ངོ་བོའི་བྱེད་པར་སྒྲོ་འདོགས་སེལ་བ། ཡུལ་གྱི་བྱེད་པར་སྤང་མ་རྟོགས་པའི་
དོན་ཡིན་ལ། འཛིན་སྤངས་ཀྱི་བྱེད་པར་དོན་ལ་མི་འབྲུལ་བ་ཞེས་ཟེར་ངོ།

ཅ་བ། མཚན་ཉིད་གཉིས་ཀྱིས་འཛོག་ན་ནི།

མཚོན་བྱ་དེ་ཡང་གཉིས་སུ་འབྱུང་། [༣༡]

མི་འཐད་པའི་ཆ་དགག་པ་ནི། མཚན་ཉིད་གཉིས་ཀྱིས་མཚོན་བྱ་གཅིག་འཛོག་པ་མི་འཐད་

② <<གྱིས་>><<རང་>> བརྟགས།

③ <<རང་>> བསྐྱ། <<ཅ་>> སྟེ།

པར་ཐལ། མི་སྤྱོད་བ་དང་མ་ཤེས་དོན་གསལ་གཉིས་དོན་སྤྱི་མི་འདྲ་བ་སོ་སོར་སྤང་བས་མཚན་ཉིད་
དེ་གཉིས་ཀྱིས་ཚད་མར་འཛིག་ན་ནི་སློམ་འབྱུང་བས་ཚད་མར་ཞེན་རུང་གི་མཚོན་བྱ་དེ་ཡང་
གཉིས་སུ་འགྱུར་དགོས་པའི་བྱིར།

ཙ་བ། མཚན་མཚོན་གཉིས་སུ་འདོད་ན་ཡང་།

སྤྱི་མཚན་གཅིག་པ་མི་སྤྱིད་འགྱུར།

སྤྱི་མཚན་གཅིག་པ་སྤྱི་ཚད་མ་ཙམ་གྱི་མཚན་ཉིད་མི་སྤྱིད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། སློབ་
དཔོན་ཡབ་སྐུས་ཀྱིས་གསུངས་པའི་མི་སྤྱོད་བ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དང་། མ་ཤེས་དོན་
གསལ་དོན་དམ་པའི་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པས་མཚན་ཉིད་གཉིས་དང་མཚོན་བྱ་གཉིས་སུ་
འདོད་ན་ཡང་སྤྱི་འདོད་མི་རིགས་པའི་བྱིར། འདོད་ན་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཅི་ཞེས་ངེས་ན་བཞག་ཏུ་
མེད་པར་འགྱུར་རོ།

ཙ་བ། མ་ཁྲབ་གཅོད་ཚུལ་འདིར་མི་འཐད།

གཉིས་སུ་འབྱེད་པ་དགོངས་པ་མིན། [༣༣]

སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་བཞེད་པ་དེ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྣམ་ངེས་ཀྱི་ཆོག་དེས་མ་
ཁྲབ་པ་གཅོད་ཚུལ་དངོས་སུ་བསྟན་དགོས་ཀྱི། མ་ཁྲབ་པ་གཅོད་ཚུལ་གཞན་ནས་ཁ་བསྐྱང་
དགོས་པ་འདི་མི་འཐད་ལ། བདེན་པའི་དོན་རྟོགས་^①བྱེད་པ་ཡིན་གྱི་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་ཞེས་
གཉིས་སུ་འབྱེད་པ་གཞུང་གི་དགོངས་པ་མིན་པའི་བྱིར།

ཙ་བ། མི་དགོས་མ་ཁྲབ་མི་སྤྱིད་གསུམ།

བདེན་པའི་དོན་རྟོགས་འདོད་ན་ཡོད།

བདེན་པའི་དོན་རྟོགས་ཆོས་གསུམ་ལྟན་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཏུ་འདོད་ན་ཉེས་པ་ཡོད་པར་
ཐལ། ཡུལ་གྱི་བྱེད་པར་སྤང་མ་རྟོགས་པ་ལ་རྣམ་བཅད་མེད་པས་མི་དགོས་ལ། རོ་བོའི་བྱེད་པར་
སྤྱོད་པས་གཅོད་པས་མཛོན་སུམ་ལ་མ་ཁྲབ་ཅིང་འཛིན་སྟངས་དོན་ལ་མི་འབྱུང་ན་རྟོགས་ཐེན་ལ་
འབྱུག་པ་མི་སྤྱིད་པའི་ཉེས་པ་གསུམ་ཡོད་པའི་བྱིར།

① <<རང་>> རྟོགས། <<བཞིས་>> རྟོག

གཉིས་པ་(རང་གི་ལྷགས་བཞག་པ་)ནི།

ཙ་བ། མི་སྤྱི་མ་ཤེས་དོན་གསལ་གཉིས།

རང་མཆོན་རྟོགས་པར་དོན་ལ་མ་སྤྱོད། [33]

ཐ་སྤྱད་པ་དང་དོན་དམ་བ།

གཉིས་ཀ་ལ་ཡང་གཉིས་པོ་འབྲུག།

མ་ཤེས་དོན་གསལ་གཉིས་སྒྲིང་གི་མེད་དགག་ཁོ་ན་ལ་ཆད་མར་འདོད་པ་དང་། མི་སྤྱི་བ་
ཀྱན་རྫོབ་པ་ལ་ཆད་མར་འདོད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། མི་སྤྱི་བ་དང་མ་ཤེས་དོན་གསལ་གཉིས་རང་
མཆོན་རྟོགས་པར་དོན་ལ་མ་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་ཀྱིས་མཆོན་བྱ་མི་འདྲ་བ་སོ་སོར་མཆོན་པ་
ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཐ་སྤྱད་པའི་ཆད་མ་དང་དོན་དམ་པའི་ཆད་མ་གཉིས་ཀ་ལ་ཡང་མཆོན་
ཉིད་གཉིས་པོ་འབྲུག་པའི་ཕྱིར། མི་སྤྱི་བའི་ཤེས་པས་རང་མཆོན་རྟོགས་པར་བསྤྱོད་པ་ཡིན་གྱི། དེ་
ཡིན་ན་རང་མཆོན་རྟོགས་པས་ཁྲབ་པ་ཁས་ལེན་ན། འོག་ཏུ་རང་མཆོན་མེད་ན་དོན་བྱེད་མི་རྒྱས་
པ་ལ་མི་སྤྱི་བར་གསུངས་པ་དང་འགལ་པའི་ཕྱིར་རོ།

ཙ་བ། མི་སྤྱི་ལས་དང་བྱེད་པོ་དང་།

བྱ་བ་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན། [34]

མི་སྤྱི་བ་ཡང་གསུམ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། གང་ལ་མི་སྤྱི་བ་དང་། གང་མི་སྤྱི་བ་དང་། ཇི་
ལྟར་མི་སྤྱི་བའི་ལས་དང་བྱེད་པ་པོ་དང་བྱ་བ་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་སྒྲོན་པ་ཤེས་པར་བྱ་
པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཙ་བའི་དགོངས་པ་ནི། མི་སྤྱི་བ་དང་མ་ཤེས་དོན་གསལ་གཉིས་རྣམ་གྲངས་པར་
བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །འགྲེལ་པར་གཉིས་ཀས་དངོས་པོ་ཡོད་པ་རྟོགས་པ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་རྟོགས་
པ་དང་། དེ་དག་ལ་མི་སྤྱི་བར་དོན་མ་སྤྱོད་པར་གསུངས་པས་ཆད་མའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་དངོས་པོ་
ཡིན་པས་ཁྲབ་པར་འདོད་པ་དག་ནི་གདོན་གྱིས་ཟིན་པར་གསལ་ལོ།

གསུམ་པ་(རྩོད་པ་སྤང་བ་)ནི།

ཙ་བ། དངོས་མེད་འཇལ་ལ་མ་ཁྲབ་ཅིང་།

ཉེ་བར་བསྤྱད་ལ་ཁྲབ་ཆེས་ལོ།

ཁ་ཅིག་ན་རེ། རོན་རང་མཚན་ལ་མི་སྐྱ་ན་དངོས་མེད་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ལ་མ་བྱས་ཅིང་།
སྒྲིན་ཤིང་འབྲེ་སྒྲུང་སོགས་ལས་རོན་ཐོབ་པ་ཡོད་པས་ཉེ་བར་བསྐྱད་པ་ལ་བྱས་ཆེས་ལོ།

དེ་དགག་པ་ནི།

ཙ་བ། རང་མཚན་ཡོད་མེད་དཔྱད་ཕྱིར་འཐད།།

ཉེ་བར་བསྐྱད་པ་བསྐྱ་བར་བཤད།། [༣༤]

དངོས་མེད་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ལ་མཚན་ཉིད་མ་བྱས་པའི་སྒྲིན་མེད་པར་ཐལ། མེ་མེད་གྱི་
མཚན་ལ་དུ་བ་རང་མཚན་ཡོད་མེད་དཔྱད་པའི་ཆེན་དེ་ལ་དུ་མེད་གསར་དུ་ངེས་ཤིང་མི་སྐྱ་བའི་
ཕྱིར་ཚད་མར་འཐད་དོ། ཉེ་བར་བསྐྱབ་^①པའི་ཤེས་པ་ལ་བྱས་ཆེས་པའི་སྒྲིན་མེད་པར་ཐལ། དེ་
བསྐྱ་བར་བཤད་པས་ཚད་མར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཕྱིས་རོན་རང་མཚན་ཐོབ་པ་ནི། ཚད་མ་
གཞན་སྐྱེས་པའི་རྒྱས་པ་ཡིན་གྱི། བསྐྱད་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་གི་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་ནོ།

གཉིས་པ་(དེས་སྒྲོ་འདོགས་ཇི་ལྟར་གཅོད་པའི་ཚུལ་)ལ་གཉིས། ཇི་ལྟར་ངེས་པའི་ཚུལ་དང་། ཚྱོད་
པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་(ཇི་ལྟར་ངེས་པའི་ཚུལ་)ལ་གསུམ། སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་ཚུལ་དང་། ངེས་ཤེས་གྱི་
འགལ་ཁྲའི་དབྱེ་བ་དང་། ཚྱོད་པ་སྤང་བའོ།

དང་པོ་(སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་ཚུལ་)ནི།

ཙ་བ། ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པ་འདེན།།

ངེས་པའི་འགལ་ཁྲ་སྒྲོ་འདོགས་ཡིན།།

ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་དེ་མ་ཡིན་དུ་འདྲིན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཚད་མའི་
སྟོབས་ཀྱིས་རང་གི་གཞལ་བྱ་ལ་ངེས་པ་འདེན་ལ་ངེས་པའི་འགལ་ཁྲ་དངོས་གྱི་གཞོད་བྱ་སྒྲོ་
འདོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིར་རྣམ་འགྲེལ་ལས། ཡོད་མེད་ངེས་པའི་འབྲས་ཅན་མིན། །ཕྱིར་ན་
ཚད་མ་ཉིད་མ་ཡིན། །ཞེས་པ་བྲངས་ནས། གུན་ཏུ་ཐ་སྐྱད་པའི་ཚད་མས་ངེས་པ་བྲངས་ནས་འཇུག་
སྒྲིག་བྱེད་པར་བཤད་པས། དེ་ལ་ཚད་མར་སོང་ཡང་ངེས་པ་འདེན་མི་དགོས་པར་འདོད་པ་ནི།

① <<བཀྱིས་>> བསྐྱབ།

<<རང་>> བསྐྱད། (འདིར་རྩ་ཆེན་ཏུ་“བསྐྱད་”ཅེས་བྱང་ཞིང་འབྲས་ཀྱི་འབྲས་ལྷན་སྐྱེད་པའི་ཤེས་པ་རྣམས་
ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཏུ་ཞུགས་ན་བྱས་ཆེས་པའི་ཚྱོད་པ་སྤང་བའི་སྐྱབས་ཡིན་པས་རང་འགྲེལ་ལྟར་“བསྐྱད་”ཅེས་བཅོས་དགོས་སོ་སྟུན།)

བཞེད་པ་མ་ཡིན་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ།

གཉིས་པ་ (ངེས་ཤེས་ཀྱི་འགལ་སྐྱེའི་དབྱེ་བ་) ཞི།

ཅ་བ། དེ་ཡི་མཆན་ཉིད་གནས་ལུགས་ལས།

མཐའ་གཞན་དུ་རྟོག་དབྱེ་ན་གཉིས། [༣༥]

རྟོག་པ་ལོག་ཤེས་ཐེ་ཆོམ་མོ།

ཆད་མའི་འགལ་སྐྱེ་སྒྲོ་འདོགས་དེ་ཡི་མཆན་ཉིད་ཞི། གནས་ལུགས་ལས་མཐའ་གཞན་དུ་
རྟོག་པའི་ཤེས་པ་ལོ། །དབྱེ་ན་གཉིས་ཏེ། རྟོག་པ་ལོག་ཤེས་དང་། ཐེ་ཆོམ་མོ།

གསུམ་པ་ (ཆོད་པ་སྤང་བ་) ལ་འདོད་པ་བརྟེན་པ་ཞི།

ཅ་བ། མ་རྟོགས་པ་ལས་སྒྲོ་བྱར་དུ།

རྟོགས་པས་སྒྲོ་འདོགས་མ་བཅད་ལོ། [༣༦]

ཆད་མ་ཡིན་ན་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པས་མ་བྱུང་བར་ཐལ། སྤང་མ་རྟོགས་པ་ལས་སྒྲོ་བྱར་དུ་
བའི་རྟོགས་ལས་མེ་རྟོགས་པས་བཅད་བྱ་སྒྲོ་འདོགས་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་སྒྲོ་འདོགས་མ་བཅད་ལོ།

དེ་དགག་པ་ཞི།

ཅ་བ། རྟེན་དཔག་སྤང་བས་མི་འཇུག་པས།

སེལ་བ་ཉིད་ཡིན་དེ་ཡི་ཡུལ།

མེ་མེད་གཞན་དང་མཚུངས་པ་རུ།

འཛིན་ཕྱིར་ལོག་ཤེས་ཡིན་པར་བཞེད། [༣༧]

རྟེན་དཔག་སྤང་བས་མི་འཇུག་པས་དེ་མ་ཡིན་བཅད་པའི་སྒྲོ་ནས་འཇུག་པའི་སེལ་བ་ཉིད་
ཡིན་ལ། དུ་བའི་རྟོགས་ལས་སྒྲོ་བྱར་དུ་དུ་ལྟན་གྱི་གཞི་ལ་མེ་རྟོགས་པའི་ཆད་མ་དེའི་བཅད་བྱ་སྒྲོ་
འདོགས་མེད་པར་ཐལ་བའི་སྒྲིན་མེད་པར་ཐལ། དེ་ན་མེ་མེད་དོ་སྤྲུལ་པ་དངོས་སུ་མེད་ཀྱང་དེའི་
ཡུལ་མེ་མེད་གཞན་དང་མཚུངས་པ་རུ་འཛིན་པའི་ཕྱིར་དང་། དོན་ལ་མེ་ཡོད་ཀྱང་མེ་མེད་གྱི་ས་^①
ཕྱོགས་གཞན་དང་མཚུངས་པར་འཛིན་པ་དེ་ཉིད་ལོག་ཤེས་ཡིན་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར།

① <<བཞིས་>><<རང་>> གྱི་ས། <<ས་>> གྱི་ས།

གཉིས་པ་(ཚོད་པ་སྤང་བ་)ལ་ཚོད་པ་ནི།

ཙ་བ། དེས་པ་དང་ནི་སྒྲོ་འདོགས་གཉིས།

ཡུལ་དང་ངོ་བོ་དུས་གསུམ་ལ།

གཅིག་དང་ཐ་དད་བརྟག་^⑨པ་ཡི།

དེས་པ་དང་ནི་སྒྲོ་འདོགས་གཉིས་ཡུལ་གཅིག་གམ་མི་གཅིག་མི་གཅིག་ན་བསལ་བྱ་སེལ་བྱེད་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ་ནང་གི་སྤྲུལ་པ་དང་ཕྱི་ལྷན་པ་བཞིན། གཅིག་ན་ཡུལ་དེ་གྲུབ་ན་སྒྲོ་འདོགས་མ་འཁྲུལ་བར་འགྱུར་ན། མ་གྲུབ་ན་སེལ་བྱེད་ཆད་མར་མི་འགྱུར་རོ། །དེས་ཤེས་དང་སྒྲོ་འདོགས་ངོ་བོ་གཅིག་ན་བསལ་བྱ་སེལ་བྱེད་དུ་མི་འཐད་ལ། ངོ་བོ་ཐ་དད་ན་སངས་རྒྱུས་གྱི་ཡེ་ཤེས་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་མི་ཤེས་པ་བཞིན་དུ་གཞོད་བྱ་གཞོད་བྱེད་དུ་མི་འཐད་ལ། ཡང་དེ་གཉིས་དུས་གཅིག་ན་རྟོག་གཉིས་གཅིག་ཆར་སྒྱེ་བར་འགྱུར་ལ། མི་གཅིག་ན་མ་འཐད་པས་གཞོད་བྱ་གཞོད་བྱེད་དུ་མི་འཐད་ཅེས་ཡུལ་དང་ངོ་བོ་དུས་གསུམ་ལ་གཅིག་དང་ཐ་དད་བརྟག་^⑩པ་ཡི་སྒྲོ་ནས་ཚོད་པ་ལོ།

དེ་དགག་པ་ནི།

ཙ་བ། ཚོད་པ་གསུམ་གྱིས་འདིར་མི་གཞོད། [༤༠]

དེས་དང་སྒྲོ་འདོགས་ཞེན་ཡུལ་གཅིག །

ཞེན་སྤངས་ཐ་དད་ཕྱིར་ན་སེལ།

ཚོད་པ་གསུམ་གྱིས་འདིར་མི་གཞོད་པར་ཐལ། དེས་ཤེས་དང་སྒྲོ་འདོགས་ཞེན་ཡུལ་གཅིག་ཡིན་པས་ཡུལ་ལ་བརྟག་པའི་སྒྲོན་མེད་ལ། དེ་གཉིས་ཞེན་སྤངས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་ན་འཛིན་སྤངས་དོན་དང་མཐུན་མི་མཐུན་གྱི་བསལ་བྱ་སེལ་བྱེད་དུ་འཐད་པའི་ཕྱིར། སྒྲོ་རྒྱུན་གཅིག་ལ་སྤྱི་ཕྱི་རྩས་ཐ་དད་པས་རི་སྐད་བཤད་པའི་སྒྲོན་མེད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་མཚན་ཉིད་གྱིས་མཚོན་པའི་དོན་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ་བཞི། མཚོན་བྱའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་། མཚན་གཞི་ལ་ལོག་རྟོག་དགག་པ་དང་། མཚན་གཞི་ལ་མཚན་ཉིད་དེས་བྱེད་གྱི་ཆད་མ་དང་། དེས་དགག་སྒྲུབ་རི་ལྟར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་(མཚོན་བྱའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་)ལ་བཞི། དབྱེ་

⑨ <<རང>> བརྟག <<ཙ>> བརྟགས།

⑩ <<བགྱིས>><<རང>> བརྟག <<ས>> བརྟག

གཞི་དེ་དེ་གྲུ་དོན། གངས་ངེས་པ། སྒྲིང་དོན་ནོ། །དང་པོ་(དེ་དེ་གཞི་)ལ་གཉིས། གཞན་ལུགས་དགག་
བ་དང་། རང་ལུགས་བཞག་པའོ།

དང་པོ་(གཞན་ལུགས་དགག་པ་)ནི།

ཙ་བ། ཆད་མ་མེན་ལ་ཡང་དག་བཀག །

ཁ་ཅིག་བཅད་ཤེས་དང་ཡིད་དཔྱོད་ཆད་མ་མེན་ཡང་། ཡང་དག་ཤེས་པར་འདོད་པ་མི་
འཐད་པར་ཐལ། ཆད་མ་མེན་པ་ལ་ཡང་དག་ཤེས་པ་ཡིན་པ་བཀག་པའི་ཕྱིར།

ཙ་བ། ཡང་དག་ཕྱེན་ས་འཆད་པ་འབྱུལ། [༤༡]

ཁ་ཅིག་ཡང་དག་ཤེས་པ་ལ་དོན་བྱེད་སྒྲིང་ཅན་དང་། དོན་བྱེད་པ་ལ་འབྲུག་པར་བྱེད་པའི་
ཤེས་པ་གཉིས་སུ་བྱེན་ས་སྔ་མ་མི་སྒྲིང་བར་རང་ཉིད་ཀྱིས་ངེས་ཟེན་པས་བསྟན་བཅོས་སུ་དབྱེད་བྱ་
མ་ཡིན་ལ། བྱེན་པ་དེ་གཞི་ཡིན་ནོ་ཞེས་འཆད་པ་འབྱུལ་བར་ཐལ། དེའི་ཡ་གྲུལ་དེ་དག་གི་དེ་
གཞིར་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། སྒྲིང་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་བཞེད་པ་སྔ་མ་ཁ་ཅིག་གིས་དེ་ལྟར་བཀོད་
ནས་དགག་པ་མཛད་པ་ལྟར། དེ་ལྟར་འདོད་པ་བྱུང་ན་དགག་པ་མཛད་པར་ཐད་ཀྱི། སྒྲིང་དཔོན་
ཆོས་མཆོག་གི་བཞེད་པ་ནི། གསར་དུ་མི་སྒྲིང་པའི་ཤེས་པ་ཅམ་དེ་གཞིར་སྒྲིང་པའི་ཆེད་དུ་བཞག་
བཞག་ས་རྒྱས་པར་མཛད་པ་ཡིན་གྱི། ཡང་དག་ཤེས་པ་ལ་གཉིས་སུ་བྱེན་ས་ཡ་གྲུལ་གཅིག་
མཛོད་མེས་གཉིས་ཀྱི་དེ་གཞིར་བྱེད་པ་དེའི་བཞེད་པ་མིན་པ་ནི། རྣམ་ངེས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་དུ་རྒྱས་
པར་བཤད་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།

གཉིས་པ་(རང་ལུགས་བཞག་པ་)ནི།

ཙ་བ། དེས་ན་ཡང་དག་ཤེས་པ་ཉིད།

ཆད་མ་ཡིན་ཕྱིར་དེ་གཞིར་འཐད།

དེས་ན་ཡང་དག་ཤེས་པ་ཉིད་དེ་གཞིར་འཐད་དེ་ཆད་མ་ཅམ་དང་རྣམ་གངས་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར།

གཉིས་པ་(དེ་དེ་དོན་)ནི།

ཙ་བ། དབྱེན་མངོན་སུམ་རྗེས་དཔག་གཉིས།

དེ་དག་གཅིག་དང་ཐ་དད་བརྟག་། [༤༢]

ཡང་དག་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། དབྱེན་གཉིས་ཏེ། མངོན་སུམ་དང་རྗེས་དཔག་གཉིས་ཡོད་
པའི་བྱིར། ཆད་མ་གཉིས་པོ་དེ་དག་གཅིག་དང་ཐ་དད་བརྟག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། གཅིག་པ་བཀག་
པའི་ཐ་དད་དུ་འདོད་པ་སོགས་དགག་པར་བྱ་བའི་བྱིར། ཁ་ཅིག་མངོན་སུམ་སྤྱོད་པའི་ཆ་དང་རྗེས་
དཔག་གཟུང་ཡུལ་དངོས་མེད་འཛིན་པས་གཅིག་པ་བཀག་པའི་ཐ་དད་ཡིན་ནོ་ཟེར་ན།

ཙ་བ། ཆད་མ་གཉིས་ཀ་དངོས་པོ་ཉིད།

ཡིན་བྱིར་གཅིག་པ་བཀག་པ་མིན།

ཆད་མ་གཉིས་ཀ་གཅིག་པ་བཀག་པའི་ཐ་དད་ཅམ་མིན་པར་ཐལ། དངོས་པོ་ཉིད་ཡིན་པའི་
བྱིར།

ཙ་བ། ཡུལ་གཅིག་པ་དང་ཐ་དད་ལ།

ལྟོས་ནས་གཅིག་དང་ཐ་དད་མིན། [༤༣]

ཆད་མ་གཉིས་ཡུལ་གཅིག་ལ་ལྟོས་ནས་གཅིག་པའམ་ཡུལ་ཐ་དད་ལ་ལྟོས་ནས་རྗེས་ཐ་
དད་པའི་ཡུལ་གཅིག་པ་དང་། ཐ་དད་ལ་ལྟོས་ནས་གཅིག་དང་རྗེས་ཐ་དད་མིན་པར་ཐལ། རོ་བོ་
གཅིག་ལ་ལྟོག་པ་ཐ་དད་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཙ་བ། དེས་ན་སྒྲོ་ཡི་ངོ་བོར་གཅིག་།

ཡུལ་ལ་ལྟོས་ནས་ཐ་དད་ཡིན།

རང་ལུགས་ནི། དེས་ན་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲོ་ཡི་ངོ་བོར་གཅིག་ལ་ཡུལ་ལ་ལྟོས་ནས་ཐ་དད་
ཡིན་ཏེ། རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་གྱི་ཤེས་པའི་སྒྲོ་ནས་ཐ་དད་པའི་བྱིར། ཚུད་སྤང་ནི། ཡུལ་ལ་ལྟོས་
ནས་ཐ་དད་ཡིན་ན་རྗེས་དཔག་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། རང་རིག་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཡུལ་
ཅན་ལ་ལྟོས་ནས་རང་རིག་མངོན་སུམ་དང་རོ་བོ་གཅིག་པས་མངོན་སུམ་ཅམ་དང་རོ་བོ་གཅིག་ན་
དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དང་རོ་བོ་ཐ་དད་པས་རོ་བོ་ཐ་དད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས།

ཙ་བ། རྗེས་དཔག་ཡུལ་མིན་རང་རིག་དང་།

གཅིག་ཕྱིར་བཅད་པའི་སྒྲོན་ལས་སྒོལ། [༥༥]

དེ་ལྟར་ཚོད་པའི་སྒྲོན་ལས་སྒོལ་ཏེ། རྗེས་དཔག་ཡུལ་གྱི་ཕྱོག་བ་ནས་བཞག་བ་མེན་གྱི་
ཡུལ་ལ་ཉོག་པའི་སྒྲོ་ཡིན་ལ། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་ཐ་དད་ཀྱང་རང་རིག་དང་རྗེས་
གཅིག་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་(གངས་ངེས་པ་)ནི།

ཅ་བ། གཞལ་བྱ་གཉིས་ཕྱིར་ཚད་མ་གཉིས།

དེ་ལས་གངས་གཞན་བཀག་ཕྱིར་རོ།

ཚད་མ་གཉིས་སུ་གངས་ངེས་ཏེ་གཞལ་བྱ་རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་གསར་དུ་
མི་སྒྲིབ་བ་དང་སྒྱི་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་གསར་དུ་མི་སྒྲིབ་བ་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ་དོན་བྱེད་ཀྱས་དང་མི་ཀྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སོགས་ཀྱི་རིགས་པས་དེ་ལས་གངས་གཞན་
བཀག་པའི་ཕྱིར། འཇལ་ཚུལ་གྱི་དབང་གིས་གཞལ་བྱ་གཉིས་ཞེས་སྒྲོབ་དཔོན་རྒྱན་གྱིས་བཤད་
པ་ལྟར་ཡིན་གྱི། ཚད་མར་སོང་བའི་དབང་གིས་མ་ཡིན་ཏེ། རྗེས་དཔག་གིས་ཀྱང་རང་མཚན་
འཇལ་བའི་ཕྱིར་རོ།

བཞི་པ་(སྒྲིབ་དོན་)ནི།

ཅ་བ། མིང་ལ་བཤད་འཇུག་རྣམ་པ་གཉིས།

དེ་ལ་བཤད་འཇུག་འགལ་བ་དང་། [༥༦]

མི་འགལ་འགལ་ཞིང་མི་འགལ་བའི།

རྣམ་པར་དབྱེ་བ་རྣམ་པ་བཞི།

མིང་ལ་བཤད་འཇུག་རྣམ་པ་གཉིས་ཡོད་ལ་དེ་ལ་རྒྱས་པར་དབྱེ་ན་སྒྲིབ་བཤད་པ་ཁོན་དང་།
འཇུག་པ་ཁོན་དང་། བཤད་འཇུག་གཉིས་ཀ་ཡོད་པ་དང་། གཉིས་ཀ་མེད་པ་དང་རྣམ་པ་བཞི་ཡོད་
ལ། དེ་ཡང་བྱ་ལུག་རྩི་མོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་འཇུག་ཀྱང་བཤད་དུ་མེད་པ་བཤད་འཇུག་འགལ་བ་དང་།
ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་བཤད་འཇུག་མི་འགལ་བ་དང་། འགལ་ཞིང་མི་འགལ་བའི་རྣམ་
པར་དབྱེ་བ་འགལ་འདུ་སྒྲིབ་གསུམ་པ་མཚོ་སྒྲིབ་ལྟ་བུ་སྒྲིབ་མཚོ་ལས་སྒྲིབ་པའི་བརྒྱལ་བ་བཤད་

འཇུག་གཉིས་ཀ་ཡོད་ལ། གླམ་ལས་སྐྱེས་པའི་བསྐྱེལ་འཇུག་པ་འབའ་ཞིག་དང་། མཚོ་ལས་སྐྱེས་
པའི་སྐྱོག་ཆགས་ལ་བཤད་པ་འབའ་ཞིག་ཡོད་པས་སོ།།

ཙ་བ། དེ་དག་མིང་དང་རིགས་ཀྱི་སྒྲ།

མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཉིས་སུ་བྱེ། [༤༦]

རྫོང་བྱེད་ཀྱི་མིང་དེ་དག་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཉིས་སུ་བྱེ་སྟེ་ལྷ་སྐྱོན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་མིང་
གི་སྒྲ་དང་། ཤིང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་རིགས་ཀྱི་སྒྲ་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིད།

གཉིས་པ་མཚན་གཞི་ལ་ལོག་རྟོག་དགག་པ་ལ་གཉིས། མངོན་སུམ་ལ་དགག་པ་དང་།
རྫོང་དགག་ལ་དགག་པ་ལོ། །དང་པོ་(མངོན་སུམ་ལ་དགག་པ་)ལ་གསུམ། མངོན་སུམ་མིན་པ་ལ་ཡིན་
པར་རྟོག་པ་དགག་པ་དང་། ཡིན་པ་ལ་མིན་པར་རྟོག་པ་དགག་པ་དང་། ཡིན་མིན་མཚུངས་པར་
རྟོག་པ་དགག་པ་ལོ།།

དང་པོ་(མངོན་སུམ་མིན་པ་ལ་ཡིན་པར་རྟོག་པ་དགག་པ་)ལ་འདོད་པ་བརྫོད་པ་ནི།

ཙ་བ། དུམ་དུས་རྣམ་པ་འབྲུལ་བའི་ཆ།

མངོན་སུམ་ཆད་མར་འདོད་པ་ཡོད།།

ཁ་ཅིག་སྒྲིག་མེད་གི་ནོར་བུའི་འོད་ལ་ནོར་བུར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་བུ་བའི་ཕྱགས་ཀྱི་ནོར་བུ་ལ་
འབྲུལ་ཡང་། །ནོར་བུ་ཅམ་ཐོབ་པས་མངོན་སུམ་ཆད་མར་འདོད་པ་དང་། རྣམ་གྲུང་ལ་ཉིན་བྱེད་དུ་
འབྲུལ་བའི་ཆེ་ལམ་ཀྱི་ཤེས་པ་ཉི་མ་བྱེད་ན་བུ་བྱུང་བ་ལ་མངོན་སུམ་ཆད་མ་དང་། དུང་སེར་པོར་
སྒྲུང་བ་ཁ་དོག་ལ་འབྲུལ་ཡང་དབྱིབས་ལ་ཆད་མར་འདོད་པ་དུམ་དུས་རྣམ་པ་འབྲུལ་བའི་ཆ་
མངོན་སུམ་ཆད་མར་འདོད་པ་ཡོད་དོ།།

དེ་དགག་པ་ནི།

ཙ་བ། རང་མཚན་མེད་ཕྱིར་མངོན་སུམ་མིན།།

རྟགས་ལས་ངེས་ན་རྫོང་དགག་གི་དང་། [༤༧]

ནོར་བུའི་འོད་ལ་ནོར་བུར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་དང་དུང་སེར་འཛིན་ཀྱི་དབང་ཤེས་ཆོས་ཅན།

མངོན་སྲུང་མིན་པར་ཐལ། གང་ལ་མངོན་སྲུང་དུ་འདོད་པའི་ཞོར་བྱ་དང་། དུང་གི་ཁ་དོག་རང་
མཚན་པའི་རྣམ་པ་གསལ་བར་ཤར་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞོར་བྱའི་འོད་མཐོང་བའི་རྟགས་ལས་གཞི་
དེར་ཞོར་བྱ་ངེས་ན་རྗེས་དཔག་སྤིང་དེ། རྟགས་དེ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཆད་པའི་ཕྱིར།

ཅ་བ། ཁ་དོག་འཛིན་པ་རིག་བྱ་ལ།

མངོན་སྲུང་ཡིན་ཞེས་ལ་ལ་སྒྲ།

ཁ་ཅིག་དུང་གི་ཁ་དོག་འཛིན་པའི་དབང་ཤེས་རིག་བྱ་ལ་མངོན་སྲུང་ཡིན་ཞེས་ལ་ལ་སྒྲའོ།

ཅ་བ། སྐྱེ་མཆེད་རྣམ་དབྱེ་མ་ཤེས་པས།

རྒྱ་ཚོས་མངོན་སྲུང་ཡིན་པར་འབྱུལ། [༥]

དེ་མི་འཐད་དེ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དང་རིག་བྱའི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་མ་ཤེས་པས་རྒྱ་
ཚོས་རྗེས་དཔག་གི་འབྲས་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་ལ་མངོན་སྲུང་ཡིན་པར་འབྱུལ་བ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རོ།

གཉིས་པ་ (མངོན་སྲུང་ཡིན་པ་ལ་མིན་པར་རྟོག་པ་དགག་པ་)ནི།

ཅ་བ། རྟོག་པ་ཡུལ་དུས་རྣམ་པ་ལ།

འབྱུལ་བས་མངོན་སྲུང་འགོག་ཅེས་ཟེར།

ཁ་ཅིག་རྟོག་པ་སྣམ་བྱའི་དམར་པོ་ལ་བྱམ་པའི་དམར་པོ་བྱ་འབྱུལ་བ་དང་། སྒོ་རྒྱབ་ཀྱི་
བྱམ་པ་ལ་ཁང་བྲགས་ཀྱི་བྱམ་པར་འབྱུལ་བ་དང་། ཕྱི་བྱོའི་སྟོག་ཆགས་ལ་སྒྲ་བྱོའི་སྟོག་ཆགས་སུ་
འབྱུལ་བའི་ཆེ། སྣམ་བྱའི་དམར་པོ་འཛིན་པའི་དབང་ཤེས་ཀྱང་ཆད་མ་མ་ཡིན་པས་རྟོག་པ་ཡུལ་
དུས་རྣམ་པ་ལ་འབྱུལ་བས་མངོན་སྲུང་འགོག་ཅེས་ཟེར།

ཅ་བ། རྟོག་པ་འབྱུལ་ཡང་དབང་ཤེས་ལ།

མི་སྐྱབ་སྡོ་འཛིན་ཆད་མ་བཞིན། [༦]

རྟོག་པ་འབྱུལ་ཡང་དབང་ཤེས་ཆད་མར་འགྱུར་བ་ལ་མི་སྐྱབས་པར་ཐལ། བྱམ་པ་རྟག་
འཛིན་ཀྱི་སྒོ་འདོགས་ཡོད་ཀྱང་སྡོ་འཛིན་མངོན་སྲུང་སྡོན་པོ་ལ་ཆད་མ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་མི་འགལ་

བའི་ཕྱིར་རོ།

གསུམ་པ་(མངོན་སུམ་ཡིན་མིན་མཚུངས་པར་རྟོག་པ་དགག་པ་)ནི།

ཙ་བ། འགའ་ཞིག་ཡིན་མིན་མཚུངས་ཞེས་ཟེར།

འགའ་ཞིག་རྟོག་པ་འབྲུལ་ཡང་དབང་ཤེས་སྒྲུལ་བྱའི་དམར་པོ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་ན། གྲུང་སེར་
འཛིན་ཡང་གྲུང་གི་དབྱིབས་ལ་ཚད་མར་འགྱུར་བས་ཚད་མ་ཡིན་མིན་མཚུངས་ཞེས་ཟེར་རོ།

ཙ་བ། མཚུངས་མིན་ཡུལ་ཐ་དད་ཕྱིར་རོ།

མཚུངས་པ་མིན་པར་ཐལ། གྲུང་སེར་འཛིན་གྱི་དབང་ཤེས་གྲུང་གི་ཁ་དོག་དང་བདག་
གཅིག་པའི་དབྱིབས་ལ་དངོས་ཤུགས་གང་གི་སྒྲོན་ས་ཀྱང་ཚད་མ་མིན་ལ། རྟོག་པ་དང་དབང་ཤེས་
ཡུལ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་རོ།

གཉིས་པ་(རྗེས་དཔག་ལ་དགག་པ་)ལ་གཉིས། རྗེས་དཔག་ཡིན་པ་ལ་མིན་པར་རྟོག་པ་དགག་
པ་དང་། མིན་པ་ལ་ཡིན་པར་རྟོག་པ་དགག་པ་ལོ།

དང་པོ་(རྗེས་དཔག་ཡིན་པ་ལ་མིན་པར་རྟོག་པ་དགག་པ་)ལ་འདོད་པ་བརྟོག་པ་ནི།

ཙ་བ། རྟོག་བྱའི་འོད་ལས་རྟོག་བྱ་ཉིད།

རྟོགས་པ་རྗེས་དཔག་མིན་ཞེས། [༥༠]

རྟོག་བྱའི་འོད་ལས་གཞི་དེར་རྟོག་བྱ་ཉིད་རྟོག་^①པ་རྗེས་དཔག་མིན་ཏེ། རྟོག་བྱ་རྟགས་སུ་
བཀོད་ན་རྟགས་དང་རྟགས་ཅན་མེད་ལ། རྟོག་བྱ་མ་ངེས་པར་རྟོག་བྱའི་འོད་མི་ངེས་པས། རྟོག་བྱའི་
འོད་རྟགས་སུ་བཀོད་ན་ཕྱོགས་ཆོས་མ་ངེས་ལ། འོད་ཅམ་བཀོད་ན་བྱུང་པ་མ་ངེས་སོ་ཞེས།

དེ་དགག་པ་ནི།

ཙ་བ། སྤྱའི་སྤྱུ་གྲུས་སྤྱུ་སྤྱུ་སོགས།

འབྲས་རྟགས་པལ་ཆེར་འབྲུལ་བར་འགྱུར།

ས་སྤྱའི་སྤྱུ་གྲུས་ས་སྤྱའི་ས་བོན་དཔོག་པ་སོགས་འབྲས་རྟགས་པལ་ཆེར་འབྲུལ་བར་

① <<བགྲིས་>> རྟོག <<རང་>> རྟོགས།

འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་དག་ལ་ཡང་བརྟག་པ་དེ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དེར་ས་ལུའི་སྒྲུ་གུ་དགོད་ལ་ས་^②
ལུས་བྱང་པར་དུ་མ་བྱས་ཀྱང་གཞན་དུ་བྱ་ཉིས་^③ཟེན་པས་མི་འགལ་ཞེན། རྟོར་བུའི་འོད་ལ་ཡང་
མཚུངས་སོ།།

གཉིས་པ་(རྗེས་དཔག་མིན་པ་ལ་ཡིན་པར་རྟོག་པ་དགག་པ་)ལ་འདོད་པ་བརྟོད་པ་ནི།

ཙ་བ། ཉགས་དང་བསྐྱབ་བྱ་འབྲུལ་ན་ཡང་།།

དོན་དང་ཆ་ལ་ཆད་མ་ཟེར།། [༥༡]

དུ་བའི་རྟགས་ཀྱིས་དུ་ལྡན་གྱི་ལ་ལ་རྟག་^④པའི་མེ་དཔག་པ་ན་མེ་ཙ་ལ་ཆད་མར་འདོད་
པ་དང་། ཡན་ལག་ཙན་གྱི་དུ་ལྡན་ལ་ཆོས་ཙན། ཉག་པའི་མེ་ཡོད་དེ། དོན་དམ་པའི་དུ་བ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། དབང་བྱུག་གིས་བྱས་པའི་ཆངས་བང་^⑤བཞིན། ཞེས་བཀོད་པ་ན། རྩོམ་ཆོད་ཀྱི་རྟགས་དང་
བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་འབྲུལ་ན་ཡང་བྱུབ་ཆོད་ཀྱི་དོན་དང་ཆ་ལ་ཆད་མ་ཟེར་རོ།།

དེ་དགག་པ་ནི།

ཙ་བ། དེ་ལྟའི་རྟགས་ལ་ཚུལ་གསུམ་མེད།།

བྱུབ་ལ་རྟགས་ཀྱི་བྱང་པར་མེད།།

དེ་འབྲའི་རྟགས་དང་རྗེས་དཔག་མི་འཐད་པར་ཐལ། བཀོད་པ་དེ་ལྟ་བུའི་རྟགས་ལ་ཚུལ་
གསུམ་མེད་ལ་བྱུབ་ཆོད་ལ་རྟགས་ཀྱི་བྱང་པར་དང་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་བྱང་པར་མེད་པའི་ཕྱིར།
བཀོད་ཆོད་ལྟར་ཞེན་ན་ཞེན་ལུལ་ལ་འབྲུལ་བར་འགྱུར་ལ། རྗེས་དཔག་ཡིན་ན་ཞེན་ལུལ་ལ་མ་
འབྲུལ་བས་བྱུབ་པས་དེ་འབྲའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་མི་སྤིང་རོ།།

གསུམ་པ་མཚན་གཞི་ལ་མཚན་ཉིད་ངེས་པར་བྱེད་པའི་ཆད་མ་ལ་གཉིས། འི་བ་དང་།
ལན་ནོ།།

དང་པོ་(རྗེས་)ནི།

ཙ་བ། ཆད་མ་དེ་དག་ངེས་པ་ནི།།

② <<བཀྱིས་>><<རང་>> ལ་ས། <<ས་>> ལ་ས།

④ <<བཀྱིས་>> བྱ་ཉིས། <<རང་>> སྒྲིང་ས།

③ <<རང་>> ཉག། <<བཀྱིས་>> རྟོག

⑤ <<བཀྱིས་>> ཆངས་བང་། <<རང་>> ཆང་མང་།

རང་གཞན་གང་ལས་རྟོགས་ཤིང་། [༥༩]

ཚད་མ་དེ་དག་རང་གི་དངོས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ལ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པ་འབྲེན་ཡང་མི་སྟེ་
བའི་དོན་གཞལ་བྱ་མེད་ན། རང་ཉིད་མི་འབྱུང་བར་ངེས་པ་ནི་རང་གཞན་གང་ལས་རྟོགས། རང་
གིས་རྟོགས་ན་འགའ་ཡང་ཚད་མ་དང་ཚད་མིན་གྱི་དོན་ལ་མ་ཚོངས་པར་འགྱུར་ལ། གཞན་ལས་
རྟོགས་དགོས་ན་སྟག་མེད་དུ་འགྱུར་ཞིན།

གཉིས་པ་(ལན)ལ་གསུམ། གཞན་གྱི་ལན་དགག་པ་དང་། རང་གི་ལན་དང་། ཚྭ་པ་སྤང་
བའོ།

དང་པོ་(གཞན་གྱི་ལན་དགག་པ་)ནི།

ཅ་ག། ལ་ལ་རང་ལས་ངེས་པར་འདོད།

འགའ་ཞིག་གཞན་ལས་ངེས་ཞེས་ཟེར།

དེ་དག་གཉིས་ཀས་རིགས་པ་དང་།

རིགས་པ་སྟེ་བའི་བཞེད་པ་དོར། [༥༩]

ལ་ལ་རང་ཁོ་ན་ལས་ངེས་པར་འདོད་པ་དང་། འགའ་ཞིག་གཞན་ཁོ་ན་ལས་ངེས་ཞེས་
བ་དེ་དག་གཉིས་ཀས་རིགས་པ་དང་རིགས་པར་སྟེ་བའི་བཞེད་པ་དོར་བ་ལ། རང་ལས་ངེས་པའང་
ཡོད་གཞན་ལས་ངེས་དགོས་པ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་རང་གི་ལན་ནི། དོན་འདི་ལྟར་ཡིན་ཏེ། ཚད་མ་རྣམས་ལས། དངོས་པོ་རང་
མཚན་འཛིན་པ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པ་འགོག་པའི་སྐབས་སུ། མངོན་སུམ་ཡང་ནི་དོན་མེད་
ན། །མི་འབྱུང་བ་ལས་ཚད་མ་ཉིད། །འབྲེལ་པ་ཡི་ནི་རང་བཞིན་ཏེ། །རྒྱ་ཡིན་པས་ན་གཉིས་ཀ་
མཚུངས། །ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རང་འགྲེལ་དང་ཚོས་མཚོག་ཏུ་བཤད་པ་ལྟར། རང་ངེས་དང་གཞན་
ངེས་སུ་འགྱུར་བའི་ངེས་པའི་དོན་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་མི་སྟེ་བའི་དོན་ཡིན་པས་འདི་ལྟར་ཤེས་
པར་བྱ་སྟེ། ཚད་མ་རྣམས་རང་གི་དངོས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ལ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པ་འབྲེན་པས་བྱུང་
སྟེ། དེ་མ་རྟོགས་ན་ཚད་མར་མི་རུང་ལ་རྟོགས་ཀྱང་ཚད་མ་ཕྱི་མ་གཞན་གྱིས་ངེས་པར་བྱེད་ན།
ཚད་མ་ཕྱི་མ་བཅད་ཤེས་སུ་ཐལ་བ་ལྟོག་མི་རུས་ལ། དེས་ན་རང་ཉིད་ཚད་མར་སོང་བའི་དོན་དེ་

ཡུལ་སྤང་ན་མེད་ན་རང་ཉིད་ངེས་པར་མི་འབྱུང་བའི་བྲུབ་པ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པ་འབྲེན་ན་རང་
ངེས་དང་། གཞན་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་དགོས་ན་གཞན་ལས་ངེས་ཞེས་བྱ་ཡི། གཞན་ལས་ངེས་ཀྱི་
ཆད་མ་ཡིན་ན། རང་གི་གཞལ་བྱའི་དོན་མེད་ན་མི་འབྱུང་བ་དེ་ལ་ཆད་མ་ཡིན་དགོས་ཏེ། ཡིན་ན་
ངེས་བྱེད་ཆད་མ་བྱི་མ་བཅད་ཤེས་སུ་ཐལ་བར་འབྱུར་རོ། །དེས་ན་^②གཞན་ལས་ངེས་ཀྱི་ཆད་མ་
ཡིན་ཞེས་བྱ་ཡི། མི་སྐྱ་བའི་དོན་སྤར་བཤད་པ་དེ་ལ་གཞན་ལས་ངེས་ཀྱི་ཆད་མ་ཡིན་ཞེས་མི་
བྱའོ། །དེས་ན་མཆོད་ཉིད་ཀྱང་གསར་དུ་མི་སྐྱ་བའི་ཤེས་པ་གང་། ཆད་མར་སོང་བའི་དོན་མཐར་
ཐུག་པ་དེ་མེད་ན་རང་ཉིད་མི་འབྱུང་བས་བྲུབ་པ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པ་དང་། གཞན་སྟོབས་ཀྱིས་
ངེས་དགོས་པ་ཞེས་བྱའོ།

ཙ་བ། དོན་རིག་གཉིས་དང་རང་རིག་དང་།

རྗེས་སུ་དཔག་པ་རང་ལས་ངེས།

དང་ཐོ་བ་དང་ཡིད་མ་གཏད།

འབྲུལ་རྒྱ་ཅན་ནམས་གཞན་ལས་ངེས། [༡༩]

ཆད་མ་དེ་ལ་རང་ལས་ངེས་དང་གཞན་ལས་ངེས་གཉིས་ཡོད་དེ། དོན་བྱེད་སྤང་ཅན་གྱི་
མངོན་སུམ་དང་། མངོན་སུམ་གོམས་པ་ཅན་ཏེ་^③དོན་རིག་གཉིས་དང་། རང་རིག་མངོན་སུམ་དང་
རྗེས་སུ་དཔག་པ་རང་ལས་ངེས་ཀྱི་ཆད་མ་ཡིན་ལ། མངོན་སུམ་སྤར་གོམས་པ་མེད་པའི་དང་ཐོ་བ་
དང་། ཡིད་གཏད་ན་ངེས་པ་འབྲེན་ཅུས་པ་ལ་བྱིས་ངེས་པ་འབྲེན་དགོས་པའི་མངོན་སུམ་ཡིད་མ་
གཏད་པ་ཅན་དང་། མངོན་སུམ་འབྲུལ་རྒྱ་^④ཅན་ནམས་གཞན་ལས་ངེས་ཀྱི་ཆད་མ་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཙ་བ། དོན་བྱེད་པ་དང་གོམས་པ་ཅན།

རྗེས་སུ་དཔག་པས་ངེས་པར་བྱེད།

ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་ཅི་རིགས་སུ་ཡོད་དེ། དོན་བྱེད་པར་སྤང་བ་ཅན་དང་། གོམས་པ་ཅན་
དང་། རྗེས་སུ་དཔག་པས་རི་ལྟར་རིགས་པར་ངེས་པར་བྱེད་པའི་བྱིར་རོ། །དཔེ་དང་ངེས་ཚུལ་
འབྲེལ་པར་བཤད་པ་ལྟར་རོ།

② <<བཀྱིས་>> -

④ <<བཀྱིས་>><<རང་>> དེ།

③ <<བཀྱིས་>><<རང་>> རྒྱ། <<ས་>> རྒྱ།

གསུམ་པ་(ཚིང་པ་སྤང་བ་)ལ་ཚིང་པ་ནི།

ཙ་བ། ཁ་ཅིག་ཡུལ་དང་ངོ་བོ་ལ།

བརྟགས་ནས་གཞན་ངེས་མི་སྲིད་ཟེར། [༡༥]

ཁ་ཅིག་ཚད་མ་སྤྱི་གཉིས་ཡུལ་གཅིག་ན་ཚད་མ་གཉིས་ཀ་བཅད་ཤེས་སུ་འགྱུར་ལ།
ཡུལ་མི་གཅིག་ན་འབྲེལ་མེད་གཞན་གྲུབ་པས་གཅིག་ཤོས་སུ་གྲུབ་པར་ངི་ལྟར་འགྱུར་ཟེར་བ་དང་།
ཚད་མ་སྤྱི་མས་སྤྱོད་དོགས་མ་ཚད་ན་ཚད་མར་མི་འགྱུར་ལ། ཚོད་ན་རང་ངེས་སུ་འགྱུར་བས་
ཡུལ་དང་ངོ་བོ་ལ་བརྟགས་ནས་གཞན་ངེས་མི་སྲིད་ཟེར་རོ།

དེ་དག་པ་ནི།

ཙ་བ། དེ་དག་གིས་ནི་མངོན་སུམ་དང་།

རྟོག་པའི་བྱེད་པ་འདྲེས་པར་ཟད།

རྒྱ་མཚན་དེ་དག་བཀོད་ནས་གཞན་ངེས་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་པར་འདོད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ།
དེ་དག་གིས་ནི་མངོན་སུམ་དང་རྟོག་པའི་བྱེད་པ་འདྲེས་པར་ཟད་པའི་བྱིར། མངོན་སུམ་རང་གི་ངོ་བོ་
སྤང་ལ་མ་ངེས་པ་ཡིན་ལ་སྤྱོད་དོགས་དངོས་སུ་གཙོད་བྱེད་རྟོག་པ་ཡིན་རོ།

བཞི་པ་(དེས་དགག་སྐྱབ་ཇི་ལྟར་བྱེད་པའི་ཚུལ་)ལ་གཉིས། དགག་སྐྱབ་སྤྱི་ཉི་ལྟམ་བཞག་དང་།
དེའི་རང་བཞིན་གཏན་ལ་དབབ་པའོ།

དང་པོ་(དགག་སྐྱབ་སྤྱི་ཉི་ལྟམ་བཞག་)ནི།

ཙ་བ། སྤང་བ་དངོས་པོའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན།

སེལ་བ་ལ་ནི་དགག་སྐྱབ་གཉིས། [༡༦]

མངོན་ཇེས་ཚད་མ་གཉིས་ཀའི་སྟོབས་ཀྱིས་དགག་སྐྱབ་བྱེད་དེ། རྟོག་མེད་མ་འཁྲུལ་བའི་
འཛིན་སྤངས་སྤང་བ་དངོས་པོའི་ཡུལ་ཅན་པས་མངོན་སུམ་ཉིད་དོན་ལ་ལྟ་བ་ཅམ་ཡིན་ཡང་།
དེས་བྱངས་པའི་ངེས་པས་དགག་སྐྱབ་བྱེད་ལ་རྟོག་པའི་འཛིན་སྤངས་སེལ་བ་ལ་ནི་དགག་སྐྱབ་
གཉིས་ཀའི་ལྟམ་པ་སྤང་བས་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱངས་པའི་ངེས་པ་དང་། ཇེས་དཔག་གཉིས་ཀའི་

དགག་སྐྱབ་དངོས་སུ་བྱེད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་(དེའི་རང་བཞིན་གཏན་ལ་དབབ་པ་)ལ་གཉིས། མཚན་ཉིད་དང་། དེས་དོན་རྟོགས་པའི་
ཚུལ་ལོ།

དང་པོ་(མཚན་ཉིད་)ལ་གཞན་ལུགས་དགག་པ་ནི། ཁ་ཅིག་མེད་དགག་མ་ཡིན་དགག་གི་
མཚན་ཉིད་དགག་བྱའི་ཆོག་གིས་ཟེན་པར་དངོས་སུ་བཅད་ནས་སྐྱབ་ཆོས་དོར་བ་དང་མ་དོར་བ་
ལ་བྱེད་པ་ནི་མ་ཡིན་དགག་གི་སྐྱབ་པ་དང་དགག་པའི་ཆ་མ་བྱེ་བར་ཟད་དོ།

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི། དགག་བྱའི་ཆོག་གིས་ཟེན་པར་བཅད་པའི་སྐོན་ནས་རྟོགས་པར་བྱ་
བ་གང་ཞིག་ཆོས་གཞན་མི་འཕེན་པ་དང་འཕེན་པ་ནི་མེད་དགག་དང་མ་ཡིན་དགག་གི་མཚན་ཉིད་
ཡིན་པའི་བྱིར།

ཙ་བ། དགག་པ་སྐྱབ་པ་སྒྲིང་བ་དང་།

མི་སྒྲིང་བ་ཡི་སྐོན་ནས་གཉིས།

དགག་པ་ལ་སྐྱབ་པ་སྒྲིང་བ་དང་མི་སྒྲིང་བའི་སྐོན་ནས་གཉིས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ།

གསུམ་པ་ཚོད་སྒྲིང་ནི། དགག་བྱ་ཡོངས་གཙོད་དང་དངོས་འགལ་གཙོད་ན་མ་ཡིན་དགག་
མི་སྲིད་པར་འགྱུར་ལ། བརྒྱད་འགལ་གཙོད་ན་མེད་དགག་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་གཉིས་
གང་ཡིན་ཡང་རུང་མི་འདོད་པའི་ཆོས་གཅིག་དངོས་སུ་བཅད་ནས་འདོད་པའི་ཆོས་གཞན་འཕེན་
པ་དང་མི་འཕེན་པ་ཡིན་ནོ།

གཉིས་པ་(དེས་དོན་རྟོགས་པའི་ཚུལ་)ལ་གསུམ། གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་གི་ལུགས་
དང་། ཚོད་པ་སྒྲིང་བའོ།

དང་པོ་(གཞན་ལུགས་དགག་པ་)ནི།

ཙ་བ། ཁ་ཅིག་དངོས་ལུགས་སྐོན་ནས་བྱང་།

སྐྱབ་པ་དང་ནི་འགོག་ཅེས་ཟེར། [༥༥]

ཁ་ཅིག་དོན་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་སྒྲིང་བའི་སྐོན་ནས་སྐོན་འདོགས་གཙོད་པ་དང་། གཞན་གྱི་རྣམ་

བ་སྒྲུང་བའི་སྒྲོ་ནས་སྒྲོ་འདོགས་གཙོད་བ་དངོས་རྟོགས་དང་ཤུགས་རྟོགས་ཏེ་དངོས་ཤུགས་ཀྱི་སྒྲོ་
ནས་ཀྱང་སྒྲུབ་བ་དང་ནི་འགོག་ཅེས་ཟེར་ཏེ། རྗེས་དཔག་གིས་ལ་ལ་མེ་ཡོད་བ་དངོས་སུ་རྟོགས་བ་
ན་རང་ཉིད་དེ་འང་ལ་བྱེད་དུ་ཤུགས་ལ་རྟོགས་བ་དང་། ཉག་བ་བྱས་སྟོང་དུ་དངོས་སུ་རྟོགས་བ་ན་
བྱས་བ་ལ་མི་ཉག་བས་བྱབ་བ་ཤུགས་ལ་རྟོགས་བ་ལྟ་བུ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་མངོན་སུམ་ཆད་མ་ལ་
ཡང་དངོས་ཤུགས་ཡོད་པར་འདོད་དོ།

དེ་དགག་བ་ནི།

ཙ་བ། རྗེས་དཔག་ཤུགས་རྟོགས་ཉིད་དུ་འགྱུར།

མིན་ན་ཆད་མ་གསུམ་པར་འགྱུར།

རི་སྐད་བཤད་པའི་ཤུགས་རྟོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དེ་དག་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྗེས་དཔག་
ཆད་མ་སྒྲོ་དོན་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་^①སྒྲོ་ནས་རང་གི་གཞལ་བྱ་དེ་རྟོགས་དགོས་པས་རྗེས་དཔག་གི་
གཞལ་བྱ་ཤུགས་རྟོགས་ཉིད་དུ་འགྱུར་བས་བྱབ་བ་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་བྱིར། དེ་མིན་ན་རྗེས་
དཔག་ཆད་མ་གསུམ་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཁྱོད་འདོད་པའི་དངོས་རྟོགས་ཤུགས་རྟོགས་ཀྱི་མཚན་
ཉིད་མ་ཞུགས་པའི་ཆད་མ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་བ་རང་ཤུགས་ལ་གཉིས། སྒྲུབ་བ་རྟོགས་ཚུལ་དང་། དགག་བ་རྟོགས་ཚུལ་ལོ།

དང་པོ་(སྒྲུབ་བ་རྟོགས་ཚུལ་)ནི།

ཙ་བ། དོན་དང་ཤེས་བ་ཡིན་བ་དང་།

ཡོད་པའི་དབྱེ་བས་གཉིས་གཉིས་བཞི། [༥༩]

རྟོགས་བྱ་སྒྲུབ་བ་ལ་བཞི། དོན་དང་ཤེས་བ་ཡིན་བ་དང་། ཐ་དད་དང་ལྡན་པའི་ཡོད་པའི་
དབྱེ་བས་རེ་རེ་ལ་གཉིས་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་བ་(དགག་བ་རྟོགས་ཚུལ་)ནི།

ཙ་བ། དགག་བ་དེ་ཉིད་བརྗོད་བ་བཞི།

① <<བཀྲིས་>> -

དགག་པ་ལ་ཡང་བཞི་ཡོད་དེ། རོན་དང་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་བརྒྱུག་པ་རོན་དེ་མ་ཡིན་པ་དང་།
རོན་གཞན་གྱིས་སྒྲིང་བ་དང་། ཤེས་པ་ལ་ཡང་ངོ་མོ་གཞན་མ་ཡིན་པ་དང་ཐ་དད་དང་ལྷན་པས་སྒྲིང་
པ་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར།

ཙ་བ། དགག་སྐྱབ་དེ་ཡང་ཚད་མས་འབྱུག།

དགག་སྐྱབ་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། ཚད་མས་མ་གྲུབ་པའི་སྒྲིན་མེད་པར་ཐལ། མངོན་སུམ་དང་
རྗེས་དཔག་ཚད་མས་རི་ལྷར་རིགས་པར་འབྱུག་པའི་བྱིར། འདིར་ཡང་མེད་དགག་རྗེས་དཔག་
ཚད་མས་འཇལ་བར་གསུངས་པས། ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་རང་མཆན་ཡིན་པས་བྱུང་བ་
རིགས་གཏེར་གྱི་བཞེད་པར་འདོད་པ་ཤིན་ཏུ་ངོ་མཚར་བའི་གནས་སོ།

གསུམ་པ་(ཚྭ་པ་སྐྱང་བ་)ནི། འོ་ན་རྣམ་ངེས་ལས། དེ་ཉིད་ཡོད་དོ་ཞེས་ངེས་པར་བྱེད་པ་ན་
ཤུགས་གྱིས་གཞན་ནམ་གཞན་སྒྲིང་བ་མེད་དོ་ཞེས་ངེས་པར་བྱེད་ཅེས་ཤུགས་རྟོགས་གསུངས་པ་
དང་འགལ་ལོ་ཞིན།

ཙ་བ། ཤུགས་ལས་རྟོགས་ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་།

བྱེད་པའམ་རྗེས་དཔག་ཉིད་ལ་དགོངས།། [༡༩]

གཞལ་བྱ་ཤུགས་རྟོགས་^①འཇལ་བའི་ཚད་མ་སྤང་གསུམ་འདོད་པ་དེའི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། ཤུགས་ལས་རྟོགས་ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་བྱེད་པའམ་སྒྲིང་བའི་
རྟོགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་ཉིད་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདི་དག་གིས་སྐྱ་མི་རྟོགས་
གྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མས་སྐྱ་རྟོགས་སྒྲིང་བ་དེའི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་སྒྲོན་པ་རྟོགས་པའམ། ཡང་ན་དེ་
མ་རྟོགས་པར་སྒྲིན་པ་མ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །འདིར་སྐྱས་པ། གཞི་དང་ལམ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་
ཚད་པ་ཡང་། །འགལ་འབྲེལ་ངེས་པའི་སྒྲོབས་ལས་འོངས་པ་ཡི། །ཚད་མའི་རྣམ་བཞག་ཤེས་ལ་
རག་ལས་པས། །ཚད་མ་སྤྱི་ཡི་མཆན་ཉིད་ལེགས་པར་བཤད། །བསྐྱབ་པའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ།

གཉིས་པ་ལེའུའི་མཆན་བསྟན་པ་ནི།

ཙ་བ། ཚད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་ལས་མཆན་ཉིད་བརྟག་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་སྟེ་

① <<བཞིས་>><<རང་>> རྟོགས།

བརྒྱད་པའོ། །

ཚད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་རྣམ་བཤད་ལེགས་པར་བཤད་པའི་སྒྲིང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས།
མཚན་ཉིད་བརྟག་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་བརྒྱད་པའི་འགྲེལ་པའོ། །

མངོན་སུམ་བརྟག་པ།

གཉིས་པ་མཚན་གཞི་སོ་སོའི་དོན་ལ་གཉིས། མངོན་སུམ་ཚད་མ་བཤད་པ་དང་། རྗེས་
དཔག་བཤད་པ་ལོ། །དང་པོ་(མངོན་སུམ་ཚད་མ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ་དང་།
ལེའུའི་མཚན་བསྟན་པ་ལོ། །དང་པོ་(ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། མངོན་སུམ་བཤད་པ་དང་།
མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་དང་། ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་གོ། །དང་པོ་(མངོན་སུམ་བཤད་པ་)ལ་གསུམ།
མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞིའི་དབྱེ་བ་དང་། མཚན་གཞི་སོ་སོའི་དོན་ནོ། །དང་པོ་(མཚན་ཉིད་)ལ་
གཉིས། གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་གི་ལུགས་སོ།

དང་པོ་(གཞན་ལུགས་དགག་པ་)ནི།

ཙ་བ། ཟྱང་བས་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པ་འབྲུལ།

ཁ་ཅིག་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་རྟོག་བྱལ་མ་འབྲུལ་བའི་ཤེས་པ་དང་། མངོན་སུམ་ཚད་
མའི་མཚན་ཉིད་ཟྱང་སྒྲོ་བས་ཀྱིས་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པ་ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་
གཞུང་ནས་མ་བཤད་ཅིང་ཟྱང་བས་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པར་འདོད་པ་འབྲུལ་བའི་བྱིར། དེར་ཐལ།
སྒྲོ་འདོགས་དངོས་སུ་གཅོད་ན་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་ཞེན་ལུལ་རྣམ་པར་བཅད་པ་དངོས་སུ་ངེས་དགོས་
ལ་མངོན་སུམ་སྤང་ལ་མ་ངེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་(རང་གི་ལུགས་)ནི།

ཙ་བ། མངོན་སུམ་རྟོག་བྱལ་མ་འབྲུལ་བ།

དབང་པོའི་མངོན་སུམ་མཚན་གཞི། མངོན་སུམ་དུ་མཆོན། རྟོག་བྱལ་མ་འབྲུལ་བའི་ཤེས་
པ་མཚན་ཉིད་དོ།

ཙ་བ། རྟོག་པ་སྒྲུ་དོན་འཛིན་པ་ཡིན།

བུམ་པའི་དོན་སྤྱི་འཛིན་པའི་སྒྲོ་ཆོས་ཅན། རྟོག་པ་ཡིན་ཏེ། སྒྲུ་དོན་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་
པའི་བྱིར། མ་འབྲུལ་བའི་དོན་ནི། རབ་རིབ་ཀྱིས་བསྐྱད་པ་ལྟ་བུ་འབྲུལ་སྒྲུ་རྟོག་ལ་ཡོད་པ་དང་།

མགལ་མེ་སྒྲུར་དུ་བསྐྱོར་བ་ལྟ་བུ་ཡུལ་ལ་ཡོད་པ་དང་། བྱར་ཞུགས་པ་ལྟ་བུ་གནས་ལ་ཡོད་པ་
དང་། བྱ་ངན་གྱིས་གདུངས་ནས་དབང་པོ་བསྐྱེད་པ་ལྟ་བུ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་ལ་ཡོད་པ་སྟེ། འཁྲུལ་རྒྱ་
བཞི་པོ་གང་གིས་ཀྱང་འཁྲུལ་བར་མ་བསྐྱེད་པའི་དོན་རྟོ།།

གཉིས་པ་(མཆོན་གཞིའི་དབྱེ་བ་)ནི།

ཙ་བ། མ་འཁྲུལ་བ་དེ་རྣམ་པ་བཞི། [༡]

མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་དེ་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་བཞི་ཡོད་དེ། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དང་། ཡིད་
གྱི་མངོན་སུམ་དང་། རང་རིག་མངོན་སུམ་དང་། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
ཆད་མ་སྤྱིའི་མཆོན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་བྱུང་བའི་འོག་ཏུ་སྤྱིའི་མཆོན་ཉིད་ཞུགས་པའི་མངོན་
གསུམ་གྱི་རིགས་མི་མཐུན་རྗེས་དཔག་ལས་མེད་པས་དེ་རྟོག་བྲལ་དང་མ་འཁྲུལ་བ་གཉིས་ཀྱིས་
སོ་སོར་གཙོད་ལ། འོག་རྟོག་ཀྱང་གཉིས་ཀྱིས་སེལ་ཏེ་གཞན་དུ་བཤད་ཐེན་རྟོ།།

ཙ་བ། ཡུལ་དང་རྟེན་དང་གང་ཟག་གི །

སྐྱོན་ས་མངོན་སུམ་རྣམ་པར་དབྱེ།

ཡུལ་དང་རྟེན་དང་གང་ཟག་གི་སྐྱོན་ས་མངོན་སུམ་རྣམ་པར་དབྱེ་སྟེ། ཕྱིའི་སྤྱི་མཆོད་མཐོང་
བ་དོན་རིག་གཉིས་དང་། ཤེས་པ་རང་མཐོང་བ་རང་རིག་དང་། རང་གཞན་མེད་པར་མཐོང་བ་རྣལ་
འབྱོར་མངོན་སུམ་དང་། རྟེན་གྱིས་དབྱེ་ན། དབང་པོ་ལ་བརྟེན་པ་དོན་རིག་གཉིས་དང་། དེ་མ་ཐག་
རྒྱུན་གྱིས་རང་དབང་དུ་བསྐྱེད་པ་རང་རིག་དང་། ཉིང་ངེ་འཇིན་ལ་བརྟེན་པ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་
དང་། གང་ཟག་གིས་དབྱེ་ན། སོ་སྤྱི་དང་འཕགས་པའི་མངོན་སུམ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཙ་བ། མངོན་སུམ་བཞི་པོ་མདོ་སྤྱིའི་ལུགས།

བྱེ་བྲག་སྤྱོད་གསུམ་རྣམ་རིག་གཉིས། [༢]

རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བའི་མཆོན་ཉིད་ཞུགས་པའི་མངོན་སུམ་བཞི་པོ་མདོ་སྤྱིའི་ལུགས་
ཡིན་ལ། བྱེ་བྲག་སྤྱོད་བའི་ལུགས་ལ་རང་རིག་མི་འདོད་པས་གསུམ་དང་། རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ལ་
གཉིས་ཡིན་ཏེ། མངོན་སུམ་གཞན་གཉིས་མ་འཁྲུལ་བར་འདོད་ཀྱང་དོན་རིག་གཉིས་གཟུང་ཡུལ་

ལ་མ་འབྲུལ་བར་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དང་ཡིད་གྱི་མངོན་སུམ་གཉིས་འབྲུལ་རྒྱ་ལས་མ་བསྐྱེད་པར་སེམས་ཅམ་བས་ཀྱང་འདོད་པས། མ་འབྲུལ་བའི་མཆོན་ཉིད་དེའི་ལྷགས་ལ་ཡང་ཞུགས་པར་འདོད་པ་ནི་མཐའ་མ་ཆོད་^①པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་ངེས་ལས་མངོན་སུམ་གྱི་མཆོན་ཉིད་བཤད་པ་དེ་འབྲུལ་རྒྱ་བཞེས་མ་བསྐྱེད་པའི་སློན་ས་གཟུང་ཡུལ་ལ་མ་འབྲུལ་བ་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། སེམས་ཅམ་བ་འབྲུལ་རྒྱ་བཞེས་མ་བསྐྱེད་པ་ལ་མ་འབྲུལ་བས་བྲབ་པ་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་དོན་རིག་གཉིས་གཟུང་ཡུལ་ལ་མ་འབྲུལ་བའི་མཆོན་ཉིད་མ་ཞུགས་པས་རྣམ་རིག་གཉིས་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། སྤྱིར་དོན་རིག་མངོན་སུམ་ཆད་མ་གཉིས་སེམས་ཅམ་བས་མི་འདོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གོང་དུ། བག་ཆགས་བརྟན་དང་མི་བརྟན་ལས། །བདེན་དང་རྩོན་པའི་རྣམ་བཞག་བྱེད། །ཅེས་བསྟན་པ་རྟར་ཁས་ལེན་པས་སྤྱིར་སེམས་ཅམ་པའི་ལྷགས་ལ་ཡང་མངོན་སུམ་བཞེ་ཡོད་པར་འདིར་ཡང་བཞེད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།

གསུམ་པ་(མཆོན་གཞི་སོ་སོའི་དོན་)ལ་བཞེ། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དང་། ཡིད་གྱི་མངོན་སུམ་དང་། རང་རིག་མངོན་སུམ་དང་། རྣམ་འབྱེད་མངོན་སུམ་མོ། །དང་པོ་(དབང་པོའི་མངོན་སུམ་)ལ་གསུམ་པ་མཆོན་ཉིད་དང་། དེ་སྐྱབ་པ་དང་། སྤྱོད་ནོ།

དང་པོ་(མཆོན་ཉིད་)ལ་གཞན་ལྷགས་དགག་པ་ནི།

ཙམ། ཕྱི་ནས་མཆོན་ཉིད་འཛོག་པ་འབྲུལ།

ཁ་ཅིག་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དང་། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཆད་མའི་མཆོན་ཉིད་ཕྱི་ནས་འཛོག་པ་འབྲུལ་བར་ཐལ། སྤར་བཤད་པའི་རིགས་པས་གཞོད་པ་དང་། མངོན་སུམ་ཅམ་ཆད་མའི་མཆོན་གཞིར་བྱུང་བའི་ཕྱིར།

ཙམ། དེས་ན་དབང་ཤེས་མ་འབྲུལ་བའོ།

རང་ལྷགས་ནི། དེས་ན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་མཆོན་ཉིད་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་བདག་རྒྱེད་དུ་ཡོད་པའི་སྟོབས་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་མ་འབྲུལ་བའོ།

གཉིས་པ་(དེ་སྐྱབ་པ་)ལ་གཉིས། དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པ་དང་། རྟོག་བྲལ་མ་འབྲུལ་བར་སྐྱབ་

① <<གྲིས་>> མ་ཆོད།

<<ས་>> མ་ཆོད།

བའོ།

དང་པོ་(དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པ་)ནི།

ཙ་བ། དབང་པོ་ཡུལ་ལ་འཛིན་ཅུས་ཏེ།

རྗེས་སུ་འགོ་ལྟོག་ངེས་པས་འབྱུང་། [༣]

གཟུགས་འཛིན་དབང་ཤེས་ཚོས་ཅན། རང་རྒྱ་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལས་སྐྱེས་པར་
ཐལ། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པས་ཡུལ་ལ་འཛིན་ཅུས་ཀྱི་ལག་རྗེས་འཛིག་ལ། ཁྱོད་དབང་པོ་
གཟུགས་ཅན་པ་ལས་སྐྱེས་པར་རྗེས་སུ་འགོ་ལྟོག་ངེས་པས་འབྱུང་བའི་བྱིར།

གཉིས་པ་(རྟོག་བལ་མ་འབྱུང་བར་སྐྱེས་པ་)ནི།

ཙ་བ། གསལ་བར་སྒྲུང་བས་རྟོག་མེད་འབྱུང་།

རང་མཚན་འཛིན་བྱིར་འབྱུང་བ་མེད།

དེ་ཚོས་ཅན། རྟོག་མེད་དུ་འབྱུང་སྟེ། རང་ཡུལ་གསལ་བར་སྒྲུང་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།
འབྱུང་བ་མེད་དེ། རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་(སྒྲོན་པོ་)ནི། ཡུལ་དང་དབང་པོ་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེས་པ་ལས་དབང་ཤེས་ཞེས་
དབང་པོའི་སྒྲོན་པ་ཐ་སྙད་འདོགས་པ་ཅི་ཞེན།

ཙ་བ། དབང་པོ་སྤྱན་མོང་མིན་རྒྱུའི་བྱིར།

དབང་ཤེས་ཡིན་ཏེ་རྩ་སྤྱོད་བཞིན། [༤]

དབང་ཤེས་ཞེས་དབང་པོའི་སྒྲོན་པ་ཐ་སྙད་གདགས་རིགས་པ་ཡིན་ཏེ། དབང་པོ་སྒྲོ་ལྟེ་
རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱན་མོང་མིན་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པས་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པར་གོ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར།
དཔེར་ན་དབྱུག་གུའི་སྤྱོད་མི་ཐེར་བར། རའི་སྤྱོད་ཤེས་པ་བཞིན་ནོ།

གཉིས་པ་(ཡིད་ཀྱི་མཛོན་སྤྱོད་)ལ་གསུམ། རོ་བོ་ངོས་བཟུང་བ་དང་། རང་བཞིན་གཏན་ལ་
དབབ་པ་དང་། རྩོད་པ་སྤང་བའོ།

དང་པོ་(རོ་བོ་ངོས་བཟུང་བ་)ནི།

ཅ་བ། དུལ་དང་དབང་ཤེས་ནམ་གཉིས་ཀྱི།
 དེ་མ་ཐག་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིད།
 དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མ་འབྲུལ་བའི།
 ཤེས་པ་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཡིན། [༥]

གཟུགས་འཛིན་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་དེ་མ་
 ཐག་རྒྱུན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཀྱི་གཟུང་དོན་ཀྱི་རིགས་འབྲས་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པའི་གཟུང་དུལ་
 དང་། རང་གི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་དབང་ཤེས་ནམ་གཉིས་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་ལས་སྐྱེས་པ་གང་། ཡིད་ཀྱི་
 དབང་པོ་བདག་རྒྱུན་ཏུ་ཡོད་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་དོན་རིག་མ་འབྲུལ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་
 སྤྱིར། དངོས་བསྟན་མདོ་སྤེལ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཀྱི། སེམས་ཅམ་པ་ལྟར་ན་སྤྱི་རོལ་གྱི་དོན་
 མེད་ཀྱང་བག་ཆགས་བརྟན་བྱུང་གི་དབང་ཤེས་ཀྱིས་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་བྱས་པ་ལ་བཞེད་དོ། །སེམས་
 ཅམ་པས་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཆད་མ་མི་བཞེད་ན། དོན་སྤྱོད་གཉིས་དང་། སྤྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡོད་
 མེད་ཅོད་པའི་ཆེ་དབྱུ་མ་ཐལ་རང་ཅོད་པ་བཞེད་དུ་ཆོས་ཅན་འཇལ་བའི་ཆད་མ་ཉིད་མ་བྱུན་སྤང་དུ་
 མ་བྱུང་པར་ཅོད་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །མཆོན་གཞི་ངོས་བཟུང་བ་ནི། ཆད་མ་ནམ་ངེས་ལས་
 གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པས། རྒྱུན་གཞན་གཉིས་རྟོགས་པར་སྤྲོ་ལ་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་ནི་རང་སྐྱེས་
 དུས་ན་འདས་མ་ཐག་པ་རང་གི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་དེས་རང་ཉིད་སྐྱེས་པའི་སྒོ་བའི་ཆ་ནས་ནམ་པར་
 བཞག་གོ།

གཉིས་པ་(རང་བཞིན་གཏན་ལ་དབབ་པ་)ལ་གསུམ། སྐྱེ་བའི་ཚུལ་དང་། ཆད་མར་འགྱུར་བའི་
 འཐད་པ་དང་། སྐྱེ་བའི་གནས་སྐབས་དབྱེད་པའོ།

དང་པོ་(སྐྱེ་བའི་ཚུལ་)ནི། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ལྷ་འགགས་^①པའི་རྗེས་སུ་ཡིད་ཀྱི་མངོན་
 སུམ་གཅིག་ལས་མི་སྐྱེ་ན་རྒྱུན་གསུམ་ཆང་ཡང་འབྲས་བུ་མི་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ལ། ལྷ་སྐྱེ་ན་གང་ཐག་
 གཅིག་རྒྱུད་དུ་མར་འགྱུར་ཞེ་ན།

ཅ་བ། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དུ་མ་ཡང་།

① <<རང་>> འགགས། <<བྱིས་>> འགག

དབང་ཤེས་བཞིན་དུ་རང་རིག་གཅིག །

དུས་གཅིག་ཏུ་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དུ་མ་སྐྱེ་ཡང་གང་ཟག་གཅིག་རྒྱུད་དུ་མར་ཐལ་བའི་
སྒྲིན་མེད་པར་ཐལ། དབང་ཤེས་བཞིན་དུ་ཁ་ནང་ལྟ་ལ་རང་རིག་གཅིག་སྟེ་རང་རིག་ཏུ་མཚུངས་
པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(ཚད་མར་འགྱུར་བའི་འཐད་ས་)ནི། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དེ་ཚད་མ་ཡིན་ནམ་མིན་ཞེས།

ཙ་བ། འཁྲལ་བ་མེད་ཕྱིར་ཚད་མ་ཡིན།

རྒྱན་མེད་ཕྱིར་ན་ངེས་མི་བྱས། [༤]

ཚད་མ་ཡིན་ཏེ་རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་འཁྲལ་བ་མེད་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཚད་མ་
ཡིན་ཡང་སོ་སོ་སྐྱེ་བའི་ཁྱོད་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་མི་བྱས་པར་ཐལ། རིག་འདྲའི་རྒྱན་མེད་པའི་ཕྱིར།

ཙ་བ། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལས་དབང་སྐྱེ།

དེས་ན་དབང་ཤེས་རྒྱན་བཅས་ཡིན།

ཡིད་དབང་ལས་ནི་ཡིད་དབང་མིན།

དེ་ཡི་ཕྱིར་ན་དེ་རྒྱན་མེད། [༥]

དབང་མངོན་དང་ཡིད་མངོན་གཉིས་རིགས་འདྲའི་རྒྱན་ཡོད་མེད་མི་མཚུངས་པར་ཐལ།
དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལས་རང་གི་རིགས་འདྲ་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ཕྱི་མ་གོ་ཕྱེ་བ་ཙམ་གྱིས་
བཞག་མི་དགོས་པར་སྐྱེས་པ་དེས་ན་དབང་ཤེས་རིགས་འདྲའི་རྒྱན་བཅས་ཡིན་ལ། ཡིད་ཀྱི་དབང་
པོ་ནི། རང་གི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་དེས་རང་ཉིད་སྐྱེ་བའི་གོ་ཕྱེ་ཞིང་རང་དུས་ན་འགགས་མ་ཐག་པའི་ལྷོག་
པས་བཞག་དགོས་པས་ཡིད་དབང་ལས་ནི་ཡིད་དབང་རང་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་མིན་པ་དེའི་ཕྱིར་ན་
ཡིད་མངོན་དེ་རིགས་འདྲའི་རྒྱན་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ་ཡིད་དབང་ཡིན་ན་
འདས་པ་ཡིན་པས་བྲལ་བ་དང་། འགགས་མ་ཐག་པ་ཡིན་པས་བྲལ་བར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་
ན་འདས་པ་དངོས་མེད་དུ་སྤར་བསྐྱབས་པས་ཡིད་མངོན་སྐྱེད་བྱེད་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང་།
དངོས་པོ་ཡིན་ན་ད་ལྟ་བ་ཡིན་པས་བྲལ་བ་སྤར་བསྐྱབས་པ་དང་འགལ་བས་བྱེ་བྲག་སྤྲ་བ་ལྟར་
འདས་པ་རྗེས་བྱུང་བཞེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་རང་གི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་དེས་ཁྱོད་པའི་ལག་རྗེས་

བཞག་པའི་ཆ་ནས་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་དང་ཡིད་མངོན་སྲུང་བའི་གོ་བྱེ་ཞིང་། ཡིད་མངོན་སྲུང་པའི་དུས་
ན་འདས་མ་ཐག་པ་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་ཡིན་པས་ཡིད་དབང་ལས་ཡིད་དབང་མི་སྲུང་
ཞེས་ནམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་ནོ།

འོ་ན་དབང་མངོན་གྱི་རྒྱུན་འགགས་པའི་རྗེས་སུ་ཡིད་མངོན་གཅིག་སྐྱེའམ་སྐྱེལ་མར་
འབྱུང་ཞེ་ན།

ཙ་བ། སྐྱེལ་མ་དང་ནི་རྒྱུན་གྱི་མཐའ།

གཉིས་ཀ་ལ་ཡང་གཞོད་བྱེད་ཡོད།

རྒྱུན་གྱི་བཞེད་པའི་སྐྱེལ་མ་དང་ནི། ཆོས་མཆོག་གིས་བཞེད་པའི་རྒྱུན་གྱི་མཐའ་མར་
གཅིག་ཁོ་ན་སྐྱེ་བ་གཉིས་ཀ་ལ་ཡང་གཞོད་བྱེད་ཡོད་པར་ཐལ། སྐྱེལ་མར་འབྱུང་བ་ལ་དབང་ཤེས་
ངེས་ལ་ཡིད་ཤེས་མི་ངེས་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་དང་། རྒྱ་རྒྱུན་ཁྲད་པར་མེད་པ་ལ་རྒྱུན་གྱི་མཐའ་
གཅིག་སྐྱེ་ལ་སྤར་མི་སྐྱེ་བ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་ཡིད་དབང་ལས་ནི་ཡིད་དབང་མིན། །ཞེས་
པའི་ཆོག་དོན་མ་གོ་བར་སྐྱེ་ཐེབས་གཅིག་པོ་དེ་ལ་དབང་མངོན་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པ་དང་དུས་མཉམ་
དུ་ཡིད་མངོན་གཅིག་སྐྱེ། དེ་ཕྱིན་ཆད་མི་སྐྱེ་བ་ཙ་བའི་དགོངས་པར་བྱེད་པ་ནི། ཆོས་མཆོག་ལ་
གཞོད་པ་བརྗོད་པ་རང་ལ་གཞོད་པར་འགྱུར་ཏེ། སྐྱེ་ཐེབས་གཅིག་པོ་དེ་ལ་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པར་
གཅིག་སྐྱེ་ལ་གཞན་མི་སྐྱེ་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྤ་ཕྱི་རྒྱ་རྒྱུན་ཁྲད་མེད་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་
ཀ་རང་གིས་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། བྱངས་མཉམ་དུ་སྐྱེ་བའི་ལན་ཡང་འབྲེལ་མེད་དུ་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དོ། །དེས་ན་དབང་མངོན་སྐྱད་ཅིག་བཅུ་སྐྱེ་ན་ཡིད་མངོན་ཀྱང་དེ་ཙམ་ཞིག་སྐྱེ་ལ།
དབང་མངོན་སྐྱད་ཅིག་གཅིག་སྐྱེ་ལ་སྐྱེ་ལ་ཡིད་མངོན་སྐྱད་ཅིག་གཅིག་ཕྱིར་རིང་བ་ཙ་བའི་
དགོངས་པ་ཡིན་ནོ།

ཙ་བ། དེས་ན་དབང་པོ་དབང་ཤེས་ཀྱི།

རྒྱ་ཡིན་ཡིད་ཀྱི་རྒྱུན་དུ་འགྱུར། [༩]

རང་རིག་ཡིན་ཕྱིར་རྒྱུད་གཞན་མེད།

② <<ས>><<བཀྲིས>> - <<རང>> + གསུམ་པ་ནི། (འདིར་གསུམ་པ་ནི་ཞེས་པ་ཞིག་མ་འབྱུང་ན་གོང་དུ་ཤོག། ༣༠༥ ནང་། སྐྱེ་བའི་
གནས་སྐབས་དབྱེད་པ། ཞེས་པའི་ས་བཅད་ཆད་པར་འགྱུར་བས་རང་འབྲེལ་ལྟར་ཡིན་སྟུང་)

དེས་ན་མངོན་སུམ་འགྲོས་གསུམ་པ།

དེས་ན་དབང་པོ་ཡི་ཤེས་པ་སྐྱད་ཅིག་དང་པོ་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པའི་དབང་ཤེས་ཀྱི་ཉིར་ལེན་གྱི་རྒྱ་ཡིན་ལ་དེ་དང་དུས་མཉམ་པའི་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱིས་བདག་རྒྱུན་བྱས་པའི་སྒྲོན་ས་སྟོན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་དུ་འགྱུར་ལ། གཉིས་ཀ་ཁ་ནང་ལྟ་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་དུ་མཚུངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གང་ཟག་གཅིག་ལ་རྒྱད་གཞན་མེད་པ་དེས་ན་མངོན་སུམ་འགྲོས་གསུམ་པ་ཞེས་བྱའོ། རྒྱུན་ལ་བརྟེན་པའི་སྒྲོན་མེད་པར་ཐལ། དབང་མངོན་སྐྱད་ཅིག་དང་པོས་རྒྱ་བྱས་ནས་དབང་མངོན་སྐྱད་ཅིག་མ་དགུ་སྟེ་པའི་ཆེ་ན། དེས་རྒྱུན་བྱས་ནས་ལོགས་ཤིག་ཏུ་ཡིད་མངོན་སྐྱད་ཅིག་མ་བཅུ་སྟེ་པའི་ཕྱིར། རང་རང་གི་དངོས་ཀྱི་རྒྱུན་ནི་རང་རང་གི་སྤྱོད་ལོགས་ཀྱི་དབང་མངོན་ནོ། །ཆོས་མཆོག་ལ་བརྟེན་པའི་སྒྲོན་མེད་པར་ཐལ། དབང་མངོན་སྐྱད་ཅིག་བཅུ་སྟེ་པའི་ཆོ། དེ་དང་གྲངས་མཉམ་པར་ཡིད་མངོན་ཀྱང་བཅུ་སྟེ་པའི་ཕྱིར། གང་ཟག་གཅིག་རྒྱད་དུ་མར་ཐལ་པའི་སྒྲོན་མེད་པར་ཐལ། རོན་རིག་གཉིས་ཀྱང་ནང་ལྟ་ལ་རང་རིག་ཏུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་རྩས་དང་རིགས་ལ་བརྟགས་ནས་དགག་པ་བྱེད་པ་ནི། རོན་མ་རྟོགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་མདོ་མཛད་པས་མངོན་སུམ་བཞིར་དབྱེ་བ་ལ་ཡང་བརྟག་པ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་མངོན་སུམ་བཞི་ཡོད་པའི་སོ་སོ་སྟེ་ཐོའི་རྒྱད་ལ་མངོན་སུམ་དུས་གཅིག་ཆར་དུ་སྟེ་པའི་སྐབས་ཡོད་ཅེས་པའི་དོན་ནོ། །ཡུལ་གྱི་འགྲོས་དབྱེད་ན་ལྟར་འགྱུར་ལ། དབང་པོ་དང་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་འགྲོས་བསྐྱེད་ན་བདུན་དུ་འགྱུར་རོ། །སྟེལ་མར་སྟེ་བ་ད་ལྟ་འགྱུར་པའི་རྒྱུན་གྱི་འགྲེལ་པ་ན་མི་སྤང་ངོ་།

གསུམ་པ་ཚོད་སྤང་ནི། རྩ་བ་མ་ཕུག་པ་ན་རེ། དབང་མངོན་གྱིས་བཟུང་ཐོན་འཛིན་ན་ཡིད་མངོན་བཅད་ཤེས་སུ་འགྱུར་ལ། མ་བཟུང་བ་འཛིན་ན་ལོང་བས་ཀྱང་གཟུགས་མཐོང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།

ཅ་བ། ཡུལ་གཞན་འཛིན་དང་དབང་པོ་ལ།

ལྟོས་ཕྱིར་འདི་ལ་སྒྲོན་གཉིས་མེད། [༥]

འདི་ལ་སྒྲོན་གཉིས་པོ་མེད་པར་ཐལ། དབང་མངོན་གྱི་གཟུང་ཡུལ་ལས་གཟུང་ཡུལ་གཞན་འཛིན་པ་དང་དབང་པོའི་ཤེས་པའི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ལ་གཉིས། མཚན་ཉིད་དང་། རྩོད་སྤྱོད་དོ།

དང་པོ་(མཚན་ཉིད་)ནི།

ཙ་བ། རང་གི་ངོ་བོ་རིག་པ་ནི།

མངོན་སུམ་ཡིན་པར་མཁས་ཀྱིས་བཞེད།

རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རིག་བྱ་རིག་བྱེད་ཐ་དད་དུ་སྤང་བའི་སྤང་བ་ལོག་པའི་སློན་ས་རྟོག་བྲལ་མ་
འབྱུང་བའི་རིག་པ་ནི། རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པར་མཁས་པ་རྣམས་བཞེད་དེ།
རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་ན་ཁ་ནང་ཁོ་ནར་སྟོགས་དགོས་ཤིང་སྤྱོད་བྱ་ཐ་དད་དུ་སྤང་བ་ལོག་
དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འབྱུང་པར་རིག་བྱ་རིག་བྱེད་དུ་བྱེ་བའི་སློན་ས་མ་ཡིན་པར་བཤད་པའི་དོན་
ཡང་དེ་ལྟར་ཡིན་ཏེ། བཅ་པོ་ལས་ལོག་པ་ཅམ་དེའི་དོན་ཡིན་ན་རྟོག་པ་མཐའ་དག་ཀྱང་རང་རིག་
མངོན་སུམ་དུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །བཅ་པོ་ལས་ལོག་པར་གསུངས་པ་ནི། ཤེས་པ་ཀྱན་གྱི་སྤྱོད་བའི་
ཆ་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་དེ་ཉིད་རང་རིག་མངོན་སུམ་དུ་སྟོན་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་དེ་ལ་ཀྱན་མངོན་
སུམ་ཞེས་བཤད་པ་ལྟར། གཟུང་བའི་རྣམ་པ་ཀྱན་དེ་ལ་མངོན་སུམ་དུ་སྤང་བར་སྟོན་པ་ཡིན་ལ།
རང་རིག་མངོན་སུམ་ལ་ཆད་མས་བྱུང་བ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ།

གཉིས་པ་(རྩོད་སྤྱོད་)ནི། རིག་བྱ་རིག་བྱེད་ཐ་དད་གཉིས་མེད་པར་རང་རིག་ཁས་ལེན་པ་ནི།
གངས་ཅན་གྱི་བདག་སྤྱེས་ཁས་ལེན་པ་དང་མཚུངས་སོ་ཞེས།

ཙ་བ། རང་སྤྱེ་སྟོན་མེད་སྤྱེ་བ་ཡིན།

རང་རིག་བཅ་པོ་བརྟོག་ཅམ་ཡིན།

དེས་ན་རང་རིག་རང་སྤྱེ་གཉིས།

མཚུངས་པའི་གོ་སྐབས་ཡོད་མ་ཡིན། [༡༠]

རང་རིག་དང་རང་སྤྱེས་གཉིས་མཚུངས་པའི་གོ་སྐབས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་
སྤྱེས་ཡོད་ན་སྟོན་མེད་སྤྱེས་པ་ཡིན་པས་རང་ཉིད་བྱུང་ན་སྤྱེད་མི་དགོས། མ་བྱུང་ན་རང་གིས་རང་
སྤྱེད་མི་རུས་ལ། རང་རིག་བཅ་པོ་སྟོག་ཅམ་སྤྱོད་བའི་ཆ་ཡིན་པ་དེས་ན་སྤྱེ་མི་དགོས་པར་ཤེས་
པ་ངོ་བོ་བྱུང་བདེ་གཅིག་ལ་རིག་བྱ་རིག་བྱེད་འཐད་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་རྣམས་འབྱོར་མངོན་སུམ་ལ། ཀུན་ལས་བརྟུས་སུ། རྣམས་འབྱོར་རྣམས་ཀྱི་སྒྲ་མས་
བསྟན། །མ་འདྲེས་བ་ཡི་དོན་ཅམ་མཐོང་། །ཞེས་རྣམས་འབྱོར་རྣམས་ཀྱི་སྒྲ་མ་བྱུང་བས། བདེན་
བཞིའི་གནས་ལུགས་སྒྲ་སྒྲི་དང་མ་འདྲེས་པར་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ཡེ་ཤེས་རྣམས་འབྱོར་མངོན་
སུམ་དུ་གསུངས་པའི་དོན་བཤད་པ་ལ་གསུམ། རང་བཞིན་ངོས་བཟུང་བ་དང་། ཚད་མར་འགྱུར་
བའི་ཚུལ་དང་། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཉེ་ཆད་མཐོ། །དང་པོ་(རང་བཞིན་ངོས་བཟུང་བ་)ལ་གསུམ། མཚན་ཉིད་
དང་། དེ་བྱེ་བ་དང་། རྒྱ་བསམ་པའོ། །དང་པོ་(མཚན་ཉིད་)ལ་གཉིས།

གཞན་ལུགས་དགག་པ་ནི།

ཙ་བ། བྱེ་ནས་མཚན་ཉིད་འདྲིལ་བ་^༡འབྱུལ།

ཁ་ཅིག་རྣམས་འབྱོར་མངོན་སུམ་དང་མངོན་སུམ་ཆད་མ་བྱེ་ནས་མཚན་ཉིད་སོ་སོར་འདྲིལ་
བ་འབྱུལ་བར་ཐལ། མངོན་སུམ་ཉིད་ཆད་མར་མཚན་རྒྱས་བ་དང་། དེས་སྒྲོ་འདྲིལ་དངོས་སུ་
གཙོད་མི་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི།

ཙ་བ། བསྟོམ་བྱུང་འབྱུལ་མེད་མངོན་སུམ་སྟེ།

འབྱུལ་བ་ཅན་རྣམས་ལྟར་སྣང་ཡིན། [༡༡]

ཡང་དག་པའི་དོན་བསྟོམས་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་བདག་རྒྱུན་དུ་ཡོད་པའི་སྟོབས་ལས་སྒྲེས་
པའི་བསྟོམས་བྱུང་གི་ཤེས་པ་གང་ཞིག་དེ་ཁོ་ནའི་དོན་ལ་འབྱུལ་བ་མེད་པར་སྣང་བ་རྣམས་འབྱོར་
མངོན་སུམ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དེ། བསྟོམས་བྱུང་ཡིན་ཡང་། ཀེང་རུས་གསལ་སྣང་གི་ཤེས་པ་སོགས་
འབྱུལ་བ་ཅན་རྣམས་རྣམས་འབྱོར་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་སྣང་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་(དེ་བྱེ་བ་)ལ་གཉིས། ཉེན་གྱིས་དེ་བྱེ་བ་དང་། རོ་བོའི་སྟོན་སྒྲེ་བའོ།

དང་པོ་(ཉེན་གྱིས་དེ་བྱེ་བ་)ནི།

ཙ་བ། འཕགས་པ་གསུམ་གྱི་མངོན་སུམ་གསུམ།

^༡ <<རང་>> ལ། <<རྒྱ>> ལ།

སློབ་དང་མི་སློབ་སློན་ས་ལ།

ཐེག་པའི་སློན་ས་ཕྱེ་བའི་འཕགས་པ་གསུམ་གྱི་མངོན་སུམ་གསུམ། འཕགས་པ་སློབ་པ་
དང་མི་སློབ་པའི་སློན་ས་ལྟ་ཡོད་དེ། ཉན་ཐོས་འཕགས་པ་སློབ་མི་སློབ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་
གཉིས་དང་། རང་རྒྱལ་འཕགས་པའི་དང་། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་སློབ་པ་དང་མི་སློབ་པའི་སློན་ས་
ཡོད་པའི་བྱིར་རྟོ། །འདིར་རང་རྒྱལ་འཕགས་པ་སློབ་པའི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་མེད་པར་བཤད་
པ་ཆེས་ཤིན་ཏུ་སྤྱར་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ཁ་ཅིག་འདོད་པ་ལྟར་སྦྱར་ལམ་
བྱོད་ནས་ཟད་མི་སྦྱེ་ཤེས་པའི་བར་སྟན་གཅིག་ལ་སྦྱེད་པར་འདོད་པའི་ལུགས་སྟར་ན་ཡང་། མཐོང་
ལམ་སྤྱག་བསྐྱེད་ཆོས་བཟོད་ལ་གནས་པ་ནས། སློམ་ལམ་དགུ་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་གནས་
པའི་བར་འཕགས་པ་སློབ་ལམ་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཉན་ཐོས་འཕགས་པ་སོགས་སུ་བཞག་ཏུ་མི་རུང་
བའི་བྱིར། དེས་ན་རང་རྒྱལ་འཕགས་པ་ལ་ཡང་སློབ་ལམ་པ་དང་མི་སློབ་ལམ་པ་གཉིས་ཁས་ལྷང་
བར་བྱ་ལ། ཉན་ཐོས་སྡེ་ན་འགྲོའི་རང་རྒྱལ་སོགས་ནི་རྟོགས་པར་སྤོ། །ཉན་ཐོས་ཁ་ཅིག་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་ལ་འཕགས་པ་མེད་པར་འདོད་པར་བཤད་པ་ཡང་སྤྱར་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ལོ།

གཉིས་པ་(རིམ་མི་སློན་ས་དབྱེ་བ་)ནི།

ཙ་བ། དེ་དག་སྤང་བཅས་སྤང་མེད་གྱི།

དབྱེ་བས་གཉིས་གཉིས་རྣམ་པ་བཅུ། [༡༣]

རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དེ་དག་ཆོས་ཙན། རྣམ་པ་བཅུ་ཡོད་དེ། མཉམ་བཞག་གི་སྟོབས་
གྱིས་བྱངས་པའི་རྗེས་སྟོབ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་སྤང་བཅས་དང་། བདག་མེད་མངོན་སུམ་
གྱིས་རྟོགས་བཞིན་པའི་སྤང་མེད་གྱི་དབྱེ་བས་འཕགས་པ་གསུམ་པོ་རེ་^①ལ་གཉིས་གཉིས་ཡོད་
པའི་བྱིར། འགྲེལ་པར་ཉན་ཐོས་སློབ་པས་ཀུན་བཏགས་གྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་དང་། མི་སློབ་
པས་ལྟན་སྦྱེས་གྱི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པར་བཤད་པ་ནི། ལུལ་ཅན་བདག་འཛིན་སྟོང་
བའི་དབང་དུ་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། ལྟན་སྦྱེས་དབྱེ་བཅོམ་པ་མ་སྟོབ་བར་དུ་ཟད་པར་མི་སྟོང་བའི་བྱིར་
རྟོ། །གཞན་དུ་ན་ཉན་ཐོས་མཐོང་ལམ་པས་ཀྱང་། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ལྟན་སྦྱེས་གྱི་ཞེན་ལུལ་

① <<བཀྲིས་>> -

ནུམ་པར་བཅད་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར། འགྲེལ་པ་འདི་ལ་གཟུ་ལུམས་བྱེད་པ་
འགའ་ཞིག་གིས་སྟོན་པ་བཏབ་པར་གྲགས་པ་ལྟར་སྐབས་འགར་ཅུང་ཟད་ཡོད་པར་མངོན་ནོ།

གསུམ་པ་(རྒྱ་བསམ་པ་)ལ་གསུམ། སྤང་བཅས་སྤང་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་རྒྱ་དང་། དེ་
དག་མཐར་ཕྱིན་པའི་དུས་དང་། ཐབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་སྟོན་ནས་འབྲས་བུའི་ཁྱད་པར་བཤད་པའོ།

དང་པོ་(སྤང་བཅས་སྤང་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་རྒྱ)ནི།

ཙ་བ། ཐབས་དང་ཤེས་རབ་ལེགས་སྤྲངས་པ།

ཕན་ཚུན་རྒྱ་དང་རྒྱུན་གྱུར་པས།

རི་ལྟ་བ་དང་རི་སྟེན་པའི།

ཡེ་ཤེས་གཟིགས་པ་འགྲུབ་པར་འགྱུར།

རི་ལྟ་བ་དང་རི་སྟེན་^①པ་མཁུན་པའི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན། རྒྱ་མེད་དང་མི་
མ་ཐུན་པའི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤྱིན་པ་སོགས་དང་བསམ་གཏན་དང་སྟོན་ལམ་སོགས་
ཐབས་ཀྱི་ཆ་དང་། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལེགས་པར་སྤྲངས་པ་རང་གི་རིགས་འདྲ་ལྟ་
མས་ཉེར་ལེན་བྱས། གཅིག་ཤོས་ཀྱིས་ལྟན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུས་པའི་སྟོན་ནས་ཕན་ཚུན་རྒྱ་དང་རྒྱུན་
དུ་གྱུར་པས་རི་ལྟ་བ་དང་རི་སྟེན་^②པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཟིགས་པ་འགྲུབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། རྒྱས་
པར་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱུན་གྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།

གཉིས་པ་(དེ་དག་མཐར་ཕྱིན་པའི་དུས)ནི།

ཙ་བ། ཆོ་གསུམ་བསྐྱལ་པ་བརྒྱ་དང་ནི།

གངས་མེད་གསུམ་གྱིས་དེ་མཐར་ཕྱིན། [༡༣]

དབང་པོ་དང་བཙོན་འགྲུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གྱིས་རང་རང་གི་ཐོབ་བུའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པའི་རྒྱ་
ལ་གོམས་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་དུ་མ་ཡོད་དེ། ཉན་ཐོས་ཤིན་ཏུ་སྤྲུང་བས་ཆོ་གསུམ་དང་། བསེ་བུ་ལྟ་
བུའི་རང་སངས་རྒྱས་བསྐྱལ་པ་བརྒྱ་དང་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བསྐྱལ་པ་གངས་མེད་གསུམ་
གྱིས་རང་རང་གི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱ་ཆོགས་ཏེ་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

^① <<བགྱིས་>> སྟེན། <<ས་>> སྟེན།

^② <<བགྱིས་>> སྟེན། <<ས་>> སྟེན།

གསུམ་པ་(ཐབས་གྱི་ཁྱད་པར་ལ་སྟོན་ནས་འབྲས་བུའི་ཁྱད་པར་བཤད་པ་)ནི།

ཙ་བ། ཐབས་ཞན་པས་ན་རྣམ་གྲོལ་གཉིས།
 བག་ཆགས་བཅས་ཕྱིར་སྟོན་པ་མིན།
 ཐབས་ལ་གོམས་པས་དངོས་ཀྱན་གསལ།
 བག་ཆགས་སྤངས་ཕྱིར་ཀྱན་མཁྱེན་ཡིན། [༡༩]

ཉན་རང་དག་བཅོམ་པ་རྣམ་གྲོལ་གཉིས་ཅམ་ཐོབ་པ་ཆོས་ཅན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་གྱི་
 སྟོན་པ་མིན་ཏེ། ཐབས་ཞན་པས་ན་དང་། སྟོན་གསུམ་གྱི་བག་ཆགས་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར། ཐུབ་པ་
 བཅོམ་ལྡན་འདས་ཆོས་ཅན། ཀྱན་མཁྱེན་ཡིན་ཏེ། ཐབས་ལ་གོམས་པ་མཐར་ཐུག་པས་རི་ལྟ་བ་
 དང་རི་སྟེང་པའི་དངོས་པོ་ཀྱན་གསལ་བ་མཐར་ཐུག་ཅིང་སྟོན་གསུམ་གྱི་བག་ཆགས་ཐད་པར་
 སྤངས་པའི་སྟོན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(ཆད་མར་འགྱུར་པའི་ཚུལ་)ལ་གསུམ། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཆད་མར་སྐྱབ་པ་
 དང་། དེས་འཇུག་ཕྱོག་བྱེད་པའི་ཚུལ་དང་། ཏུས་གསུམ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་དབྱེད་པའོ།

དང་པོ་(རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཆད་མར་སྐྱབ་པ་)ནི།

ཙ་བ། བཅད་ཤེས་དང་ནི་དེས་པ་གཉིས།
 རྟོག་པ་ཡིན་ཕྱིར་མངོན་སུམ་མིན།
 དེས་ན་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཀྱན།
 མངོན་སུམ་ཡིན་ཕྱིར་ཆད་མར་སྐྱབ། [༢༠]

བཅད་ཤེས་དང་ནི་དེས་པ་གཉིས་ཆོས་ཅན། མངོན་སུམ་མིན་པར་ཐལ། རྟོག་པ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། དེས་ན་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཀྱན་ཆོས་ཅན། ཆད་མར་སྐྱབ་པར་ཐལ། མངོན་སུམ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་མངོན་སུམ་ཡིན་ན་དེ་ལ་ཆད་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་དོན་དུ་མི་གཟུང་སྟེ། དེ་ལྟ་བ་
 ཙ་བ་ཉིད་ལ་ནང་འགལ་དུ་མ་འབྱུང་བར་འགྱུར་བས་སོ།

གཉིས་པ་(དེས་འཇུག་ཕྱོག་བྱེད་པའི་ཚུལ་)ནི།

ཅ་བ། སོ་སོ་སྐྱེ་བའི་ཚད་མ་ནི།
 དེས་པ་ཉིད་ལས་འཇུག་ལྡོག་བྱེད།
 འཕགས་པ་རྟོག་པ་བྲལ་བ་ནམས།
 ཉིང་དེ་འཛིན་ལས་བྱེད་པར་གསུངས། [༡༤]

སོ་སོ་སྐྱེ་བའི་ཚད་མ་ནི་ཚོས་ཅན། དོན་དེས་པ་ཉིད་ལ་^①འཇུག་ལྡོག་བྱེད་ཅི་མ་ལོག་པ་
 བྱེད་དེ། ལུལ་ལ་འཇུག་ལྡོག་བྱེད་པ་གང་ཞིག་མ་དེས་པར་འཇུག་ལྡོག་བྱེད་མི་རུས་པའི་ཕྱིར།
 འཕགས་པ་རྟོག་པའི་བག་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ནམས་ཚོས་ཅན། དེས་ཤེས་མེད་ན་འཇུག་ལྡོག་མི་
 རུས་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། རྟོག་པ་མེད་ཀྱང་དཔའ་བར་འགྲོ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་སྒྲིབས་
 ལས་བྱེད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་(དུས་གསུམ་མཁའ་ལོ་ཡེ་ཤེས་དབྱེད་པ་)ནི། སངས་རྒྱུ་ཀྱིས་འདས་མ་འོངས་མི་
 མཁའ་ན་ཀུན་མཁའ་ན་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། མཁའ་ན་སྣང་ནས་མཁའ་ན་དུས་གསུམ་རྣམས་སུ་
 གྲུབ་པར་འགྱུར་ལ། མི་སྣང་ན་དུས་གསུམ་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྱུ་དང་ལྡན་པ་མི་རུང་ངོ་ཞེན།

ཅ་བ། བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་ཡེ་ཤེས་ཅན།
 དེ་ཡི་མཁའ་ན་པ་དཔག་མི་རུས།

རི་སྐད་བཤད་པའི་བརྟག་པ་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ཀུན་མཁའ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པའི་སྐྱོན་
 མེད་པར་ཐལ། ཀུན་མཁའ་ཅམ་ཞིག་དངོས་པོ་སྒྲིབས་ཤུགས་གྱི་རིགས་པས་ཀྱང་འགྲུབ་ལ།
 བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་པའི་ཡེ་ཤེས་ཅན་དེ་ཡི་མཁའ་ན་པ་མཐའ་དག་ཚུལ་འདི་ལྟར་མཁའ་ན་པ་སོགས་
 རྫོགས་པར་སོ་སོ་སྐྱེ་བོས་དཔག་མི་རུས་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱུ་རང་རྒྱུད་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཡེ་
 ཤེས་མེད་པར་འདོད་པ་སོགས་ནི། ལུང་དང་རིགས་པ་དང་འགལ་བས་དོར་བར་བྱའོ།

གསུམ་པ་(དེ་སྐྱེ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་)ལ་གསུམ། རོ་བོ་སྐྱུབ་པ་དང་། མཚན་ཉིད་སྐྱུབ་པ་དང་།
 གྲུབ་པའི་དོན་ལ་མི་འཐད་པ་སྣང་བའོ། །དང་པོ་(རོ་བོ་སྐྱུབ་པ་)ལ་གཉིས། ལྷུང་ཟེན་པ་སྐྱུབ་པ་དང་།
 འབྱུང་རུང་སྐྱུབ་པའོ།

① <<བཀྱིས་>> ལ། <<རང་>> རས།

དང་པོ་(བྱང་ཐུན་པ་སྐྱབ་པ་)ནི།

ཙ་བ། ཆོག་གི་བྱང་པར་ངེས་གྱུར་ན།

སྟོན་བྱང་བ་ཡང་དཔག་པར་ནུས། [༡༥]

དེ་ཁོན་ཉིད་མཐེན་པ་དང་། མཐེན་པ་བཟན་པ་དང་། མ་ལུས་པ་མཐེན་པའི་ཆོག་གི་བྱང་པར་ཆད་མས་ངེས་པར་གྱུར་ན་མཐེན་པ་མཐར་ཐུག་སྟོན་བྱང་བ་ཡང་དཔག་པར་ནུས་པར་ཐལ། གང་གོལ་བ་དོན་གཉེར་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་དོན་སྟོན་པའི་བཟོད་པ་རྣམ་དག་ཡིན་ན་མཐེན་པ་རྣམ་དག་སྟོན་དུ་སོང་བས་བྱབ་སྟེ། རང་རང་གི་ཡུལ་སྟོན་ཅི་མ་ལོག་པར་འཆད་པའི་ཆོག་བཞིན། མདོ་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱས་གསུམ་ཡང་དེ་ལྟར་རོ་ཞེས་པའི་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཆད་མས་བྱུབ་པའི་ཕྱིར། སྟོན་དཔོན་རྒྱན་གྱིས་སྟོར་བ་དེ་ལྟར་མཛད་པ་ལ། དེའི་ཆོག་བཟོད་པ་རྣམ་དག་ཡིན་པས། དེའི་རྒྱད་ལ་མཐེན་པ་རྣམ་དག་ཡོད་པར་ཐལ་བ་འཕེན་པ་སྤྲ་མ་ཁ་ཅིག་གིས་མཛད་པ་ནི་འབྲེལ་མེད་འབའ་ཞིག་གོ།

གཉིས་པ་(འབྱུང་རུང་སྐྱབ་པ་)ལ་གཉིས། རྟགས་དགོད་པ་དང་། ཚུལ་སྐྱབ་པ་ལོ།

དང་པོ་(རྟགས་དགོད་པ་)ནི།

ཙ་བ། གོམས་པ་རྫོགས་ནས་དེ་གསལ་བ།

མཐའ་གཞན་བཀག་པའི་ངེས་པས་འགྲུབ།

སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་པ་ཆད་མས་བྱུབ་པར་ཐལ། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྟོ་གོམས་པ་རྫོགས་ནས་དེ་གོམས་བྱའི་དོན་ལ་གསལ་བ་མཐར་ཐུག་པ་འབྱུང་རུང་མཐའ་གཞན་བཀག་པའི་ངེས་པས་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྟོན་བཟན་གོམས་ཐེན་ཡང་འབད་ཚོལ་བསྐྱར་མ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཡིན་ན། གོམས་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་མ་བྲལ་ན་གོམས་པ་རབ་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པར་འབྱུང་དུ་རུང་སྟེ། དཔེར་ན་འདོད་ཆགས་གོམས་པ་བཞིན། སྟོང་ཉིད་བསྟོམས་པའི་སྟོ་ཡང་དེ་ལྟར་རོ་ཞེས་བཀོད་པའི་རྟགས་དེ་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(ཚུལ་སྐྱབ་པ་)ལ་གཉིས། རྟོགས་ཆོས་སྐྱབ་པ་དང་། རྟོན་པ་སྐྱབ་པ་ལོ། །དང་པོ་

(ཕྱོགས་ཚོས་སྒྲུབ་པ་)ལ་རྟགས་ཀྱི་བྱད་པར་གཞན་རྣམས་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུང་ལ། རྟེན་བརྟན་པ་
སྒྲུབ་པ་ལ། གཞན་གྱི་འདོད་པ་དང་། རང་གི་ཕྱགས་སོ།།

དང་པོ་(གཞན་གྱི་འདོད་པ་)ནི།

ཙ་བ། འདི་ལ་ཁ་ཅིག་རྟེན་བརྟན་^①ལ།།

རིག་པའི་ཐོག་མཐའ་རྣམ་པ་གཉིས།། [༡༩]

མེད་དང་སྟོན་མ་དཔེར་བྱས་ནས།།

མངོན་སུམ་ཉིད་ཀྱིས་འབྱུང་ཅེས་ཟེར།།

འདི་ལ་ཁ་ཅིག་རྟེན་བརྟན་པ་རིག་པའི་ཐོག་མཐའ་རྣམ་པ་གཉིས་མཐའ་ཐུག་པ་མེད་པ་མེ་
དང་སྟོན་མ་དཔེར་བྱས་ནས་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཉིད་ཀྱིས་འབྱུང་ཅེས་ཟེར་རྟེ། རང་རྒྱུད་ལ་རང་
རིག་གིས་རིག་པ་ཅམ་རིག་པ་སྤྲ་མ་སྟོན་དུ་སོང་བར་བྱུང་བས། རིག་པ་སྤྲ་མ་སྟོན་དུ་མ་སོང་བའི་
རིག་པ་ཅམ་ཁེགས་པས་ན། དེ་སྟོན་དུ་མ་སོང་བའི་རིག་པའི་བྱེ་བྲག་ཀྱང་ཁེགས་རྟེ། དུ་བ་ཅམ་མེ་
ལས་འབྱུང་བར་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུང་བས། མེ་སྟོན་དུ་མ་སོང་བའི་དུ་བ་ཅམ་ཁེགས་པ་ན། དེ་
སྟོན་དུ་མ་སོང་བའི་བྱེ་བྲག་ཀྱང་ཕྱགས་ལ་ཁེགས་པ་བཞིན་ནོ། །ཡང་རང་རྒྱུད་ལ་རིག་པ་ཅམ་
གྱིས་རིག་པ་བྱི་མ་སྐྱེད་པར་བྱུང་བས། དེ་མེ་སྐྱེད་པའི་རིག་པ་ཅམ་དངོས་སུ་ཁེགས་པ་ན་བྱེ་བྲག་
ཀྱང་ཕྱགས་ལ་ཁེགས་རྟེ། སྟོན་མེ་ཅམ་འོད་འབྱེན་པར་བྱུང་བས། འོད་མེ་འབྱེན་པའི་སྟོན་མེའི་བྱེ་
བྲག་མཐའ་དག་ཁེགས་པ་བཞིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ།།

ཙ་བ། ཐུག་མེད་རང་རིག་གིས་མི་འབྱུང་།།

མེད་དང་སྟོན་མ་དཔེར་མི་རུང་།། [༢༠]

རིག་པའི་ཡ་མཐའ་དང་མ་མཐའ་ཐུག་མེད་རང་རིག་གིས་མི་འབྱུང་བར་ཐལ། ད་ལྟར་གྱི་
རིག་པ་རིགས་འདྲ་སྤྲ་མ་སྟོན་དུ་སོང་བ་དང་། བྱི་མ་སྐྱེད་པ་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུང་ཀྱང་།
སྐྱེས་མ་ཐག་པའི་རིག་པ་དང་། འཆི་ཁའི་རིག་པ་རིགས་འདྲ་སྤྲ་མ་སྟོན་དུ་མ་སོང་བ་དང་། བྱི་མ་མི་
སྐྱེད་པར་དགོས་^③པའི་བྱིར། མེད་དང་སྟོན་མ་དེ་གཉིས་ཀྱི་དཔེར་མི་རུང་བར་ཐལ། རིགས་མི་

① <<ཞ>><<ཏྱར>> བརྟན།

<<ཙ>><<སྟེ>> བརྟན།

③ <<བྱིས>> དགོས།

<<རང>> རོགས།

མཐུན་པའི་རྒྱ་འབྲས་རིགས་མཐུན་གྱི་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་དཔེར་དགོད་པ་མི་རུང་བའི་བྱིར།

གཉིས་པ་(རང་གི་ཐུགས་)ལ་གཉིས། རིག་པའི་ཡ་མཐའ་ཐུག་མེད་ཏུ་སྐྱབ་པ་དང་། བྱི་མཐའ་
ཐུག་མེད་ཏུ་སྐྱབ་པའོ།

དང་པོ་(རིག་པའི་ཡ་མཐའ་ཐུག་མེད་ཏུ་སྐྱབ་པ་)ལ་རྟགས་དགོད་པ་ནི།

ཙ་བ། སེམས་ལས་གཞན་ལ་ལྟོས་མེད་ཀྱི།

རྟགས་ཀྱིས་སྟོན་མཐའ་ཐུག་མེད་འབྲུག། [༢༠]

རིག་པའི་སྟོན་མཐའ་ཐུག་མེད་ཏུ་འབྲུབ་པར་ཐལ། ཉེར་ལེན་སེམས་ལས་གཞན་ལ་ལྟོས་
མེད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་འབྲུབ་པའི་བྱིར། སྐྱེས་མ་ཐག་པའི་རིག་པ་ཆོས་ཅན། ཉེར་ལེན་རིག་པ་སྤྲ་མ་
སྟོན་ཏུ་སོང་སྟེ། རིག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དཔེར་ན་ད་ལྟར་གྱི་རིག་པ་བཞིན་ཞེས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་
འབྲུབ་སྟེ། བྱོགས་ཆོས་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུང་ཅིང་། ཐུབ་པ་ནི་རྒྱ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་བཀག་པས་སྐྱེ་
བ་རྒྱ་ལ་ལྟོས་པ་དང་། རྟག་པ་ལས་སྐྱེ་བ་བཀག་པས་མི་རྟག་པ་ལས་སྐྱེ་བ་དང་། བེམ་སོས་ཉེར་
ལེན་བྱེད་པ་བཀག་པས་རིག་པ་སྤྲ་མའི་ཉེར་ལེན་ལས་སྐྱེས་པར་བྱུང་བོ།

གཉིས་པ་(བྱི་མཐའ་ཐུག་མེད་ཏུ་སྐྱབ་པ་)ལ་གཉིས། རྟགས་དགོད་པ་དང་། ཙ་ལ་སྐྱབ་པའོ།

དང་པོ་(རྟགས་དགོད་པ་)ནི།

ཙ་བ། རྒྱ་ཆོགས་ཆང་ཞིང་གོགས་མེད་པའི།

རྟགས་ཀྱིས་བྱི་མཐའ་ཐུག་མེད་འབྲུག།

རིག་པ་བྱི་མ་སྐྱེད་པའི་རྒྱ་ཆོགས་ཆང་ཞིང་གོགས་མེད་པའི་རྟགས་ཀྱིས་རིག་པའི་བྱི་
མཐའ་ཐུག་མེད་ཏུ་འབྲུབ་པར་ཐལ། རིག་པ་བྱི་མ་སྐྱེད་པའི་རྒྱ་ཆང་ཞིང་གོགས་མེད་པ་དེ་འཆི་ཁའི་
སེམས་རིགས་འདྲ་བྱི་མ་སྐྱེད་པར་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་(ཙ་ལ་སྐྱབ་པ་)ལ་གཉིས། བྱོགས་ཆོས་སྐྱབ་པ་དང་། ཐུབ་པ་སྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་
(བྱོགས་ཆོས་སྐྱབ་པ་)ལ་གཉིས། དངོས་དང་། གསལ་བ་ཙམ་རྟེན་བརྟན་པར་སྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་
(དངོས་)ལ་གསུམ། གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་ལུགས་དང་། ཚྲོད་པ་སྤང་བའོ།

དང་པོ་(གཞན་ལུགས་དགག་པ་)ནི།

ཅ་བ། ལས་དང་ལུས་སེམས་འཁོར་བའི་རྒྱ།

གཉིས་པོ་སྤང་ཕྱིར་དཀའ་སྤྱོད་ཟེར།

ལུ་སྤྲེགས་ཁ་ཅིག་ ལས་དང་ལུས་སེམས་གསུམ་ཀ་འཁོར་བའི་རྒྱ་ཡིན་པས་ལས་དང་
ལུས་གཉིས་པོ་སྤང་བའི་ཕྱིར་དུ་ཟས་གཙོད་པ་ལ་སོགས་པའི་དཀའ་སྤྱོད་དགོས་ཟེར་པོ།

ཅ་བ། མི་བྱས་མི་པན་མི་དགོས་པས།

ལས་དང་ལུས་འཛད་ལམ་མ་ཡིན། [༢༡]

ལས་དང་ལུས་འཛད་པར་བྱེད་པའི་དཀའ་སྤྱོད་ཐར་ཐར་ལམ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བདག་འཛིན་
མ་སྤངས་པར་ལས་དང་ལུས་ཟད་པར་སྤོང་མི་བྱས་ཤིང་། དཀའ་སྤྱོད་ཀྱིས་ཡང་སྤྱོད་ཕྱི་མ་འགོག་
པ་ལ་མི་པན་ལ། བདག་འཛིན་སྤངས་ན་དེ་གཉིས་ཀྱི་གཉེན་པོ་ལ་སོགས་པ་མི་དགོས་པས་ཁྱབ་
པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(རང་ལུགས་)ལ་གཉིས། འཁོར་བའི་རྒྱ་རོས་བརྩུང་བ་དང་། དེའི་གཉེན་པོ་དབྱེད་
པའོ། རྟེན་པོ་(འཁོར་བའི་རྒྱ་རོས་བརྩུང་བ་)ལ་གཉིས། ཡང་སྤྱོད་ཅམ་གྱི་རྒྱ་དང་། དབང་ཤེས་སྤྱི་བའི་
རྒྱ་ལོ།

དང་པོ་(ཡང་སྤྱོད་ཅམ་གྱི་རྒྱ)ནི།

ཅ་བ། སྤྱི་རྒྱ་མ་རིག་དེ་ལས་ཀྱང་།

ཉོན་མོངས་ལས་དང་འཁོར་བ་འབྱུང་།

ཡང་སྤྱོད་ཕྱི་མ་རྒྱ་མེད་དང་མི་མ་སྤྱོད་པའི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། འཁོར་བར་སྤྱི་བའི་
རྒྱ་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་དེ་ལས་ཀྱང་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་དང་དེས་བསགས་པའི་
ལས་དང་འབྲས་བུ་འཁོར་བ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(དབང་ཤེས་སྤྱི་བའི་རྒྱ)ནི།

ཅ་བ། སྤྱི་མཆོད་འདི་ལས་སྤྱི་མཆོད་གཞན།

དེ་ཡི་བཟང་ངན་ལས་གྱིས་བྱེད། [༢༣]

བྱི་མའི་དབང་ཤེས་ཀྱང་རྒྱ་མེད་དུ་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཆེ་འདྲིའི་སྤྱེ་མཆེད་ཐ་མ་འདི་ལས་
བྱི་མའི་སྤྱེ་མཆེད་གཞན་འབྱུང་ཞིང་། དེ་ཡི་བཟང་ངན་དཀར་ནག་གི་ལས་གྱིས་བྱེད་ལ། དབང་
པོས་བདག་ཤེས་བྱས་ནས་དབང་ཤེས་སྤྱེད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་(དེའི་གཉེན་པོ་དབྱེད་པ་)ལ་སྟོགས་པའི་མགོ་གཞོན་པ་ནི།

ཙ་བ། བྱམས་སོགས་བདག་དང་མི་འགལ་བྱིར།

འཁོར་བའི་ཙ་བ་གཙོད་རྒྱས་མིན།

བྱམས་སོགས་བསྐྱེམས་པས་འཁོར་བའི་ཙ་བ་དངོས་སུ་གཙོད་རྒྱས་པ་མིན་པར་ཐལ།
བྱམས་པ་བསྐྱེམ་པ་སོགས་བདག་འཛིན་དང་འཛིན་སྟངས་དངོས་སུ་མི་འགལ་བའི་བྱིར།

ཙ་བ། བདག་མེད་བདག་དང་འགལ་བས་ན།

བདག་མེད་མཐོང་བས་དེ་སུན་འབྱིན། [༢༤]

མཐའ་དག་བྱུང་འབྱིན་པའི་གཉེན་པོ་ནི། བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བས་འཁོར་བའི་
ཙ་བ་བདག་འཛིན་དེ་སུན་འབྱིན་སྟེ། བདག་མེད་བདག་དང་གཞོད་བྱ་གཞོད་བྱེད་གྱི་འགལ་བ་ཡིན་
ལ། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་ཞུགས་པའི་
བྱིར།

གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས། འཁོར་བའི་རྒྱ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་དང་། གཉེན་པོ་ལ་
རྩོད་པ་སྤང་བའོ།

དང་པོ་(འཁོར་བའི་རྒྱ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་)ནི། འཁོར་བའི་རྒྱ་མ་རིག་པ་དང་ལས་དང་སྤྱིད་པ་
གསུམ་གསུངས་པ་དང་། སྤྱིད་པ་རྒྱུར་གསུངས་པ་དང་། འཛིག་ལྟ་འཁོར་བའི་ཙ་བར་གསུངས་པ་
སོགས་དང་མི་འགལ་ཏེ། བདག་འཛིན་གྱིས་སྤྱིད་པ་སྤྱེད་པ་དང་དེས་ལས་བསགས་ནས་འཁོར་
བར་འཁོར་ལ། འཛིག་ལྟ་ཡང་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་(གཉེན་པོ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་)ནི། འཛིག་ལྟ་འཁོར་བའི་ཙ་བ་ཡིན་ན། མཐོང་ལམ་ཐོབ་

ནས་ཡང་སྲིད་ཕྱི་མ་མི་ལེན་པར་ཐལ་ལོ་ཞེན་སྒྲོན་མེད་དེ། འཛིག་ལྟ་ལ་ཀུན་བཏགས་དང་སྒྲན་
སྒྲིས་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ལྷན་སྒྲིས་ཀྱི་བདག་འཛིན་སྤངས་པས་ཡང་སྲིད་མི་ལེན་ན། རྟེན་བཟླ་
པ་མི་འབྲུག་པོ་ཞེན།

ཙ་བ། ས་བོན་ཐོག་མ་ཡོད་མིན་ཡང་།
མེས་བསྐྱེད་པ་ན་ཕྱི་མཐའ་མཐོང་།
དེ་བཞིན་འཁོར་བ་ཐོག་མེད་ཀྱང་།
བདག་མེད་མཐོང་ན་ཕྱི་མཐའ་འབྲུག། [༢༥]

སྒྲོན་མེད་པར་ཐལ། ས་བོན་ཐོག་མ་ཡོད་མིན་ཡང་མེས་བསྐྱེད་པ་ན་ཕྱི་མཐའ་མཐོང་
བ་དེ་བཞིན་དུ་འཁོར་བ་ལ་ཐོག་མ་མེད་ཀྱང་བདག་མེད་མཐོང་བ་མཐར་ཐུག་ན་ཕྱི་མཐའ་འབྲུག་
པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསལ་བ་ཅམ་རྟེན་བཟླ་པར་སྒྲུབ་པ་ནི།

ཙ་བ། གསལ་བ་བསྐྱེད་ལ་རྒྱ་ཆང་ཞིང་།
གཤམ་མེད་ཕྱིར་ན་བསྐྱེད་པར་ངེས།

མེས་བསྐྱེད་པ་ཅམ་ཡིན་ན་གསལ་བ་ཕྱི་མ་སྐྱེད་པར་ངེས་ཏེ། གསལ་བ་སྐྱེད་པ་ལ་རྒྱ་
ཆང་ཞིང་གཤམ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཁྲབ་པ་སྒྲུབ་པ་ནི།^②

ཙ་བ། འཛིག་^③སོགས་གོམས་ལས་གསལ་སྤང་དང་།

ཁྲབ་པ་ཆད་མས་མ་གྲུབ་པའི་སྒྲོན་མེད་པར་ཐལ། འཛིག་ཆོགས་^④གོམས་པ་ལས་

^② ས་བཅད་འདི་ནི་ཤོག་༢༡༥ དུ་རྒྱལ་སྒྲུབ་པ། ཞེས་པ་ལས་འཕྲོས་པར་ངེས་པས། རང་འགྲེལ་དུ་ཆད་པ་བཞིན་འདིར་ཤོག་༢༡༦ བྱང་རྒྱུའ་ ཕྱི་
མཐའ་ཐུག་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་རྒྱལ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་སྒྲུབ་པ་དང་། ཁྲབ་པ་སྒྲུབ་པ། ཞེས་པའི་ས་བཅད་གཉིས་པ་ཆད་སྤྲུལ།

^③ <<མོད་>><<སྒྲེ>> འཛིག་ <<ཞ>><<ཏོར>> འཛིགས།

^④ <<བཀྲིས་>> འཛིག་ཆོགས། <<རང་>><<མཁན་>><<ཐུགས་>><<མྱོ་>> འཛིགས་སོགས། (ཙ་བའི་དཔར་དུ་མར། “འཛིགས་སོགས་”ཞེས་
བྱང་ཞིང་<<རང་>>ནང་། “ཁྲབ་པ་ནི། དཔེ་འདོད་འཛིགས་སོགས་གོམས་པ་ལ་གསལ་སྤང་སྒྲེ་བར་མཐོང་བས་འབྲུག་གོ།” ཞེས་ཀྱང་གསལ་བས་
ཙ་བའི་སོགས་སྒྲིས་མཐུན་དཔེ་འདོད་ཆགས་པ་སྤུས་པས་ན་<<རང་>>ལྟར་”འཛིགས་སོགས་”ཞེས་པའི་ཆོག་དག་པར་སྤང་།)

གསལ་སྤང་འབྱུང་བའི་དཔེ་ཡང་དག་གི་སྟེང་དུ་གྲུབ་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་མཚན་ཉིད་སྒྲུབ་པ་ནི།

ཙ་བ། གཟུང་འཛིན་མེད་བྱིར་འབྱུང་མེད་འབྱུང་། [༡༥]

གཉིས་སྟོང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་འབགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན།
འབྱུང་མེད་དུ་འབྱུང་སྟེ། གཟུང་འཛིན་དོན་གཞན་མེད་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་
པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་གྲུབ་པའི་དོན་ལ་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས། སྤངས་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་བྱུན་
ཆོགས་མི་འཐད་པ་སྤང་བའོ།

དང་པོ་(སྤངས་པ་)ལ་འདོད་པ་བརྟོད་པ་ནི།

ཙ་བ། མི་རྒྱས་མི་ཤེས་མི་བརྟན་བྱིར།

སྤངས་པའི་གྲོལ་བ་མེད་ཅེན།

དེ་མ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་སྟོང་མི་རྒྱས་ལ་རྒྱས་ཀྱང་སོ་སྟེས་དེ་སྟོང་བའི་ཐབས་
མི་ཤེས་པའི་བྱིར་དང་། ལན་གཅིག་སྤངས་ཀྱང་སྤང་ཡང་སྤངས་པ་ལོག་པས་མི་བརྟན་པའི་བྱིར།
གཏན་སྤངས་པའི་གྲོལ་བ་མེད་ཅེན།

དེ་དག་ག་པ་ནི།

ཙ་བ། རང་བཞིན་མིན་བྱིར་ཐབས་ཡོད་བྱིར།

རྒྱ་སྟོང་བྱིར་ན་རྣམ་གྲོལ་འཐད། [༡༦]

དེ་མ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་མིན་པར་ཐལ། སེམས་སྟོ་བྱར་བ་འབྲལ་བྱང་ཡིན་པའི་བྱིར།
སྟོང་བའི་ཐབས་མེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཐབས་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཡོད་པའི་བྱིར།
སྤང་མི་སྟེ་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་སྟོང་རྒྱས་པས་སྤང་མི་ལྟོག་པའི་རྣམ་གྲོལ་འཐད་པར་ཐལ། ཆགས་
སོགས་ཀྱི་རྒྱ་བདག་འཛིན་སྤང་མི་སྟེ་བའི་ཚུལ་གྱིས་སྟོང་རྒྱས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་(ཡེ་ཤེས་བྱུན་ཆོགས་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་)ལ་གཉིས། གོམས་པ་མཐའ་མེད་དུ་འབྱུང་བ་

མི་འཐད་པ་སྤང་བ་དང་། ཀུན་མཁྱེན་མི་འཐད་པ་སྤང་བའོ།

དང་པོ་(གོམས་པ་མཐའ་མེད་དུ་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་)ལ་རྩོད་པ་ནི།

ཙ་བ། མཆོངས་དང་ཚུ་དང་གསེར་གྱི་དཔེས།

གོམས་པ་སྤིང་བ་མིན་ཞེ་ན།

མཆོངས་པ་གོམས་པས་ཅུང་ཟད་འཕེལ་ཡང་མཐའ་མེད་དུ་མི་འགྱུར་བ་དང་། ཚུ་ཆ་བར་འགྱུར་ཡང་མཐར་དམར་འབར་བར་མི་འགྱུར་བ་དང་། གསེར་ཞུ་ཡང་མི་དང་བྲལ་ན་སྤྲ་བར་འགྱུར་བ་གསེར་གྱི་དཔེས་བཅེ་བ་དང་ཤེས་རབ་སོགས་གོམས་པས་ཅུང་ཟད་ཁྱད་པར་དུ་འགྱུར་ཡང་གོམས་པ་མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་བ་སྤིང་བ་མིན་ཞེ་ན།

དེ་དགག་པ་ནི།

ཙ་བ། འབད་ལ་ལྟོས་ཕྱིར་མི་བརྟན་ཕྱིར།

སྤར་འབྱུང་བསྐྱེད་ཕྱིར་དཔེར་མི་རུང་། [༢༥]

དཔེ་གསུམ་པོ་དེ་བཅེ་བ་དང་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་སོགས་གོམས་པ་མཐའ་མེད་དུ་མི་འཕེལ་བའི་མཐུན་དཔེར་མི་རུང་བར་ཐལ། རྫོང་དག་གོམས་པར་བྱས་ཐེན་འབད་རྩོལ་བསྐྱར་མ་ལ་མི་ལྟོས། རྟེན་བརྟན་པ་ཡིན་ལ། མཆོངས་པ་རིགས་འབྲེལ་མི་འབྱུང་བར་ཐད་ཀའི་འབད་རྩོལ་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཚུའི་བོད་ཀྱི་རྟེན་མི་བརྟན་པའི་ཕྱིར། མེས་གསེར་གྱི་སྤྲ་བ་སྤྲ་བ་འབྱུང་མི་རུང་དུ་སྐྱེད་མི་རུས་པར་སྤར་སྤྲ་བ་འབྱུང་རུང་དུ་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་པར་ནམ་འགྲེལ་གྱི་ནམ་བཤད་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།

གཉིས་པ་(ཀུན་མཁྱེན་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་)ལ་རྩོད་པ་ནི།

ཙ་བ། སྟོང་ཉིད་སྟིང་ཇེ་གོམས་པ་ལས།

དེ་ཡི་ངང་དུ་འགྱུར་སྤིང་མོད།

ཤེས་བྱ་ཀུན་ལ་མཐའ་མེད་ཕྱིར།

ཀུན་མཁྱེན་བསྐྱབ་པ་དགའ་ཞེས་ཟེར། [༢༦]

སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་སྟོང་རྗེ་གོམས་པ་ལས་དེ་ཡི་ངང་དུ་འགྱུར་བ་སྲིད་དུ་
 རྟགས་མེད། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཀུན་མཁྱེན་སྐྱབ་པ་དཀའ་སྟེ། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་
 རིམ་གྱིས་ཤེས་ན་ཡང་མཐའ་ཡོད་དུ་འགྱུར་ལ། འདི་ཙམ་དུ་ཟད་དེ་ཞེས་ཐམས་ཅད་གཅིག་ཆར་དུ་
 ཤེས་ན་ཡང་མཐའ་ཡོད་དགོས་པ་ལ་ཤེས་བྱ་ཀུན་ལ་མཐའ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་རོ།

ལན་ལ་གཉིས། དགོས་པའི་དོན་ཀུན་ཤེས་པའི་ཀུན་མཁྱེན་འཐད་པ་དང་། ཤེས་བྱ་ཀུན་
 མཁྱེན་པའི་ཀུན་མཁྱེན་འཐད་པའོ།

དང་པོ་(དགོས་པའི་དོན་ཀུན་ཤེས་པའི་ཀུན་མཁྱེན་འཐད་པ་)ནི།

ཙ་བ། གཙུ་པའི་དོན་ལ་མི་སྦྱ་བ།

ཀུན་མཁྱེན་ཡིན་ཏེ་ཀུན་ཚོགས་བཞིན།

ཀུན་མཁྱེན་ཆད་མས་མ་བྱུ་བའི་སྟོན་མེད་པར་ཐལ། གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་གྱི་འདོད་བྱའི་
 གཙུ་པའི་དོན་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་ལ་མི་སྦྱ་བའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་དེ་ཉིད་ཀུན་མཁྱེན་ཡིན་
 ལ། དེ་དངོས་པོ་སྟོབས་ལྷགས་ཀྱི་རིགས་པས་བྱུ་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་དགོས་པ་མེད་པ་མ་འདུས་
 གང་མི་^②ཀུན་ཚོགས། སྟོན་ཀུན་ཆད་ཞེས་པ་བཞིན་ནོ།

ཙ་བ། དགོས་པའི་དོན་ཀུན་ཤེས་པ་ལ།

མཁས་ཀླམས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཞེས་ཟེར། [༢༩]

ཐམས་ཅད་འདུས་ནས་ཉན་པ་ལ།

བ་ལང་མེད་ཀྱང་སྟོན་མ་ཡིན།

བར་སྐབས་ཀྱི་ཚོགས་སུ་བཅད་པའོ།

ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། རྣམ་གྲོལ་དོན་གཉེར་གྱི་དགོས་པའི་དོན་ཀུན་ཤེས་པ་མཐར་ཐུག་
 པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་མཁས་པ་རྣམས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཞེས་ཟེར་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཐམས་ཅད་
 འདུས་ནས་ཆོས་ཉན་ཅིག་ཅེས་བརྗོད་པའི་ཆོ། ཆོས་ཉན་པ་ལ་བ་ལང་མེད་ཀྱང་དགོས་དོན་མ་ཆད་
 པའི་སྟོན་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། རྣམ་འགྲེལ་ལེའུ་དང་པོ་དང་གཉིས་པར་བཞུགས་པ་ལྟར། འཕགས་

② <<བགྱིས་>><<རང་>> མི། <<ས་>> མི།

པའི་བདེན་པ་བཞི་དང་། བདེན་བཞི་མཐུན་པའི་ཀུན་མཐུན་དངོས་པོ་སྟོབས་ཤུགས་ཀྱི་རིགས་
བས་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་མ་ཤེས་པར་དེ་དག་ཤིན་ཏུ་སྒྲོག་གྱུར་དུ་བཟུང་ན་སྟེ་བདུན་གྱི་རིགས་པའི་རྒྱུ་
སྟོར་འབྲེལ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་འདིར་རྒྱན་གྱི་བཞེད་པ་ལྟར་ཀུན་མཐུན་ལ་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་
ཚུལ་ཤེས་པར་བྱའོ།

གཉིས་པ་(ཤེས་བྱ་ཀུན་མཐུན་པའི་ཀུན་མཐུན་འབྲེལ་བ་)ནི།

ཙ་བ། ཡང་ན་རྗེས་སུ་དབག་པ་ཡིས།།

ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་གྲུབ་པ་ཡིན།། [༣༠]

ཡང་ན་ཤེས་བྱའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་ཀུན་མཐུན་ཡང་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ།
བདེན་བཞི་དང་བདག་མེད་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་པའི་རྟོགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་སུ་དབག་པ་ཡིས་
གྲུབ་པའི་བྱིར། སྟེ་བདུན་ནས་གསུངས་པ་དང་དབུ་མ་བཞི་བརྒྱུ་པ་ནས་གསུངས་པ་རྣམས་སྟོང་
ཉིད་ལ་སྤྲ་རགས་ཀྱི་བྱུང་བར་ཡོད་ཀྱང་། ཤེས་བྱའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་ཀུན་མཐུན་
དཔོག་པའི་སྤྱིའི་ཚུལ་འདྲ་བ་ཡིན་ནོ།།

ཙ་བ། བསྐྱལ་པའི་བར་དུ་བརྗོད་རྒྱ་ཡང་།།

མེ་ལོང་ནང་དུ་ཅིག་ཆར་འཆར།།

དེ་བཞིན་ཤེས་བྱ་མཐའ་མེད་པ།།

མཐུན་པའི་སྐད་ཅིག་གཅིག་གིས་མཐུན།། [༣༡]

བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ།།

དཔེར་ན་ཆོག་ཏུ་བརྗོད་ན་བསྐྱལ་པའི་བར་དུ་བརྗོད་རྒྱ་ཡང་སྤྲ་པ་པ་ན་མེ་ལོང་ནང་དུ་
གཅིག་ཆར་འཆར་བ་དེ་བཞིན་དུ། ཤེས་བྱ་མཐའ་མེད་པ་ཀུན་མཐུན་པའི་ཡེ་ཤེས་སྐད་ཅིག་གཅིག་
གིས་མཐུན་པ་ཡིན་ནོ། །བསྐྱར་བཅོས་འདིའི་ལུགས་ལ་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དབག་ཆད་མ་མ་ཡིན་པར་
བཞེད་སྟུང་བ་ནི། ཤེས་བྱའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་ཀུན་མཐུན་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ལ་ཅེ་
འདྲི་བར་ཟད་དོ།།

གཉིས་པ་ལོག་ཕྱོགས་མཛོན་སུམ་ལྟར་སྤང་ལ་གཉིས། མཆན་ཉིད་དང་དབྱེ་བའོ།

དང་པོ་(མཚན་ཉིད་)ནི།

ཅ་བ། འབྲུལ་བའི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ནི།

མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་ཉིད་དུ་འདོད།

འབྲུལ་བའི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ནི་མཚན་གཞི་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་ཉིད་དུ་མཚན་པར་
འདོད་དེ། དེ་མ་ཡིན་ལ་དེར་འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་མཚན་ཉིད་དོ།

གཉིས་པ་(དབྱེ་བ་)ནི།

ཅ་བ། དེ་ལ་རྟོག་པ་རྟོག་མེད་གཉིས།

རྟོག་མེད་ལ་ཡང་ཡིད་དབང་གཉིས། [༣༡]

རྟོག་པ་གསུམ་ཡིན་དུག་བཤད་པ།

ལོག་རྟོག་ལྟོག་^①ཕྱིར་བྱེ་སྟེ་གསུངས།

མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་དེ་ལ་ཆོས་ཅན། གཉིས་ཡོད་དེ། རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་འབྲུལ་བ་
གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟོག་མེད་ལ་ཡང་གཉིས་ཡོད་དེ། ཡིད་བསྐྱད་པ་དང་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་
བསྐྱད་པ་ལས་སྐྱེས་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟོག་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་བསྐྱེས་ན་བཟོའི་རྟོག་
ཅན་དང་། དོན་གཞན་ལ་སློ་འདོགས་པའི་རྟོག་པ་དང་། རྟོག་ཏུ་གྱུར་པའི་དོན་ཅན་གསུམ་ཡིན་ལ།
ཀུན་ལས་བརྟུས་སུ་བྱག་བཤད་པ་བྱེ་སྟེ་གསུངས་པ་གསུམ་དུ་བསྐྱེས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ།
རིགས་པ་ཅན་པའི་ལོག་རྟོག་ལྟོག་པའི་ཆེད་དུ་གཉིས་ཚོད་གཞི་དང་བཞི་དོན་ཆེན་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེས་
ནས་མཐུན་དཔེར་བསྟན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅ་བའི་ཆོག་ལ་འབྲུལ་གཞི་སྤང་ན་ཡང་དོན་དེ་
ལྟར་རོ། །ཡང་ན་དུག་ཏུ་བྱེ་བ་ཡང་ལོག་རྟོག་ལྟོག་པའི་ཆེད་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ།

གསུམ་པ་ཆོད་འབྲས་བཤད་པ་ལ་གཉིས། མངོན་སུམ་གྱི་ཆོད་འབྲས་དང་། རྗེས་དཔག་
གི་ཆོད་འབྲས་སོ། །དང་པོ་(མངོན་སུམ་གྱི་ཆོད་འབྲས་)ལ་གསུམ། གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་
གི་ལུགས་དང་། དེ་གྲུབ་མཐའ་བཞི་དང་སྦྱར་ཏེ་བཤད་པའོ།

དང་པོ་(གཞན་ལུགས་དགག་པ་)ནི།

① <<འོད>> ལྟོག <<ས>><<རང>> བརྟོག

ཙ་བ། ལྟ་དང་ངེས་པ་ཆད་འབྲས་ཟེར།^②

དབྱེད་པ་བ་དང་པོར་དོན་ལ་ལྟ་བའི་རྟོག་མེད་ཤེས་པ་དང་། དེའི་ལོག་ཏུ་དོན་གྱི་ངོ་བོ་དང་
བྱུང་པར་ངེས་པ་སྤྲུལ་ཆད་མ་དང་བྱི་མ་འབྲས་བྱ་ཟེར་རྟེ། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དོན་གྱི་རྣམ་པ་མ་
ཤར་ན་དོན་ལྟ་བ་མ་བྱུང་བ་ཅིང་། རྣམ་པ་ཤར་ན་གཟུང་རྣམ་ཉིད་ཆད་མར་ཁས་ལེན་རིགས་པའི་
ཕྱིར།

ཙ་བ། བྱང་དང་དོན་རྟོགས་ཆད་འབྲས་འདོད། [༣༣]

རིག་པ་ཅན་པ་དབང་དོན་སྤང་པ་དང་དོན་རྟོགས་ཆད་འབྲས་སུ་འདོད་དེ། མི་རིགས་པར་
ཐལ། ཆད་འབྲས་རྩལ་ཐ་དད་^③པའི་ཕྱིར་དང་། དབང་ཤེས་གཅིག་གིས་དབང་པོ་དང་འབྲས་པའི་
དོན་མཐའ་དག་རྟོགས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

ཙ་བ། བྱང་པར་བྱང་པར་ཅན་དེར་སྤྲ།

བྱེ་བྲག་པ་སྤྱི་སོགས་བྱང་པར་འཇལ་བ་ཆད་མ་དང་། བྱང་པར་ཅན་རྩལ་འཇལ་བ་འབྲས་
བྱ་དེར་སྤྲ་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཤ་བ་དུམ་བྱར་སོང་བ་ཅ་རྒྱན་བཅད་པའི་འབྲས་བྱ་མ་ཡིན་པ་
བཞིན་དུ་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་ཡུལ་འབྲེལ་པ་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པ་གཞི་གཅིག་གི་ཆད་འབྲས་སུ་མི་
རུང་བའི་ཕྱིར།

ཙ་བ། ལ་ལ་དབང་ཤེས་ཆད་འབྲས་འདོད།

བྱེ་བྲག་ཏུ་སྤྲ་བ་ལ་ལ་རྟེན་བཅས་ཀྱི་དབང་པོ་དང་དབང་ཤེས་ཆད་འབྲས་སུ་འདོད་པ་མི་
འཐད་པར་ཐལ། བེམ་པོས་ཡུལ་རྟོགས་པ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(རང་གི་ལུགས་)ནི།

ཙ་བ། དེས་ན་རྣམ་པར་གཞག་འཛོག་གི།

རྒྱ་འབྲས་ཉིད་ལ་ཆད་འབྲས་བཞེད། [༣༤]

^② <<ཉིང་>> ཟེར། <<ཙ་>><<ཐེ་>><<ཞ་>> དང་།

^③ <<བྱིས་>> + བ་མི་འཐད། (ཆད་འབྲས་གཉིས་སུ་ཕྱིའི་རྒྱ་འབྲས་བཀག་ནས། རྣམ་པར་གཞག་འཛོག་གི་རྒྱ་འབྲས་དང་ངོ་བོའི་གཅིག་པར་
རྒྱུ་བ་པའི་སྐབས་ཡིན་པས། <<བྱིས་>>ལྟར། “ཆད་འབྲས་རྩལ་ཐ་དད་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར”ཞེས་པ་འདི་ཉིད་དག་པར་སེམས་སོ།)

དེས་ན་རྣམ་པར་བཞག་འཛོག་གི་རྒྱ་འབྲས་ཉིད་ལ་ཆད་འབྲས་བཞེད་དེ། གསར་དུ་མི་སྤྱི་
བའི་གཟུང་རྣམ་ཆད་མ་དང་། དོན་རྟོགས་ཆད་མ་ཆད་འབྲས་སུ་བཞེད་ཅིང་། དེ་ཡང་གྲུབ་བདེ་རོ་
བོ་གཅིག་གི་རྣམ་པར་བཞག་འཛོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་(དེ་གྲུབ་མཐའ་བཞེད་ལྗང་ཉེ་བཤད་པ་)ནི།

ཙ་བ། དེ་ལ་རང་རིག་ཆད་འབྲས་ནི།

རྣམ་གཞག་གྲུབ་མཐའ་པལ་ཆེར་མ་བྱུན།

དེ་ལ་རང་རིག་གི་ཆད་འབྲས་ནི། རྣམ་བཞག་གྲུབ་མཐའ་པལ་ཆེར་མ་བྱུན་པར་ཐལ།
གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱ། འཛོན་རྣམ་ཆད་མ། རང་རིག་འབྲས་བྱར་བྲས་པའི་ཆད་འབྲས་གཞལ་
གསུམ་གྱི་རྣམ་བཞག་གྱེ་བྲག་སྤྱོད་པ་མ་གཏོགས་མདོ་སྤེ་བ་སོགས་པལ་ཆེར་བཞེད་པའི་ཕྱིར།

ཙ་བ། དོན་རིག་སྤྱོད་བས་^①རང་རང་གི་

གྲུབ་མཐའི་སྤོབས་ཀྱིས་ཆད་འབྲས་འཛོག་། [༣༥]

དོན་རིག་སྤྱོད་བས་རང་རང་གི་གྲུབ་མཐའི་སྤོབས་ཀྱིས་ཆད་འབྲས་འཛོག་སྟེ། གྱེ་བྲག་སྤྱོད་བ་
དོན་རྣམ་མེད་ཐུག་ཐང་དུ་འཛོན་པའི་སྤོན་ཆད་འབྲས་འཛོག་ལ། མདོ་སྤེ་བ་དོན་ཤེས་ལྡན་ཕྱི་རྣམ་
ཐ་དད་པའི་སྤོན་ཆད་འཛོག་པའི་ཕྱིར། དོན་སྤྱོད་གཉིས་དང་སེམས་ཅམ་པ་གཉིས་ཀྱི་ཆད་འབྲས་ཀྱི་
རྣམ་བཞག་དཔེར་བཞེད་པ་ནི་གོ་བར་སྤོ།

གཉིས་པ་(རྣམ་དཔག་གི་ཆད་འབྲས་)ལ་གཉིས། དོན་རིག་པའི་ལྷགས་དང་། རྣམ་རིག་པའི་
ལྷགས་སོ།

དང་པོ་(དོན་རིག་པའི་ལྷགས་)ནི།

ཙ་བ། མེ་ཡི་རང་མཆོན་གཞལ་བྱ་ལ།

དུ་བ་ལས་བྱུང་གཞན་སེལ་སྟོ།

ཆད་མ་ཉིད་ཡིན་དེ་རྟོགས་པ།

① <<སྤེ>><<ཉོར>> བས།

<<ཙ>><<ཞ>> བ།

འབྲས་བྱ་ཡིན་ཞེས་མཁས་ཀྱིས་བཞེད། [36]

རྗེས་དཔག་གི་ཆད་འབྲས་ཀྱང་མངོན་སྲུང་ལ་དཔག་ནས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཏུ་བ་དང་ལྷན་
པའི་ལ་ལ་མེད་རང་མཚན་གཞལ་བྱར་བྱས་པ་ལ་ཏུ་བའི་རྟགས་ལས་བྱུང་བའི་གཞན་སེལ་གྱི་སྟེ་
ལ་མེད་ཀྱིས་བཤད་ནས་དེ་ལ་གསལ་ཏུ་མི་སྒྲིབ་པའི་ཤེས་པ་ཆད་མ་ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་དངོས་སུ་རྟགས་
པའི་ཆད་མ་འབྲས་བྱ་ཡིན་ཞེས་མཁས་ཀྱིས་བཞེད་པའི་བྱིར་རོ།

གཉིས་པ་(རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་)ནི།

ཅ་བ། མེར་^①སྒྲིབ་བག་ཆགས་སྒྲིང་པོ་ལས།

ཏུ་བར་སྒྲིབ་བའི་བག་ཆགས་སྟེ།

དེས་ན་སྟེས་བྱ་མི་སྒྲིབ།

རྗེས་དཔག་ཡིན་ཞེས་མཁས་ཀྱིས་བཞེད། [37]

བྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ཀྱང་འབྲས་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་གི་ཆད་འབྲས་མི་འཐད་
པའི་སྟོན་མེད་པར་ཐལ། བྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ཀྱང་ཏུ་བའི་རྟགས་ལས་ཏུ་ལྷན་ལ་ལ་མེ་རྟགས་པའི་
སྟོན་སྟེས་བྱ་མི་སྒྲིབ་པའི་ཆད་མ་རྗེས་དཔག་ཡིན་ཞེས་མཁས་ཀྱིས་རིག་པ་རྣམས་བཞེད་པའི་
བྱིར་བྱི་དོན་མེད་ན་མེ་ཏུར་སྒྲིབ་བ་ཅ་བ་ཏུ་ཐད་ལ། དེ་སྟོན་ཏུར་སྒྲིབ་སྒྲིབ་འབྲུང་ཞིང་མེར་སྒྲིབ་
བྱིས་འབྲུང་བས་མེ་རྒྱ་དང་ཏུ་བ་འབྲས་བྱར་མི་འཐད་དོ་ཞེན།

རྟགས་ལས་བསྐྱབ་བྱ་རྟགས་དགོས་ཀྱི། བྱི་མོལ་དེའི་མངོན་སྲུང་ལ་སྟོན་ནས་ཏུར་སྒྲིབ་
སྒྲིབ་འབྲུང་ཞིང་མེར་སྒྲིབ་བྱིས་འབྲུང་ཡང་མེ་ཏུ་རྒྱ་འབྲས་སུ་མི་འཐད་པའི་སྟོན་མེད་པར་ཐལ། བྱི་
ཁྱབ་ངེས་པའི་ཆེ་མེར་སྒྲིབ་གི་བག་ཆགས་སྒྲིང་པོར་ཡོད་པ་གསལ་བར་སྤད་པ་ལས་མངོན་སྲུང་
ལ་སྒྲིབ་པའི་མེ་འབྲུང་ལ། དེས་པན་བརྟགས་པའི་སྟོན་གྱིས་ཏུ་བར་སྒྲིབ་བའི་བག་ཆགས་གསལ་
བར་སྤད་པས་ཏུ་བ་སྟེ་བ་དེས་ན་མེ་ཏུ་རྒྱ་འབྲས་སུ་འཐད་པའི་བྱིར། སེམས་ཅན་པའི་བཞེད་པ་ལ་
འབྲས་རྟགས་འདོད་ལུགས་གཞན་ཏུ་བྱེད་པ་ནི། རྣམ་འབྲེལ་དང་། ལྷ་དབང་སྒྲུའི་འབྲེལ་བ་གཉིས་
ཀའི་ལུགས་མ་ཡིན་ཏེ་གཞན་ཏུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །འདིར་སྒྲིབ་པ། བྱ་བ་མཐའ་བཟང་དང་ངན་པའི་

① <<རང་>> མེར། <<རྩ་>> མེ།

བྱད་པར་ནི། །ཚད་^⑨མ་སྟོན་མེད་ཤེས་ལ་རག་ལས་ཤིང་། །དེ་ཡང་ཙ་བ་མངོན་སུམ་ལ་སྤྱག་
པས། །མངོན་སུམ་ནམ་བཞག་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཡིན། །བསྐྱ་བའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ།

གཉིས་པ་ལའུའི་མཚན་བསྟན་པ་ནི།

ཙ་བ། ཚད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་ལས་མངོན་སུམ་བརྟག་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་སྟེ་
དགུ་པའོ། ॥

ཚད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་ནམ་བཤད་ལེགས་པར་བཤད་པའི་སྟོང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས།
མངོན་སུམ་བརྟག་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་དགུ་པའི་འགྲེལ་པའོ། ॥

^⑨ <<བགྲིས་>> ཚད།

རང་དོན་མེས་དཔག་བཏག་པ།

གཉིས་པ་མེས་དཔག་བཏག་པ་ལ་གཉིས། དབྱེ་བ་དང་། སོ་སོའི་དོན་ནོ།

དང་པོ་(དབྱེ་བ་)ནི།

ཙ་བ། མེས་དཔག་རྣམ་གཉིས་.....།

དགོས་པ་བྱུང་པར་ཅན་ལ་ལྟོས་ནས་མེས་དཔག་གི་སྒྲིམ་བཞིན་པར་རིགས་པ་ཆོས་ཅན།
རྣམ་པ་གཉིས་ཡོད་དེ། རང་དོན་མེས་དཔག་དང་། གཞན་དོན་མེས་དཔག་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིད།

གཉིས་པ་(སོ་སོའི་དོན་)ལ་གཉིས། རང་དོན་མེས་དཔག་བཏག་པ་དང་། གཞན་དོན་མེས་
དཔག་བཏག་པའོ། །དང་པོ་(རང་དོན་མེས་དཔག་བཏག་པ་)ལ་གཉིས། ལེ་ལེ་གཞུང་བཏག་པ་དང་།
ལེ་ལེ་མཆོན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་(ལེ་ལེ་གཞུང་བཏག་པ་)ལ་གཉིས། མེས་དཔག་ཆད་མའི་མཆོན་
ཉིད་དང་། དེའི་དོན་རྒྱས་པར་བཏག་པའོ།

དང་པོ་(མེས་དཔག་ཆད་མའི་མཆོན་ཉིད་)ནི།

ཙ་བ།རང་དོན་ནི།

ཚུལ་གསུམ་རྟགས་ལས་དོན་མཐོང་ཡིན།

རང་དོན་མེས་དཔག་གི་མཆོན་ཉིད་ནི་ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་ལས་སྟོན་གྱི་དོན་
མཐོང་བ་སྟོན་པའི་ལེས་པ་ཡིན་ནོ།

གཉིས་པ་(དེའི་དོན་རྒྱས་པར་བཏག་པ་)ལ་གཉིས། ཉེན་གྱི་གཏན་ཆོག་པ་བཏག་པ་དང་། དེའི་
བསྐྱབ་བྱ་བཏག་པའོ། །དང་པོ་(ཉེན་གྱི་གཏན་ཆོག་པ་བཏག་པ་)ལ་གཉིས། རྟགས་གྱི་ལྟོས་གཞི་ངོས་
བཟུང་བ་དང་། དེ་ལ་ལྟོས་པའི་རྟགས་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་(རྟགས་ཀྱི་ལྟོས་གཞི་ངོས་བཟུང་བ་)ལ་
གསུམ། ཚུལ་དང་པོའི་ལྟོས་གཞི་དང་། མེས་སུ་འགྲོ་ལྟོས་གཞི་དང་། དེ་དག་ལྟོས་གཞི་ར་
འཛིག་པའི་འཐད་པའོ། །དང་པོ་(ཚུལ་དང་པོའི་ལྟོས་གཞི་)ལ་གཉིས། མེས་སུ་དཔག་བྱའི་སྒྲིམ་དོན་
བསམ་པ་དང་། སྐབས་སུ་བབ་པའི་དོན་གྱི་བྱུང་པར་བཏག་པའོ། །དང་པོ་(མེས་སུ་དཔག་བྱའི་སྒྲིམ་
དོན་བསམ་པ་)ལ་གསུམ། མེས་སུ་དཔག་བྱའི་སྒྲིམ་འཇུག་པའི་ཡུལ་ངོས་བཟུང་བ་དང་། གང་དུ་

འཇུག་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ངེས་པ་དང་། རི་ལྟར་འཇུག་པའི་སྒྲིང་མཚན་ཉིད་བཤད་པའོ།

དང་པོ་(རིས་སུ་དཔག་བྱའི་སྒྲིང་འཇུག་པའི་ཡུལ་ངོས་བཟུང་བ་)ནི།

ཅ་བ། ཕྱོགས་ནི་ཚོས་དང་ཚོས་ཅན་གྱི།

ཚོགས་པ་བརྗོད་ལ་དངོས་མིང་ཡིན།

དེ་ཡི་ཕྱོགས་རེས་ཟེན་པའི་བྱིར།

ཡ་གྲུལ་གཉིས་ལ་བཏགས་ནས་འཇུག ། [༡]

གཏན་ཚིགས་དང་བསྐྱབ་བྱ་གཏན་ལ་འབབས་པའི་སྐབས་སུ་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲ་སྒྲུར་བའི་ཡུལ་གསུམ་ཡོད་དེ། ཚོས་དང་ཚོས་ཅན་གྱི་ཚོགས་པ་བརྗོད་པ་ལ་དངོས་མིང་ཡིན་ལ་ཕྱོགས་དེ་ཡི་ཕྱོགས་རེས་ཟེན་པའི་བྱིར། ཅོད་གཞི་དང་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ཡ་གྲུལ་གཉིས་ལ་བཏགས་ནས་འཇུག་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་(གང་དུ་འཇུག་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ངེས་པ་)ནི། འོན་ཕྱོགས་ཚོས་ཞེས་བརྗོད་པ་ན་ཚོས་ཅན་གྱི་ཚོས་སམ། ཚོས་ཀྱི་ཚོས་སམ། ཚོགས་དོན་གྱི་ཚོས་ཡིན་སྟེ་དོགས་པ་སྐྱེ་བས་འཇུག་པ་འཚོལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེན་མི་འགྱུར་ཏེ། མིང་ཐམས་ཅད་སྐབས་སྐྱབས་ཀྱིས་གོ་བའི་བྱིར།

གསུམ་པ་(རི་ལྟར་འཇུག་པའི་སྒྲིང་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། དངོས་མིང་བཏགས་མིང་གི་ཁྱད་པར་དང་། དངོས་དང་བཏགས་པའི་ཚོས་བསམ་པའོ།

དང་པོ་(དངོས་མིང་བཏགས་མིང་གི་ཁྱད་པར་)ནི།

ཅ་བ། བརྗོད་པར་འདོད་པས་སྡོན་སྒྲུར་བ།

དེ་ཉིད་གོ་བ་དངོས་མིང་ཡིན།

དེ་བརྟེན་རྒྱ་མཚན་འགའ་ལས་གཞན།

རྟོགས་པ་^①བཏགས་པའི་^②མིང་དུ་འདོད། [༢]

བུམ་པ་ཞེས་པའི་མིང་ཚོས་ཅན། ལྟ་ལྟེན་ཞབས་ཞུམ་པ་དེ་ཉིད་གོ་བ་ལ་དངོས་མིང་ཡིན་ཏེ།

① <<སྡོན་>> རྟོགས་པ། <<རྒྱ>> རྟོག་པས།
<<ཞ>><<རྟོར>> རྟོགས་པས།

② <<རང>> བའི། <<རྒྱ>> བ།

དེ་ལ་བརྟེན་པར་འདོད་པས་སྒྲིག་སྒྲུབ་བའི་དེའི་མིང་གང་ཞིག་དེ་འབྲུལ་མེད་དུ་གོ་བའི་ཕྱིར། ཚེད་གཞི་དང་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ལ་ཕྱོགས་ཀྱི་མིང་བཏགས་པའི་མིང་དུ་འདོད་དེ། དེ་ལ་འབྲུལ་བ་དང་འབྲེལ་བའི་སྒྲིག་སྒྲུབ་མིང་དུ་བཏགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱམ་པར་ཐལ། དངོས་མིང་དུ་འབྲུག་པའི་ཡུལ་དེ་དང་འབྲུལ་འབྲེལ་བ་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རྒྱ་མཚན་འགའ་ལས་སྒྲོ་འབྲུལ་མེད་དུ་མི་སྒྲེ་ཡང་། བཏགས་མིང་དུ་འབྲུག་པའི་ཡུལ་གཞན་ཉོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(དངོས་དང་བཏགས་པའི་ཆོས་བསམ་པ་)ལ་གཉིས། ཆོགས་དོན་ལ་དངོས་ཆོས་བསམ་པ་དང་། ཡ་གྲུལ་གཉིས་ལ་བཏགས་ཆོས་བསམ་པ་ལོ།

དང་པོ་(ཆོགས་དོན་ལ་དངོས་ཆོས་བསམ་པ་)ནི།

ཅ་བ། ཆོགས་དོན་ལ་ནི་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲ།

མཁས་པ་རྣམས་ལ་གདོད་ནས་གྲུབ།

ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་ཆོགས་དོན་ལ་ནི་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲ་དངོས་མིང་དུ་འབྲུག་སྟེ། དེ་དེའི་མིང་དུ་མཁས་པ་རྣམས་ལ་གདོད་ནས་གྲུབ་ཅིང་དེ་ལ་བཏགས་མིང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(ཡ་གྲུལ་གཉིས་ལ་བཏགས་ཆོས་བསམ་པ་)ལ་གསུམ། འདོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། བཏགས་པའི་དགོས་པ་དང་། དངོས་ལ་གཞི་བྱེད་དོ།

དང་པོ་(འདོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་)ནི།

ཅ་བ། བཏགས་པ་ལ་ནི་འབྲུལ་བ་དང་།

འབྲེལ་པའི་རྒྱ་མཚན་གཞན་ལ་ལྟོས། [༣]

ཚེད་གཞི་དང་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ལ་ཕྱོགས་ཀྱི་མིང་གིས་འདོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། བཏགས་མིང་འབྲུག་པ་ལ་ནི་འབྲུལ་བ་དང་འབྲེལ་པའི་རྒྱ་མཚན་ལ་ལྟོས་ལ། དེ་གཉིས་རེ་རེ་ཡང་ཕྱོགས་མཚན་ཉིད་པའི་ཕྱོགས་རེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(བཏགས་པའི་དགོས་པ་)ལ་གསུམ། ཆོས་ལ་བཏགས་པའི་དགོས་པ་དང་། ཚེད་གཞི་ལ་བཏགས་པའི་དགོས་པ་དང་། ཆོས་ཅན་རང་མིང་གིས་སྒྲོས་པ་དང་མཚུངས་པའི་ཚེད་སྒྲ་རོ།

དང་པོ་(ཆོས་ལ་བརྟགས་པའི་དགོས་པ་)ནི།

ཙ་བ། ཆོས་ལ་བསྐྱབ་བྱར་མིང་བརྟགས་པ།
འགལ་བའི་གཏན་ཆོགས་ཡང་དག་ཏུ།
ལོག་པར་རྟོག་པ་སྤང་བྱིར་རམ།
སྤེབ་སྦྱོར་དོར་བྱས་བརྟགས་པ་ཡིན། [༤]

བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ལ་བསྐྱབ་བྱར་མིང་བརྟགས་པ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གཏན་ཆོགས་ཆོས་ཀྱི་
རྗེས་འགྲོ་བ། ཞེས་བརྗོད་ན་འགལ་བའི་གཏན་ཆོགས་ཡང་དག་ཏུ་ལོག་པར་རྟོག་^①པ་མཐོང་བས་
དེ་སྤང་བའི་བྱིར་དང་། སྤེབ་སྦྱོར་གྱི་དོར་བྱས་ནས་བརྟགས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་(ཚད་གཞི་ལ་བརྟགས་པའི་དགོས་པ་)ནི།

ཙ་བ། ཆོས་ཅན་བརྗོད་ན་འཁྲུལ་གཞི་ཡོད།
མཐའ་རྣམས་བཀག་ན་ཡུན་རིང་འགོར།
དངོས་མིང་བརྗོད་ན་སྤེབ་སྦྱོར་ཉམས།
བདེ་ལྷག་རྟོགས་བྱིར་ཕྱོགས་ཞེས་གསུངས། [༥]

ཚད་གཞི་ལ་ཕྱོགས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཚད་གཞི་ཆོས་ཅན་གྱི་སྤྱིང་ཏུ་དགོད་
ཚུལ་དང་མཐུན་པར་གྲུབ་པ་དེ་ཚུལ་དང་པོར་བདེ་ལྷག་ཏུ་རྟོགས་པའི་ཆེད་ཏུ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཚུལ་
དང་པོ་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་ཆོས་ཅན་རང་མིང་གིས་བརྗོད་མི་རིགས་པར་ཐལ། ཆོས་ཅན་རང་
མིང་གིས་བརྗོད་ན་མི་མཐུན་དཔེ་ཆོས་ཅན་གྱི་ཆོས་སུ་གྲུབ་པ་ཁ་ཅིག་དང་། མཐུན་དཔེ་ཆོས་ཅན་
གྱི་ཆོས་སུ་གྲུབ་པ་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཚུལ་དང་པོ་གྲུབ་བཅས་
སྟམ་པའི་འཁྲུལ་གཞི་ཡོད་པའི་བྱིར། གཞན་ལ་འདྲུག་པ་སྐྱ་འགལ་བ་དང་བརྗོད་པ་ལ་སོགས་པའི་
སྦྱོན་སྦྱོང་བྱེད་པའི་མཐའ་རྣམས་བཀག་ན་ཡུན་རིང་འགོར་བས་བདེ་ལྷག་ཏུ་མི་གོ་བའི་བྱིར།

གསུངས་པ་(ཆོས་ཅན་རང་མིང་གིས་སྦྱོས་པ་དང་མཚུངས་པའི་ཚད་སྤང་)ནི།

ཙ་བ། ཕྱོགས་དང་ཆོས་ཅན་མཚུངས་ཤིང་།

① <<རང་>> རྟོག <<ས་>><<བྱིས་>> རྟོགས།

ཆོས་ཅན་གྱི་སྤྲ་གསུམ་ལ་འབྲུག་པས་རང་མིང་གིས་སྒོས་ན་ལོག་རྟོག་སྐྱེ་བ་བཞིན་དུ།
 ཕྱོགས་གྱི་སྤྲ་ཡང་གསུམ་ལ་འབྲུག་པས་ལོག་རྟོག་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ཅོད་གཞི་ལ་ཕྱོགས་དང་ཆོས་ཅན་
 གྱི་མིང་གིས་བཏགས་པ་ལ་འབྲུལ་གཞི་ཆེ་ཆུང་མཆུངས་ཤིན།

ཙ་བ། གྲགས་པའི་སྒོ་ནས་བྱད་པར་ཡོད།

མི་མཆུངས་པར་ཐལ། ཆོལ་བྱི་ཆོལ་མཁས་པ་ལ་གྲགས་པའི་སྒོ་ནས་བྱད་པར་ཡོད་པའི་
 ཕྱིར།

དོན་བསྟུ་བ་ནི།

ཙ་བ། ཆོས་དང་འབྲེལ་པའི་ཕྱོགས་གྱི་སྤྲ།
 ཅོད་གཞི་ཉིད་ཡིན་ལག་ལུན་བཞིན།
 ཆོས་དང་འབྲེལ་ཡང་ཆོས་ཅན་སྤྲས།
 དེས་པར་མི་རྒྱས་མགོ་ལུན་བཞིན། [༦]
 བསྟུ་བའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ།

དེ་གཉིས་མི་མཆུངས་པར་ཐལ། ཆོས་དང་འབྲེལ་པའི་ཕྱོགས་གྱི་སྤྲ་ཅོད་གཞི་ཉིད་ལ་གོ་བ་
 ཡིན་པ་སྒྲང་པོ་ལ་ལག་ལུན་བཞིན། ཆོས་ཅན་གྱི་ཆོས་ཞེས་ཆོས་དང་འབྲེལ་ཡང་ཆོས་ཅན་སྤྲས་
 ཆུལ་དང་པོ་ངས་པར་མི་རྒྱས་པ་མགོ་ལུན་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་(དངོས་ལ་གཞོད་ཟེད)ནི།

ཙ་བ། ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་བསྐྱབ་བྱ་ཉིད།
 མ་ཡིན་མཆན་ཉིད་མེད་ཕྱིར་རོ།

ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་རེ་རེ་བ་བསྐྱབ་བྱ་ཉིད་མ་ཡིན་ཏེ། ཕྱོགས་གྱི་མཆན་ཉིད་ཞུགས་པ་མེད་
 པའི་ཕྱིར་རོ།

གཉིས་པ་(སྐབས་སུ་བབ་པའི་དོན་གྱི་བྱད་པར་བཤད་པ་)ནི།

ཙ་བ། དཔག་གཞིར་བཟུང་བ་ཤེས་འདོད་ཡིན།

སྒྲོར་བ་སྒྲོར་གཅིག་པའི་ཆོད་གཞི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ཡིན་ཏེ། ཕྱི་ཚོལ་གྱི་དོར་སྐྱབས་
དང་མ་སྐྱབ་པར་ཚོལ་བས་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་དཔག་གཞིར་བརྩེང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཅ་བ། དེ་ལ་གྲུབ་པ་ཕྱོགས་ཆོས་སོ། [༥]

དེ་ལ་གཏན་ཆོགས་དགོད་ཚུལ་དང་མ་སྐྱབ་པར་གྲུབ་པ་ཚུལ་དང་པོ་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ་ཕྱོགས་
ཆོས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱས་པར་ཕྱོགས་ཆོས་ངེས་བྱེད་ཀྱི་བསྐྱེད་བཙུགས་ལོགས་སུ་བཤད་ཡོད་
པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།

གཉིས་པ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ཐོག་གི་ལྟོས་གཞི་ལ་གསུམ། གཞན་ལྷགས་དགག་པ་དང་། རང་
ལྷགས་དགོད་པ་དང་། ཆོད་སྤང་རོ། །དང་པོ་(གཞན་ལྷགས་དགག་པ་)ལ་གསུམ། ཕྱོགས་སྤྲ་མ་དང་།
དེ་དགག་པ་དང་། བགག་པ་ལ་མི་འཐད་པ་སྤང་བའོ།

དང་པོ་(ཕྱོགས་སྤྲ་མ་)ནི།

ཅ་བ། བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ལྡན་མི་ལྡན་ལ།

མ་སྐྱབ་ཕྱོགས་མི་མ་སྐྱབ་ཕྱོགས་ཞེས་ཟེར།

ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྐྱབ་ཚུལ་དང་མ་སྐྱབ་པར་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་དང་ལྡན་པ་དང་མི་ལྡན་པ་ལ་
མ་སྐྱབ་ཕྱོགས་དང་མི་མ་སྐྱབ་ཕྱོགས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ཞེས་ཟེར་རོ།

ཅ་བ། ཕྱོགས་གཉིས་དངོས་འགལ་དུ་བསམས་ནས།

ཕྱང་གསུམ་བྱུང་བར་དོགས་པ་ལ། [༦]

ཆད་མའི་ཡུལ་མི་ཤེས་པ་འགལ།

རྗེས་ཐོག་རྣམ་པར་བྱེ་སྒྲེ་སྤྱོད།

སྐྱབ་ཚུལ་དང་མ་སྐྱབ་པའི་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱིས་སྒྲོང་མི་སྒྲོང་ལ་འདོད་པ་ཡང་དོན་
འདྲའོ། །མ་སྐྱབ་ཕྱོགས་དང་མི་མ་སྐྱབ་ཕྱོགས་གཉིས་པན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་དངོས་
འགལ་དུ་བསམས་ནས་ཕྱང་གསུམ་བྱུང་བར་དོགས་པ་ལ། སེལ་བས་འདུག་པའི་ཆད་མའི་ཡུལ་
མི་ཤེས་པ་འགལ་ཞིག་རྗེས་ཐོག་རྣམ་པར་བྱེ་སྒྲེ་སྤྱོད་སྒྲོང་སྤྱོད། མེ་དང་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་

རྗེས་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོས་སྐྱབ་པ་ན། རྗེས་ལ་ཁ་ཆོན་ཆོད་ལ་ཕྱོག་པ་ལ་ཕྱང་གསུམ་མིང་གྲང་སྟོན་
མེད་དེ། དེ་ལ་དགག་སྐྱབ་བྱེད་པའི་སྐབས་མིན་པའི་ཕྱིར་དང་། གཏན་ཆོག་ས་ཀྱི་ཐ་སྙད་བྱ་རུང་རུ་
སྐྱབ་པ་ལྟ་བུ་ཕྱོག་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོས་སྐྱབ་པའི་ཆེ་ཕྱོག་པ་ལ་ཁ་ཆོན་ཆོད་ལ་རྗེས་ལ་ཕྱང་
གསུམ་མིང་གྲང་སྟོན་མེད་དེ། དེ་ལ་དག་^⑨སྐྱབ་བྱེད་པའི་སྐབས་མིན་པའི་ཕྱིར།

ཙ་བ། རྗེས་ཆོས་གཅིག་དང་ཐ་དད་ལྟན།

ཕྱོག་ཆོས་རང་ཕྱོག་ཉེན་ཞེས་ཟེར། [༤]

སྐྱབ་ཚུལ་ཡང་རྗེས་ཆོས་སྐྱབ་པའི་ཆེ་ངོ་ལོ་གཅིག་དང་ཐ་དད་ལྟན་པར་སྐྱབ་པ་དང་། ཕྱོག་
ཆོས་སྐྱབ་པའི་ཆེ་རང་ཕྱོག་ལ་བརྟེན་པར་སྐྱབ་པ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དཔེར་ན་བྱས་པ་སྤྱི་མི་རྟག་སྐྱབ་ཀྱི་
རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་མཆོན་པ་ལ་བྱས་ཕྱོག་དེར་མཆོན་ཏུས་གྲང་། བྱས་པ་ཡིན་ན་དེས་མ་བྱས་པ་
དང་། སྤྱི་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་ཆེ་སྤྱི་ཡིན་ན་མི་རྟག་པས་བྱས་པ་ལྟ་བུ་ལོ།

གཉིས་པ་(དེ་དགག་པ་)ལ་གསུམ། མཐུན་ཕྱོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གཉིས་སུ་ཁ་ཆོན་ཆོད་
པ་མི་འཐད་པ་དང་། རྗེས་ཕྱོག་ཕྱེ་སྟེ་སྐྱབ་པ་མི་འཐད་པ་དང་། རང་ཕྱོག་ལ་བརྟེན་ཏེ་སྐྱབ་པ་མི་^⑩
འཐད་པ་ལོ། །དང་པོ་(མཐུན་ཕྱོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གཉིས་སུ་ཁ་ཆོན་ཆོད་པ་མི་འཐད་པ་)ལ་གཉིས། ཕྱོགས་
ཆོས་སུ་ཁ་ཆོན་ཆོད་པ་མི་འཐད་པ་དང་། དབྱེད་ན་རྣམ་བཞག་འཛིག་པ་ལོ།

དང་པོ་(ཕྱོགས་ཆོས་སུ་ཁ་ཆོན་ཆོད་པ་མི་འཐད་པ་)ནི།

ཙ་བ། རྗེས་ཕྱོག་རི་ལྟར་བྱེན་ཡང་།

ཕྱོགས་གཉིས་ཉིད་རྟེན་པའི་རྟེན་ལ།

གཉིས་ལ་འཇུག་པའི་རྗེས་ཕྱོག་གྲང་།

མཁས་པ་རྣམས་ལ་གྲུབ་པར་མཐོང་། [༡༠]

རྗེས་ཕྱོག་རི་ལྟར་བྱེན་ཡང་སྟོར་བ་སྟོར་ཅིག་གི་མཐུན་ཕྱོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གཉིས་
ཉིད་རྟེན་པའི་རྟེན་པར་ཐལ། མཐུན་ཕྱོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་འཇུག་པའི་རྗེས་ཕྱོག་
གྲང་མཁས་པ་རྣམས་ལ་གྲུབ་པར་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྗེས་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོས་སྐྱབ་པའི་

⑨ <<བཀྲིས>><<རང>> དགག

⑩ <<རང>> + <<བཀྲིས>> -

ཆེ་ཆུས་ལ་ཁ་ཆོན་ཆོད་ན། ལ་མེ་ལྷན་དུ་སྐྱབ་པ་ལ་སྐྱ་བའི་རྟགས་རྣམས་སུ་བཀོད་པའི་ཆེ། སྐྱ་བའི་
 རྣམས་ཕྱང་གསུམ་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྐྱ་བའི་རྣམས་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ན།
 རྒྱངས་བཤང་མེ་ཡོད་དུ་འགྱུར་ལ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ན་དུ་བཤང་མེ་མེད་དུ་འགྱུར་རོ། །གཉིས་
 ཀ་སྤྱི་ན་གཉིས་སུ་ཁ་ཆོན་ཆོད་པ་ཉམས་སོ། །གཞན་ལའང་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཕྱོག་པ་
 ལ་ཁ་ཆོན་ཆོད་ན་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བས་བྱས་པ་སྐྱ་མི་རྟག་སྐྱབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་དུ་
 མཆོན་པའི་ཆེ། ཤེས་བྱ་ཅ་མ་ཕྱོག་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ན། སྐྱ་མི་རྟག་སྐྱབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཞུགས་
 བར་ཐལ་ལ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ན་དེས་ཚུལ་གསུམ་ལ་བྱབ་ན་འགལ་བར་འགྱུར་ལ། མ་བྱབ་
 བ་ཚུལ་གསུམ་ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཞན་ལའང་སྦྱར་བར་བྱ་སྟེ། འདིས་
 གྱང་སློང་ར་ཕྱང་གསུམ་བཞེད་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། དོན་ལ་ཕྱང་གསུམ་བཞེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་
 གཞན་ལ་གཞོད་པ་བསྟན་པ་འདི་དག་རང་ཕྱོག་གཞི་ཕྱོག་མ་བྱེད་པའི་སྒྲིན་དུ་མར་འགྱུར་བས་སོ། །

གཉིས་པ་(དབྱེད་ན་རྣམ་བཞག་འཛིག་པ་)ལ་བཞི། བརྟགས་ན་མི་འཐད་པ་དང་། ཏ་ཅང་ཐལ་བ་
 དང་། རྣམ་བཞག་འགལ་བ་དང་། སློབ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་པའོ། །

དང་པོ་(བརྟགས་ན་མི་འཐད་པ་)ནི།

ཅ་བ། དོན་ལ་དགག་སྐྱབ་བྱེད་ན་ནི།

ཚད་མའི་ཡུལ་མི་ཤེས་པར་འགྱུར།

སློང་ར་དགག་སྐྱབ་བྱེད་ན་ནི།

ཡོད་མེད་མ་ངེས་གསུམ་དུ་འགྱུར། [༡༡]

རྣམས་ཕྱོག་ལ་བརྟན་པའི་ཁ་ཆོན་གཅོད་པའི་རྣམ་བཞག་དེ་དག་མི་འཐད་པར་ཐལ། སློང་ར་
 དེ་མ་ཡིན་བཅད་པ་ལ་མི་སྟོས་པར་དོན་ལ་དགག་སྐྱབ་བྱེད་ན་ནི། ཚད་མའི་ཡུལ་མི་ཤེས་པར་
 འགྱུར་ལ། སློང་ར་དགག་སྐྱབ་བྱེད་ན་ནི་མེ་ཡོད་དུ་ངེས་པ་དང་མེ་མེད་དུ་ངེས་པ་དང་། མེ་ཡོད་
 མེད་གང་དུ་ཡང་མ་ངེས་པའི་གཞི་གསུམ་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །སྦྱོར་བ་སྒྲོར་ཅིག་གི་མཐུན་
 ཕྱོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གཉིས་སྦྱིར་དངོས་འགལ་མ་ཡིན་པ་བསྟན་བཅོས་འདིའི་བཞེད་པར་
 འདོད་པ་དག་ཉོན་ཅིག འོ་ན་མེ་ཡོད་མེད་གྱང་དངོས་འགལ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མེ་ཡོད་དུ་འང་མ་

ངེས་མེ་མེད་དུ་འང་མ་ངེས་པའི་གཞི་ཚོལ་བྱི་ཚོལ་གྱི་ཆད་མས་ངེས་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། ཉགས་དང་
 བྱབ་པ་ཁས་སྦངས་སོ། །འདོད་ན་དངོས་འགལ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་ལོ། །ཆད་མ་རྣམས་ངེས་ལས། དེ་
 དག་ནི་པན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་པའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་པས་སྤང་པོ་གསུམ་པ་ལྟོག་པར་བྱེད་དོ་
 ཞེས་སྦྱོར་བ་སྒྲོར་ཅིག་གི་ཕྱོགས་གཉིས་དངོས་འགལ་དུ་གསུངས་པ་མ་གཟིགས་པ་དང་མ་
 དགོངས་པ་ག་ལ་སྲིད།

གཉིས་པ་(ཉ་ཅང་ཐལ་བ་)ནི།

ཙ་ག། ཤེས་འདོད་ཕྱོགས་སུ་མི་འདོད་བྱིར།

ལྟོས་གཞི་དང་པོ་མེད་པར་འགྱུར།

ལྟོས་གཞི་དང་པོ་མི་འདོད་ན།

འདི་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་མཆན་ཉིད་དཀའ། [༡༢]

སྦྱོར་བ་སྒྲོར་ཅིག་གི་ལྟོས་གཞི་དང་པོ་མེད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་བྱི་
 ཚོལ་གྱི་ངོར་མ་ཐུན་ཕྱོགས་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་གང་དུ་ཡང་མ་ངེས་པའི་ཕྱོགས་སུ་མི་འདོད་པའི་བྱིར།
 མ་བྱུབ་ན། དགག་སྒྱུབ་བྱེད་པའི་ཆེ་བྱི་ཚོལ་གྱི་ངོར་ཡང་ཕྱོགས་གཉིས་གང་དུ་ཡང་མ་ངེས་པའི་
 སྤང་གསུམ་མེད་པ་ཉམས་སོ། །འདོད་ན། ཕྱགས་འདི་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་མཆན་ཉིད་བཞག་པར་
 དཀའ་མི་རུས་པར་ཐལ། ལྟོས་གཞི་དང་པོ་མི་འདོད་པའི་བྱིར།

ཙ་ག། ལྟོས་གཞི་དང་པོ་ཕྱོགས་གཉིས་སུ།

ངེས་ན་ལྟོས་གཞི་གཞན་གཉིས་ཀྱི།

ཡོད་མེད་ངེས་པའི་འགོ་ལྟོག་ཀྱང་།

བརྗོད་པ་རབ་ཏུ་དཀའ་བ་ཡིན། [༡༣]

བྱི་ཚོལ་གྱིས་ལྟོས་གཞི་དང་པོ་མ་ཐུན་ཕྱོགས་སམ་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་གཉིས་སུ་ངེས་ན་ལྟོས་
 གཞི་གཞན་གཉིས་ཀྱི་མེ་ཡོད་དུ་ངེས་པ་དང་། ཚུ་སྦྱང་མེ་མེད་དུ་ངེས་པའི་རྗེས་སུ་འགོ་ལྟོག་བརྗོད་
 པ་རབ་ཏུ་དཀའ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱི་ཚོལ་གྱི་ངོར་བསྒྱུབ་བྱ་མ་ངེས་པའི་སྤང་སྤང་གསུམ་མེད་ན་
 མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་མ་ཐལ་དག་ལ་ལྟོག་པ་ངེས་པ་དང་། མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཁོན་ལ་ཡོད་པའི་རྗེས་འགོ་

ངེས་པ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། བསྐྱབ་བྱ་མ་ངེས་པའི་སྤར་ཚད་གཞི་དེ་མེ་མེད་ཡིན་མིན་ཐེ་ཚོམ་ཟ་
དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ།

ཙ་བ། ཕྱོགས་ཚོས་དང་ནི་ཕྱོགས་གཉིས་པོ།

གཅིག་ལ་ཕྱོག་པས་འབྲེད་ན་ནི།

ཏྲགས་ཀྱན་ཕྱོགས་སུ་ལྷུང་བྱུར་བས།^①

གཏན་ཚིགས་མ་ངེས་ག་ལ་སྤི། [༡༩]

གཞན་ཡང་ཕྱོགས་ཚོས་དང་ནི་མ་སྤྱན་ཕྱོགས་མི་མ་སྤྱན་ཕྱོགས་གཉིས་པོ་བྱས་པ་དེ་ཉིད་
སྤྱ་ཏྲག་མི་ཏྲག་གང་དུ་སྐྱབ་བྱང་ཕྱོགས་ཚོས་དང་ཏྲག་པར་སྐྱབ་ན་མི་མ་སྤྱན་ཕྱོགས་དང་མི་ཏྲག་
པར་སྐྱབ་ན་མ་སྤྱན་ཕྱོགས་ཞེས་གཅིག་ལ་ཕྱོག་པས་འབྲེད་ན་ནི་གཏན་ཚིགས་མ་སྤྱན་ཕྱོགས་མི་
མ་སྤྱན་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་མི་འབྲུག་པའི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པ་དང་། གཉིས་ཀ་ལ་འབྲུག་པའི་
དངོས་ཀྱི་མ་ངེས་པ་ག་ལ་སྤི། མི་སྤི་པར་ཐལ། ཏྲགས་ཀྱན་མ་སྤྱན་ཕྱོགས་མི་མ་སྤྱན་ཕྱོགས་
གང་རུང་གཅིག་གི་ཕྱོགས་སུ་ལྷུང་བར་བྱུར་བས་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །མ་གྱུབ་ན། དེ་གཉིས་པན་
ཚུན་སྤང་འགལ་གྱི་དངོས་འགལ་ཡིན་པ་ཉམས་སོ།

ཙ་བ། ཚོགས་དོན་མ་སྤྱན་ཕྱོགས་ཉིད་ཡིན་ན།

དེ་ཡི་ཡན་ལག་དེ་ལྡན་ཉིད།

ཁ་ཅིག་ཚོས་ཚོས་ཅན་གྱི་ཚོགས་དོན་མ་སྤྱན་ཕྱོགས་ཉིད་ཡིན་ན་དེའི་ཡན་ལག་བསྐྱབ་བྱའི་
ཚོས་བྱང་དེ་ལྡན་ཉིད་དེ་མ་སྤྱན་ཕྱོགས་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལྟ་ན་དབྱུག་པ་བྱུབ་
པས་དབྱུག་པ་ཅན་བྱུབ་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་(རྣམ་བཞག་འགལ་བ་)ནི།

ཙ་བ། ཤེས་བྱ་ཕྱོགས་གཉིས་ངེས་པ་དང་།

ལྟོས་གཞི་གསུམ་དུ་འདོད་པ་འགལ། [༡༥]

ཏྲགས་ཀྱི་ལྟོས་གཞི་གསུམ་དུ་འདོད་པ་འགལ་བར་ཐལ། ཤེས་བྱ་ཡིན་ན་སྤྱིར་བ་སྒྲོར་ཅིག་

① <<ཞ>> ལྱུར་བས། <<ཙ>> འགྱུར་བས། <<སྤ>><<ཏྲ>> ལྱུར་བའི།

གི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་གཉིས་གང་རུང་དུ་ངེས་པས་བྱབ་པའི་ཕྱིར།

ཙ་བ། ལྟོས་གཞི་གཉིས་སུ་འདོད་ན་ནི།

དེ་ལྟོས་རྟགས་ཀྱང་ཚུལ་གཉིས་འགྱུར།

རྟགས་ཀྱི་ལྟོས་གཞི་གཉིས་སུ་ངེས་པ་འདོད་ན་ནི་དེ་ལ་ལྟོས་པའི་རྟགས་ཀྱང་ཚུལ་གཉིས་
པ་ཅན་ཁོ་ནར་འགྱུར་བར་ཐལ་ལོ།

བཞི་པ་(སློབ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་པ་)ནི།

ཙ་བ། མ་ཐུན་ཕྱོགས་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་གཉིས་སུ།

ངེས་པ་སློབ་དཔོན་མི་བཞེད་དོ། [༡༩]

རྟགས་ཀྱིས་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་པའི་ཆེ་ཕྱི་ཆོལ་གྱི་ངོར་ཆད་མས་ངེས་པའི་གཞི་གང་ཡིན་
མ་ཐུན་ཕྱོགས་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་གཉིས་སུ་ངེས་པ་སློབ་དཔོན་མི་བཞེད་དེ། ལ་མེ་ལྷན་དུ་སྐྱབ་པའི་
ཆེ་མེ་ཡོད་དུ་ངེས་ན་མ་ཐུན་ཕྱོགས་དང་། མེ་མེད་དུ་ངེས་ན་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་དང་། གང་དུ་ཡང་མ་
ངེས་པའི་གཞི་ཆད་མས་ངེས་པ་དེ་ཕུང་སོ་གསུམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་གཉིས་སྒྱིར་དངོས་
འགལ་མ་ཡིན་པར་འདོད་པ་ནི། འགྲེལ་བར་དངས་པའི་རྣམ་ངེས་ཀྱི་གཞུང་གི་དོན་མ་རྟོགས་པ་
དང་། དེའི་དོན་སྤྱད་པ་ན། དེས་ན་ཚུལ་གསུམ་གྱི་ལྟོས་གཞི་ཡིན་པས་སློབ་དཔོན་ཕུང་གསུམ་དུ་
གནས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་མ་མཐོང་བར་གསལ་ལོ།

གཉིས་པ་(རྗེས་ལྟོག་ཕྱི་སྟེ་སྐྱབ་པ་མི་འཐད་པ་)ནི།

ཙ་བ། རྗེས་ལྟོག་སོ་སོར་བྱེ་བ་ཡི།^①

རྗེས་སུ་འཇུག་ན་ཐ་སྙད་འཇིག །

རྗེས་ལྟོག་སོ་སོར་བྱེ་ནས་དགག་སྐྱབ་བྱེད་ཚུལ་གཉིས་སུ་འབྱེད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ།
རྗེས་ལྟོག་^②སོ་སོར་བྱེ་བ་ཡི་དགག་སྐྱབ་བྱེད་ཚུལ་རིགས་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་རྗེས་སུ་འཇུག་
ན་^③འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་འཇིག་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྗེས་ཆོས་སྐྱབ་པའི་ཆེ་དེ་མ་ཡིན་སློབ་དཔོན་

① <<རང་>> ཡི།

<<རྩ་>> ཡིས།

② <<བཞིས་>> རྟོག

③ <<བཞིས་>> འཇིག་

བཅད་པ་ལ་མི་ལྟོས་ན་དེ་འདྲ་བའི་རང་མཆན་རྟོག་པའི་ཡུལ་དུ་མི་རུང་ལ། ལྟོས་ན་ལྟོག་པ་སྤངས་
པའི་རྗེས་ལ་དགག་སྐྱབ་བྱེད་པ་མི་འཐད་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་(རང་ལྟོག་ལ་བརྟེན་ཏེ་སྐྱབ་པ་མི་འཐད་པ་)ནི།

ཙ་བ། རང་ལྟོག་བརྟེན་ནས་སྐྱབ་པ་ཡི།

ཚུལ་འདི་བརྟགས་ན་སྒྲིང་པོ་མེད། [12]

རང་ལྟོག་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱབ་པ་ཡི་ཚུལ་འདི་བརྟགས་ན་སྒྲིང་པོ་མེད་པར་ཐལ། བྱས་པ་ལ་
སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་གཏན་ཆེགས་བརྟེན་པ་འདི་ངོ་པོ་གཅིག་དང་ཐ་དད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་བརྟེན་ན་
འབྲས་རང་ལས་མ་འདས་ཤིང་། དེ་གཉིས་གང་ཡང་མིན་པའི་བརྟེན་ཚུལ་མི་སྲིད་པའི་བྱིར་དང་།
སྐྱོས་རང་ལྟོག་ལ་བརྟེན་པར་གཟུང་བ་ཙམ་ཡིན་ན་དེ་ཙམ་གྱིས་བརྟེན་པར་མི་འབྲུབ་པའི་བྱིར་རོ།

གསུམ་པ་བཀག་པ་ལ་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་ལ་རྩོད་པ་ནི།

ཙ་བ། རྟོགས་གཉིས་དངོས་འགལ་མ་ཡིན་བྱིར།

དགག་སྐྱབ་རྣམ་གཞག་འཛིག་ཅེ་ན།

མཐུན་རྟོགས་མི་མཐུན་རྟོགས་གཉིས་དངོས་འགལ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། རྟོགས་ཆོས་ངེས་
པའི་རྗེས་སུ་མི་མཐུན་རྟོགས་ལ་མེད་པའི་ལྟོག་པ་དང་། མཐུན་རྟོགས་ཁོན་ལ་ཡོད་པའི་རྗེས་འགོ་
ངེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྩོད་གཞི་རྟག་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། མི་རྟག་པར་ངེས་པའི་དགག་སྐྱབ་ཀྱི་རྣམ་
བཞག་འཛིག་ཅེ་ན།

དེ་དགག་པ་ནི།

ཙ་བ། དགག་སྐྱབ་རྟོགས་ཀྱི་^①བྱེད་པ་མིན།

ཆད་མའི་འགལ་འབྲེལ་ངེས་པས་འབྲུབ། [13]

ཆད་མའི་དགག་སྐྱབ་མཐུན་རྟོགས་དང་མི་མཐུན་པའི་རྟོགས་ཀྱི་བྱེད་པས་མིན་པར་ཐལ།
ཆད་མའི་སྟོབས་ལས་འོངས་པའི་འགལ་འབྲེལ་ངེས་པས་འབྲུབ་པའི་བྱིར། འདིར་ཡང་འབྲེལ་པར་

① <<སྟེ>><<རྟོར>> ཀྱི། <<རྩ>><<ཞ>> ཀྱིས།

མོ་ལ་ལྟོས་ནས་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱང་པོ་གསུམ་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པས་སོ།།

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ལ་གཉིས། རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་ངོས་བཟུང་བ་དང་། དེའི་ལྟོས་གཞི་
ངོས་བཟུང་བའོ།།

དང་པོ་(རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་ངོས་བཟུང་བ་)ནི།

ཙ་བ། ཉགས་དང་བསྐྱབ་བྱ་འབྲེལ་སྟོབས་ཀྱིས།།
ཡོད་མེད་ངོས་པ་རྗེས་འགྲོ་ལྟོག །

རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་གི་བྱུང་བ་ངོས་པ་འབྲེལ་བ་ངོས་པ་ལ་ལྟོས་པར་ཐལ། ཉགས་དང་བསྐྱབ་
བྱའི་ཆོས་འབྲེལ་སྟོབས་ཀྱིས་ཉགས་སྐྱབ་^①བྱའི་ཆོས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་ངོས་པ་རྗེས་འགྲོའི་ཚུལ་
དང་། མི་མཐུན་སྟོགས་ལ་མེད་པ་ཁོ་ནར་ངོས་པ་ལྟོག་པའི་ཚུལ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་(དེའི་ལྟོས་གཞི་ངོས་བཟུང་བ་)ལ་གསུམ། མཐུན་སྟོགས་མི་མཐུན་སྟོགས་དབྱེད་པ་
དང་། ཉགས་ཀྱི་དགག་སྐྱབ་ཀྱི་ཡུལ་ངོས་བཟུང་བ་དང་། གཞན་སེལ་ཀྱི་དགག་སྐྱབ་ཀྱི་རབ་ཏུ་
དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་(མཐུན་སྟོགས་མི་མཐུན་སྟོགས་དབྱེད་པ་)ལ་གསུམ། མཆན་ཉིད་དང་། མཐུན་ཡུལ་
ངོས་བཟུང་བ་དང་། ཚུད་པ་སྤང་བའོ།།

དང་པོ་(མཆན་ཉིད་)ནི།

ཙ་བ། སྟོགས་དང་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱིས།།
མཚུངས་དང་མི་མཚུངས་སྟོགས་གཉིས་ཡིན།། [༡༩]

སྟོགས་ཚུད་གཞི་དང་སྐྱབ་ཚུལ་དང་མཐུན་པའི་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱིས་མཚུངས་པ་
མཐུན་སྟོགས་དང་། མི་མཚུངས་པ་མི་མཐུན་སྟོགས་ཏེ་སྟོགས་གཉིས་ཡིན་ནོ། །སྟོགས་དང་
མཐུན་པ་དང་། མཐུན་པའི་སྟོགས་ཞེས་སྤྱོད་པ་ཡིན་ཀྱི་མཆན་ཉིད་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་གཞལ་
བྱའི་ཉགས་ཀྱིས་སྤྱོད་པར་སྐྱབ་པའི་མཐུན་སྟོགས་མི་སྤྱི་པར་ཐལ་བའི་བྱིར་རོ། །མཆན་ཉིད་ནི་
སྐྱབ་ཚུལ་དང་མཐུན་པའི་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱིས་དོན་མཐུན་པ་དང་མི་མཐུན་པ་ཞེས་བྱའོ། །མི་

① <<བཀྱིས་>> བསྐྱབ།

མ་ཐུན་ཕྱོགས་དབྱེན། ལ་ལ་མེ་སྐྱབ་པའི་ཆེ་མེད་མེད་པ་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་དང་། གང་རེག་
འགལ་བ་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་དང་། རེག་བྱ་བཏང་སྟོམས་པ་གཞན་ལ་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་སོ། །སྤ་མ་
ལས་དངོས་སུ་ཕྱོག་པར་རྟོགས་ཤིང་ཕྱི་མ་གཉིས་ལས་ཤུགས་ཀྱིས་ཕྱོག་པར་རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ།

གཉིས་པ་(མ་ཐུན་ཡུལ་དོས་བརྒྱང་བ་)ནི།

ཙ་བ། མ་ཐུན་ཡུལ་ཕྱོགས་ཀྱང་བཏགས་པ་བཞི།^①

གཞན་སེལ་ཉིད་ཡིན་གཉིས་པོ་མིན།

མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་མ་ཐུན་ཡུལ་ཕྱོགས་ཀྱང་ཕྱོགས་ཆོད་དོན་དང་། གཉིས་ཀའི་སྐྱ་དོན་དང་
མ་ཐུན་པ་ལ་བརྟེན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཕྱོགས་བཏགས་པ་བའི་གཞན་སེལ་ཉིད་ཡིན་གྱི་གཉིས་པོ་
མིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་(ཆོད་པ་སྤང་བ་)ནི།

ཙ་བ། འདི་ལ་གཞན་གྱི་སྐྱ་ཀ་མེད།

གཞུང་གི་དགོངས་པའང་འདི་ཉིད་ཡིན། [30]

འདི་ལ་གཞན་གྱི་སྐྱ་ཀ་ཁྱབ་པ་བྱུང་བའི་དུས་ན་བསྐྱབ་བྱ་བྱུང་བར་ཐལ། མ་ཐུན་ཕྱོགས་
ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་ངེས་པ་ན། ཆོད་གཞི་དང་མ་ཐུན་པ་ལ་ཡོད་པར་ངེས་དགོས་པ་དང་། གཞལ་
བྱས་སྐྱ་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་མི་སྲིད་པར་ཐལ། སྐྱ་དང་རྟག་པར་མ་ཐུན་པ་མེད་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་པ་དང་། ཆོད་གཞི་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་སུ་ཐལ། རང་ཉིད་རང་དང་མ་ཐུན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་པའི་སྟོན་གསུམ་མེད་པར་ཐལ། ཆོད་པ་དེ་དག་སྐྱ་བཤད་འཇུག་མ་ཕྱིད་པའི་སྟོན་ཡིན་ཞིང་།
དང་པོ་ལ་མ་ཐུན་དཔེ་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། གཉིས་པ་ལ་^②རྟག་པ་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་
ནམ་མཁའ་ལ་རྗེས་འཇོ་བྱེད་པས་འགལ་རྟགས་སུ་ཐལ་བའི་སྟོན་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཆོད་གཞི་
ཉིད་མ་ཐུན་ཡུལ་ཡིན་པས་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་སུ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། གཞུང་གི་དགོངས་པའང་ཁོ་པོ་
ཙག་གི་བཤད་པ་འདི་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་ཅེས་པའི་ངེས་བརྒྱང་གིས་
མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་གཙོད་ཀྱི། ཆོད་གཞི་ལ་ཡོད་པ་མི་གཙོད་པར་མ་ཐད་དེ་ལ་ཡོད་པ་བྱུང་།

① <<ཞ>> བཞི། <<ཙ>> བས།། <<སྤ>><<རྟོར>> ཡི།།

② <<བཞིས>> -

ཟེན་སྦྱད་པའི་ངེས་བཟུང་དུ་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་(རྟགས་ཀྱི་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་ཡུལ་ངོས་བཟུང་བ་)ནི།

ཙ་བ། རྗེས་ནི་དངོས་པོ་ལས་གཞན་མིན།
 གཞན་སེལ་ལས་གཞན་ལྟོག་པ་མེད།
 དེས་ན་རྗེས་ལྟོག་གཅིག་ཉིད་དུ།
 འབྲུལ་བ་ཉིད་ལ་དགག་སྒྲུབ་བྱེད། [༡༡]

རྗེས་ལྟོག་སོ་སོར་བྱེ་ནས་དགག་སྒྲུབ་བྱེད་པའི་རིགས་གཉིས་སུ་འབྱེད་པ་མི་འཐད་པར་
 ཐལ། རྗེས་ནི་དངོས་པོ་ལས་གཞན་མིན་ལ་གཞན་སེལ་ལས་གཞན་པའི་ལྟོག་པ་མེད་པ་དེས་ན་
 རྗེས་ལྟོག་གཅིག་ཉིད་དུ་འབྲུལ་བ་ཉིད་ལ་དགག་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི། རྗེས་ལ་འབྲུལ་མེད་དུ་དགག་སྒྲུབ་
 བྱེད་མི་རུས་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་(གཞན་སེལ་ཀྱི་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་)ནི།

ཙ་བ། ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་ལ་བརྟེན་ནས།
 སྒྲ་དོན་གསུམ་གྱིས་ཆོས་གཉིས་སྒྲུབ།

དོན་དང་ཐ་སྦྱད་གང་སྒྲུབ་ཀྱང་རྟོག་པས་སྒྲ་དོན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་དགག་སྒྲུབ་བྱེད་
 པ་ཁོ་ནར་ཟད་དེ། དངོས་པོར་ཡོད་པ་དང་དངོས་པོར་མེད་པ་དང་གཉིས་ཀ་ལ་བརྟེན་ནས་དགག་
 སྒྲུབ་བྱེད་པའི་ཆེ་རྟོག་པས་སྒྲ་དོན་གསུམ་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་པ་ཉིད་ཀྱིས་དོན་དང་ཐ་སྦྱད་ཀྱི་ཆོས་
 གཉིས་སྒྲུབ་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ཚེད་སྤོང་ལ་གཉིས། རིགས་པས་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་དང་། ལུང་དང་འགལ་བ་
 སྤང་བའོ། །དང་པོ་(རིགས་པས་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་)ལ་གཉིས། ཐོག་མར་ཕྱོགས་གཉིས་སུ་བཅད་ན་མི་
 འཐད་པ་སྤང་བ་དང་། རྟགས་དང་དགག་བྱ་ལ་བརྟགས་ན་མི་འཐད་པའོ།

དང་པོ་(ཐོག་མར་ཕྱོགས་གཉིས་སུ་བཅད་ན་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་)ལ་ཚེད་པ་ནི།

ཙ་བ། དུ་བའི་རྟགས་ལས་སྒྲ་བོའི་རྗེས།

ཚུལ་གསུམ་རྟགས་ལ་ཤེས་བྱ་ཙམ། [33]

མ་ཐུན་ཕྱོགས་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་གཉིས་སུ།

དབྱུང་ན་ཆད་མ་འཛིག་ཅེ་ན།

དུ་བའི་རྟགས་ལས་མེ་སྐྱབ་པའི་ཆེ་སྐྱ་བོའི་རྣམ་ཕྱོགས་གཉིས་གང་དུ་འདུ་དབྱུང་བ་དང་།
ཚུལ་གསུམ་ཆད་བའི་རྟགས་ལས་བྱས་པ་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་དུ་སྐྱབ་པའི་ཆེ་ཤེས་བྱ་ཙམ་
མ་ཐུན་ཕྱོགས་^①སུ་དབྱུང་ན་རྣམ་ཕྱོགས་མ་བྱེ་བས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་འཛིག་ཅེ་ན།

དེ་དགག་པ་ནི།

ཙམ། དུ་བ་དང་ནི་ཚུལ་གསུམ་གྱི།

གཞན་སེལ་གཉིས་པོ་སྐྱ་བོ་དང་།

ཤེས་བྱ་གཉིས་ཀྱི་ལོག་པ་དང་།

ཕྱོག་པ་གཉིས་ལ་འབྲེལ་བྱེད་འཐད། [33]

ཁོ་བོ་ཅག་གི་ལུགས་འཐད་པར་ཐལ། དུ་བ་དང་ནི་ཚུལ་གསུམ་གྱི། གཞན་སེལ་གཉིས་པོ་
སྐྱ་བོ་དང་། ཤེས་བྱ་གཉིས་པོ་ལོག་པ་དང་། ཕྱོག་པ་གཉིས་ལ་འབྲེལ་བས་དུ་བའི་སྐྱ་བོ་མ་ཐུན་
ཕྱོགས་དང་། དུ་མིན་གྱི་སྐྱ་བོ་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་དང་། སྐྱ་བོ་ཙམ་གཉིས་ཀའི་ཆོས་དང་། ཚུལ་
གསུམ་ཆད་བའི་ཤེས་བྱ་མ་ཐུན་ཕྱོགས་དང་། མ་ཆད་བའི་ཤེས་བྱ་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་དང་། ཤེས་བྱ་
ཙམ་གཉིས་ཀའི་ཆོས་སྒྲོ་འོར་ལུང་གསུམ་ཡིན་པའི་བྱེད།

གཉིས་པ་(རྟགས་དང་དགག་བྱ་ལ་བརྟགས་ན་མི་འཐད་པ་)ལ་གཉིས། གཞན་གྱི་ལན་དགག་པ་དང་།
རང་གི་ལན་ནོ།

དང་པོ་(གཞན་གྱི་ལན་དགག་པ་)ནི།

ཙམ། ཕྱོག་འགོག་ཆོས་རྟགས་ཕྱོགས་གཉིས་གྱི།

ཆོད་པ་བཞི་ཡི་གཞན་ལན་འབྲུལ།

^① <<བཞིས་>> + མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས།

རྟགས་དགག་བྱའི་ཚོས་ལྡན་ལས་ལྡོག་གས་དགག་བྱའི་ཚོས་ལས་ལྡོག་རྟགས་ཀྱིས་
 དགག་བྱའི་ཚོས་ལྡན་འགོག་གས་དགག་བྱའི་ཚོས་འགོག་ཅེས་ཚུད་པའི་ཚོས་དང་རྟགས་ཀྱི་
 རྟོགས་གཉིས་ཀྱི་ཚུད་པ་བཞིའི་གཞན་ལན་འབྲུལ་བར་ཐལ། མེད་དགག་གི་ཐ་སྙད་མ་ཡིན་དགག་
 ཡིན་པ་འོས་མེད་དུ་བྱས་ནས་ལན་བཏབ་པ་ཡིན་ལ། དེ་མི་འཐད་པའི་བྱིར།

ཙ་བ། མེད་དགག་ཐ་སྙད་མེད་དགག་དང་།

ཚུད་པ་དང་པོ་ནི། རྟགས་དགག་བྱའི་ཚོས་ལྡན་ལས་ལྡོག་ན་སྟོང་ཉིད་མེད་དགག་ཏུ་སྐྱབ་པ་
 ལ་དགག་བྱ་བཀག་ནས་ཚོས་གཞན་མི་འཕེན་པ་རྟགས་^①སྐྱ་བཀོད་པའི་ཆེ། བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་
 མེད་དགག་གི་ཐ་སྙད་ལས་ཀྱང་ལྡོག་པར་ཐལ། དེ་མ་ཡིན་དགག་ཡིན་པས་དགག་བྱའི་ཚོས་དང་
 ལྡན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། རྟགས་དེ་ལ་རྗེས་བྱབ་མ་བྱབ་པར་ཐལ། བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ལ་མི་འཇུག་
 པའི་བྱིར་ཞེས་བ་དང་།

ཚུད་པ་གཉིས་པ། རྟགས་དགག་བྱའི་ཚོས་ལས་ལྡོག་ན་མེད་དགག་གི་ཐ་སྙད་མེད་དགག་
 གི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་སྟོང་པར་སྐྱབ་པ་ལ་དགག་བྱ་བཀག་ནས་ཚོས་གཞན་འཕེན་པ་རྟགས་སྐྱ་བཀོད་
 པའི་ཆེ། ཚོས་ཅན་ཀྱི་ལྡོག་པ་དེ་ཉིད་དགག་བྱའི་ཚོས་ཡིན་པས་དེ་ལས་ལྡོག་ན་རྟོགས་ཚོས་མ་
 བྱབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བ་ལ། ལན་དུ། དགག་བྱའི་ཚོས་ལྡན་ལས་ལྡོག་ལ་རྗེས་འགོ་ནི་རྟགས་
 བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ལྡན་ལ་འཇུག་པས་སྟོན་མེད་ཟེར་བ་དང་།

ཚུད་པ་གསུམ་པ། རྟགས་ཀྱིས་དགག་བྱ་འགོག་པའི་ཆེ་དགག་བྱའི་ཚོས་ལྡན་འགོག་ན་
 རྟགས་སྐྱ་མ་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་འགོག་པས་འགལ་བར་ཐལ་ལ། དགག་བྱའི་ཚོས་འགོག་ན་རྟགས་
 གཉིས་པ་འགལ་བྱབ་དམིགས་པའི་རྟགས་དེ་ཚོས་ཅན་འགོག་པས་འགལ་བར་ཐལ་ལོ་ཞེས་བ་ལ་
 ཡང་། ལན་སྐྱ་མ་དེ་ཉིད་འདེབས་བ་དང་། དེ་ཡན་ཆད་ཚུད་པ་བཞིར་དབྱེ་ཡང་རུང་། བསྐྱབ་
 གཉིས་སྐྱ་འདུས་སོ། །ཚུད་པ་གསུམ་པ་སྟོང་ཉིད་མེད་དགག་ཏུ་སྐྱབ་པ་ན་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་མེད་
 དགག་གི་ཐ་སྙད་མ་སྐྱབ་ཀྱིས་ཡིན་ན་དེ་ལ་སྐྱབ་ཚོས་དོར་བ་བཞེན་པར་ཐལ་བ་དང་། མི་མ་སྐྱབ་
 རྟོགས་ཡིན་ན་དེ་ལ་རྟགས་ཞུགས་ན་ལྡོག་བྱབ་མ་བྱབ་པར་ཐལ་བ་དང་། མ་ཞུགས་ན་རྗེས་བྱབ་

① <<བཀྱིས་>> བ་རྟགས།

<<ས་>> བརྟགས།

མ་གྲུབ་པར་ཐལ་བའི་ཚྲོད་པ་ལ་རང་ལྡོག་གཞི་ལྡོག་སྤྱེན་ས་ལན་འདེབས་པ་དང་།

ཚྲོད་པ་བཞི་པ། དེ་སྐབས་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བས་བྱས་པ་སྐྱ་མི་ཉག་སྐབས་ཀྱི་ཉག་ས་ཡང་
དག་ཏུ་སྐབས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཚུལ་གསུམ་དེ་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ན། སྐྱ་མི་ཉག་པར་སྐབས་པའི་
ཚུལ་གསུམ་ཚང་བར་ཐལ་ལ། མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ན་མཚན་ཉིད་ལ་མཚན་བྱ་མི་སྲིད་པར་
འགྱུར་རོ་ཞེས་པ་ལ་ཡང་། རང་ལྡོག་གཞི་ལྡོག་སྤྱེན་ས་ལན་འདེབས་མེད་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཀྱི་རང་
ལྡོག་ཕྱང་པོ་གསུམ་པར་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ།

གཉིས་པ་(རང་གི་ལན)ནི།

ཙ་བ། སྤྱི་ལྡོག་ཕྱང་གསུམ་ཡིན་ཕྱིར་འཐད། [༡༥]

ཁོ་པོ་ཅག་གི་ལུགས་ལ་ངེ་སྐད་བཤད་པའི་སྒྲོན་མེད་པའི་རྣམ་བཞག་འཐད་པར་ཐལ། མེད་
དགག་གི་ཐ་སྙད་མེད་དགག་ཡིན་པ་དང་ཚུལ་གསུམ་ཀྱི་སྤྱི་ལྡོག་སྒྲོ་རོར་ཕྱོགས་གཉིས་གང་ཡང་
མ་ཡིན་པའི་ཕྱང་གསུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཕྱང་འགལ་སྤང་བ་ནི། རྣམ་ངེས་ལས། དེ་ལྟ་ན་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་ཚོས་ལ་ཐེ་
ཚོམ་ཐ་བ་ཡང་མི་མ་ཐུན་པའི་ཕྱོགས་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་དོན་ལ་ཕྱང་གསུམ་ཡོད་པར་
བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེན་མི་འགལ་ཏེ། སྒྲོ་རོར་ཕྱང་གསུམ་ཡོད་པ་དང་དོན་ལ་ཕྱང་གསུམ་
མེད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་དགོངས་ནས་རྣམ་ངེས་ལས། དེའི་ཕྱིར་ཚོས་རྣམས་ཀྱི་
འཇུག་པ་དང་ལྡོག་པ་ཕྱོགས་རྣམ་པར་བཞག་པ་ལ་མི་ལྟོས་པ་དེ་དག་ནི། བན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་
གནས་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པས་ཕྱང་པོ་གསུམ་པ་ལྡོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་
སོ། །མ་ཐུན་ཕྱོགས་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་དངོས་འགལ་མ་ཡིན་པར་འདོད་པ་དག་འདི་དག་ལ་མིག་སྤྱེ་
ལ་ལྟོས་ཤིག།

གསུམ་པ་དེ་དག་ལྟོས་གཞིར་འཛོག་པའི་འཐད་པ་ནི།

ཙ་བ། ངེ་སྤྱི་ཉག་ས་སུ་བཞོད་གྱུར་པ།

དེ་སྤྱི་ཕྱོགས་གསུམ་ལ་ལྟོས་པས།

ཚོད་གཞི་དང་མ་སྐྱེད་དཔེ་དང་མི་མ་སྐྱེད་དཔེ་ཚུལ་གསུམ་གྱི་ལྟོས་གཞིར་བཟུང་བ་ལ་
དགོས་པ་ཡོད་དེ། རི་སྟོད་རྟགས་སུ་བཀོད་པར་གྱུར་པ་དེ་སྟོད་ཚུལ་གསུམ་གྱུར་མ་གྱུར་རྟགས་
པའི་གཞི་ཕྱོགས་གསུམ་ལ་ལྟོས་པས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། རྟགས་ཡང་དག་གི་མི་མ་སྐྱེད་དཔེ་མ་གྱུར་ན་
སྟོན་བྱུང་མ་གྱུར་པར་འགྱུར་རེ་ཞིན།

ཙ་བ། དངོས་སུ་གང་རུང་མ་ཆང་ཡང་།

ལྟོས་གཞི་ཉིད་ཏུ་འདོད་པ་ཡིན། [༡༥]

སྟོན་མེད་པར་ཐལ། དངོས་སུ་གང་རུང་མ་ཆང་ཡང་སྟོན་ཡོན་བཅིས་པའི་ལྟོས་གཞི་ཉིད་
ཏུ་འདོད་དགོས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆིགས་ཀྱི་མ་སྐྱེད་དཔེར་རི་
བོང་གི་རྩ་བཀོད་པ་སྟོན་མེད་པ་བཞིན་ནོ།

ཙ་བ། དགག་སྐྱབ་སེལ་བས་བྱེད་འདི་ལ།

རྗེས་སྟོན་ཕྱེན་ས་ཕྱོགས་གཉིས་སུ།

ཚོད་པའི་ཉེས་པས་མི་གཞོད་དེ།

ཆད་མའི་ཡུལ་ལ་མཁས་ཕྱིར་རོ། [༡༦]

བར་སྐབས་ཀྱི་ཆིགས་སུ་བཅད་པའོ།

ལུགས་འདི་ལ་སྤར་བཤད་པ་ལྟར་རྗེས་སྟོན་སོ་སོར་བྱེན་ས་མ་སྐྱེད་ཕྱོགས་མི་མ་སྐྱེད་
ཕྱོགས་གཉིས་སུ་ཚོད་པའི་ཉེས་པས་མི་གཞོད་དེ། རྗེས་སྟོན་གང་ལ་དགག་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱང་དགག་
སྐྱབ་གཞན་སེལ་བའི་སྟོན་ས་བྱེད་ཅིང་། དེ་ལྟར་ཤེས་ན་ཆད་མའི་འཇུག་སྟོན་གི་ཡུལ་ལ་མཁས་
པས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ།

གཉིས་པ་དེ་ལ་ལྟོས་པའི་རྟགས་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ལ་གསུམ། ཡང་དག་དང་། ལྟར་སྤར་
དང་། དེ་དག་གི་ངེས་པའོ། །དང་པོ་(ཡང་དག་)ལ་གསུམ། གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་
དང་། མཚན་གཞི་ངོས་བཟུང་བ་དང་། མཚན་གཞིའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་(གཏན་ཆིགས་ཡང་
དག་གི་མཚན་ཉིད་)ལ་གཉིས། མཚན་ཉིད་ངོས་བཟུང་བ་དང་། མཚན་ཉིད་ཏུ་འགོ་བའི་ཚུལ་ལོ། །དང་
པོ་(མཚན་ཉིད་ངོས་བཟུང་བ་)ལ་གསུམ། གཞན་གྱི་ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་གི་ལུགས་དང་། ཚོད་

བ་སྤང་བཤོ།

དང་པོ་(གཞན་གྱི་ལྷགས་དགག་པ་)ནི།

ཅ་བ། ཚུལ་གཅིག་ནས་ནི་དྲུག་གི་བར།

ཉི་ཆེའི་ཚུལ་གཞན་འདོད་པ་འབྱུང་།

གཏན་ཆོགས་ཡང་དག་གི་མཆན་ཉིད་ཟུ་སྟེགས་སྟོན་གྱི་རྩེ་གཞན་དུ་མི་འཐད་པ་ཞེས་བྲ་
བའི་ཚུལ་གཅིག་ནས་ནི་དབང་ལྷག་སྟེ་ཚུལ་དྲུག་གི་བར་ཉི་ཆེའི་ཚུལ་གཞན་འདོད་པ་འབྱུང་བར་
ཐལ། གཞན་ལ་དགོས་ཀྱིས་མེད་ཅིང་ཚུལ་གསུམ་དང་ལྷན་པ་ཁོ་ནས་མཆོན་ཀྱིས་བའི་ཕྱིར་
རོ། །རྒྱས་པར་བཤད་པ་ནི་འབྲེལ་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།

གཉིས་པ་(རང་གི་ལྷགས་)ནི།

ཅ་བ། སྟོགས་ཆོས་བྱུང་ཅིང་འབྲེལ་བ་དེས།

གཏན་ཆོགས་མཆན་ཉིད་སྟོན་མེད་ཡིན། [༢༥]

སྟོགས་ཆོས་བྱུང་བ་ཚུལ་དང་པོ།

སྟོགས་ཆོས་བྱུང་ཅིང་འབྲེལ་བ་དེས་པ་གཏན་ཆོགས་ཡང་དག་གི་མཆན་ཉིད་སྟོན་མེད་
ཡིན་པར་ཐལ། དེས་གཏན་ཆོགས་ཡང་དག་ཏུ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་མཆོན་ཀྱིས་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་(ཚོད་པ་སྤང་བ་)ནི།

ཅ་བ། ཚུལ་གཉིས་པ་དང་རྩེས་འགོ་ཡིས།

ལྷོག་པ་འཕེན་པའི་སྟོན་གཉིས་མེད།

ཁ་ཅིག་སྟོགས་ཆོས་དང་རྩེས་འགོ་བྱུང་པར་ཅན་ནས་ལྷོག་པ་བྱུང་པར་ཅན་དང་། ཡང་ན་
འབྲེལ་བ་བྱུང་བའི་རྟགས་ཚུལ་གཉིས་པ་ཅན་དང་རྩེས་འགོ་ཅན་ལྷོག་པ་ལ་འབྱུང་ཞིང་བྱུང་པར་
ཅན་དུ་ལྷོག་པ་འདུས་ན་རྩེས་འགོས་ལྷོག་པ་འཕེན་པ་མི་འཐད་ཅེས་རྩེས་འགོ་ཡིས་ལྷོག་པ་འཕེན་
པའི་སྟོན་གཉིས་མེད་པར་ཐལ། འབྲེལ་བ་དེས་པས་རྩེས་སུ་འགོ་ལྷོག་གི་བྱུང་བ་དེས་པ་དང་དོན་
གཅིག་པས་ཚུལ་གསུམ་ཁོ་ནར་འདུས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ (མཚན་ཉིད་ཏུ་འགྲོ་བའི་ཚུལ་) ལ་གསུམ། གཞན་ལུགས་དགག་རང་གི་ལུགས་དང་།
རྩོད་པ་སྤང་བའོ།

དང་པོ་ (གཞན་ལུགས་དགག་པ་) གི།

ཙ་བ། དེས་རུང་ཉགས་མིན་ཐེ་ཆོམ་བྱིར། [༩༩]

ཚུལ་གསུམ་དེས་སུ་རུང་བ་ཉགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་མིན་པར་ཐལ། ཚུལ་གསུམ་
ལ་ཐེ་ཆོམ་ཟ་བའི་མ་གྲུབ་པ་དང་མ་དེས་པར་སོང་བའི་གཏན་ཆོགས་འགའ་ཞིག་ལ་ཡང་ཚུལ་
གསུམ་དེས་རུང་ཡོད་པའི་བྱིར། དེས་ན་ཚུལ་གསུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་དོན་སྟོན་སེལ་བ་
དང་སྟོན་སེལ་བའི་ཚུལ་གཉིས་གཉིས་དགོས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།

གཉིས་པ་ (རང་གི་ལུགས་) གི།

ཙ་བ། དེས་པ་ཉགས་ཡིན་གོ་བྱེད་བྱིར།

ཚུལ་གསུམ་ཆད་མས་དེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཉགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་
བརྟེན་ནས་བསྐྱབ་བྱ་གོ་བར་བྱེད་པའི་བྱིར། བྱི་ཆོལ་གྱི་ངོར་ཉགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་ལ་ཚུལ་
གསུམ་ཆད་མས་དེས་དགོས་པར་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། ཚུལ་གསུམ་ཆད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་དེས་པ་
ཉགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཏུ་བྱེད་པ་ནི་རྣམ་བཞག་མ་ཆགས་པ་ཡིན་ལ། རྣམ་དེས་ལས། ཐ་
མར་སྟོས་པའི་དེས་པ་ཉིད་ནི་ཚུལ་གསུམ་ཀ་ལ་ལྟ་བར་བྱའོ། །ཞེས་བཤད་པ་ནི། ཚུལ་གསུམ་གྱི་
མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་དེས་པ་དགོས་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ་གཞན་དུ་བཤད་ཐིག་ཏོ།

གསུམ་པ་ (རྩོད་པ་སྤང་བ་) གི།

ཙ་བ། འདི་ལ་གཞན་གྱི་ལྷན་ཀ་མེད།

བྱི་ཆོལ་གྱི་ངོར་ཉགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཚུལ་གསུམ་ཆད་མས་དེས་པ་དགོས་པར་
བསྟན་པ་འདི་ལ་ལྷ་གྲུ་དངོས་སུ་མི་སྐྱེད་པའི་སྟོམ་ནང་གི་ས་བོན། ས་བོན་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་
དང་། ཉགས་མ་ཡིན་པ་ལས་ཉགས་འཛིན་གྱི་སེམས་སྐྱེ་བར་ཐལ་བ་ལ་^②སོགས་པའི་གཞན་གྱི་

① <<བཀྲིས་>> + <<ས་>> -

ལྷན་ཀ་མེད་པར་ཐལ། ཚུལ་གསུམ་ཚད་མས་མ་ངེས་པར་སྒྲོག་གྱུར་གོ་བྱེད་ཡིན་ན་སྒྲིམ་བུ་
ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྒྲོག་གྱུར་མཐའ་དག་ངེས་དགོས་པའི་བྱེད། ཚད་མས་ངེས་པ་ལ་སྒྲིམ་ན་དོན་
ཆོས་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་དང་། རྒྱ་འབྲས་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཐལ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲོན་ཡོང་ཚུལ་
འགྲེལ་པར་ཞེས་པར་བྱའོ།

གཉིས་པ་མཚན་གཞི་ངོས་བཟུང་བ་ལ་གསུམ། གཞན་གྱི་ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་གི་
ལུགས་དང་། ཚྱོད་པ་སྤང་བའོ།

དང་པོ་(གཞན་གྱི་ལུགས་དགག་པ་)ནི།

ཙ་བ། ཁ་ཅིག་ཚྱོད་གཞིས་བྱང་པར་དུ།

བྱས་པ་རྟགས་ཀྱི་མཚན་གཞིར་འདོད། [34]

མི་ལྡན་གཙོད་པ་ཚྱོད་གཞི་ཡིས།

ཡིན་ན་ལུ་^①བྱ་ཚྱོད་པ་མེད།

གཞན་ལྡན་གཙོད་ན་རྗེས་འགོ་མེད།

ཆོས་དང་བསྐྱབ་བྱ་^②དེ་དང་འབྲ། [35]

ཁ་ཅིག་ཚྱོད་གཞིས་བྱང་པར་དུ་བྱས་པ་རྟགས་ཀྱི་མཚན་གཞིར་འདོད་པ་དཔྱད་ན་མི་
འཐད་པར་ཐལ། བྱང་^③པ་སྤྲས་མི་ལྡན་ནམ་^④གཙོད་ཀྱིས་བྱང་པར་དུ་བྱས་པའི་བྱས་པ་མཚན་
གཞིར་འདོད་པ་ལྟ་བུ་མི་ལྡན་གཙོད་པ་ཚྱོད་གཞི་ཡིས་བྱང་པར་དུ་བྱས་པའི་དོན་ཡིན་ན་ལུ་བྱ་ཚྱོད་
པ་མེད་ལ། གཞན་ལྡན་ནམ་གཙོད་ཀྱིས་བྱང་པར་དུ་བྱས་པ་མཚན་གཞིར་འདོད་ན་དཔེ་ལ་རྗེས་
འགོ་མེད་^⑤པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་བའི་བྱེད་དང་། ཆོས་དང་བསྐྱབ་བྱ་ཡང་དེ་དང་འབྲ་བར་ཞེས་པར་
བྱའོ།

གཉིས་པ་(རང་གི་ལུགས་)ནི།

^① <<ན>> ལུ། <<ཙ>><<ཏྱོར>><<སྒྲེ>> ལྟ།

^② <<རང>> ཆོས་དང་བསྐྱབ་བྱ།

<<ཙ>> བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱང་།

^③ <<བགྱིས>><<རང>> བྱས།

^④ <<བགྱིས>><<རང>> ནམ། <<ས>> ནམས།

^⑤ <<བགྱིས>><<རང>> + <<ས>> -

ཙ་བ། ཉགས་ཀྱི་མཆན་གཞི་གཞན་སེལ་ཡིན།

གཞན་སེལ་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཉགས་ཡང་དག་གི་མཆན་གཞི་བཞག་ཏུ་མི་རུང་བར་ཐལ།
ཡང་དག་པའི་ཉགས་ཀྱི་མཆན་གཞི་གང་ཡིན་ཞེས་འདྲི་ན། བྱས་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པའི་
གཞན་སེལ་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་རིགས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་(རྩོད་པ་སྤང་བ་)ནི།

ཙ་བ། འདི་ལ་གཞན་ཀྱི་ཁྲུན་ཀ་མེད།

འདི་ལ་ཉགས་ཀྱི་སྤྱི་མེད་དོ་ཞེས་པའི་གཞན་ཀྱི་ཁྲུན་ཀ་མེད་པར་ཐལ། གཞན་སྤེས་འདོད་
པ་ལྟར་རྫས་ཀྱི་སྤྱི་མེད་ཀྱང་སེལ་བའི་སྤྱི་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར། ཚུལ་གསུམ་གཅིག་ཆར་ངེས་
དགོས་ན་ཕྱོགས་ཆོས་བྱལ་བ་ན་བསྐྱབ་བྱ་བྱལ་བར་འགྱུར་ལ། རིམ་ཅན་དུ་ངེས་པས་ཆོག་ན་
མཉན་བྱ་ཡང་སྤྱི་མི་ཉགས་སྐྱབ་ཀྱི་ཉགས་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དང་པོར་རིམ་གྱིས་
ངེས་ལ་ཕྱིས་གསུམ་ཀ་ལ་བྲན་པའི་འདུ་བྱེད་མ་ཉམས་པས་སྦྱོན་མེད་ལ། མཉན་བྱ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་
ངེས་ཟེན་མ་བརྗོད་པ་ལ་བྱལ་བ་སྤང་མ་ངེས་ན་བསྐྱབ་བྱ་ཕྱིས་ངེས་པ་བྱར་མེད་དོ།

གསུམ་པ་མཆན་གཞིའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ལ་གསུམ། རི་ལྟར་འབྱེད་པའི་ཚུལ་དང་། བྱེ་བའི་
རང་བཞིན་ངེས་པར་བྱ་བ་དང་། དེ་དག་གི་འབྲེལ་བ་ལ་ལོག་རྟོག་དགག་པའོ། །དང་པོ་(རི་ལྟར་འབྱེད་
པའི་ཚུལ་)ལ་གསུམ། རོ་བོའི་སྦྱོན་ས་དབྱེ་བ་དང་། སྦྱོར་བའི་སྦྱོན་ས་དབྱེ་བ་དང་། རྩོད་པ་སྤང་བའོ།

དང་པོ་(རོ་བོའི་སྦྱོན་ས་དབྱེ་བ་)ནི།

ཙ་བ། མཆན་ཉིད་དེ་དང་ལྟན་པ་ཡི།

གཏན་ཆིགས་དབྱེ་སྦྱོས་དུ་མར་འགྱུར། [༣༡]

མཆན་ཉིད་ཚུལ་གསུམ་དེ་དང་ལྟན་པ་ཡི་གཏན་ཆིགས་ཆོས་ཅན། དབྱེ་བའི་སྦྱོན་ས་དུ་
མར་འགྱུར་ཏེ། མེད་དགག་དང་མ་ཡིན་དགག་ཉགས་དང་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་སུ་བརྒྱུད་བ་དང་འབྲེལ་
པའི་སྦྱོན་ས་དབྱེ་བ་དང་། སྐྱབ་ཚུལ་གྱིས་དབྱེ་བ་དོན་དང་ཐ་སྙད་སྐྱབ་པ་དང་། བསྐྱབ་བྱའི་ངོས་
ནས་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་དབྱེ་བ་གྲགས་པ་དང་དངོས་པོ་སྦྱོབ་ས་ཤུགས་ཀྱི་ཉགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(སྒྲིང་བའི་སྒྲོན་ནས་དབྱེ་བ་)ནི། སྒྲོར་བའི་སྒྲོན་ནས་གསུམ་སྟེ། འབྲས་རང་མ་དམིགས་
པའི་ཉགས་གསུམ་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་(ཚིན་པ་སྤང་བ་)ནི། སྐྱབ་ཉགས་གཉིས་སུ་འབྱེད་ན་དགག་ཉགས་ཀྱང་འགལ་ཆེ་
དམིགས་པ་དང་། འབྲེལ་ཡུལ་མ་དམིགས་པ་གཉིས་སུ་བྱེ་བས་བཞིར་འབྱུར་ལ། དེ་གཅིག་ཏུ་སྤྱད་
ན་སྐྱབ་ཉགས་ཀྱང་གཅིག་ཏུ་འདུས་པས་ཉགས་གསུམ་གྱི་གངས་ངེས་མི་འཐད་ཅེ་ན།

ཙ་བ། ཆོས་ཀྱི་གཤགས་པ་^①སྒྲོར་བ་ཡི།
སྒྲོན་ནས་གསུམ་དུ་ངེས་པར་མཛད།

བྱུ་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་གཤགས་པ་སྒྲོར་བ་ཡི་སྒྲོན་ནས་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པའི་ཉགས་གསུམ་
དུ་ངེས་པ་མཛད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། འབྲེལ་བ་གཉིས་སུ་ངེས་པ་ལ་སྒྲོས་ནས་ཀྱང་ཉགས་
གསུམ་དུ་ངེས། བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་དགག་སྐྱབ་གཉིས་སུ་ངེས་ཤིང་། སྐྱབ་པ་ལ་ངོ་ཤོ་ཐ་དད་ཉགས་
སུ་བཀོད་པ་དང་། རོ་ཤོ་ཐ་མི་དད་ཉགས་སུ་བཀོད་པ་གཉིས་སུ་ངེས་ལ། དགག་པ་ལ་དེ་ལྟར་
གཉིས་མེད་པས་ཉགས་གསུམ་དུ་གངས་ངེས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(བྱེ་བའི་རང་བཞིན་ངེས་པར་བྱ་བ་)ལ་གསུམ། མ་དམིགས་པ་དང་། རང་བཞིན་དང་།
འབྲས་བྱའོ། །དང་པོ་(མ་དམིགས་པ་)ལ་གསུམ། མཆན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་དང་། དགག་ཉགས་ཀྱི་
འབྲེལ་པ་ངེས་པའི་ཚུལ་ལོ།

དང་པོ་(མཆན་ཉིད་)ནི།

ཙ་བ། དགག་བྱ་འགོག་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཆང་།

དགག་བྱ་འགོག་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བ་གང་ཞིག་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་སུ་བ་ཟུང་བྱ་ཡིན་ན་
སྐྱབ་པ་མ་ཡིན་པའོ།

གཉིས་པ་(དབྱེ་བ་)ལ་གཉིས། འབྲེལ་ཡུལ་མ་དམིགས་པའི་དབྱེ་བ་དང་། འགལ་ཆེ་དམིགས་
པ་ཉགས་སུ་བཀོད་པའི་དབྱེ་བའོ།

① <<ཐོད་>> བ། <<ས་>><<རང་>> བས།

དང་པོ་(འབྲེལ་ཡུལ་མ་དམིགས་པའི་དབྱེ་བ་)ནི།

ཅུ་བ། རོ་མོ་མི་དམིགས་པ་ལ་བཞི། [༣༢]

འབྲེལ་ཡུལ་གྱི་རོ་མོ་མི་དམིགས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལ་བཞི་ཡོད་དེ། རང་བཞིན་མ་
དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་དངོས་དང་། རྒྱ་མ་དམིགས་པ་དང་། རྒྱ་བྱེད་མ་དམིགས་པ་དང་།
དངོས་འབྲས་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་རྣམས་ཡོད་པའི་བྱིར། དཔེ་རྣམས་ནི་གོ་བར་སྤྲེལ།

གཉིས་པ་(འགལ་ཆེད་དམིགས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་དབྱེ་བ་)ལ་གཉིས། སྤྱི་འདྲེ་བ་དང་། སོ་སའི་
དབྱེ་བ་ཡོད།

དང་པོ་(སྤྱི་འདྲེ་བ་)ནི།

ཅུ་བ། འགལ་བ་དམིགས་པ་རྣམས་པ་གཉིས།

འགལ་བ་དམིགས་པའི་དགག་རྟགས་ཡང་དག་དེ་ཡང་ཚོས་ཅན། རྣམས་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་
དེ། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། བན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་ཆེད་
དམིགས་པ་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་(སོ་སའི་དབྱེ་བ་)ལ་གཉིས། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་དབྱེ་བ་དང་།
བན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་དབྱེ་བ་ཉིད་བཤད་པ་ཡོད། དང་པོ་(ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་
བརྟེན་པའི་དབྱེ་བ་)ལ་གཉིས། གཞན་གྱི་ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་གི་ལུགས་སོ།

དང་པོ་(གཞན་གྱི་ལུགས་དགག་པ་)ནི།

ཅུ་བ། ཆ་རེག་སྒྲོར་བཞིས་གང་རེག་བཞི།

བཀག་པས་སྒྲོར་བ་བཅུ་དྲུག་ཟེད། [༣༣]

ཁ་ཅིག་མེ་དང་ཅ་ཅན་གྱི་མེ་དང་དུ་བ་དང་མེ་རྒྱ་རྒྱས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ཁྲབ་པར་ནོན་པའི་
གཞིར། གང་རེག་སོགས་བཞི་ཡོད་ཀྱང་མངོན་སུམ་ལ་སྤང་དུ་མི་རུང་བ་འགོག་པ་ན་གང་རེག་དང་
བ་མེའི་རེག་པ་དང་། གང་རེག་གི་འབྲས་བུ་སྤྱི་ཡོད་བྱེད་དང་། གང་རེག་གི་དངོས་རྒྱ་རྒྱས་པ་ཐོགས་
མེད་རྒྱན་ཆགས་སུ་གནས་པ་མེད་པར་སྒྲབ་པ་རེ་རེ་ལ་ཡང་། ཆ་རེག་གི་སྒྲོར་བཞི་ག་རྟགས་སུ་

བཀོད་པའི་ཚེ་རིག་སྒྲོར་བཞིས་གང་རིག་སྒྲོར་བཞི་བཀག་པས་སྒྲོར་བ་བཅུ་བྱུག་ཟེར་རོ།

དེ་དགག་པ་ནི།

ཙ་བ། རུས་པ་ཐོགས་མེད་མེ་མིན་ཞིང་།།

རྒྱན་མེད་ཕྱིར་ན་འགོག་མི་རུས་།།

མེའི་དངོས་རྒྱ་རུས་པ་ཐ་མ་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་གང་རིག་གི་སྒྲོར་བཞི་འགོག་མི་རུས་
བར་ཐལ། མེའི་རྒྱ་ཙ་མ་ནི་གང་རིག་འགོག་པ་ལ་འབྱུང་ལ། མེའི་དངོས་རྒྱ་རུས་པ་ཐོགས་མེད་མེ་
མིན་པས། དེས་གང་རིག་ལ་དངོས་སུ་གཞོད་པ་མིན་ཞིང་། དེ་ལ་རིགས་འབྲེལ་རྒྱན་མེད་པས་
མངོན་སུམ་གྱིས་ངེས་མི་རུས་པའི་ཕྱིར། ཚད་མ་རྣམ་ངེས་ལས་གསུངས་པ་ལྟར། མེའི་དངོས་རྒྱ་
རུས་པ་ཐ་མ་སྒྲུང་རུང་གི་གཞི་ལས་མེ་ཡང་སྒྲུང་དུ་རུང་བས་རྟགས་དགོས་ན་རང་བཞིན་འགལ་
དམིགས་འཐད་ལ། མེ་སྒྲུང་དུ་མི་རུང་ན་ཅིག་ཤོས་ཀྱང་སྒྲུང་དུ་མི་རུང་བས་འགལ་རྒྱ་དམིགས་
པའི་རྟགས་ཡང་དག་མི་སྲིད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །བསྐྱབ་བྱ་མེ་སྐྱབ་པ་ལ་མི་རུང་ཡང་། གང་རིག་
འགོག་པ་ལ་རུང་བར་ཁ་ཅིག་འདོད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(རང་གི་ལྷགས་)ནི།

ཙ་བ། གཞུང་ལས་རྣམ་གཞག་མང་བཤད་ཀྱང་།།

འགོག་རུས་སྡུ་མ་བཅུ་གཉིས་ཡིན།། [37]

དགག་བྱ་འགོག་རུས་ཀྱི་འགལ་དམིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་གཞན་མི་འཐད་པར་ཐལ། གཞུང་
ལས་དགག་རྟགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་སྤྱི་རྣམ་གཞག་མང་དུ་བཤད་ཀྱང་དགག་བྱ་འགོག་རུས་ཀྱི་འགལ་
དམིགས་སྡུ་མ་བཅུ་གཉིས་ཡིན་ལ། འགལ་རྒྱ་དམིགས་པ་བཞི་པོ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། རྩོན་གྱི་
མཁས་པ་ཆེན་པོ་གཙང་ནག་པ་བཙོན་འབྲས་སྟོན་པོ་ནི། རྩོན་རྩི་དག་ལས་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་རྩིས་སུ་
འབྲངས་ནས། དགག་རྟགས་བཅུ་བྱུག་ཏུ་འབྱེད་ཚུལ་འབྲེལ་ཡུལ་མ་དམིགས་པ་བཞི་དང་། འགལ་
དམིགས་ལ་གཞི་འགར་མེས་གང་རིག་འགོག་པ་ལ་རང་བཞིན་འགལ་དམིགས་དང་། གང་འབྲས་
སྤྱི་ལོང་བྱེད་འགོག་པ་རྒྱ་འགལ་དམིགས་དང་། བ་མེའི་རིག་པ་འགོག་པ་ཁྱབ་བྱེད་འགལ་དམིགས་

① <<བཟློས་>> སྟོན

དང་། གང་རྒྱ་རྒྱས་པ་ཐོགས་མེད་འགོག་པ་འབྲས་བྱ་འགལ་དམིགས་ཏེ་བཞི་དང་། ཡང་དུ་བ་བྲག་
 འཕྱར་བས་ཁྲབ་པར་ཞོན་པའི་གཞིར། གང་རེག་འགོག་པ་འགལ་འབྲས་དམིགས་པ་དང་། དེ་
 བཞིན་དུ་དགག་བྱའི་ཆོས་ཕྱི་མ་བཞི་རིམ་བཞིན་དུ་འགོག་པ། རྒྱ་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བྱ་
 དམིགས་པ་དང་། ཁྲབ་བྱེད་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བྱ་དམིགས་པ་དང་། འབྲས་བྱ་དང་འགལ་བའི་
 འབྲས་བྱ་དམིགས་པ་འགལ་འབྲས་དམིགས་པའི་སྐྱོར་བཞི་དང་། ཡང་ཅ་རྒྱན་གྱི་མེས་ཁྲབ་པར་
 གཞོན་པའི་གཞིར། དགག་བྱའི་ཆོས་བཞི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་འགོག་པ་འགལ་ཁྲབ་དམིགས་པ་དང་།
 རྒྱ་དང་འགལ་བའི་ཁྲབ་བྱ་དམིགས་པ་དང་། ཁྲབ་བྱེད་དང་འགལ་བའི་ཁྲབ་བྱ་དམིགས་པ་དང་།
 འབྲས་བྱ་དང་འགལ་བའི་ཁྲབ་བྱ་དམིགས་པ་འགལ་ཁྲབ་དམིགས་པའི་སྐྱོར་བཞི་དང་བཅུ་དྲུག་ཏུ་
 བྱེད་དོ། །ཁ་ཆེ་རྩ་ན་ཕྱིས། མེ་རྒྱ་རྒྱས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་བཞི་པོ་འགོག་པ་དགག་ཉགས་ཉི་ཤར་
 འབྱེད་པ་ཡང་ཡོད་མོད་ཀྱི། ཆད་མ་རྣམ་དེས་དང་། རིག་ཐིགས་སུ་བཅུ་དང་བཅུ་གཅིག་པ་མན་
 ཚུན་སྤངས་འགལ་ལ་བརྟེན་པ་ལས་མི་གསུངས་སོ།

གཉིས་པ་ (མན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་དབྱེ་བ་ཉིད་བཤད་པ་)ནི།

ཙ་ག། མན་ཚུན་སྤངས་པ་དངོས་ལ་ནི།

ཉགས་དང་ཉགས་ཅན་ཡོད་མ་ཡིན།

མན་ཚུན་སྤངས་པ་དངོས་ལ་ནི་ཉགས་དང་ཉགས་ཅན་ཡང་དག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
 དེ་ལྟ་བུའི་ཉགས་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་དེས་ནས་བསྐྱབ་བྱ་མ་དེས་པ་མི་སྲིད་པའི་བྱིར།

ཙ་ག། དེ་ཡིས་^① བྱེད་པར་བྱས་པ་ནི།

ཁྲབ་བྱེད་འགལ་བ་དམིགས་པ་ཡིན། [༣༥]

སྒྲ་ཆོས་ཅན། ཉག་པས་སྟོང་སྟེ། བྱས་པའི་བྱིར་ཞེས་པ་མན་ཚུན་སྤངས་འགལ་དེ་ཡིས་
 བྱེད་པར་དུ་བྱས་པ་ཉགས་སུ་བཞོད་པ་ནི་སྐྱོན་མེད་ཡིན་ཏེ། ཁྲབ་བྱེད་འགལ་བ་དམིགས་པའི་
 ཉགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་བྱིར། དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་ཁྲབ་བྱེད་དང་དངོས་འགལ་ཉགས་སུ་བཞོད་
 པ་ལ་དགོངས་ནས་ཐ་སྐད་དེ་ལྟར་མཛད་པ་ཡིན་གྱི། འགལ་དམིགས་སུ་མ་རྣམས་དང་མཐུན་པར་

① <<སྟེ>><<ཉོར>> ཡིས།

<<ཙ>><<ཞ>> ཡི།

བྱས་ན་འགལ་བྱུང་དམིགས་པའི་གཏན་ཆོག་ཞེས་བྱའོ།

ཙ་བ། ཆད་མས་གཞོད་པའི་འགལ་བ་ཡང་།

བྱུང་བྱེད་འགལ་བ་དམིགས་པར་འདུས།

ཆད་མས་གཞོད་པའི་འགལ་བ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་བ་དམིགས་པ་ཡང་བྱུང་བྱེད་འགལ་བ་དམིགས་པར་འདུས་ཏེ། དེ་ལ་ལྟོས་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བའི་བྱིར། སྤྱིར་རྟགས་ཡང་དག་གི་རྟགས་དང་དགག་བྱའི་ཆོས་ཆད་མས་གཞོད་འགལ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལ་བརྟེན་འགལ་གྱི་བྱུང་བས་ཆད་མས་གཞོད་འགལ་ལ་དངོས་དང་། ཆད་མ་གཞན་གྱིས་གཞོད་པའི་འགལ་བ་ཞེས་གཉིས་སུ་འབྱེད་པ་ནི་མཐོངས་པ་ངོ་མཆར་སྐྱེད་པའི་རྣམ་བཞག་ཡིན་ལོ།

གསུམ་པ་(དགག་རྟགས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ངེས་པའི་ཚུལ་)ལ་གཉིས། གཞན་ལྷགས་དགག་པ་དང་། རང་གི་ལྷགས་སོ།

དང་པོ་(གཞན་ལྷགས་དགག་པ་)ནི།

ཙ་བ། དངོས་འབྲེལ་བཀག་ཟེན་ལྟན་ཅིག་ན།

མི་གནས་ཆོག་པས་སྐྱེད་^①པ་འབྱུང་། [36]

དགག་རྟགས་ལ་དངོས་པོའི་འབྲེལ་པ་འདོད་པ་དང་། ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་དམིགས་ལོག་འབྲེལ་དེ་བྱུང་འབྲེལ་ལ་བརྟེན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དངོས་པོའི་འབྲེལ་པ་བཀག་ཟེན་ཅིང་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་དམིགས་རྟགས་ལོག་ཆོག་པས་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ལོག་སྐྱེད་པ་འབྱུང་བའི་བྱིར། མེ་སྟོབས་ལྟན་སོགས་བཞི་པོ་མེད་པའི་ཆོག་པས་ངེས་པར་གྲང་རེག་སྐྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རེག་བྱ་བཏང་སྟོམས་པ་སྐྱེད་པ་འང་སྤིང་བའི་བྱིར།

གཉིས་པ་(རང་གི་ལྷགས་)ནི།

ཙ་བ། འབྲེལ་ཡུལ་ལོག་པས་འབྲེལ་ཆོས་ཉིད།

^① <<རང>> སྐྱེད། <<ཙ>> བསྐྱེད།

ལྷོག་པས་བསྐྱོག་འབྲེལ་སྒོ་ངོར་གྱུ་བ།

ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བཞུན་པའི་ལོག་འབྲེལ་དངོས་པོར་གྱུ་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ།
འབྲེལ་ཡུལ་ལོག་པས་འབྲེལ་ཆོས་ཉིད་ལྷོག་པས་བསྐྱོག་འབྲེལ་ཉིག་པའི་སྒོ་ངོར་གྱུ་བ་ཅམ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། རྒྱ་མ་དམིགས་པ་དང་བྱེད་མ་དམིགས་པ་ལ་ལོག་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱང་རང་དབང་དུ་
གྱུ་བ་པའི་འབྲེལ་བ་མི་འཐད་དོ།

གཉིས་པ་རང་བཞིན་གྱི་ཉགས་ལ་གཉིས། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བཤོ།

དང་པོ་(མཚན་ཉིད་)ནི།

ཙ་བ། ཡིན་པ་སྐྱབ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཆང་།

བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་དང་བདག་གཅིག་ཡིན་པ་སྐྱབ་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བ་གང་ཞིག་དེའི་
བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་སུ་གཟུང་བྱ་ཡིན་ན་དགག་པ་མ་ཡིན་པའོ།

གཉིས་པ་(དབྱེ་བ་)ནི།

ཙ་བ། རོ་བོ་དབྱེར་མེད་རང་བཞིན་ཉགས།

སྐྱབ་ཉགས་གང་ཞིག་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་དང་རོ་བོ་དབྱེར་མེད་སྐྱབ་པ་རང་བཞིན་གྱི་ཉགས་
ཡིན་ལ་དེ་ལ་དུ་མ་ཡོད་དེ། སྐྱབ་བྱེད་གྱི་ངོས་ནས་ལྷོས་པ་པ་དང་། དག་པ་པ་དང་། བསྐྱབ་བྱའི་
ངོས་ནས་དོན་སྐྱབ་དང་ཐ་སྙད་སྐྱབ་སོགས་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཙ་བ། དེ་ཡི་ཆ་མ་ཐུན་ཁོངས་སུ་བསྐྱུ།

དེ་ཡི་ཆ་མ་ཐུན་རྒྱ་ཆོགས་པ་ཆང་བས་འབྲས་བུ་སྐྱེ་རུང་དཔོག་པ་རང་བཞིན་གྱི་ཉགས་སུ་
མ་འདུས་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། དེ་ཡི་ཁོངས་སུ་བསྐྱུ་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཙ་བ། གཅིག་ཕྱིར་ཐ་དད་སྐྱོན་མི་འགོ། [༣༧]

དུ་རྒྱ་བྱས་པ་ཐོགས་མེད་གྱིས་མི་ཉག་པའི་དུ་བ་སྐྱབ་པ་རང་བཞིན་གྱི་ཉགས་མ་ཡིན་པར་
ཐལ་བའི་སྐྱོན་གྱིས་མི་གོས་པར་ཐལ། དུ་རྒྱ་བྱས་པ་ཐོགས་མེད་དུ་འཛོག་པ་དུ་བ་སྐྱེ་བཞིན་པ་

མཐོང་བ་ལ་ལྟོས་ལ། ཏུ་བ་སྤྱི་བཞིན་པ་དང་མི་རྟག་པའི་ཏུ་བ་རྣམས་གཅིག་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་འབྲས་བུའི་རྟགས་ལ་གསུམ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་དང་། རྩོད་སྤྱོད་དོ།

དང་པོ་(མཚན་ཉིད་)ནི།

ཙ་བ། ཡོད་པ་སྐྱབ་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཆང་།

དངོས་པོར་ཡོད་པ་སྐྱབ་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བ་གང་ཞིག་རྟགས་སུ་གཟུང་བྱ་ཡིན་ན་
བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་སུ་གཟུང་བྱ་དང་རྣམས་ཐ་དད་པ་ཡིན་པའོ།

གཉིས་པ་(དབྱེ་བ་)ལ་འབྲས་བུའི་རྟགས་དངོས་ནི།

ཙ་བ། དེ་བྱུང་བ་ལ་འབྲས་བུའི་རྟགས་།

རྟགས་ཆོས་དེ་བྱུང་འབྲས་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བ་འབྲས་བུའི་རྟགས་སོ།

ཁོངས་སུ་འདུས་པ་ནི།

ཙ་བ། དེ་དང་ཆ་མ་ཐུན་ཁོངས་སུ་བསྟུ།

རོ་ལས་གཟུགས་དཔོག་པ་དང་། རྩ་སྐྱར་ལས་རྩ་དཔོག་པ་དང་། རྩ་མི་འབོ་བྱིལ་ལེར་
གནས་པ་ལས་འོག་གཞི་བརྟན་པ་དཔོག་པ་སོགས། ཏུ་བས་མེ་དཔོག་པ་དེ་དང་ཆ་མ་ཐུན་འབྲས་
རྟགས་སུ་མ་འདུས་པའི་སྒྲིན་མེད་པར་ཐལ། འབྲས་རྟགས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་བསྟུ་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཁ་ཅིག་ཆོགས་པས་ཆོགས་པ་ཅན་སྤྱི་མ་དཔོག་པ་འབྲས་རྟགས་སུ་བྱེད་པ་མ་གོ་^①བར་
ཆོགས་པ་དང་ཆོགས་པ་ཅན་རྣམས་ཐ་དད་ཏུ་འདོད་པ་ནི། བྱེ་བྲག་པའི་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྣམས་
འགོག་ཚུལ་མ་ཤེས་པར་ཟད་དོ།

གསུམ་པ་(རྩོད་སྤྱོད་)ནི།

ཙ་བ། ཐ་དད་སྐྱབ་ཕྱིར་སྒྲིན་ལས་གྲོལ། [34]

ཏུ་བས་ནས་མཁའའི་ཏུ་བ་ལོང་ལོང་པོ་མེ་སྒྲིན་ཏུ་སོང་བར་སྐྱབ་པའི་འབྲས་རྟགས་སུ་མ་

① <<བཞིས་>> མགོ།

འདུས་པའི་སྒྲོན་ལས་ཐོལ་ཏེ། དེ་དང་རྗེས་ཐ་དད་པའི་སྒྲོན་དུ་སོང་བའི་མེ་སྒྲུབ་པ་ཡིན་གྱི། མེ་སྒྲོན་
སོང་གི་ཕྱོག་པ་སྒྲུབ་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་དེ་དག་གི་འབྲེལ་པ་ལ་ལོག་རྟོག་དགག་པ་ལ་གཉིས། བྱོགས་སྔ་མ་དང་། དེ་
དགག་པའོ།

དང་པོ་(བྱོགས་སྔ་མ་)ནི།

ཙ་བ། ཁ་ཅིག་འབྲེལ་པ་སྒྲུབ་དགུ་ལ།

གོ་བྱེད་འབྲེལ་པ་བཞི་ཡོད་ལོ།

ཁ་ཅིག་འབྲེལ་ཆོས་དངོས་འབྲེལ་ཡུལ་ལ་དངོས་སུ་འབྲེལ་དགོས་ན། ངག་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་
ལས་དོན་སྤྱི་ཤར་བ་དཔོག་པ་སོགས་དུ་མ་ལ་མ་ཁུབ་པར་འགྱུར་བས་སྤྱིར་འབྲེལ་པ་ལ་འབྲེལ་སོ་
དངོས་དང་། ཁྱད་པར་དུ་བྱེད་ཆོས་དང་། ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ཆོས་གསུམ་ཡོད་ལ། དེ་བཞིན་དུ་
འབྲེལ་ཡུལ་ལ་འང་གསུམ་ཡོད་པས་འབྲེལ་སོ་རེ་རེ་འང་འབྲེལ་ཡུལ་གསུམ་ཀ་ལ་འབྲེལ་པས་སྒྲུབ་
དགུ་ཡོད་ལ་གོ་བྱེད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་འབྲེལ་ཡུལ་གྱི་ངོ་བོ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ཆོས་གཉིས་ལ་
འབྲེལ་སོ་འཛིན་པ་ཁྱད་པར་དུ་བྱེད་ཆོས་བཞི་ཡོད་ལོ།

གཉིས་པ་(དེ་དགག་པ་)ནི།

ཙ་བ། འདི་ནི་རྣམ་གཞག་འགལ་བ་དང་།

གཞུང་གི་དགོངས་པར་འཐད་མ་ཡིན། [༢༩]

འདི་ནི་འབྲེལ་པའི་རྣམ་གཞག་འགལ་བ་དང་གཞུང་གི་དགོངས་པར་འཐད་པ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། མེ་སྒྲོན་དུ་སོང་བའི་ཁྱད་པར་བྱེད་ཆོས་མེ་དང་དུ་བ་དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་པ་གོ་ཆོད་པར་འདོད་པ་
དང་། འབྲེལ་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་བྱེད་ཆོས་ལ་འབྲེལ་པས་གོ་མི་ཆོད་པར་འདོད་པ་ནང་འགལ་དང་།
མདོ་དང་རྣམ་འབྲེལ་མཛད་པས་འབྲེལ་པ་གཉིས་ལས་གཞན་མ་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཙ་བ། ཁྱད་པར་བྱ་བྱེད་འབྲེལ་པ་ཡི།

སྟོབས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་བྱ་གོ་བ་མིན།

དེ་ཡི་ངོ་བོ་ལས་དོན་གཞན་གྱི།

འབྲེལ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྟོགས་པར་ཟད། [༤༠]

བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ།

འགོད་ཚུལ་ལ་ངེ་ལྟར་བྱང་ཡང་བྱུང་པར་བྱ་བྱེད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ཡི་སྟོབས་ཀྱིས་བསྐྱབ་བྱ་གོ་
བ་མེན་པར་ཐལ། འབྲེལ་ཡུལ་དངོས་དེ་ཡི་ངོ་བོ་ལས་དོན་གཞན་གྱི་འབྲེལ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྟོགས་
པར་ཟད་པའི་བྱེད།

གཉིས་པ་གཏན་ཆོགས་ལྟར་སྒྲུབ་ལ་གཉིས། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བའོ།

དང་པོ་(མཚན་ཉིད་)ནི།

ཙ་བ། རྟགས་གང་ཚུལ་གསུམ་མ་གྲུབ་པ།

རྟགས་སུ་བཀོད་པ་གང་ཞིག་ཚུལ་གསུམ་མ་གྲུབ་པའོ།

གཉིས་པ་(དབྱེ་བ་)ལ་གསུམ། མ་གྲུབ་པ་དང་། མ་ངེས་པ་དང་། འགལ་བའོ། དང་པོ་(མ་གྲུབ་
པ་)ལ་གཉིས། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བའོ།

དང་པོ་(མཚན་ཉིད་)ནི།

ཙ་བ། རྟོགས་ལ་རྟགས་མེད་མ་གྲུབ་པ།

རྟགས་སུ་བཀོད་ཀྱང་རྟོགས་ཚད་གཞི་ལ་རྟགས་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་མེད་པ་མ་
གྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དོ།

གཉིས་པ་(དབྱེ་བ་)ལ་གསུམ། དོན་ལ་མ་གྲུབ་པ་དང་། གློ་ངོར་མ་གྲུབ་པ་དང་། གློལ་བ་
གཉིས་ལ་སྟོས་ནས་མ་གྲུབ་པའོ། །འདི་དག་གྱང་རྟོགས་ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་
ལ་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་ཡོད་པ་ཁོ་ནར་ངེས་པ་ཞེས་པས་དེ་ལ་ཡོད་པ་དང་། ཡོད་པ་ཁོ་ན་
དང་དེ་ལྟར་ངེས་པ་བཞིའི་བསལ་བྱ་རྒྱས་པར་དབྱེ་བ་ཡིན་ནོ།

དང་པོ་ལ་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་མ་གྲུབ་པ་དང་། གྲུབ་ཀྱང་ཚད་གཞིར་མ་གྲུབ་པ་སྐྱ་མཉན་བྱར་
སྐྱབ་པ་ལྟ་བུ་དང་། རྟགས་ཀྱི་ངོ་བོ་མ་གྲུབ་པ་དང་། གྲུབ་ཀྱང་ཚད་གཞི་དང་འབྲེལ་པ་མེད་པ་སྐྱ་མི་

ཉག་སྐྱབ་པ་ལ་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་བ་ཀོད་པ་ལྟ་བུ་དང་། གཞི་ཉག་ས་ཐ་དད་མེད་པ་དང་། ཆོས་
ཉག་ས་ཐ་དད་མེད་པ་ལྟོག་པ་ཐ་དད་མེད་ནས་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པ་དང་། ཉག་ས་ཆོས་ཅན་གྱི་
ཕྱོགས་གཅིག་ལ་མ་ཁྱབ་པ་དང་། ཉག་ས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ཆོས་ཅན་ལ་མ་གྲུབ་པ་སོགས་དང་།

སྒོ་ངོར་མ་གྲུབ་པ་ནི། ཆོས་ཅན་དང་། ཉག་ས་དང་། གཞི་ཉག་ས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལ་ཐེ་ཆོམ་ཐ་
ནས་མ་གྲུབ་པ་སོགས་སོ།།

ཞོལ་བ་རང་ལ་ལྟོས་ནས་མ་གྲུབ་པ་གངས་ཅན་གྱིས་སྒོ་བདེ་སེམས་མེད་ཏུ་སྐྱབ་པ་ལ་སྒྱེ་
འཛིག་བྱེད་པ་ཉག་ས་སྐྱབ་པ་ཀོད་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཕྱི་ཞོལ་ལ་མ་གྲུབ་པ་གཅེར་བྱ་བས་ཤུན་པ་བལྟས་
ན་འཆི་བས། ལྟོན་ཤིང་སེམས་པ་ཅན་ཏུ་སངས་རྒྱས་པ་ལ་ཉག་ས་སྐྱབ་པ་ཀོད་པ་ལྟ་བུ་ལོ།།

ཙ་བ། ཕྱོགས་ཆོས་དོན་ནམ་སྒོ་ངོར་ལ།

མི་གནས་མ་གྲུབ་པ་ཉིད་ཡིན།།

ཕྱོགས་རེའམ་ཞོལ་བ་རྣམ་གཉིས་ལ།།

མ་གྲུབ་རྣམ་པར་བྱེ་སྟེ་བཤད།། [༤༡]

བསྐྱབ་པའི་ཆོག་ས་སྐྱབ་པ་ཅན་པོ།།

ཕྱོགས་ཆོས་དོན་ནམ་སྒོ་ངོར་ལ་ལྟོས་ནས་མི་གནས་པ་མ་གྲུབ་པ་ཉིད་ཡིན་ལ་དེ་ལ་ཏུ་མ་
ཡོད་དེ། ཉག་ས་དང་ཅོད་གཞི་ཕྱོགས་རེའམ་ཞོལ་བ་དང་ཕྱི་ཞོལ་རྣམ་གཉིས་ལ་མ་གྲུབ་པ་རྣམ་པར་
བྱེ་སྟེ་བཤད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་མ་ངེས་པ་ལ་གསུམ། མཆན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་དང་། མཆན་གཞི་སོ་སོའི་དོན་ནོ།།

དང་པོ་(མཆན་ཉིད་)ནི།

ཙ་བ། མ་ངེས་ཐེ་ཆོམ་བསྐྱེད་པའི་ཉག་ས།།

མ་ངེས་པའི་ཉག་ས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཕྱོགས་ཆོས་གང་གི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་དམིགས་པའི་ཐེ་ཆོམ་
སྐྱེད་པའི་ཉག་ས་དེ་ཕྱོགས་ཆོས་གང་གི་ཁྱབ་པ་རྣམ་ལོག་གང་ཏུ་ཡང་མ་ངེས་པའོ།།

གཉིས་པ་(དབྱེ་བ་)ནི། ཆོག་དོན་བཤད་པ་ཉིད་ཀྱིས་གོ་བར་ཐད་དོ།།

གསུམ་པ་(མཆོན་གཞི་སོ་སའི་དོན་)ལ་གཉིས། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་དང་། ཐུན་མོང་གི་མ་ངེས་
བའོ།

དང་པོ་(ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པ་)ལ་མཆོན་ཉིད་ནི།

ཅ་བ། རྟོགས་ལས་^②གཞན་ལ་མ་གྲུབ་པ།
ཐུན་མོང་མ་ཡིན་.....།

རྟོགས་ཆོས་གང་ཞིག་རྟོགས་ཅོད་གཞི་ལས་གཞན་ལས་མ་གྲུབ་པ་དེ་ཁོ་ནའི་ཐུན་མོང་མ་
ཡིན་པའི་ཆོས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པའི་རྟགས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་དོ།

ཅ་བ།དབྱེན་བཞི།

དབྱེན་བཞི་ཡོད་དེ། རྟོགས་ཆོས་སུ་སོང་བའི་ཆེ་བྱི་ཆོལ་གྱི་ཆོད་མའི་ངོར་མ་ཐུན་རྟོགས་
མི་མ་ཐུན་རྟོགས་གཉིས་ཀ་ལ་མེད་ནས་མ་མཐོང་བ་སྐྱ་མི་རྟག་སྐྱབ་ལ་མཉན་བྱ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་
དང་། རོན་ལ་ཡོད་མེད་ཀྱང་ཆོད་^③མས་མ་མཐོང་བ་སྐྱེས་བྱ་འདི་ལྟ་ལས་ཆེ་འཕོས་ཏེ། མིག་དང་
ལྟན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། མ་ཐུན་རྟོགས་ལ་ཡོད་ཀྱང་མ་མཐོང་བ་སྐྱ་མི་རྟག་སྐྱེ། བྱས་པའི་
ཕྱིར། རིག་བྱེད་ཀྱི་སྐྱ་བཞེན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། མི་མ་ཐུན་རྟོགས་ལ་ཡོད་ཀྱང་མ་མཐོང་བ། གང་
བྱས་མི་རྟག་རིག་བྱེད་བཞེན། ཉམ་མཁའ་འཁྱིམ་བྱས་སོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ལོ། །རྒྱས་པར་དབྱེན་མཉན་
བྱས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པ་རྟོགས་ཆོས་སུ་སོང་བའི་ཆེ། མ་ཐུན་རྟོགས་ལ་ཆོད་མིན་གྱི་སྒྲོ་གསུམ་
ཞུགས་པ་དང་། དེ་རེ་རེ་ལ་ཡང་མི་མ་ཐུན་རྟོགས་ལ་ཆོད་མིན་གྱི་སྒྲོ་གསུམ་གསུམ་ཞུགས་པ་དགྲ་
ལ་སོགས་པར་དབྱེན་བར་བའོ།

གཉིས་པ་(ཐུན་མོང་གི་མ་ངེས་པ་)ལ་གཉིས། མཆོན་ཉིད་དང་། དབྱེན་བའོ།

དང་པོ་(མཆོན་ཉིད་)ནི།

ཅ་བ། རྟོགས་ལས་གཞན་འདུག་ཐུན་མོང་བ། [23]

མ་ངེས་པའི་གཏན་ཆོགས་གང་རྟོགས་ལས་གཞན་ལ་འདུག་པ་ཐུན་མོང་བའི་མ་ངེས་པའོ།

② <<ཏོར>> ལས། <<ཅ>><<སྒྲེ>><<ཞ>> མིན།

③ <<བགྱིས>> ཆོད་།

ཙ་བ། དབྱེན་དངོས་དང་ལྷག་ལྷན་གཉིས།
གཉིས་ཀ་ལ་མཐོང་བརློག་མི་ཆོད།

གཉིས་པ་(དབྱེ་བ་)ལ། དབྱེན་དངོས་ཀྱི་མ་ངེས་པ་དང་། ལྷག་ལྷན་གཉིས་ཡོད་ལ་དང་པོ་ལ་
ཡང་མ་སྤྱོད་ཕྱོགས་མི་མ་སྤྱོད་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་དང་། མ་སྤྱོད་ཕྱོགས་ལ་
བྱེད་ཅིང་མི་མ་སྤྱོད་ཕྱོགས་ལ་ཆ་གཉིས་པ་དང་། དེ་ལས་ལོག་པ་དང་། གཉིས་ཀ་ལ་ཆ་གཉིས་སུ་
འཇུག་པ་དང་བཞི་ཡོད་དོ།

ཙ་བ། ཡང་དག་ལྷག་ལྷན་མ་སྤྱོད་ཕྱོགས་མཐོང་།
མི་མ་སྤྱོད་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་བའོ།^①[༣༣]
མི་མ་སྤྱོད་ཕྱོགས་མཐོང་མ་སྤྱོད་ཕྱོགས་ལ།
མ་མཐོང་འགལ་བའི་ལྷག་ལྷན་ཡིན།

ལྷག་ལྷན་ལ་གཉིས་ཡོད་དེ། ཕྱོགས་ཆོས་གང་གི་མ་སྤྱོད་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་། མི་མ་སྤྱོད་
ཕྱོགས་ལ་ཐེ་ཆོམ་ཟ་བས་མ་མཐོང་བ་ཡང་དག་ལྷག་ལྷན་ཡིན་པ་དང་། ཕྱོགས་ཆོས་གང་ཞིག་མི་
མ་སྤྱོད་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་། མ་སྤྱོད་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་བ་འགལ་བའི་ལྷག་ལྷན་ཡིན་པ་གཉིས་ཡོད་
པའི་བྱེད།

གསུམ་པ་འགལ་རྟགས་ལ་གཉིས། མཆོན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བའོ།
དང་པོ་(མཆོན་ཉིད་)ནི།

ཙ་བ། རྟགས་གྲུབ་བརློག་པས་བྱེད་པ་འགལ།

རྟགས་ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་ཅིང་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ལས་བརློག་པས་བྱེད་པ་ངེས་པ་ནི། འགལ་
བའི་གཏན་ཆོག་གི་མཆོན་ཉིད་དོ།

གཉིས་པ་(དབྱེ་བ་)ལ་གསུམ། རོ་བོའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་དང་། བརྗོད་འདོད་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་
དང་། དབྱེ་བ་གཞན་དུ་འདོད་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་(རོ་བོའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་)ལ་གཉིས། འབྲེལ་བའི་

① <<ན>> མ་སྤྱོད་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་གཅིག་ཤོས་ལ། །མ་མཐོང་ཡང་དག་ལྷག་ལྷན་ཡིན།

དབང་གིས་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་དང་། སྒྲོར་བ་ལ་སྒྲོས་ནས་གསུམ་དུ་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་(འབྲེལ་བའི་
དབང་གིས་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་)ལ་གཉིས། གཉིས་སུ་འགྲོ་བའི་ཚུལ་དང་། ཚེད་བ་སྤང་བའོ།

དང་པོ་(གཉིས་སུ་འགྲོ་བའི་ཚུལ་)ནི།

ཅ་བ། མི་དམིགས་རང་བཞིན་གཏན་ཆིགས་སུ།

བསྐྱས་པས་འགལ་བ་གཉིས་ཉིད་ཡིན། [༢༥]

འགལ་བའི་གཏན་ཆིགས་གཉིས་ཉིད་དུ་འདུས་པ་ཡིན་ཏེ། མ་དམིགས་པ་རང་བཞིན་གྱི་
གཏན་ཆིགས་སུ་བསྐྱས་པས་དེ་ལྟར་གཉིས་སུ་འདུས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་(ཚེད་བ་སྤང་བ་)ལ། ཚེ་བྱང་སྐྱ་མི་རྟག་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པས། ཚེ་བྱང་གིས་
དུང་སྐྱ་རྟག་པར་སྐྱབ་པ་འགལ་རྟགས་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།

དེ་དགག་པ་ལ་བཞི། ཉན་ཤེས་སྐྱ་མི་རྟག་པའི་འབྲས་བུར་སྐྱབ་པ་ནི།

ཅ་བ། བཅོལ་མ་ཐག་བྱང་མི་རྟག་འབྲས།

དུང་སྐྱ་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་ཆོས་ཅན། རང་རྒྱ་སྐྱ་མི་རྟག་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ཏེ། བཅུལ་^①མ་
ཐག་ཏུ་བྱང་བའི་ཉན་ཤེས་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་རྟག་པའི་འབྲས་བུར་མི་འཐད་པ་ནི།

ཅ་བ། རྟག་ལ་འགྱུར་བ་མེད་ཕྱིར་འགལ།

དུང་སྐྱ་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་སྐྱ་རྟག་པའི་འབྲས་བུར་འགལ་བར་ཐལ། རྟག་པ་ལ་འགྱུར་བ་
མེད་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་རང་ལ་མཚུངས་པ་སྤངས་པ་ནི།

ཅ་བ། མི་རྟག་འགྱུར་ཕྱིར་འདི་མི་མཚུངས།

བུམ་པས་བུམ་འཛིན་ཉན་ཤེས་སྐྱེད་པ་ཅིག་པས་བསྐྱབས་པ་དང་། སྐྱ་རྟག་པས་ཉན་ཤེས་

① <<བཞིས་>> བཅུལ།

<<རང་>> བཅོལ།

སྐྱེད་པ་ལ་སྐྱེབ་བྱེད་མི་འཐད་པ་འདི་མི་མཚུངས་པར་ཐལ། ཏྲག་པ་ལ་འགྱུར་བ་མེད་ལ་མི་ཏྲག་པ་
འགྱུར་བའི་བྱིར།

བཞི་པ་འགྱུར་མེད་ལ་མི་མཚུངས་པ་ནི།

ཙ་བ། དེ་འབྲེལ་འགྱུར་མེད་ལ་མི་འཐད། [༢༥]

སྐྱེད་པ་ལ་ཉན་ཤེས་སྐྱེད་པའི་སྐྱེབ་བྱེད་སེལ་བ་དེ་འབྲེལ་འགྱུར་མེད་ལ་མི་འཐད་པར་ཐལ།
ཏྲག་པ་ཁྱེན་གྱིས་སྐྱུར་དུ་མེད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་(སྐྱོར་བ་ལ་ལྟོས་ནས་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་)ནི།

ཙ་བ། མི་དམིགས་གསུམ་པར་འབྱེད་ན་ནི།

དེ་བརྒྱུག་འགལ་བ་འང་གསུམ་དུ་འགྱུར།

མ་དམིགས་པའི་ཏྲགས་གསུམ་པར་འབྱེད་ན་ནི་དེ་བརྒྱུག་པའི་འགལ་བ་འང་གསུམ་དུ་
འགྱུར་བར་ཐལ། དངོས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་ཡང་དག་ཏུ་སོང་ན་བརྒྱུག་ཕྱོགས་སྐྱབ་པའི་འགལ་ཏྲགས་
སུ་འགྱུར་བའི་བྱིར།

གཉིས་པ་(བརྒྱུད་འདོད་ཀྱི་སྐྱོན་ནས་དབྱེ་བ་)ལ་གསུམ། གཞན་ཕྱགས་དགག་པ་དང་། རང་
ཕྱགས་དང་། ཚོད་པ་སྤང་བའོ།

དང་པོ་(གཞན་ཕྱགས་དགག་པ་)ནི།

ཙ་བ། འགལ་ཞིག་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི།

དབྱེ་བས་འགལ་བ་བཞི་ཞེས་ཟེར། [༢༦]

འགལ་ཞིག་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་དབྱེ་བས་འགལ་བ་བཞི་ཞེས་ཟེར་ཏེ། ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་
དང་བྱེད་པར་ལ་གཞོད་པའི་འགལ་བ་དང་། ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་བྱེད་པར་ལ་གཞོད་པའི་འགལ་བ་
དོན་ལ་ལྟོས་ནས་བཞི་ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་ཆད་མས་བྱུབ་ན་འགོག་
མི་རུས་ལ། མ་བྱུབ་ན་ཕྱོགས་ཆོས་མི་འགྱུར་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་(རང་ཕྱགས་)ནི།

ཅ་བ། དངོས་ཤུགས་ཚས་དང་ཚས་ཅན་གྱི།
འགལ་བ་བརྗོད་འདོད་སྟོབས་ཀྱིས་ཡིན།

སྒྲིང་བའི་འགོད་ཚུལ་ལ་སྟོས་ནས་བཞིར་དབྱེ་རུང་སྟེ། དངོས་ཤུགས་ཀྱི་སྟོན་ནས་འགལ་བ་
བརྗོད་པ་དང་། ཚས་དང་ཚས་ཅན་གྱི་འགལ་བ་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་བཞིར་བྱེ་བ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། རྣམ་ངེས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་དུ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།

གསུམ་པ་(ཚད་པ་སྤང་བ་)ནི།

ཅ་བ། ཡང་དག་ལ་ཡང་མཚུངས་ཤིང་།

འགལ་ཉགས་ལ་བཞི་ཡོད་ན་ཉགས་ཡང་དག་ལ་འང་ཚས་དང་ཚས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་སྒྲུབ་པ་
དང་བྱུང་པར་སྒྲུབ་པ་བཞི་ཡོད་པར་མཚུངས་ཤིང་།

ཅ་བ། བྱེད་པ་ཚུང་ཕྱིར་བཏང་སྟོམས་མཛད། [༤༡]

ཉགས་ཡང་དག་ལ་བཞིར་དབྱེ་མི་རུང་བའི་སྒྲིམ་མེད་པར་ཐལ། འགལ་ཉགས་ལ་ལོག་རྟོག་
ལྟོག་པའི་ཆེད་དུ་བྱེ་བ་ཡིན་གྱི། ཡང་དག་ལ་ལོག་རྟོག་བསྒྲིག་དགོས་པའི་བྱེད་པ་ཚུང་བའི་ཕྱིར་
བཏང་སྟོམས་སུ་མཛད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་(དབྱེ་བ་གཞན་དུ་འདོད་པ་དགག་པ་)ནི།

ཅ་བ། ཞེ་འདོད་དང་ནི་སྒྲིས་པ་གཉིས།

བསྒྲུབ་བྱ་ཉིད་དུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་དོན་སྒྲུབ་པའི་འགལ་བ་སོགས།

འགལ་བ་གསུམ་པ་འདིར་མི་བཞེད། [༤༢]

ཞེ་འདོད་ལ་གཞོད་པའི་གཞན་དོན་སྒྲུབ་པའི་འགལ་བ་གསུམ་པ་འདིར་མི་བཞེད་དེ། ཞེ་
འདོད་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་དང་ནི་སྒྲིས་པ་གཉིས་བསྒྲུབ་བྱ་ཉིད་དུ་མཚུངས་པས་དེར་འདུས་པས་ལོགས་
སུ་བསྟན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ཉགས་དེ་དག་ངེས་པ་ལ་གཉིས། མཐའ་གཞན་འགོག་པའི་ངེས་པ་དང་། དེ་དག་

གི་རྒྱས་པ་ངེས་པའོ།

དང་པོ་(མཐའ་གཞན་འགོག་པའི་ངེས་པ་)ནི།

ཙ་བ། མཐའ་གཞན་འགོག་པའི་ངེས་པ་ཡིས།

རྟགས་སུ་བཀོད་པ་བཞི་རུ་ངེས།

མཐའ་གཞན་འགོག་པའི་ངེས་པ་ཡིས་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལ་བཞི་རུ་ངེས་ཏེ། ཕྱོགས་ཆོས་
གྲུབ་མ་གྲུབ་གཉིས་ལས་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཆིགས་གྲུབ་པ་ལ། བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་ངེས་པ་དང་།
འགོག་ངེས་པ་དང་། གཉིས་ཀར་མ་ངེས་པ་གསུམ་དུ་འདུས་ཤིང་། དེ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཡང་དག་
དང་། འགལ་བ་དང་། མ་ངེས་པའི་གཏན་ཆིགས་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་(དེ་དག་གི་རྒྱས་པ་ངེས་པ་)ལ་གཉིས། ཇི་ལྟར་རྒྱས་པའི་ཚུལ་དང་། ཚྱད་སྤང་ངོ་།

དང་པོ་(ཇི་ལྟར་རྒྱས་པའི་ཚུལ་)ནི།

ཙ་བ། རྟགས་སུ་བཀོད་པ་བཞི་པོ་ལ།

རྒྱས་པ་དེ་ཡང་རྣམ་བཞི་ཡོད། [༢༩]

རྟགས་སུ་བཀོད་པ་བཞི་པོ་ལ་རྒྱས་པ་དེ་ཡང་མི་འདྲ་བ་རྣམས་པ་བཞི་ཡོད་དེ། མ་གྲུབ་པའི་
རྟགས་ཀྱིས་བསྐྱབ་བྱ་ལ་ཐེ་ཆོམ་ཅམ་ཡང་སྐྱེད་མི་རུས། མ་ངེས་པས་ཐེ་ཆོམ་འདྲན་ཞིང་། འགལ་
བས་མི་འདོད་པའི་ངེས་པ་དང་། ཡང་དག་གིས་འདོད་པའི་ངེས་པ་འདྲན་པའི་བྱིར་རོ། །ཀུན་ལས་
བརྟུས་ལས། ཕྱོགས་ལ་མ་བྱ་མེད་སོམ་ཉི^①དང་། །མི་འདོད་པ་ཡི་ངེས་སྐྱབ་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་
པ་ལྟར་རོ། །ཁ་ཅིག་ཆད་མིན་གྱི་སྒོ་གསུམ་དང་གཏན་ཆིགས་ལྟར་སྤང་གསུམ་སྤར་ནས་འགལ་
རྟགས་ཀྱིས་བསྐྱབ་བྱ་ལ་ལོག་ཏོག་སྐྱེད་པར་འདོད་པ་ནི་མ་བཟགས་པ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཏེ། རྩིས་དཔག་
དང་དེའི་ཕྱོག་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒོ་འདོགས་མཛོན་གྱུར་གཉིས་དུས་གཅིག་ཏུ་སྐྱེ་བར་ཁས་ལེན་དགོས་
པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་(ཚྱད་སྤང་)ནི། ཚྱད་གཞི་ལ་རྟགས་མ་གྲུབ་པར་ཤེས་ན་མི་འགོད་ཅིང་། མ་ཤེས་པར་

① <<བཀྱིས་>><<རང་>> ཉི། <<ས་>> ཉིད།

བཀོད་ན་རྟོག་པ་གང་ཡང་མི་སྤྲེད་པ་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། མ་གྲུབ་པར་ཤེས་ཀྱང་རྟགས་སུ་བཀོད་ན་ཞེས་
རྟག་^②པ་མཐའ་བཟུང་ངམ་རྟོག་པ་ཅུང་ཟད་སྤྲེས་ཀྱང་རྟགས་ལ་མ་ལྟོས་པས་སྒྲིན་མེད་དེ། །འགལ་
རྟགས་ལ་ཡང་དང་པོར་འགལ་རྟགས་སུ་མ་ཤེས་པར་བཀོད་ནས་ཕྱིས་ངེས་པས་མི་འགལ་ལོ།

གཉིས་པ་རྟགས་ངེས་^③རྟོགས་པའི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་གསུམ། མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞི་
ངོས་བཟུང་བ་དང་། ཚད་མའི་བསལ་བ་བཞད་པའོ། །དང་པོ་(མཚན་ཉིད་)ལ་གསུམ། ཟུང་བཅད་ལ་
ལྟོས་ཏེ་ལྟར་བསྟན་པ་དང་། ཡོངས་གཙོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་གཅིག་ཏུ་སྐྱབ་པ་དང་། ཚད་པ་སྤྲང་བའོ།

དང་པོ་(ཟུང་བཅད་ལ་ལྟོས་ཏེ་ལྟར་བསྟན་པ་)ནི།

ཙ་བ། མདོ་ལས་མཚན་ཉིད་ལྟ་ལྟར་གསུངས།

མདོ་ལས་གཞན་དོན་བསྐྱབ་བྱ་མཚན་ཉིད་ལྟ་ལྟར་གསུངས་པ་དགོས་པ་དང་བཅས་པ་
ཡིན་ཏེ། སྤྲེའི་རྟག་པ་ལྟ་བུ་ཕྱི་རྟོག་གི་ངོར་བསྐྱབ་བྱར་སོང་བའི་ཆེ་ཕྱི་རྟོག་གིས་གྲུབ་ཟིན་བཅད་
པའི་ཆེད་དུ་རོ་བོ་ཞེས་པ་དང་། སྐྱབ་བྱེད་དང་གཞི་མ་ཐུན་ཡིན་པ་བཅད་པའི་ཆེད་དུ་ཁོ་ན་དང་།
བསྟན་བཅོས་མཁན་པོའི་འདོད་པ་ཡིན་པ་རྒྱ་མཚན་དུ་མ་བཟུང་བར་ཚད་པའི་སྐབས་སུ་རྟོག་པ་
རང་ཉིད་གི་འདོད་ཡུལ་དུ་བྱས་པ་དགོས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་བདག་ཉིད་དང་། སྤྲེའི་ཆོས་ཁོ་ན་
བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པ་བཅད་པའི་ཕྱིར་དུ་འདོད་པ་དང་། ཕྱི་རྟོག་གི་ངོར་བསལ་བ་མ་ཞུགས་པ་དགོས་
པའི་ཆེད་དུ་མ་བསལ་བ་སྟོས་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་པར་ཆད་མ་མདོ་དང་། ཟུང་ངེས་གི་ཟུང་བཞད་དུ་
བཞད་ཟིན་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།

གཉིས་པ་(ཡོངས་གཙོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་གཅིག་ཏུ་སྐྱབ་པ་)ནི།

ཙ་བ། བསྐྱབ་བྱར་འདོད་པ་རིགས་པའི་སྒྲིང་།

རིགས་པའི་སྒྲིང་བསྐྱབ་བྱར་ངོས་པ་རྟོག་པས་བསྐྱབ་བྱར་འདོད་པ་གཞན་དོན་བསྐྱབ་བྱའི་
མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། རིགས་མི་མ་ཐུན་སེལ་བའི་ཆེད་དུ་བསྐྱབ་ནས་
གསུངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཚད་མ་མདོར་ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་ཆེད་དུ་ཆིག་ཟུར་ཕྱིན་པར་

② <<རང་>> བརྟག

③ <<རང་>> དེས། <<བཀྲིས་>> དེས།

གསུངས་པ་ཡིན་པས་བསྐྱུན་སྒྲུ་མ་ཡང་འདྲིར་འདུས་ལ། བཤད་ན་འདྲིའང་སྒྲུ་མ་ལྟར་བཤད་ཏུ་
ཡོད་པས་དོན་སྒྲུ་མ་དང་འདྲོ།

གསུམ་པ་(ཚོད་པ་སྤང་བ་)ནི།

ཙ་བ། འདི་ལ་མ་ཁྱབ་ཁྱབ་ཆེས་དང་།

རྟགས་ལ་མཚུངས་པའི་བཙད་^①པ་མེད། [༥༠]

བསྐྱབ་བྱར་འོས་པ་ཚོལ་བས་བསྐྱབ་བྱར་ཁས་སྤངས་པ་གཞན་དོན་བསྐྱབ་བྱའི་མཚན་
ཉིད་ཏུ་བཞག་པ་འདི་ལ་སློབྱར་བའི་རྟགས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་མ་ཁྱབ་པ་དང་། སྐབས་སུ་མ་བབ་པ་
དམ་བཅའ་བ་ལ་ཁྱབ་ཆེས་པ་དང་། རྟགས་ཡང་དག་ལ་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་ཁས་སྤངས་པ་མཚན་
ཉིད་ཏུ་ཁས་ལེན་དགོས་པ་མཚུངས་པའི་བཙད་པའི་སློན་མེད་པར་ཐལ། སློབྱར་གྱི་རྟགས་ཀྱི་
བསྐྱབ་བྱ་དངོས་སུ་ཁས་སྤངས་ཀྱང་དོན་གྱིས་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པའི་བྱིར་དང་། སྐབས་སུ་མ་བབ་
པ་དམ་བཅའ་བ་བསྐྱབ་བྱར་ཁས་སྤངས་ན་བསྐྱབ་བྱར་འགྱུར་ཡང་། ཆ་གཞན་གྱི་ཆ་ནས་ཆར་
བཙད་འོས་པ་མི་འགལ་ཞིང་། རྟགས་དང་མཚུངས་པའི་གོ་སྐབས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་བྱིར།
རྟགས་བྱར་བྱི་མ་དེར་ཐལ། ཚུལ་གསུམ་མ་བྱུབ་ན་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་ཁས་སྤངས་ཀྱང་མི་འགྱུར་
ཞིང་། བྱུབ་ན་ཁས་སྤངས་ཀྱང་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་ལ། ཚོལ་བའི་དམ་བཅའ་དེས་བར་ཚོལ་བའི་
ཁས་སྤངས་ལ་ལྟོས་པའི་བྱིར། དེས་ཁས་སྤངས་ཀྱང་དེའི་དམ་བཅའ་འགྱུར་ན། ཤེས་བྱ་ལ་སྤིང་
ཆད་དེའི་དམ་བཅའ་འགྱུར་བ་དང་། བྱི་ཚོལ་གྱིས་སྤར་མ་བྱུབ་པ་དམ་བཅའི་བྱིར་ཆོས་ཡིན་ཞིང་།
བྱི་ཚོལ་གྱིས་མ་བྱུབ་པ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་སློན་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་(མཚན་གཞི་དོས་བཟུང་བ་)ལ་གསུམ། གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་གི་ལུགས་
དང་། ཚོད་པ་སྤང་བའོ།

དང་པོ་(གཞན་ལུགས་དགག་པ་)ནི།

ཙ་བ། བསྐྱབ་བྱའི་^②མཚན་གཞི་དངོས་པོ་འཕྲ།

① <<རང་>> བཙད། <<ཙ་>> ཚོད།

② <<མོད་>> བྱའི། <<ས་>><<རང་>> བྱ།

བརྟགས་^①པར་བྱེ་སྟེ་སྐྱབ་བ་འབྱུང་།

བསྐྱབ་བྱའི་མཚན་གཞི། ཁ་ཅིག་དངོས་པོ་ལ་གནས་བ་ཡིན་གྱི། སྐྱ་རྟག་བ་སོགས་ཚད་
མའི་བསལ་བ་འབྱུང་སྟེ་དཔལ་རྟགས་ཀྱི་རྣམ་ཡུལ་མ་ཡིན་པར་འདོད་བཤམ། ཁ་ཅིག་རྣམ་ཡུལ་
ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་དངོས་པོ་ལ་ཡིན་ཡང་སྒྲོན་ཡོན་བཅི་བའི་གཞི་བརྟགས་པར་བྱེ་སྟེ་སྐྱབ་བ་འབྱུང་བར་
ཐལ། ཚད་མས་བསལ་བའི་དོན་གསལ་བ་བློ་རྒྱུང་ལ་བརྟུན་པའི་བྱེར་དང་། ཡང་དག་གི་རྣམ་
ཡུལ་མ་ཡིན་པས་བསྐྱབ་བྱ་མ་ཡིན་ན། མིག་སོགས་བདག་དོན་བྱེད་པ་ཡང་བསྐྱབ་བྱ་མ་ཡིན་པར་
འབྱུང་ཞིང་། སྐྱ་དོན་བསྐྱབས་པས་རང་མཚན་མི་འབྱུང་བའི་བྱེར།

གཉིས་པ་(རང་གི་ལྷགས་)ནི།

ཙ་བ། སྐྱ་ཡི་དོན་ལ་རང་མཚན་དུ།

འབྱུང་བ་བསྐྱབ་བྱའི་མཚན་གཞི་ཡིན། [༡༧]

ཁོ་ལོ་ཅག་ལྟར་ན་བསྐྱབ་བྱའི་མཚན་གཞི་སྒྲོན་མེད་བཞག་ཏུ་མི་རྒྱུང་བའི་སྒྲོན་མེད་པར་
ཐལ། སྐྱ་མི་རྟག་པར་དམ་བཅས་པའི་སྐྱ་ཡི་དོན་ལ་རང་མཚན་དུ་འབྱུང་བའི་སྐྱ་མི་རྟག་པ་དེ་ཉིད་
བསྐྱབ་བྱའི་མཚན་གཞི་ཡིན་པའི་བྱེར། སྐྱ་མི་རྟག་པར་དམ་བཅས་པའི་རྟག་པ་འབྱུང་བ་ཡིན་ཡང་
འབྱུང་བ་ལ་འབྱུང་བར་ཤེས་མི་དགོས་པར་སྐྱ་དོན་དང་རང་མཚན་སོ་སོར་མ་བྱེ་བར་དམ་བཅས་
པའི་དོན་ཡིན་གྱི། བསྐྱབ་བྱ་ནི། དེར་སྐྱ་མི་རྟག་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན་སྐྱ་དོན་བསྐྱབས་པས་
རང་མཚན་མི་འབྱུང་བར་ཁས་སྐྱེས་པ་དང་འགལ་བར་འབྱུང་བའི་བྱེར་རོ།

གསུམ་པ་(ཚོད་པ་སྤང་བ་)ནི།

ཙ་བ། འདི་ལ་དངོས་པོ་དངོས་མེད་དུ།

སྐྱབ་ལ་ཚོད་པའི་གོ་སྐྱབས་མེད།

བསྐྱབ་བྱ་འདི་ལ་སྐྱ་དང་མི་རྟག་པའི་ཚོགས་པ་བྱུང་བའི་མཚན་ཉིད་མ་ཞུགས་པས་
བསྐྱབ་བྱ་མ་ཡིན་ལ། མ་བྱུང་ན་མཚོན་རྒྱ་མེད་པས་མཚོན་པ་མི་འཐད་ཅེས་ཚོད་པའི་གོ་སྐྱབས་

① <<རང>> བརྟགས། <<ཙ>> བརྟགས།

མེད་པར་ཐལ། སྤྱི་མི་རྟག་པའམ་རྟག་པའི་གཞན་སེལ་སྒོས་བཟུང་བ་དེ་དངོས་པོའམ་དངོས་མེད་
ཀྱི་ཉེར་ལེན་ཅན་དུ་སྦྱབ་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་(ཚད་མའི་བསལ་བ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། སྤྱི་རྣམ་བཞག་དང་། སོ་སའི་རང་བཞིན་
རྟོ་དང་པོ་(སྤྱི་རྣམ་བཞག་)ལ་གསུམ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བསྟུ་དང་། ཅོད་སྤང་ངོ་།

དང་པོ་(མཚན་ཉིད་)ནི།

ཙ་བ། བསལ་བ་ཕྱོགས་དང་འགལ་བ་བྱུབ།

བསལ་བ་ནི། དམ་བཅས་ཅམ་ནས་དེ་སེལ་བྱས་ཀྱི་ཕྱོགས་དང་འགལ་བ་བྱུབ་པའོ།

གཉིས་པ་(དབྱེ་བསྟུ་)ནི།

ཙ་བ། ལྷ་པོ་བཞི་རུ་བསྟུས་ཏེ་བཤད། [༢༩]

རིགས་པའི་སྒྲོར་ཡིད་ཆེས་བསལ་བ། ལུང་དང་རང་ཆོགས་གིས་^②བསལ་བ་གཉིས་སུ་བྱེ་
ནས་གསུངས་པའི་ལྷ་པོ་ཀུན་ལས་བརྟུས་སུ། མངོན་སུམ་དོན་དང་རྗེས་དཔག་དང་། ཡིད་ཆེས་
གྲགས་པས་རང་རྟོན་ལའོ། ཞེས་བཞི་རུ་བསྟུས་ཏེ་བཤད་པ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། རིགས་སྒྲོར་རྒྱབ་
རྟོན་ཆད་མ་མེད་པའི་རང་ཆོག་རང་འགལ་དམ་བཅའི་དོན་ལ་གོགས་བྱེད་དུ་ཤེས་པའི་ཆད་དུ་
ལོགས་སུ་བྱེ་ལ། འདི་དབྱེ་བསྟུ་ལ་མཁས་པའི་ཆད་དུ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཆད་མས་བསལ་བ་བཞིར་
ཡོད་ན་ཆད་མ་ཡང་བཞི་དགོས་པས་གངས་ཉུང་ལ། ཆད་མ་གཉིས་སུ་ངེས་ན་བསལ་བ་བཞིར་
དབྱེ་བ་མི་འཐད་ཅེ་ན།

ཙ་བ། ལུལ་གྱི་སྒྲོན་ནས་རྗེས་དཔག་ལ།

བྱེ་སྟེ་བསལ་བ་བཞི་རུ་གསུངས།

ཉིས་པ་དེ་དག་མེད་པར་ཐལ། ལུལ་གྱི་སྒྲོན་ནས་རྗེས་དཔག་ལས་^③གསུམ་དུ་བྱེ་སྟེ་མངོན་
སུམ་གྱི་བསལ་བ་དང་། བསལ་བ་བཞི་རུ་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཙ་བ། མངོན་སུམ་རྗེས་དཔག་དངོས་སྟོབས་ཀྱི།

② <<བགྱིས་>> ཀྱིས།

③ <<བགྱིས་>> ལས། <<རང་>> ལ།

ཆད་ཡིན་ཁས་སྒྲངས་གྲགས་པ་གཉིས། [༥༣]

སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་ཕྱིར་ཁོངས་སུ་སྤྱད།

ཆད་མ་གཉིས་སུ་ངེས་པ་བཞིན་དུ་བསལ་བ་ཡང་གཉིས་སུ་བསྐྱར་རུང་སྟེ། མངོན་སུམ་
དང་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དབག་གཉིས་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཆད་མ་ཡིན་ལ། ཁས་སྒྲངས་དང་གྲགས་པ་
གཉིས་རང་གིས་ཁས་སྒྲངས་པ་དང་འཛིག་ཏེན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཁས་སྒྲངས་པས་བསལ་བར་སྒྲོ་
བཏགས་པ་ཡིན་ཞིང་། རོན་ལ་མངོན་རྗེས་ཀྱི་བསལ་བ་གཉིས་སུ་འདུས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་།
གཞན་གཉིས་ཀྱང་ཁོངས་སུ་བསྐྱར་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ།

གསུམ་པ་(རྩོད་སྐྱང་)ནི། དམ་བཅའ་དང་བསལ་བ་དུས་མི་གཅིག་ན་ཉིན་མཚན་གྱི་སྤང་སྤྱན་
ལྟར་བསལ་བྱ་སེལ་བྱེད་དུ་མི་འཐད་ལ། གཅིག་ན་བདེན་ཞེན་གྱིས་ཁས་ལེན་པ་མི་འཐད་དོ་ཞེན་
སྟོན་མེད་དེ། དམ་བཅའ་དུས་ན་བསལ་བ་རུང་དུ་ཡོད་ཀྱང་མ་དཔྱད་པས་ཁས་ལེན་པ་འཐད་ལ། ཕྱིས་
བསལ་བ་འཇུག་པའང་འཐད་པ་ཡིན་ནོ། །ཡིད་ཆེས་རྗེས་དབག་དང་། གྲགས་པའི་རྗེས་དབག་
རྗེས་དབག་ཏུ་མི་འདུ་བའི་ཅོད་སྤང་ནི། ཆོག་དོན་བཤད་པ་ལས་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ།

མངོན་སུམ་ལ་མཚུངས་པ་སྤང་བ་ནི།

ཅ་བ། རྗེས་དབག་བཞིན་དུ་མངོན་སུམ་ལའང་།

བསལ་བ་གཉིས་པོ་འཇུག་ཅེན།

རྗེས་དབག་ལ་ཁས་སྒྲངས་རྗེས་དབག་དང་། གྲགས་པའི་རྗེས་དབག་གཉིས་སུ་བྱེ་བ་
བཞིན་དུ། མངོན་སུམ་ལའང་མངོན་སུམ་དུ་ཁས་སྒྲངས་པས་བསལ་བ་དང་སྤྱོད་བྱེད་དུ་
འཛིན་པ་ལྟ་བུ་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུང་བས་གྲགས་པའི་མངོན་སུམ་གྱིས་བསལ་བའང་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་བྱུག་ཏུ་འགྱུར་རོ་ཞེན།

ཅ་བ། ཁས་སྒྲངས་འབྲས་ཏྟགས་ལས་གཞན་མིན། [༥༤]

རུང་བ་མངོན་སུམ་གྱིས་མི་འབྱུག།

མངོན་སུམ་གྱི་བསལ་བས་བསྐྱས་པའི་ཁས་སྒྲངས་བསལ་བ་དང་གྲགས་པས་བསལ་བ་
མི་འཐད་པར་ཐལ། ལུང་དང་རང་ཆོག་ཁས་སྒྲངས་པའི་ཏྟགས་འབྲས་ཏྟགས་ལས་གཞན་མིན་ལ།

ཤུགས་ཀྱི་ཆད་མས་བྱུང་དགོས་པ་ལ་བྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ལ། འདི་ནི་བསྐྱབ་བྱ་དངོས་
པོའི་སྟོབས་ལ་གནས་པ་ཡིན་པས། དེས་བསལ་བ་ལ་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་བསལ་བ་ཞེས་
བྱའོ། རྒྱངས་ཅན་པ་ན་རེ། མི་རྟག་པ་ཞེས་པ་ཡང་གཙུག་པོའི་ངང་^② ཏུ་ཉེ་བར་ཞི་བ་ཙམ་ཡིན་གྱི།
སྤར་ཡོད་གསར་དུ་མེད་པའི་འཛིག་པ་དང་། སྤར་མེད་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་མི་སྲིད་དོ་ཞེ་ན། མཛོན་པར་
བསལ་བ་དེ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་དུས་ན། ཞིག་ན་མི་རྟག་པ་ཡིན་ལ། མ་ཞིག་ན་ཉེ་བར་ཞི་བ་འགལ་ཞིང་
མཛོན་གསལ་ཉིད་དུ་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ།

གསུམ་པ་(ཡིད་ཆེས་ཀྱི་བསལ་བ་)ལ་གསུམ། མཆན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་དང་། དེ་དག་གི་དོན་
བཤད་པའོ།

དང་པོ་(མཆན་ཉིད་)ནི།

རྩ་བ། ཡིད་ཆེས་ཆོག་དང་དམ་བཅའ་བ།^③

འགལ་བ་ཁས་སྒྲངས་བསལ་བ་ཡིན།

དམ་བཅས་ཙམ་ཉིད་ན་རང་གིས་ཆད་མར་ཁས་སྒྲངས་པའི་ཡིད་ཆེས་པའི་ཆོག་དང་དམ་
བཅའ་བ་འགལ་བ་ཁས་སྒྲངས་བསལ་བ་ཡིན་ལོ།

གཉིས་པ་(དབྱེ་བ་)ནི།

རྩ་བ། དེ་ལ་ཁས་སྒྲངས་རང་ཆོག་གཉིས།

དེ་ལ་གཉིས་ཡོད་དེ། ཁས་སྒྲངས་ཀྱི་བསལ་བ་དང་། རང་ཆོག་གི་བསལ་བ་གཉིས་ཡོད་
པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་(དེ་དག་གི་དོན་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། ལུང་དང་རང་ཆོག་གི་བྱད་པར་དང་། དེ་དང་
འགལ་ན་དམ་བཅའ་ཡང་དག་འཛིག་པ་དང་། དེས་ན་གཞན་དོན་ལ་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བའོ། །དང་
པོ་(ལུང་དང་རང་ཆོག་གི་བྱད་པར་)ལ་གསུམ། སྤར་བས་པའི་ལུགས་དབྱད་པ་དང་། སྟོབ་དཔོན་གྱི་
དགོངས་པ་བརྗོད་པ་དང་། ཚུད་པ་སྤང་བའོ།

② <<བཀྲིས་>> དང་།

③ <<རང་>> བཅའ་བ། <<རྩ་>> བཅས་པ།

དང་པོ་(སྤྱི་རབས་པའི་ལྷགས་དབྱེད་པ་)ནི།

ཙ་བ། གཞན་དག་ལུང་དང་རང་ཆིག་ཟེར། [༥༦]

སྤྱི་རབས་པ་གཞན་དག་དབྱེད་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ཡིད་ཆེས་པའི་ལུང་དང་འགལ་བ་
དང་ཆོལ་བ་རང་གི་ཆིག་དང་འགལ་བ་ཟེར་རོ།

གཉིས་པ་(སྤོབ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པ་བརྗོད་པ་)ལ་གཉིས། ངག་གི་དབྱེ་བར་འགྱུར་ཚུལ་དང་།
ལུང་དང་འགལ་བ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ།

དང་པོ་(འག་གི་དབྱེ་བར་འགྱུར་ཚུལ་)ནི།

ཙ་བ། སྤོབ་དཔོན་འག་གི་དབྱེ་བར་བཞེད།

སྤོབ་དཔོན་འག་གི་དབྱེ་བར་བཞེད་དེ། ཁས་སྒྲངས་སྤྱི་ལྷགས་པ་དང་རང་ཆིག་དངོས་
ལྷགས་འགལ་བ་གཉིས་སུ་བཞེད་པའི་བྱིར། དཔེར་ན་བདེན་ཞེན་གྱིས་ཁོ་བོའི་མ་མོ་གཤམ་མོ་
ཞེས་དམ་བཅས་པ་ན། ངག་སྤྱི་མས་བྱ་སྤྱེད་པའི་རྒྱས་པ་ཡོད་པ་དང་། བྱི་མས་བྱ་སྤྱེད་པའི་རྒྱས་
པ་མེད་པ་དམ་བཅས་པའོ། རྗེས་དཔག་ཆད་མ་ཆད་མ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དམ་བཅས་པ་སྤྱི་དངོས་
སུ་བཀག་ནས་བྱེ་བྲག་ལྷགས་ལ་དམ་འཆའ་བ་ལྟ་བུའོ།

ཙ་བ། གྲུན་ལས་བརྒྱས་སུ་གཉིས་ཀ་ཡང་།

དཔེ་གཅིག་གིས་བསྟན་.....།

གྲུན་ལས་བརྒྱས་སུ་གཉིས་ཀ་ཡང་གཞལ་བྱའི་དོན་ཅན་གྱི་ཆད་མ་དག་མེད་དོ་ཞེས་པ་
དཔེ་གཅིག་གིས་བསྟན་པའི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། རང་ཆིག་འགལ་པའི་བསལ་པའི་དཔེ་དང་། དེས་
མཆོན་ནས་ལུང་དང་འགལ་བ་ཡང་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར། དོན་ནི། ཆད་མ་ཆོས་ཅན།
གཞལ་བྱ་འཇལ་བྱེད་དུ་མེད་དེ། ཞེས་པ་མིན་ལ། གཞི་ཆོས་ཅན་ཆད་མའི་སྤྱི་དབྱེད་གཞལ་བྱ་འཇལ་
བ་དངོས་སུ་བཀག་ནས་གཞལ་བྱ་འཇལ་བྱེད་དུ་མེད་པ་དེ་ཉིད་འཇལ་བར་ལྷགས་ལ་^①དམ་
བཅས་པས་སོ། །དེ་ཡང་ཆིག་བདེན་ཞེན་གྱིས་ཁས་སྒྲངས་པའི་རྒྱས་པ་ཡིན་ལ་ཆད་མ་མེད་དོ་

① <<བཀྲིས་>> ལས།

ཞེས་དམ་བཅས་ན་མངོན་སུམ་བསལ་བར་འགྱུར་པོ།

ཙ་བ།རིགས་པའི་སྒྲོར།

ལུང་ལ་དཔེར་བརྗོད་གཞན་དུ་གསུངས། [༢༧]

རིགས་པའི་སྒྲོར། དཀར་པོའི་ཆོས་ནི་འཕྲོ་ནས་བདེ་བ་སྟེར་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་ལུང་ལ་དཔེ་བརྗོད་གཞན་དུ་གསུངས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དོ།^② །ལུང་འགལ་གྱི་གསལ་
བའི་དཔེ་རྟོགས་པའི་ཆད་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་(ལུང་དང་འགལ་བ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། དབྱེད་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་རྟགས་
ལ་བསྟན་པའི་ཆད་མ་རྗེས་དཔག་ཏུ་འདུ་བ་དང་། ལུང་པལ་བ་རང་ཆོག་དང་མཆུངས་པའོ།

དང་པོ་(དབྱེད་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་རྟགས་ལ་བསྟན་པའི་ཆད་མ་རྗེས་དཔག་ཏུ་འདུ་བ་)ནི།

ཙ་བ། གཞལ་བྱ་གཉིས་ལ་ཆད་མ་གཉིས།

བསྐྱལ་པའི་དོན་ལ་རང་ཆོག་གིས།

མི་གཞོད་གསུང་རབ་དེད་ཀྱི་ལུང།

གསུང་རབ་ལུམ་རྒྱས་པ་ཆོས་ཅན། ཆད་^③མར་ཁས་སྒྲངས་པར་འོས་པའི་དེད་ཀྱི་ལུང་
ཡིན་ཏེ། མངོན་སུམ་དང་དངོས་པོ་སྟོབས་ལྷགས་རྗེས་དཔག་གི་གཞལ་བྱ་སྟོན་པའི་སྐབས་གཉིས་
ལ་ཆད་མ་གཉིས་ཀྱིས་མི་གཞོད་ཅིང་ལེགས་པར་བྱུག། བསྐྱལ་པའི་དོན་ཤིན་ཏུ་སྒྲོག་གྱུར་སྟོན་པའི་
དོན་ལ་སྤྱི་བྱེ་འགལ་བ་དང་། དངོས་ལྷགས་འགལ་བའི་རང་ཆོག་གིས་མི་གཞོད་པ་དབྱེད་པ་
གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཙ་བ། རྗེས་སུ་དཔག་པར་བསྐྱུས་ཏེ་གསུངས། [༢༨]

དབྱེད་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་གི་རྟགས་ལས་ཤིན་ཏུ་སྒྲོག་གྱུར་གྱི་དོན་རྟོགས་པའི་ཆད་
མ་མི་འཐད་པའི་སྟོན་མེད་པར་ཐལ། ཆད་མ་དེ་རྗེས་སུ་དཔག་པར་བསྐྱུས་ཏེ་གསུངས་པའི་བྱིར།

^② རྒྱ་མཚན་འབྲེན་པའི་འཕྲད་དུ་སྤང་བས་"དེ"ཞེས་ཡིན་ནམ་སྟུམ།

^③ <<བྱིས་>> ཆད།

ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་ཆད་མར་མི་འདོད་པ་དག་གཞན་དུ་རྒྱས་པར་བཀག་པ་ལྟར་བསྟན་བཅས་
འདིའི་ཡང་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཐུབ་པ་སྟོན་པར་ཁས་སྐྱེས་ནས། སྤྱིན་སོགས་དཀར་ཆོས་སྤྱད་པ་
ལས་བདེ་བ་འབྱུང་ཞེས་དམ་བཅས་པ་དང་། རྒྱུད་པའི་གྲིས་མི་འབྱུང་ཞེས་དམ་བཅས་པ་གཉིས་
རྒྱལ་རྟེན་ཆད་མ་ཡོད་མེད་མཚུངས་པར་འདོད་པ་ནི། ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཡིན་པས་བསམ་པར་རིགས་
པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ།

གཉིས་པ་ (ལུང་པལ་བ་རང་ཆོག་དང་མཚུངས་པ་) ནི།

ཙ་ག། དེས་ན་རིགས་པས་གྲུབ་པའི་ལུང་།

ཆད་མ་ཉིད་ཡིན་མ་གྲུབ་ན།

རང་གི་ཆོག་དང་མཚུངས་པའི་བྱིར།

གཤམ་བྱེད་ཉིད་དུ་བཞེད་པ་ཡིན། [༥༤]

དེས་ན་བརྗོད་བྱ་གཞལ་བྱའི་གནས་གསུམ་རིགས་པས་གྲུབ་པའི་ལུང་ཆད་མ་ཉིད་ཡིན་ལ།
ལུང་གང་ཡང་རུང་བ་གཞོད་བྱེད་དུ་འདོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བརྗོད་བྱ་ཆད་མས་མ་གྲུབ་ན་རང་འགལ་
དམ་བཅས་དོན་ལ་གཤམ་བྱེད་ཉིད་དུ་བཞེད་རིགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་འདྲའི་ལུང་རྒྱལ་རྟེན་ཆད་མ་
མེད་པས་རང་གི་ཆོག་དང་མཚུངས་པའི་བྱིར།

དོན་བསྟུ་བ་ནི།

ཙ་ག། ལུང་དུ་གྲགས་ཆད་ཆད་མ་མིན།

ཆད་མས་གྲུབ་པ་དེ་ལུང་ཡིན།

ཁས་སྐྱེས་ནས་ནི་དཔྱོད་པ་སྤྱོད།

དཔྱད་ནས་ཁས་ལེན་མཛུངས་པའི་ལུགས། [༥༥]

བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་དོ།

ལུང་གང་ཡང་རུང་བ་ཆད་མར་ཁས་སྐྱེས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཞིང་། དཔྱད་པས་དག་^①ནས་
ཁས་སྐྱེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ལུང་དུ་གྲགས་ཆད་ཆད་མ་མིན་ལ་བརྗོད་བྱ་ཆད་མས་གྲུབ་པ་དེ་ཁས་

① <<བགྲིས་>> དག

སྒྲངས་པར་བྱ་བའི་ལུང་ཡིན་ཞིང་།^② སྒྲར་ཁས་སྒྲངས་ནས་ནི་ཕྱིས་དབྱེད་པ་སྒྲུན་པའི་རྣམ་ཐར་ཡིན་ལ། དབྱེད་ནས་དབྱེད་པ་དག་པ་ན་ཁས་ལེན་པ་མཛད་ས་པའི་ལུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།

གསུམ་པ་ཚོད་སྒྲར་ལ་གཉིས། གཞན་གྱི་ལུང་ལ་མཚུངས་པ་སྒྲར་བ་དང་། གེགས་བྱེད་བསྐྱབ་བྱའི་སྒྲོན་དུ་མི་འགྱུར་བ་སྒྲར་བའོ།

དང་པོ་(གཞན་གྱི་ལུང་ལ་མཚུངས་པ་སྒྲར་བ་)ལ་འདོད་པ་བརྟེན་པ་ནི།

ཅ་བ། ལུང་གཞན་འགལ་བའང་དེར་འགྱུར་ལོ།

ཁྱས་ཀྱིས་སྤྲིག་པ་འདག་བྱེད་དུ་སྒྲོན་པའི་ལུང་གཞན་དང་འགལ་བའང་ལུང་གིས་གཞོད་པའི་ལུང་འགལ་དེར་འགྱུར་ལོ།

དེ་དགག་པ་ནི།

ཅ་བ། ཆགས་སོགས་ཆོས་མིན་ཆགས་བྲལ་སོགས།

ཆོས་སྤྱི་ཆད་ལྟ་མིན་རྣམས་འཆད།

ཁྱས་དང་ཆགས་སོགས་སྤྱི་མི་འགལ།

དེ་ལྟའི་གཞུང་རྣམས་ལུང་མ་ཡིན། [༤༡]

ཆགས་སོགས་ཆོས་མིན་སྤྲིག་པའི་ཅ་བ་དང་། ཆགས་བྲལ་སོགས་ཆོས་སྤྱི་ཆད་ལྟ་བ་^③ མིན་པ་རྣམས་འཆད་ལ། ཁྱས་སྤྲིག་པ་འདག་བྱེད་དུ་སྒྲོན་པ་དེ་ལྟའི་གཞུང་རྣམས་ཆད་མར་ཁས་སྒྲང་འོས་པའི་ལུང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱས་དང་ཆགས་སོགས་སྤྲིག་པའི་སྤྱི་མི་འགལ་བ་ཁྱས་ཀྱིས་ཆགས་སོགས་ལ་མི་གཞོད་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྟགས་མཛོན་སྤྱི་མི་སྤྱི་བ་པའི་སྒྲོན་ནས་འགལ་བ་སྒྲོན་པ་ཡིན་ནོ།

གཉིས་པ་(གེགས་བྱེད་བསྐྱབ་བྱའི་སྒྲོན་དུ་མི་འགྱུར་བ་སྒྲར་བ་)ལ་འདོད་པ་བརྟེན་པ་ནི།

ཅ་བ། གལ་ཏེ་རང་ཆོག་བསྐྱན་བཅོས་ཀྱི།

གེགས་ལས་ཐེ་ཆོས་ཅ་མ་ཡིན་ལ།

② <<བཞུགས་>> -

③ <<བཞུགས་>> ལྟ།

དེ་ནི་བསྐྱབ་བྱ་སྒྲོན་མེད་ཉིད།

ཡིན་ཕྱིར་ཕྱོགས་སྒྲོན་མིན་ཞེས། [༤༢]

དམ་བཅའི་ཆོག་གིས་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་དོན་ལ་ཐེ་ཆོམ་འདྲེན་བ་དེ་ནི་དམ་བཅའ་སྒྲོན་མེད་
ལ་ཡང་ཡོད་པས། གཤམ་ཉེ་རང་ཆོག་དང་བསྐྱབ་བཅོས་ཀྱི་རང་འགལ་དམ་བཅའི་དོན་གོགས་བྱེད་
བ་ལས་ཐེ་ཆོམ་ཅམ་འདྲེན་བ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་བསྐྱབ་བྱ་སྒྲོན་མེད་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཕྱོགས་སྒྲོན་
མིན་ཅེས།

དེ་དགག་པ་ནི།

ཙ་བ། གོགས་ཀྱིས་^①ཐེ་ཆོམ་བསྐྱེད་པ་ཡི།

སྒྲོན་སྒྲོན་དུ་སོང་བ་མིན།

ཆོག་དེས་བསྐྱབ་བྱ་མི་འབྱུང་བའི།

སྒྲོན་སྒྲོན་དུ་འཛོག་པ་ཡིན། [༤༣]

བསྐྱབ་བཅོས་དང་འགལ་བ་དང་། རང་ཆོག་དང་འགལ་བའི་གོགས་ཀྱིས་རང་གི་བརྗོད་བྱ་
ལ་ཐེ་ཆོམ་སྐྱེད་པ་ཡི་སྒྲོན་སྒྲོན་དུ་སོང་བ་མིན་པས་དམ་བཅའ་སྒྲོན་མེད་དང་མི་མཚུངས་པར་
ཐལ། ཆོག་དེས་དམ་བཅའ་པའི་དོན་བསྐྱབ་བྱ་ཆད་མས་གཞོད་ཅིང་མི་འབྱུང་བའི་སྒྲོན་སྒྲོན་དུ་
འཛོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་དེ་དང་འགལ་ན་དམ་བཅའ་ཡང་དག་འཛིག་པ་ནི།

ཙ་བ། དམ་བཅའ་རང་གི་བསམ་པ་སྒྲོན།

འགལ་བ་འདུས་ན་དམ་བཅའ་འཛིག །

དེས་ན་བརྗོད་བྱ་ལ་ཆད་མས་གཞོད་པ་དམ་བཅའ་ཡང་དག་ཏུ་མི་རུང་བར་ཐལ། དམ་
བཅའ་དམ་འཆའ་བ་སོ་རང་གི་བསམ་པ་སྒྲོན་པ་ཡིན་ལ། འགལ་བ་འདུས་པ་དམ་བཅའ་ན་དམ་
བཅའ་ཡང་དག་འཛིག་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་(དེས་ན་གཞན་དོན་ལ་སྒྲོན་དུ་འབྱུང་བ་)ནི།

① <<རང>> ཀྱིས། <<ཙ>> ཀྱི།

ཅ་བ། དེས་ན་བརྗོད་པ་སྒྲིན་ཅན་གྱིས།

ཚད་པའི་སྐབས་སུ་པམ་བ་བསྐྱེད། [༤༣]

ཚད་པའི་སྐབས་སུ་སྒྲིན་ལགལ་བ་དང་དངོས་ལྷགས་ལགལ་བའི་བརྗོད་པ་སྒྲིན་ཅན་གྱིས་
པམ་བ་སྐྱེད་པར་ཐལ། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་སྐབས་སུ་ཆིག་གི་སྒྲིན་ཡོན་བཅི་བ་སྐབས་སུ་
བབ་བ་དེས་ནའི་ཕྱིར།

བཞི་བ་གྲགས་པས་བསལ་བ་ལ་གཉིས། མཚན་ཉིད་དང་། དེའི་རང་བཞིན་བཤད་པའོ།

དང་པོ་(མཚན་ཉིད་)ནི།

ཅ་བ། དམ་བཅས་ཉིད་ན་འཇིག་རྟེན་དང་།

ལགལ་བ་གྲགས་པས་བསལ་བ་ཡིན།

དམ་བཅས་ཅམ་ཉིད་ན་འཇིག་རྟེན་གྱི་སྒྲིག་གཉིང་ཚུགས་པ་དང་ལགལ་བ་གྲགས་པས་
བསལ་བ་ཡིན་ཏེ། གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་གིས་བྱབ་པའི་དོན་གྱིས་དངོས་སུ་གཞོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(དེའི་རང་བཞིན་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། བསྐྱེད་ཏེ་བཤད་པ་དང་། བྱེ་སྐྱེ་བཤད་པའོ།

དང་པོ་(བསྐྱེད་ཏེ་བཤད་པ་)ནི།

ཅ་བ། བརྗོད་པ་དག་སྒྲིབ་དོན་ལ།

དངོས་འབྲེལ་འདོད་པ་སྒྲར་བཀག་ཅིང་། [༤༤]

བརྗོད་འདོད་དབང་གིས་འཇུག་པ་ཡང་།

བསྐྱབས་ཟེན་དེས་ན་གྲགས་པའང་འབྱུང་།

རྗོད་བྱེད་གྱི་སྒྲིབ་ནམས་བརྗོད་བྱའི་དོན་ལ་དངོས་པོའི་དབང་གིས་འཇུག་པ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། བརྗོད་པ་དག་སྒྲིབ་དོན་ལ་དངོས་པོ་པའི་འབྲེལ་བ་འདོད་པ་སྒྲར་བཀག་ཅིང་། བརྗོད་འདོད་
གྱི་དབང་གིས་འཇུག་པ་ཡང་བསྐྱབས་ཟེན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བསྐྱོག་སྒྲིགས་ལ་གཞོད་བྱེད་བརྗོད་
རུང་གི་གྲགས་པའང་འབྱུང་བ་པར་ཐལ། རྗོད་བྱེད་གྱི་སྒྲིབ་ནམས་འདོད་པ་ཅམ་གྱི་རྗེས་སུ་བྱེད་པའི་
ཕྱིར། རྟོག་ཡུལ་གྱི་དོན་ཐམས་ཅད་ལ་རྗོད་བྱེད་གྱི་སྒྲིབ་ནམས་ཅད་གྱིས་བརྗོད་དུ་རུང་བ་འདོད་པ་

འདོད་རྒྱལ་བའི་ལྷ་བ་ཞེས་པར་བརྗོད་དུ་རུང་བས་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(རང་གི་གྲགས་པ)ལ་གཉིས། བརྗོད་རུང་གི་གྲགས་པ་དང་། སྤྱ་ལས་བྱུང་བའི་གྲགས་
བའོ།།

དང་པོ་(བརྗོད་རུང་གི་གྲགས་པ)ལ་བརྗོད་རུང་གི་གྲགས་པ་ངོས་བཟུང་བ་ནི།

ཙ་བ། འཛིག་རྟེན་དཔྱོད་^ཉཔའི་སྤྱ་ལས་བྱུང་།།

དེ་ཉིད་གྲགས་པ་ཡིན་པར་བཞེད།།

འཛིག་རྟེན་ཚུལ་ལུགས་ལ་དཔྱོད་པའི་སྤྱ་ལས་བྱུང་བ་བརྗོད་རུང་དེ་ཉིད་ཆོས་ཅན། གྲགས་
པའི་བརྗོད་མཛད་པ་ཡིན་པར་བཞེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། གྲགས་པ་མཚན་ཉིད་པ་སྤྱ་རྟོག་ཡིན་ལ།
དེའི་ཡུལ་རྟགས་སུ་བཀོད་པས་བྱུང་བའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཙ་བ། དེ་ཡང་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ།།

རུང་ཕྱིར་གྲགས་པས་ཀུན་ལ་ཁྲབ།། [65]

བརྗོད་རུང་གི་གྲགས་པས་ཤེས་བྱ་ཀུན་ལ་ཁྲབ་པར་ཐལ། ལྷ་བ་ཞེས་པའི་སྤྱ་དེ་ཡང་ཤེས་
བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་བརྗོད་དུ་རུང་བས་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར།

ཙོད་སྒྲིང་ལ་ཙོད་པ་ནི།

ཙ་བ། མ་གྲགས་པ་ལ་གྲགས་པའི་སྤྱ།།

འཛིག་རྟེན་པ་དང་འགལ་ཞེན།།

ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྲབ་པ་མི་འཐད་དེ། རུམ་པ་སོགས་ལ་ལྷ་བའི་སྤྱ་མ་གྲགས་པ་ལ་
ཤེས་བྱ་ཀུན་ལ་གྲགས་པར་འདོད་པའི་སྤྱ་འཛིག་རྟེན་པ་དང་འགལ་ཞེན།

ཙ་བ། ཤེས་བྱ་ཀུན་ལ་རུང་བ་ལ།།

གྲགས་པའི་སྤྱ་མཛད་འཆོད་པ་བཞེན།། [66]

ཤེས་བྱ་ཀུན་ལ་གྲགས་པ་ཟེན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གྲགས་པས་ཀུན་ལ་ཁྲབ་པར་

^ཉ <<རང>> དཔྱོད། <<ཙ>> སྤྱི།

གསུངས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་སུ་མི་འཆིད་ཀྱང་། འབྲས་འཆིད་ནུས་པ་ལ་འཆིད་པ་པོ་
ཞེས་པ་བཞིན་དུ། ཤེས་བྱ་ཀུན་ལ་བརྟེན་དུ་རུང་བ་ལ་གྲགས་པའི་སྐྱ་མཛད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་སྐྱ་བྱང་གྲགས་པ་ངོས་བཟུང་བ་ནི།

ཙ་བ། གྲགས་རུང་དོན་ལ་བྱུབ་ན་ཡང་།
བརྟེན་དང་བརྟེན་འདོད་ལ་བརྟེན་པའི།
སྐྱ་བྱུབ་ན་ནི་བྱུབ་པོ་ཞེས།
བསྟན་མིར་སྐྱ་བྱང་གྲགས་པ་གསུངས། [༡༠]

སྐྱ་ལས་བྱང་པའི་གྲགས་པ་དང་འགལ་པའི་དོན་གྱིས་བསལ་བ་དེ་ཡང་སྤྲུགས་མ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་གསུངས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གྲགས་རུང་དོན་ལ་བྱུབ་ན་ཡང་བརྟེན་དང་བརྟེན་འདོད་ལ་
བརྟེན་པའི་རྟེན་བྱེད་གྱི་སྐྱ་བྱུབ་ན་ནི་དོན་ཀུན་ལ་བྱུབ་པོ་ཞེས་སྐྱ་བྱང་གྲགས་པ་ལ་སྐྱུབ་བྱེད་ཡོད་
པར་བསྟན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཉགས་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་སྐྱ་རྗེས་དཔག་ཏུ་འདུ་བ་ནི།

ཙ་བ། གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་གིས་འབྲུབ་པས།
འགལ་བ་མི་འབྲུལ་མི་སྲིད་ལོ།

དེ་པོར་ཅན་ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྐྱས་བརྟེན་རུང་སྐྱུབ་པ་ལ་འགལ་བ་ལ་མི་འབྲུལ་པའི་གཏན་
ཆོགས་མི་སྲིད་པར་ཐལ། དོན་དེ་གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་གིས་འབྲུབ་པས་བྱུབ་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་བཤད་ཚུལ་གཉིས་པ་ལ་གསུམ། དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་དང་གྲགས་པ་ཡུལ་
ཐ་དད་དུ་སྐྱུབ་པ་དང་། དེ་ལ་གཞན་གྱིས་བརྟགས་པ་དགག་པ་དང་། སྟོབ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པ་
བཤད་པའོ།

དང་པོ་(དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་དང་གྲགས་པ་ཡུལ་ཐ་དད་དུ་སྐྱུབ་པ་)ནི།

ཙ་བ། གྲགས་པ་དངོས་པོས་བསྐྱེད་ན་ནི།
རྗེས་དཔག་བཞིན་དུ་ཡུལ་ངེས་འབྱུང་། [༡༡]

བརྗོད་འདོད་དབང་གིས་སྐྱར་བ་ལ།

སྐྱ་ནམས་གང་ལའང་མི་འཇུག་མེད།

དངོས་སྟོབས་རྗེས་དབག་དང་གྲགས་པའི་རྗེས་དབག་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་ཡུལ་རིགས་སོ་
སོ་ཐ་དད་པ་ཁོན་ཡིན་ཏེ། གྲགས་པ་དངོས་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱེད་ན་ནི་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དབག་
བཞིན་ཡུལ་དངོས་པོའི་དབང་གིས་ངེས་པར་འགྱུར་ན། གྲགས་པ་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་དབང་གིས་སྐྱར་
བ་ལ་སྐྱ་ནམས་ཡུལ་གང་ལའང་མི་འཇུག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱེད་ན་སྐྱ་མི་
རྟག་པ་བཞིན་དུ་མཐའ་གཅིག་དུ་ངེས་པར་འགྱུར་ལ། གྲགས་པ་བརྗོད་འདོད་ཀྱིས་པར་སྐྱར་བས་
སྐྱ་ཐམས་ཅད་ཡུལ་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་དུ་རུང་བ་ཡིན་ནོ།

གཉིས་པ་ (དེ་ལ་གཞན་གྱིས་བརྟགས་པ་དགག་པ་) ལ་བརྗོད་པའི་རྟགས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་
འགྱུར་བ་ནི།

ཙ་བ། དེས་ན་ཀུན་ལ་འཇུག་པ་ཡི།

གྲགས་པ་ཡུལ་འདིར་མི་འཇུག་ཅེས། [༥]

བརྗོད་པའི་དཔེ་གཞན་རྟེན་དཀའ་བས།

ཐུན་མོང་ཉིད་མིན་མཉན་བྱ་བཞིན།

བརྗོད་པས་བཀོད་པའི་རྟག་ཡུལ་ན་ཡོད་པ་རི་བོང་ཅན་འདོད་རྒྱལ་བའི་ཆེ་བའི་སྐྱས་
བརྗོད་མི་རུང་དུ་སྐྱབ་པ་མཉན་བྱས་རྟག་པར་སྐྱབ་པ་བཞིན་དུ་རྟགས་ཐུན་མོང་བ་ཉིད་མིན་པར་
ཐལ། བརྗོད་རུང་གི་གྲགས་པ་ཡུལ་འདིར་མི་འཇུག་ཅེས་བརྗོད་པའི་མ་ཐུན་དཔེ་གཞན་རྟེན་དཀའ་
བས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་ན་ཆེ་བའི་སྐྱས་བརྗོད་རུང་ཀུན་ལ་འཇུག་པ་ཡི་ཕྱིར་རོ།

རང་གི་སྤྱེ་པའི་འཆད་ཚུལ་མི་འཐད་པ་ནི།

ཙ་བ། སྤྱི་མཚན་འཆད་པའི་སྐྱབས་ཡིན་པས།

རི་བོང་ཅན་ལ་དཔེར་མཛད་ནས། [༥]

ཤེས་བྱ་ཀུན་ལ་བྱུང་བར་བསྟན།

ད་རྟིག་ཤིང་མིན་སོགས་ལའང་མཚུངས།

རང་གི་སྡེ་པ་ཁ་ཅིག་འཛིག་ཏེན་ན་ཆོ་བ་གཉིས་མེད་པས་རི་བོང་ཅན་ཆོ་བར་སྐྱབ་པའི་
 ཉགས་སུན་མོང་མ་ཡིན་པར་སློབ་དཔོན་གྱིས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འདོད་པ་མི་འཐད་པར་
 ཐལ། སྤྱི་མཚན་གྱི་འཇུག་ཚུལ་འཆད་པའི་སྐྱབས་ཡིན་པས་རི་བོང་ཅན་ཆོ་བ་ཞེས་པའི་སྐྱས་
 བརྗོད་དུ་མི་རུང་བ་ལ་གྲགས་པས་གཞོད་པ་དཔེར་མཛད་ནས། ད་ཉིག་ཤིང་ཞེས་པའི་སྐྱས་བརྗོད་
 རུང་མིན་པ་སོགས་ལ་འང་གྲགས་པས་གཞོད་པར་མཚུངས་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། བརྗོད་རུང་གི་
 གྲགས་པས་ཞེས་བྱ་ཀུན་ལ་བྱབ་པར་བསྟན་པ་སྟར་གནས་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་(སློབ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པ་བཞད་པ་)ལ་ཆོ་བའི་སྐྱ་སུན་མོང་པར་སྐྱབ་པ་ནི།

ཙ་ག། ག་བྱར་^①དང་ནི་དདུལ་སོགས་ལ།
 ཆོ་བའི་སྐྱ་ནི་གཞན་དུ་གྲགས། [༥༥]
 དེ་ཉིད་དཔེར་བྱས་བསེལ་ཟེར་ཅན།
 ཆོ་བར་བསྐྱབ་པ་^②སུན་མོང་ཉགས།

རི་བོང་ཅན་ཆོ་བར་སྐྱབ་པའི་དཔེར་ཆོ་བར་གྲགས་ཟེན་དགོས་ན་འང་བསེལ་ཟེར་ཅན་ཆོ་
 བར་སྐྱབ་པ་སུན་མོང་པའི་ཉགས་སུ་འགྱུར་གྱི། མ་སུན་དཔེ་མེད་པས་སུན་མོང་མ་ཡིན་པར་མི་
 འགྱུར་པར་ཐལ། སློས་སློར་གྱི་བསྟན་བཅོས་ལས། ག་བྱར་དང་ནི་བཅུད་ལེན་ལས་དདུལ་ཚུ་
 སོགས་ལ་ཆོ་བའི་སྐྱ་ནི་གཞན་དུ་གྲགས་པ་དེ་ཉིད་དཔེར་བྱས་པས་རུང་པའི་བྱིར་རོ།

ཡུལ་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཇུག་ན་དངོས་སྟོབས་སུ་འགྱུར་བ་ནི།

ཙ་ག། བད་ལ་འཇུག་ན་མས་སུན་མོང་བ།
 གཅིག་ལ་གྲུབ་ན་ཀུན་ལ་འགྱུར། [༥༦]
 འདི་ནི་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཡིན།
 གྲགས་པ་འགོག་ན་ཁྱེད་ཀྱི་འང་འཛིག །

བད་ལས་^③འཇུག་པ་ན་མས་སུན་མོང་པ་ཡིན་གྱི་སུན་མོང་མ་ཡིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ།

① <<རང་>> བྱར། <<ཙ་>> བྱར།

② <<བགྱིས་>> ལས། <<རང་>> ལ།

③ <<རང་>> བསྐྱབ་པ། <<ཙ་>> བྱབ་པར།

སྐྱར་པ་དང་དངོས་པོའི་སྟོབས་ལ་གནས་པ། བསྐྱབ་བྱ་རང་རང་གི་གནས་ཆོད་ཀྱི་སྟོན་ས་ཁྱད་
 པར་དབྱེ་བ་ཡིན་གྱི། ཚུལ་གསུམ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ངོས་ནས་དབྱེ་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཐམས་ཅད་
 གྱང་མཐར་ཚུལ་གསུམ་མཛོན་སུམ་ཆོད་མས་བྱུབ་པ་ལ་སྟོས་དགོས་པའི་བྱིར་པོ། །སྦྱིར་ཆོ་བ་
 ཞེས་པའི་སྐྱས་བརྗོད་དུ་རུང་བ་ཅུ་ལ་ནི་རྒྱ་མཚན་ངེས་པ་ལ་སྟོས་མི་དགོས་པར་རྟོག་པའི་ཡུལ་
 ན་ཡོད་ན། དེ་ཅུ་གྱིས་ཆོག་པས་རྟོག་ཡུལ་ན་ཡོད་པས་དེ་སྐྱབ་པ་གྲགས་ཉགས་མཚན་ཉིད་པ་
 དང་། དེའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་རྗོད་བྱེད་དང་རྟོག་པ་བརྟེན་གྲགས་པ་ཞེས་བྱའོ། །སྦྱེ་བདུན་མཛོད་དང་
 བཅས་པའི་རིགས་པའི་རྣམ་བཞག་ལ་སྟོ་ཁ་མ་སྟོགས་ཤིང་། རྣམ་འབྲེལ་མཛོད་པས། ཀྱང་མིག་
 པའི་འདོད་པ་དངོས་མེད་དགག་སྐྱབ་གང་གི་ཡང་གཞིར་མི་རུང་བར་སྐྱ་བ་རང་ཆོག་འགལ་བར་
 གསུངས་པ་དང་། འདིར་ཡང་གོང་དུ་ད་ཕྱིག་ཤིང་ཞེས་པའི་སྐྱས་བརྗོད་དུ་མི་རུང་བ་ལ་གྲགས་
 པས་གཞོད་པར་གསུངས་པའི་དོན་ཁོང་དུ་མ་ཚུད་པ་སྟོ་གྲོས་ཀྱི་འཇུག་པ་ཤིན་ཏུ་ཅིང་པོ་རིགས་
 པའི་རྒྱང་ཉམས་པར་བྱེད་པ་དག་གྱེ་བྲག་ཤུགས་ལ་བསྐྱབས་ནས། སྦྱི་དངོས་སུ་འགོག་པར་བྱེད་
 པ་རང་མཚན་དགག་སྐྱབ་གང་གི་ཡང་གཞིར་མི་རུང་ཞེས་སྐྱ་བ་ནི། གཞལ་བྱའི་དོན་ཅན་གྱི་ཆོད་
 མ་དག་མེད་དོ་ཞེས་པའི་དམ་བཅའ་དེ་ཉིད་དང་ཁྱད་པར་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། རང་མཚན་དགག་སྐྱབ་
 ཀྱི་གཞིར་རུང་བ་དངོས་སུ་བཀག་ནས། དགག་སྐྱབ་ཀྱི་གཞིར་རུང་བ་བཀག་པའི་གཞིར་རུང་བ་
 ཤུགས་ལ་དམ་བཅས་པའི་བྱིར། གཞི་དེ་ཉིད་རང་མཚན་ཞེས་བརྗོད་གྱང་སྦྱི་མཚན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
 དེ་བས་ཆེས་འདི་ངོ་མཚར་ཆེ། སྦྱི་མཚན་ཡང་དགག་སྐྱབ་ཀྱི་གཞིར་རུང་བ་བཀག་ནས་དགག་
 སྐྱབ་ལ་དད་པས་ཅི་ཞིག་བྱ། སྟོ་གྲོས་འཇུག་པ་ཤིན་ཏུ་ཅིང་བ་དང་། །སྦྱོན་ཆད་སྦྱོན་ལམ་ལོག་པའི་
 སྟོབས་དག་གིས། །རྣམ་དག་རིགས་པ་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ། །སྦྱིབ་^⑨པར་བྱེད་པ་སྤྱན་པོའི་རྣམ་
 ཐར་ཡིན།

གསུམ་པ་དེ་དག་གི་དགོངས་པ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། གཞན་གྱི་ཤུགས་དགག་པ་དང་།
 རང་གི་འདོད་པ་བརྗོད་པའོ། །དང་པོ་(གཞན་གྱི་ཤུགས་དགག་པ་)ལ་གསུམ། གྲགས་ཉགས་ལ་གཉིས་
 སུ་འབྱེད་པ་དགག་པ་དང་། བརྟེན་གྲགས་པ་ལ་གཉིས་སུ་འབྱེད་པ་དགག་པ་དང་། དེ་གཉིས་
 བཤད་ཚུལ་གཉིས་ལ་འཇུག་པ་དགག་པའོ།

⑨ <<བཀྲིས་>> སྐྱབ།

དང་པོ་(གཤམ་རྟགས་ལ་གཉིས་སུ་འབྱེད་པ་དགག་པ་)ལ་འདོད་པ་བརྟེན་པ་ནི།

ཙ་བ། ལ་ལ་བད་དང་ཐ་སྟོད་གྱི།

གཤམ་པ་གཉིས་སུ་འབྱེད་པ་ཡོད།། [༢༡]

སྒྲིང་བཤད་པ་སྒྲིང་ལ་ལ་གཤམ་པ་ལ་བད་དང་། ཐ་སྟོད་གྱི་གཤམ་པ་གཉིས་སུ་བྱེ་ནས་
གཤམ་རྟགས་གཉིས་སུ་འབྱེད་པ་ཡོད་དོ།

དེ་དགག་པ་ནི།

ཙ་བ། ཐ་སྟོད་འདི་ཡི་སྐབས་དོན་མིན།

མཚན་ཉིད་དེ་འབྲས་སྒྲིང་བཤད་ཐེན།།

གསེར་གྱི་ལྟོ་ལྟོར་བ་ལ་བྱམ་པའི་ཐ་སྟོད་བྱ་རུང་བྱ་སྐྱབ་པ་ལ། ལྟོ་ལྟོར་བ་རྟགས་སུ་བཞོད་
པ་གཤམ་རྟགས་ཡང་དག་འདི་ཡི་དབྱེ་བའི་སྐབས་དོན་མིན་པར་ཐལ། དེ་དངོས་པོ་སྐྱབས་བྲལ་གས་
གྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ལ་མཚན་ཉིད་དེ་འབྲས་སྒྲིང་བཤད་ཐེན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་(བདའི་གཤམ་པ་ལ་གཉིས་སུ་འབྱེད་པ་དགག་པ་)ལ་འདོད་པ་བརྟེན་པ་ནི།

ཙ་བ། དངོས་དང་ཞེན་པའི་བརྟེན་རུང་གིས།

བད་ཡི་གཤམ་པ་འང་^②གཉིས་ཞེས་ཟེར།། [༢༢]

ཁ་ཅིག་དངོས་སུ་བརྟེན་རུང་དང་། ཞེན་པའི་བརྟེན་རུང་གིས་བདའི་གཤམ་པ་འང་གཉིས་
ཡིན་ཞེས་ཟེར་ཏེ། རི་བོང་ཅན་གྱི་དོན་སྤྱི་དངོས་སུ་བརྟེན་རུང་། རི་བོང་ཅན་ཞེན་^③པས་བརྟེན་རུང་
བྱ་སྐྱབ་པ་ལ་རྟོག་པའི་སྒྲིང་ཡུལ་བྱ་ཡོད་པ་དང་། རང་མཚན་བྱ་ཡོད་པ་རྟགས་སུ་འགོད་པར་བྱེད་
དོ།

དེ་དགག་པ་ནི།

ཙ་བ། འཆད་ན་གཉིས་སུ་ཡོད་མོད་གྱི།

འབྲུག་པའི་ཆེན་མཆོད་དབྱེ་མེད།།

② <<རང་>> བཤད་། <<ཙ་>> བ།

③ <<བཞིས་>> ཞེན།

འཆད་འཇུག་གང་དུ་ཡང་མ་བྱེ་བར་དེ་འདྲའི་དབྱེ་བ་བྱེད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འཆད་ན་
དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་སྤྱི་མཆན་དང་། རང་མཆན་ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་མེད་^①
ཀྱི། འཇུག་པའི་ཆེན་རང་སྤྱི་སོ་སོར་མ་བྱེ་བར་འཇུག་པས་དེ་འདྲའི་རྣམ་དབྱེ་མེད་པའི་བྱིར། སྤྱིའི་
དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་སྤྱི་མཆན་དུ་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། དེ་ཡིན་ན་སྤྱི་མཆན་ཡིན་པས་བྱིབ་པར་འདོད་པ་
ནི། རང་ཕྱོག་གཞི་ཕྱོག་མ་བྱེད་པའི་ཉེས་པ་ཆེན་པོ་ཡིན་པར་བཤད་ཟེན་རྟོ།

གསུམ་པ་(དེ་གཉིས་བཤད་ཚུལ་གཉིས་ལ་འཇུག་པ་དགག་པ་)ནི།

ཙ་བ། དེས་ན་བཤད་ཚུལ་རྣམ་པ་གཉིས།

དངོས་དང་ཞེན་པར་འཆད་པ་འབྲུལ། [༥]

དེས་ན་མདོའི་བཤད་ཚུལ་རྣམ་པ་གཉིས། བཤད་ཚུལ་དང་སོས་ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱ་དག་གི་
གྲགས་པ་དང་། བྱི་མ་བརྗོད་བྱ་དག་གི་གྲགས་པར་བྱེ་ནས་དངོས་དང་ཞེན་པར་འཆད་པ་འབྲུལ་བར་
ཐལ། ལྷང་དང་སོས་སྤྱ་བྱུང་གྲགས་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་མེད་པ་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་སྤྱ་བྱེད་ཡོད་པ་
ལྷགས་ལ་སྟོན་པ་དང་། རྗེས་དཔག་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་བྱིབ་པར་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ལ། ལྷང་
གཉིས་པས་སྤྱ་བྱུང་གྲགས་པ་ལ་སྤྱ་བྱེད་ཡོད་པ་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་འགྲན་ཆེའི་ཆད་མ་མེད་པ་
ལྷགས་ལ་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །སྤྱ་བྱི་མདོ་ལས་བཤད་པའི་ཚུལ་ལྟར་བཤད་པ་ཡིན་གྱི། འདི་ནི་གོ་
ཕྱོག་སྟེ་སྤྱར་རོ།

གཉིས་པ་(རང་གི་འདོད་པ་བརྗོད་པ་)ནི།

ཙ་བ། སྤྱ་མས་སྤྱ་བྱུང་གྲགས་པ་ལ།

རྗེས་དཔག་མེད་བྱིར་མི་ཁེགས་པ་འཇམ།

ཡང་ན་དེ་ལ་འགལ་ཆེ་མེད།

དེས་ན་ངས་བྱིར་གཞོད་བྱེད་ཡིན། [༡༠]

ལྷང་སྤྱ་མ་སྤྱ་ལས་བྱུང་པའི་གྲགས་པ་དང་འགལ་པའི་དོན་གྱིས་ན་བསལ་བ་དེ་ཡང་
ཕྱོགས་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྟོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྤྱ་བྱུང་གྲགས་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་ཀྱི་རྗེས་

^① <<བགྲིས་>> མེད། <<རང་>> མེད།

དཔག་མེད་པའི་བྱིར་དེ་ཚད་མས་མི་ཁྲིགས་པའམ། ཡང་ན་དེ་ལ་འགལ་སྒྲིའི་ཚད་མ་མེད་པ་དེས་
ན་གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་གི་གཞལ་བྱ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པའི་བྱིར། དེའི་གཞལ་བྱ་སྒྲིག་བྱེགས་
ལ་གཞིན་བྱེད་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཙ་བ། བྱི་མ་གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་ལས།

ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བ་བསྟན་པ་ཡིན།

ལུང་བྱི་མ་གང་ལ་སྤྱད་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་རྗེས་སུ་དཔག་པ་མེད་ལ་ཞེས་པའི་ལུང་ཚུས་
ཅན། སྒྲོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་ལས་དངོས་པོ་སྟོབས་ལྷགས་ཀྱི་རྗེས་
དཔག་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་ཡུལ་མི་འབྲ་བས་ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བ་བསྟན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར། ཚད་
མ་མེད་པ། མངོན་སུམ་དོན་དང་རྗེས་དཔག་དང་། །ཡིད་ཆེས་གྲགས་པས་རང་ཉེན་ལོ། །ཞེས་པ་
དོན་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་ཡིན་པ་ལ་རྗེས་དཔག་ཅེས་སྤྱིར་སྒྲོས་པའི་དགོས་པ་ནི། རྗེས་དཔག་
ཙ་བ་གྱི་གཞལ་བྱ་གཞིར་བྱས་པ་ལ་འདོད་པ་ཙ་བ་གྱི་རྗེས་སུ་བྱེད་པའི་བྱིར་པར་དུ་བྱས་པ་གྲགས་
པའི་རྗེས་དཔག་གི་གཞལ་བྱ་དང་། ལུང་ལ་བཞེན་ནས་ངེས་པར་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིད་ཆེས་རྗེས་
དཔག་གི་གཞལ་བྱའི་བྱིར་པར་ཡིན་པས་དེ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ལ། ཁ་ཅིག་གཞིན་ཡུལ་གྱི་དབྱེ་
བ་ཞེས་འཆད་པ་ནི། གསལ་བའི་དབྱེ་བ་ཉིད་ཡིན་པས་དེའི་ཆེད་དུ་བསྟན་པ་རྣམ་འགྲེལ་མཛད་
པས་བཀག་པའི་དོན་མ་རྟོགས་པའོ།

མཇུག་བསྟུ་བ་ནི།

ཙ་བ། དེ་ལྟར་ཤེས་ན་གྲགས་པ་ཡི།

བསལ་བ་མཁས་པའི་དགོངས་པ་འབྱུང་། [༡]

གཞན་སེལ་གྱི་རྣམ་བཞག་ལ་མཁས་པའི་སྒྲོ་ནས་གྲགས་པ་དང་དེའི་བསལ་བ་དང་།
གཞིན་པ་བྱེད་ཚུལ་གྱི་བྱིར་པར་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་ན་གྲགས་པ་ཡི་རྗེས་དཔག་གི་
བསལ་བ་དང་དེ་སེལ་ཚུལ་མདོ་དང་རྣམ་འགྲེལ་མཛད་པ་མཁས་པའི་དགོངས་པ་བཞིན་འབྱུང་
པའི་བྱིར། འདི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། སྤྱིར་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་དང་། བྱིར་པར་དུ་ཐར་པ་
དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དངོས་པོ་སྟོབས་ལྷགས་ཀྱི་རིགས་པས་བྱུབ་ནས་གྲོལ་བ་དོན་གཉིད་དེ་

ལ་འཇུག་པ་དང་། གཞན་དག་སྤྱོད་དོས་དབང་གིས་འཇུག་པ་བཀག་ནས་རྗེས་བྱེད་སེལ་བས་
 འཇུག་པའི་ཚུལ་ཤེས་ན་སྤྱོད་དོགས་མ་ཆོད་པ་ལ་ཆོད་སྟུང་པ་དང་། ཆོད་པ་ལ་མ་ཆོད་སྟུང་པའི་
 དོགས་པའི་གནས་མཐའ་དག་སེལ་བ་དང་། ཡང་ཁ་ཅིག་ཐོག་མར་ཉེས་པ་ཀུན་ཟད་ཅིང་། ཡོན་
 ཏན་ཀུན་ཐུན་པ་ཆད་མའི་སྤྱིས་བྱར་བསྐྱབས་ནས་བྱིས་དེས་སྤྱིས་པའི་ཆོག་ཆད་མར་ཁས་ལེན་པ་
 བཀག་ནས། བསྟན་པ་ཆད་མར་བསྐྱབས་པའི་སྤྱོད་ནས་སྟོན་པ་ཆད་མར་སྐྱབ་པ་དང་། དབྱེད་
 གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་ལ་བརྟེན་ནས་ཤིན་ཏུ་སྒྲོག་གྱུར་གྱི་དོན་ཁོང་ཏུ་ཆུད་པར་བྱེད་པ་ནི།
 རྗེས་དཔག་གསུམ་གྱི་རྣམ་བཞག་ཤེས་པ་ལ་རག་ལས་ཤིང་། དེ་ཡང་ཉགས་གསུམ་གྱི་ཚུལ་
 མངོན་སུམ་ཆད་མ་ལ་བྱག་པའི་བར་ཏུ་སྐྱབ་ཚུལ་ཤེས་པ་ལ་རག་ལས་བས། རིགས་པ་སྤྱོད་པར་
 ཁས་འཆེ་བ་དག་རང་རྒྱུད་ལ་དེ་ཡོད་མེད་ལེགས་པར་བསམ་པར་རིགས་པ་དེ་ཁོ་ན་ཡིན་
 རོ། །འདིར་སྤྱིས་པ། སྒྲོག་གྱུར་དོན་ལ་སྤྱོད་དོགས་གཅོད་པ་ནི། །རྗེས་དཔག་ཆད་མ་ཉིད་ལ་རག་
 ལས་ཤིང་། །དེ་ཡང་གཏན་ཆོགས་དག་ལ་སྟོན་པས་ན། །རང་དོན་རྗེས་དཔག་རྟེན་དང་བཅས་པ་
 བཤད། །བསྐྱབ་པའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ།

གཉིས་པ་ལེའུའི་མཆན་བསྟན་པ་ནི།

རྩ་བ། ཆད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་ལས་རང་དོན་རྗེས་དཔག་བརྟག་པའི་རབ་ཏུ་
 བྱེད་པ་སྟེ་བཅུ་པའོ། །

ཆད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་རྣམ་བཤད་ལེགས་པར་བཤད་པའི་སྟོང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས།
 རང་དོན་རྗེས་དཔག་བརྟག་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་སྟེ་བཅུ་པའི་འགྲེལ་པའོ། །

གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་བརྟག་པ།

གཉིས་པ་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་ལ་གཉིས། ལེའུ་ལེའུ་བཞད་པ་དང་། ལེའུ་ལེའུ་མཚན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་(ལེའུ་ལེའུ་བཞད་པ་)ལ་གསུམ། མཚན་ཉིད་དང་། སྤྱོད་པ་ལོ་གང་ཟག་བཞད་པ་དང་། རྩོད་པའི་སྐབས་ཀྱི་ངག་གི་དབྱེ་བ་བཞད་པའོ།

དང་པོ་(མཚན་ཉིད་)ནི།

ཅུ་བ། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་རང་ཉིད་ཀྱིས།

མཐོང་བ་གཞན་ལ་སྟོན་པའི་ངག་།

གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད་ནི། ཚུལ་གསུམ་སྟོན་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཆོད་མས་མཐོང་བ་སྐབས་དང་མཐུན་པར་ཕྱི་སྟོན་གཞན་ལ་སྟོན་པའི་ལྷག་ཆོད་དང་བྲལ་བའི་ཡན་ལག་གཉིས་ལྟར་ཀྱི་ངག་གོ། རྒྱུའི་བྱུང་པར་དང་། ཡུལ་གྱི་བྱུང་པར་དང་། བྱེད་པའི་བྱུང་པར་རྣམས་བསྟན་ནོ། །འདི་ནི་རྣམ་འགྲེལ་ལས། མི་ཤེས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ། །འབྲུལ་བར་དོགས་པ་ཅན་རྣམས་ཀྱིས། །དེས་བཞད་ནན་ཏན་བྱ་བའི་ཕྱིར། །ཤེས་ལྟར་འགའ་ཞིག་ཆོལ་བར་བྱེད། །ཅེས་བཞད་པ་ལྟར། སྟོན་པ་ཡང་དག་གི་གཞན་དོན་བྱེད་ཚུལ་སྟོན་པ་ཡིན་པས། དེ་ལ་ནི་ཕྱི་སྟོན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་གྱུར་རྟོགས་པའི་ཆོད་མ་དེ། སྟོན་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་གྱུར་རྟོགས་པའི་ཆོད་མ་ལས་དེས་བར་སྟེ་དགོས་པས། གཞན་དོན་སྐབས་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་སྟོན་པ་གཉིས་ཀའི་ཆོད་མས་གྲུབ་པ་དགོས་སོ། །སྤྱོད་པ་ལ་རྗེས་དཔག་གི་མིང་གིས་འདོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། རྒྱ་ལ་འབྲས་བུའི་མིང་གིས་བཏགས་པ་དང་། དགོས་པ་ནི། བསམ་བློར་གི་ཤེས་རབ་ལ་ཐོས་བློར་གི་ཤེས་རབ་སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པར་ཤེས་པའི་ཆོད་དང་། གཞན་བྱེད་ནི། ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་མ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་རོ།

གཉིས་པ་(སྤྱོད་པ་ལོ་གང་ཟག་བཞད་པ་)ལ་གཉིས། སྤྱི་རྣམ་བཞག་དང་། ཡན་ལག་གི་དོན་ནོ།

དང་པོ་(སྤྱི་རྣམ་བཞག་)ནི། དེ་ལ་སྤྱིར་ཆོད་པ་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ་ཕྱི་སྟོན་གྱི་སྟོན་ལ་རིགས་བཞེ་ཡོད་དེ། རྟོགས་བྱུང་གཉིས་ཀ་སྤྱར་ཆོད་མས་དེས་བར་དང་། གཉིས་ཀ་མ་དེས་བར་དང་། རྟོགས་ཆོས་དེས་ལ་བྱུང་པ་མ་དེས་བར་དང་། བྱུང་པ་དེས་ལ་རྟོགས་ཆོས་མ་དེས་པའོ། །དང་པོ་ལ་ཡང་རིགས་བཞེར་འགྱུར་ཏེ། འཆད་པའམ་རྩོད་པའི་དུས་དེའི་ཆེ་གཉིས་ཀ་ལ་སྟོན་པ་རྟོགས་པ་དང་།

གཉིས་ཀ་ལ་སྒོ་ཁ་མ་ཕྱོགས་པ་དང་། ཁྱབ་པ་ལ་སྒོ་ཁ་ཕྱོགས་ལ་ཕྱོགས་ཚོས་ལ་མ་ཕྱོགས་པ་དང་། ཕྱོགས་ཚོས་ལ་སྒོ་ཁ་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་པ་ལ་མ་ཕྱོགས་པའོ། །དང་པོ་ལ་ནི། འཆད་པ་པོའི་དག་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་རང་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲོག་གྱུར་ཉོགས་ཀྱས་པས་སྐྱབ་དག་དགོད་མི་དགོས་ལ། རྟོག་པས་དེ་ལྟར་མ་ཤེས་པས་དག་འགོད་པ་ནི་སྤྱིད་དོ། །གཉིས་པ་ལ་སྐར་ཤེས་ཟེན་བླ་པའི་ཆེད་དུ་དོགས་པའི་དབང་གིས་ཚོས་མ་བྱུན་སྒྱུར་མི་མ་བྱུན་སྒྱུར་གྱི་སྐྱབ་དག་གཉིས་ཀ་དགོད་དགོས་པའང་སྤྱིད་ལ། གང་རུང་རེས་ཆོག་པའང་སྤྱིད་དོ། །གསུམ་པ་ལ་ནི། སྐྱ་ཡང་བྱས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཕྱོགས་ཚོས་འབའ་ཞིག་བླ་པར་བྱེད་པ་དང་། བཞི་པ་ལ་ནི། གང་བྱས་ན་མི་རྟག་དཔེར་ན་བྱམ་པ་བཞིན་ཞེས་པ་དང་། གང་མི་རྟག་པས་སྒྲོང་ན་བྱས་པས་སྒྲོང་པས་ཁྱབ་སྒྲེ། དཔེར་ན་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་བཞིན་ཞེས་པའང་གང་རུང་གིས་བླ་པར་བྱེད་དགོས་སོ། །སྐར་གཉིས་ཀ་མ་རེས་པ་ལ་ནི། སྐྱབ་དག་སྐར་བཀོད་ནས་ཕྱོགས་ཁྱབ་གཉིས་ཀ་གཞི་ནས་སྐྱབ་པར་བྱེད་ལ། ཚུལ་གསུམ་ནམ་གྱུབ་པའི་ཆེ་དག་དེ་སྐྱབ་དག་ཡང་དག་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ལོ། །ཕྱོགས་ཚོས་རེས་ལ་ཁྱབ་པ་མ་རེས་པ་ལ་ནི། དག་ཆད་མར་^②བཀོད་ནས་ཁྱབ་པ་སྐྱབ་པའི་དག་དང་། ཕྱོགས་ཚོས་སྒྲོན་པའི་དག་བཀོད་པས་ཆོག་ལ། ཁྱབ་པ་རེས་ལ་ཕྱོགས་ཚོས་མ་རེས་པ་ལ་ནི། དེ་ལས་བསྒྲོག་པར་སྐྱར་བར་བྱའོ།

གཉིས་པ་(ཡན་ལག་གི་དོན་)ལ་གསུམ། གང་ཟག་གསུམ་སོ་སོའི་མཆན་ཉིད་དང་། རྒྱལ་པམ་གྱི་རྣམ་བཞག་དང་། དཔང་^③པོས་རྩེ་ལྟར་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་ལོ།

དང་པོ་(གང་ཟག་གསུམ་སོ་སོའི་མཆན་ཉིད་)ནི།

ཅ་བ། རྟོག་དང་ཕྱིར་རྟོག་དཔང་པོ་གསུམ།

སྐྱབ་དང་སུན་འབྲིན་བརྟེན་སྤྱོད་པའོ། [༡]

སྐབས་ཀྱི་དམ་བཅའ་གཅིག་ལ་ལྟོས་ནས་རྩེས་དཔག་སྤྱོད་འདོད་ཅིང་། སྐྱབ་དག་འགོད་པར་ཁས་སྒྲངས་པའི་གང་ཟག་རྟོག་པ་དང་། རྩེས་དཔག་སྤྱོད་འདོད་པའི་དམིགས་ལྷུལ་གྱི་གང་ཟག་གང་སུན་འབྲིན་བརྟེན་པར་ཁས་ལེན་པ་ཕྱི་རྟོག་དང་། དེ་གཉིས་རྒྱལ་པམ་བརྟེན་པར་ཁས་ལེན་པ་དཔང་པོ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རྟོ། །དམ་བཅའ་གཅིག་ལ་ལྟོས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་

② <<བཀྲིས་>> ཆད་བཟ།

③ <<བཀྲིས་>><<རང་>> དཔང་། <<ས་>> དབང་།

གྱི། དམ་བཅའ་དེའི་སྐྱབ་བྱེད་དང་། གཞོད་བྱེད་རྒྱུ་ལ་^②ལ་ལྟོས་ནས་སྤར་གྱི་དེ་ལས་གོ་བཟླག་
སྟེ་འགྱུར་བས་སོ།།

གཉིས་པ་(རྒྱལ་པམ་གྱི་རྣམ་བཞག་)ནི།

ཙ་བ། སྟོན་པ་གཉིས་ལ་སྟོན་ཡོན་གྱིས།།

ཆར་གཅད་པ་དང་རྒྱུ་ལ་འཛིན་འཇུག །

སྟོན་པ་དང་གྱི་སྟོན་པ་གཉིས་ཚུད་པའི་ཆེ་མི་རིགས་པའི་ཆར་བཅད་དང་རྒྱུ་ལ་འཛིན་བྱེད་པ་
མི་འཐད་པར་ཐལ། སྟོན་པ་གཉིས་ལ་སྐྱབ་བྱེད་དང་སྐྱབ་འབྱེན་སོགས་སྟོན་ཅན་བཟོད་^③པ་ཆར་
བཅད་^④པར་འོས་པ་དང་། སྟོན་མེད་བཟོད་པའི་ཡོན་ཏན་གྱིས་རྒྱུ་ལ་འཛིན་འཇུག་རིགས་པའི་ཕྱིར།

ཙ་བ། དེ་ལྟར་སྟོན་ན་རྒྱལ་པམ་ཡོད།།

མིན་ན་གཉིས་ཀ་མེད་པར་གསུངས།། [༡]

སྟོན་པས་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་བཀོད་པ་ལ་གྱི་སྟོན་གྱིས་སྟོན་བཟོད་ཀྱང་སྐྱབ་འབྱེན་མི་
རུས་པས་གྱི་སྟོན་པམ་ལ། སྐྱབ་བྱེད་ལྟར་སྤར་བཀོད་པ་ལ་སྟོན་ཡང་དག་བཟོད་ན་སྟོན་པ་པམ་
པས། དེ་ལྟར་སྟོན་ན་རྒྱལ་པམ་ཡོད་ཀྱི་མིན་ན་མེད་པར་ཐལ། སྐྱབ་བྱེད་ལྟར་སྤར་བཀོད་ཀྱང་སྟོན་
མི་བཟོད་པའལ། སྟོན་ལྟར་སྤར་བཟོད་ཀྱང་ཆེར་མ་འབྱེན་མ་ཤེས་ན་རྒྱལ་པམ་གཉིས་ཀ་མེད་པར་
ཚོད་རིགས་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཙ་བ། བརྒྱན་དང་གཡོ་སྐྱུས་ཆར་གཅད་ཀྱང་།།

དེ་ལ་རྒྱལ་པམ་མི་བཞེད་དོ།།

བརྒྱན་དང་ཆིག་དོར་སོགས་གཡོ་སྐྱུས་ཆར་བཅད་^⑤ཀྱང་དེ་ལ་རྒྱལ་པམ་བདག་ཉིད་ཆེན་
པོ་རྣམས་མི་བཞེད་དེ། དེ་ལྟར་པོའི་རྣམ་ཐར་ཡིན་པས་ཁུ་ཚུར་སོགས་ཀྱང་རྒྱལ་པམ་དུ་བཞག་

② <<བཀྱིས་>> རྒྱལ་བ། (དམ་བཅའ་སྐྱབ་བྱེད་དང་གཞོད་བྱེད་པམ་ན་སྟོན་གྱི་སྟོན་དཔང་སོ་གསུམ་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། སྐྱབ་བྱེད་དང་
གཞོད་བྱེད་རྒྱལ་ན་གོང་དུ་བཤད་པ་ལས་ལྟོག་པར་འགྱུར་བས་སོ་ཞེས་པའི་དོན་དུ་སྤར་བས་<<བཀྱིས་>>དུ། “རྒྱལ་བ་”ཞེས་པ་ལྟར་ཡིན་སྟེ།)

③ <<བཀྱིས་>><<རང་>> བཟོད། <<ས་>> བཟོད།

④ <<བཀྱིས་>> བཅད། <<རང་>> གཅད།

⑤ <<བཀྱིས་>> བཅད། <<རང་>> གཅད།

དགོས་ན། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྐྱང་བའི་ཐབས་དམ་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་(དབང་པོས་རི་ལྟར་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་)ལ་གཉིས། ཆར་བཅད་རྗེས་འཛིན་སྒྱིར་བསྐྱབ་པ་
དང་། ཆར་གཅོད་པའི་གནས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ།

དང་པོ་(ཆར་བཅད་རྗེས་འཛིན་སྒྱིར་བསྐྱབ་པ་)ནི།

ཅ་བ། འཕྲོག་དང་སྒྱིན་པས་འཛིག་ཉེན་པ།

ཆར་གཅད་པ་དང་རྗེས་འཛིན་འདོད། [༣]

གྲུབ་མཐའ་སྒྲུང་དོར་བྱེད་པ་ལ།

དམ་པའི་ཆར་གཅད་རྗེས་འཛིན་འདོད།

སྒོག་དང་ཞོར་ལ་སོགས་པ་འཕྲོག་པ་དང་། གོ་འཕང་སྒྱིན་པས་འཛིག་ཉེན་པ་ནམས་ཆར་
གཅོད་པ་དང་། རྗེས་འཛིན་ཏུ་འདོད་ལ་གྲུབ་མཐའ་སྒྲུང་དོར་བྱེད་པ་ལ་དེ་ལྟ་བུས་བྱེད་པ་མི་རིགས་
པར་ཐལ། གྲུབ་མཐའ་སྒྲུང་དོར་བྱེད་པ་ལ་མཁས་པའི་གྲུང་ཞོར་བ་འདོར་བ་དང་། བདེན་པ་ལེན་པ་
དང་། དེ་ལྟར་སྒྲོགས་པས་དམ་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཆར་གཅོད་རྗེས་འཛིན་འདོད་རིགས་པའི་བྱིར། ཚོད་
པ་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ་ཉགས་དང་བྲུབ་པ་སོགས་པ་རོལ་པའི་ཁས་སྒྲུངས་ཡིན་པ་གཉིས་ཀས་ཤེས་
བཞིན་ཏུ་ཁས་སྒྲུངས་ཡིན་ལོ་ཞེས་མ་སྒྲིས་ན། གང་ཟག་དེ་ཉིད་ལ་ཁས་སྒྲུངས་ལ་སྒྲིགས་པ་ནི།
ཆར་གཅོད་ཀྱི་གནས་མཐར་ཐུག་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་གཞན་སྡེ་འདོད་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལྟར་སྒྲུང་མཐའ་
དག་གང་ཟག་དེས་པ་རོལ་པའི་ཁས་ལེན་ཡིན་གྱི། ཁོ་བོས་མིན་ལོ་ཞེས་མ་སྒྲིས་པས་གང་ཟག་དེ་
ཉིད་ཀྱི་ཁས་ལེན་ཏུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ།

གཉིས་པ་(ཆར་གཅོད་པའི་གནས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། འཐད་པ་བརྗོད་པ་དང་། འཁྲལ་
བ་དགག་པའོ།

དང་པོ་(འཐད་པ་བརྗོད་པ་)ནི།

ཅ་བ། ཆར་གཅད་གཉིས་ལས་བྱེ་བའི་བཞི།

རིགས་པ་མཐུན་པའི་དགོངས་པ་ཡིན། [༤]

སྐར་བཤད་པའི་ཆར་བཅད་ཀྱི་གནས་གཉིས་ལས་བྱེ་བས་བཞི་ཡོད་དེ། ཁྲོལ་བ་སྐྱབ་བྱེད་

བརྗོད་པར་ཁས་སྒྲངས་ནས་མི་བརྗོད་པ་དང་། སྦྱོན་ཅན་བརྗོད་པ་གཉིས་དང་། བྱི་ཚློ་ལ་སྦྱར་འབྲེན་བརྗོད་པར་ཁས་སྒྲངས་ནས་མི་བརྗོད་པ་དང་། ལྷར་སྦྱང་བརྗོད་པ་གཉིས་ཏེ་བཞི་རིགས་པ་མཁུན་པའི་དགོངས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ལྷར་ཡང་། སྦྱབ་པའི་ཡན་ལག་མི་བརྗོད་ཅིང་། །སྦྱོན་མི་བརྗོད་པ་གཉིས་པོ་དག །ཆར་བཅད་པ་ཡི་གནས་ཡིན་ཏེ། །གཞན་ནི་མི་རིགས་བྱིར་མི་འདོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྷར་རོ།

གཉིས་པ་(འཁྱུལ་བ་དགག་པ་)ལ་གཉིས། གངས་ཅན་པའི་ལྷགས་དགག་པ་དང་། ཀང་མིག་པའི་ལྷགས་དགག་པ་ལོ།

དང་པོ་(གངས་ཅན་པའི་ལྷགས་དགག་པ་)ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ནི།

ཅུ་བ། ཚློ་བ་ལ་ནི་གསུམ་གཉིས་བྱུག །

བྱིར་ཚློ་ལ་ཡང་གསུམ་གཉིས་བྱུག །

དཔང་པོ་ལ་གསུམ་ཀུན་ལ་གཅིག །

གངས་ཅན་པ་རྣམས་བཅུ་བྱུག་འདོད། [༥]

ཚློ་བ་ལ་ནི་གཉིས་ལ་གསུམ་གསུམ་བྱེ་བས་བྱུག་སྟེ། དེས་པའི་ལན་མི་བརྗོད་པ་དང་། སྦྱོན་ཅན་བརྗོད་པ་དང་། མ་དེས་པ་བརྗོད་པ་གསུམ་དང་། སྦྱོན་སྤྱོད་པའི་ཆེ་སྦྱོན་མི་སྤྱོད་པ་དང་། ལན་ལྷར་སྦྱང་བརྗོད་པ་དང་། སྒྲུབས་སུ་མ་བབས་པའི་ལན་བརྗོད་པའོ། །བྱི་ཚློ་ལ་ཡང་ཆར་གཅད་འོས་པ་གསུམ་ཆན་གཉིས་ཡོད་པས་བྱུག་སྟེ། འདི་འོས་པའི་ཆེ་མི་འདི་བ་དང་། མི་འོས་པ་འདི་བ་དང་། འབྲེལ་མེད་འདི་བའོ། །སྦྱོན་བརྗོད་རིགས་པའི་ཆེ་མི་བརྗོད་པ་དང་། ལྷར་སྦྱང་བརྗོད་པ་དང་། སྒྲུབས་སུ་མ་བབས་པ་བརྗོད་པའོ། །དཔང་པོ་ལ་ཆར་གཅད་འོས་པ་གསུམ་སྟེ། ཤན་མི་འབྲེད་པ། ལོག་པར་འབྲེད་པ། སྒྲུབས་མ་ཡིན་པར་འབྲེད་པ་དང་། ཀུན་ལ་སྦྱར་མོང་བྱུག་གཅིག་སྟེ་རྩ་བ་མི་གཏོད་པ་དང་། གངས་ཅན་པ་རྣམས་བཅུ་བྱུག་འདོད་དོ།

དེ་དགག་པ་ནི།

ཅུ་བ། ཆར་གཅད་ཡིན་ན་སྤྱི་མར་འདུས།

མིན་ན་ཆར་གཅད་ཉིད་མ་ཡིན།

དཔང་པོ་ལ་ནི་ཆར་གཅད་མེད།།

ཅིན་ས་བྱེད་ན་ཏ་ཅང་ཐལ།། [༤]

རི་སྐད་བཤད་པའི་ཆར་གཅོད་ལོས་པའི་དབྱེ་བསྐྱ་དེ་དག་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཆར་གཅོད་^①ལོས་པ་ཡིན་ན་ཚོད་རིགས་ལས་བཤད་པ་ལྟར་སྒྲ་མར་འདུས་ལ། དེར་འདུས་པ་མིན་ན་ཆར་གཅོད་^②ཉིད་མ་ཡིན་པའི་བྱེད་དང་། དཔང་པོ་ལ་ནི་ཆར་གཅོད་^③མེད་ལ་ཅིན་ས་བྱེད་ན་ཏ་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་བྱེད། ཚོད་རིགས་ལས་གཉིས་པོ་དག་ཆར་གཅོད་པའི་གནས་ཡིན་པར་གསུངས་ཀྱི། དེ་ལས་གཞན་གཞུང་གི་ཆ་འགར་ཡང་མ་གསུངས་པའི་བྱེད་པོ།

གཉིས་པ་(རྒྱུ་མེག་པའི་ལུགས་དགག་པ་)ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ནི།

ཅ་བ། དམ་བཅའ་ལ་གཞོད་དམ་བཅའ་གཞན།།

དམ་བཅའ་འགལ་དང་དམ་བཅའ་སེལ།།

གཏན་ཆིགས་གཞན་དང་དོན་གཞན་དང་།།

དོན་མེད་པ་དང་དོན་མི་ཤེས།། [༥]

དོན་བཤམ་དུས་ལ་མ་བབ་དང་།།

མ་ཆང་ལྟག་དང་ཡང་བརྗོད་དང་།།

རྗེས་སུ་མི་སྒྲིལ་མི་ཤེས་དང་།།

སྒྲོབས་པ་མེད་དང་རྣམ་གཡེང་དང་།།

འདོད་པ་ཁས་ལེན་བརྒྱལ་བརྟག་འདོར།། [༦]

རྗེས་སུ་སྒྲོར་མེད་ལ་སྒྲོར་དང་།།

གྲུབ་མཐའ་ཉམས་དང་རྟགས་ལྟར་སྒྲིང་།།

གྲུབ་པ་རྒྱུ་མེག་གིས་བཤད་པའི།།

ཆར་གཅད་ཉི་ཤུ་ཅ་གཉིས་ཡིན།།

རྒྱུ་མེག་པ་དག་ཆར་གཅོད་ཀྱི་གནས་དམ་བཅའ་ལ་གཞོད་པ་ཞེས་པའི་ཆར་གཅོད་ཀྱི་

① <<བཞིས་>> གཅད།

② <<བཞིས་>> གཅད།

③ <<བཞིས་>> གཅད།

གནས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་དམ་བཅའ་གཞན་པ་དང་། དམ་བཅའ་འགལ་བ་དང་། དམ་བཅའ་སེལ་བ་དང་། གཏན་ཆེགས་གཞན་པ་དང་། དོན་གཞན་དང་། དོན་མེད་པ་དང་། དོན་མི་ཤེས་པ་དང་། དོན་བྲལ་དང་། ལྷན་ལ་མ་བབས་པ་དང་། མ་ཆང་བ་བརྗོད་པ་དང་། ལྷག་པ་བརྗོད་པ་དང་། ཡང་བརྗོད་པ་དང་། རྒྱུ་སྤྲུལ་སྤྲུལ་བ་དང་། མི་ཤེས་པ་དང་། སྤྲོ་བས་པ་མེད་པ་དང་། རྣམ་གཡེང་བྱེད་པ་དང་། འདོད་པ་ཁས་ལེན་ཤེས་མི་ཤེས་དང་། བཀལ་བརྟགས་འདོར་བ་དང་། རྒྱུ་སྤྲུལ་སྤྲུལ་མེད་ལ་སྤྲོར་བ་དང་། གྲུབ་མཐའ་ཉམས་པ་དང་། ཉགས་ལྟར་སྤང་བརྗོད་པ་སྟེ། སྤྲུབ་པ་རྒྱུ་མིག་གིས་བཤད་པའི་ཆར་གཅོད་ཀྱི་གནས་ཉི་ཤུ་ཅ་གཉིས་ཡིན་ལོ།

དེ་དག་གི་པ་ལ་གཉིས། སྤྲིར་དག་གི་པ་དང་། སོ་སོར་དག་གི་པ་ལོ།

དང་སོ་(སྤྲིར་དག་གི་པ་)ནི།

ཅ་ག། དེ་ལ་དཔལ་ལྷན་གྲགས་པ་ཡིས།

འགའ་ཞིག་ཆར་གཅོད་མིན་པར་བཤད།

ཆར་གཅོད་ཡིན་ན་གཉིས་སོར་སྤྲད། [༩]

དེ་ལ་དཔལ་ལྷན་གྲགས་པ་ཡིས་དེ་དག་ལས་འགའ་ཞིག་ཆར་གཅོད་^②མིན་པར་བཤད་ལ། མདོ་མཛད་པས་དག་གི་པ་མདོར་བསྐྱུས་ཅམ་ཞིག་མཛད་ལ། ཆར་གཅོད་ཀྱི་དབྱེ་བ་དེ་དག་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཆར་གཅོད་འོས་པ་ཡིན་ན་སྤྲར་བཤད་པ་གཉིས་པར་སྤྲད་རིགས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་(སོ་སོར་དག་གི་པ་)ནི།

ཅ་ག། དམ་བཅའ་ལ་གཞོད་ཆར་གཅོད་ནི།

སྤྲུབ་པའི་ཡན་ལག་མིན་བརྗོད་ཡིན།

དམ་བཅའ་ལ་གཞོད་པའི་ཆར་གཅོད་^③ནི། སྤྲུལ་སྤྲུལ་སྤྲུབ་ལ་དབང་པོའི་གཟུང་བྱ་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཆེ་ན། བྱི་ཆོལ་གྱིས་དེའི་བྱིར་སྤྲུལ་རྟག་ཅེས་བརྗོད་པ་ལ་ཟེར་ཏེ། གཉིས་ལས་གཞན་པའི་ཆར་གཅོད་ཀྱི་གནས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྤྲུབ་པའི་ཡན་ལག་མིན་པ་བརྗོད་པར་འདུས་པ་ཡིན་

② <<བཞིས་>> གཅད།

③ <<བཞིས་>> གཅད།

པའི་ཕྱིར།

ཙ་བ། དམ་བཅའ་གཞན་པའི་ཆར་གཅད་ནི།

སུན་འབྱེན་ཤེས་ན་མ་ངེས་འདུས། [10]

དམ་བཅའ་གཞན་པའི་ཆར་གཅོད་ཀྱི་སྒྲིང་པོ་ཉག་ས་དེ་མ་ངེས་པར་བསྟན་པ་ན། བྱང་
པར་ལ་བཟགས་ནས་བྱམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བ་མ་ཡིན་པ་སྟར་སྒྲིལ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བ་མ་
ཡིན་པས་མི་ཉག་ཅེས་པ་ལ་འདོད་དེ། དེ་ཡང་ཆར་གཅོད་ཀྱི་གནས་གཞན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སུན་
འབྱེན་ཤེས་ན་མ་ངེས་པར་འདུས་པས་སྒྲིབ་བྱེད་སྒྲིན་ཅན་བཟོད་པའི་ཆར་གཅོད་དུ་འདུས་པའི་ཕྱིར།

ཙ་བ། དམ་བཅའ་ཉག་ས་སོགས་འགལ་བ་ནི།

དམ་བཅའ་བཟོད་ན་ལྷག་པའི་སྒྲིན།

མ་བཟོད་ཉག་ས་ཀྱི་སྒྲིན་གསུམ་འགྱུར།

ཉག་ས་ལ་སྒྲིན་མེད་ཆར་གཅད་མིན། [11]

སྒྲིབ་བྱེད་བཀོད་པའི་ཆར་དམ་བཅའ་དང་ཉག་ས་དང་དཔེ་སོགས་འགལ་བ་བཟོད་པ་ནི། དམ་
བཅའ་འགལ་བ་ཞེས་པའི་ཆར་གཅོད་གཞན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་བཟོད་ན་ལྷག་པའི་སྒྲིན་
དང་། མ་བཟོད་ན་ཉག་ས་ཀྱི་སྒྲིན་གསུམ་གང་རུང་དུ་འགྱུར་བས་སྒྲིབ་བྱེད་སྒྲིན་ཅན་བཟོད་པའི་ཆར་
ནས་ཆར་གཅོད་དུ་འགྱུར་ལ། ཉག་ས་ལ་སྒྲིན་མེད་ན་ཆར་གཅོད་མིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲིམ་ཉག་སྒྲིབ་ལ་
དབང་པོའི་གཟུང་བྱ་ཉག་ས་སུ་བཀོད་པའི་ཆར་སྒྲི་དོན་གཞན་གྱིས་མ་ངེས་པར་བཟོད་པ་ན་སྒྲིམ་ཉག་
པར་སུ་སྒྲིམ་ཞེས་སྒྲིང་པོ་དམ་བཅའ་འདོར་བ་ནི།

ཙ་བ། དམ་བཅའ་སེལ་བ་མ་ངེས་འདུས།

ཆར་གཅད་གཉིས་པ་དོན་མེད་ཡིན།

དམ་བཅའ་སེལ་བ་ཞེས་པའི་ཆར་གཅོད་ཀྱི་གནས་སུ་འདོད་དེ། དེ་འདྲིའི་ཆར་གཅོད་
གཉིས་པ་དོན་མེད་ཡིན་པར་ཐལ། རྩོགས་ཆོས་བྱུང་ན་མ་ངེས་པར་འདུས་ལ། རྩོགས་ཆོས་མ་
བྱུང་ན་མ་བྱུང་པའི་ཉག་ས་སུ་འདུས་པས་སྒྲིབ་བྱེད་སྒྲིན་ཅན་བཟོད་པའི་ཆར་གཅོད་ཀྱི་གནས་སུ་

① <<བཟློམ་>> གཅད།

འདུས་པའི་བྱིར།

ཙ་བ། གཏན་ཆིགས་གཞན་པ་དག་རྫོགས་ན།

མ་ངེས་མ་རྫོགས་ཆར་གཅོད་^⑨མིན། [༡༢]

གཏན་ཆིགས་གཞན་པ་ཞེས་པའི་ཆར་གཅོད་ཀྱི་གནས་ནི། སྤར་གཏན་ཆིགས་བཞོད་པ་
བཀག་པ་ན་ཡང་དེ་སྐབ་པའི་བྱིར་སྐབ་བྱེད་གཞན་བཞོད་པ་ལ་འདོད་དེ། དེ་ཆར་གཅོད་ཀྱི་གནས་
གཞན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དག་རྫོགས་ན་མ་ངེས་པའི་སྐྱོན་ཡིན་པས་ཆར་གཅོད་གཉིས་པ་མ་ཡིན་
ལ། མ་བརྗོད་ན་དེ་མ་ཐག་ཆར་གཅོད་བྱ་མིན་པའི་བྱིར། འདིས་ནི་པ་རོལ་པའི་དག་མ་རྫོགས་པར་
སྐྱབས་པ་སྐྱར་པོ་འདོད་ནས་ཆིག་འགོ་བྱུང་ལ་སྐྱན་འབྱེན་འཕེན་པ་ནི་ཆར་གཅོད་ཀྱི་གནས་སུ་
བསྟན་པར་ཤེས་པ་ཡིན་ལོ།

ཙ་བ། དོན་གཞན་གྲོལ་བ་མ་ངེས་པས།

ཆར་གཅོད་བྱིར་གྲོལ་སྐྱོན་མིན་པ།

བརྗོད་པའི་སྐྱོན་ས་ཆར་གཅོད་ཀྱི།

དེ་ལས་གཞན་པའི་ཆར་གཅོད་མིན། [༡༣]

གྲོལ་བས་སྐྱ་རྟག་སྟེ། དེག་བྱ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཞེས་ནས་མའི་འདོད་པ་དང་མ་འབྲེལ་
པ་བརྗོད་པ་ནི།^⑩ བྱི་གྲོལ་གྱི་ཡི་གེའི་དོན་ལ་བརྟགས་ནས་སྐབས་མ་ཡིན་པར་སྐྱན་འབྱེན་བརྗོད་པ་
ནི་དོན་གཞན་བརྗོད་པའི་ཆར་གཅོད་ཡིན་ནི་ཟེར་རོ། །གཉིས་པོ་དེ་ལས་གཞན་པའི་ཆར་གཅོད་
མིན་པར་ཐལ། གྲོལ་བ་མ་ངེས་པ་བཞོད་པས་སྐབ་བྱེད་ལྟར་སྐབ་བརྗོད་པས་ཆར་གཅོད་བྱ་ཡིན་
ལ། བྱི་གྲོལ་སྐྱོན་མིན་པ་བརྗོད་པའི་སྐྱོན་ས་ཆར་གཅོད་ཀྱི་གནས་སུ་འདུས་པའི་བྱིར།

ཙ་བ། དོན་མེད་པ་ནི་སྐབ་པ་ཡི།

ཡན་ལག་མིན་བརྗོད་ལས་གཞན་མིན།

སྐབས་སུ་བབས་པའི་སྐབ་བྱེད་མི་འགོད་པར་ཡི་གེའི་གོ་རིམ་སྐྱོན་པ་ལྟ་བུ་དོན་མེད་བརྗོད་
པའི་ཆར་གཅོད་གཞན་ཏུ་འདོད་པ་ནི་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྐབ་པ་ཡི་ཡན་ལག་མིན་པ་བརྗོད་པ་

⑨ <<རང་>> གཅོད། <<ཙ་>> གཅོད།

⑩ <<རང་>> མི། <<བགྱིས་>> བ།

ལས་གཞན་པའི་ཆར་གཅོད་ཀྱི་གནས་མིན་པའི་ཕྱིར།

ཅ་བ། རོན་མི་ཤེས་པ་རོན་མེད་སྒྲ།^②

སྐྱབ་པའི་ཡན་ལག་མིན་པར་འདུས། [13]

རོན་ལྡན་གསུམ་བཟོད་ཕྱིར་ཤོལ་གྱིས།

མ་རྟོགས་ཤོལ་བ་ཆར་གཅོད་མིན།

ཆོགས་པ་དང་ཕྱི་ཤོལ་ལ་ལན་གསུམ་བཟོད་ཀྱང་མ་གོ་ན། རོན་མི་ཤེས་པ་ཞེས་པའི་ཆར་གཅོད་ཀྱི་གནས་སུ་འདོད་དེ། དེ་ཆར་གཅོད་ཀྱི་གནས་ལེགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རོན་མེད་པའི་སྐྱ་སྐྱོན་ཅན་བཟོད་ནས་མ་གོ་ན་སྐྱབ་པའི་ཡན་ལག་མིན་པར་འདུས་ལ། རོན་ལྡན་སྐྱོན་མེད་ལན་གསུམ་བཟོད་ཀྱང་ཕྱི་ཤོལ་གྱིས་མ་རྟོགས་ན་ཕྱི་ཤོལ་སྐྱབ་པ་ཡིན་གྱི། ཤོལ་བ་ཆར་གཅོད་^③བྱ་མིན་པའི་ཕྱིར།

ཅ་བ། རོན་བྲལ་བ་སྐྱོན་ཆོག་མ་འབྲེལ་བ།

སྐྱབ་པའི་ཡན་ལག་མིན་པར་འདུས། [14]

སེའུ་བཅུ་པའི་རག་ལྟ་བུ་སྐྱ་ཕྱི་འབྲེལ་མེད་བཟོད་པ་ནི། རོན་བྲལ་བཟོད་པ་ཞེས་པའི་ཆར་གཅོད་ཀྱི་གནས་གཞན་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རྟོ། དེ་ཆར་གཅོད་ཀྱི་གནས་གཞན་དུ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྐྱོན་པའི་ཆོག་ལྟ་བུ་མ་འབྲེལ་བ་བཟོད་པ་ནི་སྐྱབ་པའི་ཡན་ལག་མིན་པར་འདུས་པའི་ཕྱིར།

ཅ་བ། དུས་ལ་མ་བབ་གོ་རིམ་བརྒྱུག །

དེ་ལས་གོ་ན་ཆར་གཅོད་མིན།

རོན་མི་གོ་ན་སྐྱབ་པ་ཡི།

ཡན་ལག་མིན་པ་^④བཟོད་པར་འདུས། [15]

དམ་བཅའ་དང་རྟགས་སོགས་གོ་རིམ་བརྒྱུག་ནས་བཟོད་པ་དུས་ལ་མ་བབས་པ་ཞེས་པའི་ཆར་གཅོད་གཞན་དུ་འདོད་དོ། དེ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལས་རོན་གོ་ན་ཆར་གཅོད་མིན་ལ་

^② «ཕྱི» སྐྱ། «ཅ»«ཞ»«ཉ» འབྲ།

^③ «རང» བ། «ས» བར།

^④ «བཟུངས་» གཅོད། «རང» གཅད།

དོན་མ་གོ་ན་སྐྱབ་པ་ཡི་ཡན་ལག་མིན་པ་བརྗོད་པར་འདུས་པའི་བྱིར། སྐྱབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ལྔ་
ལས་གང་རུང་མ་ཆང་ན་མ་ཆང་བ་ཞེས་པའི་ཆར་གཅོད་གཞན་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ།

ཙ་བ། མ་ཆང་ཡན་ལག་གཉིས་པའི་སྐྱོན།
དམ་བཅའ་མེད་སོགས་ཆར་གཅོད་མིན།

དེ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྐྱབ་ངག་ཡན་ལག་གཉིས་པའི་ཡན་ལག་གང་རུང་མ་ཆང་ན་
སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་མ་བརྗོད་པའི་སྐྱོན་དུ་འདུས་ལ། དམ་བཅའ་བརྗོད་པ་མེད་པ་སོགས་ཆར་
གཅོད་མིན་པའི་བྱིར། ཉགས་དང་དཔེ་ལྷག་པ་བརྗོད་ན་སྔ་^②མས་བྱུབ་པ་ལ་བྱིས་བསྐྱན་པས་ལྷག་
པ་བརྗོད་པ་ཞེས་པའི་ཆར་གཅོད་ཀྱི་གནས་གཞན་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ།

ཙ་བ། ལྷག་བརྗོད་སྐྱབ་བྱེད་མིན་པར་འདུས།
བྱིད་ཀྱི་ལུགས་ལ་ཆར་གཅོད་མིན། [༡༥]

དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཁོ་པོ་ཅག་ལྟར་ན་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་མིན་པར་འདུས་ལ། མི་དགོས་
པ་བརྗོད་པ་སྐྱོན་དུ་མི་བཙེ་བའི་རྒྱུ་མིག་པ་བྱིད་ཀྱི་ལུགས་ལ་ཆར་གཅོད་མིན་པའི་བྱིར།

ཙ་བ། ཡང་བརྗོད་སྐྱོས་སྐྱོན་མ་ཡིན།
དོན་སྐྱོས་^③སྐྱབ་བྱེད་མིན་པར་འདུས།
དེ་ཡང་སྐྱབ་པའི་ངག་ལ་ཡིན།
གཏམ་རྒྱུད་རྒྱས་ལ་འདི་སྐྱོན་མིན། [༡༦]

སྐྱོས་པ་སྐྱ་མི་ཉག་མི་ཉག་ཅས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ་དང་། དོན་སྐྱོས་པ་སྐྱ་མི་ཉག་འགག་པའི་
ཆོས་ཅན་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ་ཡང་བརྗོད་པ་ཞེས་པའི་ཆར་གཅོད་གཞན་དུ་འདོད་པ་མི་འཐད་
པར་ཐལ། སྐྱོས་པ་སྐྱོན་མ་ཡིན་ལ་དོན་སྐྱོས་པ་སྐྱབ་བྱེད་མིན་པར་འདུས་ཤིང་། དེ་ཡང་སྐྱབ་པའི་
ངག་ལ་སྐྱོན་ཡིན་ཀྱི་གཞན་ཀྱི་མ་གོ་དོགས་པའི་གཏམ་རྒྱུད་རྒྱས་པ་ལ་དོན་སྐྱོས་པ་འདི་ཡང་སྐྱོན་
མིན་པའི་བྱིར།

ཙ་བ། རྒྱུ་ལྟ་མི་སྐྱ་བྱིར་ཤོལ་བྱིས།

② <<བྱིས>> ཅུས།

③ <<རང>> རྒྱུས། <<བོད>> རྒྱུག

ཁོལ་བའི་ངག་ཀྱན་མ་བཟོད་པ།
 སྒྲིན་མིན་^②དགོས་པ་མ་བཟོད་ན།
 སྒྲོབས་པ་མེད་པའི་ནང་དུ་འདུས། [14]
 བྱིད་ཀྱང་ཆར་གཅད་དེར་འགྱུར་མོད།
 དོན་མི་ཤེས་པ་བྱིར་ཁོལ་ནི།
 སྒྲོབས་པ་མེད་ལས་གཞན་དུ་མིན།
 མི་སྒྲོབས་ཡན་ལག་མི་བཟོད་པའམ།
 སྒྲིན་མི་བཟོད་པའི་ཁོངས་སུ་འདུས། [15]

ཁོལ་བས་ལན་གསུམ་བཟོད་པས་གོ་ཡང་བྱི་ཁོལ་གྱིས་མི་བཟོད་ན། རྗེས་སུ་མི་སྐྱ་བ་ཞེས་
 པའི་ཆར་གཅོད་གཞན་དུ་འདོད་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། བྱི་ཁོལ་ནི་སྒྲོབས་པ་མེད་པ་ལས་གཞན་དུ་
 མིན་པའི་བྱིར། པ་རོལ་འགོག་པ་ལ་ལན་མི་ཤེས་ན་མི་སྒྲོབས་པ་སྟེ་སྒྲོབས་པ་མེད་པ་ཞེས་པའི་
 ཆར་གཅོད་ཀྱི་གནས་གཞན་དུ་^③འདོད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྐྱབ་པའི་ཡན་ལག་མི་བཟོད་པའི་
 སྒྲིན་མི་བཟོད་པའི་ཁོངས་སུ་འདུས་པའི་བྱིར།

ཅ་བ། རྣམ་གཡེང་བྱང་པོ་ཆར་གཅད་མིན།
 གཡོན་ཅན་སྒྲོབས་པ་མེད་པར་འདུས།

པ་རོལ་གྱིས་ངག་བཀོད་པ་ན་ད་ལྟ་བདག་ནའོ་ཞེས་པ་རྣམ་གཡེང་བྱེད་པ་ཞེས་པའི་ཆར་
 གཅོད་ཀྱི་གནས་ལེགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྣམ་གཡེང་བྱང་པོ་ཆར་གཅོད་བྱ་མིན་ལ། གཡོན་
 ཅན་སྒྲོབས་པ་མེད་པར་འདུས་པའི་བྱིར།

ཅ་བ། འདོད་པ་ཁས་ལེན་ཤེས་མི་ཤེས།
 རིམ་བཞིན་མ་ངེས་སྒྲིན་མི་བཟོད། [16]

གཞན་གྱི་སྒྲིན་བཟོད་པས་རང་སྒྲིན་ཅན་དུ་ཞར་ལ་འཕེན་པ་ཁྱོད་རྒྱན་མ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེས་བུ་
 ཡིན་པའི་བྱིར་ཞེས་བཟོད་པ་ལ། དེས་ཁྱོད་ཀྱང་ངོ་ཞེས་བྱིར་སྐྱ་བ་ལྟ་བུ་འདོད་པ་ཁས་ལེན་ཤེས་

② <<རང>> མིན། <<མོད>> མི།

③ <<བགྱིས>> + འདུ།

པའི་ཆར་གཅོད་ཀྱི་གནས་གཞན་དུ་འདོད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཉགས་དེ་ལྟར་སྤང་དུ་ཤེས་ནས་
སྟོན་བརྗོད་ན་^①རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཉགས་དེ་མ་ངེས་པར་སྟོན་པས་སུན་འབྲིན་ཡང་དག་ཡིན་ལ།
ལྟར་སྤང་དུ་མི་ཤེས་ན་སྟོན་མི་བརྗོད་པའི་ཆར་གཅོད་ཀྱི་གནས་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཙ་བ། བཀལ་བརྟག་འདོར་བ་ཆོལ་བ་གཉིས།

སྟོབས་པ་མེད་པའི་ནང་དུ་འདུས།

ཆོལ་བ་གཉིས་ཆར་གཅོད་སྟོབས་པ་ལ་ཆར་མི་གཅོད་པ་ནི། བཀལ་བརྟག་འདོར་བ་ཞེས་པའི་
ཆར་གཅོད་ཀྱི་གནས་གཞན་དུ་འདོད་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེ་ནི་ཆོལ་བ་གཉིས་སྟོབས་པ་མེད་
པའི་ནང་དུ་འདུས་པའི་བྱིར།

ཙ་བ། རྗེས་སུ་སྦྱོར་མེད་ལ་སྦྱོར་བའང་།

སྟོབས་པ་མེད་པ་ལས་གཞན་མིན། [༡༩]

གཞན་ཆར་གཅོད་པའི་གནས་མ་ཡིན་པ་ལ་ཆར་གཅོད་པའི་གནས་སུ་སྦྱོར་བ་རྗེས་སུ་
སྦྱོར་མེད་ལ་སྦྱོར་བ་ཞེས་པའི་ཆར་གཅོད་^②ཀྱི་གནས་གཞན་དུ་འདོད་པའང་མི་འཐད་པར་ཐལ།
ཆོལ་བ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་བྱེད་དང་སུན་འབྲིན་ཡང་དག་བརྗོད་པ་ལ་ལྟར་སྤང་དུ་སྟོ་བཏགས་ནས་
ཆར་གཅོད་ན་སྟོབས་པ་མེད་པ་ལས་གཞན་མིན་པའི་བྱིར།

ཙ་བ། གྲུབ་མཐའ་ཉམས་པ་སྐྱབ་པ་ཡི།

ཡན་ལག་མི་བརྗོད་པ་ཉིད་ཡིན།

གྲངས་ཅན་གྱིས་ཡོད་པ་མི་འཇིག་མེད་པ་མི་སྦྱེ་བར་ཁས་སྒྲངས་ནས་དེ་སྐྱབ་པའི་ཆེད་དུ།
རང་བཞིན་གཅིག་གི་གསལ་བ་ནི། །འགྱུར་བའི་རྗེས་འགྲོ་མཐོང་བ་ཡི། །ཞེས་དགོད་པ་ལྟ་བུ་གྲུབ་
མཐའ་ཉམས་པ་ཞེས་པའི་ཆར་གཅོད་ཀྱི་གནས་གཞན་དུ་འདོད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ཡང་སྐྱབ་
པའི་ཡན་ལག་སྟོན་མེད་མི་བརྗོད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཙ་བ། གཏན་ཆིགས་ལྟར་སྤང་ཆར་གཅོད་གནས།

① <<བགྱིས་>> -

② <<བགྱིས་>> བཅད། <<རང་>> བཅད།

དཔེར་ན་ལྟག་ཆོད་བཟོད་པ་བཞིན། [33]

སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་འགོད་པར་ཁས་སྒྲངས་ནས་གཏན་ཆིགས་སྟར་སྟར་བཟོད་ན་ཆར་
གཙོད་གྱི་གནས་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་གཞན་ལ་སྟན་འབྱེན་གང་བཟོད་པ་དེ་ཉིད་རང་ལ་འབྱུག་པའི་
ལྟག་ཆོད་བཟོད་པ་བཞིན་ནོ།

ཙ་བ། བླ་དང་མ་བླ་གཏན་ཆིགས་དང་།

ཏྲ་དང་མ་སྐྱས་མ་སྐྱས་དང་།

འབྲས་བུ་ཆོས་མ་ཐུན་མི་མ་ཐུན་དང་།

རྣམ་ཏྲོག་བྱེད་མེད་དམིགས་པ་དང་། [34]

ཐེ་ཆོམ་དོན་གོ་ཐལ་འགྱུར་རྣམས་།

ཀུན་ལས་བཏུས་ཡིན་.....།

གཞན་གྱི་སྐྱབ་བྱེད་བཀོད་པ་ན་ཏྲ་གས་དང་བསྐྱབ་བྱེད་ཐད་ན། རྒྱ་མཆོ་དང་ཆུ་འབྲང་པ་
བཞིན་དུ་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་ལ། མ་འབྲང་ན་སྐྱ་ལ་མིག་གི་གཟུང་བྱ་ལྟར་སྐྱབ་མི་བྱས་སོ་ཞེས་རང་གི་
སྟན་འབྱེན་ལ་ཡང་ཏྲ་གས་པ་མཚུངས་པའི་བླ་དང་མ་འབྲང་པ་མཚུངས་པའི་ལྟག་ཆོད་དང་། སྐྱ་མི་
ཏྲ་གས་ལ་ཚོལ་བྱུང་ལྟ་བུ་ཏྲ་གས་སུ་བཀོད་པའི་ཆེ་ཏྲ་གས་སུ་ན་དེའི་ཆེ་བསྐྱབ་བྱེད་པས་སྐྱབ་མི་
བྱས་ལ། འབྲས་^①ན་བསྐྱབ་བྱེད་བྱེད་ཐེན་པས་ཏྲ་གས་མི་དགོས་ཤིང་། དུས་མཉམ་ན་དུ་གཡས་
གཡོན་ལྟར་ཏྲ་གས་དང་ཏྲ་གས་ཅན་མེད་དོ་ཟེར་བ་གཏན་ཆིགས་སྐྱི་ལ་སྐྱར་བ་འདེབས་དགོས་པས་
གཏན་ཆིགས་མཚུངས་པའི་ལྟག་ཆོད་དང་། སྐྱ་མི་ཏྲ་གས་ཅས་བཟོད་པ་ན། འོན་མེད་ཏྲ་གས་པ་དོན་གཞན་
དང་ལྟན་པས་ཏྲ་གས་པར་འགྱུར་ཞེས་པ་ཏྲ་གས་པ་མཚུངས་པའི་ལྟག་ཆོད་དང་། ཏྲ་གས་སུ་མ་དེ་ཉིད་ལ་
སྐྱར་སྐྱ་མི་ཏྲ་གས་པར་སྐྱབ་པའི་ཏྲ་གས་འདི་མ་སྐྱས་པས། ཏྲ་གས་པར་ཐལ་ཟེར་བ་རང་གི་སྐྱབ་བྱེད་གང་
ཡིན་ལ་སྐྱོན་འབྱུག་པ་མ་སྐྱས་པ་མཚུངས་པའི་ལྟག་ཆོད་དང་། སྐྱེ་བ་ལས་སྐྱར་སྐྱ་ཚོལ་བ་ལས་བྱུང་
པའི་ཕྱིར་མི་ཏྲ་གས་པར་འགྱུར་ལ། ཚོལ་བ་ལས་མ་བྱུང་པའི་ཕྱིར་ཏྲ་གས་པར་ཡང་འགྱུར་ཞེས་པ་མ་སྐྱས་
པ་མཚུངས་པའི་ལྟག་ཆོད་དང་། སྐྱའི་བྱས་པ་བྱུམ་པ་ལ་མེད། བྱུམ་པའི་བྱས་པ་སྐྱ་ལ་རྗེས་སུ་མི་

① <<རང>> ཕྱི།

འགྲོ་བས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་མི་བྱས་ཞེས་པ་འབྲས་བུ་དང་མཚུངས་པའི་ལྷག་ཆོད་དང་། བུམ་པ་
 མཐུན་དཔེར་བུས་ནས། ཚྱུང་གིས་དུང་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པ་ན། པ་རོལ་པོས་འདུས་མ་བུས་
 གྱི་ནམ་མཁའ་མཐུན་དཔེར་བུས་ནས། ལུས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་རྟགས་གྱིས་རྟག་པ་སྐྱབ་པ་ཆོས་
 མཐུན་པ་བརྗོད་པའི་ལྷག་ཆོད་དང་། དཔེ་སྤྲུལ་ལས་ལོག་སྟེ་དཔེ་གཉིས་པོ་ལ་བུམ་པ་ཆོས་མི་
 མཐུན་པའི་དཔེར་སྐྱར་པ་ཆོས་མི་མཐུན་པ་མཚུངས་པའི་ལྷག་ཆོད་དང་། བུམ་པ་ཆོས་པ་ཉིད་དང་
 མིག་གི་གཟུང་བུ་ཡིན་པའི་སྐྱོན་མི་རྟག་པར་འབྱུང་ན། སྐྱ་མ་ཆོས་པ་དང་མཉམ་བུ་ལོག་པའི་སྐྱོ་
 བས་རྟག་གོ་ཞེས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྟག་པ་རྣམ་རྟོག་མཚུངས་པའི་ལྷག་ཆོད་དང་། སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་
 པ་ལ་བུམ་པ་དཔེར་བུ་ཡོད་པའི་ཆེ། བུམ་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱ་ལ་ཡོད་དགོས་ལ། སྐྱའི་ཆོས་
 ཐམས་ཅད་ཀྱང་བུམ་པ་ལ་ཡོད་དགོས་ཞེས་པ་ཁྱད་པར་མེད་པ་མཚུངས་པའི་ལྷག་ཆོད་དང་། སྐྱ་མི་
 རྟག་སྐྱབ་ལ་ཚྱུང་བུ་ཡོད་པའི་ཆེ་དེ་རྟགས་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་མེད་ཀྱང་བུམ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་
 དམིགས་པ་མཚུངས་པའི་ལྷག་ཆོད་དང་། དཔེ་སྤྲུལ་ལ་ཚྱུང་བུ་ལས་གསལ་བ་དང་སྐྱེ་བ་གཉིས་ལ་
 མཐོང་བས་དེ་གང་ཡིན་སྟེ་མ་དུ་ཐེ་ཆོས་ཟ་བས་རྟགས་དེས་སྐྱབ་མི་བྱས་ཞེས་པ་ཐེ་ཆོས་མཚུངས་
 པའི་ལྷག་ཆོད་དང་། དུང་སྐྱ་ཚྱུང་བུ་ལས་བུང་བས་མི་རྟག་ན། མྱོག་ཚྱུང་བུ་ལས་མ་བུང་བས་རྟག་
 པར་དོན་གྱིས་འཛོལ་བོ་ཞེས་པ་དོན་གྱི་གོ་བ་མཚུངས་པའི་ལྷག་ཆོད་དང་། བུམ་པ་ཁོན་མི་རྟག་པ་
 ལ་རྟག་ཅི་ཡོད་ཅེས་མ་བུམ་པར་ཚོད་པ་ལྟ་བུ་ཐམས་ཅད་མཚུངས་པའི་ལྷག་ཆོད་དང་བཅུ་བཞི་པོ་
 རྣམས་ཀྱང་ལས་བུས་སུ་བཤད་པ་ཡིན་ལ། དེའི་རྣམ་བཤད་དུ་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ།

ཙ་བ།རིགས་བརྟག་ལས།

འཕེལ་འགྲིབ་བརྗོད་དང་མ་བརྗོད་དང་།

རིགས་པ་དང་ནི་སོ་སོའི་དཔེ། [༣༥]

བསྐྱབ་བུ་མི་རྟག་རབ་བྱེད་དང་།

དུས་འདས་མཚུངས་པའི་ལྷག་ཆོད་ནི།

ཉི་ཤུ་ཙ་བཞི་ཕྱོགས་སྤང་གིས།

བཀག་ཕྱིར་གྲགས་པས་བཏང་སྟོམས་མཛད། [༣༦]

རིགས་པ་བརྟག་པ་ལས་གསུངས་པའི་ལྷག་ཆོད་ནི། སྐྱ་མི་རྟག་སྟེ་ཚྱུང་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

བུམ་པ་བཞིན་ཞེས་བརྗོད་པ་ལ་དཔེ་དོན་ཆ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མཚུངས་དགོས་པར་བསམས་ནས་
 བུམ་པ་མིག་ཤེས་ཀྱིས་མཐོང་བ་བཞིན་དུ་སྐྱ་ཡང་དེར་འགྱུར་དགོས་ཞེས་དཔེའི་ཆོས་ཅོད་གཞི་ལ་
 འཕེལ་བ་དང་། སྐྱ་མཉན་བྱ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་བུམ་པ་ཡང་དེར་འགྱུར་དགོས་ཞེས་ཅོད་གཞིའི་ཆོས་
 དཔེ་ལ་འཕེལ་དགོས་པར་འདོད་པ་འཕེལ་བ་མཚུངས་པའི་ལྷག་ཆོད་དང་། བུམ་པ་མཉན་བྱ་མ་
 ཡིན་ན་སྐྱ་ཡང་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། སྐྱ་མིག་ཤེས་ཀྱིས་མི་མཐོང་ན་བུམ་པ་ཡང་མི་མཐོང་བར་
 འགྱུར་ཞེས་རང་རང་གི་ཆོས་འགྲིལ་པར་ཅོད་པ་འགྲིལ་པར་མཚུངས་པ་དང་། སྐྱ་མི་རྟག་པ་བསྐྱུ་བ་
 བྱར་བརྗོད་ན་བུམ་པ་མི་རྟག་པའང་བསྐྱུ་བ་བྱར་ཐལ་བ་དང་། བུམ་པ་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་གཅིག་ཤོས་
 གྱུར་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པར་ཅོད་པ་བརྗོད་པ་མཚུངས་པ་དང་མ་བརྗོད་པ་མཚུངས་པ་དང་། ཅོལ་བྱུང་
 གིས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་འགྱུར་ན། ལུས་ཅན་མ་ཡིན་པས་སྐྱ་རྟག་པར་གྱུ་བ་ཅེས་ཅོད་པ་རིགས་པ་
 མཚུངས་པ་དང་ནི་སོ་སོའི་དཔེ་དང་མཚུངས་པ་ནི། སྐྱ་མི་རྟག་སྟེ་ཤེས་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
 བཀོད་པ་ན་ནམ་མཁའ་དཔེར་བཀོད་ན་རྟག་པར་འགྱུར་ཞེས་ཅོད་པ་ལྟ་བུའོ། །བསྐྱུ་བ་བྱ་དང་
 མཚུངས་པ་ནི། སྐྱ་མི་རྟག་པ་ལ་སྐྱུ་བ་བྱེད་ཡན་ལག་ལྔ་ལྔ་ན་བཀོད་པ་ནི། དཔེ་བུམ་པ་ལའང་ཡན་
 ལག་ལྔ་ལྔ་ན་དགོད་དགོས་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །མི་རྟག་པ་མཚུངས་པ་ནི། སྐྱ་མི་རྟག་སྟེ་བུམ་པ་བཞིན་
 ཞེས་བཀོད་པ་ན། ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པར་སྐྱུ་བ་པའི་ཅོད་གཞིར་ཅི་སྟེ་མི་འདོག་ཅེས་པ་ལྟ་
 བུའོ། །རབ་བྱེད་དང་མཚུངས་པ་ནི། ཅོལ་བྱུང་དུང་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱུ་བ་པའི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་
 ཕྱོགས་གཅིག་ལྟོག་ལ་མ་གྱུར་ན། རྗེའི་བུམ་པ་སོགས་ལ་ཡང་མ་གྱུ་བ་པར་མཚུངས་པས་གང་ལ་
 ཡོད་པ་དེ་ལ་ཡང་སྐྱུ་བ་པར་མི་རྣམས་པར་མཚུངས་པ་རབ་བྱེད་དང་མཚུངས་ཞེས་ཟེར་བ་ལྟ་
 བུའོ། །དུས་ལས་འདས་པ་མཚུངས་པའི་ལྷག་ཆོད་ནི། རིག་པ་ཅན་པ་རྒན་པའི་ལུགས་བཀག་པ་
 ལ། ཕྱིས་ཀྱི་དག་ན་ཅེ། དེ་དུས་ལས་བཀལ་བས་སྐྱུ་བ་བྱེད་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གཞན་འགོད་པ་ལྟ་བུ་དང་།
 སྐྱ་སྤར་ཡོད་རྒྱུ་ཀྱིས་གསལ་བས་རྟག་ཅེས་དཔྱོད་པ་བ་ཟེར་བ་ལ། རིག་པ་ཅན་པ་ན་ཅེ། དེ་དུས་
 ལས་འདས་པའི་ཆར་གཅོད་^②ཀྱི་གནས་ཡིན་ཞེས་ཟེར་པོ། །འདི་དག་པལ་ཆར་སྐྱུ་བ་བྱེད་ལྟར་སྤང་
 བརྗོད་པར་འདུ་བས། ཅོད་རིགས་ལས་བཤད་པའི་ཆར་གཅོད་^③རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་འདུ་བ་ཡིན་ཀྱི།
 དེ་ལས་ལོགས་པའི་ཆར་གཅོད་ཀྱི་གནས་མ་ཡིན་ནོ། །ལྷག་ཆོད་ཉི་ཤུ་ཙུ་བཞི་ཕྱོགས་སྤང་གིས་

② <<བཀྱིས་>> བཅད།
 ③ <<བཀྱིས་>> བཅད།

རིག་པ་ཅན་པའི་ལྷག་ཆོད་བརྟག་པ་དང་། ཀླུ་མིག་པའི་ལུགས་དགག་པའི་བསྟན་བཅོས་སོགས་
 ལུ་བཀག་པའི་བྱིར་དང་། དཔལ་ལྷན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས། མ་ཆང་སོགས་བརྗོད་སུན་འབྲིན་
 ཡིན། རྟེན་ལ་ཉི་ལྷག་ཆོད་དོ། །ལོག་པའི་ལན་ལ་མཐའ་མེད་བྱིར། རྟེན་ལ་འདིར་ཉི་སྟོ་བྱ་
 མིན། རྟེན་བཏང་སྟོམས་སུ་མཛད་དོ།

དགོས་པ་བསྟུས་ཏེ་བསྟན་པ་ནི།

ཙ་བ། ལྷག་ཆོད་འདི་དག་མ་ཤེས་ན།

གཞུང་ལུགས་ཆེན་པོ་འཆད་པ་ཡི།

ཕྱོགས་སྔ་པལ་ཆེར་མི་རྟོགས་པས།

ཕྱོགས་ཙམ་བྱེ་སྟེ་བཤད་པ་ཡིན། [༡༥]

བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་དོ།

ལྷག་ཆོད་འདི་དག་ཕྱོགས་ཙམ་བྱེ་སྟེ་བཤད་པ་དགོས་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། ལྷག་ཆོད་
 འདི་དག་མི་ཤེས་ན། གཞུང་ལུགས་ཆེན་པོ་འཆད་པ་ཡི། ཕྱོགས་སྔ་པལ་ཆེར་མི་རྟོགས་
 པས། རྟེན་ལ་རྟོགས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་རྩོད་པའི་སྐབས་ཀྱི་དག་གི་དབྱེ་བ་ལ་གསུམ། གང་ཟག་དང་། དགོས་པའི་སྒོ་
 རས་དང་། བརྗོད་ཚུལ་གྱི་སྒོ་རས་དབྱེ་བའོ།

དང་པོ་(གང་ཟག་གི་སྒོ་རས་དབྱེ་བ་)ནི།

ཙ་བ། གང་ཟག་གསུམ་ལ་བརྗོད་ཚུལ་བྱག་།

གང་ཟག་གསུམ་ལ་ལྟོས་ནས་བརྗོད་ཚུལ་བྱག་ཡོད་དེ། རྟོག་བས་སྒྲུབ་བྱེད་དགོད་པ་དང་།
 རྟོན་སྒྲོང་གི་དག་གཉིས་དང་། བྱི་རྟོག་གིས་འདོད་པ་འབྲི་བ་དང་། རྟོན་བརྗོད་པའི་དག་གཉིས་
 དང་། དཔང་པོས་རྒྱུ་བརྗོད་པ་དང་། རྒྱལ་པམ་བརྗོད་པའི་དག་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་(དགོས་པའི་སྒོ་རས་དབྱེ་བ་)ལ་གཉིས། རྒྱབ་དག་དང་། ལུན་འབྲིན་གྱི་དག་གོ། རང་
 པོ་(རྒྱབ་དག)ལ་གཉིས། རྒྱབ་དག་ཡང་དག་དང་། ལྷར་སྒྲོང་དོ། རང་པོ་(རྒྱབ་དག་ཡང་དག)ལ་གསུམ།

སྐྱབ་ངག་གི་མཚན་ཉིད་དང་། ངག་འགོད་ཚུལ་དང་། ངག་གི་བྱེད་ལས་སོ།

དང་པོ་(སྐྱབ་ངག་གི་མཚན་ཉིད་)ནི།

ཙ་བ། ཚུལ་གསུམ་སྟོན་པ་སྐྱབ་པའི་ངག །

ཚུལ་གསུམ་སྟོན་ཆད་དང་བྲལ་བར་སྟོན་པའི་ཡན་ལག་གཉིས་ལྡན་གྱི་ངག་ནི་སྐྱབ་པའི་
ངག་ཡང་དག་པ་ཞེས་བྱའོ།

གཉིས་པ་(ངག་འགོད་ཚུལ་)ལ་གསུམ། གཞན་ཕྱགས་དགག་པ་དང་། རང་གི་ཕྱགས་དང་།
ཚོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་(གཞན་ཕྱགས་དགག་པ་)ལ་གཉིས། ཡན་ལག་ལྡན་པའི་ཕྱགས་དགག་པ་
དང་། གངས་ཅན་པ་ཁ་ཅིག་གི་ཕྱགས་དགག་པ་འོ།

དང་པོ་(ཡན་ལག་ལྡན་པའི་ཕྱགས་དགག་པ་)ནི།

ཙ་བ། ཡན་ལག་ལྡན་པ་བཅའ་དང་།

ཉེར་སྒྲོར་མཇུག་སྟུང་གསུམ་པོ་ལྟག ། [31]

སྤྱི་བྱུང་མ་ཆང་བྱིར་མི་འཐད།

སྐྱེའོ་ཅན། མི་ཉག་སྟེ། བྱས་པའི་བྱིར། དཔེར་ན་བྱས་པ་བཞིན། བྱས་པ་བྱས་པ་བཞིན་
དུ་སྐྱེ་ཡང་བྱས། དེའི་བྱིར་སྐྱེ་མི་ཉག་ཅེས་པའི་ངག་སྟོན་ཆད་དང་བྲལ་བའི་སྐྱབ་ངག་ཡང་དག་ཏུ་མི་
འཐད་པར་ཐལ། ཡན་ལག་ལྡན་པ་དམ་བཅའ་བཟོད་པ་དང་ཕྱོགས་ཆོས་སྟོན་པ་ལས་ལོགས་སུ་
ཉགས་ཚོད་གཞི་ལ་ཉེ་བར་སྒྲོར་བ་དང་། བསྐྱབ་བྱ་འཇུག་^①སྟུང་གསུམ་པོ་ལྟག་པའི་བྱིར་དང་།
དགོས་པའི་སྤྱི་བྱུང་མ་ཆང་བའི་བྱིར།

གཉིས་པ་(གངས་ཅན་པ་ཁ་ཅིག་གི་ཕྱགས་དགག་པ་)ནི།

ཙ་བ། ཡན་ལག་གཉིས་ལའང་གསུམ་པ་དང་།

ལྡན་པ་སྤྱར་ན་དམ་བཅའ་འབྲེན།

གལ་ཉེ་དམ་བཅའ་མ་བཟོད་ན།

① <<བཞིས་>> འཇུག

<<རང་>> མཇུག

ངག་མ་རྫོགས་ཕྱིར་བྱི་དགོས་འགྱུར། [༣༩]

སྐྱབ་ངག་ཡན་ལག་གཉིས་ལྡན་ལའང་ཕྱོགས་ཆོས་བརྗོད་པའི་ཆེ་དུ་བ་ཡོད་པས་ཞེས་བ་
དང་། སྐྱ་ཡང་བྱས་པས་ཞེས་ནམ་དབྱེ་གསུམ་བ་སྐྱོར་བ་དང་། སྐྱ་ཡང་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ནམ་
དབྱེ་ལྡན་པ་འབྱུང་ཁུངས་ཀྱི་སྐྱ་སྐྱོར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་སྐྱར་ན་དམ་བཅའ་འཛིན་པས་དམ་
བཅའ་དངོས་སུ་བརྗོད་དགོས་ལ། གལ་ཏེ་དམ་བཅའ་མ་བརྗོད་ན་ངག་མ་རྫོགས་^①པའི་ཕྱིར་སྐྱ་
བྱས་པའི་ཕྱིར་ཅི་ཡིན་ཞེས་བྱི་དགོས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་བ་(རང་གི་ཕྱགས་)ལ་གཉིས། མི་མཁས་བ་ལ་སྐྱོར་ཚུལ་དང་། མཁས་བ་ལ་སྐྱོར་
ཚུལ་ལོ།

དང་པོ་(མི་མཁས་བ་ལ་སྐྱོར་ཚུལ་)ནི།

ཙ་བ། ལྷན་པོ་ལ་ནི་ཉུང་རྒྱས་སྦྱར།

སྐྱབ་ངག་གང་རུང་རེས་མི་གོ་བའི་ལྷན་པོ་ལ་ནི་རྒྱས་པར་སྦྱར་ཏེ། ཡན་ལག་ཉུང་བ་
གཉིས་ལྡན་གྱི་སྒྲོན་ཆོས་མཐུན་སྐྱོར་དང་མི་མཐུན་སྐྱོར་གཉིས་ཀ་བརྗོད་པས་རྒྱས་པར་སྦྱར་
བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ།

ཙ་བ། གཉིས་པོ་སྤྱི་བྱེད་པར་མེད།

མཐའ་རྟེན་རྫོགས་པའི་ཆོག་ཏུ་སྦྱར།

ཕྱོགས་ཁྲབ་གཉིས་པོ་སྤྱི་ལ་གང་བརྗོད་ཀྱང་སྤྱི་བྱེད་པར་མེད་ལ་མཐའ་རྟེན་རྫོགས་
པའི་ཆོག་ཏུ་སྦྱར་བར་བྱ་སྟེ། དེ་མ་སྦྱར་ན་ཕྱི་རྒྱུ་གྱིས་མི་གོ་ཞིང་། ཡན་ལག་མ་ཆང་བའི་ཉེས་
པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།

གཉིས་བ་(མཁས་བ་ལ་སྐྱོར་ཚུལ་)ནི།

ཙ་བ། མཁས་བ་ལ་ནི་གཏན་ཆོག་ཉེད། [༣༠]

ཁྲབ་བ་ཤེས་ཟིན་མ་བརྗོད་པའི་མཁས་བ་ལ་ནི་ཁྲབ་བ་སྟོན་པ་ཙམ་བྱེད་ན་མ་གཏོགས་

① <<རང་>> རྫོགས། <<ས་>> <<བཞིས་>> བརྗོད།

སྐྱབ་མི་དགོས་ཤིང་ངེས་པར་བརྗོད་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཏན་ཚིགས་ཉིད་བརྗོད་པས་ཀྱང་རྗེས་
དཔག་སྦྱེ་བའི་ཕྱིར། ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་སྒྲུའི་རིགས་ལ་སྟེས་པའི་དབྱེ་བ་ནི། གོང་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ།

གསུམ་པ་(ཚོད་པ་སྤང་བ་)ལ་ཚོད་པ་ནི།

ཙ་བ། ཀུན་ལས་བརྟུས་ཀྱི་ཚིག་བསྐྱབ་བ།

ཆས་དབྱེར་བཤད་ནས་^②འགལ་ཞེས་ཟེད།

བསྐྱབ་བྱ་མི་བརྗོད་ན། རང་ལ་ངེས་བཞིན་གཞན་དག་ལ། །ངེས་པ་སྦྱིད་པར་འདོད་པ་
ཡིས། །སྟོགས་ཚོས་དང་ནི་འབྲེལ་བ་དང་། །བསྐྱབ་བྱ་བརྗོད་པ་གཞན་རྣམས་ཀྱང་། །ཞེས་ཀུན་
ལས་བརྟུས་ཀྱི་ཚིག་བསྐྱབ་བ། ཆས་དབྱེར་བའི་བསྐྱབ་བར་བཤད་ནས་བསྐྱབ་བྱ་བརྗོད་པར་བཤད་པ་
དང་འགལ་ཞེས་ཟེད་རྟོ།

དེ་དགག་པ་ནི།

ཙ་བ། གསུམ་པ་དེ་ཡི་སྦྱེས་བྱ་ཡི།

བསྐྱབ་པ་ཡིན་ཕྱིར་འགལ་བ་མེད། [༣༡]

ཁོ་ལོ་ཅག་ལ་འགལ་བ་མེད་པར་ཐལ། འབྲེལ་བ་ཡིས་བསྐྱབ་བྱ་ཞེས་རྣམ་དབྱེར་གསུམ་པ་དེ་
ཡི་སྦྱེས་བྱ་ཡི་བསྐྱབ་པ་ཡིན་གྱི། འབྲེལ་བ་དང་བསྐྱབ་བྱ་བརྗོད་ཅེས་ཆས་དབྱེར་བར་བཤད་པར་བྱ་བ་
མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་(འགག་གི་བྱེད་ལས་)ནི།

ཙ་བ། འབྲས་བྱ་^③རྗེས་དཔག་སྦྱེད་^④པ་ཡིན།

སྐྱབ་རག་ཡང་དག་བྱེད་པ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ། ཕྱི་རྒྱལ་ལ་འབྲས་བྱ་རྗེས་དཔག་
སྦྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་སྐྱབ་པ་ལྟར་སྤང་ལ་གཉིས། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བའོ།

དང་པོ་(མཚན་ཉིད་)ནི།

^① <<རང>> རས། <<ཙ>> བ།

^② <<རང>> བ། <<ཙ>> བུའི།

^③ <<རང>> བྱེད། <<ཙ>> བསྦྱེད།

ཙ་བ། སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་མ་ཡིན་པ།

བཀོད་པ་སྐྱབ་པ་ལྟར་སྒྲུང་ཡིན།

སྐྱ་ཉག་པར་སྐྱབ་པ་ལ་བྱས་པ་ཉག་ས་སུ་བཀོད་པའི་ཆེ། དེ་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་སྐྱབ་པ་ལྟར་སྒྲུང་ཡིན་ཏེ། སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་མ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་སྐྱབ་བྱེད་དུ་བཀོད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། རྒྱས་པར་ན་རྣམ་ངེས་ལས། གཅིག་རབ་མ་བྱུ་ཐེ་ཆོམ་ནི། །མ་བྱུ་པ་དང་འབྲུལ་བ་ཅན། །གཉིས་མ་བྱུ་པ་འཕམ་ཐེ་ཆོམ་ཅན། །འགལ་བ་དང་ནི་འབྲུལ་བ་ཅན། །ཞེས་བཤད་པ་ལྟར། ཚུལ་གསུམ་པོའི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་ཆོག་བྱར་བཞི་བཞིའི་བཅད་བྱ་ཚུལ་གསུམ་དོན་ལ་མ་བྱུ་པ་དང་། བྱུ་ཀྱང་སྐྱོ་ངོར་མ་ངེས་པའི་བྱེད་པར་རྣམས་སོ།

གཉིས་པ་(དབྱེ་བ་)ནི།

ཙ་བ། དོན་སྐྱོ་སྐྱ་ཡི་དབྱེ་བ་ཡིས།

ལྟར་སྒྲུང་དེ་ཡང་རྣམ་པ་གསུམ། [༣༩]

སྐྱབ་བྱེད་ལྟར་སྒྲུང་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་གསུམ་ཡོད་དེ། དོན་སྐྱོན་དང་། སྐྱོ་སྐྱོན་དང་། སྐྱ་སྐྱོན་ཞུགས་པ་ཡི་དབྱེ་བ་ཡིས་བྱེ་བ་རྣམས་ཡོད་པའི་བྱིར། ཚད་པའི་སྐབས་སུ་སྐྱ་སྐྱོན་ཞུགས་ན་ཡང་རྒྱལ་བ་གཉིས་ཀ་ཆར་གཅོད་ཀྱི་གནས་སུ་འབྱུང་བས་སོ།

གཉིས་པ་སུན་འབྲེན་ལ་གཉིས། ཡང་དག་དང་། ལྟར་སྒྲུང་ངོ། །དང་པོ་(སུན་འབྲེན་ཡང་དག་)ལ་གཉིས། མཆན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་ལོ།

དང་པོ་(མཆན་ཉིད་)ནི།

ཙ་བ། སྐྱོན་བརྗོད་སྐྱོན་ས་ལོག་རྟོག་སེལ།

བྱི་རྒྱལ་གྱི་ངོར་བྱོགས་ཆོས་མ་ཆར་བ་སོགས་སྐྱབ་བྱེད་སྐྱོན་ཅན་ལ་སྐྱོན་དུ་བརྗོད་པའི་སྐྱོན་ས་རྒྱལ་བའི་ལོག་རྟོག་སེལ་ཞིང་། རྒྱལ་བའི་འདོད་དོན་འབྱུང་བའི་གོགས་བྱེད་ཀྱི་ངག་སྟེ། རྣམ་ངེས་ལས། མ་ཆར་སོགས་བརྗོད་སུན་འབྲེན་ཡིན། །ཞེས་བ་ལྟར་ངོ།

① <<རང་>> ཡང་དག <<རྩ་>>ཡན་ལག

གཉིས་པ་(དབྱེ་བ་)ནི།

ཙ་བ། ཡུལ་དང་ངོ་བོ་བརྗོད་ཚུལ་གྱིས།

དབྱེ་བས་སུན་འབྲེན་ནས་པ་གསུམ།

ཡུལ་དང་ངོ་བོ་བརྗོད་ཚུལ་གྱི་དབྱེ་བས་སུན་འབྲེན་ནས་པ་གསུམ་ཡོད་དེ། ཡུལ་གྱི་སྒོ་
ནས་མཆན་ཉིད་དང་། གཏན་ཆིགས་དང་། བསྐྱབ་བྱའི་སྒྲོན་ལ་སྒྲོན་དུ་བརྗོད་པ་དང་། ངོ་བོའི་སྒོ་
ནས་དོན་དང་། སྒོ་དང་། སྒྲ་སྒྲོན་ཅན་ལ་སྒྲོན་དུ་བརྗོད་པ་དང་། བརྗོད་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་རང་རྒྱུད་
དང་ཐལ་བ་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར་རོ།

གཉིས་པ་སུན་འབྲེན་ལྟར་སྒྲུང་ལ་གཉིས། མཆན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བའོ།

དང་པོ་(མཆན་ཉིད་)ནི།

ཙ་བ། ལྟར་སྒྲུང་སྒྲོན་ལ་སྒྲོན་མི་བརྗོད། [33]

སུན་འབྲེན་ལྟར་སྒྲུང་གི་མཆན་ཉིད་ཆོལ་བའི་སྒྲོན་ལ་སྒྲོན་ཡང་དག་ཏུ་མི་བརྗོད་ཅིང་སུན་
འབྲེན་ཡང་དག་ལྟར་སྒྲུང་བའི་བྱི་ཆོལ་གྱི་དག་གོ།

གཉིས་པ་(དབྱེ་བ་)ལ་གཉིས། གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་གི་ལུགས་སོ།

དང་པོ་(གཞན་ལུགས་དགག་པ་)ནི།

ཙ་བ། ལྷ་སྒྲེགས་བྱེད་དང་བོད་ལག་འཁོག་།

གངས་རེས་བྱེད་མོད་དེ་མི་འཐད།

ལྷ་སྒྲེགས་བྱེད་ཆར་གཙོད་^①དང་། ལྷག་ཆོད་ཉིར་གཉིས་དང་། ཉིར་བཞིའི་གངས་དང་།
བོད་ལག་འཁོག་མཆན་ཉིད་དང་། གཏན་ཆིགས་དང་། བསྐྱབ་བྱའི་སྒྲོན་མ་ཡིན་པ་སྒྲོན་དུ་བརྗོད་པ་
དང་། དོན་དང་སྒོ་དང་སྒྲའི་སྒྲོན་མིན་པ་སྒྲོན་དུ་བརྗོད་པར་འདུས་པའི་གངས་རེས་བྱེད་མོད་དེ་མི་
འཐད་པར་ཐལ། ཆོལ་བས་སྐྱབ་བྱེད་བཞོད་པ་ལ་བྱི་ཆོལ་གྱིས་བདག་བསྟོད་གཞན་སྟོད་དང་།
འབྲེལ་མེད་གཞན་བརྗོད་ནའང་དེ་དག་ཏུ་མི་འདུ་བའི་སུན་འབྲེན་ལྟར་སྒྲུང་ཡིན་པའི་བྱིར་

① <<བྱིས་>><<རང་>> གཙན།

གཉིས་པ་(རང་གི་ལྷན་པ་)ལ་གཉིས། བསྐྱེད་ཏེ་བསྐྱེད་པ་དང་། བརྗོད་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་

བཞོན།

དང་པོ་(བསྐྱེས་ཏེ་བསྐྱེན་པ་)ནི།

ཅ་བ། སྒྲོན་མི་བརྗོད་དང་སྒྲོན་མི་བརྗོད།

གཉིས་ཡིན་དབྱེ་བ་^②བསམ་མི་བྱ་བ། [༣༤]

འི་སྐད་བཤད་པའི་གངས་ཀྱི་འཐད་པར་ཐམ། ཚེད་རིགས་ལས་བཤད་པ་ལྟར་བསྟུས་
ན། ཕྱགས་ཚོས་མ་ཚར་བ་ལ་སོགས་པའི་སྟོན་མི་བརྗོད་པ་དང་། སྟོན་མིན་པ་སྟོན་དུ་བརྗོད་པ་
དང་གཉིས་ཡིན་ལ། རྒྱས་པར་དབྱེ་བ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ (བརྒྱ་ཆུང་གི་ཕྱོད་ནས་དེེ་པ་) ④ ལ་གཉིས། དངོས་དང་། ཐལ་འགྱུར་བ་འད་པ་ལོ།

དང་པོ་(དངོས་)ནི།

ཅུ་བ། བརྗོད་པའི་ཚུལ་ལ་རང་གྱུར་དང་།

ཐལ་འགྱུར་གཉིས་ཡིན་རང་རྒྱད་བཤད།།

མོལ་ཕྱི་མོལ་ཚིང་པའི་རྒྱབས་སུ། རང་འདོད་སྦྱབ་པ་དང་། གཞན་འདོད་འགོག་པའི་བརྗོད་
པའི་ཚུལ་ལ་གཉིས་ཡོད་དེ། རང་སྤྱད་དང་ཐལ་བསྤྱར་གཉིས་ཡིན་ལ། རང་སྤྱད་བཤད་ཟེན་པ་
སྤྱར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་བྱིད།

གཉིས་པ་(ཐལ་འགྱུར་པ་ལྟར་པ་)པ་གཉིས། ཐལ་འགྱུར་གྱི་རྣམ་བཞག་དང་། ལན་འདེབས་
པའི་ཚུ་པ་ལོ། །དང་པོ་(ཐལ་འགྱུར་གྱི་རྣམ་བཞག་)པ་གསུམ། གཞན་ལྷགས་དགག་པ་དང་། རང་གི་
ལྷགས་དང་། ཚེད་པ་སྤང་པ་ལོ།

དང་པོ་(གཞན་ལྷན་གསུམ་པོ་)ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ནི།

⑨ <<རང་>> བ། <<ས་>> བས།

① <<བད་>>ཏུ་མཆོམས་ཤིང་། “གཉིས་པ་བདག་ལུགས་” ཞེས་པའི་ས་བཅད་ལས་ས་བཅད་གཞན་མི་འཕྲོས་པེད། དར་སྒྲིག་ཏུ་སྐར་པོག་ ༥༡ ཏུ་
ངོས་འཛིན་ལྟར་གྱི་”བརྟོད་ཚུ་ལི་མྱི་ནས་དབྱེ་བ་” ཞེས་པའི་ས་བཅད་ཤིང་མ་ལྟར་ན་ལོག་ཏུ་རྟེན་རྒྱ་མེད་པས། “གཉིས་པ་ལ་གཉིས་” ཞེས་དང་
རྟེག་སྐར་དཔེ་གཉིས་ཀར་བྱང་ཡང་། “ཀུན་ནམ་ལ་གཉིས་” ཞེས་པ་ཡིན་ནས་སྐྱུ།

ཅ་བ། ཐལ་འགྱུར་བཞི་ལས་བཅུ་བཞི་ཞེས།

གངས་ཅན་པ་དག་དེ་ལྟར་འདོད། [34]

ཐལ་འགྱུར་བསྐྱུས་ན་བཞི་ལས་དབྱེ་ན་བཅུ་བཞི་ཡིན་ཞེས་གངས་ཅན་པ་དག་དེ་ལྟར་འདོད་དེ། ཐལ་བའི་རྟགས་དང་ཁྱབ་པ་གཉིས་ཀ་མ་གྲུབ་པ་དང་། གཏན་ཚིགས་འབའ་ཞིག་མ་གྲུབ་པ་དང་། ཁྱབ་པ་འབའ་ཞིག་མ་གྲུབ་པ་དང་། གཉིས་ཀ་གྲུབ་པ་སྟེ་བཞིའོ།

དང་པོ་ནི། དཔེར་ན། སངས་རྒྱས་པ་ལ་སྤྱ་རྟག་པའི་ཕྱིར་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུའོ། །ཚད་མས་བསལ་བ་དམ་བཅའ་ཡང་དག་ཏུ་ཁས་ལེན་ཞིང་བསྟན་བཅས་འདི་སུན་འབྲེན་པར་བྱེད་པ་དག་སྤྱ་རྟག་པོ་ཞེས་སྐད་གསང་མཐོན་པོས་སྒྲོགས་པར་བྱེད་དོ། །ཐལ་པའི་ཁྱད་པར་སྤྱར་བས་མི་པན་པ་ནི་གཞན་དུ་རྒྱས་པར་བཤད་ཐེག་ཏོ། །གཉིས་པ་ནི། སྤྱ་རྟག་པའི་ཕྱིར་མ་གྲུས་པར་ཐལ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ་དང་། གསུམ་པ་ནི། སྤྱ་གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟག་པར་ཐལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །བཞི་པ་ལ་བཞི། རྟགས་ཁྱབ་གཉིས་ཀ་ཚད་མས་གྲུབ་པ་དང་། གཉིས་ཀ་ཁས་སྤངས་དང་། རྟགས་ཚད་མས་གྲུབ་ཁྱབ་པ་ཁས་སྤངས་དང་། རྟགས་ཁས་སྤངས་ཁྱབ་པ་ཚད་མས་གྲུབ་པའོ།

དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱས་པ་ལ་སྤྱ་བྱས་པའི་ཕྱིར་མི་རྟག་པར་ཐལ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། འདོད་ལན་ཐེབས་པས་ལྟར་སྤང་དང་། སྤྱ་རྟག་པར་ཁས་ལེན་པ་ལ་ཁས་སྤངས་ཀྱིས་བསལ་བའི་ཡང་དག་པོ། །གཉིས་པ་ནི། སྤྱ་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟག་པས་ཁྱབ་པར་སྤྱ་བ་ལ་དེ་ལྟར་ཐལ་བ་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དམ་བཅའ་ལ་ཚད་མས་བསལ་བ་དང་། ཁས་སྤངས་ཀྱིས་བསལ་བ་དང་། བསལ་བ་ཡེ་མེད་ཀྱི་སྐབས་གསུམ་ཡོད་ཟེར་རོ། །གསུམ་པ་ནི། བྱས་པ་ལ་རྟག་པས་ཁྱབ་པར་སྤྱ་བ་ལ། སྤྱ་བྱས་པའི་ཕྱིར་རྟག་པར་ཐལ་བ་བརྗོད་པ་ལྟ་བུའོ། །བཞི་པ་ནི། སྤྱ་རྟག་པར་སྤྱ་བ་ལ་རྟག་པའི་ཕྱིར་མ་གྲུས་པར་ཐལ་བ་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་གཉིས་ལ་ཡང་དམ་བཅའ་ལ་བསལ་བ་ཡོད་མེད་གསུམ་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་སྤྱ་མ་ལྟར་རོ། །དེ་ཡང་དག་དང་ལྟར་སྤང་དུ་དབྱེ་བ་ནི།

ཅ་བ། བསྐྱོག་པར་རྒྱས་དང་མི་རྒྱས་ལས།

ཡང་དག་ལྟར་སྤང་བདུན་བདུན་ཡིན།

ལན་གྱིས་བསྐྱོག་པར་རུས་པ་དང་། མི་རུས་པ་ལས་ཡང་དག་དང་ལྟར་སྤང་བདུན་བདུན་
ཡིན་ཟེར་རྟོ། །ཐལ་བ་དང་པོ་གསུམ་དང་བཞི་པ་ལ་བཞིར་དབྱེ་བའི་དང་པོ་ལ་དམ་བཅའི་སློན་ས་
གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་དང་། བྱི་མ་གསུམ་ལ་དམ་བཅའི་སློན་ས་གསུམ་གསུམ་སྟེ་བཅུ་གཅིག་ཏུ་དབྱེ་
བས་བཅུ་བཞི་ཟེར་རྟོ། །བཅུ་བཞི་པོ་ལ་རྟག་ཁྲབ་གཉིས་ཀ་མ་གྲབ་པ་དང་། རྟག་ས་རྒྱུ་པ་མ་གྲབ་
པ་དང་། ཁྲབ་པ་རྒྱུ་པ་མ་གྲབ་པ་དང་། དེ་ལྟར་མ་གྲབ་བས་ལན་ཐེབས་པ་སོགས་འཆད་དོ།

ཙ་བ། རྟག་དང་བྱེད་གྱིས་མི་འཕེན་ལ།

བདུན་པའི་བྱེད་གྱིས་འཕེན་ཞེས་ཟེར། [༣༦]

ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་བདུན་ལ་རྟག་དང་བྱེད་གྱིས་རང་རྒྱུ་མི་འཕེན་ལ། བདུན་པའི་བྱེད་
གྱིས་འཕེན་ཞེས་ཟེར་ཏེ། རྟག་ས་ཁས་སྒྲངས་ཁྲབ་པ་ཆད་མས་གྲབ་དམ་བཅའ་ལ་ཆད་མས་
བསལ་ན་འཕེན་པའོ།

དེ་དགག་པ་ནི།

ཙ་བ། རང་རྒྱུ་ལ་ཡང་མཚུངས་བྱེད་དང་།

རྟག་ས་མེད་ཁྲབ་པ་འགལ་བྱེད་དང་།

ལྟག་ཆོད་ངེས་པ་མི་རུང་བྱེད།

ཐལ་འགྱུར་བཞིར་དབྱེ་མི་འཐད་དོ། [༣༧]

ཐལ་འགྱུར་བཞིར་པ་ལ་བཞིར་དབྱེ་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་ན་རང་རྒྱུ་ལའང་
བཞིར་དབྱེ་དགོས་ལ། དེ་གཉིས་སུ་འདུས་ན་ཐལ་འགྱུར་ལའང་མཚུངས་པའི་བྱེད་དང་། རྟག་ས་ཏེ་
སྟོགས་ཆོས་མེད་པར་ངེས་ནས་ཁྲབ་པ་ཡོད་མེད་དཔྱད་པ་སོགས་ཆད་པ་ལ་དབང་པོ་ཡོད་མེད་
དཔྱད་པ་ལྟར་འགལ་བའི་བྱེད་དང་། ལྟག་ཆོད་དབྱེ་བ་ལྟར་ཏེ་ཅང་ཐལ་བས་ཇི་སྟོན་བཤད་པའི་
ངེས་པ་མི་རུང་བའི་བྱེད།

ཙ་བ། མ་གྲབ་གཉིས་སུ་བྱེ་བ་ལྟག།

འགལ་བའི་ཐལ་འགྱུར་ལྟར་སྤང་ཆད།

རྟག་ས་མེད་ཁྲབ་པ་གྲབ་པ་འཁྲལ།

དེས་ན་ཐལ་འགྱུར་བཅུ་བཞི་མིན། [34]

དེས་ན་ཐལ་འགྱུར་བཅུ་བཞིའི་དབྱེ་བ་འཐད་པ་མིན་པར་ཐལ། ལན་འདེབས་པའི་ཆེ་ཉགས་
མ་གྲུབ་པ་དང་། རྒྱབ་པ་མ་གྲུབ་ཅེས་པའི་མ་གྲུབ་པ་ལ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་ལྷག་ཅིང་རྒྱབ་པ་འགལ་
ཞེས་པའི་འགལ་བའི་ཐལ་འགྱུར་ལྟར་སྒྲུང་ཆད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཉགས་མེད་པར་ངེས་ནས་རྒྱབ་པ་
གྲུབ་པ་སྲིད་ཅེས་དཔྱོད་པ་འབྲུལ་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(རང་གི་ལུགས་)ལ་གཉིས། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་དང་། ལྟར་སྒྲུང་ངོ། །དང་པོ་(ཐལ་
འགྱུར་ཡང་དག་)ལ་གཉིས། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བའོ།

དང་པོ་(མཚན་ཉིད་)ནི།

ཅ་བ། འདོད་པ་བརྗོད་ནས་མི་འདོད་སྟབས།

ཐལ་འགྱུར་གང་ཞིག་རང་གི་འདོད་པ་བརྗོད་ནས་པ་རོལ་པོའི་སྒྲོ་ངོར་མི་འདོད་པ་སྟབས་ཅིང་
འཕེན་པའོ།

གཉིས་པ་(དབྱེ་བ་)ལ་གསུམ། སྟབས་བྱེད་འཕེན་པ་དང་། མི་འཕེན་པ་དང་། དབྱེ་བ་དཔེར་
བརྗོད་པའོ། །དང་པོ་(སྟབས་བྱེད་འཕེན་པ་)ལ་གསུམ། མཚན་ཉིད་དང་། བསྐྱོག་ན་སྟབས་ངག་འཕེན་པའི་
འཐད་པ་དང་། ཐལ་བའི་ངག་ལས་རང་རྒྱུད་འཕེན་པའི་ཚུལ་ལོ།

དང་པོ་(མཚན་ཉིད་)ནི།

ཅ་བ། སྟབས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཆོས་གསུམ་ལྟན།

ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ལ་སྟབས་པའི་ཐལ་འགྱུར་དང་། སུན་འབྲིན་གྱི་ཐལ་འགྱུར་གཉིས་ལས།
སྟབས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། ཐལ་བ་གང་ཉགས་ཕྱི་གྲོལ་གྱིས་བདེན་ཞེན་གྱིས་
ཁས་སྒྲངས། རྒྱབ་པ་ཆད་མས་གྲུབ། དཔ་བཅའ་ལ་ཆད་མས་བསལ་བའི་ཆོས་གསུམ་ལྟན་ནོ།

གཉིས་པ་(བསྐྱོག་ན་སྟབས་ངག་འཕེན་པའི་འཐད་པ་)ནི།

① <<བཞིས་>> དབྱེ། <<རང་>> བྱེ།

ཙ་བ། དངོས་སུ་སྐྱབ་པའི་ངག་མིན་ཡང་།
བརྒྱུག་ན་སྐྱབ་པའི་མཆན་ཉིད་ཡོད། [༣༥]

སྐྱབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གིས་རང་རྒྱུད་འཕེན་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། དངོས་སུ་སྐྱབ་
པའི་ངག་མིན་ཡང་བརྒྱུག་ན་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བར་སྟོན་པའི་སྐྱབ་པའི་ངག་གི་མཆན་ཉིད་ཡོད་པའི་
བྱིར།

གསུམ་པ་(ཐལ་བའི་ངག་ལས་རང་རྒྱུད་འཕེན་པའི་ཚུལ་)ལ་གཉིས། གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང་།
རང་གི་ལུགས་སོ།

དང་པོ་(གཞན་ལུགས་དགག་པ་)ནི། ཐལ་བའི་བྲབ་པས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་བྲབ་པ་འཕེན་མོད།
ཕྱོགས་ཆོས་ཐལ་བའི་ངག་གང་གིས་འཕེན་ཞེས།

ཙ་བ། ཁ་ཅིག་ཐལ་བའི་ཆོས་བརྒྱུག་པས།
སྐྱབ་པའི་ངག་ཉིད་འཕེན་ཞེས་ཟེས།

ཁ་ཅིག་དུ་ལྷན་ལ་ལ་དུ་བ་མེད་པར་ཐལ། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཐལ་བའི་ཆོས་བརྒྱུག་པས་སྐྱབ་
པའི་ངག་གི་ཕྱོགས་ཆོས་ཉིད་འཕེན་ཞེས་ཟེས་པོ།

ཙ་བ། ཐལ་བའི་ངག་གིས་རང་རྒྱུད་ཀྱི།
ཕྱོགས་ཆོས་འཕེན་ན་སྟོར་བ་འདིག ། [༣༦]

ཐལ་བའི་དམ་བཅའ་བརྗོད་པའི་ངག་གིས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་འཕེན་པ་མི་འཐད་པར་
ཐལ། ཐལ་བའི་དམ་བཅའི་ངག་གིས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་འཕེན་ན་སྐྱབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་
དག་གིས་དམ་བཅའ་དངོས་སུ་བརྗོད་མི་རིགས་པ་བརྗོད་དགོས་པས། སྟོར་བ་ཡང་དག་འདིག་
པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་(རང་གི་ལུགས་)ནི།

ཙ་བ། ཐལ་བའི་ངག་ལས་རང་རྒྱུད་ཀྱི།
དོན་འཕེན་ངེ་ལྟར་བརྒྱུག་བཞིན་མིན།

ཐལ་བའི་དམ་བཅས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཕྱོགས་ཚོས་འཕེན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྐབ་པའི་ཐལ་
བའི་དག་ལས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་གྱི་དོན་འཕེན་ཡང་། ཚིག་རི་ལྟར་བརྒྱུག་པ་བཞིན་འཕེན་
པ་མིན་པའི་ཕྱིར། འཕེན་པའི་ཆེ་ཡང་མེ་མེད་ན་དུ་བ་མེད་དེ་དཔེར་ན་རྒྱུ་རྒྱུ་བཞིན་དུ། ལ་ཡང་མེ་
མེད་དུ་ཁས་སྒྲངས་སོ། །བརྗོད་པར་བྱའོ།

གཉིས་པ་(སྐབ་བྱེད་མི་འཕེན་པ་)ནི།

ཙ་བ། ཡང་དག་ཐལ་བ་བརྒྱུག་མི་འཕེན། [༤༡]

སུན་འབྱེན་གྱི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། ཡང་དག་གི་ཐལ་བ་གང་ཞིག་བརྒྱུག་
ན་ཚུལ་གསུམ་མི་འཕེན་པའོ།

གསུམ་པ་(དབྱེ་བ་དཔེར་བརྗོད་པ་)ལ་གཉིས། སྐབ་བྱེད་འཕེན་མི་འཕེན་གྱི་དབྱེ་བ་དང་། སྐབ་
བྱེད་འཕེན་པའི་དབྱེ་བའོ།

དང་པོ་(སྐབ་བྱེད་འཕེན་མི་འཕེན་གྱི་དབྱེ་བ་)ནི།

ཙ་བ། རང་བཞིན་འབྲས་བྱ་མཚན་ཉིད་དེ།

མི་དམིགས་གསུམ་གྱིས་སྐབ་མི་འཕེན།

ལྷག་མ་ཡང་དག་གཏན་ཚིགས་ཀྱི།

སྐབ་བྱེད་འཕེན་པར་ཤེས་པར་བྱ། [༤༢]

ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ལ་སྐབ་བྱེད་འཕེན་མི་འཕེན་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། དངོས་སུ་རང་བཞིན་
མ་དམིགས་པ་དང་། དངོས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་མ་དམིགས་པ་དང་། འོག་གློག་ཤལ་དང་མི་ལྷན་པས་བ་
ལང་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་མཚན་ཉིད་དེ་མ་དམིགས་པའི་ཐལ་བ་གསུམ་
གྱིས་སྐབ་བྱེད་མི་འཕེན་ལ། ལྷག་མ་ཡང་དག་པའི་ཐལ་བའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱིས་སྐབ་བྱེད་
འཕེན་པར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(སྐབ་བྱེད་འཕེན་པའི་དབྱེ་བ་)ལ་རང་རིག་^①འཕེན་པ་དང་། གཞན་རིག་^②འཕེན་པ་

① <<བགྱིས་>><<སྒྲེ>><<ཏོར>> རིག

<<ཞ>> རིགས།

② <<བགྱིས་>><<སྒྲེ>> རིག

<<ཞ>><<ཏོར>> རིགས།

གཉིས་ལས།

ཙ་ག། བསྐྱོག་པ་རང་རིག་^②འཕེན་པ་ལྟ།^③

ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ལ་བསྐྱོག་པ་རང་རིག་^③འཕེན་པ་ལྟ་ཡོད་དེ། གཞི་དེ་དང་དེར་མེ་དང་
 གང་རིག་གཉིས་པན་ཚུན་འགོག་པའི་ཐལ་བ་འཕེན་པ་གཅིག་གིས་གཅིག་འཕེན་ལ། རང་བཞིན་
 འགལ་དམིགས་ཀྱིས་རང་བཞིན་འགལ་དམིགས་གཞན་འཕེན་པ་དང་། བ་མོའི་རིག་པ་དང་ཚུན་
 གྱི་མེ་གཉིས་གཅིག་གིས་ཅིག་ཤོས་འགོག་པ་བྱུང་བྱེད་དང་འགལ་བའི་བྱུང་བྱེད་དམིགས་པས་
 འགལ་དམིགས་དེ་ཉིད་འཕེན་པ་དང་། གང་འབྲས་སྤྱུ་ཡོང་བྱེད་དང་དུ་བ་གཉིས་གཅིག་གིས་ཅིག་
 ཤོས་འགོག་པ་རྒྱ་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བྱེད་དམིགས་པས་འགལ་དམིགས་དེ་ཉིད་འཕེན་པ་དང་།
 འཇིག་པ་བྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱ་ལ་ལྟོས་བཅས་དང་འཇིག་ངེས་གཉིས་གཅིག་རྟགས་སྤྱུ་བཞེད་ནས་
 ཅིག་ཤོས་མི་འདོད་པ་ཐལ་བར་འཕེན་པའི་བྱུང་བྱེད་འགལ་དམིགས་ཀྱིས་འགལ་དམིགས་དེ་ཉིད་
 འཕེན་པ་དང་། གང་རིག་དང་ཚུན་གྱི་མེ་གཉིས་གཅིག་གིས་ཅིག་ཤོས་འགོག་པ་རང་བཞིན་དང་
 འགལ་བའི་བྱུང་བྱེད་དམིགས་པས་དེ་ཉིད་འཕེན་པ་རྣམས་ཡོད་པའི་བྱིར། དཔེ་ལྟ་པ་འདི་ཅུང་ཟད་
 རྟོགས་མ་ཐུན་ཚ་མ་མ་གཏོགས་ཐལ་བ་གཅིག་བྱུང་བྱེད་འགལ་དམིགས་དང་། ཅིག་ཤོས་འགལ་
 བྱུང་བྱེད་དམིགས་པར་སྤང་ངོ་། །དེ་རིགས་མ་ཐུན་འཕེན་པ་ལ་སྤྱོད་བཞི། ཐལ་བའི་རྣམ་བཞག་མི་ཤེས་
 པ་ཁ་ཅིག་གིས་རང་བཟོ་བྱས་ནས་བཅུག་པར་ཟད་ཀྱི། དཔེ་ལྟ་པ་ནི་གང་རིག་གི་དངོས་རྒྱ་ལྟས་པ་
 ཐ་མ་དང་། ཙ་རིག་གི་དངོས་རྒྱ་ལྟས་པ་ཐ་མ་གཉིས་གཅིག་གིས་ཅིག་ཤོས་འགོག་པའི་ཐལ་བ་
 འཕེན་པ་འབྲས་བྱེད་འགལ་བའི་རྒྱ་དམིགས་པས་དེ་དང་རིགས་གཞན་དེ་ཉིད་འཕེན་པའོ། །རང་
 རྒྱ་དལ་དེ་མི་རུང་བར་སྤར་བཀག་ཀྱང་། གཞན་གྱི་ཁས་སྤངས་རྟགས་སྤྱུ་བཞེད་པའི་ཐལ་འགྱུར་
 ལ་རུང་བ་ཡིན་ནོ།

ཙ་ག། གཞན་རིགས་འཕེན་པ་བཅུ་དྲུག་^④ཡོད།
 འདོད་བཟོད་མི་འདོད་སྤྱུ་བ་པ་མེད།

② <<སྤྱེ>> པ་རང་རིག <<ཙ>> པས་རང་རིགས།

<<ཞ>><<ཏོར>> པ་རང་རིགས།

③ <<ཞ>><<ཏོར>> ལྟ། <<ས>><<སྤྱེ>><<འོད>> བཞི།

④ <<བཀྱིས>> རིག

<<རང>> རིགས།

⑤ <<འོད>><<སྤྱེ>><<ཞ>> དྲུག <<ས>><<ཏོར>> བཞི།

གཞན་རིག་འཕེན་པ་བཅུ་བྱུག་ཡོད་དེ། འབྲས་རྟགས་དང་རྒྱ་མ་དམིགས་པའི་ཐལ་བས་
 བན་ཚུན་འཕེན་པ་གཉིས་དང་། མེ་དང་བ་མའི་རིག་པ་བན་ཚུན་འགོག་པ་བྱུང་བྱེད་འགལ་དམིགས་
 དང་། འགལ་བྱུང་དམིགས་པ་གཉིས་དང་། རྩ་བ་དང་བ་མའི་རིག་པ་བན་ཚུན་འགོག་པ་བྱུང་བྱེད་
 དང་འགལ་བའི་འབྲས་བྱ་དམིགས་པ་དང་། རྒྱ་དང་འགལ་བའི་བྱུང་བྱེད་དམིགས་པ་གཉིས་དང་། མེ་
 དང་གང་འབྲས་སྤྱ་ལོང་བྱེད་པན་ཚུན་འགོག་པ་རྒྱ་འགལ་དམིགས་དང་རང་བཞིན་དང་འགལ་བའི་
 འབྲས་བྱ་དམིགས་པ་གཉིས་དང་། གང་རིག་དང་རྩ་བ་གཉིས་པན་ཚུན་འགོག་པ་རྒྱ་འགལ་དམིགས་
 དང་། འགལ་འབྲས་དམིགས་པ་གཉིས་དང་། སྤྱ་ལོང་བྱེད་པའི་བྱེ་བྲག་དང་མེ་གཉིས་པན་ཚུན་
 འགོག་པ་འགལ་འབྲས་དམིགས་པ་དང་རྒྱ་འགལ་དམིགས་གཉིས་དང་། རང་བཞིན་རྟགས་ཀྱི་ཐལ་
 བ་དང་བྱུང་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་ཐལ་བ་གཉིས་ཀྱིས་པན་ཚུན་འཕེན་པ་རང་བཞིན་ཀྱི་ཐལ་བ་དང་
 བྱུང་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་ཐལ་བ་གཉིས་དང་། ཡལ་ག་ལོ་འདབ་དང་ལྡན་པས་ཤིང་རྩ་ཐལ་བས།
 ཤིང་མེད་ཀྱིས་ཡལ་ག་ལོ་འདབ་དང་ལྡན་པ་མེད་པར་ཐལ་བ་འཕེན་པ་རང་བཞིན་ཀྱི་རྟགས་དང་རང་
 བཞིན་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་པན་ཚུན་འཕེན་པ་རྣམས་ཡོད་པའི་བྱིར།^③

གསུམ་པ་(རྩོད་པ་སྤང་བ་)ལ་རྩོད་པ་ནི།

རྩ་བ། ཁས་སྤངས་གཏན་ཆིགས་ཡིན་ན་ནི།

གཏན་ཆིགས་བཞི་བ་སྤྱིད་པར་འགྱུར། [༥༣]

ཁས་སྤངས་རྟགས་སུ་མི་རུང་ན།

ཐལ་བས་སྐྱབ་པ་མི་འཐད་ལོ།

སྤྱ་སྟེགས་བྱེད་ཁ་ཅིག་གཞན་ཀྱིས་ཁས་སྤངས་པ་གཏན་ཆིགས་ཡིན་ན་ནི་གཏན་ཆིགས་
 བཞི་བ་སྤྱིད་པར་འགྱུར་ལ། གཞན་ཀྱི་ཁས་སྤངས་རྟགས་སུ་མི་རུང་ན། གཞན་ཀྱི་ཁས་སྤངས་
 རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་པ་རོལ་པོ་མི་འདོད་པའི་དོན་ཐལ་བས་སྐྱབ་པ་མི་འཐད་ལོ།

^② <<རང>> རིགས།

^③ སྤང་གོག་ 320 རོས་འཛིན་ལྟ་ན་“ཐལ་འགྱུར་ལྟར་སྤང་”ཞེས་པའི་ས་བཅད་ཅིག་འདྲི་འོང་དགོས་པ་ལས་སྤང་དཔེ་རྣམས་སུ་མི་སྤང་བས་
 <<རང>>ནང་། “གཉིས་པ་ཐལ་འགྱུར་ལྟར་སྤང་བ་ལ་མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས་ལས་དང་པོ་ནི། (རྩ་བར།)འདོད་བརྗོད་མི་འདོད་བསྐྱབ་པ་
 མེད། ཐལ་བ་ལྟར་སྤང་གི་མཚན་ཉིད་ནི། ཁས་སྤངས་ཀྱི་རྟགས་ལ་མི་འདོད་པའི་བསྐྱབ་བྱ་འཕེན་པ་མེད་པའོ། གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ་བཞི་རྟགས་མ་
 བྱུང་བ་དང་། འགལ་ན་བྱུང་བ་མེད་པ་དང་། མ་དེས་ནས་བྱུང་བ་མེད་པ་དང་། འདོད་པས་ལན་ཐེབས་པ་བཞིའོ།” ཞེས་པ་ལས་དོན་མཁྱེན་འཚལ།

དེ་དགག་པ་ནི།

ཙ་བ། གཞན་གྱིས་ཀྱན་ཏུ་བཏགས་པ་ལ།

ཐལ་བས་སྐྱབ་པ་སློན་ཡོད་མིན། [༤༤]

གཞན་གྱི་ཁས་སྒྲངས་ཏགས་སུ་བཀོད་ནས་པ་རོལ་པོ་མི་འདོད་པའི་དོན་སློང་རྒྱ་བ་ཅིང་
འཕེན་པ་ཏགས་མ་ཡིན་ཡང་སློན་མེད་པར་ཐལ། གྲེ་བྲག་པས། བ་ལང་གི་སྤྱི་གསལ་མཐའ་དག་ལ་
དུས་གཅིག་ཏུ་འཕྲོ་འདུ་རྫོགས་པར་འབྲེལ་པར་གཞན་གྱིས་ཀྱན་ཏུ་བཏགས་པ་ལ། དེ་ཁས་སྒྲངས་
ན་མི་འདོད་པའི་དོན་སྤྱི་དུ་མར་འདོད་དགོས་པར་འདུག་སྐྱམ་དུ་ཁས་སྒྲངས་སྐྱ་མ་འདོར་^①པའི་
ཆེད་དུ་སློང་རྒྱ་བ་ཐལ་བས་སྐྱབ་པ་ལ་སློན་ཡོད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། ཐལ་བ་འདི་རང་རྒྱུད་འཕེན་པའི་
ཐལ་བ་ཡིན་པས། བྱབ་པ་ཕྱི་རྒྱུ་གྱི་ཆད་མས་བྱབ་དགོས་ལ། གྲེ་བྲག་པའི་རྒྱུ་བ་དེ་ཆད་
མས་བྱབ་ན་བ་ལང་གི་སྤྱི་ཆས་ཅན། གྲེ་བྲག་པའི་རྒྱུ་བ་ལ་ཐལ། གྲེ་བྲག་པའི་རྒྱུ་བ་གསལ་བ་དུ་
མ་ལ་ཅིག་ཆར་འཕྲོད་འདུ་རྫོགས་པར་འབྲེལ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མི་འདོད་པ་འཕེན་མི་དགོས་
པར་འགྱུར་ཞེ་ན། བྱབ་པ་མེད་དེ། བྱས་ན་མི་ཏགས་པས་བྱབ་པ་གང་ཟག་དེས་ཆད་མས་བྱབ་ཀྱང་།
གང་ཟག་དེའི་ཆད་མའི་རྒྱུ་བ་ཡིན་ན། དེའི་ཆད་མའི་རྒྱུ་བ་མི་ཏགས་པ་ཡིན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལན་འདེབས་ཚུལ་ལ་གཉིས། གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་གི་ལུགས་སོ།

དང་པོ་(གཞན་ལུགས་དགག་པ་)ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ནི།

ཙ་བ། ཐལ་འགྱུར་ལན་ནི་སློག་གསུམ་ཞེས།

ཁ་བ་ཅན་པ་དེ་སྐད་སྤྱོད།

ཐལ་འགྱུར་གྱི་ལན་ནི། གཏན་ཆོགས་མ་བྱུང་། བྱབ་པ་མ་བྱུང་། འདོད་ཅེས་སློག་གསུམ་ལས་
གཞན་མི་སྤྱི་དེས་ཁ་བ་ཅན་པ་རྣམས་དེ་སྐད་སྤྱོད།

དེ་དགག་པ་ནི།

ཙ་བ། འགལ་དང་མ་དེས་གཅིག་ཏུ་འགྱུར།

^① <<བྱིས་>> + ར་འདུག་སྐྱམ་དུ་ཁས་སྒྲངས་སྐྱ་མ་འདོར།

འདོད་ན་ལྟར་སྦྲང་གཉིས་སུ་འགྱུར། [༤༥]

དེ་མཐར་གཏན་ཆོག་ས་ལྟར་སྦྲང་ཀྱང་།

མ་གྲུབ་གཅིག་ཏུ་འདྲུ་བར་འགྱུར།

འགལ་བ་དང་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཆོག་ས་གཉིས་གཏན་ཆོག་ས་ལྟར་སྦྲང་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་
བར་ཐལ། གྲུབ་པ་ལ་ལན་འདེབས་པའི་ཆོ། གྲུབ་པ་འགལ་བ་དང་། མ་ངེས་པའི་སློ་གཉིས་མེད་
པར་གྲུབ་པ་མ་གྲུབ་ཅེས་བ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཐེབས་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཉག་ས་ལྟར་སྦྲང་གཉིས་སུ་
འགྱུར་བར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་མཐར་གཏན་ཆོག་ས་ལྟར་སྦྲང་ཀྱང་མ་གྲུབ་པའི་
ཉག་ས་གཅིག་ཏུ་འདྲུ་བར་འགྱུར་བར་ཐལ་ལོ།

ཙ་བ། མ་གྲུབ་གཉིས་སུ་འབྱེད་ན་མཚུངས།

ཡང་ན་འགལ་ལ་དེ་འབྲུལ་འགྱུར། [༤༦]

མ་གྲུབ་པ་ལ་ཉག་ས་མ་གྲུབ་པ་དང་གྲུབ་པ་མ་གྲུབ་པ་གཉིས་སུ་འབྱེད་ན། གྲུབ་པ་ལ་ལན་
འདེབས་པའི་ཆོ་ཡང་གྲུབ་པ་མ་ངེས་པ་དང་། གྲུབ་པ་འགལ་བ་གཉིས་དབྱེད་གོས་པ་མཚུངས་པའི་
བྱིར། གྲུབ་པ་མ་གྲུབ་ཅེས་པའི་ལན་གཅིག་བྱ་མི་འཐད་པར་ཐལ་ལོ། །ཡང་ན་འགལ་བའི་ཐལ་
འགྱུར་ལ་གྲུབ་པ་མ་གྲུབ་ཅེས་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་བྱས་པ་ཉག་ས་སུ་བཞོད་ནས་ཉག་པར་
ཐལ་བ་འཕེན་པ་ལྟ་བུ་ལ། བྱས་པ་ཉག་པ་ལ་སྤྱིད་པར་བྱུགས་ལ་ཁས་ལེན་དགོས་པས་མཐུན་
ཕྱོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གཉིས་གང་ལ་འཇུག་པའི་འབྲུལ་བ་ཅན་མ་ངེས་པར་འགྱུར་བའི་བྱིར།

གཉིས་པ་(རང་གི་ཕྱགས་)ནི།

ཙ་བ། དེས་ན་མཁས་པས་ཐལ་འགྱུར་ལན།

རྣམ་པར་ཐར་པའི་སློ་བཞིས་གདབ།

དེས་ན་མཁས་པས་ཐལ་འགྱུར་གྱི་ལན་ལ། གྲུབ་པ་འགལ། མ་ངེས། ཉག་ས་མ་གྲུབ།
འདོད་པ་གྲུབ་པ་དང་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སློ་བཞིས་གདབ་པར་བྱ་སྟེ། ལན་གྱིས་བསྐྱོག་པར་བྱས་ན་
ལན་འདེབས་རིགས་ཤིང་། དེ་ལས་གཞན་པའི་གངས་མང་ཅུང་དགོས་བྱས་མེད་པའི་བྱིར།

ཙ་བ། ལན་གྱིས་བསྐྱོག་པར་མི་བྱས་ན།

དེ་ཡི་རྒྱུ་འབྲང་དམ་པའི་ལུགས། [༤༧]

ལན་གྱིས་བརྒྱུག་པར་མི་བྱས་ན་ཡང་། ཁོ་བ་དང་། འཁོན་^⑨འཛིན་དང་། བདག་བསྟོད་
གཞན་སྟོད་སོགས་གྱིས་རིག་པ་སྐྱབ་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། ལན་གྱིས་བརྒྱུག་མི་བྱས་ན་དེའི་རྒྱུ་
སྤྱུ་འབྲང་བ་དམ་པའི་ལུགས་ཡིན་ལ། ཅིག་ཤོས་སྤྱེ་བོ་ངན་པའི་ནམ་ཐར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཚོད་པ་སྤྱུ་
བ་ཁ་ཅིག་རང་འདོད་སྤྱུབ་པའི་ཐལ་འབྱུར་ལ་སྤྱུ་ཆོས་ཅན། མི་ཉག་པར་ཐལ། སྤྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཞེས་པ་ལ། པ་རོལ་པོས་དེ་ལ་ཉགས་མ་གྲུབ་ཀྱི་ལན་བཏབ་ན། སྤྱུ་སྤྱུ་མ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་དགོས་
སྤྱུ་ནས། བྱབ་པ་མ་གྲུབ་པའི་ལན་འདེབས་པ་ཡང་འདྲིར་ལེགས་པར་བཀག་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་
དེ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཉགས་སྤྱུ་བཞོད་ན་ཡང་། རྩོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པས་སྤྱུ་འབྱིན་མི་རིགས་པར་
འབྱུར་ཏེ། སྤྱུ་མཆོན་ཀུན་ནས་མཆུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བྱབ་པ་འགལ་བ་དང་མ་ངེས་པའི་ལན་
གྱི་དོགས་པ་མེད་ལ། ཐལ་བ་ཁས་སྤངས་ཡིན་ན་སྤྱུ་བྱེད་ཏུ་མ་གྲུབ། ཉགས་སྤྱུ་མ་གྲུབ་ཅས་
ཉགས་མ་གྲུབ་ཀྱི་ལན་འདེབས་པ་བཞེད་པར་མཛོན་ནོ།

དོན་བསྟུ་བཞི།

ཙམ། དེ་ལྟར་སྤྱུ་དང་སྤྱུ་འབྱིན་གྱི།

རིགས་པའི་གཞུང་ལུགས་གང་གིས་ཤེས།

མཁས་པ་དེ་ནི་རྫོགས་པ་ཡི།

སངས་རྒྱུས་རྣམས་ཀྱི་བསྟན་པ་འཛིན། [༤༨]

དེ་ལྟར་གཞན་དང་ཚོད་པ་དང་། གཏུལ་བྱ་རྒྱུ་འཛིན་པའི་ཆེ་སྤྱུ་བ་དང་སྤྱུ་འབྱིན་
གྱི་རྣམ་བཞག་ལ་མཁས་པར་བྱ་སྟེ། སྤྱུ་བ་དང་སྤྱུ་འབྱིན་གྱི་ཚུལ་ལ་མཁས་པའི་རིགས་པའི་
གཞུང་ལུགས་གང་གིས་ཤེས་པའི་མཁས་པ་དེ་ནི་རྫོགས་པ་ཡི་སངས་རྒྱུས་རྣམས་ཀྱི་བསྟན་པ་
འཛིན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལོ། །སྤྱིང་ནས་སྤྱུ་བ་ལྟར་ལེན་པར་འདོད་པ་དག་རིགས་པའི་རྣམ་བཞག་
ལ་མཁས་པར་བྱེད་མི་དགོས་པའི་སྤྱེ་བོ་ངན་པའི་ལུགས་ལེགས་པར་བཀག་པ་ཡིན་ནོ། །འདྲིར་
སྤྱུས་པ། ཐར་པའི་ལམ་ལ་འཇུག་པར་འདོད་པ་ཡི། །གཏུལ་བྱ་རྒྱུ་འཛིན་པའི་མཁས་པ་

⑨ <<བཀྲིས་>><<རང་>> ཞོན།

དག །སྒྲིབ་དང་སྒྲིབ་འབྲེན་ཚུལ་ལ་མཁས་པ་ཡིས། །གཞན་རྒྱུད་ཐེ་ཚོམ་མཐའ་དག་བསལ་བར་
བྱ། །བསྐྱབ་པའི་ཆོག་སྲུ་བཅད་པའོ།

གཉིས་པ་ལེའུའི་མཆན་བསྐྱབ་པ་ནི།

ཙ་བ། ཚད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་ལས་གཞན་དོན་རྗེས་སྲུ་དཔག་པ་བརྟག་པའི་
རབ་ཏུ་བྱེད་པ་སྟེ་བཅུ་གཅིག་པའོ། །

ཚད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་རྣམ་བཤད་ལེགས་པར་བཤད་པའི་སྒྲིང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས།
གཞན་དོན་རྗེས་སྲུ་དཔག་པ་བརྟག་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་སྟེ་ལེའུ་བཅུ་གཅིག་པའི་འགྲེལ་པའོ། །

གསུམ་པ་བཤད་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་བྱ་བ་ལ་དུག བསྐྱབ་བཅོས་ཚོམ་པར་སྒྲོ་ཞིང་རྒྱས་པའི་
རྒྱ་མཆན་དང་། སྟེ་བདུན་མདོ་དང་བཅས་པའི་འགྲེལ་པ་ཚོམ་རྒྱས་པའི་རྒྱ་མཆན་དང་། བསྐྱབ་
བཅོས་ཀྱི་བྱེད་ལས་དང་། གང་ལ་བརྟེན་ནས་རྗེ་ལྟར་བྱས་པའི་ཚུལ་དང་། དགེ་བ་བསྐྱོ་བ་དང་།
བསྐྱབ་བཅོས་མཛད་པ་པོའི་མཆན་ཡོན་ཏན་དང་བཅས་པའོ།

དང་པོ་(བསྐྱབ་བཅོས་ཚོམ་པར་སྒྲོ་ཞིང་རྒྱས་པའི་རྒྱ་མཆན་)ནི།

ཙ་བ། སྟེ་བ་སྟེ་བ་རྣམས་སྲུ་ཡང་དང་ཡང་།

མཁས་པ་མཁས་པ་རྣམས་ལ་སྟོན་སྦྱངས་པས།

ཆེ་འདིར་ལན་རེ་བྱང་རེ་ཐོས་ཅམ་གྱིས།

གཞུང་ལུགས་^①ཀྱན་ཤེས་ཀྱན་དགའ་རྒྱལ་མཆན་དཔལ།

ཀྱན་དགའི་རྒྱལ་མཆན་དཔལ་བཟང་པོས། དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྐྱབ་བཅོས་མཐའ་ལས་
པ་ཚོམ་རྒྱས་ཏེ། སྟེ་བ་དང་སྟེ་བ་རྣམས་སྲུ་ཡང་དང་ཡང་དུ་མཁས་པ་དང་མཁས་པ་རྣམས་ལ་
ཞེས་སམ། མཁས་པའི་ནང་གི་མཁས་པ་རྣམས་ལ་སྟོན་སྦྱངས་པས། ཆེ་འདིར་ལན་རེ་དང་བྱང་རེ་
ཐོས་པ་ཅམ་གྱིས་མདོ་སྔགས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་ཀྱན་ཤེས་པའི་ཕྱིར་རོ།

གཉིས་པ་(སྟེ་བདུན་མདོ་དང་བཅས་པའི་འགྲེལ་པ་ཚོམ་རྒྱས་པའི་རྒྱ་མཆན་)ནི།

① <<ཐོད>><<རང>> ལུགས། <<ས>> ལུགས།

ཙ་བ། རྟོགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་རྟོགས་སྤང་བྲགས་པའི་གཞུང་།
 མདོ་དང་རྣམ་འགྲེལ་དེ་འགྲེལ་དང་བཅས་རྣམས་།
 ལེགས་པར་རྟོགས་ཤིང་རྟོག་གཏེ་ཚུལ་ཤེས་ནས་།
 ཡང་དག་རིགས་མཆོག་རིགས་པའི་གཏེར་འདི་བསྐྱབས་།

སྤྱིར་གསུང་རབ་སྤྱིའི་དགོངས་འགྲེལ། གཙོ་བོར་མདོན་པའི་སྡེ་སྡོད་ཀྱི་དགོངས་འགྲེལ། སྡེ་
 བདུན་མདོ་དང་བཅས་པའི་འགྲེལ་བ་ཡང་དག་པའི་རིགས་པའི་མཆོག་སྟོན་པའི་རིགས་པའི་གཏེར་
 འདི་བསྐྱབས་ཤིང་། དེ་ལྟར་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རྒྱལ་བས་ལུང་བསྟན་པའི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་
 རྟོགས་ངན་པ་ཐམས་ཅད་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བ་རྟོགས་སྤང་དང་། ཆོས་ཀྱི་བྲགས་པའི་གཞུང་
 མདོ་དང་རྣམ་འགྲེལ་དང་། དེའི་འགྲེལ་བ་དང་བཅས་པ་རྣམས་ལེགས་པར་རྟོགས་ཤིང་། རང་
 རྟོགས་སྐྱབ་པ་དང་། གཞན་རྟོགས་སུན་འབྲེན་པའི་རྟོག་གཏེ་ཚུལ་ཤེས་ནས་བརྩམས་པའི་ཕྱིར་
 རོ། རྟོག་གཏེ་ཚུལ་འདྲིའི་ཚུལ་དུ་མ་ཡོད་ཀྱང་འདིར་དེ་ལྟར་དུ་མཛོན་ནོ།

གསུམ་པ་(བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བྱེད་ལས་)ནི།

ཙ་བ། ཐུབ་པ་མེད་སྐྱུ་རྒྱུ་མེད་པ་དང་ལྷག་པའི་བྱ།
 མཁའ་གོས་ཅན་དང་ཚུ་རོལ་མཛེས་པའི་གཞུང་འདྲིན་བ།
 ཐོས་སྟོགས་པ་དང་གངས་རིའི་ཁྲིད་གནས་སྤྱི་རྣམས་ཀྱི།
 རྟོག་གཏེ་ཚུལ་འདྲིའི་ཚུལ་བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་འདི་བྱས་སོ།

བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་འདི་བྱས་པ་བྱེད་ལས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྷན་ཉེ། གཞན་ཀྱི་སྡེ་བ་
 དང་། རང་གི་སྡེ་བ་ཐོས་སྟོགས་པ་ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་དང་། གངས་རིའི་ཁྲིད་ན་གནས་པའི་རྟོག་གཏེ་སྤྱི་བ་
 རྣམས་ཀྱི་རྟོག་གཏེ་ཚུལ་འདྲིའི་ཚུལ་འདྲིའི་ཕྱིར་། གཞན་སྡེ་ནི། ཐུབ་པ་བྱང་སྤོང་མེད་
 རྒྱལ་སྟོན་པར་འདྲིན་པའི་གངས་ཅན་པ་དང་། རྒྱུ་མེད་པ་ཁྱུ་ལ་སྟོན་པར་འདྲིན་པའི་
 རིག་བྱེད་པ་དང་། ལྷག་པ་ལ་ལྟར་འབྲེལ་ནས་ཆོག་དོན་བྱུག་ཆེད་པར་འདོད་པ་ལྷག་པའི་བྱ་བྱེ་
 བྲག་པ་དང་། ཟད་བྱེད་པ་ཞེས་སམ། མཁའ་གོས་ཅན་གཅེར་བྱ་པ་དང་། ཆེ་འདི་ཁོན་ར་ཟད་པ་ཚུ་
 རོལ་མཛེས་པའི་གཞུང་འདྲིན་པ་རྒྱུང་པར་པ་སོགས་རྟོག་གཏེ་སྡེ་ལྟ་རྟེན་འབྲང་དང་བཅས་པ་རྣམས་

སོ། རྟེན་དག་ལ་རྟོག་གེ་བ་ཞེས་^ཉཔ་ནི། ཅ་བའི་སྟོན་པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་དུ་མ་གྱུར་པར་རྟོག་
བཅགས་འབའ་ཞིག་གིས་གྲུབ་མཐའ་འཛིག་པ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་ལ་བྱའོ།

བཞི་བ་(གང་ལ་བརྟན་ནས་རི་ལྗར་བྱས་པའི་ཚུལ་)ལ་གཉིས། བཞེས་གཉེན་མཁས་པ་བསྟེན་
རིགས་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། བསྟན་བཅོས་རི་ལྗར་བྱས་པའི་ཚུལ་ལོ།

དང་པོ་(བཞེས་གཉེན་མཁས་པ་བསྟེན་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚན་)ནི།

ཅ་བ། སློ་ཡི་རྒྱས་པ་ཅུང་ཟད་ཡོད་ཀྱང་ལེགས་བཤད་སྒྲིང་པོ་མ་རྟོན་ཅིང་།
ཉིན་དང་མཚན་དུ་འབད་པ་བྱས་ཀྱང་གཞུང་ལུགས་ཕྱོགས་རེ་དཔྱིས་མ་
ཕྱིན།
རྟག་ཏུ་བཙོན་པས་ཉིང་འཛིན་བསྐྱབས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་དགྲེས་པའི་ལམ་
ལས་གོལ།
སྟིགས་དུས་སྟེ་བོ་ཚོག་ཤེས་རྣམས་ཀྱང་ལེགས་པར་སོམས་ལ་མཁས་པ་
བསྟེན།

སྟིགས་དུས་ཀྱི་སྟེ་བོ་ཚོག་ཤེས་ཐར་པའི་ལམ་ལ་འཇུག་པར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱང་། ཕྱི་ནང་
གི་རྟོན་ལེགས་པར་བསམས་ལ་མཁས་པ་བསྟེན་པར་རིགས་ཏེ། གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་ལ་དཔྱོད་
པའི་སློ་ཡི་རྒྱས་པ་ཅུང་ཟད་ཡོད་ཀྱང་། ཁ་ཅིག་གིས་ལེགས་བཤད་སྒྲིང་པོ་མ་རྟོན་ཅིང་། གཞན་
དག་ཉིན་དང་མཚན་དུ་འབད་པ་བྱས་ཀྱང་གཞུང་ལུགས་ཕྱོགས་རེ་དཔྱིས་མ་ཕྱིན་པ་མཐོང་བའི་
ཕྱིར་དང་། སྐྱབ་པ་ཉམས་ལེན་ལ་འབད་པ་ཁ་ཅིག་རྟག་ཏུ་བཙོན་པས་ཉིང་འཛིན་བསྐྱབས་ཀྱང་།
སངས་རྒྱས་དགྲེས་པའི་ལམ་ལས་གོལ་བ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ།

གཉིས་པ་(བསྟན་བཅོས་རི་ལྗར་བྱས་པའི་ཚུལ་)ནི།

ཅ་བ། རྟེན་བདུན་རིགས་པའི་དེ་ཉིད་འདི་ཡིན་ཞེས།
གན་པོའི་ལུགས་ངན་དོར་ནས་ངས་འདི་བཤད།
རིགས་པ་མཁྱེན་པ་དེ་དག་འདི་བཞེད་མོད།

^ཉ <<བཞེས་>> བཞེས།

ལན་མང་ཐོས་ཀྱང་སྒྲན་པའི་སྟོང་ཡུལ་མིན།།

སྡེ་བདུན་རིགས་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་འདི་བཞིན་དུ་ཡིན་གྱི་གཞན་དུ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་རིགས་
པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཁོང་དུ་མ་ཆུད་པའི་གན་པའི་ལུགས་ངན་དོར་ནས། ངས་འདི་བཤད་པ་ལ་དེ་ལྟར་
ཡིན་ནམ་མིན་སྒྲུབ་དུ་ཐེ་ཆོམ་མི་བྱ་སྟེ། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་གཉིས་ལ་སོགས་པའི་རིགས་པ་མཁུན་
པ་དེ་དག་འདི་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་བཞེད་མོད། ལན་མང་དུ་ཐོས་ཀྱང་སྒྲན་པའི་སྟོང་ཡུལ་མིན་པས།
ཆོགས་གསོག་པ་དང་། སྐྱབ་པ་སྟོང་པའི་སྟོན་པ་འབད་ནས་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བོ།

ལྷ་པ་(དགེ་བ་བསྟོན་པ་)ནི།

ཙ་བ། ལེགས་པར་བཤད་པས་སྟོ་གྲོས་མིག་ཕྱེ་ནས།།

ཤེས་བྱའི་དེ་ཉིད་རི་བཞིན་ལེགས་བསྟན་པའི།།

དགེ་བ་འདི་ཡིས་ཐམས་ཅད་གཟིགས་པ་ཉིད།།

ཐོབ་ནས་འགྲོ་བ་ཀུན་གྱི་སྐྱབས་སུ་གྱུར་ཅིག །

ལེགས་པར་བཤད་པས་སྟོ་གྲོས་གྱི་མིག་ཕྱེ་ནས་ཤེས་བྱའི་དེ་ཉིད་རི་ལྷ་བ་བཞིན་དུ་ལེགས་
པར་བསྟན་པའི་དགེ་བ་འདི་ཡིས། ཤེས་བྱ་རི་ལྷ་བ་དང་རི་སྟེང་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་
གཟིགས་པ་ཉིད་ཐོབ་ནས། འགྲོ་བ་ཀུན་གྱི་སྐྱབས་སུ་གྱུར་ཅིག

དུག་པ་(བསྟན་བཅོས་མཛད་པ་པའི་མཆན་ཡོན་ཏན་དང་བཅས་པ་)ནི།

ཙ་བ། ཆད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་ཞེས་བྱ་བའི་བསྟན་བཅོས་འདི་ནི། ཡུལ་བྱང་

ཕྱོགས་གྱི་རྒྱ་དུ་བྱང་བ། སྒྲ་དང་། ཆད་མ་དང་། སྡེ་བ་སྟོར་དང་། སྒྲན་

ངག་དང་། ཆོག་གི་རྒྱན་དང་། མིང་གི་མངོན་བརྗོད་དང་ཐ་སྟོང་གི་གཙུག་

ལག་རྒྱུ་ལེགས་པར་ཤེས་པས། འཆད་པ་དང་། ཚོམ་པ་དང་། ཚོད་

པའི་ཚུལ་^①ལ་སྟོབས་པ་དགེ་བ་ཅན། ཀུན་ལས་བདུས་དང་སྡེ་བདུན་ཕྱིན་

ཅི་མ་ལོག་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་ཅིང་། ལུང་དང་། རིགས་པ་དང་། མན་ངག་གི་

ཚུལ་མཐའ་དག་ལ་སྟོའི་སྤང་བ་ཐོབ་པ། །ལྷ་ཡུལ་དགེ་སྟོང་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་

① <<རང་>> ཚུལ། <<ས་>> ཡུལ།

མཆན་དཔལ་བཟང་པོ་ཞེས་བྱ་བས། སྡེབ་སྒྲོར་སྤངས་ནས་གོ་བདེ་བར་
བཀོལ་རྟེ། དཔལ་ས་སྤྱིའི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་སྦྲར་བཤོ། ॥

ཆད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་ཞེས་བྱ་བའི་བསྟན་བཅས་འདི་ནི། ཡུལ་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་རྩུད་དུ་
བྱུང་བ། སྒྲ་དང་། ཆད་མ་དང་། སྡེབས་སྒྲོར་དང་། སྟན་དག་དང་། ཆོག་རྒྱན་དང་། མིང་གི་མངོན་
བཟོན་དང་། བ་སྟན་གྱི་གཙུག་ལག་རྣམས་ལེགས་པར་ཤེས་པས། འཆད་པ་དང་། ཚུམ་པ་དང་།
ཚོད་པའི་ཚུལ་ལ་སྟོབས་པ་དགེ་བ་ཅན། གྲུན་ལས་བཏུས་དང་། སྡེ་བདུན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ཁོང་
དུ་རྩུད་ཅིང་། མདོ་དང་སྤྱགས་ཀྱིས་བསྟུས་པའི་ལུང་དང་རིགས་པ་དང་། མན་དག་གི་ཚུལ་མཐའ་
དག་ལ་སྟོའི་སྤང་བ་ཐོབ་པས། བཤད་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྟན་པ་རྒྱས་པར་མཛད་པ། བྱང་པར་དུ་རྒྱ་ནག་^①
པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤྱོད་པོ་གདུག་པ་ཅན། བོད་ཀྱི་བསྟན་པ་ཉམས་པར་བྱེད་འདོད་པ་དག་འདུལ་བའི་
ཆེད་དུ། སྤྱོད་པོ་ལ་ཡང་མི་ལྟ་བུར་བྱོན་རྟེ་དགེ་བའི་ཕྱོགས་ལ་ལེགས་པར་བཀོད་པའི་སྟོན་སྒྲོལ་
དེའི་གདུལ་བྱ་དང་ཁ་བ་ཅན་པ་མཐའ་དག་ལ་སྤྱི་བྱིས་བྱིས་པར་མཛད་པ། འཇམ་པའི་
དབྱངས་ཀྱིས་དངོས་སུ་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཤུའི་དགེ་སྟོང་གྲུན་དགའ་རྒྱལ་མཆན་དཔལ་བཟང་
པོ་ཞེས་བྱ་བས། སྡེབ་^②སྒྲོར་སྤངས་ནས་གོ་བདེ་བར་བཀོལ་རྟེ། དཔལ་ས་སྤྱིའི་གཙུག་ལག་ཁང་
དུ་སྦྲར་བ་རྣམ་བཤད་དང་བཅས་པ་རྫོགས་སོ། ॥

འབྲེལ་པ་འདི་ལ་བདག་གི་སྒྲ་མ་མཁས་པའི་དབང་པོ་ཁ་ཅིག་ཆ་འདི་རང་འབྲེལ་མིན་ཞེས་
བཞག་པར་དཀའ་བ་གསུངས་ཡང་། མི་ཤེས་པ་ཁ་ཅིག་གིས་རྩ་བ་དང་འགལ་བ་སྐྱབས་འགར་རུང་
ཟད་བཅུག་པ་ཡོད་པར་མངོན་པས། ཁོར་བ་མི་འདོར་དུ་མི་རུང་བ་རྣམས་དོར་ལ་འབྲེལ་པ་དང་
མཐུན་པར་བྱས་སོ།

དེ་མེད་རིགས་པའི་མིག་དང་མི་ལྟ་ཞིང་།
བཤེས་གཉེན་དམ་པའི་དམིགས་བྱ་དང་བྲལ་བ།
གནས་འདིར་གོ་མས་འགྲོས་འཁྱོར་བ་མང་མཐོང་ནས།
རིགས་ལམ་འབྱེད་ལ་འབད་པར་རིགས་པ་ཡིན།

① <<བཀྲིས་>> ག

② <<བཀྲིས་>> སྡེབས།

ཆོས་དང་ཆོས་མིན་འབྱེད་ལ་དབང་བསྐྱར་དཔལ་ལྷན་ས་སྐྱའི་བཤ་ཆེན་དེན་མཐོ་ངེས་
 གནས་སུ་གཤེགས།
 ངན་རྟོག་རྟོག་པའི་གཞན་དབང་གྱུར་པའི་མཁས་རྣམས་ནི་སོ་གའི་དུས་ཀྱི་སྒྲིག་
 སྐྱོལ་བཞིན་དུ་འཁྲིགས།
 སྟོན་པའི་གསུང་རབ་དགོངས་འབྲེལ་དང་བཅས་བཤད་སྐྱབ་ཁུར་འཛིན་མཁས་གང་
 ཉིན་མའི་སྐར་མ་བཞིན་དུ་གྱུར།
 རྒྱལ་བའི་སྐྱེད་རྗེས་སུ་བྱམ་ཞིང་འགྲོ་ལ་ལྷག་པ་བཅེ་བ་ཡོད་ན་ཐུབ་བསྐྱར་སྒྲེལ་བར་
 རིགས།

གང་གི་མཁྱེན་པས་གསུང་རབ་ཀྱན་གྱི་དོན།
 རང་ལུགས་རིགས་པས་ལེགས་པར་བཤད་པ་དང་།
 ལུགས་ངན་རྣམས་པར་འཛིག་པར་མཛད་པ་ཡི།
 ལྷ་མ་རྣམས་ལ་གྲུས་པར་བྱག་འཆའ་ལོ།

ཅུ་འབྲེལ་དོན་ལ་བརྟགས་ནས་འདི་བཤད་མོད།
 སྐྱེ་བོ་དམ་པའི་བཞེད་པ་རྟོགས་དཀའ་བས།
 གལ་ཏེ་འདི་ལ་རྟོངས་པའི་ཆོགས་མཆི་^③ན།
 ལྷ་མ་ལྷར་བཅས་རྣམས་ཀྱིས་བཟོད་མཛད་རིགས།

འདིར་འབད་རབ་དཀར་དགེ་བ་ཅི་ཡོད་དེས།
 རྣམ་མཁའི་མཐའ་གཏུགས་གྱུར་པའི་མ་རྣམས་ཀྱན།
 ཡང་དག་རིགས་པའི་མིག་དང་ལྷན་པ་ཡིས།
 ཀྱན་མཁྱེན་རྒྱལ་བའི་གོང་ཁྱེར་འཇུག་པར་ཤོག །

① <<བཀྲིས་>> རྒྱ།

③ <<བཀྲིས་>> མཆིས།

ཚད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་ཆུ་བཤད་ལེགས་པར་བཤད་པའི་སྤྱིང་པོ་ཞེས་བྲ་བ་འདི། རྫོགས་ཀྱི་འཇུག་པ་ཅིང་པོ་དག་གིས་
 ལུགས་སྟོན་མེད་འདི་ལོག་པར་བཤད་པ་དག་གི་ལོག་རྟོག་དགག་པ་དང་། མདོ་སྤྲུགས་ཀྱི་གཞུང་མང་དུ་མོས་པའི་སྟོམ་བཙུན་སྟོན་
 འཛིན་པ་དག་འ་བཅུ་པ་རྫོགས་དཔལ་བཟང་དང་། མཁས་པའི་དབང་པོ་གྲགས་པ་བཟ་ཤིས་དང་། ས་སྐྱ་དཔོན་པོ་ཉི་མ་རྒྱལ་མཚན་ལ་
 སོགས་པ་སྟེ་སྟོན་འཛིན་པ་དུ་མས་ནན་ཆེར་བསྐྱལ་ཞིང་། གསུང་རབ་མཐའ་དག་གི་དོན་ལུགས་སུ་རྟུང་ཅིང་། འགྲོ་བ་ཀྱན་ལ་བྱ་
 གཅིག་པ་ལྟར་བཅེ་བ་དང་། ཕྱི་ནང་གི་རྟེན་འབྲེལ་རྣམས་རྟུན་པ་གླ་བའི་གཞུགས་བརྟན་ལྟར་ལུགས་སུ་རྟུང་པའི་རྒྱལ་བའི་རིང་
 ལུགས་པ་ཆེན་པོ། དཔལ་ལྷན་ས་སྐྱའི་མཆུངས་པ་མེད་པ་རྩེ་བཙུན་རེད་མདའ་བ་གཞོན་ཏུ་རྫོགས་ཀྱི་ཞལ་སྤྲོས་ལས། སྤྲུགས་
 མཚན་ཉིད་དུ་མའི་བཀའ་འཁྱིལ་མཆོས་ཤིང་། རྟུང་པར་དུ་བསྟན་བཅོས་འདི་ལན་དུ་མར་ཐོས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། རིགས་པར་སྤྱོད་པ་དར་མ་
 རིན་ཆེན་གྱིས་འཕྲོག་རི་པོ་ཆེ་དག་ལྷན་ཆུ་ལ་བའི་སྤྱིང་དུ་སྦྱར་བའོ། །ཡི་གེ་པ་ནི་སྟོམ་བཙུན་སྟོན་འཛིན་པ་རིན་ཆེན་ཆོས་
 རྒྱལ་ལོ། །འདིས་ཀྱང་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་སྟོན་ཐམས་ཅད་ནས་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དུ་དར་ཞིང་རྒྱས་ལ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པར་
 བྱེད་ཀྱས་པར་གྱུར་ཅིག །

༥ ཨོ་སྤྲུ་སྟེ། བྱམས་བཅེ་འཆི་བ་མེད་པའི་བཙུང་ལེན་གྱིས། རྫོགས་ལང་ཆོ་དྲོལ་བས་མི་ལུས་ཆོས། རྩོམ་ཆེན་རིགས་པའི་
 རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པས། རྒྱ་མཁས་རྒྱལ་ཆབ་ཆོས་རྩེའི་ཞབས་ལ་འདུད། མ་རྟོགས་ལོག་རྟོག་ཐེམ་བྲ་བ་ཀྱན། རྒྱ་དང་བཅས་
 བ་གཙོད་བྱེད་རིགས་ལམ་གྱི། རྫོང་ར་ལམ་ལམ་འབར་བའི་ལེགས་པར་བཤད་འདི། ལྷུ་བ་བསྟན་རིན་ཆེན་མཛོས་པའི་རྒྱན་དུ་
 བསྐྱེད། དགོ་བས་འཁྲལ་བའ་རྫོགས་ཐུག་པའི་བསྟན། འཆད་ཅོད་ཅོམ་དང་བཤད་སྤྱོད་བྲ་བ་ཡིས། འཛིན་ལ་རྒྱ་མེད་རྫོགས་ལ་
 མཁས་མང་གིས། རྩོམ་འཛིན་ཡངས་པའི་ཁྱོད་ཀྱན་ལྷུ་བ་གྱུར་ཅིག རིགས་གཏེར་དར་སྤྱེག་འདི་གསུང་འབྲུམ་ཁོད་དུ་མེད་ཀྱང་གྱུ་བ་
 མཐའ་ཆེན་མོ་དང་རྫོགས་སོགས་སུ་ལུང་འཛིན་མཛད་པ་མཛོང་ནས་དཔེ་རྒྱན་ཅར་བཅད་པར་དཔལ་འཁོར་ཆོས་སྟེའི་མཁན་པོ་མེག་
 ཀྱའི་འཇམ་དབྱངས་རྒྱ་མཆོའི་ཕྱག་དཔེ་ཞིག་རྟེད་ཀྱང་ཆད་ལྷག་མང་པས། སྤྱད་ནས་ཀྱན་མཁུན་རྒྱ་མཛམ་དབྱངས་བཞད་པའི་སྤྱན་
 རས་གྱིས་བཅས་པའི་དཔེ་འཁྲལ་མེད་རྟེད་པ་གཞིར་བཞག་སྟེ་དཔལ་ལྷན་བཟ་ཤིས་འཁྲེལ་གྱི་པར་ཁང་བཟ་ཤིས་མཛོང་སྟོན་ནས་པར་
 དུ་བསྐྱེད་པའི་ཆེ་ལྷན་དག་པ་དཔྱེད་ལྷན་དགོས་མཆོག་རྒྱ་མཆོ་དང་། དགོས་ཆོས་རྒྱ་མཆོ་གཉིས་གྱིས་རྒྱ་མཚན་ཅན་
 གྱི་པར་བྱང་ཞིག་དགོས་ཚུལ་ལྟར། བཙུན་གཞུགས་ཤིས་རབ་རྒྱ་མཆོས་གྲེས་པའོ། །མཁྲའི་རྩ་མཆོ་བྱུ་རྩྱ། །

དབར་བྱང་སྟོན་ཆོག

༥ རྣམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་ཏུ། །

གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཆོས་ཚུལ་དལ་འབབ་སྤྱང་། །

ཆོག་གི་གཟེགས་མ་རེས་ཀྱང་དུག་གསུམ་གྱི། །

དྲི་མ་ཡོངས་འཁྱུད་ལེགས་བཤད་བདུན་ཅི་འདི། །

དབར་དུ་བསྐྱུན་པའི་རྣམ་དཀར་བྱང་པོའི་མཐུས། །

ཡང་དག་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་མོ་སྟོང་ཐག་བརྒྱ། །

གདངས་ཉེ་རྒྱུད་ལྗེའི་འགོ་བ་མ་ལུས་བ། །

རེས་ལེགས་འོར་བྱའི་མཛོད་ལ་དབར་འབྱོར་ཤོག །

ཅེས་བ་འདི་ཡང་དེར་དུས་ཡིད་སྦྱབས་ཀྱིས་རྒྱུད་བརྒྱམས་པའི་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་མི་བཟད་པས་གངས་
ལྗོངས་ཆོས་སྟན་གྱི་ཞིང་དུ་སྐབ་པའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཉིན་མོའི་སྤྱང་བ་ལྟར་གསལ་བ་དེ་ནི་མིང་གི་སྟག་མ་ཅམ་
དུ་ཉམས་ཉེས་པར་བྱས། ཐོགས་དང་ཐོགས་ན་རྒྱལ་སྟན་གྱི་མཚན་ཆ་སོགས་གདུག་པའི་གནོད་འཆེ་བྱ་བྱའི་སྤྱོར་
བ་ནི་ཉིན་རེ་བཞིན་དུ་དར་བ་སོགས་སྟོ་ཀུན་ནས་ལྟ་བུའི་རྒྱུད་ཆོགས་མཆོ་ལྟར་བརྟེན་བ་འདི་དག་ལྟག་མེད་དུ་ཞི་
ཞིང་། བྱང་ཐོགས་པོད་ཁ་བ་ཅན་དུ་བསྟན་པའི་མེ་རྩ་སྤྱང་ཡང་སྤྱང་བཞིན་གསོས་ཉེ་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་སྤྱོངས་
འདིར་ཡང་སྐབ་པའི་བཞེད་དགོངས་དྲི་མ་མེད་པ་དར་རྒྱས་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་དང་། འཛམ་གླིང་ཡངས་པའི་ཁྱོན་ལ་འཆེ་
མེད་ཞི་བའི་ལམ་སྟོན་རྣམ་འདེན་གྲུ་སེལ་འདི་ལྟགས་སྟོ་ཀུན་ནས་རྒྱས་པ་སོགས་འཕམ་ལྟན་ལེགས་ཆོགས་དུ་
མའི་ཆེད་དུ་དམིགས། བར་བསྟན་བྱབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་གསུང་རབ་དག་དབར་དུ་སྐྱུན་དང་བསྐྱུན་འབྱུར་གང་
ལའང་སྤྱར་ཆོག་པའི་དགེ་བཅའ་སྟོན་ཆོག་དུ་གྲུ་ཉེ་དགེ་སྟོང་ཆོས་སྤྱོད་པ་དག་དབར་ལྟོ་བཟང་བསྟན་འདོན་རྒྱ་
མཚོས་སྤྱར་བཤོ། ༥ །། ལྷོ་ལོ་༣༠༡༥་ལོར་བཤད་སྤྱབ་བྱང་འབྲེལ་དབར་སྐྱུན་སྟན་ཆོགས་ཀྱིས་དབར་གཞི་གསར་དུ་
བསྐྱུན་བ་དགེའོ། ། སྐྱི་མཚན་ལོ། །

འུ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད།

༢༡ ། སྤྱི་དཔེ་སྤྱི་ཁྲིམ་ཁྱེད་ཀྱི་སྤྱི་དཔེ་སྤྱི་ཁྲིམ་གཏེར་གྱི་ཅ་བ་དང་དར་རྒྱུ་ནང་དཔེ་སྤྱི་ཁྲིམ་པའི་ཆོག་རྣམས་ལས་ནོར་བཅོས་དགོས་ངེས་ཀྱི་མ་ཡིག་རྣམས་གཞུང་ཡིག་ནས་སྤྱི་ཁྲིམ་གསལ་གྱི་སྤྱི་མཆན་དུ་བཀོད་པ་མ་གཏོགས་དོགས་པ་ཡོད་པ་དང་། གསལ་པོར་མ་ཆགས་པ་དང་། དག་སྒྲེབ་མི་འགྲིག་པ་ཡོད་ཀྱང་ཅུང་ཟད་གོ་རྒྱུ་ཡོད་པའི་དཔེ་སྤྱི་ཁྲིམ་རང་སོར་བཞག།

གཉིས་པ་བྲེ་བྲག་ཏུ་ཅ་བ་ལ་དཔེ་སྤྱི་ཁྲིམ་ཁྱེད་ཀྱི་སྤྱི་དཔེ་སྤྱི་ཁྲིམ་ལྟེང་ས་ཡུལ་དུ་ས་སྐྱ་རྒྱལ་ཡོངས་གསུང་རབ་སློབ་གཉེར་ཁང་གིས་ལོ་འགའི་གོང་སློབ་མྱེད་དུ་བཅུག་པའི་ས་སྐྱ་གྲགས་ཆེན་བཅོ་བརྒྱད་ཅེས་བྱ་བའི་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་སུ་ཆད་མ་དེགས་པའི་གཏེར་གྱི་དཔར་ཅ་འདི་ཅ་བའི་མ་དཔེར་འཛོག་འོན་ཀྱང་དར་རྒྱུ་དགོངས་པ་སློར་འཆར་བདེར་འོང་བྱིར་ཏུ་དེའི་ནང་ཅ་བའི་ཆོག་འགྲེལ་མ་དཔེའི་ཅ་ཆོག་དང་མི་མ་ཐུན་པའི་སྐབས་རེ་དཔེ་སྤྱི་ཁྲིམ་པའི་དཔེ་གཞན་ནང་གི་ཅ་ཆོག་རྣམས་གཞུང་ཡིག་ཏུ་བཀོད་ཡོད། ཆོས་རྗེ་ས་བཅ་རང་ཉིད་ཀྱིས་དེགས་གཏེར་རང་འགྲེལ་དུ་ཅ་ཆོག་མཐའ་དག་བཀོད་པར་མཛད་ཅིང་། དེ་བཞིན་དུ་ཞིབ་ཏུ་བཙགས་ཏེ་རྒྱལ་ཆབ་རྗེས་རང་འགྲེལ་དུ་བཀོད་པའི་ཆོག་དེ་དག་ལ་ཆོག་འགྲེལ་མཛད་དམ་སྟུམ་ནས་རང་འགྲེལ་དཔར་མི་འབྲ་གསུམ་དང་ཡང་དཔེ་སྤྱི་ཁྲིམ་ཁྱེད་ཀྱི་སྤྱི་ཁྲིམ་ལྟེང་ས་ཡུལ་དུ་ས་སྐྱ་རྒྱལ་ཡོངས་གསུང་རབ་སློབ་གཉེར་ཁང་གིས་དཔར་གཞིར་བྱས་པའི་དེགས་གཏེར་ཅ་ཆོག་ཁོད་ཀྱི་རང་འགྲེལ་དཔེ་སྤྱི་ཁྲིམ་པའི་མཆན་ཡིག་གཞིར་བཟུང་བྱས་པ་ལས་སྡེ་དག་སོགས་དེགས་གཏེར་དཔར་གཞན་གསུམ་དངོས་སུ་མ་རྟེན། སྤྱི་དཔེ་སོ་སོའི་བསྐྱུས་མིང་ནི།

བསྐྱུས་མིང་།	སྤྱི་དཔེ་ངོས་འཛིན།
<<ས>>	ཅ་བའི་མ་དཔེར་བཅོས་པའི་ས་སྐྱ་རྒྱལ་ཡོངས་གསུང་རབ་སློབ་གཉེར་ཁང་གིས་བསྒྲིགས་པའི་ཆད་མ་དེགས་གཏེར་གྱི་ཅ་བ།
<<ཅ>>	ས་སྐྱ་རྒྱལ་ཡོངས་གསུང་རབ་སློབ་གཉེར་ཁང་དང་། བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གིས་བྲིས་པའི་ཆད་མ་དེགས་གཏེར་གྱི་ཅ་བ་རྣམས་ཁྱེད་མེད་དུ་བྱུང་ཆོ། དེ་ལྟེང་དཔེ་གཉིས་སོ་ལ་ཟེར།

<<རང་>>	སྒྲིང་གི་རྟོག་ཡུལ། ཞ་ལུ་དཔེ་རྙིང་བཅས་གསུམ་གྱི་ཆོད་མ་རིགས་གཏེར་ རང་འགྲེལ་རྒྱུ་མེད་དུ་བྱུང་ཆོད་པའི་དཔེ་གསུམ་པོ་ལ་ཟེད།
<<བོད་>>	བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གིས་དཔར་སྐྱུན་མཛད་པའི་ཆོད་མ་ རིགས་གཏེར་གྱི་ཙ་བ། ལྷི་ལོ་༡༠༠༠༠ དེབ་ཟེང་༡༠༡
<<སྒྲིང་>>	སྒྲིང་གའི་ཆོད་མ་རིགས་གཏེར་རང་འགྲེལ།
<<ཞ་>>	ཞ་ལུ་དཔེ་རྙིང་གི་ཆོད་མ་རིགས་གཏེར་རང་འགྲེལ།
<<རྟོག་>>	རྟོག་ཡུལ་གྱི་ཆོད་མ་རིགས་གཏེར་རང་འགྲེལ།

གསུམ་པ་རྒྱུ་བཤད་པ་ལྟ་དག་བྱས་ཚུལ་ནི། ས་སྐྱ་རྒྱལ་ཡོངས་གསུང་རབ་སློབ་གཉེར་
ཁང་གིས་ལྷི་ལོ་༡༠༠༠༠ ཡོར་དཔར་དུ་བསྐྱུན་པའི་དར་རྒྱུ་དཔར་མ་འདི་མ་དཔེར་བཅོལ་བའི་སྒྲིང་
གཙོ་ཆེར་དཔེ་གཞན་གཉིས་དང་ཞིབ་སྒྲུར་བྱས་ཏེ་རྒྱུ་བཤད་ཆོག་དོན་གྱི་ཁྱད་པར་ལ་དོགས་པ་
ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཡོད་ན་ཤོག་ངོས་དེར་ཆོག་གི་ཁྱད་པར་རྒྱུ་བཤད་ཞབས་མཆན་དུ་གསལ། དེ་ལྟར་མེན་
པར་དཔེ་སྒྲུར་བྱས་པའི་དཔེ་གཞན་གྱི་ཆོག་རྒྱུ་བཤད་ཀྱི་ནང་ནས་མ་དཔེའི་ཆོག་ལས་གོ་བ་ལོགས་
ཤིག་མེད་པའམ་ནོར་བར་ཐག་གཅོད་དུ་བྱུང་བའི་ཆོག་ཡོད་ཆོད་སྒྲུར་མཆན་དུ་བཀོད་
མེད། དཔར་མ་སོ་སོའི་བསྐྱུས་མིང་ནི།

བསྐྱུས་མིང་།	སྒྲུར་དཔེ་ངོས་འཛིན།
<<ས་>>	དར་རྒྱུ་འདི་མ་དཔེར་བཅོལ་བའི་ས་སྐྱ་རྒྱལ་ཡོངས་གསུང་རབ་སློབ་གཉེར་ ཁང་གིས་བསྐྱུས་པའི་ཆོད་མ་རིགས་གཏེར་དར་རྒྱུ་ ལྷི་ལོ་༡༠༠༠༠ དེབ་ཟེང་༡
<<བཀྲིས་>>	དཔལ་ལྷན་བཀྲ་ཤིས་འབྲིལ་གྱི་དཔར་ཁང་གིས་དཔར་དུ་བསྐྱུན་པའི་ཆོད་ མ་རིགས་གཏེར་དར་རྒྱུ་ དཔེ་དེབ། དེབ་ཟེང་༡༠༡
<<རང་>>	སི་ཁྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་གིས་བཀྲིས་པའི་ཆོད་མ་རིགས་གཏེར་རང་ འགྲེལ། ལྷི་ལོ་༡༠༠༠༠ དཔེ་དེབ། དེབ་ཟེང་༡
<<བོད་>>	འོང་སྒོན་ལྷ་ཀྱ་རྒྱལ་མཆན་གྱིས་མཛད་པའི་ཆོད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་ རྒྱུ་བཤད་ཉི་མའི་སྒྲིང་པོ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གསལ་བར་བྱེད་པ་རིགས་པའི་ འོད་སྒྲིང་འཛོལ།
<<གོ་>>	ཀུན་མཁྲིན་གོ་རམས་པས་མཛད་པའི་ཆོད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་དཀའ་ བའི་གནས་རྒྱུ་བཤད་པ་སྒྲིང་བཤད་པས་གསལ་དང་། ཆོད་མ་རིགས་

བསྐྱེད་པའི་མཛེས་པ།	སྤྱི་ཚུལ་གྱི་འཇིགས་པ་ལྟར་།
	པའི་གཏེར་གྱི་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པ།
<<ཐུགས་>>	ཐུགས་ཆེན་ཐུགས་རྒྱུ་དཔལ་བཟང་གིས་མཛད་པའི་ཆོད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་འབྲེལ་བ་རིགས་ལམ་རབ་གསལ།
<<ལྷ་ལྷ་>>	ལྷ་ལྷ་མཆོག་ལྷ་ལྷ་མཛད་པའི་ཆོད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་དགོངས་ཆུན་ལུང་དང་རིགས་པའི་འཁོར་ལོས་ལུགས་རན་པམ་བྱེད།
<<མཁའ་མཁའ་>>	མཁའ་ཆེན་ལག་ཆོས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཆོད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་དགོངས་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ལུགས་ལྟར་ལག་གི་དཔལ་སྤྲེལ།

(དཔལ་གྱི་མ་ལུ་པོ་ནི་དབུ་ནས་མཐའི་བར་གྱི་གཞུང་ཆ་ཆོད་པ་དང་སྤྱི་ཚུལ་མཛད་པའི་དགོངས་པའི་རིགས་ཁ་ཅིག་བྱུང་ཆོ་དེར་བསྐྱེད་ཏེ་ཁྱེད་པར་ནམས་ཞབས་མཆོད་དུ་བཀོད། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ས་སྐྱ་རྒྱལ་ཡོངས་གསུང་རབ་སློབ་གཏེར་ཁང་གིས་གནང་བའི་ས་སྐྱ་གྲགས་ཆེན་བཅོ་བརྒྱད་ཅེས་བྱ་བའི་ཕྱོགས་བསྐྱོགས་སུ་བཞག་པ་ཡིད།)

བཞི་པ་ཙ་མཛེས་སྤྱི་ཚུལ་ནི། དར་རྒྱུ་འདིས་ཆོད་མ་རིགས་གཏེར་གྱི་ཆོག་རེ་རེ་བཞིན་འབྲེལ་བ་རྒྱས་པར་མཛད་པའི་འབྲེལ་བའི་ནང་དུ་རྒྱ་མཛེས་ལྷ་རྩ་ཆོག་དངོས་སུ་མ་བཀོད་པར་བརྟེན་དེར་དུས་ཀྱི་སློབ་གཏེར་གསལ་བུ་བ་ནམས་ཀྱིས་ཙ་མཛེས་སོ་སོའི་ཐད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དང་། འབྲེལ་ཆོག་སོ་སོའི་ཐད་ཀྱི་ཙ་མ་གང་ཡིན་དོས་པ་བྱུང་དཀའ་བས་ངལ་བ་མི་དགོས་པར་ཙ་མཛེས་བའི་སྐྱེད་ཏེ་ཁྱེད་པའི་ཆོད་པའི་དང་པོ་ཙ་མ་དང་གཉིས་པ་འབྲེལ་ཆོག་བཀོད། ཙ་མཛེས་མཆོམས་གང་དུ་སྤྱིར་བཞི། སྤྱིར་རང་འབྲེལ་དུ་ཙ་མཛེས་གང་དུ་བྱུང་བ་དང་། ཁྱེད་པར་ནམས་བཀའ་དུ་ས་བཅད་ནམས་མཆོམས་གང་དུ་གསུངས་པ་ལས་འབྲེལ་བ་མཛད་པ་པོའི་དོས་ནས་གཞུང་ཆོན་ལྷ་ཕྱིའི་མཆོམས་སྤྱིར་གང་དུ་བྱུང་བར་དཔོག་རྒྱས་པས་དེར་བརྟེན་གཙོ་བོར་ནམས་བཀའ་ཀྱི་ས་བཅད་སོ་སོའི་ཐོག་མར་གང་བཟལ་པའི་ཙ་མཛེས་ཆོད་ལྷག་མཛད་པར་བཀོད་ཡོད།

ལྷ་པ་ནམས་བཀའ་ཀྱི་ས་བཅད་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ཡིག་ཆུང་བཅུག་ཆུལ་ནི། རྣམས་བཀའ་འདི་ལ་ས་བཅད་གངས་ཏ་ཅང་མང་བ་དང་། བོད་གི་གཞུང་དུ་ཙ་མཛེས་ས་བཅད་གཅིག་གི་ནང་ཆོན་ལ་ཡན་ལག་ས་བཅད་དུ་མ་སློབ་ནས་འོག་ཏུ་གཉིས་པ་ནི་ཞེས་པ་དང་གསུམ་པ་ནི་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་ཆོག་རྣམས་ཀྱིས་ས་བཅད་གང་མཛད་པ་ནི། རང་ཅག་ལས་དང་པོ་བ་ནམས་ལ་ཅུང་ཟད་ཤེས་དཀའ་བར་སྤང་བས་དེ་ནམས་ཀྱི་བཛྲོད་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ཡིག་ཆུང་རྣམས་དེར་སྐྱབས་ཀྱི་

ཚུལ་དང་མ་ཐུན་པར་བཀོད། དཔེར་ན། གཉིས་པ་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་སྒོ་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ་གཉིས།
 ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ་དང་། ལེའུའི་མཆན་བསྟན་པའོ། །ཞེས་ས་བཅད་ཀྱི་མིང་དངོས་སུ་སྒྲིང་ཏེ་
 གཤམ་དུ་མིང་དངོས་སུ་མ་སྒྲིང་པར་དེའི་ཆབ་དུ། དང་པོ་ནི་ཞེས་པའི་རིགས་ཐམས་ཅད་ལ་དང་
 པོ་དང་གཉིས་པ་སོགས་གང་ཡིན་ཀྱི་མིང་དངོས་སུ་བཀོད་པ་དཔེར་ན། གཉིས་པ་(ལེའུའི་མཆན་
 བསྟན་པ་)ནི། ཞེས་ཤད་གྲུག་ནང་ཡིག་རྒྱུ་གི་ཚུལ་དུ་བཅུག་ཡང་། གསུམ་པ་བཤད་པ་
 མཐར་ཐྱིན་པའི་བྱ་བ་ལ་དུག ཞེས་གསུམ་པ་གང་ཡིན་ས་བཅད་ཀྱི་མིང་གཞུང་དུ་
 བསྐྱར་སྒྲིང་ཀྱི་དངོས་སུ་བཀོད་པ་རྣམས་ལ་ཤད་གྲུག་མེད་པ་རང་སོར་བཞག

སྤྱར་དཔེ་རྣམས་ལ་བལྟས་ནས་གོང་དུ་ས་བཅད་ཅིག་འོག་ཏུ་ཡོད་པར་བཤད་ནས་འོག་ཏུ་
 དེའི་རྒྱས་བཤད་མི་འབྱུང་བ་དང་། གོང་དུ་ཅ་བའི་ས་བཅད་ཅིག་ལ་ནང་ཆན་ཀྱི་ས་བཅད་དུ་མ་མ་
 བཤད་ཀྱང་དེ་ལྟར་མ་འཛོག་ན་འོག་གི་ས་བཅད་རྣམས་མི་འགྲིག་པར་འབྱུང་བ་སོགས་ས་བཅད་
 ལྟག་ཆད་ཡོད་མེད་དང་། དེ་བཞིན་དུ་གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་འོང་དགོས་པ་ལས་
 གསུམ་པ་ལ་གཉིས་ཞེས་ས་བཅད་བསྟན་པའི་ཆོག་འགྲིག་མིན་དོགས་པའི་རིགས་རྣམས་ནི། འོག་
 གངས་དེའི་ཞབས་མཆན་དུ་དོགས་ཚུལ་གསལ་བར་བཀོད།

དུག་པ་ཅ་ཆོག་གི་འོ་འོ་ཀའི་ཨང་གངས་བཅུག་ཚུལ་ནི། རྣམ་བཤད་དུ་ཅ་བའི་ཆོག་དོན་
 བཀའ་སྐབས་ཅ་ཆོག་གང་གི་དོན་བཀའ་བ་བདེ་སྒྲག་ཏུ་གོ་བའི་ཆེད་དཔེ་དེབ་འདིར་ཚུལ་དང་
 མ་ཐུན་པར་འོ་འོ་ཀའི་ཨང་གངས་ཤད་གྲུག་ནང་དུ་བཅུག་ནས་བཀོད་ཡོད། བཀོད་ཚུལ་ནི་མོད་ཀྱི་
 གཙུག་ལག་ཞིབ་དཔྱད་ཁང་གིས་བགྱིས་པའི་«དཔལ་ས་སྐྱ་པའི་ཆད་མ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་་
 གཅེས་བཅུས་»(སྤྱི་ལོ་2006 དེབ་སྤེང་20)ཞེས་བྱ་བའི་ནང་བཀོད་པའི་རིགས་གཏེར་ཅ་བའི་
 ཆོགས་བཅད་ཨང་གངས་རྣམས་དང་མ་ཐུན་པ་ཁོ་ན་ཡིན།

བདུན་པ་དཔེ་སྤྱར་མཆོན་ཉགས་གསལ་བཤད་ནི། དར་རྒྱུ་འདིའི་ནང་གཞུང་ཡིག་ཏུ། ཅ་
 འགྲེལ་སྤྱར་མཆན་བྱང་པར་འབྱེད་བྱེད་ནི། མཆོམས་ཉགས་དང་མཆན་ཉགས་གཉིས་གང་གི་
 མཆོམས་སུ་ཡོད་པ་དེའི་སྤྱར་མཆན་ཡིན། སྐབས་རེ་ཡིག་སྤེང་གཅིག་ཙམ་སྤྱར་དཔེ་རྣམས་པན་
 ཚུན་མི་མ་ཐུན་པ་གཅིག་གཉིས་གསུམ་ཡོད་སྐབས་སྤྱར་མཆན་གཅིག་ཏུ་འགྲེལ་བཤད་བྱས་ཏེ་

གཞན་རྣམས་ཀྱི་སྐབས་ཆད་ལྷག་གི་ཉག་ས་བརྒྱབས་པ་མ་གཏོགས་འབྲེལ་བཞག་བྱས་མེད།
གཞན་རྣམས་དཔེ་སྤྱར་མའི་བཀའ་འགྲུར་སོགས་ཇི་བཞིན་དཔེ་བྲངས་ཏེ་མཆོན་ཉག་ས་སོགས་
སྤྱད་བཞིན།

མཆོན་ཉག་ས་རྣམས་ནི།

༡ དཔེ་ཉག་ས་ (<<>>) བེ་སྤྱར་མཆན་དུ་དཔེ་ཆའི་མཆན་བྱང་བསྐྱས་སྤྱད་ཡོད།

༢ ཡང་ཉག་ས་སྒོར་བྲིས་མ་ (①②③) བེ་གཞུང་ཡིག་དང་བསྐྱར་མཆན་པན་ཚུན་
གཏུག་བྱེད་དུ་སྤྱད་ཡོད།

༣ ལྷག་ཉག་ས་ (+) བེ་སྤྱར་མཆན་གྱི་ནང་དུ་སྤྱད་ཡོད་ལ། དེའི་རྗེས་ཀྱི་ཡི་གེ་རྣམས་
ལྷག་པའམ་ཡོད་པ་མཆོན་བྱེད་ཡིན།

༤ ཆད་ཉག་ས་ (-) བེ་སྤྱར་མཆན་གྱི་ནང་དུ་སྤྱད་ཡོད་ལ། དེའི་རྗེས་ཀྱི་ཡི་གེ་རྣམས་
ཆད་པའམ་མེད་པ་མཆོན་བྱེད་ཡིན།

༥ མཆོམས་ཉག་ས་ (:) བེ་གཞུང་ཡིག་གི་ནང་དུ་སྤྱད་ཡོད་པ་སྟེ། སྤྱར་གཞི་དང་ཟུར་
བལྟའི་པར་མའི་བར་པན་ཚུན་ཆེག་བྲིས་གཉིས་ཡན་མི་འདྲ་བ་བྱང་སྐབས་མི་འདྲ་བ་དེའི་སྔོན་དུ་
མཆོམས་ཉག་ས་དང་མཐར་སྤྱར་མཆན་ཡང་ཉག་ས་སྤྱད་ཡོད་ཅིང་། ཆེག་བྲིས་མི་འདྲ་བ་གཅིག་ལ་
བེ་ཡང་ཉག་ས་སྤྱད་པ་ལས་མཆོམས་ཉག་ས་སྤྱད་མེད།

༦ སྤྱད་ཉག་ས་ (.....) སྤྱར་མཆན་དུ་སྤྱད་ཉག་ས་ཀྱིས་ཆེག་བར་བསྐྱས་ཏེ་བཀོད་ཡོད།

བརྒྱད་པ་མཐུག་བསྐྱབ་ནི། དེ་བའི་ཡི་གེ་ཆད་ལྷག་གིས་མཆོན་པའི་ཡིག་འོར་གང་
འཆོམ་ཞིག་བསྐྱར་བཅོས་ཞུས་ཡོད་ནའང་། སྤྱིར་ན་བདག་ཅག་ཞུ་དག་གི་ཉམས་སྤྱོད་ཞན་པའི་
ཁར་ལས་ཀ་གང་ཡོད་སྟོབ་གཉེར་གྱི་ཞར་ལ་བཀྱིས་པ་ལྟས་ཡིན་སྐབས་ཡིག་འོར་དང་ཤེས་
ཡོན་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སྒྲོ་ངོར་མི་འཆོམ་པ་ཅི་བྱང་ལ་ལག་གཉིས་ཐལ་མོ་སྤྱར་ཏེ་དགོངས་འགལ་མེད་
པར་ཞུ་རྒྱ་བཅས།

བཞག་སྐྱབ་བྱང་འབྲེལ་དཔར་སྐྱན་ལྷན་ཆོག་ས་ཀྱི་དགེ་འདུན་བྱང་མོང་ནས།

ཐུགས་རྗེ་ཆེ་བྱ་བ།

༡༣། །འདི་གཙོ་བོར་བོད་ཆོས་རྒྱུད་བཞི་ཀ་གདན་ས་བཤད་བྱ་སོགས་ལ་སློབ་གཉེར་གནང་བཞིན་པའི་མཁས་པའི་འདུས་ཆོག་གས་དང་གཞན་ཡང་སྟོན་པ་དང་དེའི་བསྟན་པ་སྟོན་མེད་དུ་རྟོགས་པ་ལ་དོན་གཉེར་བ་ཡོངས་ལ་དམིགས་ཏེ་བརྗོད་བྱ་རང་གི་གཞལ་བྱ་ངེས་པའི་ཐབས་དང་ངེས་ནས་གཞན་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཐབས་གཉིས་ལེགས་པར་བསྟན་པའི་གཞུང་འདི་དཔར་དུ་བསྐྱབ་པའི་དགོ་ཅུ་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱིར་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པ་དང་དེ་འཛིན་ཀུན་གྱི་གཙུག་ལོན་ལོ་གོང་ས་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་དང་། སྐྱབས་རྗེ་སྐྱེས་བཞེད་པ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ལ་སོགས་པའི་ངེས་མེད་བསྟན་འཛིན་གྱི་སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ་རྣམས་སྐྱེ་ཆེ་བརྟན་ཅིང་ཐུགས་བཞེད་ལྟན་གྱིས་འབྲུག་པ་དང་། གཞན་ཡང་སེར་བྲེས་མཁན་ཟུར་བཀའ་འབྲུར་བ་སློབ་ཐང་ཐུབ་བསྟན་མཆོག་དང་སེར་བྲེས་མཁན་ཟུར་སློབ་ཐང་ཆེ་རིང་མཆོག་དང་ཀོ་པན་མཁན་ཟུར་ལྟན་གྲུབ་རིག་གསལ་མཆོག་དང་སྐྱབས་རྗེ་ཆོས་ལྟན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་རྣམས་ལ་དང་གྲུས་ཤུགས་བྲག་པོས་ཡང་ཡང་བྲན་པ་ལས་འབྲུང་བའི་དགོ་ཅུའི་མ་ཐུས་ཁོང་རྣམས་པའི་འབྲུལ་བྲལ་ཡང་སྤྱི་དུ་རིན་པོ་ཆེའི་སྐྱེ་ཞལ་མཇལ་བའི་སྐལ་བཟང་ལྷུང་བར་ལྷུང་དུ་འབྲུང་བ་དང་།

དེ་བཤད་དཔེ་ལྟར་དང་ཞུ་སྤྱི་གསོར་ཐུག་རོགས་གནང་བའི་ཉེ་དགོ་བཤེས་འཆི་མེད་ཆེ་རིང་དང་སེར་བྲེས་སློབ་གཉེར་དགོ་ཅུ་ཆེན་ཉེ་དགོ་བཤེས་ཆེ་རིང་རྗེ་རྣམས་གཉིས་དང་། མེན་སྐང་ལ་ཞུ་དག་པ་བྲ་སྐལ་གྱི་བསྟན་འཛིན་འབྲུར་མེད་རིན་པོ་ཆེ་དང་། དཔེ་དེ་བཤད་པར་ཅུ་རང་ཅག་ལ་བྲིན་ཆེན་པོས་གནང་བའི་བལ་ཡུལ་དུ་ས་སྐྱེ་རྒྱལ་ཡོངས་གསུང་རབ་སློབ་གཉེར་ཁང་བཅས་གྱི་སྐྱེ་ཆེ་བསྐལ་བརྒྱར་བརྟན་ཅིང་མཇེད་འཕྲིན་ཕྱོགས་ཀུན་ཏུ་རྒྱས་པའི་སྟོན་འདུན་ཞུ་བྱ་ཡིན།

བཤད་སྐྱབ་ཟུར་འབྲེལ་དཔར་སྐྱབ་ལྟན་ཆོག་གས་གྱི་དགོ་འདུན་ཟུར་མོང་ནས་། བོད་རྒྱལ་ལོ་༢༠༡༣ ལྷོ་ལོ་༢༠༡༥ ཟླ་༡༡ ཆོས་༣ ལྷ་བབས་དུས་ཆེན་ཉིན་ལ།

Donor Dedications and Aspirations

Particular Dedications of Sponsors སྤྱིན་བདག་ཁག་ནས་དམིགས་བསལ་གྱི་བསྟོ་ཡུལ།
Koh Koh Chwee, Ching Woon Poh, Koh Poh Hong, Koh Guat Lai: May they always take refuge in Buddha, Dharma and Sangha and quickly attain enlightenment ཁོ་ཁོ་ཆེ་མེ། ཆིང་ལུན་པོ། ཁོ་པོ་ཏོང་དང་། ཁོ་གུ་ཕ་ཏེ་བཅས་ཀྱིས་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་རྟག་ཏུ་སྦྱབས་སུ་འགྲོ་བ་དང་རྫོགས་བྱང་ སྤྱར་དུ་ཐོབ་པར་ཤོག།
Chung QiHan, Chung Zhuohan - May all our pursuits and success be transformed into Dharma and our Bodhicitta and wisdom quickly expand. ཚུང་ཁི་ཉན་དང་ཚུང་ཞུ་ཉན་གཉིས་ཀྱི་འབད་པ་ཐམས་ཅད་ཆོས་སུ་འགྲོ་ཞིང་བྱང་སེམས་དང་ཡང་དག་ལྟ་བུ་སྤྱར་དུ་སྦྱེས་ཏེ་རྒྱས་པར་ཤོག།
Yang Chong Xiang - For his good rebirth ཡང་ཆོང་སི་ཡང་གིས་སྦྱེ་བ་བཟང་པོ་ཞིག་ལེན་ཐུབ་པར་ཤོག།
May all the sangha be able to keep their vows purely and complete studies without obstacle and gain all realizations on the path གྲྭ་པ་དང་ཨ་ནེ་མཐའ་དག་རྩལ་ཁྲིམས་རྣམས་པར་དག་པར་གནས་ནས་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་སྒོ་བ་གཉེར་མཐར་ཕྱིན་འོང་བ་ལ་བར་ ཆད་མེད་པར་ལམ་གྱི་རྟོགས་པ་མཐའ་དག་རྩལ་ལ་སྤྱར་དུ་སྦྱེ་རུས་པར་ཤོག།
May all our gurus have long and healthy lives and continue to guide us until we all attain enlightenment. ཁྱེ་མ་ཡོངས་ཀྱི་སྤྱུ་ཆེ་བརྟན་པ་དང་བདག་ཅག་རྫོགས་བྱང་མ་ཐོབ་བར་དུ་རྗེས་སུ་འཛིན་པར་ཤོག།
May the Holy Dharma flourish far and wide. དམ་པའི་ཆོས་ཕྱོགས་ཀུན་ལ་དར་ཞིང་རྒྱས་པར་ཤོག།
May all the holy wishes of our gurus quickly be actualized. བདག་ཅག་གི་ཁྱེ་མ་རྣམས་ཀྱི་བཞེད་དོན་ཐམས་ཅད་སྤྱར་དུ་འབྲུབ་པར་ཤོག།
May all our pure aspirations and wishes be quickly fulfilled. བདག་ཅག་གི་བསམ་པ་དང་སྟོན་ལམ་གྱི་དོན་མཐའ་དག་སྤྱར་དུ་འབྲུབ་པར་ཤོག།
May all of us have health, wealth and peace always. བདག་སོགས་རྣམས་ཀྱི་ཆེ་ལ་བར་ཆད་མེད་ཅིང་འབྱོར་བ་དང་ཞི་བདེ་རྟག་ཏུ་ལྡན་པར་ཤོག།
May the bodhicitta mind be generated in our minds and in the minds of the world leaders, both political as well as religious, especially so in the leaders of China. རང་ཅག་དང་། དེ་བཞིན་དུ་འཛམ་གླིང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཆོས་སྲིད་གཉིས་ཀའི་དབུ་འཁྲིད་རྣམས་དང་། ལྷག་པར་དུ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་ ཆབ་སྲིད་པ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྦྱེ་བར་ཤོག།

Particular Dedications of Sponsors སྤྱི་བདག་ཁག་ནས་དམིགས་བསམ་གྱི་བསྐྱེད་ལུ་ལ།
May The Amitabha Buddhist Centre Masters Program have the favourable conditions for the seed to sprout. མིང་ག་པོར་ནང་ཡོད་དཔག་མེད་གྱི་ཆོས་ཆོག་ས་ལ་སློབ་དཔོན་བྱ་བ་ཁྱེད་དང་འབྲེལ་བའི་སློབ་སྦྱོང་གི་འཆར་གཞིའི་(FPMT Master's Program)ལྷུ་གྲུ་སྦྱེད་བྱེད་གྱི་མ་ཐུན་རྒྱུན་མཐའ་དག་ཆང་བར་ཤོག།

Individual Donor Contributions

Sponsor Details སྤྱི་བདག་ངོས་འཛིན།	Amount ཞལ་འདེབས།
Anonymous Indian Family from Kerala (གཏེ་ར་ལའི་མངའ་སྡེ་ནས་མི་ཆང་ཞིག་མིང་མེད་པ།)	1,03,000 INR
Choe Khor Sum Ling Dharma Centre, Bangalore ཐེན་ག་ལོར་ཆོས་འཁོར་གསུམ་གླིང་ཆོས་ཆོག་ས།	1,00,000 INR
Tara Melwani ཏཱ་ར་མེལ་ལྷན།	1000 SGD
Sandra Lee སན་སྤྲེལ།	500 USD
Ven. Tenzin Namdak བཙུན་པ་བསྟན་འཛིན་ནམ་དག།	21,000 INR
Ven. Tenzin Namjong བཙུན་པ་བསྟན་འཛིན་ནམ་སྦྱོང་།	21,000 INR
Tan Hwee Li ཐན་ཧེ་ལེ་ལི།	300 SGD
Kesang Klesen ཀེ་སང་ཀེ་ལེ་སེན།	200 USD
Ven. Gyalten Drolma བཙུན་མ་རྒྱལ་བསྟན་སྒྲོལ་མ།	150 USD
Ven. Sarah Thresher བཙུན་མ་སེ་ར་ཐེ་ཤེར།	100 GBP
Denise Jakobsen ཌེ་ནི་ཟེ་ཇེ་ཁོབ་ཟེན།	200 AUD
Anne, Tony and Natalie Frey སེ་འོ་འི་མི་ཆང་།	200 AUD
Ven. Gyalten Samten ཨ་ནེ་རྒྱལ་བསྟན་བསམ་གཏན།	5,000 INR
Vitor & Eduardo Deriquehem de Araujo Silva ཕི་ཐོར་དང་ཨེ་ཏུ་ཐར་ཏོ་ཌེ་རི་ཁེ་ཏེ་མ་དེ་ཨ་ར་ཡོ་སེལ་ཟ།	100 USD
Angy Heng ཨང་ཧི་ཧེང་།	100 SGD
Tan Seow Kheng & Family ཐན་སེ་ཡོ་ཁྱེད་ནང་མི་དང་བཅས།	100 SGD
Jason Psarros ཇེ་སོན་ཟ་རོ་སེ།	50 AUD

Sponsor Details སྤྱིན་བདག་ངོས་འཛིན།	Amount ཞལ་འདེབས།
Agnes Tay & Family ཨེག་ནེ་ཏེ་མེ་ནང་མི་དང་བཅས།	50 SGD
Angeline Tan ཨང་ཇི་ལིན་ཐན།	50 SGD
Audrey Lee འོ་སྤྲེ་ལི།	50 SGD
Carolyn Tan & Family ཁོ་རོ་ལིན་ཐན་ནང་མི་དང་བཅས།	50 SGD
Cecilia Tsong & Family སེ་སེ་ལི་ཡ་ཙོང་ནང་མི་དང་བཅས།	50 SGD
Ching Woon Poh ཆིང་ལུན་པོ།	50 SGD
Choy Cheng Leng ཆོ་ཆིང་ལང་།	50 SGD
Christin Woon ཁོ་རི་སེ་ཏིན་ལུན།	50 SGD
Chung QiHan ཅུང་ཁི་ཏན།	50 SGD
Chung Zhuohan ཅུང་ཅུའོ་ནན།	50 SGD
Clayton Ong Pang Giap ཀལ་ལོན་འོང་པང་ཇི་པ།	50 SGD
Cynthia Khow & Family སིན་ཐེ་ཨ་ཁོ་ནང་མི་དང་བཅས།	50 SGD
Diana Lim Yean Ching ཌི་ཨ་ན་ལི་མ་ཡིན་ཆིང་།	50 SGD
Ditta Jakob ཌི་ཏ་ཇེ་ཀོ་བ།	50 SGD
Doris Lim & Kelvin Lee ཌོ་རི་སེ་ལི་མ་དང་ཁེ་ལོ་ལི།	50 SGD
Er Kim Hoe & Family འེར་ཁེ་མ་ཏོ་ནང་མི་དང་བཅས།	50 SGD
Felynn Chin & Family བེ་ལིན་ཆིན་ནང་མི་དང་བཅས།	50 SGD
Ho Siok Khim & Family ཏོ་སི་འོ་ཁེ་ཁེ་ནང་མི་དང་བཅས།	50 SGD
John Lin Hui ཇོན་ལིན་ཀུའེ།	50 SGD
Julia Koh & Family ཇུ་ལི་ཡ་ཁོ་ནང་མི་དང་བཅས།	50 SGD
Kelvin Ong ཁེ་ལོ་ལི་འོང་།	50 SGD
Koh Guat Lai ཁོ་གུ་འཏེ་ལ།	50 SGD
Koh Koh Chwee ཁོ་ཁོ་ཆེ་ལྷ།	50 SGD
Koh Poh Hong ཁོ་པོ་ཏོང་།	50 SGD
Lau Geok Chin ལའོ་གེ་འོ་ཁེ་ཆིན།	50 SGD
Lim Eng Tze & Family ལི་མ་ཨེང་ཇེ་ནང་མི་དང་བཅས།	50 SGD
Lim Hock Chan ལི་མ་ཏོ་ཁེ་ཆན།	50 SGD
Nelson Neo ནེ་ལ་སོན་ནི་འོ།	50 SGD
Ng Goon Por & Chin Bee Yan & Family འེ་ངེ་གུན་པོར་དང་ཆིན་ཐི་ཡན་ནང་མི་དང་བཅས།	50 SGD

Sponsor Details སྤྱིན་བདག་དོན་འཕྲོད་པ།	Amount ཞུས་འདེབས།
Ng Swee Kim & Family འེ་ལེ་སྤེ་ཁྱིམ་ནང་མི་དང་བཅས།	50 SGD
Pang Sze Ing & Family ཕང་སེ་ཇིང་ཁྱིམ་ནང་མི་དང་བཅས།	50 SGD
Priscilia Lim བེ་རི་སི་ལི་ཡ་ལི།	50 SGD
Roger Lim རོ་རྩེ་ལི།	50 SGD
Sandra Chen & Family སན་ཇུ་ཆེན་ནང་མི་དང་བཅས།	50 SGD
Sean Lee & Family ཤེན་ལེ་ལི་ནང་མི་དང་བཅས།	50 SGD
See Ai Wah སི་ཨི་ཤ།	50 SGD
Siok Hian & Family སིའོ་ཁྱིམ་ནང་མི་དང་བཅས།	50 SGD
Tan Lay Har ཐན་ལེ་ཏར།	50 SGD
Tan Tien Yit & Family ཐན་ཏི་ཡིན་ཡི་ཏི་ནང་མི་དང་བཅས།	50 SGD
Thomas Jakob ཐོ་མ་སེ་ཇེ་ཁོབ།	50 SGD
Toh Sufen & Family ཐོ་སུ་ཕེན།	50 SGD
Wong Chee Chiew & Family རྟོང་ཆེ་ཆེ་ལྷ།	50 SGD
Yang Chong Xiang ཡང་ཆོང་ཅིང།	50 SGD
Shanti Yajnik ཤནྟི་ཡ་ཇེ་ནི་ཁྱིམ།	2,000 INR

Thank You

Our deepest and most heartfelt gratitude goes to all the kind sponsors who through their generosity have helped this most beneficial project come to its fruition. It is only through their assistance that *The Union of Teaching and Accomplishment Publishing Group* has been able to make this rare and extremely precious text available to monks, nuns and lay followers of His Holiness the Dalai Lama, who has repeatedly underlined the critical importance of the study of the two truths, four truths, and three objects of valid cognition etc. through the system of *Pramana* as expounded by the Great Master Dharmakirti and clarified by Sakya Pandita, perhaps Tibet's most historically important scholar of that system. We hope that readers of this significant work will, by gaining a conviction in the Buddhist presentation of the epistemology contained herein, come to find a refuge in the Three Jewels based on reasoning and a profound understanding of their qualities. Through the merit of these virtuous acts of charity, we again humbly request this text's readership to make strenuous prayers not only for the long life and swift accomplishment of all of His Holiness the Dalai Lama's holy wishes, but also that the particular purposes of our kind sponsors quickly come to be realized in accordance with the Dharma.

-The monks of *The Union of Teaching and Accomplishment Publishing Group*,
Lhabab Düchen, 3 November, 2015

